

Rev

KIRKEMØTET 1984

PROTOKOLL
MED FULLSTENDIG PLENUMSREFERAT

KIRKEMØTET 1984: PROTOKOLL

SAKSLISTE - MED HENVISNING TIL HVOR SAKEN ER REFERERT - STÅR
PÅ SIDE IV-VI.

DEL I: SAMMENDRAG AV PLENUMSREFERATET

	Side
Premisser i komiteinnstillingene og Kirkemøtets vedtak.....	5

DEL II: FULLSTENDIG PLENUMSREFERAT

KIRKEMØTETS DELTAKERE. KOMITEARBEIDET	87
KIRKEMØTETS HOVEDPROGRAM.....	99
ÅPNINGSMØTET.....	103
- Program.....	104
- Åpning ved formann i Kirkerådet Ludvig Johan Bakkevig	107
- Hilsen ved lagtingspresident Thor Knudsen.....	109
- Hilsen ved statsråd Kjell Magne Bondevik.....	111
- Hilsen fra de nordiske søsterkirker ved viseordfører i Det finske kirkemøte Johannes Leivonen.....	114
- Foredrag ved redaktør Per Voksø: "Ved Kirkemøtets åpning"	116
PLENUMSFORHANDLINGENE: PLENUM I-XII	123
- Hilsen ved formann i Norsk Misjonsråd Odd Bondevik	141
- Foredrag ved biskop Andreas Aarflot: "Kirkemøtets basis og oppgave som åndelig lederorgan i kirken".....	144
- Hilsen ved formann i Organisasjonenes Fellestråd Gunnar Prestegård.....	252
- Hilsen ved biskop Gerhard Schwenzer i Den katolske kirke.....	313
- Hilsen ved formann i Frikirkerådet Bjørn Øyvind Fjeld	401
- Kirkemøtets avslutning	492

KIRKEMØTET 1985: SAKSLISTEN

Side

KM 1/84	<u>Konstituering</u> Kirkerådets innstilling og Kirkemøtets vedtak	5
	Plenumsreferat	125
KM 2/84	<u>Valg av Kirkerådsmedlem</u> Valgkomiteens innstilling og Kirkemøtets vedtak	6
	Plenumsreferat	171, 184, 199
KM 3/84	<u>Valg av protokollkomite</u> Kirkerådets innstilling og Kirkemøtets vedtak	7
	Plenumsreferat	129
KM 4/84	<u>Valg av valgkomite</u> Kirkerådets innstilling og Kirkemøtets vedtak	8
	Plenumsreferat	129
KM 5/84	<u>Kirkemøtet og Kirkeordningsloven</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	9
	Plenumsreferat	144, 283, 291, 388, 403
KM 6/84	<u>Bispedømmerådenes Fellesmøte og Kirkemøtet</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	15
	Plenumsreferat	215
KM 7/84	<u>Kirkemøtets forretningsorden</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	17
	Plenumsreferat	471
KM 8/84	<u>Kirkemøtets budsjett</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	30
	Plenumsreferat	229
KM 9/84	<u>Tidspunkt for Kirkemøtet</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	32
	Plenumsreferat	202

KM 10/84	<u>Regler for valg av Kirkeråd</u> <u>og for dets virksomhet</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 34 Plenumsreferat 368
KM 11/84	<u>Kirkemøtet og Departementet</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 41 Plenumsreferat 423
KM 12/84	<u>Kirkemøtet og Bispemøtet</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 45 Plenumsreferat 464
KM 13/84	<u>Organisering av det mellom-</u> <u>kirkelige arbeid</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 46 Plenumsreferat 314
KM 14/84	<u>Kirkemøtet og representasjon</u> <u>fra de teologiske fakultetene</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 49 Plenumsreferat 184
KM 15/84	<u>Kirkemøtet og de frivillige</u> <u>organisasjoner</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 51 Plenumsreferat 265
KM 16/84	<u>Kirkemøtets oppnevningsspraksis</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 53 Plenumsreferat 211, 421
KM 17/84	<u>Embete og råd</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 55 Plenumsreferat 453
KM 18/84	<u>Menighetsrådsvalget 1985</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 57 Plenumsreferat 327
KM 19/84	<u>Hilsen fra Kirkemøtet</u> Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak 61 Plenumsreferat 219, 381, 483

KM 20/84	<u>Menighetsrådenes arbeids-</u> <u>giverorganisasjon</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	65
	Plenumsreferat	207
KM 21/84	<u>Rapport fra Det lutherske verdens-</u> <u>forbunds 7. generalforsamling</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	67
	Plenumsreferat	174
KM 22/84	<u>Kirkens dåpsopplæring</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	69
	Plenumsreferat	342
KM 23/84	<u>Fagutvalgene i den fremtidige</u> <u>kirkeorganisasjon</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	72
	Plenumsreferat	435
KM 24/85	<u>Bispedømmerådenes ansettelses-</u> <u>prosedyre</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	74
	Plenumsreferat	244
KM 25/84	<u>Bispemøtet høsten 1984</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	76
	Plenumsreferat	478
KM 26/78	<u>Samfunnet sitt verdigrunnlag</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	77
	Plenumsreferat	354
KM 27/84	<u>Det kirkelige reformarbeid</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	79
	Plenumsreferat	238
KM 28/84	<u>Kirkemøtets faste komiteer</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	80
	Plenumsreferat	441
KM 29/84	<u>Varamedlem til Kyrkjerådet</u>	
	Premisser i komiteinnstillingen og Kirkemøtets vedtak	82
	Plenumsreferat	201, 387, 399
KM 30/84	<u>Lovfestede soknediakonstillinger</u>	
	Bakgrunn og Kirkemøtets vedtak	83
	Plenumsreferat	401, 469

DEL I

SAMMENDRAG AV PLENUMSREFERATET

KIRKEMØTET 1984
Sak KM 1/84

SAK KM 1/84: KONSTITUERING

KIRKERÅDETS
INNSTILLING:

Kirkerådets Arbeidsutvalg hadde som forberedende valgkomite til dette Kirkemøtet foreslått følgende dirigentskap:

Harald Græsli (hoveddirigent)
Målfrid Norum
Fredrik Grønningsæter.

Forslaget ble sirkulert til møtets deltakere i brev av 9.11.1984.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Følgende velges som Kirkemøtets dirigentskap:

Harald Græsli (hoveddirigent)
Målfrid Norum
Fredrik Grønningsæter.

KIRKEMØTET 1984
Sak KM 2/84

SAK KM 2/84: VALG AV KIRKERÅDSMEDLEM

VALGKOMITEENS
INNSTILLING:

Kirkeordningsloven forutsetter at Kirkerådet skal utvides med en lek kirkelig tilsatt. Kirkerådet har foreslått at Kirkemøtet velger en av de kandidatene som er nominert av de kirkelige yrkesorganisasjonene og bispedømmerådene.

Valgkomiteen vil avgi følgende innstilling, navnene er oppført i alfabetisk rekkefølge:

1. Menighetssekretær Ingrid Dean, Tonstad
2. Kirkeverge Øyvind Grue, Mo i Rana
3. Klokkerdiakon Sverre Gaarden, Hamar
4. Kateket Betty Haga, Sandnes
5. Organist Guttorm Ihlebæk, Våler.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Sverre Gaarden velges som nytt medlem av Kirkerådet.

KIRKEMØTET 1984
Sak KM 3/84

SAK KM 3/84: VALG AV PROTOKOLLKOMITE

KIRKERÅDETS
INNSTILLING:

Kirkerådets Arbeidsutvalg hadde som forberedende valgkomite til dette Kirkemøtet, foreslått følgende til medlemmer av Kirkemøtets protokollkomite:

1. Sigurd Lunde
2. Bodil Stenslet
3. Jon Ytrehorn.

Forslaget ble sirkulert til møtets deltakere i brev av 9.11.1984.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Følgende velges som medlemmer av Kirkemøtets protokollkomite:

1. Sigurd Lunde
2. Bodil Stenslet
3. Jon Ytrehorn

KIRKEMØTET 1984
Sak KM 4/84

SAK KM 4/84: VALG AV VALGKOMITE

KIRKERÅDETS
INNSTILLING:

Kirkerådets Arbeidsutvalg hadde som forberedende valgkomite til dette Kirkemøtet, foreslått følgende til medlemmer av Kirkemøtets valgkomite:

1. Tordis Sandvik (leder)
2. Edvard Nordrum
3. Øystein Trømborg
4. Ole Bjørn Haugaasen
5. Kari Skaaheim Aase

Forslaget ble sirkulert til møtets deltakere i brev av 9.11.1984. Bjørgvin bispedømmeråd ga senere beskjed om at Kari Skaaheim Aase var flyttet ut av bispedømmet.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Følgende velges som medlemmer av Kirkemøtets valgkomite:

1. Tordis Sandvik
2. Edvard Nordrum
3. Øystein Trømborg
4. Ole Bjørn Haugaasen
5. Ragnhild Veiteberg

KIRKEMØTET 1984
Sak KM 5/84

Sak KM 5/84: KIRKEMØTET OG KIRKEORDNINGSLOVEN

Til første gangs behandling i plenum leverte komiteen en innstilling i fire deler:

- A: Kirkemøtets plass i kirkebildet.
- B: Kirkemøtets arbeidsprogram.
- C: Kirkemøtet og komitearbeidet.
- D: Forholdet mellom Kirkemøtet og Kirkerådet.

Etter en foreløpig plenumsbehandling leverte komiteen en todelt innstilling:

- A: Kirkemøtets plass i kirkebildet.
- B: Kirkemøtets arbeidsprogram.

Del C var ivare tatt i sammenheng med behandlingen av sak KM 28/84.

Dessuten ble Del D fremmet på nytt.

Nedenfor følger først premissene i komiteens endelige innstilling, og dernest Kirkemøtets vedtak.

* * *

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 1:

A. KIRKEMØTETS Plass I Kirkebildet

(Innstillingen var i sin helhet et forslag til vedtak).

B. KIRKEMØTETS ARBEIDSPROGRAM

Komite 1 har drøftet Kirkemøtets arbeidsprogram. Lov om Den norske kirkes ordning - med endringer av 8. juni 1984 - trekker opp visse rammer for dette arbeidet i §54. Videre tilkjenne gir Odelstingsproposisjon nr 74 (1982-83) klare arbeidsoppgaver for Kirkemøtet. Det er her pekt på konsekvensene av Kirkemøtet som sentralt representantivt organ for Den norske kirke. Kirkemøtet skal ta aktivt initiativ på hele det kirkelige område, gi råd og iverksette tiltak som har betydning for arbeidet i menighetene.

Kirkemøtet skal kunne uttale seg i spørsmål knyttet til endringer i lover på det kirkelige område. Møtet skal forvalte kirkens økonomi til beste for hele Den norske kirke, i det omfang dette blir tillagt Kirkemøtet.

I Kirkeordningsloven og dens forarbeide er det pekt på Kirkemøtets ansvar for å legge til rette for en best mulig forvaltning av menighetens oppdrag - slik dette kan skje gjennom tilførsel av mannskap, økonomi og regulering av grenser og inndelinger. Det må anses som viktig at det utarbeides klart målrettet arbeidsprogram for denne virksomheten.

C. KIRKEMØTET OG KOMITEARBEIDET

(Denne delen av innstillingen var ivare tatt i sammenheng med behandlingen av sak KM 28/84.)

D. FORHOLDET MELLOM KIRKEMØTET OG KIRKERÅDET

1. Ved opprettelsen av Kirkemøtet har Kirkerådet fått en endret status. Mens Kirkerådet inntil 1984 har hatt en selvstendig posisjon som fellesråd for bispedømmerådene innen rammen av KoL §54 a, har lovendringen gitt Kirkerådet oppgaver som det forberedende og iverksettende organ med mandat til å ivareta Kirkemøtets virksomhet mellom samlingene. I tillegg er Kirkerådet gitt selvstendig mandat til å avgi uttalelser på foranledning av Kirkedepartementet.

I følge de nye §§54 og 55 er Kirkemøtet opprettet som et øverste representativt kirkelig organ, og har i prinsippet et kontinuerlig ansvar, som det ved beslutninger på sitt årlige møte skal ivareta. Det pekes i §§54 og 55 på to måter å ivareta dette ansvaret:

- a. Kirkemøtet kan nedsette utvalg til forberedende behandling og til særskilte verv.
- b. Kirkemøtet benytter seg av Kirkerådet, som i praksis fungerer som et arbeidsutvalg for Kirkemøtet, både til forberedelse av Kirkemøtesaker, til iverksettelse av beslutninger og til generelt å forestå virksomheten mellom Kirkemøtets samlinger.

2. Den praktiske utforming av den nye sentral-kirkelige struktur stiller spørsmål om former for delegasjon av myndighet til underordnede organer. En klargjøring av disse spørsmål kan by på flere alternativer, som bør utprøves.

Kirkemøtet har behov for å sikre seg at beslutningene blir omsatt i handling. Det vil i praksis kunne bety at Kirkemøtet vedtar et prioritert arbeidsprogram, som Kirkerådet får i oppdrag å følge opp. Kirkemøtet vil kunne følge arbeidet gjennom en årlig beretning om virksomheten som blir drøftet og kommentert under det årlige Kirkemøtet.

Et viktig spørsmål er hvilken grad av selvstendighet en delegasjon innebærer. To hovedløsninger kan antydes:

- Kirkemøtet kan beslutte hvilke arbeidsfelter det ønsker å prioritere og derpå gi Kirkerådet fullmakt til å legge opp virksomheten etter de rammer som er angitt.
- Kirkemøtet kan også velge å legge opp et mer detaljert arbeidsprogram med klarere direktiver for Kirkerådet m.h.t valg av arbeidsformer og ressursbruk.

KIRKEMØTETS VEDTAK:

A. KIRKEMØTETS Plass i kirken

Kirkemøtet vil uttale følgende om sin plass i kirken:

1. Kirkens organer har sitt utspring i den troende og bekjennende menighet, slik den først og fremst trer fram i gudstjenestefellesskapet på lokalplanet. Derfor er det lokalmenigheten med dens organer som danner grunnenheten i kirkeorganisasjonen.

Det er for å tjene evangeliets fremme og forvaltningen av nådemidlene at menigheten skaper sine styringsorganer. Ordnings- og styringsmandatet er et felles ansvar for hele kirken. Dette mandat har sin basis i det alminnelige prestedømme og i den offentlige tjeneste med ord og sakrament.

Kirkens ledelse framstår i et samvirke mellom dem som representerer menighetens leke medlemmer og dem som har fått seg overdratt det kirkelige embete. Det er menighetens valg av sine ansvarlige ledere i rådsorganene, og kirkens kall og oppdrag til embetsbærerne, som uttrykker at hele kirken bærer ansvar for kirkestyret og kirkens ordninger.

2. Den norske kirke er bygget på soknet. De mennesker som ved sitt medlemsskap sokner til en kirke eller et gudstjenestested i et geografisk avgrenset område er lokalmenigheten som kirkeorganisasjonen hviler på. Enhver menighet har det som trenges for å være et fullverdig uttrykk for kirken, når den samles om ordet og sakramentene.

Alle kirkens ordninger må derfor tjene og styrke det åndelige liv på lokalplanet. Kirkeordningen legger også vekt på at kirkens øvrige organer springer fram av og skal tjene lokalmenigheten.

Prosti-enhet og bispedømme er regionale enheter som er sammensatt av et visst antall menigheter. Også prostiråd og bispedømmeråd skal være arbeidsorganer der menighetenes liv får hjelp til å utfolde seg på best mulig måte.

Kirkemøtet springer også frem av menighetene og står i denne sammenheng som et sentralt organ for kirkens liv og virksomhet. Kirkemøtets oppgaver er å tjene nådemiddelforvaltning, evangelisering, undervisning og diakoni, slik at flest mulig mennesker kan omfattes av kirkens omsorg. Det er Kristi oppdrag med tanke på å bygge hans menighet som er det grunnleggende prinsipp for de ytre, ordningsmessige sider av kirkens ledelse. Slik forstått er kirkestyre og myndighetsutøvelse rettmessige og nødvendige uttrykk for at kirken tar sitt ansvar for evangeliet alvorlig.

Den Hellige Skrift er eneste norm for tro og liv. Åndelig myndighetsutøvelse i kirken må skje ved at Guds ord gjøres gjeldende og får komme til uttrykk med sin egen stemme. Kirkemøtet skal tjene hele kirken med en åndelig myndighet som alltid må prøves på Guds ord.

3. For trossamfunnet Den norske kirke er Kirkemøtet det representative sentralorgan for menighetene, og bærer ansvaret for en omfattende avgjørelsesprosess i saker som angår hele kirken.

Kirkemøtet er lovfestet som et offentlig organ, med plikt til å utøve myndighet. Møtet er tildelt en formell juridisk kompetanse til å fatte visse beslutninger med betydning for hele Den norske kirke. Kirkemøtet vil ha mulighet for å ta selvstendig initiativ på alle områder og det har myndighet til å uttale seg om saker som blir forelagt det, eller som det selv ønsker å ta opp. I forhold til de kirkelige styringsorganer i kirkelig statsråd og Departement, inntar Kirkemøtet en spesiell plass, både som avgjørende høringsinstans og som samarbeidsorgan for utformingen av kirkelig lov, forvaltning og økonomi.

Kirkemøtet i sin nåværende form har sin plass innenfor rammen av det konstitusjonelle statskirkestyre. Det innebærer at kirkestyret fortsatt etter Grunnloven utøves av Kongen etter Grl. §16. Men Kirkemøtet er et organ som er i stand til å overta oppgaver som blir delegert fra Kongen eller Departementet.

Med en utstrakt grad av delegasjon kan Kirkemøtet bli et organ med avgjørende innflytelse på utformingen av kirkens liv, bl.a. dens tjenestordninger, dens gudstjenestelige ordninger, dåpsopplæring og diakoni.

B. KIRKEMØTETS ARBEIDSPROGRAM

1. Med bakgrunn i forarbeidene, forstår Kirkemøtet loven slik at dets mandat er beskrevet dels i et generelt oppdrag, dels ved konkrete eksempler. Kirkemøtet forstår mandatet som et vidt mandat, som gir langt videre perspektiver for arbeidet fremover i vår kirke enn det som lovteksten i sin relativt knappe form gir uttrykk for.
2. Kirkemøtet regner med at Departementet vil følge opp Stortingets intensjon m.h.t. delegasjon av myndighet til kirkelige organer. I denne forbindelse forutsetter Kirkemøtet at nevnte organer tilføres nødvendig ekspertise og utrustning.
3. Kirkemøtet anser det som vesentlig at det sikres tjenlige forbindelseslinjer begge veier mellom det grunnleggende plan i vår kirke, lokalmenigheten og Kirkemøtet. Dette vil praktisk kunne la

seg ordne gjennom bispedømmerådene og de frivillige prostiorganer. En vil særlig peke på den betydning de lovfestede bispedømmemøter vil kunne ha i denne sammenheng.

4. På bakgrunn av Kirkeordningslovens §54 vil Kirkemøtet aktivt arbeide bl.a. med plan for kirkens dåpsundervisning, program og tiltak for kirkens diakoni, tjenesteordninger for kirkelig tilsatte, spørsmål knyttet til kirkens økonomi, samt utformingen av dens liturgi. Dette siste i nært samarbeid med læremyndigheten i vår kirke.
5. Kirkemøtet går ut fra at de forventede forslag fra Læreutvalget og Kirkelovutvalget kommer frem til behandling i Kirkemøtet. Dette gjelder også saker på det kirkelige område som avgjøres ved Kongelig Resolusjon. Kirkemøtet forutsetter at slike saker blir drøftet i en aktiv samråding mellom Kirkemøtet og Departementet.
6. Kirkemøtet bestemmer at det arbeidsprogram som Bispedømmerådernes Fellesmøte i 1982 trakk opp for Kirkerådets virksomhet, og som er under arbeid/oppfølging skal følges opp i tråd med Bispedømmerådernes Fellesmøtes vedtak gjennom resten av Kirkerådets funksjonsperiode.
7. Kirkemøtet utarbeider årlige prioriterte rammeprogrammer for Kirkerådets arbeid.

C. KIRKEMØTET OG KOMITEARBEIDET

(Kirkemøtet mente at dette punkt var ivare tatt i forbindelse med Sak KM 28/84.)

D. FORHOLDET MELLOM KIRKEMØTET OG KIRKERÅDET

(Kirkemøtet mente at dette punkt ble ivare tatt i B. 7. ovenfor.)

SAK KM 6/84: BISPEDØMMERÅDENES FELLESMØTE OG
KIRKEMØTET

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 6:

Bispedømmerådenes Fellesmøte (BF) ble etablert ved Kirkeordningsloven av 1953 som et møte av landets bispedømmeråd hvert fjerde år. Møtets mandat var "å utveksle erfaringer og drøfte felles oppgaver".

Selv om møtet etter loven ikke kunne binde bispedømmerådene ved sine vedtak, har de fellesmøter som har vært arrangert hatt stor betydning med tanke på felles initiativ på en rekke områder. Samtidig har fellesmøtene spilt en viktig rolle som opinionsdannende forum, bl.a. i debatten om kirkereformene.

Komiteen uttrykker anerkjennelse for det arbeid som er utført gjennom de 11 fellesmøter som har vært holdt i tidsrommet 1955-1982. Gjennom deltakelsen i BF har bispedømmerådene vunnet verdifull erfaring i et bredere helhetskirkelig engasjement. Viljen til lojalitet og følelsen av samhold er blitt styrket. Slik sett har BF forberedt kirken på en situasjon som innebærer større selvstendighet i løsninger av felles kirkelige oppgaver.

Ved opprettelsen av et Kirkemøte har Den norske kirke fått et representativt sentralt kirkelig organ av en annen type enn BF. Kirkemøtet er definert som et offentlig organ med plikt til å utøve myndighet. Det er naturlig at Kirkemøtet overtar de oppgaver som har vært ivaretatt av BF. Men Kirkemøtet er ikke bare en forlengelse av BF i den kirkelige organisasjonsstruktur. Det er først med den nye revisjon av Kirkeordningsloven at Den norske kirke har fått organer som er definert som sentralkirkelige organer. (Kap. 8 i Kirkeordningsloven).

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

1. Kirkemøtet vil gjennom sitt arbeid føre videre den generelle virksomhet som Bispedømmerådenes Fellesmøte har tatt ansvar for i det forløpne tidsrom.
2. Når det gjelder de spesielle oppgaver som har vært ivare tatt av BF, forutsettes disse overført til Kirkemøtet.

SAK KM 7/84: KIRKEMØTETS FORRETNINGSORDEN

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 2:

Det har vært gjort et grundig arbeid med Kirkemøtets forretningsorden helt siden 1982. Det har derfor ikke vært nødvendig med store saklige forandringer i Kirkerådets forslag. De forandringer som foreslås, har delvis sin bakgrunn i diskusjoner umiddelbart før Kirkemøtet og i erfaringer som er gjort under møtets gang.

Til de enkelte endringsforslag:

Kap. 1 - Generelle bestemmelser

§1-1 er omarbeidet med tanke på at kirken trenger tidfesting av Kirkemøtet for mer enn ett år framover.

Det er føyet til et punkt om muligheten for ekstraordinært Kirkemøte med hjemmel i Kirkeordningslovens §54, annen setning: "Kirkemøtet samles ordinært til møte en gang om året". Det er viktig å markere muligheten til et ekstraordinært Kirkemøte under akutte alvorlige krisesituasjoner for samfunnet og/eller Den norske kirke.

§1-2 inneholder en mindre språklig endring.

§1-3 har i annet avsnitt sløyfet detaljer om det ytre opplegg og gjennomføring av møtet. Detaljene er selvfølgelig.

§1-5 har sløyfet "så langt de passer". Bestemmelsene i Lov om offentlighet i forvaltningen og Lov om behandlingssåter i forvaltningssaker bør følges når annet ikke er bestemt i medhold av lov.

Kap. 2 - Saker til behandling

§2-2 første setning inneholder en mindre språklig presisering. Parentesen "(av de anmeldte)" er sløyfet, slik at Kirkemøtet selv ikke bindes unødig.

Kap. 3 - Åpning og konstituering

§3-1 har en tilføyelse om innbydelse også til representanter for frivillige kristelige organisasjoner.

§3-2 første ledd er forandret. Uttrykket "hvorav en biskop" er byttet med "hvorav en geistlig" (biskop eller prest). Dermed blir det en praktisk mulighet for at også en prest kan velges til dirigent.

Punktet om at hoveddirigenten bør være lek, er sløyfet. Begrunnelsen for sløyfing er at det bør være skikkethet som avgjør hvem som skal være hoveddirigent, uansett om vedkommende er lek eller geistlig.

Det er tatt inn et punkt om at begge kjønn skal være representert i dirigentskapet.

§3-3 har en redaksjonell endring. Valget av de ulike komiteer er gjort til eget punkt. Dermed en innholdsmessig endring vedrørende sammensetningen av tellekorpset.

Mandat for protokollkomiteen bør utarbeides av Kirkerådet innen Kirkemøtet 1985.

Kap. 4 - Dagsorden

Ingen endringer.

Kap. 5 - Komiteene

§5-3 inneholder en språklig presisering i annet ledd.

§5-5 har en redaksjonell endring. Vi er gått ut fra at innstillingene ikke trenger å få anført hvem som har vært til stede under komitebehandlingen. Det er tilstrekkelig at dette anføres i komiteens protokoll.

Derfor foreslås annet ledd med nødvendige endringer ført over til §5-6.

Vi foreslår at innstillingen undertegnes også av saksordføreren.

§5-6 har fått endringer som svarer til det ovenstående. Det er innført et punkt om at sakkyndiges nærvær skal fremgå av protokollen.

Uttrykket "en kortfattet protokoll" i første setning er endret til "protokoll".

Kap. 6 - Plenum

Ingen endringer.

Kap. 7 - Om debattene

Ingen endringer.

Kap. 8 - Om avstemninger

§8-2 siste ledd legger ansvaret for eventuell lodd-trekning på dirigentskapet.

Kap. 9 - Arbeidsforpliktelser

§9-1 minner om den lojalitetsforpliktelse som også er nedfelt i Kirkeordningslovens § 67, 2. ledd.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet vedtar det foreliggende forslag som sin
forretningsorden:

KIRKEMØTETS FORRETNINGSORDEN

Innholdsoversikt:

Kap. 1.	Generelle bestemmelser	(§1)
"	2. Saker til behandling	(§2)
"	3. Åpning og konstituering	(§3)
"	4. Dagsorden	(§4)
"	5. Komiteene	(§5)
"	6. Plenum	(§6)
"	7. Om debattene	(§7)
"	8. Om avstemninger	(§8)
"	9. Arbeidsforpliktelse	(§9)

KAP. 1. GENERELLE BESTEMMELSER

§1-1 Kirkemøtet det ene året fastsetter tidspunktet
for Kirkemøtet de to neste år, etter forslag
fra Kirkerådet. Kirkemøtet bør finne sted på
noenlunde samme tid hvert år, fortrinnsvis
første uke i november. Sted for Kirkemøtet
fastsettes av Kirkerådet.

I ekstraordinære situasjoner kan Kirkemøtet
innkalles mellom de ordinære sesjoner.

§1-2 Kirkerådet v/formannen innkaller medlemmene av
Kirkemøtet senest 5 uker før møtet. Saksliste
og saksdokumenter skal følge med innkallingen.

Kirkemøtets medlemmer har møteplikt. Lovlig
forfall meldes Kirkerådet, som er ansvarlig for
å innkalle varamedlem.

§1-3 Kirkerådet forbereder de saker som skal behand-
les av Kirkemøtet etter Kirkeordningslovens §54
annet, tredje og fjerde ledd, tilrettelegger
for behandling saker som er forberedt av utvalg
etter §54 siste ledd, iverksetter Kirkemøtets
beslutninger og leder arbeidet mellom Kirke-
møtene i samsvar med bestemmelser gitt av dette
(Kirkeordningslovens §55, 3. ledd).

Kirkerådet har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføring av møtet.

Kirkerådet sørger for nødvendig sekretærhjelp til komiteene.

Det føres protokoll (møtebok) fra møtet. Denne skal inneholde:

- En oversikt over saksliste og program m.v. for møtet.
- Tilstedeværende medlemmer av møtet.
- Fullstendig referat av de forhandlinger som er ført i plenum.
- De innstillinger og forslag til vedtak som er framlagt i de ulike saker.
- Møtets valg og beslutninger.
- I sakspapirer som blir utarbeidet i forbindelse med Kirkemøtet bør en tilstrebe en rimelig fordeling mellom bokmål og nynorsk.

§1-4 Kirkemøtet er åpent for pressen. Kirkemøtet kan vedta å holde lukkede samlinger. Vedtak om dette fattes med alminnelig flertall.

Møter i komiteene er lukket.

Kirkemøtets medlemmer har taushetsplikt om andre medlemmers synspunkter framkommet i lukkede samlinger og ellers etter nærmere bestemmelse av møtet.

§1-5 For Kirkemøtet gjelder bestemmelsene i Lov av 19. juni 1970 om offentlighet i forvaltningen og Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) når annet ikke er bestemt i eller i medhold av lov.

§1-6 Endringer i denne forretningsorden krever 2/3 flertall. Det samme gjelder dersom det i særskilte tilfelle fremmes forslag om å sette enkelte bestemmelser i denne forretningsorden ut av kraft.

KAP. 2. SAKER TIL BEHANDLING

§2-1 Følgende instanser kan anmelde saker til behandling av Kirkemøtet:

- Stortinget
- Regjeringen
- Kirke- og undervisningsdepartementet
- Kirkerådet
- Bispedømmerådene
- Bispedømmemøtene
- Medlemmer av Kirkemøtet
- Bispemøtet

Andre som ønsker å anmelde saker til behandling, må gjøre det gjennom en av de nevnte instanser.

§2-2 Saker som ønskes behandlet, må anmeldes til Kirkerådet senest 10 uker før møtet. Skriftlig redegjørelse for sakene må foreligge i Kirkerådets sekretariat til samme tid. Kirkerådet kan etter egen vurdering føye til saker som kommer opp etter nevnte frist.

Kirkemøtet fattet vedtak om hvilke saker som skal behandles og om behandlingsmåten (se forøvrig § 6-4).

KAP. 3. ÅPNING OG KONSTITUERING

§3-1 Kirkemøtet innledes med gudstjeneste.

Til Kirkemøtets åpning sendes innbydelse til kirkelige og andre offentlige organer, og til representanter for frivillige kristelige organisasjoner, alt etter bestemmelse av Kirkerådet.

Kirkemøtets åpning foretas av Kirkerådets formann, som også leder møtet fram til dirigentskapet er valgt.

§3-2 Etter Kirkemøtets åpning velges for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer, hvorav en geistlig. Begge kjønn skal være representert.

Dirigentene velges med vanlig flertall. Dersom noen av kandidatene ikke oppnår dette ved første valg, foretas bundet omvalg mellom de to kandidater som har fått størst stemmetall.

Kirkerådets sekretariat har ansvar for opptellingen.

§3-3 Dirigentene overtar ledelsen av møtet så snart valget er avgjort.

Møtet velger deretter tellekorps, protokollkomite og valgkomite.

Tellekorpset skal bestå av 5 representanter fra sekretariatet.

Protokollkomiteen skal ha 3 medlemmer og valgkomiteen 5 medlemmer som Kirkemøtet velger innen sin midte.

I det første møte i perioden velges medlemmer av de ulike komiteer.

Møtet kan innvilge talerett til personer som ikke er medlemmer av møtet, etter forslag fra dirigenten.

KAP. 4. DAGSORDEN

§4-1 Kirkemøtet arbeider dels gjennom plenumsamlinger og dels gjennom komiteer oppnevnt av Kirkemøtet.

Kirkemøtet fatter vedtak om dagsorden.

Forslag om endret dagsorden framlegges for og framsettes av dirigentskapet.

Forslag om endret dagsorden skal være begrunnet.

Vedtak om endret dagsorden krever alminnelig flertall.

KAP. 5. KOMITEENE

- §5-1 Kirkemøtets medlemmer fordeles på faste komiteer for de hovedområder som følger av møtets mandat og andre komiteer som møtet finner nødvendig.

De faste komiteene velges på det første Kirkemøtet i valgperioden og for denne periode.

Øvrige komiteer oppnevnes etter behov og for så lang tid som Kirkemøtet bestemmer.

- §5-2 De enkelte bispedømmeråd skal på forhånd framlegge forslag til hvordan rådets medlemmer kan/bør fordeles på de faste komiteene. Forslaget skal innsendes til sekretariatet minst 10 uker før møtet.

Bispedømmerådene og møtets geistlige og leke medlemmer bør være forholdsmessig representert i komiteene.

Kirkemøtet avgjør antall medlemmer og varamedlemmer i de ulike komiteer, etter forslag fra valgkomiteen, og fastsetter komiteens mandat.

Dersom en komite finner det ønskelig med en økning av antall medlemmer og/eller varamedlemmer, framlegges forslag om dette for Kirkemøtet.

- §5-3 Kirkemøtet velger leder i de enkelte komiteer. Lederen innkaller til komiteene. Komiteene velger selv nestleder. Kirkemøtet skal gjøres kjent med valgresultatet.

Hver komite skal ha nødvendig sekretærhjelp.

Komiteene er beslutningsdyktige når minst 2/3 av medlemmene er til stede.

- §5-4 Komiteene kan nedsette arbeidsgrupper innen sin midte for å forberede saker for komiteen, og velger for øvrig en mest mulig hensiktsmessig arbeidsform.

Komiteene kan innkalle sakkyndige personer til sine møter. Komiteene kan også innhente uttalelser.

- §5-5 Viktige saker skal vanligvis behandles i komiteen minst to ganger og resultere i en innstilling til Kirkemøtet.

Komiteene skal avgi sine innstillinger i skriftlig form. Innstillingene bør være kortfattede og skal inneholde en begrunnelse for det eller de konkrete forslag som framlegges.

Innstillinger undertegnes av vedkommende komiteleder og eventuell saksordfører.

En nærmere begrunnelse kan gis muntlig i plenum av et medlem utpekt av komiteen. I saker hvor komiteen er delt, kan en representant for mindretallet gi en nærmere begrunnelse for dette standpunkt i plenum. Denne gis samme taletid som flertallets representant.

- §5-6 Det føres protokoll fra komiteenes møter, hver sak for seg. I protokollen anføres dato for møtet, tilstedeværende medlemmer, saksdokumenter og komiteens hovedstandpunkter og beslutninger, i den grad disse ikke fremgår av saksdokumentene og komiteens innstillinger.

Dersom det er innkalt sakkyndige personer (jfr. §5-4, 2. ledd) skal også deres tilstedeværelse framgå av protokollen.

Dersom noe medlem av komiteen bare delvis har deltatt i behandlingen, skal dette anføres i protokollen.

Protokollen undertegnes av komiteleder og sekretær.

KAP. 6. PLENUM

- §6-1 Kirkemøtet kommer sammen i plenum til fastsatte tider.

Fravær meldes til dirigentskapet.

- §6-2 Kirkemøtet vedtar prosedyre for de enkelte saker.

Forslag til prosedyre utarbeides av Kirkerådet og sendes vanligvis til medlemmene før møtet.

- §6-3 En oversikt over saker som skal behandles i de ulike plenumssamlinger, skal foreligge i rimelig tid og utdeles på de enkelte medlemmers bord i plenumssalen.

I saker som har vært behandlet i en av komiteene, skal innstilling foreligge mangfoldiggjort minst en time før sesjonen begynner.

Saker av stor prinsipiell og praktisk betydning og saker som hører inn under Kirkemøtets lovfestede hovedoppgaver, skal komme til behandling i minst to atskilte plenumssamlinger.

- §6-4 Under møtets første plenum kan medlemmer fremme forslag om ekstra saker til behandling så fremt det kan godtgjøres at sakene er foranlediget av en kirkelig og/eller samfunnsmessig situasjon som ikke forelå da anmeldelsesfristen for saker utløp.

Forslagsstilleren gis anledning til å komme med en kort saksorientering med begrunnelse, før Kirkemøtet avgjør om saken skal komme til behandling. Slike saker må også komitebehandles på vanlig måte før de kommer tilbake til plenum med de respektive komiteers innstillinger.

- §6-5 Når det foreligger innstilling fra en av komiteene, skal den utdeles til møtets medlemmer før det fattes vedtak om når saken skal tas opp til behandling.

Ved behandling av en sak i plenum skal medlemmene vanligvis først gis anledning til å ha en generell drøftelse av saken før den detaljbehandles.

Til grunn for behandlingen legges komiteens innstilling eller, hvis slik innstilling ikke foreligger, det forslag til vedtak som følger saken.

- §6-6 Forslag som et medlem ønsker å få tatt opp til votering, skal gis dirigentskapet skriftlig umiddelbart etter at det er framsatt, påført forslagsstillerens navn.

KAP. 7. OM DEBATTENE

- §7-1 Medlemmer av møtet kan be om ordet skriftlig eller ved håndsopprekning. Dersom flere samtidig melder seg ved håndsopprekning, avgjøres rekkefølgen av dirigentskapet. Dersom det samtidig kommer påmelding til talerlisten skriftlig og ved håndsopprekning, går den skriftlige foran.

Komiteleder eller saksordfører kan gis ordet utenom talerlisten for å komme med supplerende eller korrigerende opplysninger av betydning for den videre debatt.

Ingen talere får ordet mer enn to ganger under den alminnelige debatt om en sak. Fra denne regel kan det etter dirigentens forslag gjøres unntak, dersom møtet gir sitt samtykke til det.

- §7-2 Dersom møtelederen ønsker å delta i diskusjonen, skal han gjøre det fra talerstolen og overlate møteledelsen til et annet medlem av dirigentskapet.

Første gangs innlegg må ikke overstige 10 minutter, og annen gangs innlegg ikke overstige 5 minutter. Dirigentskapet kan innvilge lengre taletid i spesielle situasjoner, og kan også fastsette begrensninger i taletiden.

Et medlem som ønsker å besvare direkte spørsmål, rette feil, oppklare misforståelser e.l., kan be om replikk.

Ingen replikk må overstige to minutter.

- §7-3 Når et spørsmål er satt under debatt, må ikke møtet heves før spørsmålet er avgjort ved avstemning, eller forsamlingen har vedtatt at forhandlingene skal utsettes.

Når en sak er endelig avgjort, må den ikke bringes fram igjen, eller tas opp på nytt i samme møte. Er det påtrengende nødvendig, kan Kirkemøtet likevel fatte vedtak om dette, forutsatt at saken igjen blir komitebehandlet.

KAP. 8. OM AVSTEMNINGER

§8-1 Når samtlige som har fått ordet har holdt sine innlegg, erklærer dirigenten diskusjonen for avsluttet, og redegjør deretter for de forslag som er framsatt.

Møtets medlemmer gis anledning til å komme med korte bemerkninger til denne redegjørelse for å få klarlagt eventuelle voteringsalternativ.

Saken tas opp til votering.
Voteringsordningen må være oppgitt og godtatt på forhånd.

Hvis det foreligger flere forslag, setter dirigenten hvert av dem under avstemning i logisk rekkefølge.

En representant som ikke er til stede når dirigenten erklærer at en sak er tatt opp til votering, deltar ikke i avstemningen. De representanter som er tilstede, må ikke forlate salen før voteringen er ferdig.

§8-2 Avstemningen ordnes på en av følgende måter:

a) Ved at dirigenten oppfordrer de representanter som er for/mot et forslag om å vise stemmetegn. Dirigenten kan også la foreta kontravotering.

b) Ved navneopprop.

Denne avstemningsmåte kan brukes i viktige saker når det er grunn til å tro at meningene er delte.

Hvis dirigenten mener det må være unødvendig med navneopprop, men en representant setter fram krav om det,

avgjør møtet voteringsmåten uten debatt ved avstemning etter pkt.a). Avgjørelse om dette fattes med alminnelig flertall.

c) Ved sedler uten underskrift.

Denne avstemningsmåte brukes bare ved valg.

På stemmeseddelen føres så mange navn som det antall personer som skal velges. Dersom noen stemmer på flere enn det antall som skal velges, skal det eller de navn som står sist på stemmeseddelen ikke telle med.

Avstemningene etter bokstav a) og b) avgjøres ved vanlig stemmeflertall, dersom det ikke foreligger bestemmelser om noe annet.

Ved avstemning etter bokstav c) er et relativt flertall dvs. flere stemmer enn for noe annet forslag, avgjørende for utfallet av valget, dersom det ikke i lov eller reglement eller for det enkelte tilfelle er bestemt at det skal kreves mer enn halvparten av stemmene for at noen skal regnes for valgt. Dersom noen har levert blanke stemmesedler, skal disse sedlene tas med ved den opptellingen som fastslår om møtet er beslutningsdyktig, men de skal ikke telle med i selve stemmeoppgjøret. Den som da har flertall av de effektive stemmer, regnes for valgt.

Ved stemmelikhet, sørger Kirkemøtets dirigentskap for loddtrekning.

§8-3 Kirkemøtet er beslutningsdyktig når minst 2/3 av medlemmene er til stede.

KAP. 9. ARBEIDSFORPLIKTELSE

§9-1 Kirkemøtet skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære (jfr. Kirkeordningslovens §67, 2. ledd).

SAK KM 8/84: KIRKEMØTETS BUDSJETT

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 5:

Det har til dette første møtet vært vanskelig å forhåndsberegne utgiftene:

- Utgifter til arrangementer og møter i tilknytning til selve møtet (f.eks. leie av lokaler, trykking av dokumenter osv.).
- Utgifter i forbindelse med forberedelsene til møtet, herunder utgifter til komitearbeid og ekstra hjelp i sekretariatet. Komiteen konstaterer at sekretariatet både under forberedelsene og gjennomføringen av Kirkemøtet 1984 har vært underbemannet.
- Skyss, kost- og oppholdsutgifter for deltakerne dekkes etter gjeldende regler.

Det overordnede prinsipp må være at alle valgte representanter stilles på lik linje økonomisk og kan delta uten private utgifter eller tap av inntekter.

Komiteen støtter Kirkerådets vedtak i sak KR 18/84, pkt. 4:

"Kirkerådet vil understreke overfor Departementet at prinsippet om dekning av tapt arbeidsfortjeneste må gjøres gjeldende for deltakelse i Kirkemøtet."

Dette må også gjelde:

- Utgifter til dekning av vikartjeneste (f.eks. husmorvikar, barnepass, landbruksvikar, personer som får lønn etter faktisk utført arbeid o.l.)

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Regnskapet for Kirkemøtet 1984 blir utgangspunkt for budsjettplanleggingen for møtet i 1985.

Det sørges for forsvarlig sekretariatskapasitet for ettertiden. En vil be Kirkerådet følge opp dette overfor Departementet.

Kirkemøtet forutsetter at følgende prinsipper gjelder for deltakelse i Kirkemøtet:

- Tapt arbeidsfortjeneste dekkes
- Det gis midler til dekning av vikarutgifter (f.eks. husmorvikar, barnepass, landbruksvikar, personer som får lønn etter faktisk utført arbeid o.l.).

SAK KM 9/84: TIDSPUNKT FOR KIRKEMØTET

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 5:

Ved fastsettelse av tidspunkt for Kirkemøtet mener komiteen at følgende synspunkter bør tillegges vekt:

1. Det er ønskelig med en best mulig samordning/koordinering av de ulike organer på sentralt og regionalt plan i kirken.

Det er videre ønskelig at Kirkemøtet holdes på omtrent samme tidspunkt hvert år - siste hele uke i oktober.

- a) Dette vil også gjøre det lettere å planlegge arbeidet i såvel Kirkerådets som bispedømmerådernes sekretariater.
 - b) Møtet vil på det tidspunkt kunne kommentere det fremlagte statsbudsjett for etterfølgende år, angi synspunkter av betydning for forberedelsen av det statsbudsjett som følger deretter, og bedre kunne vurdere og vedta neste års arbeidsprogrammer og budsjetter for de kirkelige råd som hører inn under møtet.
2. Når det gjelder møtested er komiteen av den oppfatning at møtet ikke bare bør legges til Oslo-regionen eller til Øst-Norge.

Komiteen ser det som en fordel om en kunne finne fram til større variasjon av møtested.

For å kunne vurdere andre møtesteder vil det være ønskelig å få utarbeidet en kostnadsoversikt.

Det vil være en fordel om møtet kan avholdes på et sted/konferansehotell der alle kan innkvarteres sammen.

En ser det videre som ønskelig at Kirkemøtene legges slik at en kan ha kontakt med lokalmenigheten ved å bruke kirken på stedet.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet 1985 fastlegges til første hele uke av november. Under Kirkemøtet 1985 vil en på grunnlag av erfaringer fastlegge tidspunktet for neste/senere Kirkemøter.

Det er ønskelig at en alternerer med hensyn til sted for Kirkemøtet.

SAK KM 10/84: REGLER FOR VALG AV KIRKERÅD OG FOR
DETS VIRKSOMHET

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 5:

1. Ad regler for valg av Kirkeråd

- Det har vært et hovedsiktemål for k o m i -
t e e n å få til et regelverk som dekker
lovens tekst og intensjoner, slik at ikke
reglene innskrenker Kirkemøtets valgfrihet ved
valg av Kirkeråd.
- K o m i t e e n mener at loven (§55) åpner for
at Kirkemøtet kan velge opptil 10 leke kirkelig
tilsatte som medlemmer av Kirkerådet

Videre mener k o m i t e e n at loven åpner
for at samtlige 4 prester som skal velges kan
være bispedømmerådsmedlemmer. Det gis også
mulighet for å velge 3 prester som ikke er med-
lemmer av noe bispedømmeråd. (Minst en prest må
nødvendigvis være medlem av et bispedømmeråd da
de leke medlemmene dekker inntil 10 biske-
dømmeråd.)

Ut fra denne vurdering har k o m i t e e n
måttet endre vesentlige deler av Kirkerådets
forslag til regler for valg av Kirkeråd (jfr.
Dokument 10.2, kap 1).

- I §54 i Lov om Den norske kirkes ordning heter
det: "Kirkemøtet består av medlemmene av
bispedømmerådene og de medlemmer av Kirkerådet
som er valgt utenom bispedømmerådene"
(understreket av komiteen).

I Ot.prp. nr. 74-82/83 (s. 13) sier Departe-
mentet: "Etter arbeidsgruppens forslag vil
Kirkemøtet få 80 medlemmer: 11 biskoper, 11
prester, 11 leke kirkelig tilsatte, 44 andre
leke medlemmer samt 3 medlemmer av Kirkerådet
som Kirkemøtet har valgt på fritt grunnlag."
(Understreket av komiteen).

I Innst. O. nr. 79-83/84 fra Kirke- og under-
visningskomiteen (s. 8) heter det: "Med den
samansetnad av Kyrkjemøtet som Stortinget gjekk
inn for i 1984, vil møtet få 80 medlemmar"
(understreket av komiteen).

Ut fra dette forutsetter k o m i t e e n at det i forbindelse med forarbeidet til "Lov om Den norske kirkes ordning" av 8. juni 1984 har vært en forutsetning at Kirkemøtet skal bestå av 80 medlemmer, og at 3 medlemmer av Kirkerådet skal velges på "fritt grunnlag" (utenom bispedømmerådene).

Dette kommer etter k o m i t e e n s mening ikke til uttrykk i selve loven. K o m i t e e n mener at en forutsetning for at en skal kunne oppfylle en slik ordning, er at det velges 3 medlemmer til Kirkerådet på fritt grunnlag utenfor bispedømmerådene.

K o m i t e e n har her tolket §55 i lys av §54 og det forarbeid til loven som k o m i t e e n her har nevnt.

- K o m i t e e n har vært en del i tvil om det bør holdes eget valg av varamedlemmer til Kirkerådet, men har etter en samlet vurdering funnet at dette ikke er nødvendig da m.a. Kirkemøtet ikke kan velge varamedlemmer for prest(er) som møter i rådet som medlem for bispedømmeråd.

K o m i t e e n understreker at rådets medlemmer skal ha personlige varamedlemmer.

2. Ad regler for Kirkerådets virksomhet

- K o m i t e e n mener at det Kirkeordningsloven sier i §67, annet ledd, om at kirkelige møter og råd skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære, er av grunnleggende betydning for virksomheten i de kirkelige organer.

K o m i t e e n har derfor innledet regelverket for Kirkerådets virksomhet med en basisparagraf slik den er utformet i §2.1.

- K o m i t e e n ser det som viktig at Kirkemøtet ved oppstarten av hvert Kirkemøte får anledning til å drøfte rådets virksomhet siden siste Kirkemøte.

Videre ser k o m i t e e n det som viktig at møtet ved denne drøfting også kan dra opp perspektiver på kirkens, Kirkemøtets og Kirkerådets virksomhet i fremtiden. (En Kirkemøtets "trontaledebatt" ut fra "rikets tilstand".)

Disse synspunkter danner bakgrunn for k o m i t e e n s utforming av §2-8.

KIRKEMØTETS

VEDTAK: Kirkemøtet vedtar det foreliggende forslag til regler for valg av Kirkeråd og for dets virksomhet:

REGLER FOR VALG AV KIRKERÅD OG FOR DETS VIRKSOMHET

Kap. 1 Regler for valg av Kirkeråd

§1-1 Kirkemøtet velger på sitt første møte i bispedømmerådernes valgperiode for perioden fram til Kirkemøtets første møte i den påfølgende valgperiode et Kirkeråd bestående av 10 leke medlemmer, hvorav minst en er kirkelig tilsatt, og 4 prester, alle med personlige varamedlemmer. Alle bispedømmeråd skal være representert i Rådet, hvert med ett medlem. Ved siden av de forannevnte medlemmer skal Rådet ha som medlem en biskop med varamedlem valgt av Bispemøtet.

§1-2 Kirkemøtet forut for det Kirkemøtet som skal velge Kirkeråd velger en nominasjonskomite bestående av fem personer.

Denne komiteen fremlegger forslag på 2 kandidater fra hvert bispedømmeråd. Maksimum 8 og minimum 3 av disse skal være prester. Av de leke kandidater skal minimum to være kirkelig tilsatt. Dessuten skal komiteen nominere minimum 6 fritt valgte kandidater, hvorav minst en skal være prest og minst en lek kirkelig tilsatt.

I tillegg kan det i Kirkemøtet fremmes forslag på kandidater.

En valgkomite valgt av Kirkemøtet setter opp en kandidatliste. Listen skal i alfabetisk rekkefølge angi kandidatens navn, om vedkommende er prest, lek eller lek kirkelig tilsatt og hvilket bispedømmeråd vedkommende i tilfelle er medlem av.

§1-3 Stemmegivningen er hemmelig og skjer ved at hvert medlem av Kirkemøtet setter kryss foran 14 navn på listen, - 10 leke, hvorav minst en er kirkelig tilsatt, og 4 prester, av disse skal 11 være fra forskjellige bispedømmeråd.

- §1-4 Valgkomiteen forestår valgoppgjøret. De som har flest stemmer er valgt dersom Kirkerådet derved får sammensetning som nevnt under §1. Kandidater med færre stemmer går imidlertid foran kandidater med flere stemmer når dette er nødvendig for at Kirkerådet skal få slik sammensetning. Ved stemmelikhet treffes avgjørelsen ved loddtrekning.
- §1-5 Det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet. Varamedlem for prest/prester som representerer bispedømmeråd blir dennes/deres vararepresentant til bispedømmerådet.
- Varamedlem for de øvrige medlemmer er den kandidat fra bispedømmerådene og de fritt valgte kandidater som har fått nest flest stemmer ved valget, henholdsvis prest, lek og lek kirkelig tilsatt. Om nødvendig holdes utfyllingsvalg for varamedlemmer.
- §1-6 Den biskop med varamedlem som skal være medlem av Rådet, velges av Bispemøtet senest to måneder før Kirkemøtet.
- §1-7 Kirkemøtet velger Kirkerådets formann blant Rådets medlemmer ved særskilt avstemning for en periode av to år. Gjenvalg kan finne sted. Hvis ingen ved første stemmegivning får flertall av de stemmer som er avgitt, holdes ny stemmegivning. Ved denne skal det bare stemmes på de to som ved første stemmegivning har fått de høyeste stemmetall. Ved denne regnes den for valgt som har fått flest stemmer. Ved stemmelikhet treffes avgjørelsen ved loddtrekning.
- Kirkerådet velger selv nestformann for en periode av to år.
- §1-8 For å være valgbar til Kirkerådet må man ha kirkelig stemmerett. Den som har gjort tjenste som valgt medlem av Kirkerådet i to sammenhengende valgperioder, kan ikke velges igjen for den derpå følgende valgperiode.

Kap. 2 Regler for Kirkerådets virksomhet

- §2-1 Kirkerådet skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangeliske lutherske lære.
- §2-2 Kirkerådet forbereder de saker som skal behandles av Kirkemøtet etter Kirkeordningslovens §54 annet, tredje og fjerde ledd, tilrettelegger for behandling saker som er forberedt av utvalg etter §54 siste ledd, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder forøvrig arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger i samsvar med bestemmelser gitt av dette.
- §2-3 Kirkerådet v/formannen innkaller medlemmene av Kirkemøtet til møtet. En oversikt over de anmeldte saker utsendes sammen med innkallingen. Tilhørende saksdokumenter utsendes så lang tid på forhånd som Kirkemøtet bestemmer.
- §2-4 Kirkerådet avgir uttalelser i saker der Departementet ber om det, og ellers når det er fremkommet anmodning om det fra andre kirkelige organer, eller når Rådet selv finner det ønskelig.
- I forbindelse med utnevning av biskop, avgir Kirkerådet uttalelse om hvilke tre blant dem som har fått stemmer som Rådet anser mest skikket til å bli utnevnt.
- §2-5 Kirkerådet treffer sine avgjørelser i møte under ledelse av formannen eller nestformannen, eller om de begge har forfall, av en ordstyrer som velges for anledningen blant Rådets medlemmer.
- Kirkemøtet holder møte inntil 5 ganger om året. Ekstraordinære møter kan holdes etter samtykke fra Departementet.
- Formannen kaller inn til møte senest to uker på forhånd. Innkallingen skjer skriftlig. Sammen med innkallingen sendes forslag til saksliste og - så langt som mulig - tilhørende saksdokumenter.

Dersom noe medlem har forfall, skal vara-medlem innkalles.

Kirkerådets direktør deltar i møtene med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett. Rådet kan innkalle andre personer til å ta del i forhandlingene, men uten stemmerett.

Kirkerådet kan ikke gjøre gyldig vedtak uten at minst det halve antall av medlemmene, eller lovlig innkalte vara-medlemmer, er til stede og avgir stemme i saken.

For at vedtak av Kirkerådet skal være gyldig, må det være gjort med flertall av de stemmer som er avgitt. Står stemmene likt, gjør formannens (møtestyrerens) stemme utslaget.

Ved valg og tilsettinger gjelder dog følgende regler: Hvis ingen ved første stemmegivning får flertall av de stemmer som er avgitt, holdes ny stemmegivning. Ved denne regnes den for valgt eller tilsatt som har fått flest stemmer. Det kan før ny stemmegivning gjøres vedtak om at det bare skal stemmes på to eller flere av dem som ved første stemmegivning har fått de høyeste stemmetall. Har fremdeles flere fått like mange stemmer, treffes avgjørelsen ved loddtrekning.

Det føres møtebok. Av møteboken skal fremgå når og hvor møtet er holdt, hvem som har vært til stede og deltatt i behandlingen av de enkelte saker, hvilke dokumenter som lå til grunn for saksbehandlingen og hvilke vedtak som ble fattet.

Møteboken utarbeides så snart som mulig etter møtene og sendes rådsmedlemmene (og evt. varamedlemmer) for kommentarer innen 7 dager. Dersom det ikke kommer kommentarer innen nevnte frist, anses møteboken for godkjent.

Utskrift av møteboken sendes berørte parter.

§2-6

Kirkerådet kan velge et arbeidsutvalg. Antall medlemmer i arbeidsutvalget avgjøres av Kirkerådet. Arbeidsutvalget kan avgjøre saker av mindre betydning som ikke kan utsettes til neste møte i Rådet. Avgjørelser skal refereres i det første møte etter at avgjørelsen er truffet.

Kirkerådet kan oppnevne arbeidsgrupper til å løse særskilte oppgaver, arrangere møter og konferanser og forøvrig velge arbeidsformer som anses tjenlige for å virkelig gjøre de oppgaver som fremgår av lovverket og Kirkemøtets beslutninger.

- §2-7 For Kirkerådets virksomhet gjelder Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker og Lov av 19. juni 1970 om offentlighet i forvaltningen når annet ikke er bestemt i eller i medhold av lov.
- §2-8 Kirkerådet fremlegger ved begynnelsen av hvert Kirkemøte en melding om virksomheten siden forrige møte, og gir perspektiver på virksomheten fremover.
- §2-9 Endringer i disse regler skjer etter vedtak i Kirkemøtet og godkjennes av Kongen.

SAK KM 11/84: KIRKEMØTET OG DEPARTEMENTET

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 3:

1. Utgangspunkt

Komiteen har ved sine vurderinger tatt utgangspunkt i uttalelsen fra Kirke- og undervisningsdepartementet og Stortingets Kirke- og undervisningskomite i forbindelse med Stortingsmeldingen om Stat og Kirke (Innstilling S. nr. 265 - 1980/81):

"K o m i t e e n ser det ikke som sin oppgave å trekke opp generelle grenser for forholdet mellom statsmaktene og for adgangen til delegasjon av myndighet, men av de utsagn som er sitert både i stortingsmeldingen og i utvalgets innstilling synes det etter k o m i t e e n s mening klarlagt at Grunnlovens bestemmelser ikke skulle være til hinder for forholdsvis betydelig delegering av myndighet.

K o m i t e e n har også merket seg departementets uttalelse på side 52, 1. spalte i meldingen:

"Departementet er for sitt vedkommende parat til å gå til yttergrensene for en forsvarlig forståelse av mulighet for desentralisering og delegasjon m.v. på bakgrunn av meldingens vurdering av kirkepolitiske mål og verdigrunnlag."

Videre framhever komiteen i sammendraget bl.a.:

"Komiteen ser ikke disse bestemmelser som noen hindring for større selvstyre i saker av indrekirkelig karakter og en omfattende delegasjon av myndighet til egne kirkelige organer.

...

Det gjelder bl.a.:

...- etablere et lovfestet sentralkirkelig møte som bygger på bispedømmerådene, og som får omfattende funksjoner og rett til å utøve myndighet på visse områder."

Disse uttalelsene gir bakgrunnen for omfanget av den myndighet Kirkemøtet forventer å få overført fra Kongen/Departementet, og de nødvendiggjør at det er nær kontakt mellom Kirkemøtet og Departementet.

Komiteen vil videre vise til Kirkemøtets sak KM 5/84 og særlig pkt. B vedrørende Kirkemøtets arbeidsprogram hvor man presiserer møtets prinsipielle syn på Kirkeordningsloven og behovet for aktiv oppfølging av de intensjoner som her er kommet til uttrykk.

2. Saksområder

Ut fra forarbeidene til og ordlyden i Kirkeordningslovens § 54 vil komiteen peke på følgende områder hvor forholdet mellom Kirkemøtet og Departementet blir sentralt:

- 1) Kirkelig lovgivning
- 2) Diakoni og undervisning
- 3) Soknereguleringer
- 4) Gudstjenesteliv
- 5) Tjenester og stillinger
- 6) Økonomi

Kirkelig lovgivning

Med referanse til Kirkeordningslovens §54, 4. ledd pkt. a), ønsker komiteen å påpeke betydningen av å ha gode rutiner på dette området. Særlig påpekes ønskeligheten av å komme inn i forberedelsen av lovsaker på et tidlig tidspunkt slik at Kirkemøtet kan få gitt uttrykk for vurderinger før selve lovarbeidet tar til.

Diakoni og undervisning

Etter Kirkeordningslovens § 54, 4. ledd, pkt. b), vedtar Kirkemøtet retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning og diakoni. Selv om bestemmelsen i første rekke gir et særskilt grunnlag for Kirkemøtet til å ta opp arbeid på disse felt, vil det være mange sider ved dette hvor arbeidet må skje i nært samarbeid med Departementet om ønskede resultater skal oppnås. Dette gjelder bl.a. økonomi og kvalifikasjonskrav. Selv om planer og programmer har sammenheng med resultatet av Kirkelovutvalgets arbeid, mener komiteen at man ikke skal vente med å gå videre med disse planer og programmer.

Komiteen vil spesielt understreke Kirkemøtets behov for kontakt med andre avdelinger i Kirke- og undervisningsdepartementet for å sikre kontinuitet til den del av dåpsopplæringen som har sin plass innenfor skolens kristendomsopplæring.

Soknereguleringer

Etter Kirkeordningslovens § 54, 4. ledd, pkt c, foreslår Kirkemøtet retningslinjer for soknereguleringer til bruk på lokalt og regionalt plan. Utarbeidelse av slike retningslinjer vil ha nær sammenheng med Kirkelovutvalgets arbeid, og komiteen mener derfor at dette for tiden ikke vil være blant de høyest prioriterte oppgaver.

Kirkens gudstjenesteliv

Dette omfatter saker som regler for bruk av kirker, kirkens liturgiske bøker og tjenestedrakter. Kirkebokføringen kan også sees i denne sammenheng. Alle disse oppgavene står sentralt i kirkens liv og hører naturlig inn under rent kirkelige organer. Når en tar forbehold for Læreutvalgets arbeid skulle det være klart for å ta initiativ til en snarlig overføring av myndighet på disse områdene.

Tjenester og stillinger

Kirkeordningslovens §54, tredje ledd, har lagt til rette for å gi fullmakt til Kirkemøtet til å fastsette ordninger for tjenester og stillinger i kirken. Videre bør det arbeides med at Kirkemøtet får adgang til å fastsette kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger. Komiteen ser dette som viktige oppgaver, men innser at dette kan være et arbeid over tid pga. sammenhengen med bl.a. Kirkelovutvalgets arbeid og oppbyggingen av et sentralorgan for menighetene. (Kirkens Personalråd).

Økonomi

Det er her fire områder som er aktuelle: Langtidsbudsjettering, årlige budsjettforslag til Departementet, uttalelse om prioritering av bevilgede midler/stillinger og midler til egen disposisjon for Kirkemøtet. For de tre førstnevnte områder er det nødvendig å finne fram til samarbeidsrutiner mellom Kirkemøtet og Departementet, og dette må prioriteres høyt med sikte på statsbudsjettet for 1986.

Andre områder

Komiteen ser ikke oppregningen ovenfor som uttømmende og vil peke på nødvendigheten av å arbeide videre for å få klargjort hvilke områder som kan overføres til Kirkemøtet. I den forbindelse er komiteen oppmerksom på at Departementet arbeider med en plan for overføring av myndighet.

3. Prosedyre

Av det som er sagt foran, fremgår det at det nå er viktig med en nær, kontinuerlig og god kontakt med Departementet. Komiteen mener at etableringen av et kontaktorgan mellom Kirkemøtet og Departementet vil ivareta dette hensyn.

Dette kontaktorganet bør etableres allerede nå, samtidig som det blir utredet til neste Kirkemøte hvorledes representasjonen og prosedyrer skal ordnes på lengre sikt. For kommende år kan komiteen tenke seg at Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å fastsette hvem som skal representere Kirkemøtet i kontaktorganet.

Komiteen legger for øvrig til grunn at arbeidet med de sakene som er nevnt under pkt. 2 blir fulgt opp av Kirkerådet og/eller de respektive komiteene/utvalgene under Kirkemøtet.

KIRKEMØTETS VEDTAK:

1. Kirkemøtet uttrykker ønske om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet, og legger særlig vekt på dette i arbeidet med overføringen av myndighet til Kirkemøtet.
2. Kirkemøtet ber Kirkerådet ta initiativ til så fort som mulig å få opprettet et kontaktorgan med Departementet. Kirkerådet får fullmakt inntil neste Kirkemøte til å avgjøre hvem som skal representere Kirkemøtet i dette organet. Kirkerådet utreder til neste Kirkemøte premissene for og representasjonen til kontaktorganet.
3. Kirkemøtet ser viktigheten av at arbeidet med overføring av myndighet kommer igang nå og blir fulgt opp kontinuerlig. Av de oppgavene som er nevnt i premissene vil Kirkemøtet peke på nødvendigheten av å komme igang med spørsmålene omkring økonomi umiddelbart, og for øvrig bør arbeidet med kirkens gudstjenesteliv, undervisning og diakoni gis prioritet.

SAK KM 12/84: KIRKEMØTET OG BISPEMØTET

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 3:

To viktige utredninger som berører dette saksområde er ennå ikke avsluttet. Det gjelder Kirkeordningsgruppens behandling av forholdet mellom embete og råd og Læreutvalgets endelige innstilling. Komiteen finner det derfor vanskelig å danne seg et klart bilde av hvordan forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet bør ordnes i fremtiden.

Komiteen har likevel forutsatt at det på dette Kirke-møte blir fattet vedtak om overføring av økumeniske saker (jfr. sak KM 13/84) og saker som gjelder liturgi og kirkens bøker (jfr. sak KM 11/84) til Kirke-møtet. I det første tilfellet dreier det seg om overføring fra Bispemøtet til Kirkemøtet. I det andre tilfellet dreier det seg om overføring fra Departementet til Kirkemøtet.

Det må være løpende kontakt mellom Bispemøtet og Kirkemøtet/Kirkerådet ved forberedelsen av sakslisten til Kirkemøtet. Videre vil det være naturlig at Bispemøtet legges før Kirkemøtet i tid, men ikke tidligere enn at materialet til de aktuelle saker er ferdig.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet vil komme tilbake til spørsmålet om forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet når Læreutvalgets innstilling foreligger.

SAK KM 13/84: ORGANISERING AV DET MELLOM-
KIRKELIGE ARBEID

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 2:

Den norske kirkes arbeid med mellomkirkelige spørsmål har vært knyttet til Bispemøtet, som har hatt ansvar for Mellomkirkelig Råd. Budsjetter, arbeidsprogram og godkjenning av årsberetning er foretatt av Bispemøtet. Det samme gjelder oppnevning av de representanter til Mellomkirkelig Råd som ikke er medlemmer ex officio.

Reformarbeidet i Den norske kirke reiser spørsmålet om Mellomkirkelig Råds relasjoner, og det foreslås at ansvaret for denne virksomhet overføres til Kirkemøtet.

- Komiteen registrerer at Mellomkirkelig Råd, Kirkerådet og Bispemøtet i sine instillinger går entydig inn for overføring av Mellomkirkelig Råd som organ under Bispemøtet til å bli et organ under Kirkemøtet.
- Det nærmere organisatoriske forhold mellom Mellomkirkelig Råd, Kirkemøtet/Kirkerådet bør utredes.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

A.

1. Kirkemøtet overtar ansvaret for Den norske kirkes økumeniske arbeid, ute og hjemme.
2. Mellomkirkelig Råd blir Kirkemøtets fagorgan når det gjelder mellomkirkelige og internasjonale spørsmål med mandat, arbeidsprogram og budsjett vedtatt av Kirkemøtet.
3. Kirkemøtet finner det hensiktsmessig at Mellomkirkelig Råds sekretariat fortsetter som en selvstendig enhet i forhold til Kirkerådets sekretariat. Samtidig vil en understreke at de to sekretariater bør tilstrebe et nært samarbeid for å sikre en best mulig utnyttelse av ressursene.

4. Overføringen av Mellomkirkelig Råd fra Bispe-
møtet til Kirkemøtet finner sted fra 1.1.1985
5. Nye statutter for Mellomkirkelig Råd må ut-
arbeides og tas opp til behandling på Kirke-
møtet 1985.
6. Mellomkirkelig Råd fortsetter med sin nå-
værende sammensetning og mandat til nye
statutter er vedtatt og har trådt i kraft.

B.

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet og Mellomkirkelig
Råd å utarbeide forslag til nærmere retnings-
linjer for organiseringen av forholdet mellom
Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet.

Blant de spørsmål som bør utredes nærmere er;

- sammensetning og oppnevning av medlemmer
til Mellomkirkelig Råd, herunder bispedøm-
merådenes representasjon
 - utarbeidelse av rammeprogram/arbeidsprogram
 - prosedyre for saksbehandling
 - underutvalg under Mellomkirkelig Råd, her-
under Norsk Teologisk Nemnds plassering,
relasjonen mellom Komiteen for inter-
nasjonale spørsmål og Sosial-etisk utvalg,
spørsmål om egen komite for utveksling og
fellesskap
 - organisering av arbeidet med kvinnespørsmål
i internasjonalt perspektiv
 - økonomi
 - oppnevningsprosedyre for representanter til
internasjonale organer/møter
2. Kirkemøtet vil be om at disse forslag deretter
tas opp til behandling under Kirkemøtet 1985.

3. Kirkemøtet vil understreke at arbeidet med mellomkirkelige spørsmål også innebærer arbeid med saker av læremessige aspekter. I disse spørsmål vil biskopene/bispekollegiet fortsatt ha et særskilt ansvar. En endelig avklaring på ansvarsforholdet mellom biskopene/Bispemøtet og Mellomkirkelig Råd må vente til det offentlige læreutvalg har lagt fram sin innstilling.

SAK KM 14/84: KIRKEMØTET OG REPRESENTASJON FRA DE
TEOLOGISKE FAKULTETENE

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 4:

Komiteen finner det ikke hensiktsmessig på det nåværende tidspunkt å foreslå utvidelse av representanter ved Kirkemøtet. En henviser til Innst.O. nr. 79 (1984-84) s. 8:

"Nemnda vil likevel ikkje no gjera framlegg om endra samansetnad, men vil be om at det - etter at lovendringane har vori verksame i t.d. 8 år - vert lagt fram ei melding om dei røynsler som er gjort, serleg når de gjeld Kyrkjemøtet sin samansetnad og funksjon."

Når det gjelder spørsmålet om å innby representanter fra de teologiske fakulteter, vil komiteen begrunne dette dels ut fra Stortingskomiteens tilråding, dels ut fra følgende momenter:

1. Kirkemøtet har utbytte av den ekspertise disse representanter innehar.
2. Representantene fra fakultetene fanger opp signaler fra det som Kirkemøtet gjenspeiler av kirkens liv fra menighetsplan.

Komiteen finner det mest hensiktsmessig at også disse representanter knyttes til faste komiteer, men likevel slik at andre komiteer bør kunne tilkalle dem dersom dette skulle være ønskelig ut fra saksbehandlingen.

Komiteen kan ikke ta stilling til forslaget som ble oversendt fra Det 25. frivillige kirkelige landsmøte før de nærmere konsekvenser av dette er utredet.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

1. Kirkemøtet innbyr de tre teologiske fakulteter til å oppnevne en fast representant hver til å ta del ved Kirkemøtet med tale og forslagsrett.

Normalt følger disse representanter arbeidet i en bestemt komite, men Kirkemøtets øvrige komiteer kan tilkalle dem dersom dette skulle være ønsket ved behandling av spesielle saker, kfr. Kirkemøtets forretningsorden, punkt 5.4.

2. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å utrede spørsmålet om representasjon fra andre utdanningsinstitusjoner til avgjørelse på Kirkemøtet 1985.

Brev fra Norsk Diakonihøyskole av 16.11.1984 skal følge saken.

SAK KM 15/84: KIRKEMØTET OG DE FRIVILLIGE
ORGANISASJONER

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 3:

Det er fra flere hold ytret ønske om å få klarlagt Kirkemøtets forhold til de frivillige kristelige organisasjonene. Dette ble bl.a. framholdt som en viktig sak i Innst. O. nr. 79 (1983-84) s. 8, da Stortinget behandlet loven om Kirkemøtet, og i hilsenen fra Regjeringen under åpningen av Kirkemøtet.

Komiteen ønsker å gi et klart uttrykk for anerkjennelse og tillit til de frivillige kristelige organisasjonene og deres arbeid i vår kirke, og anser det som avgjørende at organisasjonene sikres samme betydningsfulle plass og selvstendighet også i vårt fremtidige kirkebilde.

Komiteen ønsker at forholdet til organisasjonene skal kjennetegnes ved gjensidig anerkjennelse og samspill. En ser klart verdien av å være engasjert i ulike arbeidslag. Dette uttrykker respekt for forvaltningen av ressurser og nådegaver i hvert arbeidslag, samtidig som det innebærer mulighet for samarbeid.

Sett i forhold til de mange oppgaver kirken har i vår tid, er det ønskelig å unngå unødig dobbeltkjøring og tiltak som kan oppfattes som konkurranse.

Mangfoldet utgjør en styrke rent kirkelig. På samme tid gjør også spennvidden i bosettingsmønster og sosiale strukturer en slik mangfoldighet ønskelig. Et samarbeid preget av tillit og gjensidighet gir muligheter for initiativ på lokalplan, og erkjennelsen av at organisasjonene står for legitimt kirkelig arbeid gjør at de bør stimuleres til innsats på nye områder.

Ikke alle er like kjent med den rikdom organisasjonene representerer i vår kirke, og det bør derfor tas initiativ til å formidle slik kjennskap. Her har særlig utdanningsinstitusjonene for kirkens arbeidere en viktig oppgave.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet ser de frivillige kristelige organisasjonenes selvstendige virksomhet innenfor Den norske kirke som et viktig og nødvendig kirkelig arbeid.

Kirkemøtet uttrykker et sterkt ønske om samarbeid bygget på gjensidig tillit og respekt.

Samarbeidet bør først og fremst finne sted i menighetene og knyttes til konkrete oppgaver som misjon, evangelisering, dåpsopplæring og diakoni.

Når nye initiativ blir tatt, bør det legges vekt på samråd og gjensidig forståelse.

På lengre sikt ville det være ønskelig med et mer ordnet samarbeid også på høyere nivå når det gjelder slike oppgaver som nevnt ovenfor.

SAK KM 16/84: KIRKEMØTETS OPPNEVNINGSPRAKSIS

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 3:

Spørsmålet om oppnevning gjelder dels oppnevning av de faglige råd og utvalg i kirken, og dels oppnevninger til eksterne instanser.

Komite 3 har behandlet oppnevningspraksis for eksterne oppnevninger.

Praksisen til i dag har vært at oppnevningsansvar har vært fordelt mellom Departementet, Bispemøtet, Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd etter nærmere angitte kriterier.

Etter opprettelsen av Kirkemøtet må hovedprinsippet være at det er Kirkemøtet som har oppnevningsmyndigheten. I visse sammenhenger vil det være hensiktsmessig at Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet eller andre sakssvarende instanser til å foreta oppnevning.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

1. Kirkemøtet foretar oppnevning til eksterne instanser på nasjonalt plan når Den norske kirke er oppnevrende instans ved siden av andre tros-samfunn.
2. Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å foreta oppnevning når både Kirkemøtet og andre instanser i Den norske kirke er bedt om oppnevning, dersom annet ikke er bestemt.

Når Kirkerådet foretar oppnevning gjelder følgende retningslinjer:

- a) Kirkerådet oppnevner representant(er) til styrende organer i organisasjoner eller institusjoner som har et klart kirkelig formål og som enten er landsomfattende eller har oppgaver av landsomfattende karakter, når vedkommende organisasjon/institusjon anmoder om det, og Kirkerådet gjør vedtak om det, som uttrykk for et helhetskirkelig engasjement.

- b) De oppnevnte representerer ikke Kirkerådet i vedkommende styringsorgan i den forstand at Kirkerådet hefter for de oppnevntes standpunkter. Dersom slik representasjon skal gjøres gjeldende i spesielle saker må den bygge på særskilt vedtak i Kirkerådet.
- c) Kirkerådet er ikke bundet av vedtak som gjøres i de respektive styringsorganer.
- d) Oppnevningsretten gir ikke Kirkerådet innflytelse på vedkommende organs virksomhet i den forstand at det griper inn i organets uavhengighet.
- e) At Kirkerådet er oppnevrende instans, gir ikke vedkommende organisasjon/institusjon rett til å bruke Kirkerådets navn til støtte ved inn-samlingsaksjoner o.l., for å oppnå særfordeler i menigheter etc.
- f) Oppnevnte personer bør sørge for informasjon fra vedkommende instans til Kirkerådet eller dets fagutvalg i saker som angår eller må antas å ha interesse for Kirkerådet. Denne informasjon kan formidles muntlig, ved utskrift av møtebok eller på annen egnet måte.

Organene avgjør selv om de vil sende møtereferater o.l. til Kirkerådet til orientering.

- g) I særskilte tilfeller er et av Kirkerådets faste utvalg oppnevningsinstans, forutsatt at vedkommende organ har et formål som ligger innenfor utvalgets arbeidsområde og Kirkerådet gjør vedtak om dette.
- h) En oversikt over de oppnevninger som er foretatt av Kirkerådet, skal gis det første Kirkemøtet i 4-års perioden, eller når Kirkemøtet ber om det.

- 3. Oppnevning til internasjonale og mellomkirkelige møter og organer følger nåværende praksis inntil spørsmålet om organiseringen av forholdet mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet er nærmere utredet.

SAK KM 17/84: EMBETE OG RÅD

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 6:

Etter at Kirkerådet i 1983 nedsatte en arbeidsgruppe til å ta seg av oppgaver i sammenheng med kirkelige reformspørsmål, fremla gruppen på kort tid et problemnotat om deler av rådenes og embedets mandat og funksjon i kirkestyret.

Arbeidsgruppen har benyttet seg av materiale fra Bispemøtets visitasutvalg og har av den grunn i denne omgang særlig konsentrert seg om forholdet mellom embete og råd på bispedømmeplan.

Komiteen er gjort kjent med at det hittil er kommet uttalelser fra ni bispedømmeråd, ni biskoper, to av de teologiske fakultetene og fire av de kirkelige yrkesorganisasjonene.

Komiteen vurderer problemnotatet som et verdifullt dokument for det videre arbeid med spørsmålet om forholdet mellom embete og råd i Den norske kirke.

Notatet oppfanger et hovedsynspunkt i de senere års reformarbeid - at forvaltningsoppgaver overføres fra det statlige kirkestyre til spesifikt kirkelige organer.

Problemnotatet åpner for et videre arbeid med prinsipper og en klarere utforming av praktiske konsekvenser.

Komiteen legger vekt på nødvendigheten av en videre utdypning av de prinsipielle overveielsene med forankring i det nytestamentlige materiale og i bekjennelsesskriftene.

I komiteen kom det klart frem at en understrekning av menigheten som utgangspunkt for overveielsene er nødvendig og fruktbar i det fortsatte arbeid.

Problemnotatets hovedsynspunkt er at rådenes ansvar i prinsippet omfatter alle forvaltningsoppgaver i kirken.

Det er ulike oppfatninger i komiteen når det gjelder fordelingen av tilsynsoppgaver og forvaltningsoppgaver på embete og råd.

Etter vår kirkes bekjennelse har embetet jurisdiksjonsmyndighet på visse områder av kirkens liv, og etter vår historiske tradisjon har embetet hatt del i styrings- og forvaltningsansvaret i kirken. Når det gjelder fordelingen av disse oppdrag, må det grunnleggende prinsipp være samvirke mellom embete og råd.

Komiteen forutsetter at det arbeides videre med saken, og at dette skjer i et så nært samarbeid som mulig mellom arbeidsgruppen for kirkeordningsspørsmål og instanser som utreder forhold i tilknytning til det kirkelige reformarbeid.

Så langt som mulig bør man arbeide videre på grunnlag av problemnotatet og de høringsuttalelser som er kommet til dette. Komiteen forutsetter at man bl.a. også drøfter materiale som foreligger fra andre kirker, fra de læresamtaler som pågår, og fra arbeidet med ordinasjons- og vigslingsritualer.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkerådet bes om å arbeide videre med de prinsipielle og praktiske sidene av forholdet mellom embete og råd.

Dette arbeidet må sees i sammenheng med behandlingen av Læreutvalgets utredning.

SAK KM 18/84: MENIGHETSRÅDSVALGET 1985

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 5:

1. Valgdag/valgdager

Komiteen er gjort kjent med at Departementet

"ber Kirkemøtet fastsette felles valgdag/-
valgdager for hele landet som forutsatt.

Det enkelte menighetsråd treffer vedtak om
hvorvidt valg skal holdes begge dager, eller
kun en av de fastsatte dagene. Menighetsrådet
vedtar også om det enkelte stemmesteder skal
være anledning til stemmegivning begge dagene
eller kun en dag."

Et flertall av bispedømmerådene har anbefalt at
menighetsrådsvalget foregår over de påfølgende
søndagene, 13. og 20. oktober 1985.

I menigheter hvor menighetsrådet finner det
vanskelig å avholde to valgsøndager (f.eks. i
enprest-menigheter med flere kirker) kan
menighetsrådet bestemme at valget skal foregå på
den ene av de fastsatte valgdagene. I menigheter
der en har grunn til å tro at valgdeltakelse kan
økes ved å avholde valg begge valgsøndagene, bør
det oppmuntres til dette.

Det overordnede prinsipp mener komiteen bør være
at valget foregår så langt mulig i tilknytning
til en gudstjeneste eller et gudstjenestelig møte
på formiddagen eller ettermiddagen.

Om et menighetsråd finner det svært vanskelig å
avholde valg på den/de fastsatte valgdag/valg-
dager, kan menighetsrådet søke bispedømmerådet om
dispensasjon.

2. Forberedelse til valget

Komiteen drøftet også den "Orientering om for-
beredelse til valget" som forelå og sier seg til-
freds med at forberedelsesarbeidet synes å være i
god gjenge.

Komiteen forutsetter at Kirkerådet i det videre
arbeidet legger vekt på å informere om menighets-
rådets oppgaver og ansvar i henhold til Kirke-
ordningslovens §23.

3. Forhåndsstemmegivning

Kirkemøtet er bedt om av Departementet å fastsette nærmere regler for stemmegivning.

Komiteen foreslår følgende endringer i det utkastet til forhåndsstemmegivning som forelå:

Pkt. 1 endres til:....når velgeren gir begrunnet erklæring om at han/hun vil...

Pkt. 9, siste avsnitt, endres til:
...og gir begrunnet påtegning om at han/hun vil...

Pkt. 12, siste avsnitt, endres til:
Velgeren som på grunn av funksjonshemming ikke fullt ut...
14 år. Denne person kan
også...

KIRKEMØTETS VEDTAK:

- a) Kirkemøtet fastsetter menighetsrådsvalget 1985 til 13. og 20. oktober. Dersom menighetsrådet finner at det er vesentlige ulemper ved å avholde valg på de fastsatte dagene, kan bispedømmerrådet gi dispensasjon etter søknad.

Kirkemøtet mener at en bør høste erfaringer med gjennomføringen av valget 1985 før Kirkemøtet vedtar varige ordninger for valgdager.

- b) Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide med en saks-svarende forberedelse av menighetsrådsvalget 1985.

- c) Kirkemøtet fastsetter følgende regler for forhåndsstemmegivning ved menighetsrådsvalg:

1. En velger har adgang til å avgi stemme på forhånd hos en stemmemottaker i soknet (kapelldistriktet) når velgeren gir erklæring om at han/hun vil være hindret fra å møte personlig på valgtinget.
2. Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra menighetsrådet har offentliggjort kandidatlisten til og med siste lørdag før første valgdag i vedkommende menighet.

3. Velgeren må avgi sin stemme ved personlig fremmøte på sted(er) som er fastsatt av menighetsrådet. Menighetsrådet kan bestemme at det for det enkelte sted kun skal være adgang til å avgi forhåndsstemme en viss tid på en eller flere bestemte dager. Det bør legges til rette for forhåndsstemmegivning på de institusjoner som geografisk sokner til den enkelte menighet.
4. Som stemmemottaker tjenestegjør en eller flere av menighetsrådets medlemmer eller andre som menighetsrådet utpeker.
5. Menighetsrådet kunngjør på en formålstjenlig måte all forhåndsstemmegivning med tid og sted.
6. Menighetsrådet skal sørge for at stemmemottakerne har et tilstrekkelig antall stemmesedler som utlegges på stemmestedet til benyttelse for den som skal avgi stemme.
7. Før stemmegivningen skal stemmemottakeren gjøre den enkelte velger kjent med de regler som handlingen skal foregå etter, og skaffe velgeren, om det ønskes, de nødvendige skrivesaker.
8. Stemmemottakeren leverer velgeren en konvolutt til å legge stemmeseddelen i. Velgeren legger selv stemmeseddelen i konvolutten.
9. Stemmemottakeren gir deretter velgeren en omslagskonvolutt. I denne legger velgeren selv den konvolutt som inneholder vedkommende stemmeseddel, og velgeren kleber selv omslagskonvolutten igjen.

Stemmemottakeren påfører omslagskonvolutten velgerens fulle navn og adresse, bevitnelse om tiden og stedet for stemmegivningen, og opplysninger om hvorvidt stemmemottakeren er sikker på at velgeren er den vedkommende gir seg ut for å være. Stemmemottakeren skriver så under på det som er påført omslagskonvolutten.

Velgeren bekrefter deretter egenhendig riktigheten av de opplysninger som er påført omslagskonvolutten, og gir påtegning om at han/hun vil være hindret fra personlig fremmøte på valgtinget.

10. Stemmemottakeren fører liste over de velgere som avgir stemme hos stemmemottakeren, og sender omslagskonvoluttene på betryggende måte direkte til vedkommende valgstyreformann.
11. Valgstyrets formann fører inn i valgboken de mottatte forhåndsstemmer i nummerrekke med angivelse av tiden når vedkommede tok imot dem. Det tilsvarende nummer settes på omslagskonvolutten, som han/hun ikke skal åpne. Når valgstyret skal begynne å åpne og behandle disse forhåndsstemmer, skal formannen legge frem den forannevnte bok og alle de forhåndsstemmer som er innført før valgtinget.
12. Velgere som på grunn av funksjonshemning ikke fullt ut kan følge fremgangsmåten som er nevnt i punkt 8 og 9, kan få den nødvendige hjelp av en person som vedkommende selv utpeker, og som har fylt 14 år. Denne person kan også skrive under på omslagskonvolutten med sitt eget navn på vegne av velgeren.
13. Valgagitasjon er ikke tillatt i det rom der stemmeavgivningen foregår og i tilstøtende rom.

SAK KM 19/84: HILSEN FRA KIRKEMØTET

Komitebehandlingen av denne saken foregikk i komite 4.

Det var enighet i komiteen om at det burde sendes en hilsen fra møtet til menighetene i Den norske kirke.

Komiteen arbeidet med denne hilsenen under hele Kirkemøtet, og la etter hvert frem utkast som var bearbeidet i lys av plenumsdrøftelsene.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet vedtok den Hilsen fra Kirkemøtet som ligger vedlagt.

Til menighetene i Den norske kirke.

Det første lovbestemte Kirkemøte, samlet i Oslo siste uke av kirkeåret, hilser menighetene i Den norske kirke og hvert enkelt kirkemedlem, med ønske om Guds fred i Jesus Kristus, vår Herre.

Kirkemøtet, sammensatt av 80 medlemmer fra alle landets bispedømmer, er en følge av endringene i Lov om Den norske kirkes ordning, vedtatt av Stortinget tidligere i år. Det skal først og fremst tjene menighetene og hjelpe dem til å vise omsorg for alle.

Gjennom tusen år er Guds ord blitt forkynt i vårt land, og kirken har møtt det norske folk ved døpefonten, alterbordet og på kirkegården. Den har delt folkets kår i gode og onde dager, og gitt evangeliets trøst, varme og fellesskap i sorg og glede. Kirken bærer sine menneskelige svakheter med seg, synlig for alle. I sin ufullkommenhet er den likevel et redskap for Guds nåde og kjærlighet til menneskene.

Ved denne milepæl i vår norske kirkes historie vil Kirkemøtet gi uttrykk for dyp takknemlighet for den arv Gud har gitt oss som kirke og folk. Vi tenker også på alt det byggende arbeid i vår kirke som er utført av frivillige og offentlige organer. Dette er en arv som forplikter.

Åndelig fornyelse og sant kristent liv springer ut av fellesskapet om Guds ord og sakramentene. I dag som alltid er gudstjenesten livsnerven i kirkens virke. Kirkemøtet ber alle menigheter og kirkens medlemmer om å gjøre sitt til at søndagens gudstjeneste får sin rette plass som det livgivende kraftsentrum i kirken.

Dette første Kirkemøtet har drøftet hvordan vi skal fungere sammen med andre organer og arbeidslag i kirken, og hvilke oppgaver som er viktigst i tiden som kommer. Vi har blant annet vært opptatt av den hjelp våre barn og unge trenger for å bli bevart i Kristus og kunne møte dagens utfordringer med frimodighet.

Vår kirke lever som en privilegert kirke i et rikt land. Guds godhet forplikter oss til å dele alt vi har fått med alle mennesker. Misjonsoppdraget er kirkens fremste kall. Kirkemøtet oppfordrer kirkens medlemmer til å delta aktivt i arbeid for menneskerettigheter i dagens verden, arbeide for fredens sak og avhjelpe menneskelig nød. Vi oppfordrer menighetene til å arbeide for å bli åpne omsorgsfellesskap som gir rom for mennesker i alle aldre, av alle raser og kulturer.

Ved begynnelsen av et nytt kirkeår vil Kirkemøtet minne om at budskapet om frelsen i Jesus Kristus er det som kan gi håp og fortrøstning i en verden preget av fremtidsangst og motløshet. I tillit til at fremtiden hører Gud til, oppfordrer vi kirkens medlemmer til å bruke sine krefter i tjeneste for alle mennesker, til Guds ære:

Måtte håpets Gud fylle dere med all glede og fred i troen, så dere kan bli rike på håp ved Den Hellige Ånds kraft.

Rom. 15.13.

Oslo, 30. november 1984

Til kyrkjelydane i Den norske kyrkja.

Det fyrste lovsette Kyrkjemøtet, samla i Oslo siste veka i Kyrkjeåret, helsar kyrkjelydane i Den norske kyrkja og kvar einskild kyrkjemedlem, med ynskje om Guds fred i Jesus Kristus, vår Herre.

Kyrkjemøtet, som er samansett av 80 medlemer frå alle bispedøma i landet, er ei fylgje av endringane i "Lov om Den norske kirkes ordning" som vart vedtekne i Stortinget tidlegare i år. Det skal fyrst og fremst tene kyrkjelydane og hjelpe dei til å syne omsorg for alle.

Gjennom tusen år har Guds ord vorte forkynt i landet vårt, og kyrkja har møtt det norske folket ved døypefonten, altarbordet og på kyrkjegarden. Ho har teke del i folket sine kår, i gode og vonde dagar, og gjennom evangeliet gjeve trøyst, varme og fellesskap i sorg og glede. Kyrkja ber sine menneskelege veikskaper med seg, synlege for alle. Ufullkomen er ho likevel ein reiskap for Guds nåde og kjærleik til menneska.

Ved denne milesteinen i saga til Den norske kyrkja vil Kyrkjemøtet gje uttrykk for djup takksemd for den arven Gud har gjeve oss som kyrkje og som folk. Vi tenkjer òg på alt det byggjande arbeidet i kyrkja vår som er utført av friviljuge og offentlege organ. Dette er ein arv som forpliktar.

Åndeleg fornying og sant kristent liv spring ut av fellesskapet om Guds ord og sakramenta. I dag som alltid er gudstenesta livsnerven i kyrkja si verksemd. Kyrkjemøtet ber alle kyrkjelydane og medlemene i kyrkja om å gjere sitt til at sundagsgudstenesta får den rette plassen sin som det livgjevande kraftsenteret i kyrkja.

Dette fyrste Kyrkjemøtet har drøfta korleis vi skal verke saman med andre organ og arbeidslag i kyrkja, og kva for oppgåver som er dei viktigaste i tida som kjem. Vi har mellom anna vore opptekne av den hjelpa barn og unge treng for å verte verande hjå Kristus og kunne møte utfordringane i vår tid med frimod.

Kyrkja vår lever som ei privilegert kyrkje i eit rikt land. Guds godhug forpliktar oss til å dele alt vi har fått med alle menneske. Misjonsoppdraget er kyrkja sitt fremste kall. Kyrkjemøtet oppmodar medlemene i kyrkja til aktivt å ta del i arbeidet for menneskerettane, arbeide for freden si sak og hjelpe i menneskeleg naud. Vi oppmodar kyrkjelydane til å arbeide for å verte opne omsorgsfellesskap som gjev rom for menneske i alle aldrar, av alle raser og kulturar.

Ved byrjinga av eit nytt kyrkjeår vil Kyrkjemøtet minne om at budskapen om frelsa i Jesus Kristus er det som kan gje von og trøyst i ei verd merkt av motløyse og angst for framtida. I tillit til at framtida høyrer Gud til, oppmodar vi medlemene i kyrkja til å bruke kreftene sine i teneste for alle menneske, til Guds ære:

"Men Gud, som gjev von, han fyller dykk med all glede og fred i trua, så de kan vera rike på von ved Den Heilage Andens kraft." Rom.15.13.

Norgga girku searvegottiide.

Vuosttamuš, lága bokte mearriduvvon Girkočoahkkín, čoahkkanan Oslui manemuš vahku girkojagis, dearvvaha Norgga girku searvegottiid ja juohke áidna girkomiellahtu, sávadettiin Ipmila ráfi Jesus Kristusis, min Hearrasteamet.

Girkočoahkkín, mas leat 80 oasseváldi buot Norgga bismagottiin, lea boađus dain lánkarievdađusain Norgga Girku ortnega birra maid Stuoradiggi lea mearridan dan jagi. Dat galga vuosttažettiin leahket ávkin searvegottiide ja veahkehit daid fuolahit buohkain.

Duhat jagi lea Ipmila sátni sárdniduvvon min riikkas, girku lea gávnadan Norgga álbmogiin gásta lihti guoras, áltarbeavddis ja girkogárddis. Dat lea juogadan álbmoga dili sihke buriid ja bahas beivviid siste, ja addan jeođehusa, liekkasvuođa ja servvolašvuođa morrašis ja ilus. Girkus leat iežas olmmošlaš heađjuvuođat mat leat oinnolaččat buohkaide. Su heađjuvuođastis lea girku ankke okta gaskaoapmi mi čájeha Ipmila árpmu ja ráhkisvuođa olbmuiide.

Das gosa mi dal leat joavdan min girkolaš doaimmain, dáhttu Girkočoahkkín čájehit cieknalis giitevašvuođa dan árbbi ovddas maid Ipmil lea addan midjiide, girkui ja álbmogi. Mi maid muitit buot daid bajasrahkadeaddji bargguid maid friddjadáhtolaš ja almmolaš organat min girkus leat čađahan. Dat lea árbi mi min geatnegahtta.

Vuoŋŋalaš ođasmahttojuvpmi ja duohta kristtalaš eallin oažžu álggus Ipmila sánis ja sakrameantta servvolašvuođas. Odne, dego ovdalge, lea ipmilbálvalus deatálaččmus girku doaimmahusain. Girkočoahkkín bivda buot searvegottiid ja girku miellahtuid, dahkat maid sáhttet vai sotnabeai ipmilbálvalus oažžu iežas rivttes sáji girku eallindahkki fápmoguovddážin.

Dát vuosttaš Girkočoahkkín lea guorahallan movt mi galgat ovttas bargat eara organaiguin ja bargajoavkkuiquin, ja makkar barggut leat deatálaččamusat bohteáiggis. Mi leat earret eara áđjanan dainna gažaldgain movt min mánaid ja nuoraid sáhtašii veahkehit vai si bisošedje Kristusis ja vai si sáhtašedje vuostai-váldit otnaš hástalusaid roahkkatvuođain.

Min girku lea okta sierravuoigatlaš girku ovttá rikkis riikkas. Ipmila buorre vuohka geatnegahtta min juogadit buot dan maid mi leat ožžon buot eara olbmuiquin. Miššondoaimma lea girku deatáleamus bargu. Girkočoahkkín ávžžuha girku miellahtuid árjjalaččat váldit oasi bargui mi ovddida álbmotvuoigatvuođaid dán máilmmis, bargat ráfi áššiiguin ja veahkehit olmmošlas heačis. Mi ávžžuhit searvegottiid bargat dan badjelii ahte mi oažžut rabas ja fuolaheaddji searvevuođa mi adda sáji olbmuiide juohke agis, juohke čearddas ja kultuvras.

Ođđa girkojagi álggahettiin dáhttu Girkočoahkkín muittuhit ahte sáhka bestojumi birra Jesus Kristusis lea dat mi sáhta addit doaivvu ja jeođehusa máilmmis gos lea ballu bohteáiggi hárrai ja dorvvuhisvuohka. Dainna luohhtamušain ahte bohteáigi gulla Ipmilii, ávžžuhit mi girku miellahtuid geavahit návccaideaset avkin buot olbmuiide ja Ipmilii gudnin.

"Muhto doaivvu Ipmil deavddašii din buot iluin ja ráfiin, din oskkodettiinneattet, vai di šattašeiddet rikkisin doivui Bassevuoinŋa fámu bokte."

Rom. 15.13

Oslo, 30. skábmamánuš (november) 1984

(Sámegillii jorgalan Kristine Nystad)

SAK KM 20/84: MENIGHETSRÅDENES ARBEIDSGIVER-
ORGANISASJON

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 6:

Det verdifulle veiledningsmateriale som er utarbeidet av Kirkens personal- og utdanningsråd de siste årene viser at det arbeides seriøst med personalspørsmål. Menighetsrådene bør informeres og inspireres til å ta sitt personalansvar og sin personalomsorg alvorlig. Det forutsettes at menighetsrådene legger til grunn og holder seg til gjeldende regelverk og de avtaler som er inngått mellom partene i arbeidslivet.

Komiteen er av den oppfatning at det på sikt vil være behov for en struktur som på en mer forpliktende måte kan gi menighetsrådene hjelp til å ivareta arbeidsgiveransvaret.

Komiteen gir derfor i prinsippet sin tilslutning til en modell med en egen arbeidsgiverorganisasjon for rådsorganer i Den norske kirke uavhengig av Kirkemøtet, bygget "nedenfra" på en frivillig sammenslutning av menighetsrådene.

Komiteen ser det imidlertid som nødvendig at hele dette sakskomplekset må utredes nærmere av et utvalg med nødvendig faglig kompetanse. Dette utvalg bør også vurdere de synspunkter om et "Kirkens Personalsråd" slik de kommer til uttrykk i "Arbeidsgiveransvar og stillinger i Den norske kirke" og Bispedømmerådenes Fellesmøte's vedtak 1982 i samme sak.

Komiteen er av den oppfatning at man i det videre arbeid med spørsmål omkring arbeidsgiver - arbeidstakerforhold i vår kirke legger opp til modeller som bygger på samarbeid og samvirke, men som samtidig kan fange opp og gi konstruktive bidrag til løsning av konfliktsituasjoner.

Det forutsettes at man i det videre arbeid med saken står i dialog med menighetsråd og menigheter med ulike struktur og ulike behov for hjelp.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

1. Kirkemøtet ønsker at Kirkens personal- og utdanningsråd fortsetter inntil videre, og om mulig styrker sitt arbeid med personalspørsmål og utvikling av veiledningsmateriell for menighetsrådene i arbeidsgiverspørsmål.
2. Kirkemøtet ber Kirkerådet oppnevne et utvalg med nødvendig ekspertise til å utrede ulike modeller for en egen arbeidsgiverorganisasjon i Den norske kirke.
3. Kirkemøtet ber om at saken legges fram på bispedømmemøtene våren 1986.

SAK KM 21/84: RAPPORT FRA DET LUTHERSKE VERDENS-
FORBUNDS 7. GENERALFORSAMLING

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 2:

Budapestmøtet vedtok en rekke resolusjoner som innebærer utfordringer for de lutherske kirkene i verden. Møtet aktualiserte også spørsmål om Det lutherske verdensforbunds (LVF's) engasjement og profil. Komiteen vil i denne forbindelse særlig understreke følgende:

- Det er nødvendig at den teologiske bevisstheten i LVF skjerpes; og at teologiske spørsmål i større grad fokuseres innen organisasjonen.
- Komiteen vil oppfordre til å gi den genuint lutherske læresubstansen en sentral plass. En teologisk bevissthet, som også inkluderer de unge kirkers teologi, kan være med på å berike det økumeniske fellesskapet.
- Videre vil komiteen fremheve betydningen av et grensesprengende gudstjenestefellesskap, der lovsang og tilbedelse får god plass. En gjensidig utveksling av representanter fra søsterkirker fra øst og syd, vil berike vår liturgi og våre salmer.
- Det er med sorg vi må erkjenne at det ikke er en selvfølge at representanter for alle lutherske kirker kan preke i hverandres gudstjenester og forrette/delta i hverandres nattverdfeiring. Derfor er vedtaket om fullt alter- og prekestol-fellesskap innenfor LVF's medlemskirker et viktig skritt i riktig retning.
- Komiteen støtter suspensjonen av de to hvite lutherske kirkene i Sør-Afrika. Dette var en nødvendig reaksjon. En beklager at det var nødvendig å gå til et slikt skritt. Vi håper at disse hvite kirkene vil besinne seg, og gå inn i det store fellesskap av lutherske kirker i Sør-Afrika, The Evangelical Lutheran Church in South-Africa.
- Komiteen oppfordrer til frimodighet når det gjelder å kritisere brudd på meneskerettene. Menneskets rettigheter er like viktige, enten de undertrykkes i øst eller vest. Det må reageres med samme alvor, uansett hvor krenkelsen finner sted.

- Komiteen sier seg glad for LVF's vilje til å øke kvinnerepresentasjonen i sine egne organer.
- Kvinnemishandling er et alvorlig problem som også angår kirken. Det er derfor nødvendig at det sattes på alle plan i kirken for å møte de utfordringer dette gir.
- Komiteen støtter de bestrebelser som er gjort når det gjelder bilaterale samtaler mellom lutherske kirker og andre kirkesamfunn. Dette arbeidet står på ingen måte i motsetning til bestrebelsene på å styrke vår lutherske arv. Etter komiteens oppfatning har de bilaterale samtalene vesentlige synspunkter å tilføre den lokale diskusjon om holdningen til og samarbeidet med andre ikke-lutherske trossamfunns arbeid på stedet.
- Mange viktige oppgaver og utfordringer kan med fordel løses sammen med andre kirkesamfunn. Dette gjelder f.eks. spørsmål om u-hjelp, menneskerettigheter, fred og nedrustning. Komiteen vil peke på nødvendigheten av å vurdere hvilke av LVF's oppgaver på disse områdene som best kan løses ved økumenisk samarbeid.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

- Kirkemøtet gir sin tilslutning til budskapet fra LVF's syvende generalforsamling, og anbefaler at dette, eventuelt i forkortet form, tas inn i bispedømmerådernes meldingsblad og i menighetsbladene.
- Kirkemøtet fremholder betydningen av at det norske engasjement i LVF styrkes.
- Kirkemøtet ber Mellomkirkelig Råd følge opp protokollatene fra generalforsamlingen.
- Kirkemøtet mener det er viktig at Mellomkirkelig Råd får gode muligheter til å formidle informasjonen til menighetene om det arbeid som LVF gjør. Det forutsettes at denne informasjon legges slik til rette at den kan få betydning for den enkelte menighets liv.
- Kirkemøtet ber Kirkerådet oversende protokollatene fra generalforsamlingen til sine aktuelle fagutvalg.

SAK KM 22/84: KIRKENS DÅPSOPPLÆRING

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 4:

Komiteen har drøftet innstillingen "Kirkens dåpsopplæring" (Kirkemøtedokument nr. 22.2), og vil med anerkjennelse gi sin tilslutning til denne. Her gis det muligheter for konkret og praktisk hjelp til menighetene i deres arbeid for å virkeliggjøre visjonen om en forsvarlig dåpsopplæring.

Komiteen vil uttrykke glede over arbeidet for å utvikle en samlet plan for dåpsopplæringen. Det er behov for en grunnstamme i kirkens dåpsopplæring som er relativt ensartet i de ulike menighetene, samtidig som det gis rikelig rom for lokale tradisjoner og arbeidsformer.

Dåpen er grunnleggende for alt kristenliv. For kirken er det av avgjørende betydning at dåpen følges opp med en opplæring i kristen tro og kristent liv. Som døpende kirke har vi tatt på oss en forpliktelse til å gi ethvert døpt barn den opplæring det har rett til, samtidig som vi har et ansvar for alle barn.

Dette utfordrer oss som kirke

- til å arbeide for økte ressurser til den enkelte menighet og til arbeidet regionalt og sentralt,
- til å arbeide for en plan som er fleksibel og som tar hensyn til ulike lokale forutsetninger og ressurser,
- til å utnytte mulighetene for et fruktbart samspill og samarbeid mellom ulike arbeidslag i kirken.

Komiteen er glad for at de frivillige kristelige organisasjoner er trukket aktivt inn i arbeidet fra begynnelsen av, både gjennom Kirkens Dåpsopplæringsutvalg og ved høringen om planarbeidet høsten 1984.

Spesielt gledelig er det nære samarbeid som er kommet i stand mellom IKO, Kirkerådet og Hjemmenes Dåpsring, der disse tre sammen utarbeider planutkast for de enkelte aldersbolker, fra 0 til 15 år.

For det videre arbeid vil komiteen spesielt understreke:

* Hjemmenes betydning

Kontakt med hjemmene er av største betydning. Det familiepedagogiske arbeid vil bli en hovedsak i kirkens dåpsopplæring. Her ligger det til rette for et positivt samarbeid mellom den lokale menighet, det frivillige organisasjonsarbeid, IKO og Hjemmenes Dåpsring.

* Samarbeid med skolen

Arbeidet med kirkens dåpsopplæring kan åpne nye muligheter for samarbeid med skolen. Nærmiljøtenkningen vil være et viktig forankringspunkt for dette samarbeidet. Den reviderte Mønsterplan vil også være en utfordring for det lokale menighetsråd når de ulike fagplaner skal tilpasses lokalt.

* Tjenesteperspektivet

Innstillingen legger med rette vekt på både kunnskapssiden og opplevelsessiden ved kirkens dåpsopplæring. Samtidig ønsker komiteen å presisere at kunnskap, holdning og opplevelse sammen med handling utgjør et hele, som bl.a. kommer til uttrykk gjennom tjenesteoppgaver.

* Samarbeid med organisasjonene

De positive erfaringer fra kontakten med de frivillige kristelige organisasjonene må følges opp i løpet av forsøksperioden.

* Forsøksvirksomhet og ressurser

Skal norske menigheter få en fleksibel plan som samtidig har en fast grunnstruktur, vil det være nødvendig å prøve ut planutkast for å fastsette både dåpsopplæringens innhold og behov for økonomi, materiell og øvrige ressurser.

Komiteen vil anbefale at det blir lagt til rette for det forsøksprosjekt som er foreslått av Kirkens Dåpsopplæringsutvalg. Konkret vil det si ansettelse av heltids prosjektleder og midler til å gjennomføre et forsøk som kan dekke ulike menighetstyper med god geografisk bredde.

* Voksenundervisning og medarbeiderfostring

Dåpsopplæring berører flere enn barn og unge. Den kirkelige voksenundervisning kan bli en viktig faktor i menighetenes medarbeiderfostring.

Menighetene har forventninger til det arbeid som nå er igang. Komiteen mener at forventningene kan innfris dersom arbeidet får anledning til å fortsette etter de retningslinjer som er trukket opp i innstillingen. Dette er imidlertid avhengig av en styrking av personellsiden - både i Kirkens Dåpsopplæringsutvalg og med tanke på utvalgets planlagte forsøksvirksomhet.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

1. Under henvisning til foreliggende dokumenter og komiteens innstilling, ønsker Kirkemøtet at arbeidet med å styrke dåpsopplæringen prioriteres og sikres nødvendige økonomiske og personellmessige ressurser, både for å kunne ivareta nødvendige sekretariatsfunksjoner for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg og gjennomføre det planlagte forsøksprogram.
2. Kirkemøtet gir Kirkerådet i oppdrag å søke om økning av bevilgningen på statsbudsjettet til Kirkemøtets/Kirkerådets virksomhet, med sikte på en styrking av kirkens dåpsopplæring.

For 1985 søkes det om ekstrabevilgning fra statsbudsjettet for å styrke sekretærfunksjonen for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg.

SAK KM 23/84 FAGUTVALGENE I DEN FREMTIDIGE
KIRKEORGANISASJON

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 5:

Den utvalgsstruktur som er bygget opp under og omkring Kirkerådet synes å være noe uoversiktlig.

De faste utvalgene har alle forskjellig alder, bakgrunn og sekretærfunksjon, men de fleste har status som rådgivende organ for Kirkerådet.

Komiteen har merket seg bl.a. at:

- ca. halvparten av utvalgene får ett eller flere av sine medlemmer oppnevnt av andre organ enn Kirkerådet,
- Kirkens Forsøksutvalg står i et direkte rapportforhold til Kirke- og undervisningsdepartementet,
- Samarbeidsutvalget for Kirke/Idrett kun er et samarbeidsorgan mellom to parter (Kirkerådet og Norges Idrettsforbund).

Saksområdet kirkemusikk dekkes ikke av noe eksisterende utvalg. Dette saksområde bør tas i betraktning ved utforming av ny utvalgsstruktur.

Komiteen mener at det i den nærmeste fremtid ikke bør opprettes flere utvalg med varig karakter. Komiteen antar at fagutvalgene vil få stor betydning for Kirkemøtets behandling av sakene i komiteene og i samlet møte.

Komiteen mener det bør være nær tilknytning/kontakt mellom Kirkemøte-komiteene og fagutvalgene, som sammen med Kirkerådet vil være sentrale i saksforberedelsene og i oppfølgingen av Kirkemøtevedtak.

Komiteen mener Kirkerådet vil måtte være det samordnende organ og sørge for at det blir klare og gode kommunikasjonslinjer mellom Kirkemøte-komiteene, fagutvalgene og Kirkerådet.

Komiteen vil understreke at fagutvalgene i prinsippet hører inn under Kirkemøtet, dvs. at

- de får sine mandater fra Kirkemøtet,

- blir oppnevnt av Kirkemøtet, med eventuell bemyndigelse av oppnevning til Kirkerådet, jfr. Kirkerådets sak 18/84, pkt. 9.

Komiteen kan vanskelig se at det under dette Kirkemøte vil være riktig å fatte vedtak som utformer en struktur av fagutvalg. Kirkemøtet må ha fattet nødvendige vedtak vedrørende Kirkemøte-komiteene og deres mandater, før en utvalgsstruktur fastlegges.

Komiteen mener det vil være riktig å få utredet til neste Kirkemøte hvordan en struktur av fagutvalg kan tenkes å være. Kirkerådet anmodes om å gjøre dette.

KIRKEMØTETS VEDTAK:

1. Kirkemøtet mener det vil være av stor betydning å opprette fagutvalg til å
 - hjelpe Kirkerådet med saksforberedelse,
 - følge opp de vedtak Kirkemøtet fatter.
2. Fagutvalgene må i prinsippet høre inn under Kirkemøtet og ha nær tilknytning/kontakt til Kirkemøte-komiteene. Kirkemøtet vil senere ta endelig stilling til en eventuell bemyndigelse til Kirkerådet vedrørende oppnevning.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utarbeide en betenkning til neste Kirkemøte der det legges opp til
 - en fagutvalgsstruktur i samsvar med en modell for Kirkemøte-komiteene,
 - hvordan valg av nye utvalg skal foregå,
 - hvilke mandater fagutvalgene skal ha,
 - ordninger vedrørende økonomi og sekretærhjelp.
4. De nåværende fagutvalgene fortsetter sin virksomhet inntil ny utvalgsstruktur er vedtatt.

SAK KM 24/84: BISPEDØMMERÅDENES ANSETTELSESPROSEDYRE

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 6:

Komiteen vil peke på at denne saken er grundig drøftet i Kirkeordningsgruppens innstilling "Arbeidsgiveransvar og stillinger i Den norske kirke" og på BF 1982 i sak BF 11/82.

Overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmerådene er en viktig reform. I denne sammenheng er det viktig at det legges opp til prosedyrer som ivaretar menighetens og de ansattes interesser på en forsvarlig måte.

Komiteen har drøftet følgende problemområder spesielt:

UTTALERETT

Komiteen sier seg tilfreds med den lovfestede rett til uttalelse for menighetsråd og prost.

Når det gjelder biskopens uttalerett kan det reises innvendinger mot at biskopen har denne rett samtidig som biskopen har sete i bispedømmerådet.

INNSTILLINGSRÅD

Komiteen er av den oppfatning at innstillingsrådets sammensetning bør fastsettes ved tilsettingsreglement i henhold til Kirkeordningslovens § 51 b.

Komiteen tror ikke Kirkedepartementets forslag til sammensetning av innstillingsråd vil være tjenlig. Komiteen anser et innstillingsråd bestående av 3 personer for å være tilstrekkelig. Komiteen ser det slik at det beste vil være at innstillingsrådet sammensettes av

- 1 fagforeningsrepresentant
- 2 medlemmer oppnevnt av bispedømmerådet.

Komiteen vil peke på at det er viktig å sikre at et innstillingsråd sikres faglig tyngde.

Det har i komiteen vært hevdet at en av de to som oppnevnes av bispedømmerådet, bør være en prost. Det er imidlertid ulike synspunkter på dette i komiteen.

OVERORDNET ORGAN

Komiteen mener at en egen personalnemnd under Kirkemøtet primært bør være overordnet organ i tilsettingssaker. Dette vil også være i tråd med Kirkeordningsgruppens forslag. Komiteen slutter seg imidlertid til Stortingskomiteens forslag og Departementets forslag om at Kirkedepartementet inntil videre skal være overordnet organ i tilsettingssaker.

Komiteen har i likhet med Kirkeordningsgruppen vært opptatt av at det bør være et eget organ i tilknytning til Kirkemøtet som arbeider med personalpolitiske oppgaver av helhetskirkelig karakter og vurderer bispedømmerådenes ansettelsespraksis og utøving av sitt personalansvar.

KIRKEMØTETS VEDTAK:

1. Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på BF's tidligere behandling av saken og på komiteens vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser, sammen med de synspunkter som er fremkommet i debatten under Kirkemøtet 1984.
2. Kirkemøtet gir sin tilslutning til at det nedsettes en egen arbeidsgruppe som kan arbeide med saken og utarbeide nærmere forslag til tilsetningsreglement og ellers drøfte fremdriftsplaner m.v., slik det er foreslått i brev fra Kirkedepartementet av 26/9 1984.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede og forberede overgangen til en ankeordning der det overordnede organ oppnevnes av Kirkemøtet.

SAK KM 25/84: BISPEMØTET HØSTEN 1984

Bispemøtet høsten 1984 fant sted i dagene
26.10-2.11. Kirkerådet hadde bedt Bispemøtet gi
en orientering om saker av felles og særlig
interesse.

Bispemøtets preses orienterte på grunnlag av
sakslisten.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet tar saken til etterretning.

SAK KM 26/84 SAMFUNNET SITT VERDIGRUNNLAG

PREMISSAR I INNSTILLINGA
FRÅ KOMITE 1:

I uttalen frå Det frivillige kyrkjelege landsmøte 23.-25. november 1984 hadde pkt. 5 slik ordlyd:

"Landsmøtet oversender "Verdiboka" og uttalen frå Landsrådet til Kyrkjemøtet."

Komite 1 har, på grunnlag av den oversende uttalen "Verdigrunnlaget for samfunnet" og moment frå drøftinga på Landsmøtet, drøfta kva Kyrkjemøtet kan gjere for å føre vidare arbeidet med "Verdiboka".

Eit mindretal i komiteen fremja fylgjande forslag i tilknytning til pkt. 3 i vedtaket nedanfor:

- A. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet legge til rette for eit vidare arbeid med verdispørsmål, med tanke på ei drøfting av spørsmåla på fyrstkomande Kyrkjemøte.

Forslaget vart nedstemt i komiteen.

Eit mindretal i komiteen fremja fylgjande forslag i tilknytning til pkt. 3 i vedtaket nedanfor:

- B. Kyrkjemøtet ber om ei melding til møtet i 1985 om kva som har skjedd i denne saka.

Forslaget vart nedstemt i komiteen.

KYRKJEMØTET SITT
VEDTAK:

1. Kyrkjemøtet har med takk motteke "Verdiboka", som er utarbeidd etter initiativ frå Det frivillige kyrkjelege landsråd, saman med uttale frå Landsrådet og frå Det frivillige kyrkjelege landsmøte.
2. "Verdiboka" aktualiserer spørsmål og problemstillingar som står sentralt i vårt samfunn i dag. Den einskilte samfunnsborgar treng støtte og rettleiing for å sjå kva allmenntiske verdiar som er serleg viktige, og å sjå kva konsekvensar dei får for avgjerder som vert tekne.

I forkynning, undervisning, diakoni og i den offentlege debatt må kyrkja og den einskilde kristne arbeide for at forpliktande verdiar som har sitt grunnlag i kristen skapartru, får gjennomslagskraft i samfunnet.

3. Arbeidet med verdispørsmål bør vere ein integrert del av arbeidet i ulike samanhengar i Kyrkjerådet og dei fagutval som er oppnemnde med tanke på slike spørsmål (til dømes Sosial-etisk utval).

SAK KM 27/84: DET KIRKELIGE REFORMARBEID

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 3:

Kirkemøtet har fra Det 25. frivillige kirkelige landsmøte fått oversendt en henstilling om å arbeide videre med reformspørsmålene i Den norske kirke, eventuelt ved en permanent komite. Komite 3 er enig med Landsmøtet i at reformarbeidet i kirken må føres videre. På det nåværende tidspunkt finner en det vanskelig å uttale seg om de oppgaver en slik komite skal tillegges all den stund flere offentlige utvalg og utvalg under Kirkerådet er i gang med arbeid som berører dette saksområde.

En finner det også vanskelig å legge fram forslag til hvor komiteen bør plasseres før det er fattet vedtak om Kirkemøtets faste komiteer og deres saksområder.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Arbeidet med reform i Den norske kirkes ordning føres videre.

Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre hvordan dette best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt.

SAK KM 28/84: KIRKEMØTETS FASTE KOMITEER

PREMISSER I INNSTILLINGEN
FRA KOMITE 2:

I henhold til Kirkemøtets forretningsorden (Sak KM 7/84) fordeles møtets medlemmer på faste komiteer. Komiteene velges på det første Kirkemøte i valgperioden og for denne periode (§ 5-1). Dette innebærer at de faste komiteer også består mellom Kirkemøtets sesjoner.

Siden fagutvalgsstrukturen skal vurderes og tas opp til behandling på Kirkemøtet 1985, er det rimelig at fagutvalgenes forhold til de faste komiteer blir nærmere utredet. Inntil denne saken er ferdig behandlet, vil de faste komiteers oppgaver måtte gis en foreløpig bestemmelse. Det viktigste her er at komiteene mottar informasjon fra fagutvalgene om saker som berører deres områder.

I Kirkerådets brev til bispedømmerådene av 8.11.1984 har Kirkerådets sekretariat utarbeidet et riss av en struktur for de faste komiteer. Komite 2 mener at fordelingen av saksområder på de faste komiteer må gjennomtenkes på nytt, da dette Kirkemøtet ikke er i stand til å gjøre det. Saken kan overlates til Kirkerådet.

I samme brev er bispedømmerådene bedt om å komme med forslag til fordeling av sine representanter på komiteene. Fristen var satt til 23.11.1984. Ikke alle bispedømmeråd har hatt møte på et tidspunkt som har gjort det mulig å komme med sitt forslag innen fristens utløp. Kirkemøtet bør derfor bemyndige Kirkerådet til å foreta fordelingen når alle forslag fra bispedømmerådene er kommet inn.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å utrede spørsmålet om de faste komiteers forhold til fagutvalgene med henblikk på behandling på Kirkemøtet 1985.
2. Kirkemøtet overlater til Kirkerådet å fordele saksområder på de faste komiteer etter fornyet gjennomtenkning.

3. Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å fordele møtets deltakere på de faste komiteer etter forslag fra bispedømmerådene.
4. Fagutvalgene informerer de enkelte komiteer om saker av interesse for disse.
5. I spesielle saker kan et fagutvalg inkalle en komites leder eller nestleder til drøftelser i utvalget. Av budsjettmessige grunner innkalles ikke komiteene før Kirkemøtet 1985.

SAK KM 29/84: VARAMEDLEM TIL KYRKJERÅDET

PREMISSAR I INNSTILLINGA
FRÅ VALKOMITEEN:

Bjørgvin bispedømeråd er utan varamedlem i Kyrkje-
rådet, då Kari Skaaheim Aase er flytta ut av bispe-
dømet. Kyrkjemøtet må difor velja nytt varamedlem frå
Bjørgvin bispedøme.

KYRKJEMØTET SITT
VEDTAK:

Jon Ytrehorn veljast til varamedlem i Kyrkjerådet frå
Bjørgvin bispedømeråd.

SAK KM 30/84: LOVFESTEDE SOKNEDIAKON-
STILLINGER

Komite 3 fremmet forslag til en resolusjon vedrørende lovfestede soknediakonstillinger i Den norske kirke. Det ble ikke lagt frem skriftlig innstilling.

KIRKEMØTETS
VEDTAK:

Kirkemøtet, samlet i Oslo 25.-30. november 1984, vil sterkt støtte den henstilling som er sendt til Kirke- og undervisningsdepartementet fra flere hold, om å ta initiativ til at det snarest mulig må bli opprettet lovfestede soknediakonstillinger i Den norske kirke.

DEL II

FULLSTENDIG PLENUMSREFERAT

KIRKEMØTETS DELTAKERE
KOMITEARBEIDET

KIRKEMØTETS DELTAKERE

OSLO BISPEDØMMERÅD

Andreas Aarflot
Berit Tversland
Målfrid Norum
Bjørn Egil Pedersen

Aage Lunde
Inger Helene Muri
Trond Dahlen
Helge Schjærve (vararepr. for
Bjørn Egil Pedersen
under en del av møtet)

BORG BISPEDØMMERÅD

Gunnar Lislerud
Finn Olav Myhre
Bodil Stenslet
Edvard Nordrum

Karsten Andrésen
Per Arne Norum
Thorolf Skedsmo
Even Fougner (vararepr. for
Gunnar Lislerud
under en del av møtet)

HAMAR BISPEDØMMERÅD

Georg Hille
Margit Rognerud
Thor Wang
Nils Kristian Lie

Per Kjos
Olav Tillerås
Bjørn Vegard Bjørklund

TUNSBERG BISPEDØMMERÅD

Håkon E. Andersen
Nanna Treschow
Terese Kringlebotten
Ove Gulbrandsen

Karl Dan. Anthonisen
Ola Bjelland
Ole Bjørn Haugaasen

AGDER BISPEDØMMERÅD

Halvor Bergan
Tjostolv Nordal
Helga Gitmark
-

Olav Alvsåker
Irene Sandvik
Anne Grete Hassum

STAVANGER BISPEDØMMERÅD

Sigurd Lunde
Einar Grønstad
Tordis Sandvik
Eli Mæland

Svein Håland
Jens Kleppa
Gunnar Kartveit

BJØRGVIN BISPEDØMMERÅD

Thor With
Jon Ytrehorn
Ragnhild Veiteberg
Øyvind Øy

Knut Risnes
Olav Bønes
Kristen Øgaard

MØRE BISPEDØMMERÅD

Ole Nordhaug
Arne Hjelle
Leiv Havåg
Ruth Fluge

Gunnar Skrede
Helge Kjøll
Karen Sofie Heggem

NIDAROS BISPEDØMMERÅD

Kristen Kyrre Bremer
Kjellrun Bergslid
Harald Græsli
Marit Hovstad

Odd Haugen
Kari Frisvold
Kristian Stendahl

SØR-HÅLOGALAND BISPEDØMMERÅD

Fredrik Grønningsæter
Alfred J. Danielsen
Bjørn Hareide
Rita Karin Austad

Ruth Aanstad
Øystein Trømborg
Eli Holmen

NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMMERÅD

Arvid H. Nergård
Oddvar Larsen
Liv Holmstad
Kari M. Balto

Per Oskar Kjølaas
Magne Hetland
Mary Solheim Bjørkli

ANDRE KIRKERÅDSMEDLEMMER

Ludvig Johan Bakkevig
Torleiv Austad
Sverre M. Gaarden (valgt under Kirkemøtet)

DE TEOLOGISKE FAKULTETER

Det teologiske fakultet

- Inge Lønning
- Halvor Moxnes (vararepr. under
en del av møtet)

Det teologiske menighetsfakultet
Misjonshøyskolen

- Ivar Asheim
- Øyvind Eide

SEKRETARIATET

BISPEDØMMERÅDSSEKRETÆRENE

Oslo	Dag Løkke
Borg	Ove Virik Jørgensen
Hamar	Arne Amlien
Tunsberg	Knut Inge Tysnes
Agder	Kai Reinertsen
Stavanger	Hugne Johan Sjø
Bjergvin	Einar Kongsbakk
Møre	Inge Morten Haarstad
Nidaros	Oddbjørn Ingebrigtsen
Sør-Hålogaland	Bjørn Bakke
Nord-Hålogaland	Georg Hildonen

KIRKERÅDETS SEKRETARIAT

Johannes Ulltveit-Moe

May-Irene Andersen
Dina Bentzen
Agnethe Berentsen
Elisabet Breen
Jorunn Furuseth
Karl Gervin
Frank Grimstad
Elsa Gundersen
Hilde Kristin Klungrehaug
Johs. Lodberg
Kjell Nordstokke
Nina Solberg Nygaard
Erling J. Pettersen
Eli Riiser
Gunnar Rødahl
Torill Sjaasæt
Synnøve Hinnaland Stendal
Per Tanggaard
Klara Tveiten
Berit Wexelsen-Freihow
Øivind Østang

KIRKEMØTET 1984 - KOMITEARBEIDET

- Kirkemøtets - fordeling av saker i komiteene
- ledere av komiteene
- medlemmer av komiteene
- andre deltakere i komitearbeidet
- sekretærer for komiteene

(G = geistlig, L = leg)

KOMITE 1:

Saker KM 5/84 Kirkemøtet og Kirkeordningsloven
KM 6/84 Bispedømmerådene Fellesmøte og
Kirkemøtet
KM 26/84 Samfunnet sitt verdigrunnlag

Leder Bjørn Hareide/S. Hålogaland bdr. L

Komite-
medlemmer Andreas Aarflot/Oslo G
Bodil Stenslet/Borg L
Nils Kristian Lie/Hamar G
Karl Dan. Antonisen/Tunsberg G
Helga Gitmark/Agder L
Anne Grete Hassum/Agder L
Einar Grønstad/Stavanger L
Øyvind Øy/Bjørgvin G
Arne Hjelle/Møre L
Odd Haugen/Nidaros G
Magne Hetland/N.Hålogaland L
Ludvig Johan Bakkevig/Kirkerådet L

Dessuten
møtte Ivar Asheim/Menighetsfak.
under behandling av sak KM 5/84

Sekretærer Einar Kongsbakk
Oddbjørn Ingebrigtsen
Gunnar Rødahl

KOMITE 2

Saker KM 7/84 Kirkemøtets forretningsorden
KM 13/84 Organisering av det mellom-
kirkelige arbeid
KM 21/84 Rapport fra det lutherske verdens-
forbunds 7. generalforsamling
KM 28/84 Kirkemøtets faste komiteer

Leder Jon Ytrehorn/Bjørgvin bdr. L

Komite-
medlemmer Aage Lunde/Oslo G
Gunnar Lislerud/Borg G
Olav Tillerås/Hamar L
Ola Bjelland/Tunsberg L
Ove Gulbrandsen /Tunsberg L
Irene Sandvik/Agder L
Sigurd Lunde/Stavanger G
Gunnar Kartveit/Stavanger L
Helge Kjøll/Møre L
Marit Hovstad/Nidaros L
Alfred J. Danielsen/S.Hålogaland L
Kari M. Balto/N.Hålogaland L
Torleiv Austad/Kirkerådet G

Dessuten
møtte Øyvind Eide/Misjonsh.sk.
under behandling av sak KM 13/84
Inge Lønning/Teol.fak.
under behandling av sak KM 21/84
Trond Bakkevig/Mellomk.Råd
under behandling av sak KM 21/84
Odd Bondevik/D.N.Misjonsselsk.
under behandling av sak KM 21/84

Sekretærer Dag Løkke Synnøve
Hinnaland Stendal
Elisabeth Breen

KOMITE 3

Saker

KM 11/84	Kirkemøtet og Departementet
KM 12/84	Kirkemøtet og Bispemøtet
KM 15/84	Kirkemøtet og de frivillige organisasjoner
KM 16/84	Kirkemøtets oppnevningsspraksis
KM 27/84	Det kirkelige reformarbeid
KM 30/84	Lovfestede soknediakonstillinger

Leder Tordis Sandvik/Stavanger bdr. L

Komite-medlemmer

Inger Helene Muri/Oslo	L
Edv. Nordrum/Borg	L
Karsten Andresen/Borg	G
Per Kjos/Hamar	L
Terese Kringlebotten/Tunsberg	L
Ole Bjørn Haugaasen/Tunsberg	L
Halvor Bergan/Agder	G
Kristen Øgaard/Bjørgvin	L
Ole Nordhaug/Møre	G
Kjellrun Bergslid/Nidaros	L
Ruth Aanstad/S.Hålogaland	L
Mary Solheim Bjørkli/N.Hålog.	L

Dessuten møtte

Ivar Asheim/Menighetsfak.	
under behandling av sak KM 11/84, 12/84, 15/84, 16/84 og 27/84	
Ulrik Sverdrup-Thygeson/K.- og u.dep.	
under behandling av sak KM 11/84	

Sekretærer Arne Amlien
Kjell Nordstokke

KOMITE 4

<u>Saker</u>	KM 14/84	Kirkemøtet og representasjon fra de teologiske fakultetene
	KM 19/84	Hilsen fra Kirkemøtet
	KM 22/84	Kirkens dåpsopplæring

<u>Leder</u>	Berit Tversland/Oslo bdr.	L
--------------	---------------------------	---

<u>Komite- medlemmer</u>	Trond Dahlen/Oslo	L
	Thorolf Skedsmo/Borg	L
	Margit Rognerud/Hamar	L
	Nanna Treschow/Tunsberg	L
	Tjostolv Nordal/Agder	L
	Svein Håland/Stavanger	G
	Ragnhild Veiteberg/Bjørgvin	L
	Olav Bønes/Bjørgvin	L
	Leiv Havåg/Møre	L
	Kristen Kyrre Bremer/Nidaros	G
	Kristian Stendahl/Nidaros	L
	Øystein Trømborg/S.Hålogaland	G
	Per Oskar Kjølaas/N.Hålogaland	G

<u>Sekretærer</u>	Knut Inge Tysnes
	Erling Pettersen

KOMITE 5

Saker

KM 8/84 Kirkemøtets budsjett
KM 9/84 Tidspunkt for Kirkemøtet
KM 10/84 Regler for valg av Kirkeråd og for
dets virksomhet
KM 18/84 Menighetsrådsvalget 1985
KM 23/84 Fagutvalgene i den fremtidige
kirkeorganisasjon

Leder

Gunnar Skrede/Møre bdr.

G

Komite-
medlemmer

Målfrid Norum/Oslo	L
Finn Olav Myhre/Borg	L
Bjørn Vegard Bjørklund/Hamar	L
Håkon E. Andersen/Tunsberg	G
Eli Mæland/Stavanger	L
Knut Risnes/Bjørgvin	L
Kari Frisvold/Nidaros	L
Fredrik Grønningsæter/S.Hålogaland	G
Liv Holmstad/N.Hålogaland	L

Dessuten
møtte

Tom Rafoss/K.- og u.dep.
under behandling av sak KM 10/84
Ole Herman Fisknes/K.- og u.dep.
under behandling av sak KM 10/84

Sekretærer

Inge Morten Haarstad
Per Tanggaard

KOMITE 6

Saker KM 17/84 Embete og råd
KM 20/84 Menighetsrådenes arbeidsgiver-
organisasjon
KM 24/84 Bispedømmerådenes ansettelses-
prosedyre

Leder Thor Wang/Hamar bdr. L

Komite-
medlemmer Bjørn Egil Pedersen/Oslo L
Per Arne Norum/Borg L
Georg Hille/Hamar G
Ole Bjørn Haugaasen/Tunsberg L
Olav Alvsåker/Agder G
Jens Kleppa/Stavanger L
Thor With/Bjørgvin G
Ruth Fluge/Møre L
Karen Sofie Heggem/Møre L
Eli Holmen/S.Hålogaland L
Harald Græsli/Nidaros L
Rita Karin Austad/S.Hålogaland L
Oddvar Larsen/N.Hålogaland L
Arvid Nergård/N.Hålogaland G

Dessuten
møtte Halvor Moxnes/Teol.fak.
under behandling av sak KM 17/84
Øyvind Eide/Misjonshøysk.
under behandling av sak KM 17/84

Sekretærer Ove Virik Jørgensen
Frank Grimstad

KIRKEMØTETS HOVEDPROGRAM

KIRKEMØTETS HOVEDPROGRAM

Det første Kirkemøte i Den norske kirke fant sted i Oslo i dagene 25. - 30. november 1984.

Kirkemøtet startet med festgudstjeneste i Oslo domkirke søndag 25. november. Gudstjenesten markerte samtidig avslutningen på det 25. Frivillige kirkelige landsmøte.

Hans Majestet Kong Olav var til stede, sammen med representanter for Stortinget, Regjeringen og Kirke- og undervisningsdepartementet. Det var også innbudt en lang rekke representanter fra det frivillige kirkeliv, fra andre norske kirkesamfunn og fra de nordiske søsterkirker.

Oslo domprost Birger Mathisen forretet den innledende altertjeneste. Oslo biskop Andreas Aarflot prekte over dagens evangelietekst: Matteus 25.1-13, og hadde den avsluttende altertjeneste. I inngangsprosesjonen deltok foruten de nevnte også medlemmene av det avgående Frivillige kirkelige landsråd og Kirkerådets medlemmer.

Avgående formann i Det frivillige kirkelige landsråd Ole Hagesæther intimerste. Bibeltekstene ble lest av Kirkerådets formann Ludvig Johan Bakkevig, og medlem av Kirkerådet Ragnhild Veiteberg. Dirigent og musikalsk leder var domorganist Terje Kvam. Videre medvirket Oslo domkor og et sammensatt orkester. Ved orgelet deltok assisterende organist ved Domkirken Kåre Nordstoga.

Samme ettermiddag fant Kirkemøtets åpningsmøte sted i Vestre Aker kirke. Igjen var Hans Majestet Kongen til stede, og det deltok representanter for Stortinget, Regjeringen og Departementet. Det var også ved denne anledning invitert en lang rekke representanter for kirkeliv og andre trossamfunn.

Programmet for dette åpningsmøtet er gjengitt på side 104-106. Redaktør Per Voksø holdt åpningsforedraget, og det ble brakt hilsener fra Stortinget ved lagtingspresident Thor Knudsen, fra Regjeringen ved Kirke- og undervisningsminister Kjell Magne Bondevik, og fra de nordiske søsterkirker ved visefordfører i Det finske kirkemøte Johannes Leivonen. Foredraget og hilsenene er gjengitt på side 107-121.

I første ordinære plenumssesjon holdt biskop Andreas Aarflot foredrag om "Kirkemøtets plass og oppgave som åndelig lederorgan i kirken". Foredraget er gjengitt på side 144-152 i tilknytning til den debatt som fulgte i denne plenumssesjonen.

Kirkemøtets konstituering og de påfølgende forhandlinger fant sted i Vestre Aker menighetshus.

Hver dag ble innledet med gudstjeneste i Vestre Aker kirke, og avsluttet med en kort kveldsbønn.

Den forretningsorden som ble vedtatt for møtet forutsatte at sakene var gjennom komitebehandling før de ble drøftet i plenum. Under møtet ble det derfor vekslet mellom komitearbeid og plenumsforhandlinger, med hovedtyngden i komitearbeidet de første dagene.

I løpet av plenumsforhandlingene ble det brakt hilsener fra Norsk Misjonsråd ved gen.sekr. Odd Bondevik (gjengitt side 141-143), fra Organisasjonenes Fellesråd ved gen.sekr. Gunnar Prestegård (side 252-253), ved biskop Gerhard Schwenzer i Den katolske kirke (side 313-314), og ved forstander Bjørn Øyvind Fjeld i Frikirkerådet (side 401-403).

Kirkemøtet ble avsluttet fredag 25. november med en nattverdgdustjeneste i Vestre Aker kirke. Altertjenesten ble forrettet av prost Leif Ottersen, og under nattverden deltok også res. kap. Carl Traaen. Predikant var Nidaros biskop Kristen Kyrre Bremer.

ÅPNINGSMØTET

PROGRAM

for

ÅPNINGSMØTE

i

Vestre Aker kirke

Søndag 25. november kl. 17.00

MØTELEDERE

Ludvig Johan Bakkevig og Helga Gitmark.

SANG OG MUSIKK

Tune kirkes barnekor.

Dirigent: Vigdis Djupang.

Orgel: Svein Erik Gundersen.

Menighetsfakultetets studentkor.

Dirigent: Trond Dahlen.

Klaver: Hanne Birgitte Sødal.

Klarinett: Siri Kverndokk.

Sopransolo: Ragna Dahlen.

Sus 4.

Ingeborg Jorid Vale, Gerd Myklebust, Stein Thelle,

Bjarte Sæter.

Piano: Øystein Wang.

Bass: Per Jønland.

Organist:

Svein Rustad.

TEKNISK REGI

Jon Vedum.

1. SALME

(Versene synges av Tune kirkes barnekor. Omkvedet synges unisont.)

Mel.: Egil Hovland.

1. Måne og sol, skyer og vind / og blomster og barn / skapte vår Gud.
Himmel og jord, allting er hans, / Herren vår Gud vil vi takke.

*Omkved: Herre, vi takker deg, / Herre, vi priser deg, /
Herre, vi synger ditt hellige navn!*

2. Jesus, Guds Sønn, død på et kors / for alle, for oss, lever i dag.
Ja, han er her, ja, han er her. Herren vår Gud vil vi takke.

Omkved.

3. Ånden, vår trøst, levende, varm / og hellig og sterk, taler om Gud, /
bærer oss frem dag etter dag. Herren vår Gud vil vi takke.

Omkved.

Britt G. Hallqvist 1973. Til norsk 1974.

2. ÅPNING

ved Kirkerådets formann Ludvig Johan Bakkevig.

3. SALME

Mel.: Thomas Haweis 1792 / Samuel Webbe jr. 1853.

1. Gud, du er rik! Din godhet er stor, / din miskunnhet tar ikke slutt.
Du nærer og styrker din kirke på jord / og leger når håpet er brutt.

2. Du gav din Sønn! I ham ble vi skapt / til gjerninger båret av tro.
Du frelste i kjærlighet det som var tapt / og brakte nytt liv til å gro.

3. Vi er ditt verk! Du eier oss, Gud, / med alle de goder vi har.
Du byr oss forvalte dem etter de bud / du gav oss, vår Skaper og Far.

4. Styrk da vår tro! Tenn håp i vårt sinn, / fyll hjertet med kjærlighet
varm! Så går vi frimodig til tjenesten inn / i ly av din utstrakte arm.

Olaf Hillestad 1967.

4. KORSANG

ved Tune kirkes barnekor.

«Tro på Gud». Motett av Svein Erik Gundersen.

«Tjen hverandre». Motett av Kjell Mørk Karlsen.

5. HILSEN

fra Stortingets presidentskap ved Thor Knudsen.

6. HILSEN

fra Regjeringen ved Kjell Magne Bondevik.

7. SENDT TIL VERDEN

Sanggruppen Sus 4.

«Gjabi, Gjabi.» Sør-afrikansk kamp- og lovsang.

«To øyne.» Musikk/tekst: Bjarte Sæter.

«Bønn.» Musikk/tekst: Gerd Myklebust.

8. HILSEN

fra søsterkirkene i Norden ved Johannes Leivonen, Finland.

9. SALME

Mel.: Philipp Nicolai 1599, etter Hanns Sachs 1513.

1. Kristi kyrkje Gud har grunna, / og aldri skal ho øydast kunna, /
for hennar murar dei stend trygt. Kvar ein stein er kostsam funnen, /
og Kristus sjølv er kyrkjegrunnen. Ho stend på faste berget bygt.
Til himlen skal ho nå, / i alle æver stå, / lyden leva i trivd og trygd /
og hjartans frygd, / av nådens venger overskygd.
2. Kyrkja livsens ord skal tala, / Guds Ande ned til henne dala, /
Guds frelseråd er der fortalt. Kristi bilet der er måla, /
og rettferds sol for henne stråla, / ho er i verdi ljøs og salt.
Lat ljøset skina fritt / og stråla varmt og vidt!
Høgt lat høyrast med himmelsk ljød / det gledebod /
at Gud med menneskja er god!

Bernt Støylen 1920.

10. ÅPNINGSFOREDRAG

ved Per Voksø.

11. SALME

Alexander R. Reinagle 1830.

1. I Krist er ikkje aust og vest / og ikkje sør og nord.
Hans folk er eitt i tro og von / på all den vide jord.
2. I han eit samfunn høgt og fritt / dei trugne hjarto finn.
Hans kjærleik er det gylne band, / som saman alle bind.
3. Legg hand i hand då, de som trur! / Me fekk den same rett.
Dei born som tener Gud, vår Far, / dei høyrer til vår ætt.
4. I Krist no møtes aust og vest, / og eitt vert sør og nord.
Av alle tunger samlar han / eit heilagt folk på jord.

John Oxenham 1908 / Per Lønning 1973.

12. KORSANG

ved Menighetsfakultetets studentkor.

«Å, at jeg kunne min Jesus prise.»

Musikk: Norsk folketone, arrangert av Trond Dahlen.

Tekst: Lars Oftedal, Fredrik Engelke.

«Å, denne kilde.»

Musikk: Sigvald Tveit. Tekst: Eyvind Skeie.

13. RESITASJON

«Herre, kom ditt folk i møte.»

Salme av Svein Ellingsen, lest av forfatteren.

14. KORSANG

ved Menighetsfakultetets Studentkor.

«Finale.» Musikk: Sigvald Tveit. Tekst: Eyvind Skeie.

Kirkerådets formann Ludvig Johan Bakkevig:
Ved åpningen av Kirkemøtet 25.11.1984

Deres Majestet,
Ærede gjester,
Kjære medarbeidere.

"Vårt sinn er fylt av glede, i hjertet lyder sang", synger vi med Olaf Hillestad i en av våre salmer, og denne strofe klinger i mitt sinn i dag.

Det er med stor glede jeg som formann i Kirkerådet åpner dette første Kirkemøtet i vår historie. Gleden springer frem av så mange forhold. Etableringen av et kirkemøte representerer en avgjørende reform innenfor vår norske kirkeordning, en reform som mange i vår kirke har vært opptatt av og arbeidet for nå i mer enn hundre år. Det har vært en lang vei frem.

I historisk sammenheng kan reformen synes å komme i rette tid. I det tidsrom som er gått siden de første forslag om kirkemøte ble fremmet er parlamentarismen innført, og det moderne demokrati har vokset frem. Gjennom innføring av menighetsråd i 1920, bispedømmeråd i 1933 og kirkeråd i 1969, er legfolk og menigheter oppøvd i å ta ansvar også innenfor den offisielle kirke.

Innføringen av Kirkemøtet er både en milepel og en sluttsten som innvarsler noe nytt i vår kirkes ordning,- en overgang fra embetsstyre til et styre hvor leg og lærd samarbeider,- en sluttsten for rådsstrukturen som nå er utbygd helt til topps,- en milepel idet vi nå har fått et lovfestet sentralt organ som våre myndigheter innenfor en statskirkeordning kan delegerer ansvar og myndighet til,- en forsamling valgt av menighetene,- en forsamling som representerer det alminnelige prestedømme.

Vi står fortsatt midt oppe i en reformtid. Kirkemøtet går ikke til dekket bord. Det skal selv få god anledning til å være med og utforme vår kirkes ordninger. To statlige utvalg er i gang med viktige utredninger som vil legge grunnlaget for videre reformer, læreutvalget og utvalget som behandler forholdet mellom staten, kommunene og kirken, det såkalte kirkelovutvalget. Departementet på sin side forbereder en handlingsplan for reformer i kirken.

Som en ytterligere markering av det ansvar og de forhåpninger som nå legges på Kirkemøtet besluttet den frivillige kirkelige reformbevegelse i går på sitt landsmøte å nedlegge virksomheten i tillit til at Kirkemøtet vil føre videre de reformtanker som denne bevegelse har målbåret frem til nå. Møtet med sine 235 delegater fra hele landet var det 25. frivillige kirkelige landsmøte. Det første kom sammen i 1873.

Det er derfor knyttet store forventninger til Kirkemøtet. Det har fått en god arv fra reformbevegelsen å ta vare på, samtidig står det fra fødselen av midt oppe i en pågående reformprosess, og reform betyr fornyelse til noe bedre. Utfordringene ligger der allerede og kaller på initiativ, klarsyn og skapende krefter innenfor et mandat som rommer vidt.

Dette første Kirkemøtet vil ikke reflektere vidden i mandatatet idet møtet nødvendigvis vil måtte beskjeftige seg mye med regler og ordninger for egen virksomhet og lenger når det ikke i år. Da er det viktig at Kirkemøtets deltagere likevel er seg bevisst at Kirkemøtets ansvar og oppgave går langt videre enn rene forvaltningsoppgaver i den kirkelige styringsstruktur.

"Å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og fremme samarbeidet innen Den norske kirke", slik mandatet uttrykker det, krever hensiktsmessige strukturer og ordninger men også noe mer.

Jesus sier til den enkelte som følger ham: "Dere er jordens salt! - Dere er verdens lys!" (Mat. 5. 13 og 14). Det er både en gave og et kall. Med det mandat Kirkemøtet har fått vil Kirkemøtet vanskelig kunne fylle sin oppgave hvis ikke den samme saltkraft og det samme lys får springe frem av dets virke, til veiledning og hjelp, til inspirasjon og ledelse for den enkelte og menighetene, og ikke minst, for vårt samfunn og den tid vi er satt til å tjene.

La oss be for møtet.

Lagtingspresident Thor Knudsen:
Hilsen fra Stortinget

Deres Majestet,
Ærede forsamling.

Når vi i dag er samlet til åpningen av de første Kirkemøtet, er det en stor begivenhet i Den norske kirkes historie. Ønsket om reformer i den kirkelige styringsstruktur har vært reist ved forskjellige anledninger i over 100 år. Tanken om et kirkemøte ble første gang lansert av Stavanger Amtsformandsskab for 134 år siden. Det blir på mange måter slutten på en lang prosess vi i dag er samlet for å feire.

Grundige utredninger har gjennom årene vært foretatt både innen Kirken selv og av de politiske myndigheter. Gjennom massemediene har vi de senere år vært vidne til debatter og uenighet av mer prinsipiell karakter når det gjelder kirkespørsmål, ikke minst når det gjelder Kirkens forhold til Staten. Det må derfor sies å være gledelig at en samlet stortingskomite med medlemmer fra forskjellige partier med ulikt politisk og ideologisk grunnsyn i vår kom frem til enighet om reformene innen Kirken, deriblant opprettelse av et årlig kirkemøte. Da Stortinget behandlet innstillingen om stat og kirke i 1981, var det et sterkt ønske om å beholde statskirkeordningen, samtidig som Kirken skulle få større frihet og selvstyre gjennom overføring av oppgaver til kirkelige organer.

Kirkemøtet er som nevnt, et resultat av en lang prosess preget særlig av et vedvarende ønske om å få et organ hvor først og fremst representanter fra landets menigheter og geistligheten vil kunne samles og ta stilling til grunnleggende fellessaker i Kirken.

Det er å håpe at lovendringene som ble gjennomført i vår om Den norske kirkes ordning vil bidra til å styrke Kirkens arbeidsmuligheter.

Det er en glede for meg ved denne anledning å få bringe denne hilsen og på vegne av Stortinget å ønske Kirkemøtet til lykke med sitt arbeide i årene fremover. Selv om reformarbeidet innen Kirken har tatt mange år, kan vi i dag ikke si at vi er kommet til målet. Meget arbeide gjenstår, og det blir sikkert nok av oppgaver og utfordringer å ta fatt på i tiden fremover.

Nu når vi har fått et representativt organ for Kirken, er det å håpe at mangfold og romslighet vil kjennetegne arbeidet innen Kirken, og at reformene kan bidra til større interesse og engasjement for det kirkelige arbeide.

Endret styringsform er selvsagt intet mål i seg selv. Det er under alle omstendigheter vesentlig at ikke rådsorganene utvikler seg slik at de skygger for Kirkens egentlige oppgave; å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene for flest mulig mennesker.

Ett av Stortingets ønsker med reformene innen Kirken var "å sette Kirkens organer best mulig i stand til å virke slik at de tjener Kirkens funksjoner og oppgaver for flest mulig mennesker der de er og slik de er".

Med disse ord ønsker jeg Kirkemøtet til lykke med det arbeide det nu går inn i, et arbeide som vi vet vil være av stor betydning for oss alle. Det er mitt håp at denne historiske samling av representanter for Kirken fra landsende til landsende og de drøftelser som forestår, må bli til velsegnelse for vår Kirke og vårt folk.

Statsråd Kjell Magne Bondevik:
Hilsen på Kirkemøtet

Det er en stor glede for meg, på vegne av Regjeringen, å kunne hilse Kirkemøtet velkommen til ansvarsfullt arbeid i et nytt og sentralt organ i vår kirke.

Endringene i Lov om Den norske kirkes ordning sist sommer må ses som et foreløpig høydepunkt i en prosess som har pågått i flere år, og hvor målet har vært å etablere organer slik at kirken best mulig skal kunne ivareta sine oppgaver. Strukturen av kirkelige møter og råd er nå ferdig utbygget, og Kirkemøtet kan starte sitt virke. Dette er derfor et historisk møte.

I denne forbindelse vil jeg rette en takk til Kirkerådet og dets medarbeidere som effektivt har sørget for nødvendige forberedelser, slik at dette møtet kunne arrangeres kort tid etter at det lovmessig var lagt til rette for det.

Jeg ser åpningen av det første Kirkemøtet som innledningen til en spennende fase i vår kirkes historie, og jeg forventer at dette organet vil bli av stor betydning for kirkens liv og virke. I mandatet for Kirkemøtet, slik dette er formulert i loven, heter det blant annet at møtet "skal ha sin virksomhet henvendt på saker av felles kirkelig karakter og interesse og ellers på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet innen Den norske kirke". Kirkemøtet har en slik sammensetning, at det vil ligge til rette for grundige drøftinger av kirkens situasjon til enhver tid. Det er mitt håp og min tro at møtets drøftinger vil munne ut i råd og veiledning som er av slik praktisk og konkret art at det kan virke til inspirasjon, glede og gavn. Jeg har også tillit til at Kirkemøtet vil respektere det verdifulle arbeidet som utføres i de frivillige kristne organisasjonene. Etter min mening er det av avgjørende betydning for hele vår kirke at disse fortsatt, som hittil, kan virke etter egne tradisjoner, ordninger og beslutninger.

Det er også viktig at Kirkemøtet arbeider i respekt for presteskapets - "embetsstrukturens" - oppgaver og myndighet. Til sammen utgjør presteskap, andre kirkelige ansatte, organisasjoner og rådsstruktur et mangfoldig og rikt kirkebilde. Samspillet mellom disse er viktig for å realisere det samarbeid innen Den norske kirke som Kirkemøtet skal fremme.

Om Kirkemøtets oppgaver har Stortinget uttalt at møtet den første tiden bør ha som en viktig funksjon å føre videre de

oppgavene som Bispedømmerådene Fellesråd til nå har tatt seg av, og at en bør legge vekt på å vinne en del erfaring før vesentlige utvidelser skjer i Kirkemøtets arbeidsområde. Departementet har imidlertid forstått dette slik at en likevel allerede nå kan sette i gang med å forberede overføring av myndighet til Kirkemøtet også på enkelte nye områder.

I selve lovteksten er nevnt at Kirkemøtet vil få til oppgave å uttale seg om viktige endringer i lover på det kirkelige området. Videre skal det vedta retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning og diakoni, og det skal foreslå retningslinjer for soknereguleringer. Høstens Kirkemøte har - i tråd med Kirke- og undervisningskomiteens tilråding - fått delegert myndighet til å fastsette felles valgdager for menighetsrådsvalg og til å fastsette regler for forhåndsstemmegivning. I det videre arbeid med overføring av ansvar og myndighet tenker departementet seg en gradvis utvikling.

Det er nærliggende å se liturgi og kirkens bøker som et aktuelt område hvor Kirkemøtet vil kunne utføre verdifullt arbeid. Liturgikommisjonen har nå som kjent avsluttet sin virksomhet etter gjennom en årrekke å ha lagt et solid grunnlag for en gjennomgripende fornyelse av liturgier og kirkelige bøker. Det er gjennom gudstjenesten og de kirkelige handlingene at kirken møter bredden av folket. Vi må derfor alltid være opptatt også av rammen omkring dette, og på denne bakgrunn kan det være grunn til å vurdere om det ikke bør foregå et kontinuerlig arbeid med liturgiske spørsmål. I denne forbindelse vil Kirkemøtet kunne bli en sentral instans. Liturgi og kirkelige bøker er imidlertid et saksområde hvor det kreves betydelig teologisk innsikt og kunnskap. Dette tilsier at biskopene også i framtida må spille en sentral rolle i denne sammenheng.

Avgjørelsesmyndigheten når det gjelder bruk av kirker er et spørsmål som en tid har vært drøftet i kirkelige organer, og hvor det kan være aktuelt å delegere myndighet fra Kongen og departementet til Kirkemøtet. Av hensyn til biskopenes tilsynsmyndighet, bør det etter min mening likevel være slik også på dette området at biskopene fremdeles må komme sterkt inn i bildet, både når det gjelder spørsmålet om utforming av regler og når det gjelder praktiseringen av disse.

Spørsmål av stor betydning for vår kirke utredes nå i særskilte utvalg: "Kirkelovutvalget" med fylkesmann Bue Fjermeros som formann og "Læreutvalget" som ledes av professor Ivar Asheim. Arbeidet med delegasjon av myndighet må ses i sammenheng med det pågående utredningsarbeid. Man bør også legge vekt på å ikke gripe forstyrrende inn i dette. Det er imidlertid grunn til å regne med at utredningene i sin tid vil resultere i viktige reformer både av prinsipiell og praktisk natur, også med konsekvenser for Kirkemøtets virkeområde.

For meg står avgjørelsesretten for rene kirkelige organer i teologiske spørsmål som det prinsipielt sett viktigste.

Den norske kirke står overfor store utfordringer på mange områder, og det skulle være nok av oppgaver å ta fatt på. I denne sammenheng ser jeg Kirkemøtet som et viktig arbeidsredskap for hele vår kirke. For Kirkemøtets medlemmer er det neppe ønske om makt, men vilje til ansvar, som står i sentrum. Det er derfor naturlig at også de oppgaver møtet får seg tillagt bærer preg av dette.

Til slutt vil jeg ønske Kirkemøtets deltakere lykke til i et krevende arbeid. Det overordnede mål må være å styrke og bidra til vekst i en kirke som er og skal være tuftet på skrift og bekjennelse, og samtidig åpen og inkluderende for hele vårt folk.

Viceordförande i Finlands Kyrkomöte, Johannes Leivonen:
Hilsen fra Søsterkirkene i Norden

Eders Majestät,
Ärade församling.

På denna historiska märkesdag har jag fått äran att framföra de nordiska lutherska systerkyrkornas hälsning till Den norska kyrkans Kyrkomöte som nu begynner sitt arbete.

Kanske är det lämpligt att just en representant för Finlands Evangelisk-lutherska kyrka och i synnerhet för dess Kyrkomöte, framför denna hälsning, eftersom kyrkomötena i Norge och Finland på sätt och vis nästan är jämnaåriga. Grunden för Finlands kyrkomötes institution lades i och med 1869 års Kyrkolag som ersatte den gamla så kallade Karolinska kyrkolagen från år 1686. Vårt Kyrkomöte sammanträdde första gången år 1876, alltså på samma årtiondet som Det frivillige kirkelige landsmøte här i Norge.

Kyrkomötets existens betyder att kyrkan har et organ vari präster och lekmän från de olika stifteten kan sammankomma för att rådslå om och fatta beslut i ärenden vilka omger hela kyrkan. På detta sätt förverkligar Kyrkomötet den lutherska principen om lekmännens och prästernas gemensamma ansvar. Lekmännen i Finland utgör 2/3 av Kyrkomötets ledamöter. Prästerna har tillsammans kunnat representera teologisk sakkunnskap; å andra sidan har lekmännen olika sakkunnskap på olika områden. I detta sammanhang har också den vid Kyrkomötet genomförda regionala representationen visat sig vara mycket viktig.

Det proportionella valsättet i val om Kyrkomötets lekmannaombud medför att alla väckelserörelserna är företrädde. Till Kyrkomötets alla ledamöter hänför aposteln Petrus' ord: "Tjåna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds nåd i dess många former".

Detta är huvudsaken - Inte de yttre omständigheterna som kan och måste variera.

Den sentrala gruppen av Kyrkomötets beslut utgör det som är kyrkans inre liv. I dessa ärenden som rör till exempel liturgin och de kyrkliga böckerna behandlar Kyrkomötet i

Finland ärendena själv utan statsmaktens medverkan. Det samma gäller kyrkans speciella verksamhetsområden så som diakoni, familjerådgivning och kyrklig information.

Om Finlands kyrkas yttre organisation och dess förvaltning stadgas enligt Finlands Grundlag i Kyrkolagen. I dessa ärenden förutsättes överensstämmande beslut från Kyrkomötets sida och statsmaktens sida. Endast Kyrkomötet kan ta initiativ till ändring av Kyrkolagen, men alla ändringsförslag bör underställas Riksdagens godkännande, varefter det stadfästes av republikens president.

Kyrkomötets uteslutande initiativrätt och statsmaktens vetorätt utgör grundprincipen i Finlands Evangelisk-Lutherska kyrkas förhållande till staten. Det är naturligt att detta gärna i kyrkans yttra organisation samt i kyrkans förhållande till staten varierar även här i Norden.

Aposteln Paulus skriver till församlingen i Kolossae: "Jag gläder mig när jag ser er goda ordning och fastheten i er tro på Kristus". Detta är det slutmål som alla kristna kyrkor strävar efter, och detta slutmål uttalas även i § 54 i lagen om Den norske kirkes ordning. Denna lagen har statsrådet Bondevik redan läst och därför läser jag inte ånyo detta stadgandet, som är liksom en strålande pärla i den officiella lagtexten.

Då Kyrkomötet i Norge nu är lagstadgat och då dess verksamhet börjar, önskar vi, representanterna för de nordiska systerkyrkorna, Kyrkomötets verksamhet vishet från ovan, skicklighet att avgöra de olikartade frågor som kommer till behandling, och Den heliga andes ledning till det bästa för kyrkans liv.

Redaktør Per Voksø:
Ved Kirkemøtets åpning

Ingen som har bladet seg gjennom de siste 150 års norsk kirkehistorie eller har levet med i de senere årtiers debatt, kan unngå trykket av de forventninger som er skapt foran dette første Kirkemøtet i Den norske kirke. Kirkemøtet er sett ikke bare som sluttsteinen i mer enn 100 års kirkelig reformarbeide, som selve tegnet og seglet på en selvstyrt kirke. Det er blitt til det konkrete uttrykk for en visjon om en annen, en fornyet kirke, som med nye ressurser og med ny frimodighet skal søke å virkeliggjøre og levendegjøre hva Jesus Kristus egentlig vil med sin kirke i vårt folk. Det er til den situasjon som nå er oppstått at biskop Eivind Berggrav for 40 år siden spente den dristige historiske bue fra 13. april 1537 da erkebiskop Olav Engelbrektson sto til havs og overlot kirken og staten i danskekongens hender. Det er om denne situasjon biskop Fridtjov Birkeli, mer nøktern men like sterkt, slo fast at når dette skjer, kan kirken ikke lenger skyldes på noen andre om den ikke går løs på den kjempeoppgaven som omveltningene i samfunnet representerer.

Slike forventninger vil dette møtet ikke kunne innfri. Når det første Kirkemøtet avsluttes om fem dager, vil Den norske kirke være omtrent som før. Ingen nye mennesker vil være kommet til troen på grunn av dette møtet, menighetene vil arbeide som før, oppleve sine gleder og skuffelser omtrent i samme forhold som hittil, det vil verken drysse mer penger eller mer åndskraft over kirken. Og likevel - om vi glemmer festtalene og visjonene og dukker ned i proposisjonenes og utredningenes nøkterne språk, så er det klart at meningen med det hele er at nye ting til gagn for vår kirke skal begynne å skje i løpet av de kommende dager. Det tales om Kirkemøtet som det lovgivende, bestemmende og retningsgivende organ. Støylen-kommisjonen taler om møtets åndelige myndighet som kan fremme den troende menighets aktive utfoldelse. Bispemøtet taler om en selvstendig vurdering og tilrettelegging av kirkens tjeneste i vårt folk og en utvidelse av kirkens åndelige, økonomiske og administrative myndighet. Og om noe av dette er kirkelige ønskemål, taler regjeringen om møtet som med autoritet kan uttale kirkens oppfatning i aktuelle spørsmål. Og Stortingskomiteen slår fast at det i møtets mandat ligger oppfordring til initiativ over hele det kirkelige område.

For skremte Kirkemøtemedlemmer er det vel en fattig trøst at der også har vært dem som ikke venter seg noe særlig av møtet. De ser det som et symbol på kirkens ønske om selvstyre mer enn som et uttrykk for det samme selvstyre. Og som kjent er der atter andre som inderlig håper, for kirkens skyld, at møtet gjør minst mulig av seg.

Ser man på alle forarbeidene, er det noe som mangler. Dere finner rikelig av generelle utsagn om Kirkemøtets status og mandat, men lite om hvordan møtet skal virkelig gjøre det. Forventningene dirrer i luften, men hvordan de skal innfris, er Kirkemøtets egen sak.

Det er vel derfor Kirkemøtets saksmapper er fylt med kloke forslag og betraktninger om møtets organisering, om komiteer, om prosedyrer, om valg. Men når det gjelder de saker som skal fylle dagsordenen nå og fremover, stiller dere med temmelig blanke ark.

Møtet har altså fått et mandat. Det "skal ha sin oppmerksomhet henvendt på saker av felleskirkelig karakter og interesse og ellers på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet innen Den norske kirke".

Ordene er velkjente, de er en sammenstilling av mandatene til bispedømmerådene og Kirkerådet. Det nye er altså ikke oppgavene, men mulighetene til å gjøre noe med dem.

Møtet har en bredere representasjon enn Kirkerådet, det har fått klart større autoritet og kan vel derfor også ha krav på større gjennomslagskraft for sine syn. Dessuten har møtet selv fått økte muligheter til å styre kirkens ressurser og fastlegge dens ordninger og regler. At noen ville ønsket større fullmakter og at alle håper på økte ressurser, får ikke skygge for de muligheter som allerede ligger her.

"Å ha sin oppmerksomhet henvendt på", det lyder så passivt, nesten tafatt. Men bak de beskjedne ordene skjuler det seg tre klare funksjoner for møtet, tre typer virkemidler som møtet kan nytte for å oppfylle mandatet. Den ene er forvaltningsfunksjonen. Møtet skal øve innflytelse på budsjetter og lover, det skal bestemme instruksjer, utforme retningslinjer, sette ned komiteer, ta seg av personalsaker etc. En del vil være nytt, en del vil møtet overta fra andre forvaltningsorganer som departementet.

Den andre type virksomhet er tiltakslinjen. Kirkerådet har, som dere vet, satt igang en rekke tiltak. Det har drevet forsøksvirksomhet og kursvirksomhet, og det har sendt konsulenter utover til bispedømmer og menigheter. Det

skapte i sin tid Aksjon Ansvar og var med og bar frem Misjon i menighetene. Kirkemøtet må avgjøre i hvilken grad og på hvilken måte denne tiltakslinjen nå skal føres videre.

Den tredje funksjon, det tredje virkemidlet er at Kirke-møtet kan tale. Alle forutsetter at møtet skal komme med uttalelser om aktuelle spørsmål. Det kan være uttalelser som møtet blir bedt om fra offentlige myndigheter, det kan være uttalelser som møtet selv tar initiativ til, og de kan da være rettet både til myndigheter, til menigheter eller til offentligheten i sin alminnelighet. Dette er selvsagt det vanskeligste. Hva vil det si å tale på kirkens vegne? Skal virkelig møtet, med Berggravs ord, si kirkens siste ord i åndelige spørsmål? Vil det være på den sikre side ved stort sett å gjenta det som tidligere er sagt, vil det administrere den alminnelige folkemening og moral? Vil møtet applisere evangeliets bud inn i dagens virkelighet og risikere at om fem - ti år vil det man har sagt, ikke stå som bevis for Kirkemøtets profetiske evner, men for dets tidsbundne normer? Skal møtet gi veiledning til menighetene eller avspeile de oppfatninger som måtte leve i menighetene? Her må nok møtet tenke seg om før det handler.

Når det gjelder alle tre typer virksomhet er det selvsagt nok av ting å ta fatt i. Møtet vil sikkert også etter hvert utvikle rutiner og bli opptatt med nødvendige, men ikke særlig oppsiktsvekkende detaljer i den kirkelige forvaltning. Det spennende med dette første Kirkemøtet er likevel at det, enten det vil eller ei, vil risse opp en profil, tegne et mønster for fremtiden. Fra dette møtet vil gå signaler om kirkens virkelige prioritering anno 1984. Hvilke saker vil oppta møtet? Hva vil stå øverst på det blanke arket?

For mange vil ett ord stå der: Læren. Det eneste virkelig helt nye i møtets virkefelt sammenlignet med Kirkerådet er at Kirkemøtet skal befatte seg med lære-spørsmål. Da Kirkerådet i sin tid ble opprettet, var det som kjent en forutsetning at det ikke skulle, som det het "avgi uttalelser i lærespørsmål". Heldigvis ser det også ut som det også innad i kirken er oppnådd samling om det syn at dette møtet, hvor representanter for de kirkelige råd og de kirkelige embeter sitter sammen, er det rette forum for slike uttalelser. Nå vet vi selvsagt alle at kirkens lære ikke er noe som vi vedtar eller forandrer. Vi vet også at denne lære intet annet er enn evangeliet, som får liv og skal få liv gjennom forkynnelsen, ikke gjennom læreuttalelser. Samtidig vet vi at det gjennom historien har vært nødvendig for kirken ut fra Guds ord å utmeisle, med en viss autoritet, hvor grensene går for

hva som kan forkynnes i denne kirkes navn. Det kan være nødvendig også i dag.

Samtidig vet Kirkemøtet om de farer som her ligger. Den største faren ved å stille læren øverst på arket, er at de som følger med i dette møtets forhandlinger kan få det inntrykk at evangeliet, det som denne kirke lever i og for, er blitt noe som først og fremst skal vernes og beskyttes, mens det først og fremst er noe som skal slippes løs på menneskene.

En annen mulighet er å ta utgangspunkt i en realistisk vurdering av kirkens situasjon i verden i dag. Hvordan er den virkelighet som dette Kirkemøtet skal arbeide i og tale til?

Vi lever i en oase av rikdom og velferd, i en verden av nød og urett, av ufattelig og hjerteskjærende nød, av ubegripelig og omfattende urett. Denne nød og urett setter sine spor, også hos oss i vår avkrok. Og den kristne kirke, ja den kristne tro, rystes i grunnvollen ved vissheten om at disse millioner ofre for denne nød og denne urett, er mennesker som Kristus døde for, men som nå selv lider og dør uten å fornemme selv fliken av hans kappe.

Vi lever i et land hvor store grupper av befolkningen, selv om de formelt er tilsluttet vår kirke og selv ønsker å telles med der, har minimal kontakt med denne kirke. Og det bekymringsfulle er selvsagt da ikke det statistiske eller demokratiske aspekt, heller ikke den såkalte sekulariseringens farer. Det som skal uroe kirken, er jo at de lever så nær denne kirke uten å ane eller erkjenne at de der kan finne det livsinnhold de leter etter, det omsorgens fellesskap de savner, den guddommelige tilgivelsens kraft som skal bære utover livets ramme. Istedet innretter de seg med sine private hobby-guder og antar det alment aksepterte som sin rettesnor og livsinnhold - og mange trives med det.

Vi lever i en kirke hvor vi finner meget av glød og glad arbeidsiver, hvor misjon og visjon skaper ringvirkninger ut fra menighetsliv, foreningsliv og hjemmeliv, hvor evangeliet lyder klarere fra prekestoler enn kanskje i noen annen periode av kirkens historie. Men det er også en kirke hvor mangelen på de store og klare fremganger somme tider og somme steder kan skape mismot, og hvor man merker den litt maktesløse fortvilelse over at man tross all velvilje og alle kontakter ikke når lenger ut med det man egentlig ville gi.

Jeg vet ikke om Kirkemøtet synes dette er en riktig situasjonsbeskrivelse, det har i alle fall rett i at den er

svært summarisk. Det er ikke så farlig. Poenget er at hvis dette er områder som skal ha møtets oppmerksomhet og bestemme dets prioriteringer, kan dette få betydning for hvordan møtet tar i bruk sine virkemidler.

Det kan bety prioritering av et skikkelig utredningsapparat, slik at man ikke er avhengig av summariske foredragsholdere, men av solid viten om menneskers situasjon og om menighetenes situasjon. Så kan man kanskje ønske å bygge opp grupper som kan søke å utforme kirkens svar i handling og ord.

Kanskje bør man prioritere enda sterkere enn hittil forsøk og eksperimenter på det lokale plan, hvor man støtter nye måter å nå nye grupper av mennesker, kanskje med nye tjenesteformer. Så kan man også bevisst styre økte ressurser til de deler av kirken som synes å stå i den hardeste nærkamp med menneskelige problemer og utfordringer. Og Kirkemøtet kan bruke meget av sin tid, sine krefter og ressurser på å dra bispedømmerråd og menigheter inn i en slags felles strategi, grunnet på en felles nød og et felles kall: Menneske, vi har hjelp som duger om vi bare rekker frem med den.

Så kan også Kirkemøtet tale i denne situasjon. Uansett hvordan møtet løser selve dilemmaet med uttalelsenes karakter og status, vil det kanskje si noe til menigheter om den nød man ser og den hjelp som kan komme. Og der vil vel møtet være bundet av de to forpliktelser: Forpliktelsen på kirkens budskap, slik møtet i sin visdom og sin ufullkommenhet ser det, og forpliktelsen overfor de mennesker som kirken er satt til å tjene med Guds ord og omsorg.

Klart vil det i alle fall måtte bli at dette Kirkemøtet ikke er opprettet eller ønsket for å verne kirkens posisjoner, men for at Guds kjærlighet i Jesus Kristus skal nå ut til flere. Derfor er selvsagt denne kirke og dette møte langt mer opptatt av hva menneskene gjør mot hverandre enn hva de gjør mot kirken.

Dette er da en del av Kirkemøtets mandat. Der er andre sider ved det. Kirkemøtet skal også fremme samarbeidet. Det bør være selvsagt. Uansett mandater og store ord, Kirkemøtet har intet monopol på sannheten, visdommen eller initiativet. Den norske kirkes styrke har på en måte nettopp vært mangelen på en fint tilhugget pyramideformet maktstruktur. Det er jo mangfoldigheten, mange vil si uordenen, i det kristelige liv og virke som har gitt styrken i det kristne fundament i vårt folk. Den har også gitt sprengkraften i det kristelige initiativ. Ingen vil i dag være så tåpelig å temme dette, enn si å underordne det i en ny struktur. Samtidig må de nye muligheter som nå er lagt i

kirkens hender, kalle også på nye samarbeidsformer.

Det må bli et samarbeide med myndighetene over et vidt spekter. Det må bli et samarbeide med andre kirkesamfunn i vårt land for å synliggjøre stadig klarere den enhet som binder sammen også her hos oss. Det må bli et samarbeide med de kristne organisasjoner, ikke for å temme deres frie stilling, men for å sikre deres anliggende, slik f.eks. menighetenes misjonsengasjement har vist.

Men først og sist må selvsagt Kirkemøtet inn i et samarbeide med og mellom bispedømmeråd og menigheter. Den viktigste oppgaven blir å finne den rette balanse mellom Kirkemøtets fullmakter og den erkjennelse at flest mulig avgjørelser i kirken skal tas av dem som de direkte berører.

Her duger bare samarbeide. Kirkemøtets oppgave er å fange opp signaler fra menighetene og se hvordan disse signaler kan øve innflytelse på ressursdisponering. Da Stavanger Amtsformandskab i 1850 ba om at det måtte opprettes en kirkesynode, var en av begrunnelsene at et slikt møte kunne "...ta opp i seg den moralske kraft som lever i menighetene". Uten et nært samspill med menigheter og bispedømmeråd vil Kirkemøtet sveve i et tomrom.

Mange menigheter har vanskeligheter. Men det var til en av de vanskeligstilte og problemfylte at Paulus en gang erklærte at den i virkeligheten hadde alle de nådegaver den trengte. Det gjelder også for norske menigheter i dag. Det Kirkemøtet kan håpe på og ha som mål for sitt virke er å frigjøre og styrke disse nådegaver og skape ny frimodighet til å ta dem i bruk.

PLENUMSFORHANDLINGENE:

PLENUM I - XII

PLENUM I: KONSTITUERING

Første del av konstitueringen ble ledet av Kirkerådets formann, inntil dirigentskap var valgt.

Det innledende navneopprop viste at samtlige medlemmer av Kirkemøtet var til stede, med følgende unntak:

Per Kjos ville komme senere,
Albert Johannessen hadde måttet melde forfall,
Kari Frisvold ville komme mandag,
Bjørn Hareide ville komme tirsdag kveld.

Kirkerådets formann:

Vi vil så gå til konstituering.

Kirkerådet har for dette møtet - jeg understreker for dette møtet - gått inn for et dirigentskap på tre medlemmer. To av disse skal være leke, en mann og en kvinne, og det skal være en biskop. Videre har Kirkerådet gått inn for at det skal velges en lek hoveddirigent. Er det noen som har noen innvendinger mot dette? Så er ikke tilfelle. Da anser vi Kirkerådets forslag for bifalt.

Kirkerådet har i tillegg ment at det for sin del ikke ville foreslå noen av Rådets medlemmer som dirigenter. På dette grunnlag har valgkomiteen, som for dette møtet har vært Kirkerådets arbeidsutvalg, lagt frem følgende forslag: Harald Græsli, hoveddirigent, Målfrid Norum og Fredrik Grønningsæter.

Er det andre forslag til dirigenter? Det ser ikke slik ut. Da går vi til avstemning. Avstemningen skjer skriftlig i henhold til det forslag til forretningsorden som vi har lagt frem for Kirkemøtet. Det skal påføres tre navn; et lekt mannlig medlem av Kirkemøtet, et lekt kvinnelig medlem av Kirkemøtet og en biskop.

Når det gjelder hoveddirigent er vårt forslag at dette skjer ved eget valg etter at dirigentskapet er valgt.

(Skriftlig valg)

Angående opptelling er det i forslaget til forretningsorden foreslått at Kirkerådets sekretariat har ansvaret for opptellingen. Gir Kirkemøtet sin tilslutning til dette? Det er bifalt.

Kirkerådets direktør har da utpekt følgende tellekorps:
Georg Hildonen, formann, Dina Bentzen, Kai Reinertsen og
Gunnar Rødahl.

Mens vi venter på resultatet, vil jeg på ny gi uttrykk
for glede over de gjester som vi har fått til vårt
åpningsmøte.

Det er for det første de tilreisende gjester, biskop
Arne Palmquist fra Västerås og Ture Johannsson fra
Kyrkliga Sentralstyrelsen.

Så har vi viseordfører fra det finske Kirkemøtet,
Johannes Leivonen, som ikke er biskop, men som er lekmann
og høyesterettsdommer, så vidt jeg forstår. Det er med
stor glede vi har tatt imot dere her. Takk for dere kom!
Vi vil også få høre en hilsen fra biskop Palmquist i
morgen tidlig i vår plenumsamling da.

Vi ønsker velkommen Departementets folk med ekspedisjons-
sjef Fisknes i spissen, og underdirektør Queseth. Fra Det
teologiske fakultet, dekanus professor Christophersen; og
fra Menighetsfakultetet professor Asheim - fungerende
dekanus i det dekanus sitter her på møtet som medlem av
Kirkerådet. Det er hyggelig å se dere her.

Ellers vil jeg også nevne at i et av spiserommene her
nede har vi fått opphengt en serie fotografier som
kirkekonsulenten i Departementet har laget. Det er en
serie som viser et tverrsnitt av norsk kirkekunst fra de
første bygg og til de mest moderne, og som vil være meget
interessant å studere ved leilighet.

Da venter vi bare på resultatet av det første valget som
kanskje ikke er så spennende forsåvidt.

Jeg tror at Kirkemøtet sier seg enig i at biskop
Palmquist fremfører sin hilsen nå.

Arne Palmquist:

Tack.

Jag har en känsla av att det nu kan vara plats kanske
någon minut för lite spaltfyllnad. Jag vet hur trångt om
tid det är. Ni sammanträder inte många dagar, och det är
ju synd, att ta några minuter av er imorgon, när ni har
fullt med arbete på bordet. Jag vil säga personligen att
det är en stor glädja att få vara med på det här. Jag
vill gratulera er med att ha kommit så långt. Nu har ni
tagit lärdom av andra och andras mistag och kanske hittat
något korn och så hos andra.

Ni har kommit dithän att ni nu kan börja detta Kyrko-
mötet. Det är, har vi hört, en lång bakgrund och historia

som nu har nått resultat. Vid det her mötets öppning när det också betonades att man kanske inte kunne venta sig så mycket av er samling, nu första gången, så tycker jag att det är vel vârd att ha en fest för det som redan är gjort. Och dette hâr med planerandet och vyarna framöver - det för komma til kommande möte.

Nu kommer röstsiffrorna, och då får jag fatta mig kort. En varm hälsning ifrån Svenska Kyrkan, och et lycka till med åren som kommer med den her mötesformen. Tack skal ni ha!

Kirkerådets formann:

Vi har fått inn følgende stemmer: Målfrid Norum: 73 stemmer, Harald Græsli: 72 stemmer, Fredrik Grønningsæter: 72 stemmer. Det var 1 blank, 1 stemme er avgitt for Finn Olav Myre og 1 stemme avgitt for Ole Nordhaug.

Vi går da til valg av hoveddirigent.

(Skriftlig valg)

Det vil gå en stund før vi får det siste resultatet også. Jeg vil be biskop Bergan komme frem slik at vi kan være stille et øyeblikk i anledning det som har hendt i hjemmet til formannen i Agder Bispedømmeråd.

Halvor Bergan:

Jeg mottok den triste beskjeden fra Albert Johannessen selv at gutten hans på 17 år omkom i natt. Det skjedde ved en brann i et hus utenfor hjemmet hans, og gutten ble røykforgiftet og omkom. Vi fikk sendt faren hjem med første fly. Jeg synes det vil være naturlig at møtet her vil be for ham og hans familie:

Himmelske Far. Dette er en vanskelig situasjon for denne familien, og vi vil gjerne legge dem fram for deg, for nådens trone. Takk for at vi kan få gjøre det. Og nå ser du denne fortvilede situasjon som disse menneskene er kastet inn i. Vi vet at det er prøvelsens timer og dager som ligger foran, og vi vil gjerne få legge Albert Johannessen og hans kone Reidun og barna deres og den øvrige familie i dine sterke Faderhender - du som er rik nok også for mennesker i sorg og prøvelser, du som kan skape tillit og fornyet tro på deg selv gjennom prøvelsen. Vi ber om at det må skje med denne familie. Styrk dem, Herre, i sorgen, og la dem få kjenne at de er i dine hender i gode og onde dager. Vi ber i Jesu navn om at du må ta deg av dem i dagene som kommer. Amen.

Kirkerådets formann:

Ja, vi har fått resultatet: Græsli har fått 63 stemmer, Grønningsæter 6, Norum 4 og 1 stemme er forkastet. Der sto det mange navn.

Jeg vil be dirigentskapet overta.

Dirigenten:

Først må vi få lov til å uttrykke vår takk for tilliten. Det er nok riktig å si at i den grad vi har svart ja på forhånd, ligger det vel på skalaen fra "nja" til "tja", men noen må gjøre det. Vi starter nok med en viss beven, men vi håper på forståelse og overbærenhet, og vi er ihvertfall innstilt på å prøve å gjøre vårt beste, slik at møtet kan bli ledet på en måte som tjener saksbehandlingen og sakene best mulig, og dernest også slik som forsamlingen ønsker det. Vi håper vi i samarbeid med forsamlingen skal lykkes med det.

Det er en del formelle saker som må avgjøres i forbindelse med konstitueringen fremdeles. Det gjelder først forretningsordenen.

Som det vil være kjent er det utarbeidet og sendt ut et forslag til forretningsorden for Kirkemøtet, men det skal jo opp som egen sak - sak nummer 7 - og blir ikke vedtatt før noe senere. Derfor foreslår dirigentskapet at dette forslaget blir gjort gjeldende som forretningsorden for dette møtet inntil endelig vedtak kan skje, med ett unntak, nemlig paragraf 5.1, der det står at de faste komiteer skal velges for hele perioden.

På grunn av den helt spesielle situasjonen vi har nå med dette nye førstegangsmøte, er det sannsynligvis upraktisk å velge faste komiteer, for saksområdet nå er så helt spesielt. Derfor foreslås det at komiteene oppnevnes bare for dette ene møte, og så får en neste gang komme over på den faste komitestrukturen. Det er dirigentskapets forslag at den foreslåtte forretningsorden gjøres til forretningsorden for dette møte, med det unntak som jeg nevnte, inntil endelig forretningsorden er vedtatt. Er det noen som har innvendinger mot det? Værsgod, Aarflot.

Andreas Aarflot:

Jeg vil bare stille et spørsmål. Det gjelder jo de forslagene som ellers er kommet om faste komiteer og fordelingen av dem. De kommer opp som egen sak etterpå, selv om dette blir vedtatt nå? Takk.

Dirigenten:

Ja. Ellers ingen merknader? Da anser vi det som bifalt.

Så er det valgt tellekorps allerede, og det skal velges protokollkomite. Kan vi regne med at det tellekorpset som i sted ble valgt også skal gjelde for de følgende valg nå? Er det noen som har innvending mot det?

Sigurd Lunde:

Dirigent. Jeg er foreslått til protokollkomiteen, og hvis jeg ikke har misforstått det skal denne komiteen være en av de komiteer som skal være en tid fremover. Jeg har bare halvannet år igjen før jeg passerer 70 år, og jeg er da ute av spillet. Jeg synes det er mer fornuftig å velge en protokollkomite som kan følge disse prosesser over et lengre tidsrom, så jeg ber om at mitt navn blir erstattet med en varigere person.

Dirigenten:

Takk for det. Det var bare et spørsmål først. Jeg nevnte dette med tellekorps. Vi spurte bare om vi kunne betrakte det valg som ble foretatt som tellekorps for resten av det konstituerende møte og resten av dette møtet. Er det noen som har innvendinger mot det? Det var Bakkevig.

Ludvig Johan Bakkevig:

I følge forretningsordenen skal tre av tellekorpsets medlemmer være fra Kirkemøtet selv. Det tellekorpset vi nå hadde var fra sekretariatet. Jeg har et forslag til tellekorps fra Kirkerådet.

Dirigenten:

Vi var ikke klar over at det var et annet tellekorps. Da får vi ta saken i riktig rekkefølge og få den formelt i orden. Det foreslås et tellekorps som består av følgende: Inger Helene Muri som leder, Ruth Fluge og Thor With.

Disse tre er da fra Kirkemøtet, og Dina Bentzen og Gunnar Rødahl fra sekretariatet. Er det noen innvendinger mot at disse fungerer som tellekorps? Det er det ikke. Det er vedtatt.

Og så tilbake til protokollkomiteen. Beklaget, Lunde, at jeg brakte det inn litt for tidlig - men din ytring er bemerket. Vi forstår det slik her i dirigentskapet at protokollkomiteen skal velges for hvert møte. Det blir noen klargjøringer i enkelte saker i denne første sesjonen, men jeg tror det er riktig. Det er de fastere komiteer, som det ellers er tenkt på, som skal fungere for hele perioden. Så hvis protokollkomiteen skal fungere bare for dette møtet, går jeg ut fra at Lunde også kan delta i den.

Da foreslår den forberedende valgkomiteen altså følgende protokollkomite: Sigurd Lunde, Bodil Stenslet og Jon Ytrehorn. Er det andre forslag? Det er ikke fremsatt. Da regner vi forslaget som bifalt.

Så valgkomite: Den forberedende valgkomiteen som altså består av Kirkerådets Arbeidsutvalg har foreslått følgende medlemmer til Kirkemøtets Valgkomite:

Tordis Sandvik, leder, Edvard Nordrum, Øystein Trømborg, Ole Bjørn Haugeaasen og Kari Skaaheim Aase. Men der har vi

fått melding om at Kari Skaaheim Aase har flyttet fra bispedømmet og møter ikke her. Har Arbeidsutvalget noe annet forslag i hennes sted? Arbeidsutvalget har ikke annet forslag. Da må vi få be om et forslag fra Kirkemøtet. Værsgod, Øyvind Øy.

Øyvind Øy:

Eg vil gjere framlegg om Ragnhild Veiteberg som er medlem i Bjørgvin Bispedømmeråd i staden for Kari Skaaheim Aase.

Dirigenten:

Da blir forslaget altså: Tordis Sandvik, leder, Edvard Nordrum, Øystein Trømborg, Ole Bjørn Haugeassen og Ragnhild Veiteberg. Er det andre forslag? Det er ikke framsatt. Da anser vi det framsatte forslag som vedtatt.

Så gjelder det fordeling på de seks komiteene. Hver av dere har fått tilsendt et brev datert 9. november 1984, og det var en fordel om det kunne bringes fram, vil jeg tro.

Der er det kommet inn en del forslag på forandringer, og dirigentskapet er innstilt på at vi prøver å følge og oppfylle de ønskene som er kommet, lengst mulig.

(Forslagene ble referert, og alle ble tatt til følge. Dette resulterte i den komitesammensetning som er gjengitt på sidene .)

Vi skal renskrive og mangfoldiggjøre den endelige sammensetningen av komiteene slik at den er klar til komitearbeidet starter. Kanskje jeg også kan tilskyte i en liten parentes, at vi jo har fått en kort redegjørelse for komitearbeidet på bordet nå i dag, og dessuten er komiteledere og sekretærer briefet på et eget lite møte som vi hadde for en dag siden.

Er det da noen som ønsker å stemme mot det framlagte forslaget med de justeringene som er foretatt nå? Det er det ikke. Er det noen som avstår fra å stemme? Det er det heller ikke. Da er forslaget enstemmig vedtatt.

I den forretningsorden som vi nå har vedtatt foreløpig for dette møtet står det at møtet kan innvilge talerett til personer som ikke er medlemmer av møtet, etter forslag fra dirigenten. Og i samsvar med det foreslår dirigentskapet at Kirkerådets direktør og ekspedisjons-sjefen i Kirkeavdelingen får møte med talerett. Er det noen som har innvendinger mot det? Det er det ikke. Vi anser det for å være vedtatt.

Derneft foreslår dirigentskapet at vi på samme måte gir talerett til representanter for de tre teologiske fakulteter. Når det gjelder den framtidige ordning av

eventuell representasjon fra disse, skal jo det opp som egen sak, sak nummer 14, og vi kommer tilbake til det i senere plenumsbehandling. Det er jo også i samsvar med Kirke- og undervisningskomiteen i Stortinget sin tilråding. Men for dette møtet foreslår vi altså at en representant fra hvert av de teologiske fakulteter møter med talerett. Er det noen merknad til det? Værsgod, Aage Lunde.

Aage Lunde:

I det opprinnelige opplegget var det også dessuten spørsmål om forslagsrett, og jeg spør dirigentskapet, er det bare talerett og ikke forslagsrett som blir gitt til de tre teologiske fakulteter ved dette?

Dirigenten:

Som jeg nevnte under henvisning til forretningsordenen så er der bare nevnt talerett. Møtet kan innvilge talerett til personer som ikke er medlemmer av møtet, og det var ut fra den ordlyden vi fant det best å gjøre det på denne måten. Jeg skulle anta at hovedanliggendet når det gjelder representasjon er ivare tatt da, og vi slipper å gå til noen spesiell avvikelse fra forretningsordenen hvis vi gjør det på den måten som er antydnet. Men hvis det er meget sterke ønsker om at det også skal være med forslagsrett, får vi ta det opp til vurdering. Hvis ingen har videre merknader, gjør vi forslag om at vi innvilger talerett på samme måte til dem som til de andre. Værsgod, Bakkevig.

Ludvig Johan Bakkevig:

Jeg foreslår at vi innvilger tale- og forslagsrett i henhold til Kirke- og undervisningskomiteens innstilling og Stortingets tilslutning.

Dirigenten:

Ja det betyr også at vi samtidig må anføre at vi gjør et unntak i den vedtatte forretningsorden, og for dette ene spørsmålet. Og det er det full anledning til. Jeg kan godt tenke meg for min del som dirigent å komme inn på det forslaget når det er ønske om det.

Da fremmes som forslag at vi gjør unntak fra forretningsordenen for dette ene tilfelle, og at representanter for de tre fakulteter møter med tale- og forslagsrett. Vi tar det opp til avstemning. De som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Det er enstemmig vedtatt.

Når det gjelder dagsordenen har dere fått en timeplan uten innhold, og så vil dirigenten foreslå at det i siste plenumssamling den ene dagen, såvidt mulig, blir vedtatt mer konkret dagsorden for den neste. Vi ser det vanskelig å vedta dagsorden for alle dagene under ett, på det nåværende tidspunkt. Og da kan endringer i dagsordenen foreslås og vedtas i henhold til forretningsordenen.

Så er det utsendt et forslag til saksliste med tilhørende saksdokumenter som alle forhåpentlig har fått. I henhold til den foreløpige forretningsorden kan nye saker fremmes under bestemte forutsetninger. Det heter i paragraf 6, punkt 4 første ledd: "Under møtets første plenum kan medlemmer fremme forslag om ekstra saker til behandling så fremt det kan godtgjøres at sakene er foranlediget av en kirkelig og/eller samfunnsmessig situasjon som ikke forelå da anmeldingsfristen for saker gikk ut."

Først vil dirigenten høre om det er noen som har noen innvending mot den saksliste som er utsendt, fra og med sak 1 til og med sak 25?

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg har ingen merknader til det som er utsendt bortsett frå grupperinga. Der er sett opp ein del saker grupperingsvis, og ein del som er kalla referatsaker mot slutten. I dag har eg ikkje heftet med meg. Eg var ikkje klar over at vi skulle gå såpass langt her i kveld, så det ligg nede på hotellet. Men såvidt eg hugsar er det ein del saker som også kan vere gjenstand for ein debatt, ja det kan også kome forslag i så måte. Og utan at eg skal gå inn på den enkelte sak her nå, er det iallfall fleire av dei sakene eg kunne tenkje meg at det var aktuelt å seie ein del om. Så mitt spørsmål er berre om dette skillet mellom referatsaker og andre saker kan vere nær sagt meir pro forma enn realitetar. Viss det er slik - der nikkar dirigenten - så er det o.k. I motsett fall ønskjer eg å få streken sett litt på ein annan plass. Takk.

Dirigenten:

Dirigenten oppfatter det slik at det er grupper av saker, og at de ikke nødvendigvis kommer i denne rekkefølge. Vi blir nødt til å rokere nokså mye på rekkefølgen underveis, og en del av disse referatsakene kommer nokså sikkert på et forholdsvis tidlig tidspunkt.

Er det andre merknader? Vær så god, Liv Holmstad.

Liv Holmstad:

Dirigent. På Det frivillige landsmøtet ba vi om at andre kirkelige utdanningsinstitusjoner også måtte kunne bli representert her med tilhører- og talerett. Jeg vet ikke om dette er stedet hvor dette bør bli behandlet, men jeg håper ikke dette blir glemt, og at det blir tatt opp. Takk.

Dirigenten:

Når det gjelder den saken så er den ikke forelagt som egen sak her. Men dirigentskapet har drøftet den litt og kommet til at den kan tas med i vurderingen i komite 4 under sak 14; Kirkemøtet og representasjon fra de

teologiske fakultetene. Den kan tas med i vurderingen under den saken. Jeg vet ikke om det kanskje er tilstrekkelig.

Det er vanskelig å få egen sak på det på så kort tid. Men forøvrig har vi jo fra Landsmøtet som vi nettopp har avsluttet, om ikke akkurat ennå fått oversendt, så i virkeligheten fått overlagt to spesielle saker; spørsmålet om verdigrunnlaget og om fortsatt reformarbeid. Og dirigentskapet er innstilt på at vi setter opp disse sakene som saker på dette møtet, selv om vi formelt ikke har fått dem oversendt ennå. Vi går ut fra at det absolutt kan komme inn under denne formuleringen at de er foranlediget av en kirkelig og/eller samfunnsmessig situasjon som ikke forelå før.

Dette skulle være ganske klart. Da spør jeg om det er noen som har noen innvending mot at verdispørsmålet og spørsmål om samfunnets verdigrunnlag, og reformarbeidet, blir tatt om som egne saker på dette møtet. Det svarer til de to resolusjoner som ble vedtatt. Ingen har innvendinger mot det. Da er det vedtatt.

Kan vi så fastslå den foreliggende saksliste, sak 1 til 25 samt de to tilleggssaker som er nevnt, som gjeldende saksliste for dette møtet? Har noen innvending mot dette? Værsgod, Bønes.

Olav Bønes:

Nei, det gjelder ikke innvending mot dette. Men det var jo en annen sak også fra Det frivillige kirkelige landsmøte, nemlig dette med en eventuell utvidelse av dette Kirkemøtet, eventuelt hvert 4. år eller noe slikt. Er dette noe som burde vært tatt opp til drøfting allerede på dette møtet? I så fall så burde det vel gis mulighet også til det.

Dirigenten:

Vi har ikke fått oss forelagt det som egen sak. Kommer ikke det under spørsmål om fortsatt reformarbeid? Det kan tas opp der ihvertfall. Det er ingens hensikt at det skal bli glemt. Men jeg synes det er litt vanskelig kanskje å lage egen sak av det akkurat nå. Sier Bønes seg fornøyd med det?

Olav Bønes:

Ja.

Dirigenten:

Da tar vi sakslista, sak 1 til 27 blir det da, opp til votering. De som er enige de forholder seg i ro. Er det noen som vil stemme mot, så vis det ved stemmetegn. Det stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Så gjelder det til sist eller ihvertfall nesten til sist, prosedyren for saksbehandling. De enkelte sakene unntatt

sak 1, altså konstituering, og sak 3 og 4, valg av protokollkomite og valgkomite - som vi er ferdige med - skal behandles i komite og i plenum.

Sak 2 - valg av nytt Kirkerådsmedlem - skal behandles av valgkomiteen, og dirigentskapet har snakket om at det ville være godt om vi kunne fått den saken såvidt tidlig at vedkommende som ble valgt faktisk kunne ha anledning til å bli med på en del av dette Kirkemøtet. Derfor ber vi om at valgkomiteen prøver å behandle denne saken så snart som mulig, så vi kan få den til plenumsbehandling - om ikke i morgen, så ihvertfall tidlig på tirsdag. Det får foreløpig gå som en henstilling fra dirigentskapet til valgkomiteen.

Når det gjelder de øvrige sakene så foreligger det er forslag på fordelingen på de seks komiteene, og det er kanskje riktig å referere det forslaget. Komite 1 er foreslått å skulle behandle følgende saker: 5 - Kirkemøtet og Kirkeordningsloven, 6 - Bispedømmerådene Fellesmøte og Kirkemøtet.

Komite 2 er foreslått å skulle behandle sak 7 - Kirkemøtets forretningsorden, sak 13 - Organiseringen av det mellomkirkelige arbeid, og sak 21 - Rapport fra Det lutherske verdensforbunds 7. generalforsamling.

Komite 3: Sak 11 - Kirkemøtet og Departementet, sak 12 - Kirkemøtet og Bispemøtet, sak 15 - Kirkemøtet og de frivillige organisasjonene, og sak 16 - Kirkemøtets oppnevningsspraksis.

Komite 4: Sak 14 - Kirkemøtet og representasjon fra de teologiske fakultetene, sak 19 - Hilsen fra Kirkemøtet, og sak 22 - Plan for dåpsopplæringen.

Komite 5: Sak 8 - Kirkemøtets budsjett, sak 9 - Tidspunktet for Kirkemøtet, sak 10 - Regler for valg av Kirkeråd og for dets virksomhet, sak 18 - Menighetsrådsvalget 1985, og sak 23 - Fagutvalgene i den fremtidige kirkeorganisasjon.

Komite 6: Sak 17 - Embete og råd, sak 20 - Menighetsrådene arbeidsgiverorganisasjon, og sak 24 - Bispedømmerådene ansettelsesprosedyre.

Dernest kommer altså inn to nye saker fra Landsmøtet, og dirigentskapet foreslår at verdispørsmålet behandles av komite 1, og reformarbeidet av komite 3. Vi kan da føye inn verdispørsmålet som sak 26 og reformarbeidet som sak 27.

Er det noen innvendinger mot en slik måte å fordele sakene på? Er det en sak som ikke er tildelt noen komitebehandling? Det er sannsynligvis sak 25 - Bispemøtet høsten 1984.

Kan jeg da få spørre først om det er slik å forstå at dette ikke er en sak som trenger komitebehandling, men som skal legges frem som orientering i plenum? Vi vil anta det. Da skulle ikke det være mer å hefte seg ved. Værsgod, Austad.

Torleiv Austad:

Dirigent. Etter at det ble vedtatt hvem som skulle være med i de forskjellige komiteene, så har vi invitert tre representanter fra de teologiske fakultetene som ikke er plassert i komiteer. Jeg vil foreslå at de får anledning selv til å velge komiteer, men det bør møtet ta stilling til.

Dirigenten:

Ja, dirigentskapet har snakket litt om dette med komiteene. Primært har det vært i plenumsdrøftingene andre innvoterer som deltakende med tale- og eventuelt forslagsrett. Komitearbeidet skal foregå i lukket forum, men hver enkelt komite har full anledning til å innkalle dem som de vil til å delta i komiteens arbeid. Så jeg kunne tenke meg at det da gjøres på den forholdsvis joviale måte at det foregår en kontakt mellom representantene fra de tre teologiske fakultetene og komiteformennene, og at det kan ordnes på en frivillig og grei måte slik. Skulle ikke det være tilfredsstillende? Jeg håper det skal kunne gå bra. Værsgod, Ulltveit-Moe.

Johannes Ulltveit-Moe:

Det er sikkert et greitt forslag, men det bør ikke sås noen tvil om at de som er innvilget tale- og forslagsrett på Kirkemøtet også har rett til å møte i komiteene.

Dirigenten:

Værsgod, Nergård har bedt om ordet.

Arvid Nergård:

Dirigent. Jeg synes det er naturlig at representanter for de teologiske fakulteter blir invitert til komiteene, men jeg har bare lyst til å spørre Kirkerådsdirektøren hvor det står skrevet, det som han opplyste om sist?

Dirigenten:

Jeg vet ikke om Ulltveit-Moe har et svar?

Johannes Ulltveit-Moe:

Jeg oppfatter henstillingen fra Stortinget som dette møte har gitt sin tilslutning til dithen, at når det er innvilget tale- og forslagsrett så er det i møtets forhandlinger totalt sett.

Dirigenten:

Dirigentskapet har ikke lest det ut av forretningsordenen, men vi har ingen prinsipielle innvendinger mot å gå inn for en slik ordning.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg har eigentleg ikkje noko mot dette, men når vi opna møtet her, vart det sagt at vi skulle vere veldig formelle og følgje forretningsordenen og så vidare. Eg er ikkje så heilt sikker på at dette nå følgjer forretningsordenen, slik som dirigenten her også seier. Eg vil nærmast føreslå at vi iallfall ventar til i morgon med å ta standpunkt til dette.

Dirigenten:

Du fremmer dette som et utsettelsesforslag? Da må det voteres over det først. Er det andre som ber om ordet akkurat til det? Hvis ikke så voterer vi over forslaget at spørsmålet om tolkningen av dette at komitemøtene er lukket utsettes til i morgen.

Det stemmes. De som er enige i at vi utsetter det til i morgen forholder seg i ro, de som er mot viser det ved stemmetegn. Det er Grønstads forslag det stemmes over. De som er mot at saken skal utsettes viser det med stemmetegn.

Det var 28. Da vil vi be om kontravotering. De som stemmer for viser ved tegn at saken utsettes til i morgen.

Det var 40. Da er avgjørelsen utsatt til i morgen med 40 mot 28 stemmer.

Dermed skulle vi være kommet til veis ende med det som må gjøres i dag. Dirigenten vil få nevne en henstilling til komiteene, og for det første understreke det som står i paragraf 5 om at innstillingene bør være kortfattede, om ikke så kortfattede som mulig. Kortfattede innstillinger vil lette saksbehandlingen videre og gjøre det lettere for hele forsamlingen. Derneft vil vi gjøre oppmerksom på at det skal velges nestleder i hver komite, og at det må gjøres kjent for Kirkemøtet.

Derneft ber dirigentskapet om at dirigentskapet på forhånd blir gjort oppmerksom på hvem som skal legge fram de forskjellige saker, og begrunne innstillingene fra komiteene.

Det er et problem jeg holdt på å skulle glemme - en forandring som er kommet inn. Når det gjelder komite-sammensetningene så er de klare, men derimot er det ikke klart når det gjelder lederskapet. Vi går ut fra at alle har tenkt at de som er oppsatt som ledere skal fungere, men vi har et problem når det gjelder komite 1. Der kommer Bjørn Hareide ikke inn foreløpig, ihvertfall ikke før tirsdag kveld, og derfor foreslås Helga Gitmark som leder av komite 1. Vær så god, Helga Gitmark.

Helga Gitmark:

Dirigent. Jeg har sagt meg villig til å overta lederskapet inntil Bjørn Hareide kommer. Men det forutsetter at det blir midlertidig, for jeg synes det er helt naturlig at han har lederskapet av komite 1. Jeg håper det er greitt.

Dirigenten:

Vi har sannsynligvis ingen problemer med å godta det, og da blir Bjørn Hareide leder for komite 1, men foreløpig Helga Gitmark til han kommer. Forøvrig blir det slik som foreslått i det utsendte brevet. Har noen innvendinger mot det? Det er ikke framkommet, og det er vedtatt.

Vi takker for denne åpningssekvensen og møtet er hevet.

PLENUM II

Dirigenten:

Jeg vil igjen få ønske vel møtt til den første skikkelige arbeidsøkta. Vi er kommet sammen til et arbeidsmøte, men synes det er fint å poengtere for oss selv at vi rammer det inn med hellige stunder for Guds åsyn. Både festgudstjenesten i går og nattverd-gudstjenesten som skal avslutte fredag viser oss det, og morgenbønnene hver dag.

Jeg tror også at det er riktig at vi så vidt mulig kunne avrunde hver dag med en kveldsbønn. Vi blir neppe, eller helt sikkert ikke, samlet alle dager til slutt i siste sesjon. Det blir vel ofte komitearbeid. Men jeg vil anmode om at komiteene legger opp arbeidet slik at de kan få en kort kveldsbønnsamling i hver sin komite. Jeg tror det er riktig å gjøre det på den måten. Riktig, ikke bare fordi det markerer en ramme, men fordi det er med, som vi har hørt i dag, å legge perspektiv over dagen og arbeidet. Jeg tror det vil være med å gjennomsyre også vårt arbeid og våre drøftinger.

Så skulle vi ifølge forretningsordenen ha oversikt over de forfall som måtte være ved hver samling. Da må vi gjøre det på den måten, tror jeg, at de som sitter nærmest den som ikke er til stede gir melding om det, så vi får notert det her og får sagt navnet inn i mikrofonen så det blir oppfattet av lydbåndet hos sekretariatet. Det kunne forsåvidt være nok om vi løfter navneskiltet til de som er fraværende. Det var Bjørn Hareide og Per Kjos. Det var de eneste fraværende. Og Albert Johannessen, det regner vi med, for hele møtet.

Ellers er det noen nye som er kommet til siden i går, og vi ønsker også dem velkommen. Så forutsetter vel på en måte forretningsordenen at sekretærfunksjonen skal utøves av Kirkerådets sekretariat kanskje. Men formelt bør vi antagelig vedta det. Dirigentskapet foreslår at møtets sekretærfunksjoner med protokollføring tillegges Kirkerådets sekretariat med direktøren som ansvarlig. Er det noen som har innvending imot det? Det er ikke skjedd og det er enstemmig vedtatt.

Så har vi et spørsmål om de faste komiteer. Det er ikke satt opp foreløpig som egen sak, og dirigenten foreslår at saksområdene for de ulike komiteene tas opp og vedtas i forbindelse med forretningsordenen, og at fordelingen av medlemmene forberedes av valgkomiteen og legges fram

til avgjørelse i plenum som egen sak. Det blir da sak 28. Jeg skal gjenta det. Saksområdene tas opp og vedtas i forbindelse med forretningsordenen, forberedes av vedkommende komite, og fordelingen av medlemmene forberedes av valgkomiteen og legges fram til avgjørelse i plenum som egen sak. Er det noen som ønsker ordet i den forbindelse? Værsgod, Grønstad.

Einar Grønstad:

Det er mogleg eg er litt i villrede her, men viss det gjeld desse komiteane som blei fordelte her i går kveld, så er det bare å seie det som eg sa til dirigenten ved møtets slutt, at den såkalla rokeringa som hadde foregått hadde ført til at Stavanger ikkje blei representert i komite 6. Vi fann det noko lite tilfredsstillande og forbeholdt oss retten til å kome tilbake til det. Viss det er høve til å seie det så har vi ei løysing frå Stavanger på det spørsmålet. Det er at Jens Kleppa, som er oppført i nummer 1, går over til komite 6. På den måten er vi representerte i samtlige komitear. Vi hadde jo vårt ønske tidligare, og meinte at det var greit, men så kom det her på nytt og skapte litt problemar for oss. Men nå kan det iallfall bli løyst. Takk.

Dirigenten:

Da vil dirigenten først få forsamlingens reaksjon på spørsmål om de fast komiteer, altså de som ikke arbeider under dette møtet, men som arbeider videre. Trengs det referert en gang til det forslaget som dirigenten satte fram? Det er ikke nødvendig. Da foretar vi avstemning på det. De som er enige i at det ordnes på denne måten som er foreslått, de forholder seg i ro. Er det noen som vil stemme mot - vis det ved stemmetegn. Det stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Så var det det nye framlegget fra Grønstad om at Jens Kleppa overføres fra komite 1 til komite 6. Antall medlemmer i komite 1 er ihvertfall stort nok til at ingen problemer skapes, tvertimot, og jeg skulle anta at ingen har noen innvending mot det. Er det noen som har innvendinger? Det har ikke skjedd. Da går vi med på den forandringen.

Så har vi en sak som ble utsatt i går, nemlig spørsmålet om representantene fra de tre teologiske fakultetene skal få høve til å delta i komitearbeidet. Jeg ber Fredrik Grønningsæter om å redegjøre for dirigentskapets forslag og behandling av saken.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigentskapet har drøftet de forskjellige sider av den saken, og er kommet til at bestemmelsen under paragraf 1.4 i forretningsordenen som er vedtatt for dette møtet, som går på at komitemøtene er lukket, etter sammenhengen prinsipielt sikter til spørsmål om pressens nærvær. Den

skulle derfor ikke være til hinder for at inviterte deltakere i Kirkemøtet med tale- og forslagsrett også må kunne delta i komitearbeid.

Fordi alle 6 komiteer har saker til behandling av interesse for de teologiske fakulteters representanter, finner dirigentskapet det nærliggende å mene at den ekspertise de representerer bør være tilgjengelig for alle komiteer.

Dirigentskapet vil derfor ikke fremme forslag om at disse representanter plasseres i bestemte komiteer, og viser til paragraf 1.4 i forretningsordenen. Om dette ikke skulle vinne tilslutning i Kirkemøtet, men man skulle ønske en konkret plassering av disse inviterte deltakere i vårt møte, har dirigentskapet ferdig forslag til plassering.

Dirigenten:

Dere har hørt forslaget referert. Ber noen om ordet i den anledning? Det er ikke skjedd. Da tar vi saken opp til avstemning. De som er enige i dirigentskapets forslag forholder seg i ro, og de som vil stemme mot viser det ved stemmetegn. Det stemmes. Det er vedtatt mot en stemme. Og dermed skulle det være greit.

Vi har tenkt å legge inn enkelte hilsninger, og har allerede gjort det. Vi vil gjerne gjøre det i dag også. Det er fra andre instanser som det er nærliggende å ha kontakt med. Og i dag har vi blant oss en representant for Misjonsrådet, formann Odd Bondevik, vi ønsker ham hjertelig velkommen og ber om å få en hilsning fra Misjonsrådet nå.

Odd Bondevik:

Kjære medarbeidere! Jeg vil takke for invitasjonen til å få komme med en hilsen her fra Norsk Misjonsråd. Nå er det vel slik at de fleste kanskje - når man snakker om Kirkemøtet - tenker på det som en kirkepolitisk begivenhet. Og det er det også, det er det ikke tvil om, både i forhold til staten og i forhold til de frie organisasjonene. Og hvis jeg hadde stått her som generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap ville det vel også vært naturlig å kanskje sagt noe om det, men når en står her som formann i Norsk Misjonsråd, som består av ca. 25 misjoner; lutherske, frikirkelige og tverrkirkelige - så må en bare konstatere at vi i Norsk Misjonsråd befatter oss ikke med kirkepolitikk. Skulle vi hatt noen mening om Kirkemøtet som sådan, ville det nok sprikt en del. Det vet dere godt.

Når man har bedt meg om å si noe her, antar jeg det er fordi man har et ønske om at en annen dimensjon også skal bringes inn i bildet, det som har å gjøre med misjon. Og der må jeg bare si det er gledelig å merke allerede at dette har vært framme i løpet av møtet i åpningstalen.

Under samlingen i kirken i morges var det det helt tydelig. Jeg vet at det er mange i denne forsamling som har en nær tilknytting til misjonen - det er flere tidligere misjonærer her som delegater - og enda flere er det som er aktivt med i misjonen på forskjellig måte.

Jeg vet ikke om noen gang akkurat misjonen kommer opp som punkt på sakslisten her ved Kirkemøtet, det er det kanskje ikke så mye anledning til. Men iallefall synes jeg det er viktig at dette Kirkemøtet ses i et misjonsperspektiv. Og det er flere grunner til det. For det første er det gode historiske grunner til det - og nå tenker jeg ikke på dette noe over hundreårige perspektiv som en gjerne ser dette Kirkemøtet i - men jeg tenker helt tilbake til det første kirkemøte i kirkehistorien i det hele tatt, i Jerusalem i år 48, som hadde en teologisk debatt som egentlig gikk på misjonen. Hele problemstillingen den gangen var nemlig dette om vår teologi og vår kirkelige praksis legger hindringer i veien for at evangeliet kan nå ut til folkeslagene.

Selv om de ytre forhold er forandret siden den gang så er selve problemet viktig. Det er viktig å holde dette klart for oss om vi som kirke fungerer på en måte som hindrer at evangeliet kan nå lenger ut.

Og dermed er jeg inne på den andre grunnen til at dette perspektivet er viktig, og det er den aktuelle situasjon.

Vi vet at i de siste 10-15 år har det skjedd ganske markante endringer internasjonalt, fordi det har blitt en mye større misjonsdimensjon i kirkene ute i verden, både i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Det har egentlig skjedd ganske radikale forandringer der i løpet av de senere årene. Mer enn noen sinne kan en si at hele kirken har fått misjonsoppdraget og er blitt engasjert i det. Og samtidig kan vi si at vi mer enn før har fått øynene opp for at hele verden er misjonsmark.

For tiden holder jeg på med studiepermisjon og leser litt om hva enkelte teologer fra andre verdensdeler har skrevet om misjon. Det er interessant, men samtidig atskillig utfordrende: De har rettet ganske kraftig kritikk mot europeiske og amerikanske kirker, fordi de mener at de er i ferd med å miste misjonsdimensjonen. Jeg vil ikke si at Norge er av de land som er rammet hardest av den kritikken, men vi skal vokte oss for å slå oss til ro med det vi har. Jeg tror det er viktig at Kirkemøtet på sin måte er med på å legge misjonsdimensjonen inn over våre menigheter. Og jeg vil bare oppmuntre dere til å gå videre på den veien som dere allerede har antydnet.

La meg også få lov å nevne et annet punkt: Jeg tror at hvis denne dimensjonen blir sterk, vil det ha gunstige virkninger også innad på forhandlingene. Jeg kan betro

dere, hvis dere ikke vet det, at erfaringen viser at når folk forlater Norge og kommer utenfor landets grense et visst antall kilometer fra diverse hovedkvarterer, så viser det seg at man stort sett blir mer samarbeidsvillige. Jeg skal ikke her gå i detaljer, selv om det kunne være fristende, men det er bare et faktum at det er slik. Det har kanskje noe å gjøre med - ikke at avstanden er blitt større fra hovedkvarterene - men kanskje dette at en får se tingene i sitt rette perspektiv. At det som er smått blir virkelig smått. Man blir ikke så interessert i å krangle om småting når man virkelig får se den verden man lever i og de problemene vi møter.

Jeg vil ikke si at misjonen er tannløs. Vi skal ta debatter der det er nødvendig, men jeg tror vi skal ta det på de punktene der det virkelig er vesentlig å debattere. Det er jo slik at et rom som ikke har vinduer etter hvert vil få en dårlig atmosfære, og jeg vil bare håpe for Kirkemøtet at dere vil ha et åpent vindu, for det har også en gunstig virkning på atmosfæren.

Så til slutt dette: Vi minner hverandre om at Kirkemøtet ble startet opp så å si på grensen mellom det gamle og det nye kirkeåret. Både på slutten av det gamle og i begynnelsen av det nye retter vi blikket framover. Vi skal om ikke lenge gå inn i adventstiden og minnes den konge som skal komme, og det var jo hans kongelige ordre som lød at evangeliet om Riket skal forkynnes for alle folkeslag. Og med disse ordene vil jeg ønske dere Guds velsignelse over dette Kirkemøtet, og håper at Gud vil lede forhandlingene på den måten som han kan det. Må Gud være med dere og la dere få se alt i sitt rette perspektiv. Takk skal dere ha.

Dirigenten:

Vi sier generalsekretær Bondevik takk for hilsningen. Menighet og misjon hører sammen i felles utgangspunkt, ikke bare fordi de begynner på M, men fordi de begge begynner i Kristus. De har ikke bare felles utgangspunkt, men de er egentlig ett. Takk skal du ha.

Som nevnt i går vil vi nå få et foredrag av Andreas Aarflot om "Kirkemøtets basis og oppgaver som åndelig lederorgan i kirken". Vi hadde jo i går et godt og fint foredrag av Per Voksø ved Kirkemøtets åpning, og vi tror at disse to tilsammen skal kunne gi et godt bakgrunnstoff for arbeidet videre. Vi kommer jo tilbake til Kirkemøtets selvforståelse i forskjellige sammenhenger, blant annet også i forhold til Kirkeordningsloven og de mulighetene den bringer, så det blir muligheter til å debattere de sakene fra forskjellige synsvinkler. Men dirigenten tror det er riktig at vi også etter det foredraget Andreas Aarflot nå skal holde gir mulighet til å komme med kommentarer og synspunkter som en foreløpig debatt. Vi kommer tilbake til de mer konkrete spørsmål. Jeg har den glede å gi ordet til Andreas Aarflot. Vær så god.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Det er godt at dette Kirkemøte gir seg tid til å reflektere litt over hvordan Kirkemøtet skal forstås og bør forstås ut fra teologiske og bibelske refleksjoner. Vi har hatt en bred politisk debatt, og vi har en god del materiale i saksmappen som peker på hvordan Kirkemøtet er plassert ut fra den politiske virkelighet som vi står i. Men for oss som ønsker å tjene den levende Kristi kirke i vårt folk, er det av helt grunnleggende betydning at vi ser nærmere på hvordan vi skal forstå oss selv i helhetsperspektivet når vi tenker på Jesu Kristi kirke på jorden, og det er da det jeg etter anmodning har gjort et forsøk på gjennom dette foredraget.

Jeg vil gjerne også nevne at det er langt på vei en refleks av det vi kan kalle for den teologiske selvforståelse som reformbevegelsen har forsøkt å arbeide ut gjennom sine mange utredninger. Jeg tror det er viktig at denne arven som reformbevegelsen etterlater seg, også når det gjelder en teologisk og prinsipiell definisjon av kirken, blir tatt vare på.

KIRKEMØTETS BASIS OG OPPGAVE SOM ÅNDELIG LEDERORGAN I KIRKEN

1. Teologiske kriterier for kirkeforfatningen

Den norske kirke har sitt grunnlag og sin rettesnor i Det gamle og Det nye testamentets kanoniske skrifter. Den bekjenner sin kristne tro i overensstemmelse med de tre oldkirkelige symboler og ser i de lutherske bekjennelser, særlig i den augsburgske bekjennelse og Luthers lille katekisme, en rett utleggelse av Den Hellige Skrift. Kirkens liv og lære skal alltid utformes etter og prøves på dette grunnlaget.

Den norske kirke har som sitt mål å nå hele det norske folk med forkynnelsen av evangeliet og tilbudet om nådens midler. Den tilbyr sin tjeneste i misjon, evangelisering og diakoni til alle uansett rase, kjønn eller sosial stilling.

Den norske kirke søker med sin virksomhet å gjennomsyre hele samfunnet med Jesu Kristi Ånd og vekke forståelse for de åndelige verdier som kristendommen har gitt til vår kultur. Også i forholdet til Staten og de politiske organer søker kirken å være en våken og kritisk røst, samtidig som den er villig til å samarbeide med alle etisk byggende krefter om oppgaver som er til beste for vårt folk og for hele menneskeheten.

Etter evangelisk-luthersk oppfatning er kirkeforfatningen hverken av guddommelig opprinnelse eller et teologisk adiaforon. Det er med andre ord en sammenheng mellom teologi og kirkeforfatning. Utgangspunktet her må være kirkeforståelsen. Det er i lys av kirkens vesen og funksjon at vi får det rette perspektiv på kirkeforfatningen.

2. Kirkerettens grunnlag

Kirken er i utgangspunktet et åndelig samfunn med særskilte kjennetegn. Det som konstituerer kirken er forkynnelsen og sakramentforvaltningen. Kirken er derfor dypest sett et samfunn om nådemidlene.

Men for nådemiddeltjenestens skyld må det nødvendigvis være visse ytre ordninger, derfor er det i kirken innrettet en offentlig tjeneste med Ord og sakramenter. Det er Kristi oppdrag med tanke på å nå menneskene med evangeliet og bygge hans menighet som er det konstituerende prinsipp for de ytre, ordningsmessige foranstaltninger som vi kaller kirkerett. Disse ordninger skal tjene til å etablere en synlig, alment tilgjengelig virksomhet i kirken. Denne virksomhet omfatter også sjelesorg, diakoni, ordning av gudstjenesten og lignende.

Ansvar for at denne tjeneste føres videre er gitt til hele menigheten eller kirken, men helt fra den nytestamentlige menighetstid har det utviklet seg visse ledelsesstrukturer og beslutningsmyndighet. Slik forstått er maktfordeling og myndighetsutøvelse legitime og nødvendige uttrykk for at kirken tar sitt ansvar for evangeliet alvorlig.

3. Nådemidlene og kirkeforfatningen

Noen fullkommen kirkeforfatning eksisterer ikke. Poenget er å gjøre den så god som mulig. Den må prøves på forvaltningen av nådemidlene.

Det første en kan peke på er at forkynnelsen av Guds ord som lov og evangelium er livsnerven i kirkens liv. Forkynnelsen forutsetter ikke en bestemt kirkeforfatning. Ordet kan lyde klart og rent under de fleste høyst forskjellige organisasjonsformer. Det er heller ikke forkynnelsens oppgave å foreskrive i detalj hvordan en kirkeforfatning skal være. Derimot kan en måtte protestere mot en kirkelig organisasjon og administrasjon som legger hindringer i veien for utbredelsen av evangeliet. En kan si at det er et teologisk kriterium for en god kirkeforfatning at en legger de ytre forhold til rette for forkynnelsen av Guds ord og for evangelisering og misjon utover den lokale menighets grenser.

For det andre må her nevnes sammenhengen mellom dåp og kirkeforfatning. Dåpen forutsetter med nødvendighet en

kirkelig ordning. Det ville være i strid med Det nye testamente og med evangelisk-luthersk lære om dåpen blir betraktet som en privatsak som den enkelte familie kan forvalte etter eget ønske. Det er nettopp en av kirkeforfatningens vesentlige funksjoner å bidra til at dåp og opplæring i kristen tro og kristent liv får sin rette plass i kirken som en fast strukturert ordning.

For det tredje må en ta med at også nattverden forutsetter ordningsmessige foranstaltninger så den kan feires på rett vis i menighetens forsamling.

Der vil jeg gjerne ha satt et nytt avsnitt:

Slik blir kirkeretten langt på vei bestemt ut fra alteret og prekestolen som sentrum i menighetens liv.

Det siste skal altså gå på hele det forutgående som er nevnt.

4. Trossamfunn og ordninger

Ansvar for videreføringen av kirkens tjeneste innebærer med nødvendighet ordninger som angår både kirkens indre og dens ytre vesen. Jeg legger til at det ikke er mulig i praksis å skille disse fra hverandre, slik som man av og til har gjort forsøk på, selv om man vel kanskje kan ha en viss prinsipiell skjelning mellom de indre og ytre sider.

Samfunnspreget i kirkebegrepet krever å bli tatt alvorlig. Som samfunn kan ikke kirken leve uten organisasjonsstrukturer. Som tjenende fellesskap må kirken ha en "hevdelsesform", det er Berggravs uttrykk, hvor det er behov for ledelse og beslutninger. Det må derfor alltid være en nær sammenheng og et basisfellesskap mellom de organer som ivaretar kirkeledelsen i de mer ytre organisasjonsmessige funksjoner og de mer indre, åndelige funksjoner.

I uttalelsen fra Det frivillige kirkelige landsmøte høsten 1973 heter det: "Kirkens avgjørende ledelse og de besluttende organer må fungere ut fra det mandat som er gitt til de kirkelige embeter og råd, og den nødvendige fullmakt til å ivareta kirkestyret må være forankret i det kirkelige og ikke i den politiske virkelighet." Dette innebærer i prinsippet at ledelsen av kirken har sitt grunnlag i den troende menighet. Det er Guds folk samlet om Ord og sakrament, som prinsipielt har styringsretten i kirken. At denne i bestemte historiske situasjoner og av praktiske grunner delvis kan overdras til andre instanser, slik det for eksempel skjedde på reformasjonstiden, da fyrsten fungerte som kirkens overhode i kraft av sin kirketilhørighet, det rokker ikke ved prinsippet om at kirkens ledelse har sin basis i menigheten og ikke i noen rent verdslig myndighet.

Styringsretten i kirken kan ikke løsriveres fra ansvaret for kirkens lære og liv. Det er nærliggende å se det slik at de som har dette ansvaret, altså ansvaret for lære og liv, også har styringsretten. Det vil da si at styremyndigheten i utgangspunktet må ligge i menigheten. For meg er det i denne sammenheng klart at det er menigheten, som representerer det grunnleggende læreansvar og ikke først og fremst embetet, men embetet da som en instans som har fått overdratt et ansvar fra menigheten. I Den augsburgske bekjennelse er det en klar forutsetning at det er kirkens folk, menigheter, predikanter og kristne fyrster, som har ansvaret for tjenesten med Ord og sakramenter, og som våker over Bibel og bekjennelse.

Augustana er, som dere vet, overlevert og underskrevet av de fyrster som bekjente den lutherske tro. Og de er ett, de taler på vegne av predikanter og menigheter. Våre predikanter og våre menigheter lærer så, og så står det i Den augsburgske bekjennelse. Av dette kan en ikke utlede en bestemt kirkeoppfatning, men en har her et grunnleggende prinsipp for ordningen av kirkens liv og tjeneste.

Ifølge Det nye testamente forvalter menigheten også nøklemakten, som er en rett til å tilsi syndenes forlatelse og til å uttale kirkens dom overfor ubotferdige tjenere og menighetslemmer.

Nøklemakten håndheves først og fremst ved en rett forkynnelse av lov og evangelium. Men det kan også være nødvendig at det skjer ved en anvendt sjelesorg og formaning, konkret overfor mennesker og meninger. Det blir derfor et viktig spørsmål hvordan en slik ordning innpasses i kirkeforfatningen. Støylenkommisjonen pekte på at hvert enkelt kirkesamfunn må ha frihet til å utforme en intern prosedyre som gjør det mulig å praktisere et ansvar for rett lære og rett liv med kirkerettslig gyldighet innenfor kirkens område. Og uttrykket "med kirkerettslig gyldighet" tolker jeg slik at det også om nødvendig må ha forvaltningsmessige konsekvenser.

5. Kirkens organer

Myndigheten til å ta avgjørelser og beslutninger i kirkens saker ligger prinsipielt hos hele den troende menighet. Ordnings- og styringsmandatet i kirken er et felles ansvar for alle som representerer kirken. Men dette innebærer etter nytestamentlig forbilde et samvirke mellom dem som har fått seg overdratt et kirkelig embete, og dem som representerer menighetens leke medlemmer. Dette samvirkeprinsippet kommer tilnærmet til uttrykk i ordningen med kirkelige råd sammensatt av både lekfolk og

kirkens tjenestemenn. Styringsorganene i kirken har dermed sitt rette kjennetegn i at de er fellesorganer for lekfolk og geistlige.

Derfor må jeg bekjenne at jeg ofte er usikker på verdien av denne stadige kontrastering av den såkalte rådsstrukturen og embetsstrukturen, jeg tror det bibelske prinsipp er at man taler om dette som et felles ansvar.

Men dessuten, ved siden av det som vi her har nevnt, har kirkens embetsbærere et særskilt ansvar ut fra sin funksjon som hyrder og lærere i menigheten. I utøvelsen av dette ansvar har de en uavhengig basis i det kall og den ordinasjon de har fått fra kirkesamfunnet, og som igjen binder dem til kirkens lære og bekjennelsesgrunnlag på særskilt måte. Det vil derfor være nødvendig å søke etter ordninger som ikke beskjerer embetsbærernes myndighet til å prøve læren, men på den annen side heller ikke beskjerer styringsorganenes myndighet til å ta avgjørelser ut fra Skriften på vegne av hele kirkesamfunnet. Legg merke til at jeg sier at også styringsorganene skal ta avgjørelser ut fra Skriften på vegne av hele kirkesamfunnet.

Den praktiske ordning av kirkestyret etter disse prinsipper kan tenkes gjennomført på forskjellig måte. Derfor har vi dette spørsmål til debatt, og har ikke kommet til en avklaring enda. Det er derfor naturlig å holde muligheten åpen for forandringer i ansvarsfordelingen dersom det skulle bli en klar kirkelig konsensus som ville medføre en endring av det nåværende mønster eller det vi kommer fram til.

Et åndelig basisfellesskap, som det en talte om tidligere, eksisterer bare i teorien mellom det nåværende statskirkelige styre og Den norske kirke forstått som trossamfunn. Det hviler nemlig på Kongens personlige bekjennelsesplikt etter Grunnloven, og den gir ingen reell basis for en parlamentarisk regjering til å utøve kirkestyret ut fra. Den avgjørelsesmyndighet i kirkelige spørsmål som i dag nesten utelukkende har vært forpaktet av det statlige kirkestyre, hviler derfor ikke på en teologisk holdbar basis. Det er bare som en konsesjon, en innrømmelse, til den politiske virkelighet og på bestemte, klare betingelser at et fortsatt statskirke-styre kan opprettholdes.

6. Statskirkestyrets begrensninger

Det nåværende grunnlovfestede statskirkestyre kan bare bestå under iakttagelse av følgende forutsetninger:

For det første, all makt i kirkestyret er prinsipielt å forstå som delegert fra den kristne menighet som det kollektivt ansvarlige organ for kirkens tjeneste. Det

innebærer at den myndighet Kongen er tildelt i kirkestyret prinsipielt er en delegert myndighet fra kirken til Kongen som politisk organ.

En delegasjon av myndighet fra Kongen til kirkelige organer, som den vi nå hører tale om og som er forutsatt i den reviderte kirkeloven, er derfor i prinsippet en riktig og nødvendig tilbakelevering av myndighet til kirken.

For det andre: Statskirke kan en bare akseptere som en praktisk politisk ordning av kirkens ytre forhold i et fritt og gjensidig samarbeidsforhold mellom statlige organer og kirkelige organer. Det må i prinsippet være tale om et konkordat mellom likestilte partnere. Forholdet mellom Kirkemøte og Departement, særlig slik som det kan komme til å utfolde seg etter den nye Kirkeordningsloven, uttrykker en slik paritet - likestilling - i statskirkeordningen.

For det tredje: En statskirkeordning kan ikke bestå dersom den blir benyttet til en politisk overstyring av kirken. Dersom politikere gir seg av med å stille de overordnede mål for kirken og krever kontroll med at kirken følger disse mål, ja, endog former dem som en betingelse for å gi kirken større grad av selvstyre, er dette misbruk av politisk makt overfor kirken. Og en politisk regjering kan ikke kreve rett til å tolke hva som er innenfor og utenfor kirkens bekjennelse og bestemme en såkalt takhøyde i kirken ut fra politisk skjønn.

7. Meningsbrytning og sentralledelse

Innenfor kirken er det behov for både varierte strukturer i meningsdannelsen og sentraliserte strukturer i beslutningsprosessen. En fri meningsutveksling og en saklig debatt er nødvendig som grunnlag for betryggende avgjørelser, beslutninger som kan bli akseptert, og en ledelse og styring som kan bli møtt med tillit. Kirken har bruk for anerkjente organer som kan bære byrden ved og ansvaret for en omfattende avgjørelsesprosess i saker som angår hele kirken, og her sier noe av Kirkemøtets viktigste rolle at vi får ta på oss byrden og ansvaret ved å skulle fatte beslutninger som er av betydning for hele kirkens liv. Det vil være med å sanere debatten, ansvarliggjøre debatten i dette forum, fordi vi skal fram til avstemninger som hele kirken skal leve med, som grunnlag, eller som resultat av det vi debatterer.

Derfor er det etter mitt skjønn en helt vesentlig nyansats som er kommet i ordningen av vårt kirkestyre med etableringen av Kirkemøtet, som et offentlig organ med plikt til å utøve myndighet, som det heter.

Den norske kirke har fått et juridisk kompetent organ ved siden av Kirkedepartementet. Det er skjedd en maktfordeling som vil få avgjørende innvirkning på måten beslutningsprosessene gjennomføres på i kirken i fremtiden.

Hovedpoenget i kirkereformen er en reell overføring av myndighet fra Kirkedepartementet til kirkelige organer, og ikke først og fremst en omstokking av ansvar innenfor de kirkelige organer selv.

Når siktet med reformene er å gi kirken økt selvstendighet, kan denne selvstendighet bare komme ved en tilbakeføring av beslutningsmyndighet til de organer som representerer kirken i spesifikk forstand. Det vil føre til mindre makt i Kirkedepartementet, og det blir en viktig oppgave å definere omfanget av den makt som det er tjenlig å la være igjen i Kirkedepartementet i fremtiden.

8. Kirkemøtets autoritet

Kirkemøtet får en formell myndighet på bestemte områder som ikke bør undervurderes. Men det viktigste er at Kirkemøtet kan hevde seg med en åndelig moralsk autoritet som hviler i at dets beslutninger er orientert ut fra Guds ord. Det som teller er at all myndighetsutøvelse også i kirken, ja, kanskje nettopp først og fremst der, skal være legitim og kontrollerbar. Den bør være basert på allsidighet og bredde i meningsdannelsen, men bør være enhetlig og klar, såvidt mulig, i den avgjørende beslutningsprosess, og den må begrunnes teologisk. På denne bakgrunn ser jeg det som tjenlig at Kirkemøtet blir tildelt det vesentlige av avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder hele kirken, og at bredden i meningsdannelsen sikres ved at Kirkemøtet for en stor del overtar Departementets høringspraksis.

Et forhold som kan kjennes problematisk i den nåværende ordning, er at den er tilpasset det vanlige demokratiske representasjonsprinsipp som gjelder i samfunnet forøvrig. Valg av leke representanter til de kirkelige råd skjer på basis av alminnelig kirkelig stemmerett, basert på medlemsskap ved dåp. Jeg understreker at dette ikke er det samme som borgerlig stemmerett, som det av og til sies når man skal kritisere disse rådene. Det er en kirkelig stemmerett basert på medlemsskap ved dåp.

Det er likevel grunn til å si følgende om denne ordning:

For det første har den i praksis virket slik at stemmeretten vesentlig er utøvet av aktive kirkemedlemmer, eller medlemmer med klare kirkelige interesser. Så kan man si at dette rent pragmatiske syn ikke har så stor argumentasjonsverdi, men det har nå allikevel vært brukt mye, og det er et faktum.

For det andre har de organer som det velges til hatt klare kirkelige mandater som krever et positivt forhold til kirkens arbeid hos dem som blir valgt. Vi har eksempler på at folk er blitt valgt inn på gale premisser, og har oppdaget at de kan jo ikke sitte i dette råd og motarbeide det som er selve rådets mandat.

Derfor mener jeg at dette forholdet i praksis har virket langt på vei som en bekjennelsesklausul på rådene.

Det er likevel grunn til å styrke denne tendens, og det er blitt gjort ved innføringen av en formell forpliktelse for rådene, ikke deres medlemmer men for rådene, til å utføre sitt arbeid i lojalitet mot kirkens tro og lære.

For det tredje er rådenes geistlige representanter, som jo også er en del av rådene, ikke valgt etter vanlige demokratiske kriterier, idet disse dels er selvskrevne medlemmer og dels, ihvertfall hittil, velges direkte av sine kolleger. Og de har altså da en spesiell forpliktelse gjennom sin ordinasjon som gir dem et ansvar i den sammenheng.

For det fjerde, og det synes jeg er viktig for dette Kirkemøte å holde fast på, er de valgte ombud i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet prinsipielt sett representanter for den troende menighet. De innehar et åndelig lederansvar på vegne av alle døbte, og representerer derved det alminnelige prestedømme.

Jeg vil gjerne ha føyet til et femte punkt:

For det femte markerer vi dette også ved at vi er sammen som et gudstjenestefellesskap nettopp i dette møtet, som det ble nevnt tidligere. Vi går til nattverd sammen, vi ber og lovpriser sammen. Det er også et forhold som gjør at disse rådene ikke kan feies av bare som alminnelige demokratiske organer.

9. Kirkemøtet som åndelig lederorgan

Et Kirkemøte som det vi nå har fått i Den norske kirke representerer således det Guds folk som har sitt hjem i denne kirke. Det er et Kirkemøte som springer fram av det lokale troens fellesskap hvor Kristi venner samles til gudstjeneste, bønn og lovprisning, og derfor tror jeg vi har merket at det har vært bedt mye for oss disse dagene. Det er et organ som har sine røtter i det forkynnelsens og sakramentenens fellesskap som finnes der mennesker i vårt land samles som menigheter i sine kirker. Fra disse mennesker har vi vårt mandat, dem er det vi er satt til å tjene, det er deres valg og kall som har bragt oss til dette møtet. Det er for dem og for Gud vi skal gjøre regnskap for våre forhandlinger og beslutninger. Det er

For det andre har de organer som det velges til hatt klare kirkelige mandater som krever et positivt forhold til kirkens arbeid hos dem som blir valgt. Vi har eksempler på at folk er blitt valgt inn på gale premisser, og har oppdaget at de kan jo ikke sitte i dette råd og motarbeide det som er selve rådets mandat.

Derfor mener jeg at dette forholdet i praksis har virket langt på vei som en bekjennelsesklauseul på rådene.

Det er likevel grunn til å styrke denne tendens, og det er blitt gjort ved innføringen av en formell forpliktelse for rådene, ikke deres medlemmer men for rådene, til å utføre sitt arbeid i lojalitet mot kirkens tro og lære.

For det tredje er rådenes geistlige representanter, som jo også er en del av rådene, ikke valgt etter vanlige demokratiske kriterier, idet disse dels er selvskrevne medlemmer og dels, ihvertfall hittil, velges direkte av sine kolleger. Og de har altså da en spesiell forpliktelse gjennom sin ordinasjon som gir dem et ansvar i den sammenheng.

For det fjerde, og det synes jeg er viktig for dette Kirkemøte å holde fast på, er de valgte ombud i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet prinsipielt sett representanter for den troende menighet. De innehar et åndelig lederansvar på vegne av alle døpte, og representerer derved det alminnelige prestedømme.

Jeg vil gjerne ha føyet til et femte punkt:

For det femte markerer vi dette også ved at vi er sammen som et gudstjenestefellesskap nettopp i dette møtet, som det ble nevnt tidligere. Vi går til nattverd sammen, vi ber og lovpriser sammen. Det er også et forhold som gjør at disse rådene ikke kan feies av bare som alminnelige demokratiske organer.

9. Kirkemøtet som åndelig lederorgan

Et Kirkemøte som det vi nå har fått i Den norske kirke representerer således det Guds folk som har sitt hjem i denne kirke. Det er et Kirkemøte som springer fram av det lokale troens fellesskap hvor Kristi venner samles til gudstjeneste, bønn og lovprisning, og derfor tror jeg vi har merket at det har vært bedt mye for oss disse dagene. Det er et organ som har sine røtter i det forkynnelsens og sakramentenes fellesskap som finnes der mennesker i vårt land samles som menigheter i sine kirker. Fra disse mennesker har vi vårt mandat, dem er det vi er satt til å tjene, det er deres valg og kall som har bragt oss til dette møtet. Det er for dem og for Gud vi skal gjøre regnskap for våre forhandlinger og beslutninger. Det er

dette, kjære venner, som gir Kirkemøtet en prinsipielt annen karakter enn et politisk forum, eller et vanlig demokratisk organ.

Den teologiske basis for vårt kirkemøte er at vi er utvalgt gjennom en kirkelig, og det vil i virkeligheten si en åndelig, valgprosess til å forvalte Jesu Kristi oppdrag innenfor rammen av det trossamfunn som heter Den norske kirke.

Derfor har vi all grunn til å fremstå med frimodighet, for vi har ikke tatt oss til denne myndighet av oss selv.

Vi har også en rik oppgave som består i å bringe inspirasjon, visjoner og fornyelse til hele vår kirke, og ut til menighetene på lokalplanet. Når Kirkemøtet taler må det tale ut fra Guds ord, når vi gir veiledning må vår autoritet hvile på åndelig innsikt. Vårt mål må være å styrke det åndelige liv på lokalplanet, men da trenger vi selv å være veiledet og styrket av Den Hellige Ånd.

Uten sammenligning forøvrig, må vi be om at våre beslutninger kan stå under det samme fortegn som det første kirkemøte, apostelkonsilet i Jerusalem, som innledet sin veiledning til menighetene sine slik: "Den Hellige Ånd og vi har besluttet".

Takk.

Dirigenten:

Forsamlingen har gitt uttrykk for sin takk, og dirigenten vil understreke den. Hjertelig takk, Andreas Aarflot. Da gir vi ordet fritt til de som måtte ønske å ha ordet her og nå. Jeg vil foreløpig ikke antyde konkrete temaer, men la forsamlingen fritt velge hva de måtte ønske å komme med. Den første er Grønstad. Værsgod.

Einar Grønstad:

Ordstyrar. Eg vil først av alt takke biskop Aarflot for eit sterkt, klart og godt foredrag som gir grunn til ettertanke. Det er både spennande og gledeleg å byggja og å flytta inn i eit nytt hus. Eg går ut frå at ein del av oss har hatt den gleða å kunne det.

På Kyrkjemøtet er vi i desse dagar inne i denne prosessen. Nå er vi vel alle spente på kva profil og status Kyrkjemøtet eigentleg vil få. Blir det mange ord og lite kraft og lite handling, eller vil Kyrkjemøtet bli eit åndeleg kraftsenter som vil fremja Guds rike i folket vårt? Grunnvollen til huset, det er Kyrkjemøtet, den er lagt der, og eg vil våge å seie at den er trygg. Råbyggjet er kome opp, og fasaden er iallfall stort sett ferdig etter mitt syn. Men innreiingsarbeidet er nå bare så vidt kome i gang, det er ikkje avgjort kor skiljeveggene skal vere og kor skapet skal stå, eller korleis

fargane skal bli. Det arbeidet skal vi nå ta til med. Eg trur Kyrkjemøtet er einigom at vi vil ha eit skikkeleg hus, for å nytte eit uttrykk frå min landsdel, som også er nytta på Det frivillige landsmøtet. Men då må vi kanskje gje oss litt tid, tid til både planløysing og val av inventar og møblar.

La meg bare ganske kort få koma med noen få konkrete tankar og meiningar, nå alt i opningsfasen. For det fyrste representasjon til Kyrkjemøtet.

Forutan dei lovbestemte valde 80 medlemmane er det vedtatt at dei tre fakulteta skal ha ein representant kvar, noko som etter mitt syn da blir det ein andre stader iallfall kallar konsultativt medlemskap. Dette ville Stortinget, og det er greit. Nå kom det på møtet i går kveld fram eit ønskje om fleire slike representantar frå andre grupperingar, det var vel yrkesorganisasjonar som var nemnt, og ei mulig utviding av sjølve Kyrkjemøtet og om nokon år framover. Eg trur det ville vore klokt å vente litt med dette. Ein bør ikkje setje i gang og byggje tilbygg på huset, iallfall ikke før ein er nokonlunde ferdig utvendig og innvendig med det huset ein alt har sett opp.

Det andre punktet var litt om utvalstrukturen under Kyrkjemøtet, eller dei framtidige fagutvala, om ein vil kalle det det. Her vil eg og be om at ein går noko varsamt fram og tenkjer seg godt om når ein skal til å møblere. Vi lever i ei tid kor det er gått inflasjon i å setje ned komitear, utval og nemnder. Dette er sjølv sagt ofte svært nødvendig, men likevel bind det samstundes store ressursar og er opphav til store mengder papir som på ny bind ressursar til gjennomlesing og oppfølging. Kanskje disse somme tider kan brukast vel så godt i feltarbeidet på det berømte grasrotplanet. Vi får elles høve til å kome tilbake til dette seinare. Eg berre nemner det i opningsfasen.

Eit lite punkt til slutt, eit ganske lite ønske som har vore mykje framme. Det er forholdet til dei frivillige organisasjonane. Eg vil berre seie det slik, at vi kanskje skulle setje inn ei brei og lett tilgjengeleg dør i den veggen som vender ut mot dei frivillige organisasjonane sitt hus også. Takk.

Dirigenten:

Takk. Så er det Kristen Kyrre Bremer og deretter Berit Tversland.

Kristen Kyrre Bremer:

Dirigent. Jeg vil først uttrykke stor takknemlighet for dette foredraget. Det er klargjørende og svært nyttig å ha og tenke over ved åpningen av Kirkemøtet. Jeg har bare lyst til å komme med en presisering på side 18 hvor det

heter at Kirkemøtet representerer det Guds folk som har sitt hjem i denne kirke. Det er en selvfølgelig riktig og klar presisering, det synes jeg. Jeg vil bare gjerne føye til at dette folk som altså har sitt hjem i denne kirken, bor i et hjem med en åpen dør, ikke bare utad mot organisasjonene - det omfatter jo egentlig også organisasjonene - men en åpen dør utad mot menneskene. Det er et hjem som har mange underlige barn, det er et hjem hvor barn fødes og hvor de vokser opp, det er et hjem hvor det må være plass for vekst og utvikling, og derfor et hjem som også omfatter de usikre og svake i troen. Jeg mener det er viktig at vi som Kirkemøte har dette synet på det hjem vi som Guds folk bebor.

Dirigenten:

Takk. Neste var Berit Tversland og deretter Ole Herman Fisknes.

Berit Tversland:

Det gjelder Kirkemøtets profil. Først vil jeg få lov til å takke Aarflot for at vi fikk denne saken opp, som forsåvidt var svakt representert i våre dokumenter. Derfor er jeg veldig glad for at vi tok oss tid til det nå her i starten av møtet.

Jeg håper bare at det ikke skal vise seg at Kirkemøtet bare har sin basis som et åndelig lederorgan, men at vi i praksis kommer til å vise oss å være det. Og da tenker jeg helt ned til lokalmenigheten og til de enkelte medlemmer i vår kirke. Vi kan ta vare på den åndelige del her på møtene ved gudstjeneste, andakter og andre ting.

Men jeg tror at det åndelige aspekt i langt sterkere grad må få sitt nedslagsfelt i de saker som behandles, og det er klart at vi på vårt første Kirkemøte blir nødt til å arbeide mye med vår egen selvforståelse.

Siden, når vi har funnet vårt sted, må vi sørge for å samle oss om virkelige saker av en åndelig kvalitet - og ihvertfall minst en stor kjernesak for hvert møte der menighetene kan være sammen med oss, være engasjert av saken, forberedt på saken, og kjenne at det konkret og sterkt angår de enkelte både aktive og ikke aktive i menighetene.

Det er mitt store ønske for Kirkemøtet at vi besinner oss på denne saken. Det vil da bli et spørsmål om informasjon - at den informasjon som går ut tar vare på bredden, og kan være slik at de sitter og føler lojalitet med oss som er her, og ikke bare betrakter på lang, lang avstand.

Dirigenten:

Takk. Værsgod, Ole Herman Fisknes og deretter Fredrik Grønningsæter.

Ole Herman Fisknes:

Herr dirigent. Jeg ser frem til samarbeid med Kirkemøtet på det grunnlag som biskop Aarflot har skissert i sitt foredrag.

Men det er to punkter; det ene punktet finner man på side 11: "Et åndelig basisfellesskap". Jeg synes det er veldig uheldig at man undergraver det statlige kirkestyret ved å trekke frem bare Grunnlovens paragraf 4, altså Kongens bekjennelsesplikt. Hele kirkestyret bygger jo også på at vi har et eget organ, nemlig det kirkelige statsråd, og det gir et fullstendig skjevt bilde av kirkestyret i vårt parlamentariske system hvis man bare viser til paragraf 4, slik som biskop Aarflot har gjort. Det er det ene punktet.

Det andre punktet, som jeg synes er atskillig vanskeligere å leve med, er at biskop Aarflot innfører, eller bruker, begrepet konkordat. Når han bruker begrepet konkordat har han satt seg utenfor statskirkeordningen. Det er et begrep som er helt umulig å basere samarbeidet mellom Departementet og Kirkemøtet på. Det er ikke grunnlag for noe konkordat innen en statskirkeordning.

Dirigenten:

Takk. Værsgod, Fredrik Grønningssæter.

Fredrik Grønningssæter:

Jeg deler også takknemligheten til biskop Aarflot for det foredraget som jeg tror var veldig nødvendig å få på dette tidspunkt i dette Kirkemøte, og i Kirkemøtets historie; en teologisk gjennomtenkning av premissene for dette møtets tilblivelse og eksistens.

Men jeg har også litt bekymring for uttrykksmåten på side 11, muligens av noen andre grunner enn de ekspedisjons-sjef Fisknes nevnte. Men jeg er litt opptatt av at vi ikke bruker ord og uttrykk som underkjenner den kirke vi har bak oss, som en sann og rett kirke. Det vil jo bety at vi som har vårt oppdrag i det som har vært forut, står på veldig tvilsom grunn. Jeg tenker på uttrykkene på side 11 som om det bare i teorien er basisfellesskap. Jeg tenker også på at det ikke hviler på teologisk holdbar basis, og særlig kanskje også uttrykket "konsesjon" til den politiske virkelighet. Jeg føler at det er i noen grad å underkjenne hva som tross alt har vært vår kirke i Norge, og som vi alle er nødt til å vedkjenne oss - og noen av oss gjør det med glede - av den kirkes historie vi er en del av og som vi fører videre.

Jeg skulle ønske at disse uttrykkene fikk en noe annen utformning nettopp for at vi ikke så å si skal falle i ryggen på generasjoner forut for oss - at de har latt seg politisk presse, gått med på politiske kompromisser for en eller annen gevinsts skyld. Det er et uttrykkssett som

jeg er bekymret for skulle bli stående ukommentert. Det var noe av dette som var bakgrunnen for mitt forsøk på å finne et uttrykk i Det frivillige kirkelige landsråds drøftelse av det videre reformarbeid.

Når jeg lette etter et ord - enda mens Læreutvalget er i arbeid - som setter pilen innover mot kirkens liv, altså at det skulle stå "være eller overdras organer med basis i kirkens indre liv", da var det et forsøk på å si noe om den pilretningen vi setter innad, men at vi foreløpig ikke beskriver disse organene altfor fast, fordi vi jo har en helhet å ta i betraktning som har flere uttrykksformer men som ikke derfor nødvendigvis er kirkelig illegitim. Jeg vil ihvertfall gjerne ha bemerket dette, men er forøvrig særdeles enig i også det som står på side 13. En statskirkeordning kan ikke bestå dersom den blir benyttet til en politisk overstyring av kirken, og det er der vi må gjøre vårt vakthold. Men samtidig ikke på en slik måte at vi så å si undergraver den basis vi står på også historisk.

Ellers er jeg veldig glad for svært mange av de presiseringer som er kommet frem. Jeg har egentlig et punkt til som jeg nok kunne tenke meg å anføre til videre drøftelse, men det vil jo også skje.

Det var en del uttrykksmåter i forholdet mellom embete og råd som jeg nok kunne ønske å gå i enkeltheter på. Men jeg gjør ikke det her og nå, for det kommer vi tilbake til i dette møtet - og ikke bare i dette møtet, men i den videre drøftelse av dette problemkompleks. Takk.

Dirigenten:

Neste taler Inge Lønning, deretter Torleiv Austad.

Inge Lønning:

Jeg må også få takke for et interessant foredrag. Jeg hadde litt frykt for, da jeg mottok dokumentene til dette Kirkemøtet, at det skulle bli et litt andpustent møte med veldig mange saker og tildels forholdsvis detaljerte saker, og kanskje litt lite tid til å drøfte de mer langsiktige og virkelig grunnleggende spørsmål for Den norske kirkes fremtid. Derfor ser jeg det som uhyre positivt at man starter i denne enden og tar seg tid til en skikkelig generaldebatt om dette.

Det var et perspektiv som jeg kanskje savnet litegrann i biskop Aarflots foredrag, og som man kan hende bør føye til - det er den takknemlighet som det er grunn til å føle overfor den situasjon Den norske kirke i dag befinner seg i. Og den takknemlighet som retter seg bakover mot dens historie, er at det er grunn til å ta imot denne historie i takknemlighet, og ikke lese korrektur på den på etterskudd.

Men det andre som er viktigere er at det er veldig mye i vår faktiske situasjon som kirke i Norge i dag som gir grunn til takknemlighet. Og det kommer kanskje litt for sjelden frem, fordi vi i kirken som i samfunnet forøvrig er veldig opptatt av de tingene som vi mener er forkjærte til enhver tid. Det er veldig populært i vårt samfunn i dag å snakke om krise for den minste lille bagatell, og kan hende er vi litt for vant til det i kirken også å snakke om krise hver gang vi ser et eller annet som vi ikke uten videre er tilfreds med. Jeg tror derfor det er viktig at man ved denne historiske anledning markerer klart og tydelig takknemligheten.

Vi har en folkekirketradisjon i dette land som har vart i snart 1000 år, og det har preget det norske folks historie, tror jeg, svært mye dypere og svært mye mer langsiktig enn vi ofte er oppmerksom på til daglig. Den norske kirke har vært en privilegert kirke nesten i hele sin historie, og nesten i alle betydninger av ordet privilegert, og vi er det i aller høyeste grad i dag som kirke i dette land. Tidligere statsminister Einar Gerhardsen skal engang ha ytret på et møte for prester at han i og for seg ikke hadde så veldig mye kunnskap om og innsikt i de kirkelige forhold, men han hadde en bestemt oppfatning om hvorledes det norske samfunn ville ha vært dersom ikke kirken hadde vært der, dersom man tenkte den bort. Han sammenlignet det med en av de store gamle leiegårder på Grønland, hvor man opplevde at sentralvarmeanlegget gikk i stykker. Det norske samfunn uten Den norske kirke ville være å ligne med en leiegård uten sentralvarmesystem.

Nå kan en oppfatte et slikt bilde på mange måter, og særlig teologer er jo vant til å tolke bilder. Hvis man praktiserer Luthers forklaring til et visst bud og tar alt i beste mening, vil jeg mene at bildet er godt. Og det er et bilde man kan meditere over. Jeg tror Den norske kirke i dag fremfor alt kan gi dette samfunn det er varme. Det er kanskje den aller største mangelvare, paradoksalt nok, i velstandssamfunnet Norge. Det er en av våremest populære artister for øyeblikket som har en storartet vise over tema "mykje lys og mykje varme", og det står for meg kan hende som Den norske kirkes største utfordring - å tegne et slikt bilde for folk at det kristne evangelium først og sist er akkurat det: Lys og varme.

Så et par bemerkninger til noen enkeltheter i Aarflots foredrag hvor jeg for min del ville likt å betone litt annerledes. Jeg ville ha likt å ordlegge meg annerledes på side 1 i det andre avsnittet; satsen "Etter den evangelisk-lutherske oppfatning er kirkeforfatningen hverken av guddommelig opprinnelse eller et teologisk adiaforon." Jeg ville ha likt å ordlegge meg litt

annerledes, nemlig slik: "Etter evangelisk-luthersk oppfatning er kirkeforfatningen som alt annet i denne verden av guddommelig opprinnelse, og derfor et teologisk adiaforon."

Med et teologisk adiaforon mener jeg da ikke noe som er likegyldig og som kan gestaltes hvordan som helst, men noe som til forskjellige tider og i forskjellige samfunnsvirkeligheter kan gestaltes på ulike måter, men på den betingelse at det hele tiden tjener kirkens grunnleggende oppdrag, nemlig misjonsoppdraget. En kirkeordning som forhindrer eller svekker kirkens misjonsoppdrag er en ubrukelig kirkeforfatning. En kirkeforfatning som fremmer dette oppdrag er en riktig og god kirkeforfatning.

To korte kommentarer til sist til de spørsmålene som allerede har vært berørt av ekspedisjonssjef Fisknes og biskop Grønningsæter. Jeg mener i likhet med disse to at det er uheldig å ordlegge seg slik som det skjer på side 11, at man reduserer det som kalles det åndelige basisfellesskap i utrengsmål ved å erklære kategorisk at det eksisterer bare i teorien. Jeg tror det er en altfor kategorisk erklæring. Så vidt jeg har forstått har selv professor Castberg, som regnes som en relativt ytterliggående kirkerettsteoretiker, på dette punkt uttrykkelig fortolket regjeringsmedlemmenes bekjennelsesplikt på en innholdsbestemt måte. Castberg sier uttrykkelig at den går ut over den nominelle, det å opprettholde et nominelt medlemsskap i Den norske kirke, og det er en helt vesentlig politisk realitet.

Jeg tror det å erklære så kategorisk, som det her skjer, at dette åndelige basisfellesskap ikke eksisterer, det kan bare ha en funksjon, nemlig å fremme en total sekularisering av kirkestyret, og det kan jeg ikke anse som noen rimelig målsetting.

Uttrykket konkordat ville jeg mene er uheldig, ikke bare som et rettslig begrep. Det treffer helt opplagt ikke den nåværende kirkerettslige tilstanden i vårt land, men det er også på teologiske premisser et uhyre uheldig uttrykk i en luthersk kirkekontekst. Den lutherske kirke har, så langt jeg kjenner historien, aldri ment at konkordatmodellen er en riktig modell for forståelsen av forholdet mellom stat og kirke. Og jeg kan ikke se annet enn at Aarflot her i sitt foredrag egentlig gjør seg skyldig i en inkonsekvens i forhold til sitt eget premissgrunnlag, hvor han understreker sterkt at kirken ikke er en politisk størrelse og at det er en kvalitativ forskjell på politiske organer og kirkelige organer; for det tilsier nettopp at det ikke kan være tale om et konkordat mellom likestilte partnere, slik uttrykket nå står på side 12.

Dirigenten:

Takk, da er neste taler Torleiv Austad og deretter Øystein Trømborg.

Torleiv Austad:

Herr dirigent. Foredraget fra Aarflot er meget nyttig i overgangen mellom den frivillige kirkeorganisasjon og Kirkemøtet. En del av de synspunktene som han her representerer har vært levende i den frivillige reformbevegelse, og vi vil nå få anledning til å drøfte dem innenfor rammen av det nye rådsmønster som vi har fått. Derfor håper jeg at dette er spørsmål som vi vil vende tilbake til også i konkrete saker på både dette og på senere møter, og jeg vil få uttrykke ønske om at vi får anledning også til å drøfte prinsipielle spørsmål av denne art på fremtidige møter.

En liten kommentar til det som står på side 15 og med overgang til side 16. Der er det tale om Kirkemøtets autoritet. Jeg vil gjerne presisere at det her tales om autoritet i noe forskjellig betydning: På den ene side har Kirkemøtet en formell autoritet gjennom delegasjon som den har fått fra Kongen og vil få fra Kongen, og naturligvis gjennom Stortingets vedtak. Så kan man drøfte nærmere hvordan denne formelle autoritet skal forstås og utmyntes når det gjelder former for kontakt med kretser som så å si står bak dette møtet. Denne formelle kirkerettslige autoritet er en side, men dette må ikke blandes sammen med Kirkemøtets åndelige autoritet, som bare kan hentes fra Guds ord.

Det første punkt: Det er nytt innenfor reformbevegelsen at man har fått et Kirkemøte med en formell autoritet, men et Kirkemøte med en autoritet ut fra Guds ord er jo på ingen måte nytt. Den samme autoritet hadde naturligvis også et frivillig kirkelig landsmøte og et bispedømmerådenes fellesmøte, eller en generalforsamling innenfor en av de kristelige organisasjonene. På det punkt er det intet nytt. Likevel er det viktig å fremheve at den åndelige autoritet ved et møte som dette står og faller alene med hvorvidt det har dekning i Guds ord. Et Kirkemøte kan feile - også dette møte kan feile. Guds ord kan ikke feile. Det er det vi til sist skal prøves på, og derfor denne distinksjon mellom Kirkemøtets formelle autoritet og den åndelige autoritet som også bør understrekes spesielt.

La meg også si til dette momentet med konkordat at tanken i nyere kirkehistorie vel stammer fra biskop Berggrav, og dels fra mellomkrigstiden og dels fra krigstiden. Berggrav tolket jo forholdet mellom stat og kirke som en avtale mellom to langt på vei likeverdige parter. Dette ble det jo en debatt om etter krigen, og Berggrav fikk ikke rett fra noen av de kirkerettslærde dengang. Det var både på slutten av 40-tallet og begynnelsen av 50-tallet, så selve uttrykket er også kirkehistorisk sett problematisk innenfor vår kirkerettslige tradisjon.

Dirigenten:

Neste var Øystein Trømborg og deretter Halvor Bergan.

Øystein Trømborg:

Herr dirigent. Jeg synes dette foredraget var en nyttig oppsummering av mange sentrale og viktige synspunkter i den sammenheng vi nå står. Jeg har ett punkt; Aarflot understreker at embetets myndighet er avledet av menighetens ansvar. Det er en teologisk konklusjon som kan diskuteres, men la gå. Han presiserer også at Kirkemøtets myndighet er avledet av lokalmenighetens myndighet og ansvar. Det tror jeg er et svært viktig punkt i vår sammenheng. Jeg mener at Kirkemøtet er en viktig begivenhet i Den norske kirke. Men fortsatt vil kirkens tyngdepunkt være lokalmenigheten og ikke Kirkemøtet. Det må ikke bli slik at Kirkemøtet så å si kan sveve i sin egen tyngde, men det vil alltid være, og må alltid være nærkontakt med menighetene.

Det er et hovedproblem for oss hvordan vi skal kunne få dette til å fungere; at Kirkemøtet virkelig skal kunne høre, fange opp, inspirere og samordne. Vi langt ute i menighetene har vel ikke så sjelden vært litt stresset av alle de signalene vi har fått fra sentralt hold, enten det nå er Kirkedepartementet eller Kirkerådet. Jeg tror Kirkemøtet skarpt må besinne seg på hvordan det kan fungere som menighetenes organ, og ta utgangspunkt i lokalmenighetens virkelighet.

Jeg, og flere med meg, har lagt merke til at når man tegner Den norske kirke vil man gjerne bruke bilder, symboler, og man tegner dem gjerne som en pyramide med Kirkemøte og Kirkeråd på toppen og lokalmenigheten på bunnen. Det er et spørsmål om det er en riktig tegning, om ikke pyramiden burde ha vært snudd. Om vi på en eller annen måte hadde laget en tegning som klart hadde gitt uttrykk for at Kirkemøtet er et tjenende organ for lokalmenigheten.

Dirigenten:

Takk. Halvor Bergan og deretter Trond Dahlen.

Halvor Bergan:

Dirigent. Jeg vil gjerne takke for et meget klargjørende og nyttig og nødvendig foredrag som innledning til forhandlingene på dette Kirkemøte. Her er mange gode passasjer i dette. På side 14 nederst når Aarflot sier at hovedpoenget i kirkereformen er en reell overføring av myndighet fra Kirkedepartementet til kirkelige organer, og ikke først og fremst en omstokking av ansvar innenfor de kirkelige organer selv - så har jeg satt en tykk og god strek under det. Og det hovedpoenget skulle jeg ønske vi kunne besinne oss på og ta vare på gjennom de forhandlinger som vi skal ha her i disse dagene. Dette ene punktet, det kunne vært nevnt mange fler, peker virkelig inn mot selve kjernen i våre samvær, og det som Kirkemøtet skal ha som arbeidsoppgaver framover.

På side 8 står det midt på siden noe om nøklemakten. Og jeg er selvsagt enig i det som Aarflot her sier, at det er menigheten som av Gud har fått seg overgitt nøklemakten. Jeg synes allikevel at det her er et av de punkter hvor det burde kommet en atskillig klarere presisering i det som sies om utøvelsen av nøklemakten. For like visst som nøklemakten er gitt til menigheten, like visst er det at den forvaltes. Den er delegert fra menigheten til embetet, og utøves gjennom forkynnelse og formaning og sjelesorg, slik som embetet forvalter den, også i samsvar med vår bekjennelse. Og det kunne vært ytterligere presisert her i foredraget hvordan dette i praksis utøves gjennom embetet. Det blir jo da i praksis også embetet og rådene, som uttrykk for menighetene, som i fellesskap skal forvalte disse ting.

Så skulle jeg ha ønsket en enda sterkere presisering ikke bare av fellesskapet, men av samvirket. Slik jeg ser det er dette tegnet ned i Guds ord. Et eksempel på det har vi i 1. Korinterbrev 5, om blodskjenderen, som det blir gitt klare direktiver fra apostelen om hva man skal gjøre med. Det leser vi om i 1. Kor. 5 i hele det kapitlet. Apostelen gir klare direktiver her, og hvis vi leser videre i 2. Kor. 2, - slik er det i alle fall forstått av meg - kommer menigheten inn der som den som gir sin tilslutning til den apostoliske formaning om hvordan man skal innrette seg akkurat i dette kirketuktsproblemet.

Dette er ikke bare noe som skjer i fellesskap, men i et samvirke mellom apostolatet og menigheten, det vil si antagelig menighetens ledere. Og slik som det er satt opp her, ser det ut for meg som det er apostolatet som gir formaning og tegner opp hvordan en skal gjøre det, og så gir menigheten sin tilslutning til det.

Det kan selvsagt tenkes at embetet kan være på villspor, og da må det være menighetens oppgave gjennom sine ledere å avvise en slik form for villfarelse eller feiltolkning. Jeg skulle ønske at vi også i samtalene våre videre vil ta vare på Det nye testamentets anvisninger på dette, og slik som det etter min forståelse også er nedfelt i vår bekjennelse.

Dirigenten:

Takk. Det var Trond Dahlen, og neste Gunnar Lislerud.

Trond Dahlen:

Herr dirigent. Med bakgrunn i Berit Tverslands innlegg om forståelse for våre debatter på grasrotplan, vil jeg overfor min nabo på hans forespørsel om hva som i dag ble debattert, svare nøklemakt, konkordat og adiaforaspørsmål. Det kan være lekfolk som da vil spørre: Er konkordatsak en hjertesak? Det kan jo være lekfolk i forsamlingen som ikke har gått departementskolen eller på praktikum.

Dirigenten:

Takk. Gunnar Lislerud, og deretter Olav Bønes.

Gunnar Lislerud:

Herr dirigent. Vi har fått et grunnleggende, balansert og klart innlegg fra biskop Aarflot, og jeg er så helt enig i at dette er av stor betydning for hele vårt arbeid i dette møtet. Det er bare et lite punkt jeg hadde lyst til å nevne i denne sammenheng. Det er jo åpenbart slik at vi nå skal prøve å sette vårt eget hus i stand, og vi skal arbeide med Den norske kirke. Det er Kirkemøtets basis og oppgave som åndelig - hvordan står det - lederorgan i vår kirke. Men jeg håper at vi ikke blir så opptatt av oss selv at vi glemmer at det også er andre kirker og arbeidslag i vårt eget land. Og jeg håper at vi også gjennom Kirkemøtet dette året - og fremfor alt i årene som kommer - også måtte ta inn at her er det arbeidslag, her er det søsterkirker i Europa og Amerika, der er søsterkirker i Den tredje verden; og at vi også kunne ha en klar og varm relasjon til dem. Og jeg hadde jo også synes det hadde vært fint om det hadde vært en hilsen her ved dette Kirkemøtet fra en annen kirke i Guds store og rike familie. Takk.

Dirigenten:

Takk. Olav Bønes er neste, og så Thor Wang.

Olav Bønes:

Dirigent. Jeg må medgi at jeg er en av dem som mangler både departementskolen og praktikum, men sunt folkevett har vel gitt meg mulighet til å forstå poengene med det som er sagt. Jeg tror ikke det er så stor fare egentlig.

Jeg vil i likhet med andre få takke for foredraget og for en rekke viktige presiseringer. Særlig vil jeg gjerne få understreke to ting. Det ene er på side 7. Der står det at dette i prinsippet innebærer at ledelsen av kirken har sitt grunnlag i den troende menighet. Det er Guds folk samlet om Ord og sakrament som prinsipielt har styringsretten i kirken. Jeg tror det er veldig viktig og veldig riktig at det blir tatt med slik.

Så står det på side 13, omtrent midt på siden, at en politisk regjering ikke kan kreve rett til å tolke hva som er innenfor/utenfor kirkens bekjennelse, og bestemme en såkalt takhøyde i kirken ut fra politisk skjønn. Nå tror vi vel ikke at dette er aktuelt heller. Likevel tror jeg det kan være riktig at det blir nevnt. Vi er vel alle her enige i nødvendigheten av den rette takhøyde og nødvendigheten av en åpen dør ut til folket. Det er jo nettopp det som er vår oppgave, å nå ut til folket. Vi skal på ingen måte stenge oss selv inne, da svikter vi jo i høyeste grad vår oppgave. Hvor ofte kan man ikke, når det gjelder de forskjellige grupperinger innenfor kirken,

få inntrykk av at man er mer opptatt av å fokusere det man er uenig om, enn det man er enig om. Jeg tror at hvis vi i større utstrekning kunne glede oss over mangfoldet enn irritere oss over forskjellene, kunne kanskje mye vært vunnet. Kanskje vi også kunne tenke på ordet om tro virksom i kjærlighet, for ofte kan vi jo igjen oppleve det slik at den kalde rettroenheten blir drepende. Men når det er sagt, har jeg allikevel lyst til å føye til at vi ikke må bli så rommelige, får så stor takhøyde, at vi glemmer at vi ikke kan være kristne, hverken den enkelte eller kristen kirke, på egne premisser.

Vi må til enhver tid være klar over at det er Guds ord og vår kirkes bekjennelse vi skal bygge på. Når vi ser på Jesus' eksempel, gikk han jo nettopp ut til folket, til syndere som det står. Men han møtte dem med forståelse og kjærlighet. Ikke på den måten at disse mennesker fortsatt skulle leve i sin synd, men han viste dem veien til et rett liv, og han ga dem kraft til å bryte med det som var galt i deres liv. Jeg tror at noe av vår oppgave i dag må være å bringe Guds ord og vilje ut til folket, slik at vi på nytt kan skape en større trang i vårt folk til å være forpliktet på Guds ord, og at det med barnelærdom fortsatt kunne ha en betydning for den enkelte.

Så til slutt en sak: Det er dette med Kirkemøtet i forhold til Kirkerådet, eller vi kunne heller si Kirkerådet i forhold til Kirkemøtet. For det er vel slik at hvis Kirkemøtet skal samles en gang årlig og gjøre sine vedtak, blir det Kirkerådet som i mellomtiden skal utføre en rekke ting og være den utøvende myndighet. På den måten blir jo Kirkerådet pålagt både et ansvar og store oppgaver, og jeg tror det er viktig å huske nettopp på Kirkerådet i vår forbønn i menighetene, for det blir vel for en stor del Kirkerådet som da må ta byrden og ansvaret med iallfall en del av de ting som Kirkemøtet vedtar. Takk.

Dirigenten:

Vi har to talere igjen på talerlisten, det gjelder Thor Wang og Øyvind Øy, og jeg ber de som eventuelt vil ha ordet i tillegg om å melde seg på under Thor Wangs innlegg. Værsgod. Så vil jeg høre om Aarflot vil ha ordet til slutt.

Thor Wang:

Herr dirigent. Det er viktig å ha en rett selvforståelse, både av sin egen ringe person og av Kirkemøtet og Den norske kirke. Derfor har det vært, synes jeg, nyttig å sitte og lytte til de forskjellige nyanser som har kommet til syne her, slik at vi som lekfolk også har fått anledning til å få et visst innblikk. Men jeg synes allikevel jeg vil få lov til å rette en spesiell takk til biskop Aarflot, for jeg synes han har gitt et veldig godt perspektiv for oss som lekfolk, og jeg vil gjerne takke

deg for at du fører reformbevegelsen videre gjennom ditt foredrag, og at vi i et langsiktig perspektiv har fått tanker å jobbe videre med. Det er vel også det Kirkemøtet skulle gjøre, ikke bare tenke bakover hva kirkerettslærde sa i 1940, men også forsøke å komme videre til glede og til velsignelse for Den norske kirke. Jeg synes at jeg fra lekfolkets side ville bringe deg en hjertelig takk.

Dirigenten:

Takk. Da har jeg på talerlisten Øy, Norum, Nergård Haugaasen og Aarflot. Da tillater jeg meg å sette strek der og går ut fra at det er enighet om det. Værsågod, Øyvind Øy og deretter Norum.

Øyvind Øy:

Dirigent. Eg har lyst til å dele nokre tankar som eg sit med på bakgrunn av at vi nå har gått over i frå Frivillig kyrkjeleg landsmøte til eit lovfest Kyrkjemøte. Eg trur nok det er noko som mange av oss har bruk for å arbeide med oss sjølve på foreigentleg å finne ut kven vi er, kvar vi står og kva vi vil. Voksø sa i går at mange har store forventningar til oss, og ein del har ingen forventningar. Eg trur iallefall det er veldig klart for oss at no når dette møtet er lovfesta, så er det med den klare føresetnad av dei som har lovfesta det, dei ventar noko av oss.

Etter kvart som saker melder seg vil vi merke at der er folk som ventar av oss at vi talar og viser at vi har autoritet.

Eg har klart i minnet at to av våre kyrkjestatsrådar har uttalt, med forskjellig politisk bakgrunn, at dei begge to hadde stor respekt for den frivillige kyrkjelege organisasjon som vi har hatt. Dei hadde stor respekt for dei møte, og dei utsegner, som kom fram der. Og det er ingen grunn til å tru at respekten og forventningane i frå det hald blir mindre no når møtet er lovfest.

Det kan vere ein del ting som vi kan diskutere når det gjeld Aarflot sitt foredrag i dag. Eg synes iallfall at du var med og hjelpte oss å styrkje vårt sjølvmedvet, og sjølv om vi kanskje ligg litt lågt i terrenget når det gjeld dette møtet, veit vi at det kjem saker i tida framover som virkeleg gjer at vi vil trenge sjølvmedvet og å kunne behandle sakene ansvarleg og med autoritet. Eg takkar deg fordi du gjennom foredraget hjelpte oss til å kunne arbeide både ansvarleg og sjølvmedvete vidare.

Dirigenten:

Takk. Så gir vi ordet til Per Arne Norum, og deretter Arvid Nergård.

Per Arne Norum:

Som lekmann vil jeg også gi en hjertelig takk til Andreas Aarflot for hans foredrag som virket meget klargjørende

og godt på meg. Og jeg vil også si takk for de andre interessante innleggene som også kaster lys over visse sider av den kirkelige virkelighet som vi som lekfolk ikke kjenner så godt.

Som lege vet jeg jo at konkordat har noe med hjerte å gjøre, som Dahlen sa. Jeg har også lært at det har noe med hjertelig samstemthet å gjøre, og i vår virkelighetsbeskrivelse innen både medisin og teologi tror jeg vi gjerne kan minnes at et hjerte består av to halvdel, høyre og venstre hjertehalvdel. En hjertehalvdel består av et forkammer og et hjertekammer, fire deler i ett allerede der.

Jeg tror både vår medisinske og kirkelige hjertevirkelighet er atskillig mer komplisert enn som så. Vi har spesialmuskler i hjertet som styrer og fører ledningskrefter videre, og vi har en rekke klaffer som styrer strømmene. I det hele tatt er det så komplisert at hvis hjertet skulle slå på grunn av vår forklaring så ville det stoppe bums.

Jeg har inntrykk av at vi har litt felles, vi teologer og medisinerere. Vi har en trang til å beskrive en virkelighet som er så ubeskrivelig at vi må stoppe opp og si at det fungerer til tross for våre modeller og løsningsforsøk, og det vi prøver å forklare den med.

Dette skal gi oss ærbødighet, synes jeg, og ydmykhet. Og det skal gi oss respekt for hverandres måte å se tingene på og forklare dem på. Det banker videre til tross for våre forklaringer og ikke på grunn av dem.

Jeg synes det var fint det Inge Lønning også sier. Vi har noe å ivareta: Kirkens ry er ikke det beste blant alminnelige mennesker. Vi har ry på oss for å vende ryggen til, vi har ry på oss for å polemisere, skape avstand. Verden lengter etter varme og vennlighet, vi har ry på oss for å ha tendens til å skru av radiatoren, for å bli i ditt bilde. Jeg vil også bare kort kommentere våre avisers ansvar - og kanskje våre kristelige avisers ansvar for denne varmen og vennligheten. Jeg skal vokte meg vel for å belære vår presse, men det er klart at pressen må også være villig til å leve litt i den omvendte verden av vanlig pressevirkelighet, hvor det uvanlige, det spennende, det sensasjonelle, hvor smellene liksom skal bli det som utgjør oppslagene.

Johannes Ulltveit-Moe var uheldig her, og jeg tror vi i all hjertelig konkordalitet skal være varsomme med hverandre når vi lager våre oppslag. Jeg jobber også i pressen, som bedriftslege i et par av verdens største aviser her i Oslo, så jeg skjønner poenget. Det kan oppstå krise på desken hvis man ikke har klart å finne det helt sensasjonelle oppslag. Da har man ikke gjort

jobben sin. Vi er en kirkefamilie, og det er klart at kraften i det smellet som jeg forlater mitt hus med etter frokosten om morgenen sier litt om hvordan stemningen har vært ved frokostbordet. Men når pressen da står ved frokostdøren og hører smellet og er villig til å referere derfra, så må den også være villig til å møte opp når jeg kommer hjem til middag og omfavner familien, fordi vi har tenkt over saken, fordi vi har kommet til en ordning. Vær vennlig å ta med helheten, ikke kjør detaljer!

Dirigenten:

Takk. Neste taler var Arvid Nergård, og deretter Ole Bjørn Hugaasen.

Arvid Nergård:

Herr dirigent. Jeg vil gjerne takke biskop Aarflot for det foredraget han har levert. Jeg synes det inneholder veldig mange momenter som vil være klargjørende for det komitearbeidet vi etter hvert skal ta fatt på. Jeg synes også det er grunn til å understreke dette som Inge Lønning sa om takknemlighet, og at vi har vært og er en privilegert kirke. Jeg tror at om vi sammenligner vår kirkes historie fra reformasjonstiden til i dag, er det grunn til å gi uttrykk for litt mer takknemlighet enn det som ofte kommer til uttrykk. Jeg hører til dem som beklager veldig dypt de kontroversielle motsetninger som er kommet mellom stat og kirke, takket være den pluralistiske utvikling vi har fått i samfunnet.

Jeg tenker på bestemte lover, og i særdeleshett på en bestemt lov. Den kirkeordning vi har hatt har tjent evangeliet i vårt folk gjennom flere hundre år, la oss ikke glemme det. Og det er dog det vesentlige.

Jeg synes jeg må få si at når det gjelder kirkeforståelsen har Aarflot grepet rett i blinken på side 5 og 6, hvor han presiserer at en riktig kirkeforståelse må defineres på bakgrunn av nådemiddelforvaltningen. Her er nevnt Ordet og sakramentene. Jeg tror at vi ikke ensidig må presisere at kirkeordningen er et adiaforon. Det gjør vel ikke noen av oss. Vi er klar over at da kommer vi i konflikt med iallfall luthersk forståelse av dette.

Men jeg kan ikke la være å tenke på en historie om prosten Bucer. Han var jo litt reformert etter hvert i tankegangen. Han var veldig anfektet over dette å skulle gå i tog rundt en kirke i forbindelse med en kirkevigselse, og skrev til Luther om hva han skulle gjøre i den saken. Luther svarte da tilbake: "Kjære prost Bucer. Hvis Deres fyrste og markgreve - eller hva han var for noe - gir Dem frihet til å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene rett, så gå i Guds navn med i toget og ta på Dem en kappe av silke eller fløyel. Og er det ikke nok med en kappe så

ta på tre, og er Deres herre markgreven ikke fornøyd med at De går en gang rundt kirken så gå tre ganger og blås i lur", og så videre.

Vel, det betyr ikke at kirkeordningen for Luther var et adiaforon. Jeg tror han tenkte veldig mye ut fra det guddommelige mandatoppdrag, og jeg ville nettopp peke på at vi bør tenke på mandatoppdraget, det guddommelige mandatoppdrag som skaper kirkeordning og kirkelære, som tjener evangeliet.

Så bare et par ord om kirkens basisfelleskap. Det var også definert her i Aarflots foredrag, kanskje på en slik måte at noen følte at det ble for trangt, og noen følte at det ble nesten anstøtelig. Jeg tror at vi skal tenke slik at kirkens basisfelleskap, åndelig talt, har vi i dåpen og troen. Kirkerettslig kan dette basisfelleskap eksistere så lenge kirkestyret positivt tjener evangeliet. Jeg tror også at vi skal ta oss ad notam det som ekspedisjonssjefen i Kirkedepartementet sa om konkordat; at et konkordat kan man ikke snakke om innenfor en statskirkeordning. Et konkordat kan det bare være tale om der hvor det er et skille mellom stat og kirke. Slik er det iallfall kirkehistorisk.

Så til slutt et par ord om embetet. Jeg vil si det slik at embetet vokser fram av kirkens åndelige liv. Det er innstiftet av Gud, og det har sin autoritet så lenge det utøves i samsvar med Guds ord. Det betyr at menigheten ikke er arbeidsgiver i ordets demokratiske betydning i den forstand at flertallet i menigheten bestemmer hva en prest skal si og gjøre.

Dirigenten:

Takk. Så var det siste inntegnede taler, Ole Bjørn Haugaasen, før Aarflot får ordet til sluttinnlegg.

Ole Bjørn Haugaasen:

Herr dirigent. Takk Aarflot, jeg liker spissformuleringer, og jeg tror du på bakgrunn av dem har fått noen av de reaksjonene du kanskje ønsket å få. Men hvorfor jeg tar ordet er fordi jeg la merke til at til tross for et helhjertet forsøk her borte fra på å forklare forskjellige ord, var det ingen som tok opp hansken fra Trond Dahlen, ingen som hørte nødropet. Det sitter fortsatt folk nede i salen her som ikke vet hva konkordat og konkordatmodell er. Det blir omtrent som tante Augustana det der.

Jeg tror vi skal besinne oss litt på dette møtet, at ikke alle her, og ihvertfall ikke alle utenfor som skal vite hva vi driver med, har akademisk eller teologisk utdannelse, slik at vi prøver å snakke et språk som folk kan forstå. Kirkemøtet kommer fra grasrota, ble det sagt i foredraget, og da må grasrota forstå hva vi snakker om.

Og det har jeg lyst til å poengtere veldig sterkt. Sunt folkevett har vel de fleste av oss, og jeg har ikke lyst til å insinuere at den som ikke forstår ikke har det. Så derfor, kommer man med slike ord; vær så snill å forklar dem.

Dirigenten:

Takk. Vær så god, Andreas Aarflot.

Andreas Aarflot:

Jeg takker for en allsidig diskusjon som viser at det har vært mange viktige ting som ble berørt i innledningen, og jeg er glad for at vi har fått inn en virkelig sesjon som går på de prinsipielle spørsmål. Det er jo tross alt helt grunnleggende for oss som Kirkemøte at vi ihvertfall definerer vår posisjon, at vi drøfter hvor vi står rent teologisk, prinsipielt og kirkelig. Vi kan ikke vente at politikerne skal definere det for oss. Og hvis ikke vi gjør det, er det ingen andre som gjør det. Derfor er jeg glad for denne samtalen, og det er klart at når så mange lærde mennesker sitter i salen og hører på vil jo enkelte meget knappe formuleringer i et foredrag med et bestemt hovedsikte lett kunne bli gjenstand for en utvidet diskusjon.

Jeg har ikke gjort noe forsøk på å gi en dogmatisk fremstilling av alle de enkeltpunkter som jeg tross alt måtte berøre, og derfor kan jeg vel si at jeg uten vanskelighet kan erklære meg enig med svært mange av dem som har kommet med innlegg, som kan synes som om de egentlig er kritiske til hovedsynspunktet mitt. Jeg har i en annen kontekst ikke noe vanskelig for å dele synspunkter med mange av dem som har hatt ordet, og jeg håper at møtet videre fremover vil gi oss mulighet til å komme videre i disse diskusjonene.

Må jeg få lov å berøre noen ganske få punkter. Det første er at dette tema som vi har tatt opp her, var et forsøk på det jeg kaller en posisjonsbestemmelse i forhold til den andre posisjonsbestemmelsen som vi har for Kirkemøtet, og som ligger i papirene, som ligger i Loven, som ligger i forarbeidene til Loven, og så videre. Det er det jo en mengde av i materialet, og nå ønsket jeg å forsøke å gi en teologisk og prinsipiell posisjonsbestemmelse. Derfor blir naturligvis mitt hovedsiktepunkt hvordan vi står når vi tenker teologisk over kirken og Kirkemøtet i forhold til den politiske betraktning av kirken og Kirkemøtet. Og da blir det jo enkelte punkter som får en annen betoning, for eksempel det som Bergen tok opp om nøklemakten.

Mitt anliggende her, Bergen, var selvfølgelig ikke forholdet mellom menigheten som forvalter nøklemakten generelt, og embetet som forvalter den konkret og praktisk. Mitt poeng var ganske enkelt; skal staten

forvalte nøklemakten i en kirke? Er det staten som skal bestemme når et menneske faller utenfor i lære eller liv i kirken? Det var selvfølgelig siktepunktet her, og så kan vi ellers diskutere den andre siden av saken hvor du er mye mer lærd enn meg. Jeg er stort sett enig med deg i det du sa om det. Men her må vi altså huske litt på perspektivet som foredraget er kommet inn i, og da blir naturligvis også spørsmålet om bedømmelsen av fortiden litt avhengig av hva man har i tankene.

Man kan godt i en annen sammenheng lett komme med en lovprisningstale over hvordan vår kirke har hatt frihet til å komme med mange initiativ, og hvordan vi har hatt mange verdifulle ordninger i kirken gjennom de hundreder av år de har vært der. Det er ingen nedvurdering av vår historie, Grønningsæter, jeg har villet komme med her. Men jeg har stilt spørsmålet om hvordan denne historie står rent prinsipielt teologisk - hvordan den kan forsvares og legitimeres. Og da er det jo slik at den kirkerettslige teori inntil nå har hvilt på dette gamle prinsippet om Kongen som den som er kirkens overhode.

Det var det Luther og hans medarbeidere, særlig Melancthon, la fram og begrunnet med at fyrsten var kirkens fremste medlem. Det var uttrykket som ble brukt. Fordi fyrsten var kirkens fremste medlem og dertil rådde over ytre maktmidler, det forvaltningsmessige apparat, så kunne man gi kirkestyret i hendene på fyrsten. Det var en konsesjon til den politiske virkelighet, et begrep som det ikke nødvendigvis ligger noe odiøst i.

Kirken har alltid måttet etablere seg med en konsesjon til den politiske virkelighet, og det var det den gang også. Men når jeg sier at dette i dag ikke er stort mer enn i teorien et basisfellesskap, så ligger jo vekten nettopp på teorien. Og når da Inge Lønning kommer og sier at selv Castberg hevder at statsrådene som skal sitte i kirkelig statsråd har mer enn en formell kirketilhørighet som de er forpliktet av - at de skal være forpliktet av bekjennelsen etter dens innhold - ja, så skjønner vi jo alle med en gang at dette er nettopp i teorien. Det er jo bare i teorien det består et basisfellesskap, og det var det jeg sa, ikke noe annet. Jeg synes det er nokså klart at det blir stående.

Vi har i virkeligheten dette problemet fordi det er politiske organer som har trådt inn og representerer det som en gang var den kristne fyrste med personlig trosbekjennelse. Den første kirkelov vi fikk for Danmark og Norge begynner med Kongens personlige bekjennelse som han avlegger til den evangeliske tro. Han sier rett ut "Jeg bekjenner meg til rettferdiggjørelsen av tro", og så går han videre og lager kirkelov. Det er klart at den situasjon eksisterer ikke i dag annet enn i teorien.

Nå har man festet seg mye ved begrepet konkordat. Hvis man leste eller hørte det jeg sa, så var jo hovedsaken ikke så mye begrepet konkordat. Det kan man ha forskjellig mening om. Jeg er ikke hundre prosent sikker på at de som har uttalt seg her om at det ikke er mulig å ha et konkordat forenet med en statskirkeordning har rett. Min kirkehistoriske lesning tyder på andre ting. Vi har hatt en statskirke i vårt land med konkordat for eksempel på 1200-tallet. Jeg oppfatter i prinsippet den finske kirkes stilling som et konkordat mellom kirke og stat i Finland, slik vi hørte litt om det i går. Det er da et historisk skjønn, en historisk vurdering, og ordet kan vi godt la ligge. Det jeg sa og som var viktigst, før jeg kom til selve ordet, var at statskirke kan en bare akseptere som en praktisk politisk ordning av kirkens ytre forhold i et fritt og gjensidig samarbeidsforhold mellom statlige organer og kirkelige organer, og det synes jeg er nokså viktig. Der kan vi jo kanskje sette punktum hvis det er lettere. Men det er jo dette det gjelder å bevare videre fremover.

Ellers skal jeg ikke gå inn på flere av de ting som er tatt opp. Jeg bare takker for samtalen. Jeg er glad for at denne samtalen er begynt, jeg er glad for at den kom ved åpningen av møtet, og jeg håper at denne fine og åpne samtaletonen må føres videre gjennom hele vårt møte. Det er disse ting vi må bygge vårt arbeid på. Takk for deltakelsen.

Dirigenten:

Igjen takk til Aarflot for foredraget, og dirigenten vil også si hjertelig takk for debatten med mange innholdsrike og sindige inlegg, uten at den derfor ble konturløs.

Her foreligger intet voteringstema, dem blir det nok av siden.

Dermed er møtet hevet.

PLENUM III

Dirigenten:

Vel møtt til ny plenumssamling. Nå tror jeg vi virkelig skal få prøve ut vår evne til saksbehandling og hvordan komiteer og plenum fungerer i forhold til hverandre. Vi kan nå ønske representanten for Misjonshøgskolen velkommen, dekanus Øyvind Eide. Er noen av møtedeltakerne fraværende fra denne sesjonen? Det er: Bjørkli, Bjelland, Kringlebotten, Bjørklund og Kjos.

Så går vi til arbeid. Dirigentskapet er blitt enige om ikke å foreslå begrenset taletid foreløpig, men det vil samtidig si at det stilles krav til hver enkelt møtedeltaker om å disiplinere seg selv. I gjennomsnitt har vi ca. 20 minutter pr. sak i dag og det er ikke mye, så her må det et samarbeid til om vi skal klare det. Vi har forskjellige typer saker, forskjellige typer innstillinger. Vi blir enige om behandlingsmåten etter hvert som vi går fram på sakslisten, og vi starter med sak 2: Valg av Kirkerådsmedlem.

SAK KM 2/84: VALG AV KIRKERÅDSMEDLEM

Som forsamlingen vet, er dette et suppleringsvalg av det 15. medlem i Kirkerådet, for resten av innværende periode, og dette medlem skal være en lek kirkelig tilsatt. Kirkemøtet har fått tilsendt saksorientering som ligger i mappen, og har fått tilsendt en liste i form av et brev over nominerte kandidater. Valgkomiteen har forberedt saken og levert sin innstilling. Vi gir ordet til leder for valgkomiteen, Tordis Sandvik.

KOMITEENS INNSTILLING:

Tordis Sandvik:

Dei kyrkjelege yrkesorganisasjonane og bispedømeråda har nominert 13 kandidatar. Valgkomiteen har gått gjennom denne lista og har sett opp ei innstilling med fem namn. Den representanten som skal veljast skal ikkje representere si yrkesgruppe, men vi har

når vi har sett opp dei fem tatt med ein frå kvar yrkesgruppe. Ellers har vi forsøkt å ta hensyn til geografisk fordeling, og vi har sett opp to kvinner og tre menn. Som dere vil sjå av innstillinga som er delt ut, har vi innstilt følgjande i alfabetisk rekkefølge:

Menighetssekretær Ingrid Dean, Tonstad
Kirkeverge Øyvind Grue, Mo i Rana
Klokkerdiakon Sverre Gaarden, Hamar
Kateket Betty Haga, Sandnes
Organist Guttorm Ihlebæk, Våler.

Dirigenten:

Takk. Vi har fått referert forslaget, er det andre forslag? Så er ikke tilfelle. Er det noen som ønsker ordet til saken? Nordrum, værsgod.

Edvard Nordrum:

Det er ikke utslag av noen lokalpatriotisme, men vi i Borg må si at vi vil gjøre vårt for å anbefale Guttorm Ihlebæk. Vi har hatt han i møte i bispedømmerådet for å drøfte problemer innenfor kirke- musikken i Borg, og vi må si han er en mann vi har funnet uvanlig klok og romslig, særlig når det gjelder dette å forene ulike syn. Det er ikke tvil om at det er visse spenninger ute og går mellom ulike former for musikk i kirke og kristenliv og. Og vi fant han å være veldig klok. La dette være et bidrag til å belyse at, om han ikke er den andre vil ha, så synes vi han iallfall er en vi sterkt vil anbefale.

Dirigenten:

Takk. Ragnhild Veiteberg, deretter Øystein Trømborg. Vi regner med at det ikke blir lange valgtaler.

Ragnhild Veiteberg:

Dirigent. Vi har tidlegare fått understreka at kyrkja vår, og dermed også Kyrkjerådet, har tre viktige hovudoppgåver; forkynning, undervisning, diakoni. viss vi ser på erfaring og utdanningsbakgrunn til dei som i dag er med i Kyrkjerådet, så trur eg vi kan seie at vi dekker godt dei to første sektorane; forkynning og undervisning, men vi har i det nåverande Kyrkjeråd ingen som representerer diakonisektoren. Det gjer at eg gjerne vil tilrå at vi samlar oss om nummer tre som er diakon og som har brei erfaring i frå diakonalt arbeid.

Dirigenten:

Takk. Det er Øystein Trømborg.

Øystein Trømborg:

Jeg vil rette oppmerksomheten mot kirkeverge Øyvind Grue, Mo i Rana, som er et meget godt navn i denne

sammenheng. Han har gjort seg gjeldende i svært mange sammenhenger og avslørt seg som en glimrende planlegger og strategisk tenker. Han er kirkeverge, og det er vel også en kategori som svært gjerne kunne sitte i denne forsamlingen. Dessuten har han den store fordel at han er nordfra.

Dirigenten:

Takk. Ingen flere har bedt om ordet. Vi anser denne delen av debatten som avsluttet og vil gå over til å se på valgprosedyren. Dirigentskapet har vært noe i tvil om valgprosedyren når det gjelder akkurat dette valget, som på sitt vis er et enestående valg. Ut fra forretningsordenens punkt 8.2c kan utfallet av valget avgjøres ved et relativt flertall, det vil si flere stemmer enn for noe annet forslag. Slik kan det gjøres, men dirigentskapet har likevel funnet å ville foreslå at det i dette tilfellet bestemmes at det skal kreves mer enn halvparten av stemmene for at noen skal anses som valgt. Nestemann i stemmetall vil da bli varamann.

Det kan komme til å innebære to valgomganger, men det vil samtidig understreke det solide grunnlag av stemmer for den som skal være Kirkerådets første representant valgt som lek kirkelig tilsatt. Dirigentskapet foreslår altså at det i dette tilfellet skal kreves mer enn halvparten av stemmene for den representant som skal velges. Er det innvendinger mot dette forslaget til valgprosedyre? Det er det ikke.

Vi går da til valg.

På arket skal det stå ett navn og forslagene er som tidligere referert:

Menighetssekretær Ingrid Dean
Kirkeverge Øyvind Grue
Klokkerdiakon Sverre Gaarden
Kateket Betty Haga
Organist Guttorm Ihlebæk.

Det stemmes.

(Skriftlig avstemning)

Vi går over til sakslista forøvrig. Først en generell orientering som går på komiteinnstillinger og videre saksbehandling.

OM KOMITEINNSTILLINGENE:

Dirigentskapet vil presisere at det i alle innstillinger skal refereres hvem som har vært til stede under behandling av saken, og hvilke dokumenter som har vært underlag for behandlingen. I de tilfelle hvor dette i dagens dokumenter ikke er presisert, regner dirigentskapet med at alle har vært til stede, og at de dokumenter som ligger i vår saksmappe har vært underlag for behandlingen. Hvis det ikke stemmer, ber vi om at komiteleder gir beskjed til sekretariatet slik at det kan rettes opp i neste omgang.

Innstillingene består av premisser som ender opp i forslag til vedtak. Vi vil understreke at premissene er komiteenes premisser. Disse vil følge saken videre som dette. Det som kommer fram i plenumsdebatten vil også følge saken videre via møtereferatet. Premissene har ikke automatisk vedtaksgyldighet. Vedtak blir det bare av det som Kirkemøtet vedtar ved avstemning etter forslag som fremmes enten av komiteene eller av medlemmer i møtet. Er dette greit? Det ser slik ut.

Ellers får vi hjelpes ad utover. Det er første plenum hvor vi behandler denne type saker, så vi får se om vi ikke i fellesskap kan få det til å gå.

SAK KM 21/84: RAPPORT FRA DET LUTHERSKE VERDENS-
FORBUNDS 7. GENERALFORSAMLING

Dirigenten:

Vi går over til sak 21: Rapport fra Det lutherske verdensforbunds 7. generalforsamling. Men før vi går over til direkte behandling av denne saken har vi den glede å ønske to gjester velkommen til oss. To av Den norske kirkes utsendinger til denne generalforsamlingen; en delegat, det er familiekonsulent Gunvor Lande, og en rådgiver for delegasjonen, sokneprest Sverre Smaadahl.

Vi er glad for at dere kunne ta dere tid til å komme selv om møtet bare kan gi dere minimal taletid, dessverre. Vi ser fram til det friske pustet direkte fra møtet, og vil gi ordet til Sverre Smaadahl først. Vær så god.

Sverre Smaadahl:

Mine damer og herrer. I alt ble 13 svære emner behandlet i løpet av 14 dager i Budapest, og på

grunnlag av grupperapportene ble det fattet et enda større antall vedtak. Jeg vil hevde at disse rapportene til tross for en ganske kraftig kritikk som har vært rettet mot generalforsamlingen i Budapest, innholder svært meget verdifullt stoff som er nødvendig for vår kirke, og skritt blir selvfølgelig tatt for at dette materialet skal kunne komme ned på menighetsplanet. De to korte innleggene vi skal ha blir naturligvis et utvalg av de rapportene vi har hatt mest å gjøre med.

En av rapportene handler om kristnes liv i forskjellige sosiale systemer. Møtet fant sted i et kommunistisk land. Vi fikk leve med i kristne menneskers liv i et totalitært ateistisk samfunn. At møtet kunne fungere så fritt som det gjorde, er et vesentlig skritt fremover for kontakten mellom kristne i vårt og deres samfunnssystem.

Gruppen anbefalte kontakt mellom kristne i øst og vest. Kirkeledere og menigheter i øst ber om slik kontakt. Det er en viktig oppgave for norske menigheter å engasjere seg i dette kontaktarbeid. At Mellomkirkelig Råd og Presteforeningen vil være behjelpelig med å formidle slik kontakt, det står på trykk i årets U-landssøndagsavis.

Kristne menneskers liv i et annet totalitært system engasjerte generalforsamlingen voldsomt. Ikke minst takket være biskop Andreas Aarflots innsats, vedtok forsamlingen det effektive skritt mot diskriminering av fargede kristne i Syd-Afrika. Når biskop Tutu kommer for å motta Nobels fredspris, vil budskapet fra Budapest om kamp mot diskrimineringen bli enda mer påtrengende enn gjennom dokumentene fra Budapest. Han vil på linje med Budapest utfordre norske menigheter til aktivt å bidra til opinionsdannelse mot rasediskrimineringen.

Skriftet er kort til rapporten fra gruppen som arbeidet med menneskerettighetene. Det ble rullet opp et grelt bilde av situasjonen jorden over, med kristnes lidelse på grunn av brudd på menneskerettighetene interesserte ikke minst. Derfor står religionsfriheten øverst på listen over menneskerettigheter som LVF vil gå inn for å fremme. Deretter kommer arbeidet for å redusere den uhyggelige utbredelse av tortur, retten til liv, arbeidet for ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, og så videre.

Hvem føler ikke at dette gjelder vår kirke og våre menigheter og hver enkelt av oss. Når et lem lider, lider hele legemet. Det var full enighet i Budapest om at LVF nå skal intensivere arbeidet for menneskerettighetene. Det ble vedtatt at staben skal styrkes,

men det er helt opplagt at det hjelper lite med mindre lokalmenighetene i de lutherske land med de lutherske kirker engasjerer seg mer i arbeidet for menneskerettighetene enn hittil.

Rapporten fra gruppen om fred og rettferdighet sier det blir aldri holdbar fred så lenge mennesker sulter, urett råder, forfølgelse og diskriminering får fortsette. Fred og rettferdighet hører sammen, gjentok Budapest, for å minne menighetene om det en gang til. Terrorbalansens uhyggelige perspektiv fikk nedslag i kallet til arbeid for nedrustning - og med tydelig adresse østover understrekes samvittighetsfriheten for militærnektene.

Jeg nevner videre, uten å kommentere, rapporten om fattigdom og sult, og om de økologiske problemer verden over.

Som dere forstår legges det stor vekt i dokumentene fra Budapest på en styrking av Det lutherske verdensforbunds innsats på det sosialetiske området. Ikke som en erstatning for andre, som mange vil kalle grunnleggende, oppgaver for en konfesjonell verdensorganisasjon, men som en direkte konsekvens av den tro og den bekjennelse vi som lutheranere står for. Takk for oppmerksomheten.

Dirigenten:

Hjertelig takk. Gunvor Lande, værsgod.

Gunvor Lande:

Vyrde Kyrkjemøte. Dei tre emna eg skal ta opp og referere kort frå, er misjon, økumenikk og luthersk identitet, og til slutt kvinnespørsmåla.

Misjon blei behandla i eit foredrag og i ei tredelt arbeidsgruppe, der den norske representanten var Odd Bondevik, generalsekretær i NMS. Denne grupperapporten fekk stor oppslutning, og var den einaste som vart einstemmig vedteken. Ein kan spørje kvifor, og vil få ulike svar. Men trass alt - misjonsvisjonen er aukande i LVF. Ein ser behovet. No kan ein seie at rapporten ikkje gjekk inn i ein djupare teologisk debatt, men helst tok for seg praktiske prioriteringar med tilrådingar til dei ulike kyrkjene og til LVF. Debatten var god. Det skal bli spennande å sjå korleis eit "working paper on mission" som vart sett saman i Geneve i januar -84, og blir eit førebudingsdokument og eit slags etterdokument, blir motteke og arbeidd med rundt omkring i kyrkjene. Dersom ein hadde gått djupare ned i teologien, hadde vel gjerne skilnadene kome meir tilsynes. Men ein fekk altså eit positivt inntrykk av at misjonsvisjonen er aukande.

Det var fint at lyset blei sett på dei store religi-
onane og nyreligiøsiteten. Det er kristne mange,
mange stader rundt omkring i verda som lever under
eit press frå andre religionar, og som treng å få
hjelp til å møte dei. I Noreg er det kanskje helst
nyreligiøsiteten som kjem inn over oss.

Økumenikk og luthersk identitet: Når det gjeld
spørsmålet om sjølvforståing, blei det behandla i ei
spørsmålstilling innover i organisasjonen og i ei
utover. Når det gjeld innover i organisasjonen, blei det
understreka og vedteke at det skal vere alter- og
preikestolfellesskap, eller tilrådd at det skal vere
alter- og preikestolfellesskap innanfor Den lutherske
kyrkja. Det kan vere lutherske kyrkjer som ikkje har
anerkjent kvarandre og hatt eit slikt fellesskap, og
LVF's føremål med å ta opp dette har vore å peike på det
lutherske synet som samlar oss; at der evangeliet blir
rett forkynt og sakramenta rett forvalta, der er det
grunnlag for eit slikt fellesskap mellom kyrkjer som har
den same vedkjenninga. Også når det gjeld sjølvforståing
eller identitet utad, blei det understreka på nytt at
LVF må finne sin plass i ein større økumenisk heilskap.

Læresamtalar blei og understreka. Det var representantar
ved generalforsamlinga for alle dei store kyrkjesamfunna
rundt omkring, og det er viktig å følge opp også i
Noreg. Vi har grupper i gang her med læresamtalar, og
frå hausten 1983 har vi og Norsk teologisk samtaleforum
med Den norske kyrkje og mange andre kyrkjer i Noreg.

Kvinnespørsmåla kom til å stå svært sentralt på denne
konferansen. 30% av delegatane var kvinner, og det vil
jo seie at dei var synlege i forsamlinga. Ein ting som
vel mange la merke til var at det var mange kvinner som
tok del i drøftingane - særleg afrikanske og asiatiske
kvinner. Dette var og fyrste gongen ei kvinne stilte som
presidentkandidat. Det var Bodil Sølling frå Danmark, og
ho viste seg å vere eit reelt alternativ til kandidaten
Kaldy som altså blei valt. Kvifor var så kvinnene meir
synlege denne gongen? Eg trur ein må seie det var eit
resultat av at ein i sju år, etter førre generalfor-
samling i Dar es Salaam, har hatt ein Women's Desk ved
LVF. Dei har dreve med leiartrening og sakleg informa-
sjon om sakene i alle verdenshjørna, slik at kvinnene
kunne meir om desse tinga.

Kvinnespørsmåla vart tekne fram i gruppene under ein fin
teologisk synsvinkel: "Partnership of women and men in
church and society". Det er altså ein teologi som
strekar under at menneska er skapt av Gud som mann og
kvinne, og det er denne fellesskapen vi skal arbeide
med. Vår rapport frå denne gruppa, der eg var med, vekte
stor debatt i plenum. Ein kom fram med viktige ting som
vi i Noreg og må arbeide for å realisere.

Eg vil nemne tre ting: Det fyrste var at organisasjonen vedtok at i alle råd og styrer innanfor LVF skal det vere minst 40% av kvart kjønn. Det skulle og vere i samsvar med dei Kyrkjerådsvedtak ein har frå Noreg.

Så var det oppfordring til å arbeide teologisk med antropologi for å finne ut og utfalde meir kva det vil seie å vere menneske skapt i Guds bilete, skapt til mann og kvinne og denne fellesskapen.

Det tredje var emnet vald, med oppfordring til kyrkjene om å sjå på dette problemet, ta det alvorleg og arbeide med det på ulike plan. I Noreg har jo det skjedd gjennom Bispemøtet sitt arbeid, og boka "Vold i ekteskapet" som er komen ut.

Alt i alt: Eit stort høve til å møte folk frå andre verdsdelar - og til å bringe med seg heim ei kjensle av at vi står saman i ei kyrkje, enda om vi er ulike, ser ulike ut og legg vekt på ulike ting. Vi treng å arbeide saman. Takk.

Dirigenten:

Hjertelig takk til dere begge. Før møtet går over til sine egne innstillinger og papirer i denne saken, vil vi gi anledning til spørsmål til de to gjestene, om det skulle være noen som har noe å spørre om. Det er det ikke. Da sier vi dere takk, og regner med at dere kanskje vil lytte til den videre behandling av saken. Det er dere velkomne til.

Kirkemøtet har i denne saken mottatt saksorientering som ligger i mappen og en rapport fra Mellomkirkelig Råd vedrørende Det lutherske verdensforbunds 7. generalforsamling. Komite 2 har behandlet saken og har levert sin innstilling. Vi gir ordet til saksordfører Gunnar Lislerud.

KOMITEENS INNSTILLING

Gunnar Lislerud:

Dirigent. Komite 2 har behandlet disse dokumentene som vi var forelagt: Rapport fra Mellomkirkelig Råd, budskapet fra den 7. generalforsamling i Det lutherske verdensforbund, og rapport fra generalforsamlingen sendt ved biskop Andreas Aarflot. På bordet hadde man også resolusjonsarbeidene fra generalforsamlingen.

Det første avsnittet gjelder premisser:

Budapestmøtet vedtok en rekke resolusjoner som innebærer utfordringer for de lutherske kirkene i verden. Møtet aktualiserte også spørsmål om Det lutherske verdensforbunds engasjement og profil.

Komiteen - vi ber at dere retter det, og dette gjelder alle ganger der Kirkemøtet er nevnt under premissene, slik at det alltid skal stå komiteen. Altså - Komiteen vil i denne forbindelse særlig understreke følgende: Det er nødvendig at den teologiske bevisstheten i LVF skjerpes, og at teologiske spørsmål i større grad fokuseres innen organisasjonen. Komiteen vil oppfordre til å gi den genuint lutherske læresubstans en sentral plass. En teologisk bevissthet som også inkluderer de unge kirkers teologi kan være med på å berike det økumeniske fellesskapet.

Videre vil komiteen fremheve betydningen av et grense-sprengende gudstjenestefellesskap der lovsang og tilbedelse får god plass. En gjensidig utveksling av representanter fra søsterkirker fra øst og syd vil berike vår liturgi og våre salmer. Det er med sorg vi må erkjenne at det ikke er en selvfølge at representanter for alle lutherske kirker kan preke i hverandres gudstjenester og forrette/delta i hverandres nattverdsfeiring. Derfor er vedtaket om fullt alter- og prekestolfellesskap innenfor LVF's medlemskirker et viktig skritt i riktig retning. Komiteen støtter suspensjonen av de to hvite lutherske kirkene i Sør-Afrika. Dette var en nødvendig reaksjon. En beklager at det var nødvendig å gå til et slikt skritt. Vi håper at disse hvite kirkene vil besinne seg og gå inn i det store fellesskap av lutherske kirker i Sør-Afrika: The Evangelical Lutheran Church in South Africa.

Komiteen oppfordrer til frimodighet når det gjelder å kritisere brudd på menneskerettene. Menneskets rettigheter er like viktige enten de undertrykkes i øst eller vest. Det må reageres med samme alvor uansett hvor krenkelsen finner sted.

Komiteen sier seg glad for LVF's vilje til å øke kvinnerepresentasjonen i sine egne organer. Kvinnemishandling er et alvorlig problem som også angår kirken. Det er derfor nødvendig at det satses på alle plan i kirken for å møte de utfordringene dette gir.

Komiteen støtter de bestrebelser som er gjort når det gjelder bilaterale samtaler mellom lutherske kirker og andre kirkesamfunn. Dette arbeidet står på ingen måte i motsetning til bestrebelsene på å styrke vår lutherske arv. Etter komiteens oppfatning har de bilaterale samtalene vesentlige synspunkter å tilføre den lokale diskusjon om holdningen til og samarbeidet med andre ikke-lutherske trossamfunns arbeid på stedet.

Mange viktige oppgaver og utfordringer kan med fordel løses sammen med andre kirkesamfunn. Dette gjelder for eksempel spørsmål om u-hjelp, menneskerettigheter, fred og nedrustning. Komiteen vil peke på nødvendigheten av å vurdere hvilke av LVF's oppgaver på disse områdene som best kan løses ved økumenisk samarbeid.

Med bakgrunn i disse premisser vil komiteen fremme følgende forslag:

Vedtak:

Kirkemøtet gir sin tilslutning til budskapet fra LVF's 7. generalforsamling, og anbefaler at dette - eventuelt i forkortet form - tas inn i bispedømmerådernes meldingsblad og i menighetsbladene.

Kirkemøtet fremholder betydningen av at det norske engasjement i LVF styrkes.

Kirkemøtet ber Mellomkirkelig Råd følge opp protokollatene fra generalforsamlingen.

Kirkemøtet mener det er viktig at Mellomkirkelig Råd får gode muligheter til å formidle informasjon til menighetene om det arbeid som LVF gjør. Det forutsettes at denne informasjon legges slik til rette at den kan få betydning for den enkelte menighets liv.

Kirkemøtet ber Kirkerådet oversende protokollatene fra generalforsamlingen til sine aktuelle fagutvalg.

Dirigenten:

Takk. Vi ser hvor mange som ber om ordet og i hvor stor grad det er nødvendig med noen oppklaringer. Takk til komiteen og til saksordføreren. Vi har fått fremlagt forslag til vedtak, og dirigenten vil presisere at det nå er det som er hoveddiskusjonsgrunnlaget. Vi har ikke anledning til å gå inn i alle de saksområder som generalforsamlingen brukte mange dager på å behandle, men værsgod, ordet er fritt. Håland, værsgod.

Svein Håland:

Dirigent. Jeg vil takke for det som er lagt fram her, og har i første rekke et par spørsmål når det gjelder premissene og forslag til vedtak. På side 1 så står det noe om at den teologiske bevissthet i LVF bør skjerpes. Det er jo en indirekte kritikk mot den teologiske bevissthet eller ubevissthet som måtte være i LVF. Jeg kan jo først spørre om hva som ligger i dette og hva man ønsker å legge vekt på. Jeg vil muligens også eventuelt fremme forslag om at dette kommer inn i vedtaks form, slik at en gjerne kan vedta noe på dette Kirkemøte om at en arbeider mer aktivt for å styrke den teologiske bevissthet. Kanskje det ligger dette i punkt 2 i forslaget til vedtak, at det norske engasjement skal styrkes. Jeg vet ikke, men foreløpig dette.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten presiserer på nytt at premissene er komiteens premisser. Hvis møtet ønsker at noe av dette skal inn i vedtaksform, må det foreligge skriftlig som forslag til vedtak, eller det må presiseres i debatten at den og den representant vil understreke det og det punkt, slik at det kommer med i møttereferatet og følger saken på den måten. Neste taler er Andreas Aarflot, deretter Edvard Nordrum.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil bare gripe ordet for å uttrykke min store glede over at dette Kirkemøte, som jo ellers er opptatt meget med sine egne saker og sin egen profil, har fått anledning til å kaste blikket ut i verden og se litt på den sammenheng vi står i. Det er mitt håp at Kirkemøtene hvert år skal kunne ha tid til å drøfte litt av vårt mellomkirkelige og økumeniske engasjement, og at vi kan få kanskje enda større anledning til det senere. Jeg tror det er viktig i forhold til våre menigheter også at vi hjelper hverandre til å se at vi står i en større sammenheng, og at det er noe som beriker vårt fellesskap også her hjemme og på lokalplanet. Jeg hadde bare lyst til å gi uttrykk for denne takknemlighet. Takk.

Dirigenten:

Takk. Edvard Nordrum. Vi har ikke flere på talerlisten. Dirigenten foreslår at det settes strek under Nordrums innlegg.

Edvard Nordrum:

Siden det ikke er så mange som skal si noe her, må dere kanskje tillate meg at jeg hefter meg litt i noe angående premissene og ikke i vedtaket som anbefalt.

Jeg må fortelle at jeg for tre år siden opplevde en underlig nattverd i Sør-Sudan der residerende kapellan på Lillestrøm, Egil Hauge, forrettet nattverden. Ved siden av hverandre lå den katolske biskop i Sør-Sudan, Haide Taban i sin bispeskrud, ved siden av pinsevennen, Yngve Haugstvedt og indremisjonsmannen, Jon Fløistad. Det var et usedvanlig betagende syn, det må jeg si.

Jeg ser det står her i premissene at mange viktige oppgaver og utfordringer med fordel kan løses sammen med andre kirkesamfunn. Det gjelder spørsmål om u-hjelp, menneskerettigheter, fred og nedrustning, men det står ikke noe om evangelisering. Vi vet jo at vi lutheranere er veldig bevisste på vår teologi, og vi har samarbeidsvansker i Sør India-kirken og andre steder. Jeg må nesten spørre deg, Lislørud, ligger det litt luthersk stolthet her, kan vi liksom ikke tenke oss evangelisering slik den står sentralt i hele verdenskirkesamfunnets virksomhet for tiden? Kan vi ikke nevne en gang at vi kan være sammen med andre på dette viktige feltet?

Dirigenten:

Takk. Inge Lønning har bedt om ordet. Dirigenten har ikke registrert fler. Hvordan blir det, Håland, kommer det et forslag? I så fall må vi gi anledning til å tegne seg etter det også. Værsgod, Inge Lønning.

Inge Lønning:

Dirigent. Det var inspirerende å høre Nordrum tegne sitt bilde. Det var egentlig bare en liten kommentar til dette spørsmålet som har vært reist om komiteens vurdering av den teologiske bevissthetsgrad i Det lutherske verdensforbund, sett i sammenheng med dette punktet i vedtaksforslaget som lyder: "Kirkemøtet fremholder betydningen av at det norske engasjement i LVF styrkes." Dette punktet i vedtaksforslaget er ikke så selvsagt som det kanskje kan høres ut. Det hører med i dette bildet at både Svenska Kyrkan og Den finske kirke etter generalforsamlingen i Budapest har gitt klare signaler om at de akter å nedprioritere sitt engasjement i Det lutherske verdensforbund, til fordel for sitt engasjement i Kirkenes Verdensråd. Derfor tror jeg det har en ganske viktig signalfunksjon, dersom det fra dette møtet blir gitt dette positive signal fra Den norske kirkes side om engasjement i Det lutherske verdensforbund.

Det er vel også riktig å si at dette henger sammen med at Det lutherske verdensforbund befinner seg i en viss identitetskrise, tror jeg det er riktig å si. Det gjelder vel for store og tunge internasjonale organisasjoner av denne art at konjunktorene vil svinge fra periode til periode. Akkurat i øyeblikket er vel Det lutherske verdensforbund inne i en vanskelig situasjon. Til tross for et utmerket arbeid for eksempel når det gjelder det internasjonale hjelpearbeid - nødsarbeid - så tror jeg det er riktig å vurdere det slik at det gjør seg gjeldende en teologisk usikkerhet, som kanskje avspeiler en usikkerhet som gjelder medlemskirkene også - kanskje inkludert vår egen kirke, når det gjelder å aktualisere og tolke det som er sentralt i vår lutherske identitet med tanke på den situasjon kirken befinner seg i i dag. Derfor er det så positivt og viktig at det uttrykkes på denne måten at vi fra Den norske kirkes side ikke akter å resignere og gi opp Det lutherske verdensforbund, men akter å satse på denne organisasjonen også i fremtiden.

Dirigenten:

Takk. Det kommer forslag fra Håland, værsgod.

Svein Håland:

Dirigent. Jeg vil få takke for innlegget fra Inge Lønning, og har da forslag til et tillegg til punkt 2 i vedtaket; det settes komma istedetfor punktum og "at den teologiske bevissthet skjerpes".

Dirigenten:

Takk. Ønsker da noen ordet? Et forslag er fremsatt. Georg Hille får ordet. Er det fler? Da anser vi at strek er satt. Det er gitt anledning til å tegne seg etter at dette forslaget er fremsatt. Værsgod, Georg Hille.

Georg Hille:

Herr dirigent. Jeg vil støtte det som her ble sagt av Lønning, at man gjerne må styrke sitt engasjement, men jeg antar at ikke denne forsamling, og ikke jeg heller, er rede uten videre til å gå på Hålands forslag og tillegg. Jeg kan iallfall ikke si såpass mye om Det lutherske verdensforbund at jeg herved vil vedta at det bør styrkes. Jeg kjenner ikke så godt til det. Jeg tror heller ikke forsamlingen gjør det, så jeg synes det kan være nok at vi slutter oss til punkt 2 slik som det står.

Dirigenten:

Takk. Ønsker saksordfører ordet til avklaring eller avrunding?

Gunnar Lislerud:

Som dere skjønner har komiteen tatt med disse premissene for å kunne gi litt mer kjøtt og blod til hele denne rapporten, slik at det ikke bare blir disse vedtakene - som jo er korte og kanskje mer formelle, mer runde - men at de må ses i lys av de punktene vi har trukket frem av budskap og resolusjoner. Jeg vil også svare Edvard Nordrum; når det gjelder dette med å løse flere oppgaver sammen med andre kirkesamfunn, så har ikke vi villet gå lenger enn dokumentene fra Budapest egentlig gir anledning til, og det er da begrenset til dette som her står; u-hjelp, menneskerettigheter, fred og nedrustning.

Om vi skulle inkludere spørsmål om evangelisering, vil vi også involvere Kirkemøtet i en ganske voldsom debatt. Det er jo et meget ømtålelig og vanskelig punkt, men vi har altså ikke gjort det. Ellers tror jeg at det ikke var andre punkter jeg ønsker å si noe mer om. Det syn som Inge Lønning ga uttrykk for er også komiteens syn. Han var medlem av den komiteen.

Dirigenten:

Takk. Dermed er debatten avsluttet, og vi går til forslaget til vedtak, for ved avstemning å avgjøre hva møtet mener. Bare en liten oppklaring i første avsnitt. For at det skal komme fram hva møtet egentlig mener, bør det i siste linje stå "og i menighetsbladene". Det er ikke bispedømmerådets menighetsblad. Altså det "tas inn i bispedømmerådernes meldingsblad og i menighetsbladene".

Det er kommet et tilleggsforslag, og dirigenten foreslår at dette tas opp til votering først. Så kan vi deretter ta det hele. Tilleggsforslaget gjelder punkt 2, og det er foreslått at det skal lyde: "Kirkemøtet fremholder

betydningen av at det norske engasjement i Det lutherske verdensforbund styrkes og at den teologiske bevissthet skjerpes." Er det klart? Det tas opp til avstemning. De som stemmer mot dette forslaget viser det ved stemmetegn. 45 stemte mot. Avholder noen seg fra å stemme? 1 avholder seg fra å stemme, og dirigenten mener at vi for sikkerhets skyld får ta kontravotering også. Hvem stemmer for forslaget? 21; tilleggsforslaget er falt.

Vi går over til votering over det forslag til vedtak som nå foreligger i den form dere har det på det grønne arket, bare med "i menighetsbladene". De som stemmer mot dette forslag til vedtak, bes vise det ved stemmetegn. Avholder noen seg fra å stemme? Forslaget er enstemmig vedtatt.

SAK KM 2/84: VALG AV KIRKERÅDSMEDLEM

Vi har fått melding fra valgkomiteen om utfallet av første valgomgang når det gjelder valg av Kirkerådsmedlem. Det innebærer altså at det blir en valgomgang til. 74 stemmer er avgitt.

Klokkerdiakon Sverre Gaarden, Hamar, har fått 27 stemmer
Kirkeverge Øyvind Grue, Mo i Rana, 25 stemmer
Organist Guttorm Ihlebæk, Våler, 15 stemmer
Menighetssekretær Ingrid Dean, 6 stemmer
Kateket Betty Haga, 1 stemme.

Dette innebærer at møtet må ha en ny valgomgang. Det skal stå ett navn på stemmeseddelen, enten klokkerdiakon Sverre Gaarden eller kirkeverge Øyvind Grue.

Det stemmes.

(Skriftlig avstemning)

Avstemningen er avsluttet, og vi går videre til neste sak.

SAK KM 14/84: KIRKEMØTET OG REPRESENTASJON FRA
DE TEOLOGISKE FAKULTETENE

Kirkemøtet har fått saksorientering som ligger i saksmappen og Innst. O. nr. 79 fra Kirke- og undervisningskomiteen. Komite 4 har levert innstilling til saken. Nå viser det seg at ved en uoppmerksomhet er et

nylig innkommet brev ikke forelagt komiteen, og dirigenten vil få referere dette brevet. Det er fra Norsk Diakonihøyskole og til Kirkemøtet 1984. Det gjelder deltakelse i Kirkemøtet:

"Vi har med takk mottatt invitasjon til henholdsvis åpningsmøte og festgudstjeneste i forbindelse med Kirkemøtet 1984.

Vi tillater oss med dette å meddele at Norsk Diakonihøyskole på samme måte som de teologiske fakulteter ønsker å kunne delta ved Kirkemøtene. Vi vil tro at en formalisert kontakt mellom Kirkemøtet og de meget få institusjoner som utdanner direkte for tjeneste i Den norske kirke er både nødvendig og av gjensidig betydning. Ved siden av å representere et fagmiljø for de diakonale spørsmål i vår norske kirke, utdanner Norsk diakonihøyskole for tiden over 30 studenter pr. år.

Oslo, 16. november 1984.
For Norsk Diakonihøyskole:

Steinar Johansen,
rektor."

I denne forbindelse vil dirigentskapet gjøre oppmerksom på at selve problemet er behandlet i komiteen på bakgrunn av de allerede foreliggende sakspapirer, og dirigentskapet vil derfor foreslå at brevet følger saken videre. I denne omgang gir vi nå ordet til saksordfører for saken. Kristen Kyrre Bremer, værsgod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Kristen Kyrre Bremer:

Dirigent. Komite 4 har behandlet denne saken om Kirkemøtet og representasjon av de teologiske fakulteter på grunnlag av dokument 14.1, som lå i saksmappen, og på grunnlag av et forventet dokument som vi ikke har mottatt - men vi husker innholdet av dokumentet som skal inneholde forslaget fremsatt på Det frivillige kirkelige landsmøte, om representasjon ved Kirkemøtet fra utdanningsinstitusjonene for diakoner og kateketer. Og i sak er jo dette akkurat det samme som det refererte brev fra Diakonihøyskolen.

Vi har behandlet spørsmålet. Vi har ikke funnet det hensiktsmessig å foreslå, på det nåværende tidspunkt, noen utvidelse av representasjonen ved Kirkemøtet idet vi henviser til innstillingen til Odelstinget, på side 8, hvor følgende står: "Nemnda vil likevel ikkje nå gjera

framlegg om å endre samansetnad, men vil be om at det - etter at lovendringane har vore verksame i til dømes 8 år, vert lagt fram ei melding om dei røynsler som er gjort, serleg når det gjeld Kyrkjemøtet sin samansetnad og funksjon."

Når det da gjelder spørsmålet om å innby representanter fra de teologiske fakulteter, har komiteen gått inn for det, og begrunnet det dels ut fra Stortingets tilråding, men også ut fra følgende to momenter som vi mener er viktige i denne saken:

For det første at Kirkemøtet vil ha utbytte av den ekspertise disse representanter innehar på det teologiske området.

For det andre anser vi det også viktig at representantene fra fakultetene vil kunne fange opp signaler fra det som Kirkemøtet gjenspeiler av kirkens liv, fra menighetsplanet. Vi mener altså at det vil skje en gjensidig befruktende samtale.

Komiteen har funnet det mest hensiktsmessig at disse representanter knyttes til faste komiteer, men likevel slik at andre komiteer bør kunne tilkalle dem dersom dette skulle være ønskelig ut fra saksbehandlingen. De vil således stå i en noe spesiell stilling i forhold til Kirkemøtets faste representanter. Men vi kan jo i denne forbindelse også henvise til møtereglementet, kapitel 5, hvor det står i punkt 4 at komiteene kan tilkalle ekspertise i den utstrekning de finner det ønskelig.

Når det gjelder forslaget oversendt fra Det 25. frivillige kirkelige landsmøte, har komiteen funnet det umulig å ta stilling til forslaget før de nærmere konsekvenser av det er utredet.

Det dreier seg eksempelvis om begrunnelsen for at disse læreinstitusjoner og utdanningsinstitusjoner skal være representert, og det dreier seg også om eventuelt hvilken avgrensning man her skulle foreta til andre utdanningsinstitusjoner. Vi mener altså med andre ord at de teologiske utdanningsinstitusjoner står i en særstilling. Dette bør imidlertid, slik vi ser det, gjøres til gjenstand for en utredning. Jeg vil gjerne føye til at det ligger i vårt forslag til vedtak at vi mener det vil være ønskelig å gjøre dette vedtaket nå. Vi ønsker altså ikke at det utsettes, slik det er foreslått fra Kirkerådet i dokument 14.1. Og dette fordi det er Kirkemøtet som eventuelt ønsker fakultetenes representanter nærværende.

Det er altså Kirkemøtet som innbyr, og det er Kirkemøtet som dermed også vil bruke disse representanter på den måte som forslaget antyder når det gjelder plasseringen av disse representantene i møtet.

Jeg skal da referere vedtaket:

1. Kirkemøtet innbyr de tre teologiske fakulteter til å oppnevne en fast representant hver til å ta del ved Kirkemøtet med tale- og forslagsrett. Normalt følger disse representanter arbeidet i en fast komite, men Kirkemøtets øvrige komiteer kan tilkalle dem dersom dette skulle være ønsket ved behandling av spesielle saker, konferer Kirkemøtets forretningsorden, punkt 5.4.
2. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å utrede spørsmålet om representasjon fra de andre utdanningsinstitusjoner, slik at avgjørelse kan bli tatt på Kirkemøtet i 1985.

Dirigenten:

Takk. Saken er fremlagt og ordet er fritt: Torleiv Austad. Aage Lunde og Bjørn Hareide er de neste. Deretter Bønes og Nordhaug. Værsågod, Austad.

Torleiv Austad:

Dirigent. Spørsmålet om de tre teologiske fakulteters representasjon i Kirkemøtet dukket opp i Kirke- og undervisningskomiteen, og komiteen har uttalt seg helt klart i den saken. Det skal derfor meget, meget gode grunner til for å fravike uttalelsen fra Kirke- og undervisningskomiteen. Jeg anser det også rett og rimelig at dette møtet gir klart uttrykk for at man ønsker å følge Kirke- og undervisningskomiteens anbefaling.

På den andre side har ikke de teologiske fakulteter hatt anledning til å uttale seg underveis i denne saken, og jeg synes man av respekt for dem bør gi dem denne anledning. Selv arbeider jeg ved et teologisk fakultet som gjennom sine egne organer nøye vil måtte gjennomtenke et spørsmål om en fast representasjon i Kirkemøtet. Jeg kan ikke si noen ting om hvordan utfallet av en slik behandling vil bli, men det er klart at ut fra hva jeg kjenner til av fakultetets liv, så vil man ta et spørsmål som dette meget seriøst og behandle det på anstendig vis i organene. Jeg synes det er rett at en slik prosess foregår før Kirkemøtet fatter endelig vedtak.

Derfor foreslår jeg å endre punkt 1 i komiteens forslag til vedtak. Det forslag jeg vil fremsette som alternativ er delt ut, og jeg skal lese det:

Punkt 1: Kirkemøtet vil uttrykke ønske om at de tre teologiske fakulteter blir representert på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

Punkt 2: Spørsmål om slik fast representasjon sendes fakultetene til høring.

Punkt 3: Saken tas opp til avgjørelse på Kirkemøtet i 1985. En forutsetter at fakultetene inviteres til å delta på dette møtet.

La meg som en liten kommentar til punkt 1 si at det samtidig vil være et visst påtrykk for de teologiske fakulteter om å la seg representere. Naturligvis ligger det største trykket i Kirke- og undervisningskomiteens formulering. Men når dette kommer i tillegg, vil man måtte ta det i høyeste grad med i betraktning om en får anledning til å uttale seg om saken.

I punkt 3 er det også gjort klart at dette ikke skal innebære at fakultetene ikke blir representert ved neste Kirkemøte.

Dirigenten:

Takk. Aage Lunde. Neste taler er Bjørn Hareide.

Aage Lunde:

Først vil jeg støtte Austads anliggende. Det er veldig vesentlig at når først fakultetene skal være med at alle blir med, og at vi derfor bør gi litt tid. Det er min hovedbegrunnelse for at jeg vil gå inn for Torleiv Austads forslag. Samtidig vil jeg så varmt og alvorlig jeg kan det henstille til fakultetene om virkelig å la seg representere her.

Det andre anliggendet er å få uttrykt en tilfredshet over punkt 2 - at en nå går til utredning istedetfor at det blir noe vedtak om ytterligere representasjon.

Vi har et annet anliggende også som bør utredes, nemlig i hvilken grad vi skal la ekspertveldet få sjanser i dette Kirkemøtet. Jeg aner at det kan bli store vanskeligheter etter hvert som mange interessenter melder seg. Vi har jo i og for seg allerede en ganske stor ekspertise av teologer blant annet, 33 av de 80, og enda mer. Og får flere folk både tale- og forslagsrett, da blir det vanskelig å være Kirkemøte etter hvert. Jeg ville gjerne se den siden av saken litegrann utredet.

Dirigenten:

Takk. En korreksjon i forslaget til vedtak vi har fått fra Torleiv Austad. Det er blitt en skrivefeil ute på skrivemaskinstua. Se på punkt 1, og så ber dirigenten hver enkelt rette. Det skal stå, slik Austads opprinnelige forslag var utformet: "Kirkemøtet vil uttrykke ønske om at de tre teologiske fakulteter blir representert på Kirkemøtet med en representant hver med tale- og forslagsrett."

Vi gir ordet til Bjørn Hareide, deretter Olav Bønes.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg har dessverre ikke fått fulgt de enkelte komitearbeidene. Men slik jeg ser saken nå med de to foreliggende forslag, er jeg mest tilhenger av komiteens forslag; nemlig at Kirkemøtet allerede nå innbyr de tre teologiske fakultetene til å oppnevne en representant. Vi gir ved dette vårt syn til kjenne, vårt ønske om at de skal bistå oss på de premisser vi legger til grunn, nemlig med tale- og forslagsrett. Jeg vil gjerne ha inn ganske uttrykt fra denne debatten at den forslagsrett det er tale om, er i møtet. Det gir ingen forslagsrett til å fremme saker, slik jeg ser det, på forhånd, men kun i møtet som en del av debatten. Jeg mener, uansett om man nå går inn for det grønne eller hvite - om jeg skal si det slik - så viser denne debatten at vi kommer til å gjøre politikernes og andres kritikk til skamme, for såvidt som enkelte har hevdet at det skulle ligge noe bak Kirkerådets saksfremstilling i den forstand at vi egentlig ikke skulle ønske fakultetene representert. Jeg føler den kritikken som har kommet som ganske uhørt. Jeg føler at Kirkemøtet ved den kritikken som er fremmet, ikke tas på alvor.

Vår lovgivende forsamling gir oss pålegg i lovs form. Det er intet pålegg gitt om representanter fra fakultetene, men det er gitt en ganske klar anbefaling. Og den anbefalingen må den rette instans, nemlig Kirkemøtet, ta stilling til. Det er det vi her gjør. Men å si som enkelte gjør, at det er et pålegg, det må være både rettslig og politisk galt, etter min mening. Man må ta oss på alvor og la oss få debattere dette. Takk.

Dirigenten:

Takk. Olav Bønes, deretter Ole Nordhaug.

Olav Bønes:

Dirigent. Jeg vil også støtte Austad sitt forslag. Jeg synes at når det fra en av de som dette gjelder kommer et slikt forslag, som er så godt som dette er, da skulle det være all grunn til å støtte det. Men det var en ting som kom fram her under konstitueringsmøtet, nemlig spørsmålet om representasjon fra de frivillige kristelige organisasjonene. Jeg synes derfor det er riktig at også de tas med under punkt 2 i dette som skal utredes. Jeg kunne tenke meg et forslag til et tillegg til punkt 2; at man rett og slett sier at på samme måte utredes spørsmålet om representasjon for de frivillige kristelige organisasjonene med to til fem representanter. Dette er da på linje med det Presteforeningen tidligere har antydnet. Hvorvidt da de frivillige kristelige organisasjoner vil si ja takk til dette, det har jeg ingen formening om, iallfall ikke noen sikker formening. Men jeg tror det vil være nyttig både for organisasjonene selv og for det totale kirkebildet om man der fikk en representasjon. Det ville være fint om vi også kunne få den saken belyst i perioden. Takk.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Ole Nordhaug. Deretter Arvid Nergård. Vi har flere på talerlisten: Inge Lønning, Georg Hille, Thor With, Andreas Aarflot, Kristen Kyrre Bremer. Dirigenten vil be talerne ta hensyn til at det er mange som ønsker plass etter hvert på talerstolen.

Ole Nordhaug:

Jeg er engstelig for at for mange spesialister blir representert. Jeg kan tenke meg at de teologiske fakulteter på grunn av de urene kirkelige farvann får lov til å få sine representanter, altså en hver, men heller ikke noen flere.

Men jeg har et helt annet spørsmål: Jeg ser det som logisk at hvis organisasjonene/institusjonene som institusjoner skal være representert i Kirkemøtet, skal Den norske kirke logisk være representert som kirke i disse institusjoner/organisasjoner. Følgelig fremmer jeg følgende forslag som tillegg, et punkt 3: "Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede spørsmålet om hvorvidt og på hvilken måte Den norske kirke bør være representert i ledelsen for de utdanningsinstitusjoner hvis hovedformål er å utdanne kirkelige arbeidere." Etter min oppfatning er det et stadig tilbakevendende problem hvordan Den norske kirke kan bli hørt i disse institusjonene - og jeg mener da private eller offentlige. Konsekvens i systemet er representasjon begge veier.

Dirigenten:

Takk. Arvid Nergård, deretter Inge Lønning.

Arvid Nergård:

Dirigent. Jeg skal naturligvis ikke kommentere det siste forslaget, men jeg vil bare si at jeg stilte jo et spørsmål den kvelden vi åpnet. Jeg har tenkt litt på dette med de teologiske fakulteters representasjon, og la meg få si med en gang at jeg slutter meg til det forslaget som professor Austad la fram. Jeg synes vi skal gjøre det i respekt for fakultetene. Og dernest vil jeg si at jeg jo ser på den teologiske sakkunnskap som fakultetene representerer som helt uunnværlig for Kirkemøtet. Det vil jeg gjerne ha understreket.

Der hvor jeg har vært noe i tvil, var om denne representasjonen måtte skje på den måten at fakultetene var representert med en fast eller flere representanter i de respektive komiteer som de måtte ønske å være med i, eller om det skulle være slik at man benyttet den fagkunnskap og sakkunnskap som disse sitter inne med på den måten at man vender seg til dem og ber om uttalelser eller høring. Men jeg vil ikke føye til noe som helst forslag i noen retning i så måte. Jeg synes at fakultetene selv bør få uttale seg.

Dirigenten:

Takk. Inge Lønning, deretter Georg Hille.

Inge Lønning:

Dirigent. Først en liten opplysning i tilknytning til Nordhaugs forslag som var en original og interessant vri. Jeg kan gjøre oppmerksom på at ved Det praktisk-teologiske seminar ved Universitetet, hvor jeg er styreformann, er Den norske kirke representert ved Oslo biskop ex officio. Det er den eneste av utdanningsinstitusjonene hvor Den norske kirke er representert i noe organ, så vidt vi vet.

Så til sakens realitet som er nedlagt i vedtaksfor-slagene. Den som fulgte Stortingets behandling av denne sak, vil vite at det element som kom inn i Stortingskomiteens tilråding om at fakultetene fra første stund av burde inviteres til å sende en representant med tale- og forslagsrett ikke var et tilfeldig unnfanget forslag, men var en del av et ganske omfattende sammensnekret kompromiss. Det var en del av premissgrunnlaget for at man fikk til en enstemmig tilråding i Stortingskomiteen. Jeg tror det er grunn til også for Kirkemøtet å være glad for og legge vekt på at man fra Stortingets side i behandlingen av disse saker oppnår den størst mulige grad av enstemmighet, og at man unngår at kirkens saker blir polarisert i unødig grad innenfor det alminnelige politiske system. Jeg tror alle er tjent med at man unngår den form for partipolitisk polarisering når det gjelder kirkespørsmål.

Det er selvfølgelig riktig som Hareide sier, at en tilråding fra en stortingskomite som implisitt har fått tilslutning fra et enstemmig Storting, ikke er statsrettslig bindende.

Men den som kjenner den politiske virkelighet i dette land vil naturligvis vite at hvis man velger å ikke følge det som et enstemmig Storting har lagt inn som premissgrunnlag for sitt standpunkt, vil det nødvendigvis i neste omgang få politiske konsekvenser, selvsagt. Jeg tror det er viktig å slå fast for å unngå misforståelser at grunnlaget for at Stortinget ga denne tilråding ikke var et ønske om at utdanningsinstitusjonene qua utdanningsinstitusjoner skal være representert i Kirkemøtet. Det er ikke i egenskap av utdanningsinstitusjoner at de teologiske fakulteter her er foreslått i bildet, og derfor tror jeg det er en regelrett misforståelse når man fremmer ønske om at utdanningsinstitusjoner på andre områder også skulle følge med på kjøpet.

Det er nødvendig å være klar over at i Lov om Den norske kirkes ordning, i paragraf 67, er de teologiske fakulteters lærere tillagt bestemte kirkelige funksjoner. Blant annet har de plikt til å avgi stemme ved bispevalg,

de skal gjøre tjeneste som teologisk sakkyndig instans i alle de spørsmål som blir forelagt av kirkelige organer. Derfor er det ikke noe nytt i bildet om de teologiske fakulteter også blir trukket inn og blir tillagt tilsvarende funksjoner i Kirkemøtet. Det er tvert imot en logisk oppfølging av det som allerede er eksisterende kirkeordning og har vært det i svært mange år.

Til de to forslag som foreligger vil jeg for min del så sterkt jeg kan anbefale Kirkemøtet å slutte seg til forslaget fra komiteen. Det har allerede i massemedia vært lansert en hel rekke forskjellige tolkninger av det hendingsforløp som har gått forut for møtet.

Man kan beklage at det er slike kommunikasjonsproblemer, og man kan beklage at det oppstår tolkninger av forskjellig art. Men dette er nå en gang virkelighetens verden, og jeg tror på denne bakgrunn at hvis Kirkemøtet vedtar Torleiv Austads forslag er det å invitere til ytterligere fortolkninger av tilsvarende art i mediene og i det politiske miljø.

Jeg vil vel også føye til at jeg selv ville anse det som en helt uvanlig omstendelig måte å innby folk på i sin store alminnelighet å sende ut på høring spørsmål om hvorvidt man er villig til å ta imot en innbydelse før man eventuelt gir den. Takk.

Dirigenten:

Takk. Vi har følgende talere på talerlisten: Georg Hille, Thor With, Andreas Aarflot, Kristen Kyrre Bremer, Nils Kristian Lie, Fredrik Grønningsæter, Halvor Bergan. Dirigenten vil antyde at tiden er inne for å sette strek, men vil først spørre om noen av de inntegnede talere har forslag å komme med. I så fall måtte vi få disse referert først.

Det er et endringsforslag til ett av punktene her fra Grønningsæter. Kan vi be om å få det forslaget referert? Bare forslaget i denne omgang.

Fredrik Grønningsæter:

Det er bare formelt og språklig. Jeg vil helst be komiteen overveie om det er hensiktsmessig. Ordet "faste komiteer" er en terminus technicus for en del av den tematikk dette møtet skal ta standpunkt til i fortsettelsen, så "faste komiteer" er et misforståelig uttrykk. Jeg kan tenke meg antydningssvis å bruke ordet "bestemte komiteer". I hvert fall er det et brukbart ord i selve vedtaksforslaget på side 2, annen linje; "en bestemt komite". Men dette er til overveielse, bare for å unngå misforståelser. Det samme gjelder også for tydelighets skyld i vedtakets første punkt, om det skulle stå "ved hvert Kirkemøte". Men jeg vil be komiteen, ved formannen, å overveie det.

Dirigenten:

Takk. Da foreslår dirigenten at det settes strek under neste innlegg. Det er Georg Hille, værsgod. Deretter Thor With.

Georg Hille:

Herr dirigent. På grunn av denne oppmarsjering av biskoper skal jeg være meget kort, og bare si at jeg slutter meg til hva Inge Lønning og Bjørn Hareide har sagt, og understreker det de har sagt, og anbefaler forsamlingen at de følger det som er sagt.

Jeg må få lov til likevel å tilføye at det er en underlig og merkelig vri som er skjedd her. Her har man opplevd at man fikk kritikk fra forskjellige hold - antageligvis også fra utdanningsinstitusjonene - for at de ikke ble innbudt. Og så får man plutselig en slags vri på det, hvor man får kritikk fordi man overhodet innbyr. Det er en gammel språkbruk at angrep er det beste forsvar.

Jeg synes det er en litt eiendommelig måte å vri det på. Jeg synes det er formalistisk, og jeg vil understreke at vi bør av hensyn til det som ikke minst Inge Lønning sa, slutte oss til det som komiteen har bedt om.

Dirigenten:

Takk. Berit Tversland har tegnet seg i tillegg til den tidligere refererte liste. Var det fler? Da settes det strek. Thor With er neste taler, deretter Andreas Aarflot.

Thor With:

Dirigent. Jeg vil gjerne konstatere at det ikke er uenighet i hovedsak i disse to forslag. Det er så langt jeg kan skjønne ikke diskusjon i det hele tatt om at disse fakultetene skal inviteres til å være med. For meg er det faktisk også to sider som kommer frem i disse forslagene. Det første gjelder Austads, hvor han nærmest går inn på den ordning som er nokså vanlig når man inviterer en selvstendig institusjon eller organisasjon. Det ikke så uvanlig at man da spør om de er interessert i å delta. Det er klart, det vet alle her, at dette også er et kirkelig spørsmål som er nokså uvant i vår sammenheng. At han da, ut fra sitt kjennskap til styringsordningen ved Det teologiske fakultet og MF, ønsker at det kan komme i denne form, synes jeg ikke har noe med realiteten å gjøre. Man ønsker absolutt at alle tre skal være med, og jeg synes i og for seg at hans forslag her kunne være som et punkt 1, for det forslag som kommer fra komiteen er etter min oppfatning utmerket, men det har to sider. Det ene er invitasjonen, det andre er hvordan man i tilfelle skal være representert. Jeg vil gjerne ha spurt om de som har fremsatt dem kunne samarbeide disse to forslagene, slik at Austads var et punkt 1, eventuelt a, b, og c, og at det som står på side 2 i komiteens forslag kommer med som punkt 2. Takk.

Dirigenten:

Takk. Andreas Aarflot, deretter Kristen Kyrre Bremer.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil gjerne minne om at tankene om fakultetsrepresentasjon ikke dukket opp i stortingskomiteen første gang. Den første instans som nevnte det i debatten forut var Presteforeningen i sitt skriv til Departementet med sin høringsuttalelse til Stortingsmeldingen.

Det er litt viktig å understreke at som en følge av Presteforeningens brev, hvor det var foreslått forskjellige typer av ekstra representanter, overveiet Departementet en tilleggsrepresentasjon til den valgte til Kirkemøtet. Det var snakk om 10 representanter som da delvis skulle oppnevnes av organisasjoner, kanskje til og med av Stortinget.

Mot dette var det sterke reaksjoner på prinsipielt grunnlag fra kirkelige hold, for vi mener og hevder at dette Kirkemøtet har en klar teologisk basis gjennom den valgordning og kallsstruktur som vi springer fram av i kirken. En representasjon i Kirkemøtet som kom fra andre utvelgelsesmekanismer enn det ville ikke ha den samme basis i selve kirken. Derfor er det viktig å merke seg at stortingskomiteen ikke gikk så langt som til å foreslå at det skulle være full representasjon fra fakultetene.

Nå kan vi jo se på dem også som teologiske eller som kirkelige institusjoner, og finne mange måter å tenke det på. Men jeg synes likevel det er viktig å understreke at her er det tale om en representasjon som gir mulighet for observatørstatus, som gir mulighet for å tilføre faglig kompetanse, og - som komiteen selv sier - gir mulighet for å hente med seg inntrykk tilbake til sine egne miljøer fra dette Kirkemøtet, og nyttig for oss i denne sammenheng. Hvis en av de innbudte instanser av en eller annen grunn finner at de ikke kan være med på det grunnlag, eller ønsker en annen form for deltakelse, får man drøfte det etterpå. Det får da bli et internt problem for vedkommende institusjon, men vi som Kirkemøte bør etter min mening avgjort si et klart og tydelig velkommen til disse teologiske utdanningsinstitusjonene allerede nå.

Dirigenten:

Takk. Kristen Kyrre Bremer, deretter Nils Kristian Lie, nei Fredrik Grønningsæter blir neste taler.

Kristen Kyrre Bremer:

Dirigent. Det er jo ikke så stor skilnad på forslaget fra Torleiv Austad og på komiteens forslag. Jeg går ut fra at de i sak begge ønsker fakultetenes nærvær ved forhandlingene her. Likevel synes jeg det er naturlig nå på grunnlag av de behov Kirkemøtet selv måtte ha for disse representanter fra fakultetene, å fatte et vedtak om å

innby dem, og med all respekt for fakultetene må det vel være tillatt å innby dem uten å spørre først om de ønsker en innbydelse. Jeg synes vi bør foreta det skrittet.

Når det gjelder de forslag til endring som Fredrik Grønningsæter antydte her, er det - så langt jeg kan se - en vinning for forslaget om man på side 2 istedetfor "i en fast komite" sier "i en bestemt komite".

Vanskeligere er det imidlertid når det gjelder det andre forslaget om å føye til i punkt 1 "en fast representant hver til å ta del ved hvert Kirkemøte". Komiteens forslag går ut på at fakultetene oppnevner en fast representant som skal være til stede ved Kirkemøtet i valgperioden, og ikke en ny ved hvert Kirkemøte.

Dirigenten:

Takk. Det er Fredrik Grønningsæter, deretter Halvor Bergan.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Jeg synes det var greit svar på disse formuleringssforslagene. Jeg trekker da det med "hvert" tilbake, men jeg tror det er en klargjøring at man har tatt med det andre på side 2, med "bestemt" istedetfor "fast". Jeg vil bare få lov å si at jeg har spekulert litt på forskjellen på disse forslagene her, og kan ikke se annen forskjell i forslagene enn at det er en teoretisk mulighet for at et av de teologiske fakultetene vil si nei takk. Men den teoretiske mulighet er vel allerede opphevet ved at de er representert allerede på dette møte, og det gjør at jeg synes at en invitasjon kan sendes risikofritt av gårde. Jeg vil for min del slutte meg til komiteen.

Dirigenten:

Takk. Halvor Bergan, deretter Berit Tversland.

Halvor Bergan:

Jeg har veldig vanskelig for å forstå at det skal være umulig for oss å vedta det som komiteen her foreslår. Jeg kan ikke i min vildeste fantasi tenke meg at noen av de tre utdanningsinstitusjonene vil takke nei til denne invitasjonen. Det har vi allerede fått et bevis på ved dette møte, og jeg holdt på å si; det skulle bare mangle. Det er landets høyeste kirkelige organ som her innbyr utdanningsinstitusjoner som driver med presteutdanning, og jeg vil derfor gå inn for komiteens forslag om at de tre inviteres, og at vedtaket gjøres ved dette møte.

Jeg er enig i det som er foreslått med utbytting av ordet en "fast" komite til en "bestemt" komite slik som Grønningsæter har foreslått. Jeg vil også gå inn for at punkt 2 blir opprettholdt i vedtaket, slik som vi har det fra komiteen her. Vi har muntlig fått en klar henvendelse

fra andre institusjoner/ utdanningsinstitusjoner, og jeg synes det må være en plikt å ta det opp reelt. Her er det tale om, i det andre punktet, å få spørsmålet utredet, og det synes jeg vi kan gå inn for.

Dirigenten:

Takk. Torleiv Austad har bedt om ordet til en saksoppløsning. Vi gir ham ordet før siste taler.

Torleiv Austad:

Dirigent. Det gjelder Grønningsæters innlegg. Jeg kan bare opplyse at for Menighetsfakultetets vedkommende har man takket ja til representasjon på dette møte. Men det er uttrykkelig presisert at det er dette møtet, og en har ikke dermed tatt stilling til om man vil la seg representere fast.

Dirigenten:

Takk. Berit Tversland.

Berit Tversland:

Jeg vil bare få understreke nok en gang på komiteens vegne at under punkt 1 er det ettertrykkelig tatt hensyn til at det skal være en fast representasjon fra fakultetene i hele valgperioden. Jeg vil understreke at vi la stor vekt på at hver av disse representantene skal være i en bestemt komite og ikke ha mulighet til å forflytte seg rundt i alle komiteene, men kunne tilkalles. De blir plassert i faste komiteer på linje med alle oss andre.

Så gjelder det siste punkt. Under samtalen her har jeg lyst til bare muntlig å presisere at ordet "utrede" kanskje må dempes noe ned, siden vi skriver "til avgjørelse på Kirkemøtet 1985". Etter at vi har drøftet det, nå som forslaget var skriftlig fremmet, synes vi kanskje det er en forholdsvis kort frist. Vi har jo foreløpig ikke tatt stilling til når neste Kirkemøte skal være. Kan jeg da bare muntlig her iallfall få presisere "utrede" i en noe neddempet variant. Takk.

Dirigenten:

Takk. Debatten er avsluttet, og vi skal gå til avstemning. Det foreligger en rekke forslag, men antagelig er voteringsordenen forholdsvis enkel likevel. Dirigenten foreslår at vi først tar stilling til det saksinnhold som rommes av punkt 1 på det grønne arket. Altså, at vi holder andre institusjoner utenfor i denne omgang og kommer tilbake til det.

Punkt 1. Til dette saksinnhold har vi forslaget på det grønne arket under punkt 1, med en ørliten retting side 2, hvor det skal stå en "bestemt" komite i stedet for en "fast" komite.

Forslaget lyder altså:

Kirkemøtet innbyr de tre teologiske fakulteter til å oppnevne en fast representant hver til å ta del ved Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

Normalt følger disse representanter arbeidet i en bestemt komite, men Kirkemøtets øvrige komiteer kan tilkalle dem dersom dette skulle være ønsket ved behandling av spesielle saker, konferer Kirkemøtets forretningsorden, punkt 5.4.

Til samme saksinnhold foreligger et forslag til vedtak som vi har fått skriftlig på et hvitt ark. Det er delt i 3 punkter og lyder slik:

Kirkemøtet vil uttrykke ønske om at de tre teologiske fakulteter blir representert på Kirkemøtet med en representant hver med tale- og forslagsrett. Spørsmål om slik fast representasjon sendes fakultetene til høring. Saken tas opp til avgjørelse på Kirkemøtet 1985. En forutsetter at fakultetene inviteres til å delta på dette møtet.

Dirigenten vil foreslå at vi tar Austads forslag opp til votering først. Det kan tenkes at noen som stemmer for dette alternativ, vil tenke seg å stemme for det grønne forslaget i neste omgang. Er møtet enig i dette? Da gjør vi klar til votering. Det gjelder det hvite forslaget. De som stemmer mot Austads forslag bes vise dette ved stemmetegn. Det stemmes. Forslaget er falt med 58 stemmer.

Vi har neste forslag på det grønne arket; komiteens forslag til punkt 1. Representanter som stemmer mot dette forslaget bes gi stemmetegn. Ingen; avholder noen seg fra å stemme? 2 avholder seg fra å stemme. Vi tar likevel full votering på dette. De som stemmer for forslaget viser stemmetegn. Forslaget er vedtatt med 69 stemmer. Grønstad har ordet.

Einar Grønstad:

Eg berre lurar litt på dette: Dette er jo eit offentleg lovfesta møte. Eg veit ikkje, eg bare spør, men eg trudde det var stemmeplikt når det blei spurt om det var nokon som avholdt seg frå å stemme.

Dirigenten:

Dirigenten vil påpeke at i forretningsordenen når det gjelder valg er det iallfall mulighet for å levere blank stemme. Nå trengs det visst hjelp. Det ble brukt uttrykket "avholdt seg fra å stemme". Kan de to representantene som avholdt seg fra å stemme være enige i at vi i møte-referatet setter "avga blanke stemmer". Er det greit? Er møtet enig i at vi har avgitt stemme alle sammen? Det er greit. Saken er fortsatt vedtatt.

Vi går videre på punkt 2. Her foreligger et forslag på det grønne arket, det lyder slik:

Kirkemøtet ber Kirkerådet om å utrede spørsmålet om representasjon fra andre utdanningsinstitusjoner til avgjørelse på Kirkemøtet 1985.

Dirigenten foreslår at vi tar dette opp til avstemning først. De andre forslagene fungerer som tillegg til dette punktet. Det gjelder representasjon fra de frivillige kristelige organisasjoner, eventuelt utredning. Jeg skal referere det etterpå.

Så er det et forslag til et nytt punkt 3. Dirigenten foreslår altså at vi stemmer over punkt 2 på det grønne arket. De som stemmer mot punkt 2 på det grønne arket bes vise stemmetegn. Det stemmes. 3 stemmer mot. Avgir noen blank stemme? Det kan ikke ses. De som stemmer for avgir stemmetegn. Jeg kan ikke se at det er nødvendig med opptelling i dette tilfelle. Vi bare markerer det likevel. Forslaget i punkt 2 er vedtatt.

Det er kommet forslag om et tillegg til punkt 2. Det lyder slik:

På samme måte utredes spørsmålet om representasjon fra de frivillige kristelige organisasjonene med to til fem representanter.

Forslaget er oppfattet, og vi går til avstemning.

Grønningsøter til dagsordenen.

Fredrik Grønningsøter:

Vi er så ferdig med det gjelder, men likevel. Det er et spørsmål: Hvis det er tillegg til et punkt som allerede er votert over, kommer vi i en klemme som har votert mot. Jeg må derfor vite hvordan vi skal gjøre det nå.

Dirigenten:

Vi kaller dette punkt 3, og så går vi til avstemning videre. Det gjelder samme forslag: "På samme måte utredes spørsmålet om representasjon fra de frivillige kristelige organisasjonene med to til fem representanter", som et nytt punkt 3 i rekken. De som stemmer mot avgir stemmetegn. Det stemmes. Det var 63 stemmer mot. Forslaget er falt.

Forslag til nytt punkt 4:

Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede spørsmålet om hvorvidt og på hvilken måte Den norske kirke bør være representert i ledelsen for de utdanningsinstitusjoner hvis hovedformål er å utdanne kirkelige arbeidere.

I realiteten blir dette likevel punkt 3, fordi det forrige forslaget falt. Men i alle fall er det et nytt punkt, og det stemmes. De som stemmer mot avgir stemmetegn. Det stemmes. Forslaget er falt.

Dirigentskapet går ut fra at antydningen først i møtet om at brevet fra Norsk Diakonihøyskole følger saken videre er godkjent av møtet. Da er saken avsluttet.

SAK KM 2/84: VALG AV KIRKERÅDSMEDLEM

Vi har en viktig beskjed. Det gjelder resultatet av valg på nytt Kirkerådsmedlem. Sverre Gaarden er valgt med 48 stemmer, Øyvind Grue fikk 26 stemmer og blir varamedlem. Dirigentskapet vil anmode sekretariatet om å prøve å få kontakt med Sverre Gaarden, og har han muligheter til å komme allerede på dette Kirkemøtet er han hjertelig velkommen.

(Sesjonen avsluttet)

PLENUM IV

Dirigenten:

Det har dukket opp et spørsmål om dette med avstemningsreglene. Vi har prøvd å undersøke litt i pausen, og dirigentskapet mener at avstemningsreglene i møtet må følge de regler som vanligvis gjelder i offentlige organer. Man er forpliktet til å avgi stemme, altså for eller mot, ikke blank eller avholdende, bortsett fra ved skriftlig valg. Grønstads poeng var rett, og vi bør forholde oss til dette. Vi regner med at dette kommer inn i forretningsordenen etter hvert, men dirigentskapet anser at dette er regler vi nå må følge. Er det bemerkninger til det?

Forøvrig har vi foretatt et par avstemninger hvor vi tillot blanke eller avholdende stemmer. Det ga ikke noe utslag for helheten - vedtakene blir stående - og vi regner dermed med at det vi gjorde i forrige sesjon er all right. Så følger vi disse reglene som er riktigere fra nå av. Er møtet enig i det? Det er greit.

Når det gjelder avstemning forøvrig, virker det kanskje litt kronglete. Vi har tellet mye nå, og vi har tellet fordi vi antok at en del av de sakene vi nå har hatt var viktige å ha nøyaktig stemmetall på. Vi regner med at det ikke er nødvendig i alle saker der man raskt kan se om det er flertall for eller mot. Forøvrig følger vi forretningsordenens paragraf 8, punkt 2a, hvor det står at man skal markere om man er mot. Derfor gjør vi det på denne måten.

SAK KM 29/84: VARMEDLEM TIL KYRKJERÅDET

Dirigenten:

Enda en ny sak er anmeldt og Kirkemøtet bes ta stilling til om den kan behandles. Dirigentskapet er klar over at denne saken skulle vært anmeldt i første plenumssesjon, men møtet får høre hva det gjelder, og så ta stilling til om møtet ønsker å behandle saken.

Det gjelder valg av varmedlem til Kirkerådet, det kommer fra Bjørgvin bispedømmeråd, og det skrivet vi har fått lyder slik:

"Kari Skaaheim Aase har flytta ut av Bjørgvin bispedømme og er såleis ikkje med i bispedømmerådet. Ho var dessutan varmedlem for Ragnhild Veiteberg i Kyrkjerådet. Vi ber

om at Kyrkjemøtet oppnemner nytt varamedlem for Kari Skaaheim Aase. Framlegg frå Bjørgvin bispedømeråd: Jon Ytrehorn."

Det er undertegnet Øyvind Øy.

Vi spør møtet: Er det noen som er mot at denne saken behandles i dette Kirkemøte? Det er det ikke. Saken tas opp. Dirigenten fremmer forslag om at den oversendes valgkomiteen i denne omgang, for så å tas opp igjen når vi får inn endelig innstilling derfra. Er det andre forslag eller bemerkninger? Saken oversendes valgkomiteen ved Tordis Sandvik.

Vi skulle ha markert om noen er fraværende fra denne sesjonen. Aage Lunde er fraværende, Berit Tversland er foreløpig fraværende, men hun kommer. Per Kjos er fortsatt fraværende og Bjørkli er fraværende. Ellers er alle til stede.

Da går vi løs på vår saksliste. Sak 9: Tidspunkt for Kirkemøtet.

SAK KM 9/84: TIDSPUNKT FOR KIRKEMØTET

Dirigenten:

Møtet har fått tilsendt saksorientering også til denne saken. Komite 5 har behandlet den og har levert sin innstilling. Saksordfører Gunnar Skrede har ordet.

KOMITEENS INNSTILLING

Gunnar Skrede:

Dirigent. Dei dokumenta vi har lagt til grunn for premissane finn vi i saksdokument nr. 9.1 og den saksorienteringa som ligg føre.

Premiss:

Ved fastsettelse av tidspunkt for Kirkemøtet mener komiteen - ikkje Kyrkjemøtet, og det retter vi på fleire punkt nedover her - mener komiteen følgende synspunkter bør tillegges vekt:

1. Det er ønskelig med en best mulig samordning, koordinering, av de ulike organer på sentralt og regionalt plan i kirken. Det er videre ønskelig at

Kirkemøtet holdes på omtrent samme tidspunkt hvert år. Og så tilføyer vi ei setning: "Siste hele uke i oktober". Det har falt ut under trykkinga.

A. Dette vil gjøre det lettere å planlegge arbeidet i så vel Kirkerådets som bispedømmerådernes sekretariater.

B. Møtet vil på det tidspunktet kunne kommentere det fremlagte statsbudsjett for etterfølgende år, angi synspunkter av betydning for forberedelsen av det statsbudsjett som følger deretter, og bedre kunne vurdere og vedta neste års arbeidsprogrammer og budsjetter for de kirkelige råd som hører inn under møtet.

C. Det har vi strøket. Det går ut.

2. Når det gjelder møtested, er komiteen av den oppfatning at møtet ikke bare bør legges til Oslo-regionen eller til Øst-Norge. Komiteen ser det som en fordel om en kunne finne fram til større variasjon av møtested.

Vi stryker siste delen av den setninga.

For å kunne vurdere andre møtesteder vil det være ønskelig å få utarbeidet en kostnadsoversikt. Det vil være en fordel om møtet kan avholdes på et sted/konferansehotell der alle kan innkvarteres sammen. En ser det videre som ønskelig at Kirkemøtene legges slik at en kan ha kontakt med lokalmenigheten ved å bruke kirken på stedet.

Framlegg til vedtak:

Kirkemøtet 1985 fastlegges til siste hele uke - der kjem inn eit ord - siste hele uke av oktober. Under Kirkemøtet 1985 vil en på grunnlag av erfaringer fastlegge tidspunktet for neste/senere Kirkemøter. Det er ønskelig at en alternerer med hensyn til sted for Kirkemøtet.

I vedtaket er det altså voner for neste gong å fastsette seinare Kyrkjemøte - eller om ein vil, berre for ein gong eller eit år ad gongen. Takk.

Dirigenten:

Takk. Saken er fremlagt og ordet er fritt. Alfred Danielsen, værsgod.

Alfred Danielsen:

Dette er sikkert vurdert. Men nå heter det jo at dokumentene for Kirkemøtet skal være ute 5 uker på forhånd, og da er vi kommet i midten av september.

Jeg bare lurar på om det er tenkt på det veldige forarbeidet vi med dette vedtaket pålegger Kirkerådet - å

sitte hele sommeren og svette med å få dette ferdig, eller om en virkelig regner med å ha det klart til den tiden. Det var bare en liten bitanke, men den er sikkert vurdert.

Dirigenten:

Øyvind Øy, neste er Sigurd Lunde.

Øyvind Øy:

Dirigent. Dette gjeld siste setning i framlegget. Eg kan tenke meg at det kjem litt klarare fram at vi kan tenke oss å ha dette møtet andre stader i landet. "Et annet sted" kan jo vere på andre sida av Kirkeveien det. Vi kan gjerne seie det litt tydeligare, og dessutan synes eg det er verdifullt at spørsmålet om den praktiske tilrettelegging av dette møtet kjem klart med i vurdering av den plassen vi skal vere. Det siste er at når det blir budsjettert for dette møtet, at det blir tatt med i vurderinga, at det ikkje blir vurdert etter at vi har fått midla, men når vi søker om midlar at vi da tar det med i budsjetteringa for Kyrkjemøtet.

Eg kan tenke meg å komme med framlegg om at den siste setninga lyder slik: "Det er ønskelig at Kirkemøtet kan holdes flere steder i landet der møtet kan praktisk tilrettelegges." Og at "det tas hensyn til dette ved oppsetting av budsjett for møtet."

Dirigenten:

Takk. Det var Sigurd Lunde.

Sigurd Lunde:

Dirigent. Jeg synes dette framlegget er godt, og jeg vil gjerne understreke at det blir en fast tid hvert år. Det er mange ting som skal planlegges, og hvis man mot formodning skulle gå inn for at det fra gang til gang skal bestemmes når neste års møte skal være, da må vi bestemme for to år av svært mange gode grunner.

Dirigenten:

Det står ikke fler på talerlisten. Det er grunn til å understreke at dette vedtaket, hvis det kommer i denne form, bare gjelder for 1985. Skrede har bedt om ordet.

Gunnar Skrede:

Dirigent. Eg er ikkje usamd med Øyvind Øy i det han seier i sitt forslag, men vi har med dette om kostnadsoversikt i premissane, og synes det var unødvendig å ha det i vedtaket, og synes for så vidt det er klart nok sagt i vårt framlegg til vedtak - så vi held på det. Takk.

Dirigenten:

Takk. Hareide.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Bare et lite kort spørsmål. Er det tenkt på konsekvensen av å sammenholde dette med det som foreslås om kirkelige valgdager på menighetsrådsplan: 13. og 20. oktober er foreslått, iallfall i saksfremleggene, som særlige aktuelle dager, og det blir nokså problemfylt for dem som skal være til stede på Kirkemøtet og som også har engasjement på menighetsplan å dra avgårde hvis 20. oktober blir valgdag. Det bør kanskje gjennomtenkes. Jeg vet ikke om det er gjort.

Dirigenten:

Det kommer frem en del nye momenter. Har komiteen vurdert dette med forholdet til valgdager? Har komiteen vurdert forholdet til saksforberedelser og tid til det hele? Skrede har ordet.

Gunnar Skrede:

Når det gjeld dette siste med forberedelse, så var vel det litt drøfta i komiteen. Man meinte det var tid nok fram til siste heile veke i oktober. Akkurat når det gjeld dette med valdagar for menighetsråda, så var ikkje det nemnt i komiteen. Sjølv har eg personleg tenkt litt på det, og for -85 vil det vel ikkje kollidere så langt eg kan sjå.

Dirigenten:

Ønsker møtet at dette skal viderebehandles på noe vis, eller skal vi gå til votering? Er det ytringer til dette? Har møtet nok opplysninger? Det gjelder bare kommende år. Vørsågod, Hareide.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg får gjerne ta konsekvensen av mitt spørsmål. For å få alternativ, tror jeg vi ved fastsettelsen av førstegangs Kirkemøte nå i -85 bør se hen til at det blir en fast ordning. Slik at jeg, fra min side, foreslår at første uken av november fastsettes som Kirkemøtets uke. Man har iallfall noe å votere over. Jeg vil kunne gi det skriftlig hvis det ønskes: "Første hele uken av november".

Dirigenten:

Ditt forslag blir altså: "Kirkemøtet 1985 fastlegges til første hele uke av november." Er det riktig oppfattet? Vi får det skriftlig, men da har vi det muntlig i denne omgang. Vi vil få alternativer å votere over etter hvert. Er det andre som ønsker videre kommentarer? Det ser ikke slik ut. Da får vi forslaget skriftlig og går til votering. Nå var det Bakkevig, deretter Aarflot.

Ludvig Johan Bakkevig:

Av hensyn til saksforberedelsene vil jeg gjerne støtte Hareides forslag om første uken av november.

Dirigenten:

Takk. Andreas Aarflot frafaller. Da ser det ut som tiden er inne til å gå til votering. Debatten avsluttes og vi går til votering. Det gjelder først punkt 1 i forslaget til vedtak.

Komiteens forslag er:

Kirkemøtet 1985 fastlegges til siste hele uke av oktober. Under Kirkemøtet 1985 vil en på grunnlag av erfaringer fastlegge tidspunktet for neste, eventuelt senere Kirkemøter.

Det er kommet et nytt forslag som lyder:

Kirkemøtet 1985 fastlegges til første hele uke av november. Under Kirkemøtet 1985 vil en på grunnlag av erfaringer fastlegge tidspunktet for neste, eventuelt senere Kirkemøter.

Dirigenten foreslår å ta komiteens forslag opp til avstemning først. De som stemmer mot komiteens forslag viser det ved stemmetegn. Det stemmes. Det var 52 stemmer mot forslaget, og det er falt.

Vi går til votering på Hareides forslag.

Kirkemøtet 1985 fastlegges til første hele uke i november. Under Kirkemøtet 1985 vil en på grunnlag av erfaringer fastlegge tidspunktet for neste, eventuelt senere Kirkemøter.

De som er mot dette forslaget viser det ved stemmetegn. Det stemmes. Dette forslaget er vedtatt.

Vi går videre til punkt 2, avsnitt 2. Det foreligger to forslag.

Komiteen opprettholder sitt forslag som lyder:

Det er ønskelig at en alternerer med hensyn til sted for Kirkemøtet.

Det er fremmet forslag til et nytt siste avsnitt, annet avsnitt, som lyder slik:

Det er ønskelig at Kirkemøtet kan holdes flere steder i landet der møtet kan praktisk tilrettelegges, og det tas hensyn til dette ved oppsetting av budsjett for møtet.

Vi tar Øyvind Øys forslag opp til votering først.

De som stemmer mot dette forslaget viser det ved stemmetegn. Det stemmes. Det er 52 stemmer mot Øyvind Øys forslag. Forslaget er falt.

Vi tar komiteens forslag opp til votering. Det lyder slik:

Det er ønskelig at en alternerer med hensyn til sted for Kirkemøtet.

De som stemmer mot dette forslaget bes gi stemmetegn. Det er 1 stemme mot. Forslaget er vedtatt, og saken er ferdig.

SAK KM 20/84: MENIGHETSRÅDENES ARBEIDSGIVER-ORGANISASJON
--

Igjen har Kirkemøtet fått seg forelagt sakspapirer. Vi finner dem i mappen. Komite 6 har behandlet saken og har avgitt sin innstilling. Dirigenten vil gjøre oppmerksom på at dette er fremlagt som en orienteringssak. Dette Kirkemøte skal altså ikke ta endelig stilling til spørsmålet om en eventuell menighetsrådenes arbeidsgiverorganisasjon, men gi signaler på veien videre. Saksordfører er Bjørn Egil Pedersen, og du har ordet.

KOMITEENS INNSTILLING:

Bjørn Egil Pedersen:

Dirigent. Komiteen har drøftet saken om menighetsrådenes arbeidsgiverorganisasjon ut fra det foreliggende saksdokument. Komiteen har særlig fokusert sine drøftelser om denne realitet at våre menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkeråd nå står overfor et betydelig utvidet arbeidsgiveransvar.

Det er en samlet komite som står bak disse premissene:

Det verdifulle veiledningsmateriale som er utarbeidet av Kirkens personal- og utdanningsråd de siste årene viser at det arbeides seriøst med personalspørsmål. Det er et sterkt anliggende for oss å understreke at menighetsrådene bør nå informeres og inspireres til å ta sitt personalansvar og sin personalomsorg alvorlig.

Samtidig forutsettes det at menighetsrådene legger til grunn og holder seg til gjeldende regelverk og de avtaler som er inngått mellom partene i arbeidslivet. Komiteen er videre av den oppfatning at det på sikt vil være behov for en struktur som på en mer forpliktende måte kan gi

menighetsrådene hjelp til å ivareta arbeidsgiveransvaret. Komiteen gir derfor i prinsippet sin tilslutning til en modell med en egen arbeidsgiverorganisasjon for rådsorganer i Den norske kirke, uavhengig av Kirkemøtet, og bygget nedenfra på en frivillig sammenslutning av menighetsrådene.

Komiteen ser det imidlertid som nødvendig at hele dette sakskomplekset må utredes nærmere av et utvalg med nødvendig faglig kompetanse. Dette utvalg bør også vurdere synspunkter om et Kirkens personalråd, slik det kommer til uttrykk i "Arbeidsgiveransvar og stillinger i Den norske kirke" og Bispedømmerådernes Fellesmøtes vedtak 1982 i samme sak. Komiteen er av den oppfatning av at man i det videre arbeid med spørsmål omkring arbeidstakerforhold i vår kirke legger opp til modeller som bygger på samarbeid og samvirke, men som samtidig kan fange opp og gi konstruktive bidrag til løsning av eventuelle konfliktsituasjoner.

Det forutsettes at man i det videre arbeid med saken står i dialog med menighetsråd og menigheter med ulik struktur og ulike behov for hjelp.

På dette grunnlag foreslår da komiteen at Kirkemøtet innbys til å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet ønsker at Kirkens personal- og utdanningsråd fortsetter og om mulig styrker sitt arbeid med personalspørsmål og utvikling av veiledningsmaterieil for menighetsrådene i arbeidsgiverspørsmål.
2. Kirkemøtet ber Kirkerådet oppnevne et utvalg med nødvendig ekspertise til å utrede ulike modeller for en egen arbeidsgiverorganisasjon i Den norske kirke.
3. Kirkemøtet ber om at saken legges frem på bispedømmemøtene våren 1986.

Dirigenten:

Takk. Det var komiteinnstillingen. Ordet er fritt. Det var Halvor Bergan.

Halvor Bergan:

Dirigent. Når det gjelder denne saken ser jeg i det første punktet i vedtaket at vi innbys til å være med på at Kirkens personal- og utdanningsråd fortsetter, som det står her. Det vil si at det fortsetter som et råd eller utvalg under Kirkerådet. Det er slik det fungerer i dag. Jeg forundrer meg noe over at komiteen har tenkt å legge seg på det framover. Jeg ser i premissene at en vil vurdere omkring Kirkens Personalråd, og at et utvalg skal komme med sine synspunkter, som det står her i premisene, på dette personalrådet.

Jeg har forstått det slik at Kirkens Personalråd kan bli et meget betydelig organ, og hvis jeg ikke husker feil er det tanken at dersom dette med anke skal føres over fra Departementet til et kirkelig organ, vil Kirkens personalråd være det naturlige organ en kan tenke seg at anke kan bli tillagt eller ført fram til. Jeg undrer meg litt over dette her, og finner for min del at det vil være rimelig at et så sentralt organ som et Kirkens personal- og utdanningsråd måtte sortere direkte under Kirkemøtet.

Vi har jo ikke behandlet dette med komiteene, men vi har fått tilsendt et forslag fra Kirkerådet datert 8. november 1984, sendt til bispedømmerådene, og der står det under komite B at denne komiteen skal ha utdanning av kirkelig personell og så videre, og arbeidstaker- og arbeidsgiverspørsmål, rekruttering og personalforvaltning. For meg ville det være helt naturlig å tenke meg at et så sentralt organ som Kirkens personal- og utdanningsråd måtte ligge under Kirkemøtet og i forbindelse med den komiteen som en har tenkt skulle behandle dette.

Jeg vet jo at dette er uavklarede ting, men jeg vil gjerne bringe det fram i diskusjonen og høre om andre har synspunkter på dette. Takk.

Dirigenten:

Dirigenten antar at det mangler et "inntil videre" i punkt 1, og vil utfordre saksordfører til å redegjøre for dette med en gang.

Bjørn Egil Pedersen:

Dirigent. Det er nettopp det som var vår intensjon, og jeg ser jo klart her at setningen "inntil videre" nettopp ville være et svar på Bergans spørsmål. Vår tanke med dette er nettopp det vi har nevnt i punkt 2: Dette utvalget, med nødvendig ekspertise, skal utrede hele dette kompleks. Det ligger jo da implisitt i dette at det også gjelder selve Kirkens personal- og utdanningsråds plassering i helheten. Mitt forslag er at man føyer til dette "inntil videre", slik at man tar vekk denne misforståelsen.

Dirigenten:

Da lyder punkt 1: "Kirkemøtet ønsker at Kirkens personal- og utdanningsråd fortsetter inntil videre, og om mulig" og så videre.

Da går vi videre på talerlisten. Trond Dahlen har ordet, deretter Thor Wang.

Trond Dahlen:

Jeg er for forkortelser når det er forklart hva de betyr. I dette dokumentet som følger vedlagt, på side 6,

og det en forkortelse med store bokstaver: FYK, som jeg har forstått at flere av delegatene ikke vet nøyaktig hva står for. Kan jeg få presisert hva FYK står for?

Dirigenten:

Dirigenten trenger hjelp. Hva er forkortelsen FYK? Jeg vet hva det er, men jeg husker ikke ordene. Fellesorganet av yrkesorganisasjoner i kirken. Er møtet enig i at Frank Grimstad får ordet til å forklare hva det ligger i det? Det er greit.

Frank Grimstad:

Det har jo gjennom de siste par år vært en utvikling i retning av et fellesorgan for yrkesorganisasjoner i Den norske kirke, og de skal nå i desember ha det første møte i denne sammenheng. Det vil bli en samling på arbeidstakersiden som vil bli en interessant utvikling og skal vi si part, ikke motpart, for en eventuell arbeidsgiverorganisasjon i Den norske kirke. Så det er det dette FYK står for: Fellesorganet for yrkesorganisasjoner i kirken.

Dirigenten:

Takk skal du ha. Vi går videre på talerlisten. Thor Wang er sistemann foreløpig.

Thor Wang:

Dirigent. Det er klart at det kan virke litt uklart for mange det som står der, særlig i punkt 1. Nå er det jo slik at Kirkens personal- og utdanningsråd er et utvalg i Kirkerådet, og har ingenting med Kirkemøtet som sådan å gjøre, men det er de som i dag ivaretar disse spørsmålene.

Det som ligger i vedtaket her er at man ikke ønsker å gå for raskt fram før man har fått etablert noe mer ekspertise bak disse framtidsbildene for denne arbeidsgiverorganisasjonen.

Vi kommer forøvrig tilbake til en del av de spørsmålene som ble reist i forbindelse med neste sak som vi behandlet i vår komite. Det gjelder ansettelsesprosedyren hvor også dette kommer fram og berører noen av de spørsmålene som Bergan reiste, nemlig hvordan man tenker seg dette videre fram i forbindelse med det overordnede organet. Det kommer vi til når vi kommer til saken om ansettelsesprosedyren. Takk.

Dirigenten:

Takk. Er møtet klar til å gå til avstemning? Græsli ber om ordet.

Harald Græsli:

Dirigent. Bare en liten sak. Jeg synes avsnittet nederst på side 1 er særlig interessant. Jeg skulle ønske det kunne lykkes kirken å skape en modell der det ikke ble

typiske motparter, slik som i samfunnet forøvrig, men en organisasjon eller organisasjoner i samspill der virkelig samarbeid kunne bli det sentrale, og som likevel, eller kanskje nettopp på grunn av det, kunne bli i stand til å løse konfliktsituasjoner. Vi har tilløp til det i en annen sammenheng som jeg kjenner litt til, og det ville være veldig interessant om det kunne lykkes. Jeg håper det blir lagt stor vekt på å virkeliggjøre det som der står. Takk.

Dirigenten:

Takk. Da tolkes stillheten dit hen at vi nå går til avstemning. I forslaget til vedtak foreligger det tre klare punkter. Det foreligger ikke andre forslag. Dirigenten foreslår at vi tar dette under ett og sparer noen omganger med opptelling. Det er godtatt.

Det presiseres at første punkt nå lyder: "Kirkemøtet ønsker at Kirkens personal- og utdanningsråd fortsetter inntil videre og om mulig styrker sitt arbeid med personalspørsmål" og så videre.

Saken tas opp til avstemning. De som stemmer mot forslaget til vedtak bes markere det med stemmetegn. Ingen stemmer mot? Forslaget er enstemmig vedtatt.

SAK KM 16/84: KIRKEMØTETS OPPNEVNINGSPRAKSIS
--

Saksdokumentene har vi i mappen. Komite 3 har fremlagt sin innstilling, og Inger Helene Muri er saksordfører. Hun får ordet.

KOMITEENS INNSTILLING:

Inger Helene Muri:

Dirigent. Først vil jeg be forsamlingen føye et navn til der det står hvem som var til stede på drøftingene. Det gjelder Tordis Sandvik.

Komite 3 har drøftet Kirkemøtets oppnevningsspraksis på bakgrunn av saksorientering av 20.10.84 og utdrag av møteboken fra Kirkerådets møte 13.-15. september 1984, sak 45/84, med forslag til retningslinjer for oppnevning til eksterne instanser.

Komiteen slutter seg i hovedsak til de retningslinjer som er vedtatt av Kirkerådet 13.-15. september 1984, sak 45/84.

Under behandlingen framkom det imidlertid visse merknader til vedtaket, og jeg vil be forsamlingen finne fram til Kirkerådets vedtak som ligger i sakspapirene.

Jeg siterer først det første punktet under B:

Oppnevning til eksterne instanser på nasjonalt plan foretas av Kirkemøtet når Den norske kirke er oppnevneinstans ved siden av andre trossamfunn. Når både Kirkemøtet og andre instanser i Den norske kirke er bedt om oppnevning, er denne myndighet delegert til Kirkerådet.

Det er slik det står i forslaget fra Kirkerådet, og der er det da presisert at det er to slags oppnevninger det er snakk om: Når Kirkemøtet skal oppnevne sammen med andre trossamfunn, blir det foreslått at det foretas av Kirkemøtet, men når andre instanser enn Den norske kirke er bedt om oppnevning, da er det Kirkerådet som foretar oppnevningene.

Til dette punktet vil da komiteen gjøre en tilføyelse: "Dette utelukker ikke unntakstilfeller hvor Kirkemøtet forbeholder seg retten til å foreta oppnevningene." Komiteen mener det er viktig å ha med dette punktet fordi det ikke til møtet foreligger en oversikt over hvilke oppnevninger det her dreier seg om.

I punkt 3a foreslår komiteen to tilføyelser: Første del av punkt 3a får da denne ordlyd:

Kirkerådet oppnevner representanter til styrende organer i organisasjoner eller institusjoner som har et klart kirkelig formål - og som et tillegg - og som enten er landsomfattende eller har oppgaver av landsomfattende karakter når vedkommende organisasjon, institusjon anmoder om det og Kirkerådet gjør vedtak om det, som uttrykk for et helhetskirkelig engasjement.

Og som tillegg til punkt 3a foreslås tilføyset som siste setning:

På det regionale plan er det respektive bispedømmeråd oppnevneinstans.

Komiteen oppfatter punkt 3a i sin opprinnelige ordlyd noe uklar. Etter komiteens vurdering er det viktig å presisere at forutsetningen for å opptre som oppnevneinstans er at det her dreier seg om en institusjon med kirkelige formål. Det kan nemlig i den formen som står fra Kirkerådet være litt uklart, da man kan oppfatte det som at det er nok at det har landsomfattende oppgaver. Så er det forslag til vedtak:

I det forslaget som ligger ved dokumentene vil komiteen gjerne gjøre noen endringer eller presiseringer, og foreslår at forslaget nå blir lydende slik:

Man stryker "komite 3 foreslår at" og begynner: "Kirke-møtet vedtar de retningslinjer" - så kommer det som tillegg - "for eksterne oppnevninger som ble vedtatt på Kirkerådets møte 13.-15. september i sak 45/84, med de merknader som det er redegjort for." I det siste punktet føyes det til: "De reviderte retningslinjer for Kirke-møtets oppnevningspraksis vedlegges."

Dirigenten:

Lislerud har bedt om ordet, deretter Ulltveit-Moe. Gunnar Lislerud først.

Gunnar Lislerud:

Dirigent. Det gjelder to ting: Det ene er at det som her er sagt om Mellomkirkelig Råd som skal innstille og Kirkemøtet vedta, er i en pakke som blant annet en annen komite vil foreslå. Der vil det stå at hele denne praksis når det gjelder økumeniske relasjoner og valg til slike møter og utvalg legges frem etter at det er behandlet og utredet. Jeg vil bare gjøre oppmerksom på det om man ønsker å fastsette dette nå, eller om man vil ta det i sin tur senere.

Det andre er at jeg vil foreslå at man i et vedtak som har så vidtrekkende konsekvenser ikke bare viser til Kirkerådets vedtak, men at det kommer i klart bestemt vedtaksform, hele rekken. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ulltveit-Moe er neste.

Johannes Ulltveit-Moe:

Dirigent. Det var for så vidt til det siste punktet som Lislerud tok opp. Det er jo et mer protokoll-teknisk spørsmål hvordan disse retningslinjene skal tas inn i protokollen, eller referatet fra dette møte. Jeg vil foreslå at det ikke inngår i noe vedtak dette siste punktet om at de reviderte retningslinjene skal vedlegges. Forslaget, hvis jeg har forslagsrett på en eller annen måte, går da ut på at siste ledd her sløyfes. Men det er mulig at min status gjør det nødvendig for dirigentskapet å overta dette og gjøre det til sitt.

Dirigenten:

Dette kan gå i retning av at vi nå i dette møte gjør unna debatten hvis det finnes merknader til andre punkter. Forsamlingen kan ellers gjøre vedtak om å utsette selve vedtaket til vi har sett hva som kommer når det gjelder Mellomkirkelig Råd. Komiteen kan omarbeide, eller vurdere en eventuell omarbeiding av sitt forslag til vedtak, men vi kan iallfall, om møtet ønsker det, gjøre ferdig det vesentlige av debatten på de andre punktene. Hareide har bedt om ordet.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Med fare for å bli beskyldt for å spikke fliser, har jeg en kommentar til komiteens forslag om at det i Kirkerådets forslag, punkt 1, skal tas med en setning om at "Kirkemøtet forbeholder seg retten til å foreta oppnevning". Nemlig at det bør stå i punkt 1; i stedet for å sette punktum etter Kirkerådet i siste linje settes komma, "dersom intet annet blir bestemt", fordi komiteens forslag om at Kirkemøtet forbeholder seg rett til å foreta oppnevning er selvsagt. Når Kirkemøtet delegerer kan man tilbakekalle og oppnevne selv. Det bør selvsagt kunne sies ved et komma, "dersom intet annet blir bestemt." Det er kanskje en noe bedre formulering. Jeg håper det ikke blir tatt opp som flisespikking.

Dirigenten:

Takk. Ole Herman Fisknes.

Ole Herman Fisknes:

Jeg skal vokte meg vel for å belære, men jeg er helt enig med Lislerud i at det er veldig viktig at man helt fra starten av får klare og presise vedtak. Jeg synes at i en del av det materialet vi har sett til nå er Kirkemøtet veldig saktmodig. Det slutter seg til og gjør andres standpunkter til sine.

Det er Kirkemøtet som vedtar, og det er lover man vedtar, og da synes jeg Kirkemøtet bør si pang, pang, pang, paragraf 1 og nedover. Det er Kirkemøtets vedtak det dreier seg om. Forøvrig synes jeg at man ikke bør bruke formen "delegeres", altså at Kirkerådet delegeres myndighet. Kirkerådet bemyndiges av Kirkemøtet til å gjøre ditt og datt. Det er jo helt riktig som Hareide sier at når Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å gjøre noe, så har ikke Kirkemøtet mistet noe som helst myndighet.

Jeg sitter liksom med inntrykk av en veldig forsiktighet fra Kirkemøtets side, men det er ingen grunn for Kirkemøtet til å være forsiktig. Kirkemøtet er lovgiver i disse spørsmålene, og det må komme fram gjennom formen på vedtakene.

Dirigenten:

Takk. Er det flere som ønsker ordet til saken? Dirigenten mener det går i retning av at denne saken sendes tilbake til komiteen til ny behandling. Møtet får den tilbake til endelig behandling og votering i neste omgang, da samkjørt med arbeidet i forbindelse med Mellomkirkelig Råd-saken. Er det noen som ytrer noe mot dette? Så er ikke tilfelle. Saken sendes tilbake til komiteen og tas opp på nytt når det foreligger ny innstilling derfra.

SAK KM 6/84 BISPEDØMMERÅDENES FELLESMØTE OG
KIRKEMØTET

Det er en sak som knytter sammenhengen bakover, og som i neste omgang peker fremover.

Saksorientering er fortsatt vedlagt den rikholdige mappen vår. Innstillingen fra komite 1 foreligger og saksordfører er Bodil Stenslet. Vørsågod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Bodil Stenslet:

Dirigent. Komite 1 har behandlet sak KM 6/84: Bispedømmerådenes Fellesmøte og Kirkerådet.

Alle komiteens medlemmer var til stede, med unntak av Bjørn Hareide, og som grunnlag hadde komiteen dokument 6.1. Komiteen hadde dessuten Kirkerådets direktør til å redegjøre om høringsuttalelser om endring av statuttene vedrørende Diakoniråd for Den norske kirke.

Premisser:

Bispedømmerådenes Fellesmøte, BF, ble etablert ved Kirkeordningsloven av 1953 som et møte av landets bispedømmeråd hvert 4. år. Møtets mandat var å utveksle erfaringer og drøfte felles oppgaver. Selv om møtet etter loven ikke kunne binde bispedømmerådene ved sine vedtak, har de fellesmøter som har vært arrangert hatt stor betydning med tanke på felles initiativ på en rekke områder. Samtidig har fellesmøtene spilt en viktig rolle som et opinionsdannende forum, blant annet i debatten om kirkereformene.

Her kommer først en rettelse:

Komiteen uttrykker anerkjennelse for det arbeid som er utført gjennom de 11 fellesmøter som har vært holdt i tidsrommet 1955-1982.

Her skal det være ny rettelse - 1953, det var da Kirkeordningsloven ble etablert, men det første fellesmøtet ble holdt i 1955.

Gjennom deltakelsen i BF har bispedømmerådene vunnet verdifull erfaring i et bredere helhetskirkelig engasjement. Viljen til lojalitet og følelsen av samhold er

blitt styrket. Slik sett har BF forberedt kirken på en situasjon som innebærer større selvstendighet i løsninger av felleskirkelige oppgaver.

Ved opprettelsen av et Kirkemøte har Den norske kirke fått et representativt sentralt kirkelig organ av en annen type enn BF. Kirkemøtet er definert som et offentlig organ med plikt til å utøve myndighet. Det er naturlig at Kirkemøtet overtar de oppgaver som har vært ivaretatt av BF, men - og det ønsker komiteen å streke under - Kirkemøtet er ikke bare en forlengelse av BF i den kirkelige organisasjonsstruktur. Det er først med den nye revisjon av Kirkeordningsloven at Den norske kirke har fått organer som er definert som sentralkirkelige organer.

Komiteen inviterer da til følgende vedtak:

- Punkt 1. Kirkemøtet vil gjennom sitt arbeid føre videre den generelle virksomhet som BF har tatt ansvar for i det forløpne tidsrom.
- Punkt 2. Når det gjelder de spesielle oppgaver som har vært ivaretatt av BF vil Kirkemøtet uttale følgende: a) oppnevning av styremedlem til Kirkens Landsfond bør heretter skje av Kirkemøtet, b) myndigheten til å vedta endringer i statutter vedrørende Diakoniråd for Den norske kirke bør overtas av Kirkemøtet.

Og her setter vi da punktum. Parentesen som kommer på slutten av punkt b) her i vedtaket skal tas ut, da den er unødvendig. Dette hensyn er allerede ivaretatt i den prosedyreregulering som gjelder. Takk.

Dirigenten:

Takk. Vi merker oss forklaringen til at parentesen tas ut. Dette er allerede i forståelse med de organisasjoner og institusjoner som er representert i Diakonirådet.

Så er det anledning til å ta ordet til saken. Fredrik Grønningsæter, værsgod.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Jeg lurer på om ikke det var klokt og rett at den parentesen ble med som en innledende setning til ledd 2, slik at det ikke er alt for mange ting som blir liggende under som uuttalte forutsetninger. Jeg vil foreslå at setningen flyttes foran. Da blir den også språklig klarere.

Dirigenten:

Vær så snill å sitere.

Fredrik Grønningsæter:

Da blir ordlyden: "I forståelse med de organisasjoner og institusjoner som er representert i Diakonirådet vedtas endringer i statutter vedrørende Diakonirådet for Den norske kirke av Kirkemøtet."

Dirigenten:

Det er et nytt forslag. Bakkevig ber om ordet, kanskje til oppklaring.

Ludvig Johan Bakkevig:

Denne saken har ingen ting med statuttendringer i Diakonirådets statutter å gjøre, den som var oppe til BF's behandling ved siste BF-møte. Det er kun det at det i statuttene står at det er BF som kan endre statuttene. Det er ikke noe BF lenger, derfor må vi få inn Kirkemøtet der. Derfor har dette med organisasjonene ikke noe med denne saken å gjøre, og vi kan derfor sløyfe det.

Dirigenten:

Bjørn Egil Pedersen, deretter Øystein Trømborg.

Bjørn Egil Pedersen:

Dirigent. Til et par formuleringer i forslaget til vedtak: Det står her "bør heretter skje", og det står "bør overtas", hvis jeg oppfattet det rett. Enten vedtar Kirkemøtet at det overføres til Kirkemøtet eller så vedtar de det ikke. Jeg mener at ordet "bør" ikke skal stå.

Dirigenten:

Øystein Trømborg, deretter Georg Hille. Kristen Kyrre Bremer følger etterpå.

Georg Hille:

Det er ikke sikkert det er så lurt det jeg sier, men det var også dette med "bør". Jeg forstår det slik at vi kan ikke vedta det. Vi kan ikke vedta at Kirkemøtet skal være oppnevne, skal være med å vedta endringer. Vi kan heller ikke vedta at vi skal være oppnevningensinstans til styret i Kirkens Landsfond, for det bestemmer Kirkens Landsfond, ikke sant? Selv om Fisknes ikke tok ordet, kunne jeg tenke meg at dette her var litt for tilbakeholdende, en litt beskjedne formulering - at man egentlig skulle si direkte at Kirkemøtet foreslår, eller vi vil henstille til de instanser som har med dette, at vi vil.

Dirigenten:

En saksopplysning: I statuttene for Den norske kirkes landsfond står Bispedømmerådens Fellesråd nevnt. Statuttene er fastsatt ved Stortingsvedtak, så det er nok riktig som du sier. Da var det Kristen Kyrre Bremer.

Kristen Kyrre Bremer:

Dirigent. Det er bare et lite spørsmål til parentesens på første side, like før vedtaket. Der henvises det til

paragraf 9 i Kirkeordningsloven. Jeg går ut fra at det er feil, at det skal være kapittel 8 i Kirkeordningsloven: Sentralkirkelige organer.

Dirigenten:

Takk. Det er ingen fler som har bedt om ordet. Det spørres om vi ikke trenger en viss opprydning fortsatt i disse forslagene. Bakkevig, værsgod.

Ludvig Johan Bakkevig:

Når det gjelder den første saken er det spørsmål om vi ikke bare kan stryke over den. Det står i vår nåværende Lov at Kirkemøtet overtar de arbeidsoppgaver som BF har hatt tidligere. Dermed har Stortinget allerede besluttet at vi i Kirkemøtet har overtatt den funksjonen som BF hadde i forbindelse med Landsfondet.

Dirigenten:

Fisknes har ordet.

Ole Herman Fisknes:

Jeg har to byråsjefer med meg, og vi har saksbehandlet dette i full fart nå. Vi har kommet til at Departementet vil innta det standpunkt at Kirkemøtet fullt ut er en suksessor etter Bispedømmerådenes Fellesmøte, og at det fra Departementets side vil ses slik at det er samme organet. Jeg kan ikke foreslå noe, men det ville vært mulig for Kirkemøtet å bare forutsette at Kirkemøtet overtar den oppnevningsmyndighet som tidligere lå til Bispedømmerådenes Fellesråd.

Dirigenten:

Bodil Stenslet. Værsgod.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Etter Fisknes' forrige innlegg hadde jeg en rask konferanse med bordet bak, der Aarflot sitter, og spurte om ikke også vi i vårt forslag burde endre dette forsiktige "bør" og få det ut. Og etter den oppklaringsrunden som nå er skjedd får vi ihvertfall endre det til at "Kirkemøtet forutsetter". Når det gjelder dette så endres det til paragraf 8 i Kirkeordningsloven inne i parentes. Det er rett, og da skulle det være klart hva vi skulle votere over.

Dirigenten:

Det er ikke klart for dirigenten foreløpig. Punkt 1 er klart. Vær så snill å gjenta den nye formuleringen på punkt 2, så skal vi se.

Bodil Stenslet:

"Når det gjelder de spesielle oppgaver som har vært ivarettatt av BF, vil Kirkemøtet uttale følgende: Oppnevning av styremedlem til kirkene" - ja, jeg tenkte vi kunne hatt en annen vri på setningen, altså

"forutsettes heretter". Men vi kan godt begynne med Kirkemøtet: "Det forutsettes at oppnevning av styremedlem til Kirkens Landsfond heretter skal skje av Kirkemøtet."

Dirigenten:

Dirigenten tillater seg å avbryte, og foreslå fem minutters pause mens dette formuleres ut slik at vi får et klart voringstema. Er det godkjent?

(Kort pause)

Saksordfører Bodil Stenslet har ordet.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Til komiteens unnskyldning må sies at dokument 6.1 uttrykkelig sier at de saker der en automatisk overføring til Kirkemøtets ansvarsområde ikke må forutsettes er disse to; oppnevning av styremedlem til Kirkens Landsfond og overføring av myndigheten vedrørende endring av Diakonirådets statutter.

Men etter at vi nå har hatt denne oppklaringsrunden har vi et forslag om en forenkling av vedtaket. Kan jeg først få lov til å rette enda en gang denne parentesens da, om sentralkirkelige organer. Det skal være kapittel 8 i Kirkeordningsloven. Da vil punkt 2 lyde i all sin enkelhet: "Når det gjelder de spesielle oppgaver som har vært ivaretatt av BF forutsettes disse overført til Kirkemøtet."

Dirigenten:

Punkt 2 altså: "Når det gjelder de spesielle oppgaver som har vært ivaretatt av BF forutsettes disse overført til Kirkemøtet."

Er det nå kommentarer til saken? Det er tid til å ta punktene opp til avstemning. Ingen har ytret seg mot dem. Vi tar de to punktene samlet opp til avstemning. De som stemmer mot forslaget som er fremlagt bes vise stemmetegn. Det er ingen. Forslaget er enstemmig vedtatt.

SAK KM 19/84: HILSEN FRA KIRKEMØTET

Dirigenten:

Da har vi en sak igjen på dagsordenen for denne kvelden, og vi vil henstille til pressen om foreløpig å ikke skrive noe om den. Det gjelder sak KM 19/84: Hilsen fra Kirkemøtet. Det er ikke hyggelig om det lekker ut smådrypp om den før det er avklart noe. Så pressefolk: Vennligst ikke skriv noe om dette nå. Komite 4 har behandlet dette foreløpig, og saksordfører er Svein Håland.

KOMITEENS INNSTILLING:

Svein Håland:

Dirigent. Dette er en spesiell sak, og vi har ikke formet noen innstilling til møtet, men gjør bare greie for de drøftinger som er blitt gjort i komiteen. Det er en spesiell sak, og det forutsettes at den skal tas opp flere ganger. Det som skal skje nå er en foreløpig orientering om komiteens drøftinger. Planen er videre at den skal legges fram på torsdag til en foreløpig orientering, og at den i siste instans skal legges fram for møtet fredag.

Jeg har lyst til bare å nevne at dette er en sak som en kommer tilbake til igjen hele veien. Når dette nå legges fram her, er det fordi komiteen ønsker momenter til denne saken, og vi ønsker kommentarer til det forslaget som står her, ting som er drøftet i komiteene hittil. Jeg kan og si at vi er avhengig av å få reaksjoner nokså raskt, for man må regne med at det kan bli spørsmål om tidsknapphet etter som tiden går.

Utgangspunktet for denne saken er at Kirkerådet ønsket en hilsen fra møtet, og det står i sakspapirene at Kirkemøtet må drøfte hvorvidt man ønsker å sende ut en hilsen fra dette møtet. Det var nevnt noe om at denne hilsen kunne formidle impulser og gi et hovedinntrykk på en annen måte enn protokollater vanligvis gjør. Det er sitat fra dokument 19.1.

I vår komite var det enighet om at det bør sendes en hilsen fra møtet. Det er første punkt. Det er videre komiteens mening at denne hilsen bør være meget kort, en til halvannen A4-side, videre at målgruppen for denne hilsen skulle være menighetene i Den norske kirke, og da menighet i vid betydning av ordet. Jeg vil og be dere ikke å se alt for mye på dette at det er ført opp en til halvannen side, for med alle disse momentene kan en lure på hvordan vi skal klare det. Særlig da hvis det kommer en del momenter i tillegg. Men vi regner med at vi må stryke ut en del og at ting kommer i tillegg, slik at vi holder dette innenfor en nokså begrenset ramme når det gjelder sidetall.

Punkt 1: Vi mener denne hilsen bør ta utgangspunkt i dette møtet som er samlet i Oslo i disse dagene, slik at selve ingressen på hilsenen beskriver Kirkemøtet som er samlet der og da.

Som punkt 2 har vi ført opp stikkordet takknemlighet, og det høres jo veldig ærbødig ut. Det er flere ting som kunne være aktuelle å nevne i forbindelse med dette: Takknemlighet for frihet til å forkynne

evangeliet, for byggende arbeid fra frivillige og statlige kirkelige organer, og særlig nå i forbindelse med overgangen til denne nye kirkeordningen kan det være viktig å understreke akkurat dette - og som siste punkt er nevnt takknemlighet over det første lovfestede Kirkemøte vi har.

Det 3. punkt er om Kirkemøtets selvforståelse, hva oppgaven vår er. Og da snakket vi om at det kunne være aktuelt å se Kirkemøtet i sammenheng med de oppgaver som menighetsrådene er pålagt. Det er nemlig mange som lurar på hva Kirkemøtet skal gjøre, og vi har tenkt å påpeke sammenhengen i lovteksten mellom formålet med menighetsråd og formålet med Kirkemøtet.

For det andre har vi tenkt å nevne litt om guds-tjenestefellesskapet som omrammer hele møtet. Noe fra forhandlingene og fra sakene. Dette er grunnen til at vi ønsker kommentarer og synspunkter fra medlemmene ved møtet, og gjerne ting som er drøftet i komiteene.

Det er klart at her må en bare ta fram de saker som har en eller annen aktualitet for menighetene. Å ta opp alt for mye om forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet og lignende er uinteressant i denne sammenhengen.

Punkt 4: Hva er viktig for oss som kirke i tiden som kommer? Noen stikkord der og: Forkynnelse, forbønn, fellesskap i menigheten, globalt ansvar, at barn og unge må bli bevart hos Kristus, finne mening i livet og få hjelp til å møte dagens utfordringer.

Og som det siste punkt, en avslutning om forventning og en passende salmestrofe. Vi har en på lager, men vi kan jo gjerne ytre ønske om å få noen forslag til det.

La meg og si at denne hilsen når menighetene i begynnelsen av adventtiden. Kanskje det kunne være en avslutning, eller noe som det hele munnet ut i, den forventning som er knyttet til adventtiden i et videre perspektiv. Vi ønsker som nevnt reaksjoner på dette nå, og når det gjelder selve utskrivningen av denne hilsen har vi snakket med informasjonstjenesten. De skal hjelpe oss med dette. Vi regner med at vi kan legge et forslag til uttalelse fram for plenum på torsdag, og at det da kan flikkes og gjøres saker og ting med den uttalelsen da. Takk så langt.

Dirigenten:

Takk. Det skal altså ikke gjøres noen form for vedtak nå. Nå ønsker komiteen kommentarer, momenter og tanker, og noterer selv etter hvert som det kommer frem. Det var Gulbrandsen, Fisknes, Kringlebotten, Austad, Nordrum og Ulltveit-Moe.

Ove Gulbrandsen:

Dirigent. Til dette siste punktet - hva som er viktig for oss, for kirken, i tiden som kommer - synes jeg det er veldig mye godt i det som står her. Jeg savner et punkt - diakoni - også her, og kan gjerne kalle det omsorg. Vi vet at i våre menigheter og vårt samfunn er det mange mennesker som opplever ensomhet, isolasjon, og jeg synes det vil være viktig for oss at vi i dokumentet som går ut herfra som hilsen også tar med dette aspektet; oppfordringen til diakoni.

Dirigenten:

Takk. Ole Herman Fisknes, deretter Terese Kringlebotten.

Ole Herman Fisknes:

Dirigent. Jeg har særlig to ønskemål for denne hilsenen, og det ene knytter seg til punkt 3 om Kirkemøtet og ansvaret for de døde. Der vil jeg bare gjøre oppmerksom på at vi i deler av landet jo har en nokså stor gruppe barn som ikke er døpt, men som hører inn under Den norske kirke. Jeg vil oppfordre til at man ikke konsentrerer ansvaret så sterkt om de døde at man glemmer disse udøde som likevel er kirkens ansvar. Det er det ene punktet.

Det andre punktet er at jeg veldig gjerne hadde sett at man under punkt 4 også hadde fått med dette med gudstjenestefellesskapet. Den åndelige siden vet dere vel å ta vare på her i Kirkemøtet. I Departementet er jo vår bekymring denne at administrative og økonomiske forhold knyttet til kirkebygg står og faller med søkningen til gudstjenestene. Hvis man ikke får opp søkningen til gudstjenestene rakner mye av det økonomiske grunnlaget i menighetene.

Dirigenten:

Takk. Terese Kringlebotten, deretter Torleiv Austad.

Terese Kringlebotten:

Dirigent. Blant alt det gode som står her savner jeg et godt gammelt uttrykk, under punkt 4. Jeg savner ordet misjon. Jeg skjønner jo at det er tenkt inn i globalt ansvar, men jeg vil gjerne be om at vi får det gode, gamle ordet misjon inn, og vil henstille til komiteen å ta det i betraktning, ikke minst fordi menighetens misjonsengasjement er så sterkt i fokus og arbeides så intenst med mange steder. Takk.

Dirigenten:

Takk. Torleiv Austad, så kommer Edvard Nordrum.

Torleiv Austad:

Dirigent. Det er viktig å legge mye arbeid i en hilsen fra møtet fordi den utad vil bli oppfattet som sig-

naler fra møtet. Man vil i denne uttalelsen se hvordan møtet definerer seg selv, så jeg tror at man på den måten vil kunne fortelle norske menigheter hva Kirke-møtet egentlig ser som vesentlig i dagens kirkesituasjon.

Derfor er det riktig at man nedlegger betydelig arbeid i denne hilsen. Jeg tror også at man bør være åpen for å utvide sidetallet, og ikke la seg i utgangspunktet binde til en eller halvannen side. La gå at man prøver å gjøre den kort, men kanskje viser det seg nødvendig å utvide noe.

Under punkt 4 er det allerede kommet en hel del ønsker, og det er nærliggende for meg å komme med mitt ønske, nemlig at lærebevisstheten styrkes i menighetene. Det skulle være nødvendig å gi noen nærmere begrunnelse for at dette er viktig å understreke, også fra et Kirkemøte.

Dirigenten:

Takk. Edvard Nordrum, og så Ulltveit-Moe.

Edvard Nordrum:

Mitt anliggende er nesten identisk med Gulbrandsens, og forsåvidt har andre også vært inne på det, men det hadde en formulering som jeg synes var litt omfattende. Jeg lurte på om det istedetfor globalt ansvar også kunne komme inn noe med diakoni lokalt, om man ikke kunne si lokal og global omsorg.

Dirigenten:

Takk. Ulltveit-Moe, og så Berit Tversland.

Johannes Ulltveit-Moe:

Til trøst for komiteen har jeg ikke forslag om noe nytt punkt. Men jeg er veldig opptatt av at det kan være en nerve av varme og omsorg og nærhet i selve uttalelsen. Jeg tenker den da i følgende retning; at uttalelsen kan være båret av en nerve som uttrykker identifikasjon, solidaritet, med det folket som vi lever blant, det som er folkets nød må vi også kjenne som noe vi er opptatt av som kirke, og så videre.

Dirigenten:

Takk. Det blir mangt å ta med for komiteen. Berit Tversland har ordet, deretter Fredrik Grønningsæter.

Berit Tversland:

Det har versert en god del ulike forslag i komiteen når det gjelder denne saken her, og den er ikke lett å løse på en god måte. Vi forstår veldig godt hvor viktig presentasjonen blir hvis den nå går ut.

Bare en kommentar til punkt 3; om Kirkemøtet. Det vi hadde skrevet opp først var om Kirkemøtets selvforståelse og det er klart at det punktet må inneholde en riktig og god presentasjon av oss selv i så måte. Hvilke formuleringer vi vil velge får vi se. Vi hadde, når det gjelder formen, Ulltveit-Moe, tenkt først å gjøre dette i form av en klippe- og limeversjon, der man tok sitater fra ulike sammenhenger og flettet disse sammen.

Men vi har kommet fram til, nettopp fordi vi tenkte som deg, at det kanskje ville være lettere å få fram en god tone og en helhet hvis det skrives ut i en flytende og hel sammenheng, med tanke på muligens å make å få til en slik nerve.

Det er veldig fint hvis vi kan få enda flere momenter. Vi får bare føye på nå i starten og så skal vi stryke ut etter hvert som det blir side på side.

Dirigenten:

Takk. Fredrik Grønningsæter, deretter Nergård.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Jeg vil reise et spørsmål som jeg iallfall tror bør overveies. Det er om det kan være nødvendig både å gi en kort hilsen som har håp om å få presse-plass og kanskje mediaplass, og som er som en vimpel som går til værs, for å bruke et sitat av biskop Skard i en annen sammenheng, og en mere utførlig som er strukturert i denne retningen her. Jeg anser det for helt utenkelig - med det stoff som her er antydnet og de påplussninger som her er kommet, vil det bli en vilkårlig journalistutplukking på få avsnitt, og kanskje en hulter-til-bulter fremstilling som gjør at vi vil få lite igjen både her og der.

Det er veldig viktig at det både blir en skikkelig hilsen som når ut til menighetene, kanskje gjennom høytlesning eventuelt i kirkene og hvor det måtte være, og i menighetsblad og egnede kirkelige organer som vil gi plass til en utførlig, autentisk gjengivelse, og at vi i tillegg lager en kort hilsen som er mediaberegnet og som også må ha den form at den har sjanse til å nå inn der og leses av det alminnelige menneske.

Jeg vet ikke om det er gjennomførlig, men jeg vil ikke unnlate å nevne denne muligheten. Jeg ser for meg at denne lange listen av gode saker blir en håpløs sak hvis det er den alminnelige opinion vi vender oss til, og selv om det skulle finnes et organ som ville offentliggjøre det så ville folk ikke lese det. Jeg ber om at det overveies, og samtidig - når det gjelder det noe mer utførlige anliggende - vil jeg også varmt

støtte det som Fisknes var inne på, at gudstjenesten nevnes under punkt 4, og kanskje også det som vel ikke er så sterkt som det bør være i våre menigheter; nattverden, hvis man skal gå i detalj - men at helheten med gudstjenesten kommer frem. I det hele tatt at det siktes inn på at Gud må bli nærværende for vårt folk.

Vi må snart begynne å tale mer om Gud enn vi gjør, og ikke om saker og fenomener og institusjoner og alt mulig. Vi må få frem nødvendigheten av at Gud blir opplevd som en virkelighet for mennesker i dag. Noe i den retning synes jeg vi på en eller annen måte må få gitt uttrykk for, men i alle fall: Overvei om det skal lages i to former.

Dirigenten:

Takk. Det er Arvid Nergård, og så kommer Aage Lunde.

Arvid Nergård:

Dirigent. Det begynner å bli nokså sent nå, så det spørres om man greier å si noe som har noen betydning i denne sammenheng. Men jeg vil bare nevne at for det første må jeg si at de som skal skrive hilsenen har en uhyre vanskelig oppgave. Den bør ikke være for lang, den bør heller være for kort, hadde jeg nær sagt.

Men det er et veldig vidt spekter når en hilsen fra Kirkemøtet retter seg til Den norske kirke som helhet.

Jeg synes nok heller ikke vi må glemme at vi har et frivillig kristelig arbeid i dette land av veldig omfang, som jeg nok også synes Kirkemøtet i sin hilsen ikke må utelate. Det står ikke, slik jeg forstår det, i setningen under punkt 2.

Så gjelder det noen saker under punkt 4, forbønnen, at det her nevnes noen konkrete og aktuelle saker. Fredrik Grønningsæter nevnte en her. Jeg tror at det er veldig viktig å nevne helt konkrete saker når det gjelder bønnen. Når det gjelder det globale ansvar må man få klart inn dette med misjon, som har vært nevnt før.

Dirigenten:

Takk. Det har allerede kommet mange momenter. Det begynner å bli på tide å tenke på å sette strek. Hver enkelt av oss har mulighet i neste omgang til å skrive litt på en lapp og gi videre til komiteen i morgen. Dirigenten foreslår at det settes strek under dette innlegg for denne omgangen av saken. Det er Aage Lunde som har ordet, Inge Lønning kommer deretter.

Aage Lunde:

Jeg er enig i at målgruppen for hilsenen skal være menighetene i Den norske kirke. Men jeg ville gjerne også

at den i tilfelle skulle stå i en sakral sammenheng, nemlig at den med frimodighet kunne leses opp i en gudstjeneste og tilpasses den sammenheng. Det er der den hører hjemme hvis vi er et Kirkemøte. Det er det første.

Det betyr at vi har begrenset mulighet. Ta med alt, og du tar med ingen ting. En uklar preken til oppbyggelse for ingen og til lede for mange. Jeg tror på den mest hardhendte prioritering; ikke bare hva er viktig, men hva er viktigst. Kanskje vi sammen kan finne det ut når vi har fått sove i natt. Takk.

Dirigenten:

Takk. Følgende står nå på talerlisten: Inge Lønning, Øyvind Øy, Kristen Kyrre Bremer, Ludvig Johan Bakkevig. Det er ikke registrert flere og det settes strek. Inge Lønning, værsgod.

Inge Lønning:

Dirigent. Jo lenger man hører på denne debatten desto gladere blir man for at man ikke sitter i denne komiteen. Det må vel noe i retning av et mirakel til dersom det skal lykkes å få alt dette inn på en A4-side, ihvertfall må man bruke minste linjeavstand.

Men det er bare to ting jeg vil legge til det som allerede er brakt frem; jeg tror det er avgjørende viktig når det gjelder gjennomslagskraften, kommunikasjonsdyktigheten i det man sier i en slik hilsen som dette, at man legger vinn på å ordlegge seg så alminnelig og folkelig som overhodet mulig, å unngå spesielt kristelige klisjeer i språkb Bruken, og også å unngå konkordater og lignende fenomener som vi har vært inne på tidligere. Det tror jeg er svært viktig.

Det er et element som jeg tror er viktig å understreke, og det er det jeg antar at komiteen har ment å ivareta under punkt 5 med å anslå temaet forventning.

Jeg er ikke sikker på at man skal avslutte dette med en salmestrofe eller "annan høveleg song", som det heter i grunnskolens mønsterplan. Jeg vil derimot tro det er avgjørende viktig hvis man innleder med temaet takknemlighet som jeg synes er riktig og godt, og at man avslutter med temaet håp, fordi det helt åpenbart er et av de virkelige mangelsymptomer i dagens norske samfunn og i verdenssamfunnet kan hende også, og et av de punkter hvor det kristne evangelium har en mulighet for å profilere seg klart og begripelig nettopp i dagens situasjon.

Dirigenten:

Takk. Øyvind Øy, og deretter Ludvig Johan Bakkevig.

Øyvind Øy:

Det er verdt å dele tankar med kvarandre, og dei er jo eigentleg heldige dei, synes eg, som sitt i denne komiteen. Det er litt av ei fin oppgåve dei har fått. Min tanke, når eg såg dette, er å sette eit ropeteikn bak ordet "takknemlighet", takksemd og glede. Vi kunne la den vere prega av det.

Innhaldsmessig vil eg gjerne ha med eit moment som gjeld kyrkja i vårt land, og eit moment som gjeld kyrkja i verdssamanheng. Når det gjeld ein visjon i vårt land, så synes eg nettopp nå at det som ligg framfor oss når det gjeld ansvar for dei døypte, er det som Dåpsopplæringsutvalet legg opp til. Der er jo nemnt både døypte og udøypte i den samanheng. Kan det bli ein visjon her i vårt land; at vi - som det har vore nemnt - kan framheve misjon når det gjeld vårt globale ansvar.

Takk og glede er og to moment som går på kyrkja i vårt land og vårt ansvar i verdssamanheng.

Dirigenten:

Takk. Bremer frafalt, og da er Ludvig Johan Bakkevig siste taler.

Ludvig Johan Bakkevig:

Jeg tenker litt på målgruppen her. Det er klart at denne hilsen har en viktig målgruppe. Men jeg lurte litt på om ikke det kunne ha vært grunn for oss å sende hilsen også til flere. Vi har vært litt opptatt av at dette første Kirkemøtet er veldig innadvendt. Hvilke signaler gir vi utover videre enn til menighetene? Jeg tenker i denne sammenheng på - jeg bare kaster det frem, men det kan vel vurderes av komiteen - takknemlighet. Vi er jo veldig glade for dette Kirkemøtet, og det er Stortinget som nå har sagt ja, endelig etter hundre år. Det kunne være at vi ga en hilsen tilbake igjen til Stortinget og fortalte at dette setter vi virkelig pris på. Vi har store forhåpninger til hva dette vil bringe ikke bare til den norske kirke, men også til folket. Jeg vet ikke, jeg bare kaster det frem.

Dirigenten:

Takk. Det var sluttstrek for denne saken i denne omgangen. Vi ønsker komiteen lykke til, og det spørres om ikke akkurat dette bør være et spesielt forbønnseme for hver enkelt deltaker. Dette er vanskelig, dette er viktig, men det er mulig.

Møtet er hevet.

PLENUM V

Dirigenten:

Møtet er satt. Vel møtt til en ny plenumssesjon.

Vi går til vår saksliste og våre forhandlinger. Aller først skal vi få notert de fravær som måtte gjelde nå: Det er P. A. Norum, og Helga Gitmark.

Vi har en sak som er ny for dette forum, og som dirigentskapet vil legge frem på følgende måte: Det er to permisjonssøknader fra deltakere på dette Kirkemøtet. Det er Gunnar Lislerud som søker om permisjon fredag for presserende reise til utlandet, og det er Bjørn Egil Pedersen som søker om permisjon både torsdag og fredag, på grunn av presserende tjenester i sin stilling.

Dirigentskapet har vurdert grunnene og har funnet å ville foreslå for møtet at disse permisjoner innvilges - og at Gunnar Lisleruds varamann og fungerende biskop for den tid Lislerud er bortreist, Even Fougner, innkalles for fredag, og at Bjørn Egil Pedersens varamann, Helge Schjærve, innkalles torsdag og fredag.

Er det noen kommentar til en slik fremgangsmåte? Det ses ikke å være noen som ber om ordet. Er det noen som vil ytre seg ved votering mot disse innvilgelser? Det er heller ikke skjedd. De er innvilget enstemmig.

Så skal jeg få nevne at på linje med de hilsener som har vært planlagt på et tidlig tidspunkt under forberedelsen av dette møtet, vil i dag generalsekretær Gunnar Prestegård, som formann i Organisasjonenes Fellesråd, bringe en hilsen. Jeg nevner da at det forøvrig har vært fremført en hilsen fra formannen i Norsk Misjonsråd allerede. Biskop Schwenzer er bedt om å bringe en hilsen i morgen fra Den katolske kirke, og Bjørn Egil Fjeld, formannen i Frikirkerådet, fra Frikirkerådet på fredag. Det er de offisielle hilsener som har vært planlagt og som vil følge i denne orden.

SAK KM 8/84: KIRKEMØTETS BUDSJETT

Det er dirigentskapets forslag at vi begynner denne sesjonens forhandlinger med sak 8 om Kirkemøtets budsjett. Den har hørt inn under komite 5, og saksordfører for den er Finn Olav Myhre. Værsågod.

KOMITEENS INNSTILLING

Finn Olav Myhre:

Dirigent. Dere har alle fått utlevert dokument nr. 8.2. Dere må føye til at Fredrik Grønningsæter var til stede, slik at listen over dem som var til stede blir komplett. Dokumentene som forelå til behandlingen i komiteen er referert.

Premissene sier dette:

Det har til det første møtet vært vanskelig å forhåndsberegne utgiftene - utgifter til arrangementer og møter i tilknytning til selve møtet, for eksempel leie av lokaler; trykking av dokumenter, og så videre; utgifter i forbindelse med forberedelsene til møtet, herunder utgifter til komitearbeid og ekstrahjelp i sekretariatet. Komiteen konstaterer at sekretariatet både under forberedelsen og gjennomføringen av Kirkemøtet 1984 har vært underbemannet.

Kost-, skyss- og oppholdsutgifter for deltakerne dekkes etter gjeldende regler. Komiteen mener at det overordnede prinsipp må være at alle valgte representanter stilles på lik linje økonomisk og kan delta uten private utgifter eller tap av inntekter, og komiteen uttaler støtte til Kirkerådets vedtak i sak 18/84, punkt 4, der det heter:

"Kirkerådet vil understreke overfor Departementet at prinsippet om dekning av tapt arbeidsfortjeneste må gjøres gjeldende for deltakelse i Kirkemøtet. Dette må også gjelde utgifter til dekning av vikartjeneste, f.eks. husmorvikar, barnepass, landbruksvikar, personer som får lønn etter faktisk utført arbeid, og lignende."

Før jeg da leser forslaget til vedtak, må jeg få lov til å meddele at jeg like før lunsjpausen i samtale med underdirektør Queseth fra Departementet har fått vite at 19. november i år ble det sendt brev fra Kirke- og undervisningsdepartementet til Finansdepartementet, der det i de to siste avsnittene heter:

"Kirkemøtet er et lovbestemt organ som skal sitte sammen i flere virkedager i sammenheng - i år 5 dager. Deltakerne vil ikke få godtgjøring for dette vervet, og enkelte leke medlemmer vil kunne bli påført tap i arbeidsinntekt eller få utgifter til stedfortreder som følge av fravær fra sitt vanlige arbeid. Kirkeordningsloven har ikke bestemmelser om dekning av slike utgifter. Dette departement vil allikevel finne det rimelig om slik økonomisk belastning kan bli kompensert ved erstatning etter de satser som gjelder for medlemmer av utvalg: Det vil si legitimert tap med inntil kr. 539,30 pr. dag, og ikke-legitimert tap med inntil kr. 269,70 pr. dag.

En har for tiden ikke nærmere oversikt over hvor mange av de 80 deltakerne som vil be om erstatning, men selv om et betydelig antall er i offentlig tjeneste og vil få nødvendig permisjon med lønn vil det trolig bli tale om så store utgifter at man ikke vil finne dekning innenfor rammen av foran nevnte tilskudd."

Det står i innledningen til brevet hvor stort det er. Underdirektør Queseth har gitt meg tillatelse til å meddele at Finansdepartementet i formiddag har sagt at disse reglene skal gjøres gjeldende for dette møtet. Som dere skjønner vil selve vedtaket her bli noe i forkant - eller vi bør kanskje heller nå si i ettertid - av det som blir gjeldende.

Jeg leser likevel forslaget til vedtak:

Regnskapet for Kirkemøtet 1984 blir utgangspunkt for budsjettplanleggingen for møtet i 1985. Det sørges for forsvarlig sekretariatskapasitet for ettertiden. En vil be Kirkerådet følge opp dette overfor Departementet. Videre mener Kirkemøtet det er viktig at følgende prinsipper gjøres gjeldende for deltakelse i Kirkemøtet: Tapte arbeidsfortjeneste dekkes, og det gis midler til dekking av vikarutgifter.

Og det er da i nest siste avsnitt det nå blir lydende noe merkelig, når vi nå har fått vite at dette er gjort gjeldende. Det må vel da kanskje sies noe om hvordan dette avsnittet eventuelt kunne utformes. Takk.

Dirigenten:

Ordet er fritt til alminnelig kommentar og jeg ser Thor Wang har bedt om ordet, og Per Oskar Kjølaas.

Thor Wang:

Herr dirigent. Det var nevnt i går også fra Kirkerådsdirektørens side dette spørsmålet, og jeg mener egentlig at man generelt bør få denne ordningen. Hvis det er oss fra bedrifter som har fått fri med lønn, så er det rimelig at denne tapte arbeidsfortjenesten går tilbake til bedriften - som det er vanlig i offentlig virksomhet, slik at man ikke behøver å søke om tapte arbeidsfortjeneste, den går til arbeidsgiver. Hvis det er noen kommuner som har for mye penger og ikke ønsker disse tilbakeført fra Staten så er det sikkert mulighet for det.

Dirigenten:

Neste taler er Per Oskar Kjølaas, og dernest Øyvind Øy.

Per Oskar Kjølaas:

Dirigent. Når vi nå står i ferd med å bygge ut vår kirkestruktur, rådsstrukturen, kan det bli en konkurranse mellom Kirkemøtet, Kirkeråd og bispedømmeråd. Jeg tenker

på sekretærhjelp. Det er ikke, såvidt jeg kan se, nevnt her i premissene. Her ber man om mere sekretariatshjelp og det står ikke noe om hva det egentlig innebærer, slik at det er vanskelig å være med å stemme på det før man får klarere tilkjennegitt hva som ligger i dette. For det er klart at hvis Kirkerådet skal styrkes med flere stillinger (som selvfølgelig er ønskelig), og vi har en bestemt pott det skal gå ut av - så vil vi jo være med å sette det opp mot bispedømmerådene - som også trenger flere stillinger, hvis rådsstrukturen skal bygges ut på grunnplan. Jeg vil gjerne hatt litt mer om det.

Dirigenten:

Neste talere er Øyvind Øy, og dernest Terese Kringlebotten og Bodil Stenslet.

Øyvind Øy:

Det gjeld siste strekpunkt i vedtaket, og eit spørsmål som kanskje nokon her kan svare på. Det gis middel til dekking av vikarutgifter. Eg synes det vil vere rimeleg at også prestar får permisjon med løn og fri vikar i denne tida. Det er svært vesentleg at vi som reiser og er borte så lenge veit at vi kan ha høve til fri vikar, slik at det ikkje er den som er igjen aleine som tar vårt arbeid også.

Dirigenten:

Neste taler er Terese Kringlebotten, dernest Bodil Stenslet.

Terese Kringlebotten:

Dirigent. Jeg har et spørsmål til som jeg ønsker litt oppklaring på, og det er hvor husmødrene kommer inn i dette bildet. Det er vanligvis en stille gruppe som ikke er vant med å stille krav. Men det er en del husmødre som ikke akkurat kan komme inn under en ordning med husmorvikar. Det er tilfelle enkelte steder hvor mannen må ta sin ferie for at husmoren skal kunne komme av gårde. Nå vet jeg at saksordfører har dette punktet, og at det visst har vært i komiteen, men jeg skulle ønske at det kunne vært sagt her og nå hvordan det stiller seg for husmødrenes vedkommende. Takk.

Dirigenten:

Vil komiteformannen forberede et svar på det? Og så gir jeg ordet videre til Bodil Stenslet og dernest Gunnar Kartveit.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Det var bare en liten merknad til dette med tapt arbeidsfortjeneste. Slik jeg forsto Wangs innlegg her, mente han at det var rimelig at bedriftene også fikk tilbakeført det beløpet som bedriften tapte ved at en arbeidstaker var borte. Det er vel nødvendig å presisere hvordan praksis er her. Så vidt jeg forstår er dekning

for tapt arbeidsfortjeneste ikke mulig å utbetale direkte til arbeidsgiver. Slik har det i hvert fall vært i offentlig virksomhet, at det utbetales direkte til arbeidstaker og at arbeidstaker trekkes tilsvarende i lønn, på grunn av dette med skatt og arbeidsgiveravgift. Takk.

Dirigenten:

Så er det Gunnar Kartveit og dernest Bjørn Vegard Bjørklund.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Eg ser på den siste streken på side 1, under premissane frå komiteen, der det er snakk om skyss-, kost- og opphaldsutgifter som skal dekkas for deltakarane. Vi har i går med glede vedteke at dei tre fakulteta skal bli representert på Kyrkjemøtet. Eg vil gjerne spørje om komiteen har vurdert om dei skal få dekt sine utgifter eller korleis det er å forstå. Takk.

Dirigenten:

Jeg ber saksordføreren fange opp de spørsmål som stilles, og jeg gir ordet videre til Bjørn Vegard Bjørklund, og så Rita Austad - foreløpig siste inntegnede taler.

Bjørn Vegard Bjørklund:

Dirigent. Det er mulig at jeg foregriper begivenhetenes gang til fordel for saksordfører, men det var akkurat dette spørsmålet om husmødre. Det diskuterte vi ganske nøye i komiteen, og vi mente at det kanskje var noe dekkende i betegnelsene "husmorvikar", "barnepass", og så videre. De fleste grupper, lag og foreninger - og ikke minst kanskje politiske myndigheter - snakker veldig mye om de svakeste i samfunnet.

Jeg tror på dette med å presisere, og det var derfor vi ønsket å presisere "husmødre" som representanter for de aller, aller svakeste i samfunnet. Jeg tror at her kan kirken være den første institusjon til å gjøre noe rent praktisk for å hjelpe, og gi mulighet til at blant annet husmødre kan få delta. For det er jo helt opplagt at hvis man har en arbeidende ektemann, som også er ute, må man jo leie en eller annen form for hjelp hvis husmor skal være med. Det har vi en faktisk mulighet til å gå inn og gjøre noe med, hvis vi er villige til det. Det er mulig at saksordfører kan ha noe mere konkrete opplysninger akkurat på dette felt. Takk.

Dirigenten:

Rita Austad er siste inntegnede taler, og det ser ut til at det begynner å være mindre interesse for å be om ordet. Jeg vil be om at de som ønsker å tegne seg, foruten saksordfører som jeg regner med vil ha ordet etterpå, gjør det under Rita Austads innlegg nå.

Rita Austad:

Jeg vil først si en stor takk til den komiteen som har tatt med husmødrene og småbarnsmødrene når det gjelder vurderingen av dekning av utgifter. Nå stiller jeg selv i en litt dobbel stilling som småbarnsmor - som husmor og som prestekone. Da jeg reiste kom det et spørsmål fra min mann: Hva med meg da som på en måte må sluntre unna jobben fordi jeg må ta meg så mye av barna når du er borte? At en prest skal ha fri vikar med lønn og prestekone når han er på Kirkemøtet, det er mitt problem. Ja, for jeg er klar over at det fungerer ikke helt som det skal med hans jobb nå denne uken. Jeg vil foreslå at denne parentesen blir flyttet ned i vedtaket, for det synes jo som om den er ment som en del av vedtaket fra komiteens side.

Dirigenten:

Strek er satt, og Einar Grønstad er siste inntegnede taler, foruten saksordfører. Værsgod, Einar Grønstad.

Einar Grønstad:

Herr dirigent. Når vi snakkar om pengar, blir det så lett interesse med ein gong frå det eine eller andre hald. Det er jo ikkje noko nytt det da. Eg vil ikkje kommentere dette noko særleg i og med at dei fleste vel veit kva slags kategori eg kjem i frå - eg er såkalla sjølvstendig næringsdrivande, nærmare sagt bonde - så her er det iallfall ikkje andre som tar det. Eg vil ikkje kommentere dette. Eg trur ikkje det er rett å gjere det.

Det eg vil ha ei forklaring på var det som Kjølaas reiste. Det var eit interessant spørsmål dette med sekretariatkapasitet. Såvidt eg forstår av premissane går dette i første rekke på å førebu møtet og utsending og så vidare. Eg kan godt forstå at dette har vore eit veldig arbeide. Men dykk kan vel og berøre spørsmålet om at det vel vil bli ei spenning om kor ein skal sette inn ressursane: Er det på høgare eller er det på lågare plan? Der er jo så at vi har vel fleire av oss ei kjensle av at vi må brukemest mogleg av ressursane i feltarbeid på det lokale plan, og prøve å begrense det så det ikkje blir eit veldig byråkrati på toppen som dreg av garde med nesten alle ressursar som kjem til kyrkja. Eg vil i alle fall berre påpeike dette. Eg trur ikkje det direkte ligg i saka, men det er kanskje implisitt. Takk.

Dirigenten:

Siste taler blir da saksordfører Finn Olav Myhre, og jeg vil be ham også vurdere hvorvidt det er kommet frem så vesentlige momenter at det er grunn til å be komiteen om å se på saken en gang til.

Finn Olav Myhre:

Dirigent. Når det gjelder dette spørsmålet som er reist av Kjølaas i forbindelse med sekretariatshjelp, er det

fra komiteens side tenkt direkte og konkret på den nødvendige, det er å ha tilstrekkelig hjelp til å forberede og gjennomføre, og til å gjøre det nødvendige etterarbeidet med Kirkemøtet - altså ikke en generell styrking av Kirkerådets sekretariat ut fra andre grunner enn dette. Dette er komiteens bakgrunn. Det har ikke vært vurdert overhodet at dette skal ses sammen med en stillingsøkning for Kirkerådet som sådan.

Når det gjelder dette med husmødre og dekning av utgifter, som Terese Kringlebotten har reist og som andre har berørt: Jeg mener at dette må kunne gå inn under regelen om ikke-legitimert tap med inntil så og så mye, som står i dette regelverket jeg leste, og det som står i brevet fra Departementet til Finansdepartementet. Jeg tror det må være den muligheten som er til stede.

Spørsmålet fra Kartveit som gjelder deltakere utenom dem som er valgt fra bispedømmerådene, er nok ikke jeg i stand til å svare direkte på. Komiteen har ikke vurdert det, så det er kanskje vanskelig. Jeg vil vel likevel kunne anta at det må være riktig at de må stilles på lik linje. Er man deltaker på møtet, så er man det - det synes jeg må være rimelig.

Jeg vet at denne parentesen som står øverst på side 2 var vurdert også i komiteen; om den skulle tas inn. Vi fant vel kanskje at vi ville foreslå at vedtaket var litt kortfattet, uten å ta inn for mange slike eksempler. Jeg vil vel fremdeles helle litt til den oppfatning at det kan være greit å ha dette i premissene som eksempler og ikke binde oss i vedtaket, hvis en skulle komme inn på andre eksempler.

Jeg har litt problemer, som dere skjønnte under første innlegg, med dette som står i siste del av vedtaket om at Kirkemøtet mener det er viktig at "følgende prinsipper" gjøres gjeldende. Kunne det være mulig å si at "Kirkemøtet vedtar at følgende prinsipper gjelder for deltakelse i Kirkemøtet"? Det er direkte tale som vi ble oppfordret til å gå. Altså: "Kirkemøtet vedtar at følgende prinsipper gjelder for deltakelse i Kirkemøtet", og så de to strekavsnittene. Takk.

Dirigenten:

Det var siste taler og saken må da tas opp til votering. Saksordføreren antydte ikke noe synspunkt på spørsmålet om den burde gå tilbake til komiteen, men jeg forstår det slik at den siste endringen er i stedet for det alternativet. Jeg vil anta at komiteen ikke har problemer med å slutte seg til forslaget fra saksordfører når det gjelder en endring basert på slike nye innslag.

Men siden det er et forslag satt frem etter strek må det også være anledning til å kommentere. Ordet er fritt til

å kommentere den endring som Myhre antydte. Hille ber om ordet.

Georg Hille:

Det er selvfølgelig bra om vi følger opp Fisknes' antydninger om at vi skal være selvstendige, men så selvstendige at vi skal fatte vedtak som binder det ene og andre departement økonomisk, det er jeg ikke sikker på lå i hans oppfordringer. Vi kan vel ikke vedta disse reglene som da skulle få de og de økonomiske konsekvenser. Vi må vel bare ganske enkelt fastslå et eller annet - "at vi regner med", "at dette Kirkemøtet forutsetter" - eller noe slikt. Jeg kunne tenke meg: "Kirkemøtet forutsetter at disse regler gjøres gjeldende for Kirkemøtet."

Dirigenten:

Dernest er det Harald Græsli.

Harald Græsli:

Jeg synes vi har litt for vagt grunnlag for å gjøre det vedtak som vi nå er innbudt til etter omformingen. Personlig synes jeg faktisk at det som står her fra før er all right nok. Vi mener vel virkelig at "det er viktig at følgende prinsipper gjøres gjeldende". Det er nokså klar og grei tale, og det kan gå inn også i den nye situasjon synes jeg. Jeg er klar over at det kunne vært formulert noe annerledes, men jeg vil anbefale at vi holder fast på det opprinnelige vedtaket. Jeg synes det er greit nok.

Dirigenten:

Det var siste taler etter denne anledning til kommentarer.

Da vil dirigenten anta at det er nødvendig å gå til votering over tre alternative forslag, i og med at det originale forslag fra komiteen blir opprettholdt. Det er dessuten kommet et forslag fra saksordfører om at "Kirkemøtet vedtar at" og så videre. Endelig er det kommet et forslag fra Georg Hille, som sier at "Kirkemøtet forutsetter at". Jeg vil anta at det er rimelig å ta det i den rekkefølge som nå ble nevnt. Det er Hille, og Lønning dernest.

Georg Hille:

Om jeg kunne si det slik: "Kirkemøtet forutsetter at følgende prinsipper gjelder for deltakelse i Kirkemøtet" og så videre.

Dirigenten:

Først Inge Lønning, og så Finn Olav Myhre.

Inge Lønning:

Dirigent. Såvidt jeg oppfattet er det ingen realitetsforskjell mellom disse forslagene, og da må det være

unødvendig så langt jeg kan skjønne å ha noen alternativ votering over dette. Jeg kan ikke skjønne annet enn at Georg Hilles formulering er fullt dekkende. Etter det som ble opplyst og sitert fra brevvekslingen mellom de to departementer, må "forutsetter" være en fullkommen formulering.

Dirigenten:

Det er Finn Olav Myhre.

Finn Olav Myhre:

Dirigent. Jeg har ikke noen problemer med å bytte ut ordet "vedtar" med "forutsetter". Det jeg likte i den nye formuleringen var "at følgende prinsipper gjelder". Det var det som var det viktige for meg her, og derfor trekker jeg det og kan gå inn på dette med "forutsetter".

Dirigenten:

Takk. Da står vi tilbake med to forslag; Harald Græsli.

Harald Græsli:

Hvis andre er snille så kan jeg gjerne være det, altså med ordet "forutsetter" inn så er det såpass avdempet at jeg synes det er greit å trekke mitt forslag.

Dirigenten:

Det betyr at vi står tilbake med Georg Hilles forslag som på siste punkt vil ha følgende ordlyd: "Kirkemøtet forutsetter at følgende prinsipper gjelder for deltakelse i Kirkemøtet", og så kommer de to strekene.

Vi har et tilleggsforslag fra Rita Austad, men det går an å votere over dette etter at hovedforslaget er vedtatt, det som har sitt utgangspunkt i komiteen, men med den justering Hille har foreslått.

Da vil dirigenten sette hele forslaget - den maskinskrevne delen av det - til samlet votering. Vi kommer tilbake til Rita Austads forslag til supplement.

Da settes altså under votering følgende som komiteen har lagt frem. Jeg gjentar en gang til endringen under avsnitt 3: "Kirkemøtet forutsetter at følgende prinsipper gjelder for deltakelse i Kirkemøtet".

Saken settes under votering. De som vil votere mot dette forslaget, gir stemmetegn. Det ses ikke å ha vært gitt noe stemmetegn, så saken er enstemmig vedtatt så langt.

Rita Austad har fremmet forslag om at den parentes som er anført øverst på side 2 etter "utgifter til dekning av vikartjeneste" føres ned i vedtaket, som tillegg til det - som parentetisk tilføyelse: "f.eks. husmorvikar".

Jeg skal lese det hele i sin sammenheng: "Det gis midler til dekking av vikarutgifter (f.eks. husmorvikar, barne-

pass, landbruksvikar, personer som får lønn etter faktisk utført arbeid, og lignende)."

De som vil stemme mot at dette tillegget kommer med, gir stemmetegn til kjenne. Voteringsgrunnlaget var at de som stemmer mot at parentesen føyes til under siste ledd, gir stemmetegn til kjenne.

Det er vedtatt. Rita Austads forslag til parentetisk tilføyelse er kommet med i vedtaket, og da er den saken avklart.

SAK KM 27/85: DET KIRKELIGE REFORMARBEID
--

Vi går til den neste sak som ble bebudet, det var sak 27 om det kirkelige reformarbeidet. Den saken har vært behandlet av komite 3, og saksordfører er Inger Helene Muri som med dette får ordet. Værsgod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Inger Helene Muri:

Som materiale forelå det en resolusjon fra Det frivillige kirkelige landsmøte.

Kirkemøtet har fra Det 25. frivillige kirkelige landsmøte fått oversendt en henstilling om å arbeide videre med reformspørsmålene i Den norske kirke, eventuelt ved en permanent komite. Komite 3 er enig med Landsmøtet i at reformarbeidet i kirken må føres videre. På det nåværende tidspunkt finner en det vanskelig å uttale seg om de oppgaver en slik komite skal tillegges, all den stund flere offentlige utvalg og utvalg innenfor Kirkerådet er i gang med arbeid som berører dette saksområdet. En finner det også vanskelig å legge frem forslag til hvor komiteen bør plasseres før det er fattet vedtak om Kirkemøtets faste komiteer og deres saksområder.

Forslag til vedtak:

Reformarbeidet i Den norske kirke føres videre. Kirkemøtet oppnevner en permanent reformkomite, eventuelt et utvalg knyttet til en av de faste komiteene. Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre komiteens/utvalgets mandat i forhold til andre utvalg og komiteer.

Dirigenten:

Saken er klart fremlagt, og ordet er fritt til alminnelige kommentarer. Georg Hille har bedt om ordet.

Georg Hille:

Det ser for meg ut som det er litt dårlig samsvar mellom premissene og vedtaket her. I premissene antydes det at man synes det er vanskelig på det nåværende tidspunkt å uttale seg om oppgaven til en slik komite og så videre. Man vet ikke riktig hvor den skal ligge, og så foreslår man da oppnevnt et utvalg. Jeg synes dette ikke er i overensstemmelse med premissene. Jeg synes ikke det er rett av dette Kirkemøte å oppnevne en permanent reformkomite. Jeg vil derimot gå ned på annet avsnitt og kanskje først si: "Reformarbeidet i Den norske kirke føres videre. Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre". Jeg behøver ikke si mere. Altså: Jeg synes ikke vi har anledning til med disse premisser å fatte et slikt vedtak i dag, hvor vi nedsetter en reformkomite.

Dirigenten:

Fremmer Hille dette som forslag?

Georg Hille:

Ja, jeg fremmer som forslag: "Reformarbeidet i Den norske kirke føres videre. Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte."

Dirigenten:

Ordet er fremdeles fritt. Aage Lunde ønsker ordet, værsgod. Flere talere er ikke inntegnet.

Aage Lunde:

Det er en fillesak, men det gjelder begrepene. Det er et Kirkerådsvedtak om at Kirkemøtets underutvalg skal kalles "komite", og at Kirkemøtet forbeholdes dette ordet. Når det gjelder Kirkerådets underutvalg er det "utvalg" som er ordet. Her er det rotet sammen komiteer og utvalg, så jeg anbefaler at begrepene bringes i orden.

Dirigenten:

Halvor Bergan har ordet. Og da tror jeg at jeg vil få lov å annonsere streksetting etter Halvor Bergans innlegg. Aarflot er notert.

Halvor Bergan:

Det er bare at når det gjelder begrepene "komite" og "utvalg", så er det ennå ikke klarlagt, egentlig, hvordan dette skal oppfattes. Det står i lovteksten, i paragraf 54, at det er anledning til å oppnevne utvalg, så der er det brukt ordet utvalg; mens Kirkerådet har fremlagt et notat av 8. november i år, der en tenker seg at det skal være komiteer som arbeider i tilknytning til Kirkemøtet.

Det er det som har gjort det vanskelig for oss i komiteen å komme til rette med hvilke ord som skal velges. Det kan en jo lese ut av det som er formet her også, men jeg kan ikke skjønne annet enn at det må være full anledning til å oppnevne et slikt utvalg, eller komite, allerede på nåværende tidspunkt, eventuelt å legge det inn under en av de komiteene som Kirkemøtet blir inndelt i. Det som vi så som viktig da vi arbeidet med dette, det var at det bør være et eget utvalg. Det var vel komiteens oppfatning at det bør være et eget utvalg som har bare denne saken, og det vil jeg for min del holde fast på.

Dirigenten:

Det betyr ikke noe nytt forslag i forhold til komiteens innstilling. Da har jeg satt strek og inntegnet i tillegg til Andreas Aarflot også Johannes Ulltveit-Moe. Værsgod, Aarflot.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg er glad for at det blir et signal om at dette møte tar over stafetten også når det gjelder reformarbeidet, og det er vel det komiteen har ønsket skulle komme klart til uttrykk. Men som det har vært nevnt, dilemmaet er at man ikke vet på hvilken måte det best kan gjøres. Jeg vil derfor slutte meg til det synspunkt som biskop Hille har lagt fram her, at man setter punktum og slutt i første avsnitt etter første setning: "Reformarbeidet i Den norske kirke føres videre". Men at man utformer annet avsnitt på denne måten: "Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte, og spesielt klargjøre hvordan dette anliggende best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt." Da har vi holdt det åpent og samtidig sagt at det bør finne sin plass.

Dirigenten:

Siden det er fremsatt forslag må vi gi anledning til ytterligere kommentar, og Hille har tegnet seg i tillegg til Ulltveit-Moe, som frafaller. Først Georg Hille. Dirigenten forutsetter at saksordfører har anledning til en kommentar før vi kommer til votering. Værsgod, Hille.

Georg Hille:

Dirigent. Jeg oppfatter ikke dette tillegget til Aarflot som noe som forandrer det som forsåvidt var min intensjon, så jeg vil gjerne at til mitt forslag - hvis man oppfatter det slik da - føyes nå denne siste setningen som Aarflot er i ferd med å forme.

Dirigenten:

Da har Hille trukket sitt forslag, og tilbake står Aarflots forslag. Vi kan godt betrakte det som et fellesforslag Hille/Aarflot. Inge Lønning har bedt om ordet, værsgod - det var ikke satt strek etter det siste forslaget. Nå blir det satt strek under Inge Lønnings innlegg.

Johannes Ulltveit-Moe:

Det var bare et spørsmål. Kan vi få referert forslaget?

Dirigenten:

Det kommer før votering.

Inge Lønning:

Det er bare et spørsmål som slo meg ved å lytte til de forskjellige nyansene i formuleringene: Om man kanskje her står i fare for å velge en vedtaksformular som er fullt begripelig for alle som er inside og som kjenner stikkordet reformarbeidet - for dem er det fullt forståelig at dette går på kirkeordningsspørsmålene. Men for utenforstående vil det ikke være forståelig, fordi de naturligvis vil oppfatte det slik at alt det Kirkemøtet skal stille med av saker som angår Den norske kirke er et reformarbeid, et ustopkelig reformarbeid. Spørsmålet er om man ikke på en eller annen måte må presisere at dette går spesifikt på kirkeordningsspørsmålet, for at dette skal bli klart.

Dirigenten:

Fremmer du forslag til formulering? Da vil jeg spørre om saksordfører ønsker ordet nå før vi går til votering?

Inger Helene Muri:

Det som var viktig for komiteen var nettopp å få med at vi var av den oppfatning at det burde være en fast reformkomite som arbeidet videre med dette. Altså: Det er mulig at dette må forandres litt etter det som er kommet frem nå, for det kan jo kanskje misoppfattes slik når det står at Kirkemøtet oppnevner en permanent reformkomite - at vi mener komiteen skal oppnevnes nå på dette møtet. Det var ikke komiteens mening. Vi mener at når vi ber Kirkerådet om å forberede saken til neste Kirkemøte skal Kirkerådet da ta i betraktning at vi ønsker at det skal være en fast reformkomite - at det ikke bare blir et saksområde som blir lagt under en av de andre komiteene - men at det blir en komite som får dette som sin hovedoppgave: Å arbeide med det stadige, kontinuerlige reformarbeidet i kirken ut fra det som er gitt oss i dokumentet vi har fått fra Det kirkelige landsmøte, og som vi alle sammen har vært med på å vedta.

Dirigenten:

Vil det legges frem alternativ formulering fra komiteen? Er det et forslag om å utsette saken? Det må vi vite nokså omgående. I mellomtiden, mens komiteen har en liten rådslagning, kan jeg referere det Lønning vil ha gitt uttrykk for, uansett hvilket vedtak som blir gjort; at uttrykksmåten istedetfor "reformarbeid i Den norske kirke" blir "arbeidet med reform i Den norske kirkes ordning". Det vil altså være hans forslag uansett hvilken formular som videre blir gjort til vedtak.

Vi får gi dem et øyeblikk i komiteen. Jeg gjentar da Lønnings alternative formulering til den første setningen, uansett vedtaksform forøvrig: "Arbeidet med reform i Den norske kirkes ordning føres videre." Er saken avklart i komiteen? Hvis ikke gjentar jeg i alle fall Hille/Aarflots formulering:

Det gjelder første avsnitt: Det skal være punktum og slutt etter første setning.

Annet avsnitt får følgende ordlyd: "Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre hvordan dette anliggende best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt." Eventuelt vil da altså Lønnings formulering av første setning også kunne tilpasses dette, om det blir vedtatt. Skal vi gjenta det enda en gang: Annet avsnitt etter Hille/Aarflots forslag er: "Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre hvordan dette anliggende best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt."

Det var forslaget, og nå har Målfrid Norum bedt om ordet til den siste formulering av Lønning, som det også må være anledning til å kommentere. Det betyr at det ikke for øyeblikket er satt strek, og jeg må be om at eventuelle flere talere tegner seg nå under Norums innlegg, og så avventer jeg beskjed fra komiteen. Værsgod, Norum.

Målfrid Norum:

Jeg har et spørsmål når det gjelder forslaget: På meg virker det umiddelbart innsnevrende i forhold til det jeg har oppfattet som det reformarbeidet som skal føres videre fra den frivillige kirkeorganisasjon. Det er mulig jeg tar feil, men hvis jeg har noe rett i dette ønsker jeg ikke å være med på det. Jeg ser altså reformarbeidet som noe videre enn jeg oppfatter formuleringen. Jeg trenger litt hjelp til å vite hva reformarbeid er med andre ord.

Dirigenten:

Da må Lønning få kommentere det, selv om det ellers er satt strek.

Inge Lønning:

Jeg tror spørsmålet er berettiget og viser i og for seg også nødvendigheten av å være presis her, fordi min reservasjon ligger vel nettopp i at man uten videre overtar et begrep som har, gjennom tradisjon, fått et bestemt innhold for dem som er fortrolige med det, og så forutsettes at alle andre også er fortrolige med det. Det ligger vel en innsnevring i formuleringen, men bare i den betydning at jeg vil mene at hvis man skal skille ut dette som et spesielt saksområde og tillegge

det som spesifikt ansvar for et bestemt organ, så må det også være presisert hva som ligger i reformer i dette tilfelle - fordi alt det Kirkemøtet skal stille med og alt det alle komiteer skal stille med går på reformer, selvfølgelig. Og derfor, hvis det er det som er meningen, at dette går på kirkens ordninger spesifikt, altså det primært kirkerettslige, tror jeg presiseringen er nyttig og nødvendig. Forøvrig ville jeg kanskje tro at man i Hille/Aarflots forslag kunne unnvære ordet "anliggende", for det har slått meg at det er et ord som bare brukes av teologer.

Dirigenten:

Selv om strek var satt, vil dirigenten gi ordet til Aarflot, for om mulig å koordinere det som nå er foreslått. Vørsågod, Aarflot, som er siste taler før eventuelt saksordfører.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg er enig med Inge Lønning i at vi nå har fått en kjempestor reformkomite i Den norske kirke som heter Kirkemøtet, og at alt det vi gjør er en forlengelse av det reformarbeidet som har vært drevet, også av det lovfestede arbeid selvfølgelig, som har vært gjort innenfor rammen av de kirkelige organer til nå. Jeg ville tro at det ville være klokt å avgrense dette spesielle vedtaket til den forståelse av reformarbeidet som går på reformer i den kirkelige organisasjon.

Nå har vi jo fått en uttalelse fra Landsmøtet, hvor det sies at Landsmøtet forutsetter at det blir Kirkemøtet som i hovedsak vil ivareta Det frivillige kirkelige landsmøtets oppgaver i fremtiden. Her står det da at Landsmøtet ber Kirkemøtet vurdere behovet for en permanent komite til å arbeide videre med reformspørsmålene. I og med at hele vårt mandat jo er slik som Kirkemøte at vi arbeider med en rekke av disse reformspørsmålene, så har vi sagt ja til den anmodningen om å føre reformarbeidet videre, men jeg tror det vil være fornuftig å avgrense denne saken til forståelsen av reform av av kirkens ordninger. Derfor kan jeg slutte meg til den tanken som her er gjort, fordi jeg vet at vi ikke blir arbeidsledige med de øvrige reformspørsmålene likevel.

Dirigenten:

Det betyr at Lønnings formuleringsforslag går inn i Hille/Aarflots hvis Hille er enig. Hille nikker, så det er klart. Da vil jeg spørre om saksordføreren for komiteen har noe å føye til nå, som siste taler.

Inger Helene Muri:

Vi har drøftet det litt, noen i komiteen ihvertfall, og funnet at vi vil gå inn for Aarflots forslag. Men vi vil gjerne be om å få det gjentatt en gang til for å være helt sikre.

Dirigenten:

Da blir det med også en endring av første ledd, og det vil da hete: "Arbeidet med reformer i Den norske kirkes ordning føres videre." Og så nytt ledd: "Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre hvordan dette anliggende best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt."

Inger Helene Muri:

Da går vi inn for det forslaget.

Dirigenten:

Da har komiteen trukket sitt forslag og her foreligger det bare ett forslag til votering. Dirigenten anser debatten for avsluttet og setter saken under votering.

Det er ett forslag å votere over, og jeg skal få lov å gjenta det, og det er da flere som står bak dette - Lønning/Hille/Aarflot. Det lyder slik: "Arbeidet med reform i Den norske kirkes ordning føres videre. Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre hvordan dette anliggende best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt." Lønning ber om ordet.

Inge Lønning:

Dirigent. Jeg antydnet at man kunne la "anliggende" falle. Jeg vet ikke om Aarflot vil det.

Dirigenten:

Er det enighet om at "anliggende" skal falle, og at det bare settes "dette"? Da vil jeg gjenta det en gang til. Jeg oppfattet ikke det som konkret forslag, bare som en antydning, men da tar jeg det som forslag. Endelig form blir da denne: "Arbeidet med reform i Den norske kirkes ordning fortsetter. Kirkerådet anmodes om å forberede saken for neste Kirkemøte og spesielt klargjøre hvordan dette best kan tas vare på innenfor den komite- og utvalgsstruktur som blir vedtatt."

Det er da det endelige forslag og det settes under votering. De som måtte ønske å stemme mot, gir et stemmetegn til kjenne. Det voteres. 1 stemme mot; det er vedtatt mot 1 stemme.

SAK KM 24/85: BISPEDØMMERÅDENES ANSETTELSESPROSEDYRE

Neste sak etter vår vedtatte saksliste for dette møtet er sak 24. Den heter Bispedømmerådenes ansettelsesprosedyre og hører under komite 6. Saksordfører til den saken er Ole Bjørn Haugaasen. Værsgod, saksordfører.

Ole Bjørn Haugaasen:

Dirigent. Jeg synes vi er litt negative her, vi stemmer stadig "mot". Jeg synes vi heller kunne få vise noe positivt ved å stemme "for" jeg.

KOMITEENS INNSTILLING:

Sak 24 er ment å være en orienteringssak til Kirkemøtet, derfor ingen bombastiske påstander eller vedtak. Jeg håper dere legger merke til en del av formuleringene nedover; det formulert med tanke på det.

Som materiale forelå dokument nr. 24.1.

Premisser:

Komiteen vil peke på at denne saken er grundig drøftet i Kirkeordningsgruppens innstilling, "Arbeidsgiveransvar og stillinger i Den norske kirke", og på BF 1982 i sak 11/82.

Overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmerådene er en viktig reform. I denne sammenheng er det viktig at det legges opp til prosedyrer som ivaretar menighetens og de ansattes interesser på en ansvarlig måte.

Komiteen har drøftet følgende problemområder spesielt:

Uttalerett: Komiteen sier seg tilfreds med den lovfestede rett til uttalelser for menighetsråd og prost. Når det gjelder biskopens uttalerett kan det reises innvendinger mot at biskopen har denne rett samtidig som biskopen har sete i bispedømmerådet.

Innstillingsråd: Komiteen er av den oppfatning at innstillingsrådets sammensetning bør fastsettes ved tilsettingsreglement i henhold til Kirkeordningslovens paragraf 51b. Komiteen tror ikke Kirkedepartementets forslag til sammensetning av innstillingsråd vil være tjenlig. Komiteen anser et innstillingsråd bestående av tre personer - legg merke til det - tre personer, for å være tilstrekkelig.

Komiteen ser det slik at det beste vil være at innstillingsrådet bør sammensettes av en fagforeningsrepresentant og to medlemmer oppnevnt av bispedømmerådet. Komiteen vil peke på at det er viktig å sikre at et innstillingsråd sikres faglig tyngde, og det har i komiteen vært hevdet at en av de to som oppnevnes av bispedømmerådet bør være en prost. Det er imidlertid ulike synspunkter på dette i komiteen.

Overordnet organ: Komiteen mener at en egen personalnemnd under Kirkemøtet primært bør være overordnet organ i tilsettingssaker. Dette vil også være i tråd med Kirkeordningsgruppens forslag. Komiteen slutter seg imidlertid til Stortingskomiteens forslag og Departementets forslag om at Kirkedepartementet inntil videre - med en tykk strek under - skal være overordnet organ i tilsettingsaker. Komiteen har i likhet med Kirkeordningsgruppen vært opptatt av at det bør være et eget organ i tilknytning til Kirkemøtet som arbeider med personalpolitiske oppgaver av helhetskirkelig karakter og vurderer bispedømmerådenes ansettelsespraksis og utøving av sitt personalansvar.

Vi inviterer da Kirkemøtet til følgende vedtak:

1. For det første: Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på disse vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser.
2. Kirkemøtet gir sin tilslutning til at det nedsettes en egen arbeidsgruppe som kan arbeide med saken og utarbeide nærmere forslag til tilsettingsreglement og ellers drøfte fremdriftsplaner med videre slik det er foreslått i brev fra Kirkedepartementet av 26.9.84.

Dirigenten:

Takk for komitefremlegget. Saken er åpen for alminnelige kommentarer, ordet er fritt. Man kan tegne seg.

Ole Bjørn Haugaasen:

Det er en feil, en ting jeg ikke var klar over før nå, som jeg må få lov til å ta.

Dirigenten:

Versågod, saksordføreren får rette en trykkfeil.

Ole Bjørn Haugaasen:

Det har kommet inn et ord som vi egentlig har strøket, nemlig på side 1, nesten nederst: Før "fagforeningsrepresentanten og medlemmene av bispedømmerådet", står det i setningen før at "innstillingsrådet bør sammen-settes av". Vi har sagt at "innstillingsrådet sammen-settes av". Vi stryker "bør".

Dirigenten:

Alle har fått med den rettelsen: I sjette linje nedenfra på side 1 strykes ordet "bør". Jeg har foreløpig to talere på min liste, det er Gunnar Lislerud, dernest Thor With.

Gunnar Lislerud:

Herr dirigent. Jeg vil gjerne knytte noen få ord til dette med uttalerett. Det er jo åpenbart slik at det er tale om to forskjellige ting. Det ene er innstilling, og

den innstillingen kommer fra et innstillingsråd, og det er jo da foreslått at det skal være på tre medlemmer. Det andre som er sagt er at det skal være en uttalerett. Det stilles spørsmål om biskopen skal ha uttalerett, på samme måte som det er foreslått at menighetsråd og prost skal ha uttalerett. Jeg vil gjerne støtte den tanken, og kan ikke se at det skulle skape noen vanskeligheter selv om biskopen har sete i bispedømmerådet. Jeg tror at også medlemmene i et innstillingsråd ville kunne få hjelp av den uttalelse som biskopen kunne gi, og for det andre vil jeg tro at biskopens uttalelse vil ha muligheter til å ta inn de mer helhetskirkelige synspunkter - og det er jo det som er det svake punkt ved denne innstillingsprosedyre som her er lagt til grunn.

Jeg begrunner det altså med to ting; at også innstillingsrådet vil kunne ha hjelp av en uttalelse fra biskopen på vanlig tjenestemåte og ut fra de helhetskirkelige hensyn. Når det er tale om selve innstillingsrådet står det her bare: "en fagforeningsrepresentant". Det betyr selvsagt at der hvor det er spørsmål om ansettelse av prest, vil det være en representant fra Presteforeningen. Jeg går ut fra at når det er tale om ansettelse av en kateket, så vil dette være en representant fra Kateketforeningen, og det samme vil vel gjelde for en diakon. Ellers har jeg den glede å støtte det som er sagt. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Thor With, dernest Olav Bønes.

Thor With:

Dirigent. Jeg kan være ganske kort, fordi jeg i det vesentlige kan slutte meg til det som Lislerud her har anført, om at ordet "uttalerett" kan virke som om det skulle være om å gjøre for biskopen å ha rett til å uttale seg, mens det helst har vært å betrakte slik at innstillingsrådet skulle ha rett til å få en uttalelse fra biskopen, slik som det har vært ved tidligere tilsettelser, i tillegg til det som uttales fra menighetsråd og prost. Den uttalelsen er altså ikke oppfattet som en innstilling, som skulle forhindre at biskopen er med i bispedømmerådet, men en uttalelse til veiledning for tilsettingsrådet.

Dirigenten:

Neste taler Olav Bønes, dernest Aage Lunde.

Olav Bønes:

Dirigent. Det er mulig jeg har misoppfattet, men jeg har vel egentlig oppfattet omleggingen til et nytt Kirkemøte nærmest slik at man skulle overføre visse funksjoner fra statlige til kirkelige myndigheter. Derfor synes jeg det er galt når man her sier at når det gjelder biskopens uttalerett kan det reises innvendinger. Jeg vil heller

reise innvendinger mot innvendingen. Jeg synes at man på ingen måte skal gjøre noe med biskopens uttalerett. Jeg tror det er veldig viktig at biskopens status blir uendret i en slik sammenheng som dette, for det kan være mange forhold som tilsier at biskopen har en helt annen mulighet til å ha bakgrunn for å kunne uttale seg enn resten av dette utvalget. Når det gjelder utvalgets sammensetning synes jeg det blir litt for svakt, når det gjelder folkevalgte. Vi har en fagforeningsrepresentant som står øverst på listen, og vi skal ha med en prost, kanskje da en folkevalgt. Derfor vil jeg for min del støtte forslaget på fire, slik at vi nok kan ha en prost eller en prest eller hva det en måte være og en fagforeningsrepresentant, all right, men at vi da også hadde to folkevalgte medlemmer med i utvalget. Takk.

Dirigenten:

Aage Lunde er neste taler, dernest Terese Kringlebotten.

Aage Lunde:

Jeg erklærer meg ganske tilfreds med formuleringen i vedtakets punkt 1, der det heter at Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på disse vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser. Jeg kunne bare ha ønsket meg et lite tillegg: "Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på disse og andre vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser."

Det er klart her at vi ennå ikke er ved veis ende med disse spørsmål. Det gjelder biskopens uttalerett, det gjelder spørsmålet om innstillingsrådet skal være sammensatt av tre eller fem medlemmer og det gjelder spørsmålet om hvor lenge Kirkedepartementets overordnethet skal være et interim. Dette "inntil videre" og dette "foreløpig" som er satt, skal det bli et permanent interim, eller skal vi i denne forsamling be om at dette blir begrenset til et visst årstall? Det er også ting som vi må vurdere og jeg synes det er veldig viktig at de enkelte bispedømmeråd får vurdere disse tingene i fred og kanskje litt uavhengig av den komiteinnstilling som her er.

Jeg går bare inn på ett eneste punkt i denne sammenheng, nemlig at det skal være en fagforeningsrepresentant. Jeg gjør oppmerksom på ihvertfall Presteforeningens begrunnelse for at det bør være to fagforeningsrepresentanter. De sier det er for stor belastning på den ene fagforeningsrepresentant å være alene om disse ting, derfor bør det være to, så de kan være tryggere i denne sammenheng. Det vil bli så vanskelig i de første årene å ta disse løftene. Jeg bare nevner det som et synspunkt, ellers kan vi jo komme tilbake til saken.

Dirigenten:

Dirigenten vil vite om Lundes ønske er et forslag. Saken er avklart. Terese Kringlebotten er neste taler, dernest Halvor Bergan.

Terese Kringlebotten:

Dirigent, vel har vi fått nye reformer i vår kirke, men det er en paragraf som ikke er opphevet og det er Kirkeordningslovens paragraf 64. Den er ikke opphevet, og ifølge denne skal søknadene passere - jeg siterer - "biskopen som avgir uttalelse". Denne paragraf 64 i Kirkeordningsloven er ikke opphevet og vi mener fra Tunsberg at dette bør stå ved lag som grunnlag for bredest mulig informasjon både til innstillingsråd og ansettelsesorgan. La meg få tilføye til Bønes' forslag om å ha fire medlemmer i innstillingsrådet, at det er meget viktig at det ikke er et like tall, men enten tre eller fem medlemmer.

Dirigenten:

Replikk fra Harald Græsli.

Harald Græsli:

Det er bare en liten saksopplysning, når det gjelder paragraf 64 siste ledd. Der står det at når tilsetning i prestestilling foretas av bispedømmerådet gjelder reglene i første, andre og tredje ledd, men altså ikke fjerde ledd der biskopen er nevnt. Jeg tror det var riktig.

Dirigenten:

Det var en saksopplysning, og vi går videre på talerlisten. Neste taler er Halvor Bergan, men før Halvor Bergan får ordet vil dirigenten bebude at etter hans innlegg vil vi be om å få avbryte plenum i noen minutter. Det har inntrådt en situasjon som gjør at dirigentskapet er nødt til å ha en konferanse. Vi håper at det skal gå på noen få minutter og at det betraktes som en pause for møtets deltakere. Jeg bebuder dette nå, inntil Halvor Bergan har fullført sitt innlegg. Forøvrig har jeg Ivar Asheim, Edvard Nordrum, Nils Kristian Lie, Kristen Kyrre Bremer, Øystein Trømborg, Thor Wang, Bjørn Hareide, og Ole Bjørn Hugaasen på talerlisten foreløpig. Halvor Bergan har ordet.

Halvor Bergan:

Det er bare et par kommentarer til dette. Det første gjelder dette med uttalerett. Det er jo slik at det nå - som vi alle vet - er praksis at det er menighetsråd, prost og biskop som gir uttalelse, og jeg kan jo ikke skjønne at det kan være særlig vesentlige innvendinger mot å opprettholde den praksis som vi har. For å begrunne mitt standpunkt: Det er at biskopen blir en av syv medlemmer i bispedømmerådet, med i ansettelsen, men jeg ser svært vanskelig at det vil kunne være mulig for biskopen å komme inn med noen skriftlig uttalelse i den

anledning. Så det blir henvist til en muntlig fremføring. Dessuten vil jo heller ikke innstillingsrådet ha noen formening om hvordan vedkommende biskop tenker omkring denne saken. Så jeg vil tro at det for innstillingsrådet måtte være svært gunstig at de fikk vite hvordan biskopen så på dette, og det kunne altså holde fram at biskopen har uttalerett som nå.

Det var det ene, og det andre det er dette med hvem som skal sitte i innstillingsrådet. Jeg synes nok når det gjelder Tjenestemannslovens tanker om innstillingsråd, så ligger det nær opp til å tenke at det i dette tilfelle da en skal ha ansettelse opp til sokneprest, ville være naturlig å bruke en prost i innstillingsrådet. Det står slik i Tjenestemannsloven at i innstillingsråd skal nærmeste foresatte tjenestemyndighet være medlem, og det skal bestå av like mange ordinære representanter for tjenestemennene og for administrasjon. Da ser jeg at man må legge seg, når det gjelder tall, på tre eller fem medlemmer.

For meg står det slik at det måtte være greit om en i innstillingsrådet har en prost med. Hvorvidt dette skal være domprosten eller en annen prost er for såvidt kanskje en underordnet tanke.

Dirigenten:

Som bebudet vil dirigenten fremme forslag om at møtet heves for en kort stund. Jeg viser til forretningsordenens paragraf 7.3 der det står at når et spørsmål er satt under debatt må ikke møtet heves før spørsmålet er avgjort ved avstemning, eller forsamlingen har vedtatt at forhandlingene skal utsettes.

Dirigentens forslag settes under debatt. Møtet heves for en kort pause. Er det noen som stemmer mot det? Det er ikke skjedd? Møtet heves.

(Kort pause)

Dirigenten:

Før vi går videre på talerlisten skal dirigenten få referere et telegram som er kommet til Den norske kirkes Kirkemøte, 25.-30. november 1984: "Hovedstyret for Det norske diakonhjem samlet til møte sender sine beste hilsener til Kirkemøtet med ønske om Guds velsignelse." Ingvar Kinserdal, formann, Rolf Lein, forstander.

Jeg regner med at dirigentskapet får fullmakt til å svare med takk for hilsenen.

Vi går videre på talerlisten, en liten stund, for vi venter en gjest, men vi har enda litt tid og vil bruke den. På talerlisten står først Ivar Asheim, dernest Edvard Nordrum.

Ivar Asheim:

Dirigent. Det er sikkert klokt at man her går sakte frem og tar et skritt om gangen. Likevel er jeg svært glad for at komiteen på side 2 sier at en egen personalnemnd under Kirkemøtet primært bør være overordnet organ i tilset-tingssaker. Det er sikkert et helt riktig kirkelig prinsipp og jeg vil henstille til bispedømmerådene å tenke ikke minst på dette i forbindelse med det som er sagt under punkt 1 i vedtaket. Jeg tror det er veldig viktig å passe på at denne målsettingen ikke går tapt. Nå er jeg kanskje litt redd for at formuleringen som er brukt i premissene her "inntil videre", vil føre til at saken i praksis blir lagt på is, og at den blir liggende der.

Dirigenten:

Neste taler er Edvard Nordrum og deretter bebuder dirigenten igjen avbrudd i talerlisten for å ta mot vår gjest.

Edvard Nordrum:

President. Kjære prestevenner. Jeg føler som lekmann ikke et rent lite prestepress i hele dette, denne nye tilset-tingsprosedyren, for ikke å snakke om prostepress. Forsåvidt er jeg enig med Bønes, og jeg vil kanskje sette et spørsmålstegn ved behovet for en prost i dette innstillingsrådet. Prostene har jo uttalerett, de kommer jo med uttalelse, og så sitter det ofte en skikkelig prost i bispedømmerådet, og så kommer det en prost i innstillingsrådet. Jeg synes det blir overveldende med teologisk ekspertise der, så jeg kan ikke skjønne at det kan være nødvendig at vi jo kan risikere å få tre prester i dette innstillingsrådet. Det kan vel være bra, men det er ensidig.

Dirigenten:

Nils Kristian Lie er neste taler.

Gunnar Prestegård er i salen nå, og det er en stor glede for meg å uttrykke dette møtets velkomst til Gunnar Prestegård, som en sentral representant for kristenfolk og kirkefolk i vårt land og for en vesentlig virksomhet innen vår kirke. Det gjelder både i din egenskap av generalsekretær i Indremisjonen og i din egenskap av formann i Organisasjonenes Fellesråd, og det er i siste egenskap vi har funnet det naturlig på et tidlig tidspunkt, å be deg om å bringe en hilsen fra det rike og mangfoldige virke som de organisasjoner som er tilsluttet Organisasjonenes Fellesråd utøver, og som denne forsamling i de forskjellige menigheter og bispedømmer de hører hjemme i er meget glad for er der. Vi ønsker deg hjertelig velkommen og vil veldig gjerne høre din hilsen til møtet.

Gunnar Prestegård:

Jeg har gledet meg til denne hilsen. Om det oppleves som en fraksjonshilsen, så tror jeg ikke det, ja - da er vi mange av denslags. Jeg opplever at en kommer på hjemlige kanter, og jeg gjør det med glede og hilser fra styret i OAF først og fremst, men også fra det vi står for.

Det er klart at innen Organisasjonenes Fellesråd hilses Kirkemøtet både med glede og med noe mer avventende holdning. Det er jo ingen grunn til å skjule det, men jeg tror at vi ihvertfall skal få lov til å oppleve det som vi har opplevd tidligere, at det er fruktbare spenninger mellom det offisielle og det frivillige arbeide i vår kirke. Når det er renslig og preget av gjensidig respekt kan det bli fruktbart, og jeg tror det dekker noenlunde det vi står for i organisasjonene.

Jeg tenkte jeg kanskje skulle si noen få ord også om organisasjonen og hvilken situasjon vi opplever innad. Da tror jeg nok det er en del selvkritikk og gjennomtenkning, ikke bare framtvinget av trange økonomiske tider.

Jeg tror det er en gjennomtenkning også ut fra det vi vil stå for, og om vi makter den målsetting vi som organisasjon har hatt i vårt folk. Denne selvkritikk er sikkert også veldig nødvendig, slik at vi kan fungere i samsvar med det oppdrag vi har fått hver på sin arbeidsplass. Det arbeides da kanskje ikke minst med det som har med foreningslivet å gjøre, og om ikke det er galt vil jeg tenke meg bare å nevne - for jeg vet at andre gjør det på samme måte som Indremisjonsselskapet - handlingsprogrammet som heter "Bygg Opp". Det tror jeg er karakteristisk for organisasjonene i en fase der vi ønsker å bygge opp vårt arbeide med aktiviserende, misjonerende grupper, kjerner eller foreninger, alt ettersom situasjonen er på stedet.

Og i dette kan jo også samspillet mellom det offisielle og det frivillige i vår kirke være veldig verdifullt. Det er jo da ikke først og fremst et organisasjonsteknisk grep vi føler er nødvendig, men mest av alt et samsvar og samspill i lære, i teologien, og det vi vil stå for. Det kan hende, kanskje, at de bibelske hovedanliggender med nådegaver i funksjon, med vekkelsesarbeidets sterke konsentrasjon om omvendelsen og levende tro, har vært noe av organisasjonenes særpreg uten at de har monopol på det på noen som helst måte. Det må ingen tro at vi mener. Men det er en tro for at disse idealer fra Bibelen også kanskje med berettigelse kan dyrkes - om vi kan si det slik - noe ensidig eller noe sterkt konsentrert. Men på den måten kan jo også organisasjonene få utfylle og samspille med andre strømninger i vår kirke, som i en totalitet kan bli fruktbar og god. Og skal denne

totalitet og dette sluttresultat bli godt, er det jo nettopp avhengig av respekt og anerkjennelse av hverandres egenart og særpreg.

Det er vel også sikkert nødvendig for oss alle sammen med noe selvkritikk, og det som er begynt i organisasjonene må en håpe fortsetter. Det har ihvertfall vært nok så fremtredende på de siste års Geilomøter at det - ved siden av at vi ønsker å ta opp emner som har generell adresse til folket - også har vært en klar målsetting at vi på Geilomøtene skulle inspirere hverandre til et evangeliserende arbeid. Åpningen av Kirkemøtet samspiller jo også nettopp med noe av det. Noe av konklusjonen for Geilomøtet for to år siden, ble sagt slik: "Vi trenger en gjennomgripende mobiliseringsordre som utløser de ressurser som ligger i de troende mennesker utover landet."

Evangeliet utfordrer oss til dristig nytenkning. Vår strategi framover må være en dristig, konkret og utfordrende forkynnelse om Guds frelse i Jesus Kristus. Vi er kalt inn i tidenes største redningsaksjon. I det arbeidet føler jeg at vi står sammen, og at det er veldig maktpåliggende i den situasjon vi opplever i vårt samfunn, som vel ikke gir grunn til hovmodighet til noen av oss som står i et misjonsarbeid, men tvert om til en ydmykhet innenfor oppgavene og utfordringene som vi møter. Derfor er jeg glad for å få være her i lag med dere og bringe denne hilsen med dette Gudsordet som, om mulig, kunne realiseres i vår tjeneste: "Alt gjør jeg for evangeliets skyld."

Mange takk for anledningen.

Dirigenten:

Det er nesten ikke nødvendig å si at den applaus som her kom er et uttrykk for møtets glede over dette besøket, over den vennlige og positive hilsen vi fikk. Jeg kan informere Prestegård om at det på vår dagsorden står en sak, som forøvrig ganske snart skal tas under behandling, som heter: Kirkemøtet og de frivillige organisasjonene. De signaler som er kommet fra komiteen er nettopp ønsket om å uttrykke positiv vilje til samarbeid og til gjensidig respekt, og til å regne med betydningen av det frivillige kristelige arbeid. Vi ber om Guds velsignelse over alt det som der skjer, og takker hjertelig for besøket.

Vi går videre på dagsordenen og vår talerliste. Vi har nå en talerliste bestående av Nils Kristian Lie, Kristen Kyrre Bremer, Øystein Trømborg, Thor Wang, Bjørn Hareide, Haugaasen, Bakkevig og Inge Lønning. Jeg vil da be om at det under Nils Kristian Lies innlegg blir gitt melding fra dem som ønsker ordet under denne debatt. Det blir satt strek etter hans innlegg. Vær så god, Lie.

Nils Kristian Lie:

Dirigent. Det gjeld dette med uttaleretten, biskopens uttalerett. Det er klart at her er det fleire omsyn å ta, og det er jo også fleire løysingar etter mitt skjønn på spørsmålet. Det kan vurderast ut frå ein embetsteologi, embetsteologiske synspunkt kan kome inn her, og også heilheitskyrkjelege omsyn. Kven er det som har oversikta og kven er det som syter for at rett mann kjem på rett plass?

Eg trur at ein kan vurdere to forskjellige skisser: Enten at biskopen avgir uttale når tilsetting skjer, før avstemming. Det er ein mogleg måte å gjere det på. Det er også ein mogleg måte at han ikkje uttalar seg, og at han avgir det han har å avgi i bispedømerådet, deltar på lik linje, og er med å tilsette. Eg trur det er nødvendig at ein bruker litt tid på dette, og eg synes det er viktig at vi har fått dette frå Kyrkjedepartementet til høyring i bispedømerådet - og så at andre organ - fagforeiningane, også uttalar seg på dette punktet.

Nordrum nemnde her at det kunne vere fare for at det var tre prestar i innstillingsrådet, og det er ein reell, fare. Eg ser ikkje bort frå det, og at det kanskje ville vere ein fordel at ein utvider innstillingsrådet til fem representantar.

Elles vil eg gje honnør til komiteen for det dei har lagt fram. Eg synes dette er eit godt framlegg og vil gjerne slutte meg til det. Eg ser ikkje nokon grunn til, når det gjeld det Aage Lunde sa, at vi også skulle ta inn andre vurderingar. Det går vi ut frå at bispedømeråda gjer, så vel som andre instansar som skal vurdere dette. Vi er bedt om å kome med vårt i denne samanhengen, så eg ser ikkje nokon grunn til at det kjem inn noko ekstra under punkt 1.

Dirigenten:

Takk. Det er satt strek i og med dette, og jeg har fått følgende til på listen: Jon Ytrehorn, Øyvind Øy og Andreas Aarflot. I mellomtiden er det meldt et tilleggsforslag - innen strek var satt - fra Jon Ytrehorns side, og jeg skal få lov til å referere det på det nåværende tidspunkt. Han vil sikkert kommentere det, han står på talerlisten.

Det er tillegg til vedtakspunkt 1: Ytrehorns forslag er at det skal settes komma etter "høringsutalelser", og føyes til; "sammen med de synspunkter som er fremkommet i debatten under Kirkemøtet 1984."

Dette forslaget var fremsatt før strek var satt, og da gis ordet til Kristen Kyrre Bremer og dernest Øystein Trømborg.

Kristen Kyrre Bremer:

Jeg vil også først uttale meg litt om biskopens uttalerett. Det er jo ingen tvil om hva gjeldende lov sier i paragraf 64 som har vært fremme her flere ganger. Den sier at dersom Kongen i statsråd eller Departementet foretar tilsetting, uttaler biskopen seg. Men dersom bispedømmerådet foretar tilsetting, altså når det gjelder kapellaner, uttaler ikke biskopen seg. Når tilsetting i prestestilling foretas av bispedømmerådet gjelder reglene i 1., 2. og 3. ledd av paragraf 54 tilsvarende. Så kan man bare se der. Slik er det utvilsomt at etter gjeldende lovgivning uttaler ikke biskopen seg når bispedømmerådet foretar tilsetting. Personlig er jeg av den oppfatning at biskopen ikke skal ha uttalerett i prosedyren når bispedømmerådet tilsetter. Jeg kan forstå de grunner som blant annet Gunnar Lislerud fremholdt for denne uttalerett, men jeg finner dem allikevel ikke tungtveiende nok. Vedkommende biskop uttaler seg på søknaden når den sendes frem. Der uttaler han seg om vedkommendes generelle skikkethet for tjeneste i kirken, der vil han måtte blant annet gjøre anmerkninger dersom det er en alvorlig læresvikt på tale. Slik kommer biskopens spesielle oppgave som tilsynsmann til uttrykk ved påtegningen på søknaden.

Når det gjelder spørsmålet om hvem som skal tilsettes i vedkommende prestegjeld så gjelder jo det en vurdering av søkerens øvrige kvalifikasjoner, og man kan jo spørre om hvorvidt biskopen da er den som er fagmann; om ikke innstillingsrådet - hvor Presteforeningen er representert sammen med to valgte, dersom sammensetningen blir slik - er tilstrekkelig kvalifisert til å foreta en innstilling. Og biskopen vil så kunne gjøre sitt synspunkt gjeldende i bispedømmerådet med stemmerett, selvsagt. Jeg synes at denne prosedyre er tilstrekkelig god.

Når det gjelder innstillingsrådet vil jeg sette et spørsmålstegn, i likhet med Nordrum, ved om en av de to medlemmene bispedømmerådet oppnevner skal være prost. Prosten har uttalerett når det gjelder hans eget prosti. Jeg synes det kan være greitt at en av de to er prest.

Endelig har jeg reagert en smule på punkt 1 i vedtaket. Slik det står nå står synes jeg for det første at det var unødvendig, fordi det skulle bare mangle at ikke bispedømmerådene var oppmerksomme på og ga oppmerksomhet til vedtak med tilhørende prosedyre foretatt i et Kirkemøte. Det synes jeg ikke var nødvendig å si.

Dernest synes jeg det smaker en smule av dirigering. Likevel har jeg skjönt at det som er punktets hensikt er å gjøre bispedømmerådene oppmerksomme på ikke bare det som foregår her, men det forarbeid som denne saken har vært gjort til gjenstand for tidligere, og det kan være nødvendig. Derfor vil jeg foreslå følgende presisering

når det gjelder punkt 1: "Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på Bispedømmerådenes fellesråds tidligere behandling av saken og på komiteens vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser" - slik at det blir sagt klart at bispedømmerådene nå må være oppmerksomme på det store arbeid som blant annet er gjort gjennom innstillingen om arbeidsgiveransvar og stillinger i Den norske kirke, slik at det til grunn for bispedømmerådenes behandling ligger alt det gode arbeid som har vært utført.

Jeg har forøvrig ikke noen innvendinger mot at Jon Ytrehorns forslag til tillegg også blir tatt med her.

Dirigenten:

Dirigenten er tilbøyelig til å mene at det var i seneste laget biskop Bremer satte frem sitt forslag, og skal det kunne tas opp til debatt må det være forsamlingen selv som beslutter det. Og det avgjør vi da omgående ved votering. De som er mot at dette forslaget skal fremmes ved den endelige votering gir stemmetegn til kjenne. Det er godkjent som fremlagt forslag.

Forøvrig er det også lagt frem, eller bebudet, et forslag innen strekfristen, og det er kommet fra Aarflot, og lyder som forslag til tredje punkt: "Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede og forberede overgangen til en ankeordning der det overordnede organ oppnevnes av Kirkemøtet." Det var altså et forslag vedrørende punkt 3 i vedtaket. Vi kommer tilbake til det, men jeg nevner det foreløpig. Jeg kan gjenta det og jeg skal også gjenta Bremers. Altså et tillegg til punkt 3, et tilleggspunkt 3 sålydende: "Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede og forberede overgangen til en ankeordning der det overordnede organ oppnevnes av Kirkemøtet." Det var Aarflots tilleggsforslag som han får anledning til å begrunne senere.

Kristen Kyrre Bremers forslag, som nå er antatt som forslag av møtet, lyder: "Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på BF's tidligere behandling av saken og på komiteens vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser." Jeg forstår det slik at dette er et nytt punkt.

Er det et alternativt punkt 1? Er det slik å forstå Bremer? Ja, det er slik å forstå.

Da er forslagene fremlagt. Grønstad til dagsordenen.

Einar Grønstad:

Dirigent. Det førekjem meg at vi kanskje brukar ein del unødig tid nå. Så langt eg har oppfatta er denne saka ei orienteringsak. Det skal ikkje gjerast noko formelt vedtak

Det er kome mange synspunkt fram her nå. Eg har svært lita tru på at det i ein vidare debatt kjem nokon særleg nye synspunkt fram. Bør ein ikkje rett og slett få avslutta denne debatten her og la alle forslag bare følgje med. Så får det vurderast vidare, og vi sparer tid til viktigare saker - for her kjem viktige saker seinare som skal tas stilling til. Da trur eg vi treng litt tid tilbake, elles blir det hastverksarbeid på det som betyr noko. Takk.

Dirigenten:

Utsettelsesforslag skal settes under votering med en gang. Jeg forsto det som et utsettelsesforslag? Nei vel. Da er det vel bare å gå videre på talerlisten. Øystein Trømborg er neste.

Øystein Trømborg:

Herr dirigent. Jeg vil gjerne gi uttrykk for den glede, men samtidig den uro som mange i Presteforeningssammenheng føler når det gjelder den nye ansettelsesprosedyren. Vi savner nemlig her det helhetskirkelige perspektiv og de personalpolitiske hensyn som Kirkedepartementet har ivare tatt på en utmerket måte til nå. Det er spørsmål om å få en ansvarlig personalforvaltning i vår kirke i tiden som kommer.

Jeg ser det slik at nå må hvert bispedømmeråd bygge opp sin egen personalkunnskap for å kunne ivareta et helhetskirkelig perspektiv. Risikoen vil være at for eksempel den nordlige landsdelen blir skadelidende. Aktuelle søkere er engstelige for å søke seg til utkantene for i annen omgang å få problemer med å komme til andre deler av landet. Det kan på sikt her utvikles et slags stavnsbånd hvor det er den såkalte og meget omtalte trynefaktoren som er avgjørende. Vi merker tendenser til dette allerede nå.

Mitt poeng er at det helhetskirkelige perspektiv må ivaretas allerede i innstillingsfasen. Det skal, etter det jeg forstår, være en personalnemnd under Kirkemøtet, men hvilke funksjoner skal den egentlig ha? Hvis den skal være bare en ankeinstans, da vil den ikke få den virkning som den bør ha for å ivareta et helhetskirkelig og et ansvarlig personalpolitisk hensyn.

Dirigenten:

Dirigenten vil beklage sin forsnakkelse for et øyeblikk siden. Det var selvfølgelig ikke som utsettelsesforslag jeg oppfattet Grønstad, men som forslag om å avbryte debatten. Men var det heller ikke slik å forstå, da går jo den videre.

Det som nå er situasjonen er at den dagsorden eller den tidsordning vi har besluttet betyr at vi nå skulle ha pause. Vi har ingen mulighet til å avvikle denne debatten

med votering innen en rimelig tid innen denne pausen om vi skulle vedta å forlenge sesjonen et øyeblikk. Det må bli dirigentens forslag at vi i henhold til paragraf 7.3 i vår forretningsorden beslutter å avbryte møtet selv om ikke forhandlingene er avsluttet og ikke votering har funnet sted. Jeg ber da om at det betraktes som voteringsgrunnlag nå: De som vil stemme mot at møtet avbryter sine forhandlinger og fortsetter samme sak i neste sesjon, de gir stemmetegn til kjenne. Det er enstemmig vedtatt.

Møtet er hevet.

PLENUM VI

Dirigenten:

Vi må få notert fravær igjen. Per Arne Norum har foreløpig ikke innfunnet seg. Torleiv Austad, Helga Gitmark og Per Kjos er fraværende.

Vi går videre på talerlisten i den sak vi har på gang, altså sak 24: Bispedømmerådenes ansettelsesprosedyre. Men med de åtte talere som er igjen nå, og siden dette tross alt er en sak av mere orienteringskarakter, viser jeg til Grønstads anmerkning. Den er nokså nødvendig med tanke på vårt videre arbeid, og jeg foreslår en tidsbegrensning for innleggene. Dirigentens forslag er to minutter for de følgende talere, muligens med et unntak for saksordførere om nødvendig. Er det noen som vil stemme mot to minutters taletid, begrensning til to minutter? Ingen har gitt uttrykk for det, så to minutters taletid er vedtatt. Ordet går til Thor Wang, dernest til Bjørn Hareide.

Thor Wang:

Dirigent. På Sundvollen hadde vi forelagt oss et større dokument som het "Arbeidsgiveransvar og stillinger i Den norske kirke", hvor 25 sider var viet den framtidige ansettelsesprosedyre slik vi i dag diskuterer den. Vedtaket den gang var enstemmig; man sa at Bispedømmerådenes Fellesmøte slutter seg til Kirkeordningsgruppens forslag om tilsettingsprosedyre ved tilsetting av menighetsprest, kateket og soknediakon.

Det enstemmige vedtak som denne forsamling gjorde for to år siden er stort sett i overensstemmelse med det som er antydnet som et vedtak her - med et vesentlig unntak: Man hadde der foreslått to leke representanter i innstillingsrådet og formannen i Presteforeningens stiftsstyre. Når komiteen antyder en prost, er det ikke fordi man absolutt mener det skal være geistlige der. Det er jo forøvrig opp til bispedømmerådet å velge disse to representantene, og der er jo lekfolket i flertall, slik at man har store muligheter for å få inn de personer man ønsker om man da ønsker å stemme på den måten. Vi mener ihvertfall at også hensynet til biskopen er godt ivare tatt om man da tenker seg en prost.

Til Nordrum kan jeg si at i ansettelsesrådet som skal ta den endelige beslutningen er flertallet lekfolk, og det er vel det viktigste, det organet som foretar ansettelsen. Vi mener også at vi har ivare tatt en hel rekke av de andre hensyn, blant annet disse helhetsskirkelige hensyn som har vært nevnt. Jeg vil til slutt håpe at

selv om nå bispedømmerådene får denne myndigheten overdratt, at man ikke skal skape forventninger om at nå skal man skape noe helt annet enn hva man har hatt før. Takk.

Dirigenten:

Tiden er for lengst ute. Jeg vil be om at neste taler tar plass talerstolen for å vinne tid, mens Bjørn Hareide har ordet. Ole Bjørn Haugaasen følger dernest.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg er opptatt av Grønstads prosessuelle anliggende her. Spørsmålet er i det hele tatt om man skal behøve å votere over vedtaket, og jeg vurderer faktisk å stemme nei til hele forslaget til vedtak. Det er ikke noe forslag fra min side, det er bare å votere negativt, fordi det er en orienteringssak og da synes jeg vi bør holde oss til det prinsipielle og at det bare orienteres og diskuteres på bakgrunn av dette.

Jeg vil si en ting i tillegg til det som er sagt, og det gjelder spørsmål om klagerett. Det står nemlig på det gule saksdokumentet som ligger ved fra Kirkerådets side: Individuell klagerett opprettholdes. Jeg kan ikke se at det har vært adgang til det. Det bør heller ikke være adgang til individuell klagerett. De som har klagerett er mindretall i ansettelsesråd, altså bispedømmerådet - et mindretall der. Man kan fra debatten i Stortinget få inntrykk av at også innstillingsråd har klagerett. Det har de ikke etter den alminnelige Tjenestemannslov, men det er klart at hvis ansettelsesrådet skal ansette en annen enn den som er innstilt går saken tilbake til innstillingsrådet. Hvis da ikke de endrer sitt vedtak går saken til overordnet organ. Jeg synes den samme lest bør gjelde i utgangspunktet for klagerett og klageordning som vi legger oss på, og jeg anmoder, slik som andre har gjort, om at bispedømmerådene har det i minne når de vurderer saken. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ole Bjørn Haugaasen, dernest Ludvig Johan Bakkevig.

Ole Bjørn Haugaasen:

Som saksordfører for denne saken vil jeg si at den om mulig trenger litt lenger tid. Jeg vil si at individuell klagerett, som du nevnte Hareide, det har vi fått oppklart - det er en direkte feil i sakspapirene som er delt ut.

Så har jeg lyst til å si at vi har ikke ønsket å være noe slikt veiledende organ for bispedømmerådene på noen som helst slags måte i vår komite. Vi har bare hatt lyst til å peke på at her er det en del problemer som er nødt til å tas opp til diskusjon. Det som er saken når det gjelder biskopen og uttaleretten er jo at i den nye lovteksten er

biskopen allerede presset ut. Det har vi hatt lyst til å påpeke med den setningen vi har der. At det kan være innvendinger mot at biskopene har uttalerett samtidig som de sitter i bispedømmerådet og ansetter, har vi prøvd å sette fingeren på og avstreife. Jeg tror det er flere løsninger på det som ble nevnt, men dette er ment som et diskusjonsgrunnlag ikke som noen veiledning for bispedømmerådene.

For å avklare litt når det gjelder fagforeningsrepresentantene. Det er klart det er ment fagforeningen fra den stillingskategori som skal ansettes, så det blir det ene medlemmet som kommer til å skifte i utvalget fra gang til gang. Tre eller fem medlemmer: Vi trenger vel egentlig ikke her i denne sal å diskutere hvor mange det skal være her. Vi mener at det ikke bør være for stort, det kan gi økonomisk uttelling for de som bor litt ut i utkanten. Her var det nevnt at kanskje domprosten burde være prost som sitter i dette rådet. Vi mener nei; absolutt ikke domprosten, fordi han er biskopens varamann i bispedømmerådet og da altså kan komme til å møte seg selv i døren.

Jeg har lyst til å takke Bremer for den presiseringen han kom med i forbindelse med punkt 1. Vi i komiteen har prøvd å samrå oss litt, og vi går inn for Bremers punkt 1 og trekker vårt eget. Vi synes det er en presisering av vårt punkt.

Vi har heller ikke problemer med å gå inn for Ytrehorns forslag, men det synes vi er smør på flesk.

Vi går også inn for Aarflots punkt 3 i komiteen. Det vil sikkert komme fram under avstemmingen hvordan dette skal gjøres, men vi i komiteen kan godt gi tilslutning til punkt 3. Takk.

Dirigenten:

Takk. Da har vi som neste taler Ludvig Johan Bakkevig, og dernest Inge Lønning - og nå gjelder to minutters taletid igjen.

Ludvig Johan Bakkevig:

Herr dirigent. Jeg er litt opptatt av innstillingsrådet. Komiteen foreslår en fagforeningsrepresentant og to medlemmer uten å si hva slags medlemmer dette er - men de antyder at den ene bør være prost. Departementets høringsnotat angir to fagforeningsrepresentanter, en domprost og en bispedømmerådssekretær. Det kan bli fire prester, og jeg bare spør: Hvor er det blitt av lekfolket? Det vil jeg bare minne om. Lekfolk i flertall i bispedømmerådene er desverre ingen garanti for at det blir lekfolk som blir valgt - apropos det som Wang sa her. Jeg synes absolutt at det må være lekfolk i innstillingsrådet. Jeg ser ingen grunn til at det skal fylles opp av prester.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Inge Lønning, dernest Jon Ytrehorn.

Inge Lønning:

Dirigent. Når en ikke riktig kan ta sjansen på å frafalle er det fordi en kan risikere at Ytrehorns forslag blir vedtatt, og da ville man ha forspilt sjansen til å få sagt noe i sammenhengen før bispedømmerådene tar standpunkt.

Det er et par detaljer. For det første: Jeg tror begrepet uttalerett bør man kvitte seg med definitivt. Det dreier seg om uttaleplikt eventuelt, det kan ikke dreie seg om uttalerett. Etter Kirkeordningsloven kan menighetsrådet selv fritt velge om de ønsker å avgi uttalelse eller ikke, men prosten og biskopen har uttaleplikt. Jeg vil mene at man av mange grunner når det gjelder regelverket bør legge seg så nær opp til Tjenestemannslovens bestemmelser som det er praktisk hensiktsmessig.

Jeg vil videre mene at det finnes noen praktiske grunner som kan tale for presiseringen at det bør være en prost som sitter der: Ikke fordi jeg er tilhenger av den slags embetsteologi som også har en egen teologi om proste-embetet, men simpelthen ut fra den praktiske erfaring at det er lettere for en person som ikke selv er i den stilling at han kunne vært søker å behandle denne type saker. Det er et praktisk argument. Proster vil som regel være folk som har fremtiden bak seg, og akkurat i håndteringen av denne typen saker kan det tenkes å være en fordel.

Et eneste moment til sist. Det har vært reist spørsmål om hvorledes dette "inntil videre" er å forstå. Hvis man ser etter i innstillingen fra Stortingskomiteen vil man se at det der står som følger: "Som ei førebels ordning vil nemnda tilrå at departementet vert ankeinstans, og at ein arbeider vidare med spørsmålet om overføring av ankeretten til kyrkjelege organ når ein har hausta meir røynsler med den nye tilsetjingsskipnaden." Det siste er særdeles viktig, og det tilsier at det ikke kan være rimelig å viderebehandle spørsmålet før denne betingelse er oppfylt; at "ein har hausta røynsler".

Dirigenten:

Neste taler Jon Ytrehorn, dernest Øyvind Øy. Øyvind Øy frafaller. Da er nest siste taler Andreas Aarflot.

Jon Ytrehorn:

Bakgrunn for tilleggsforslaget var den formuleringa som komiteen har valt i sitt forslag til punkt 1: "Kirkemøtet anmoder nå de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på disse vurderinger i det videre arbeid." Det eg opplevde problematisk her var at det ville sjå ut som om Kyrkjemøtet slutta seg til disse vurderingane ukritisk, mens det er mange av oss som har motforestillinger til fleire ledd av det som er nemnt på side 1.

Personleg har eg motforestillingar mot å rokke ved biskopane sin uttalerett eller uttaleplikt. Den ønskjer eg skal haldast ved like av den grunn at biskopane har eit heilt sentralt ansvar når det gjeld læreembetet i vår kyrkje. For å fange opp dette utan å gå i detalj, foreslår eg tilleggsformulering som nemnt av dirigenten; "saman med det synspunktet som er kome fram under debatten på Kyrkjemøtet 1984" - for å sikre at dette kan tilflyte bispedømeråda og kome i praksis der.

Eg vil også gje mi tilslutning til Bremers forslag og, om at lekfolket blir sikra plass i dei organ som skal uttale, innstille og tilsette i våre samanhengar.

Dirigenten:

Dirigenten vil be Ytrehorn overveie hvordan hans tilleggsforslag vil kunne komme til votering, i og med at komiteen har trukket sitt punkt 1 og gått over til Bremer. Neste og siste taler er Andreas Aarflot.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg tror det er riktig at det blir gjort et vedtak her blant annet fordi et manglende vedtak kanskje kunne misforstås som om man ikke ønsket å peke i noen bestemt retning i dette spørsmålet. For det andre: Det har vært, tror jeg, en viktig side ved hele dette spørsmålet at det er tale om en tilbakeføring av kallsretten i teologisk, prinsipiell forstand til kirken selv, som vi sier, eller spesifikt kirkelige organer. Derfor er jeg ikke enig med Inge Lønning når han sier at vi skal legge oss så nær til Tjenestemannsloven som mulig.

Jeg er enig i at vi skal passe på å ikke komme i konflikt med Tjenestemannsloven, men jeg synes at vårt utgangspunkt må være det prinsipielle grunnsyn at her er det tale om å ivareta og forvalte på en skikkelig og ordentlig måte den kirkelige kallsrett gjennom kirkelige organer. Det synes jeg det ligger an til, og nettopp av den grunn er det jeg da også gjerne har villet understreke at dette med ankeinstansen bør vi ikke bare passivt vente skal bli aktuelt på et eller annet tidspunkt. Her vil jeg da ikke si at jeg kjenner meg så bundet av Stortingets formulering "når det er vunnet erfaring". Det er klart at dette kan man jo sannsynligvis ikke få avklart før etter en tid, men mitt forslag går ut på at når vi først skal ha vedtaket så bør vi føye til et punkt 3 som er referert tidligere: "Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede og forberede overgangen til en ankeordning der det overordnede organ oppnevnes av Kirkemøtet." Takk.

Dirigenten:

Med det er vi kommet til slutten på talerlisten. Det som er uavklart for øyeblikket er hvordan Ytrehorn vil forholde seg til sitt forslag etter det som er skjedd

innen komiteen, og det gjør at jeg vil la ham få ordet til en kort informasjon om det.

Jon Ytrehorn:

Dirigent. Eg vil halde ved like mitt framlegg om tillegg til Bremers formulering, og eg ser ikkje at det er kome noko nytt inn ved den som skulle tilseie at eg trekker det tilbake. Takk.

Dirigenten:

Takk. Da er forsåvidt voteringsgrunnlaget relativt enkelt her. Det finnes bare ett forslag til punkt 1, og det er da Bremers og komiteens forslag felles, som istedetfor det som er skrevet på det grønne arket, punkt 1, nå lyder slik: "Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på BF's tidligere behandling av saken og på komiteens vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser." Her står det punktum og dette er Bremer og komiteen enige om.

Så kommer Ytrehorns forslag som et eventuelt tillegg. Det blir komma etter høringsuttalelser: "sammen med de synspunkter som er fremkommet i debatten under Kirkemøtet 1984."

Dirigenten vil foreslå at vi først stemmer på punkt 1 i den ordlyd og med det punktum som Bremer og komiteen er sammen om å fremme - at det altså nå votes over følgende ordlyd på punkt 1: "Kirkemøtet anmoder de enkelte bispedømmeråd om å være oppmerksom på BF's tidligere behandling av saken og på komiteens vurderinger i det videre arbeid med sine høringsuttalelser." Dette settes under votering. Det votes, og de som ønsker å ytre seg mot dette forslaget gir stemmetegn til kjenne. Mot fire stemmer er dette punkt vedtatt.

Så er det spørsmål om å føye til Ytrehorns kommasetning, altså etter høringsuttalelser skal det hete: "sammen med de synspunkter som er fremkommet i debatten under Kirkemøtet 1984." Det votes over dette tilleggsforslaget, og de som er mot dette tilleggsforslaget gir et stemmetegn til kjenne. Det votes. Tillegget ble vedtatt mot tre stemmer og punkt 1 er avklart i den form som Bremer formet det og med Ytrehorns tilleggsforslag.

Så går vi til punkt 2 som ikke har noen alternativ formulering, og jeg viser til den som har vært utdelt på forhånd. Dirigenten setter punkt 2 i vedtaksforslaget under votering i den form at de som ønsker å stemme mot gir et stemmetegn til kjenne. Det er enstemmig vedtatt.

Så er det da et spørsmål om et punkt 3, som er foreslått av Andreas Aarflot og som har denne ordlyd: "Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede og forberede overgangen til en ankeordning der det overordnede organ oppnevnes av Kirkemøtet."

Det voteres over et punkt 3 etter forslag av Andreas Aarflot, og de som vil votere mot dette forslaget gir et stemmetegn til kjenne. Det er vedtatt mot en stemme.

Apropos å stemme mot: Det var en bemerkning om det i et av innleggene. Dirigenten vil gjøre oppmerksom på at det er i henhold til den forretningsorden vi har vedtatt for dette møtet at det skal voteres i den form, men den som da ikke gir stemmetegn til kjenne kan føle seg veldig "for" likevel.

SAK KM 15/85: KIRKEMØTET OG DE FRIVILLIGE ORGANISASJONENE

Vi går så til neste sak på vår dagsorden og det blir sak 15: Kirkemøtet og de frivillige organisasjonene, og den saken er forberedt av komite 3 med Halvor Bergan som saksordfører. Værsgod, Bergan.

KOMITEENS INNSTILLING:

Halvor Bergan:

Dirigent. Det foreligger en innstilling fra komite 3 på sak 15: Kirkemøtet og de frivillige organisasjonene. Jeg bare henviser til hva det står her om materialet i de to dokumentene som lå i sakspapirene, og jeg leser:

Premisser:

Det er fra flere hold ytret ønske om å få klarlagt Kirkemøtets forhold til de frivillige kristelige organisasjonene. Dette ble blant annet fremholdt som en viktig sak da Stortinget behandlet loven om Kirkemøtet - så må det være et komma der - i Innstilling til Odelstinget nr. 79, og i hilsenen fra Regjeringen under åpningen av Kirkemøtet. Det burde jo egentlig vært byttet om slik at innstillingen kom først.

Komiteen ønsker å gi et klart uttrykk for anerkjennelse og tillit til de frivillige kristelige organisasjonene og deres arbeid i vår kirke, og anser det som avgjørende at organisasjonene sikres samme betydningsfulle plass og selvstendighet også i vårt fremtidige kirkebilde.

Komiteen ønsker at forholdet til organisasjonene skal kjennetegnes ved gjensidig anerkjennelse og samspill. En ser klart verdien av å være engasjert i ulike arbeidslag. Dette uttrykker respekt for forvaltningen av ressurser og nådegaver i hvert arbeidslag, samtidig som det innebærer

mulighet for samarbeid. Sett i forhold til de mange oppgaver kirken har i vår tid er det ønskelig å unngå unødig dobbeltkjøring og tiltak som kan oppfattes som konkurranse.

Mangfoldet utgjør en styrke rent kirkelig, på samme tid gjør også spennvidden i bosetningsmønster og sosiale strukturer en slik mangfoldighet ønskelig. Et samarbeid preget av tillit og gjensidighet gir muligheter for initiativ på lokalplanet, og erkjennelsen av at organisasjonene står for legitimt kristelig arbeid - kirkelig arbeid - gjør at de bør stimuleres til innsats på nye områder. Ikke alle er like kjent med den rikdom organisasjonene representerer i vår kirke, og det bør derfor tas initiativ til å formidle slik kjennskap. Her har særlig utdanningsinstitusjonene for kirkens arbeidere en viktig oppgave.

Så fremmer komiteen følgende forslag til vedtak:

Kirkemøtet ser de frivillige kristelige organisasjonenes virksomhet som et legitimt kirkelig arbeid og uttrykker et sterkt ønske om samarbeid basert på tillit og gjensidig respekt. Samarbeidet bør først og fremst finne sted i menighetene og knyttes til konkrete oppgaver som misjon, evangelisering, dåpsopplæring og diakoni. Når nye initiativ blir tatt bør det legges vekt på samråd og gjensidig forståelse. På lengre sikt ville det være ønskelig med et mer ordnet samarbeid også på høyere nivå.

Dirigenten:

Vi takker for fremlegget fra komite nummer 3 og vi legger denne saken ut til alminnelig kommentar. Grønstad, vær så god.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg skal ikkje bruke mange ord, eg vil berre gje min uforbeholdande takk til det som komiteen er kome fram til her, det gjeld såvel premissar som vedtak. Eg håper dette er eit representativt syn også frå heile møtet. I så måte trur eg dette vil vere eit fint utgangspunkt også i det spenningsforhold som ein alltid har hatt og nok vil leve med i forhold til den offisielle kyrkja og dei frivillige organisasjonane - som også deira representant her tidligare i si helsing tok med og avbalanserte på ein etter mi meining fin måte. La også dette bli fylgt opp i praksis.

Det som nå har skjedd dei siste dagane og som har vore presseoppslag - la oss nå ikkje ta det opp igjen på nytt, men eg vil ha lov til å seie at la det nå vere eit skuleeksempel på korleis dette ikkje bør gjerast i det praktiske liv. Ein kan finne måtar å uttrykkje seg på for media som ikkje skal levne den minste tvil om at ein verkeleg ønsker eit tillitsfullt samarbeid.

Vel kan det vere svikt frå andre kanten, og det har jo vore ei viss mistenkeleggjering overfor dette organ spesielt frå visse hald innan organisasjonane - som eg for min del har vore veldig skuffa over, og som eg kanskje trur har si årsak i rett og slett misforståing, forbisnakkingar kanskje, men det kan og vere andre ting. Men la i alle fall oss nå ha stien rein og syne ei utstrekt hand her, og eg vil inderleg håpe at den kan bli mottatt på den andre sida til gagn og velsigning og frelse. Takk.

Dirigenten:

Takk. Jeg vil få ordens skyld ha nevnt dem som jeg har mottatt ordmelding på nå, slik at ingen er oversett: Det er Kjellrun Bergslid, Håkon Andersen, Tjostolv Nordal, Leif Havaag, Torleiv Austad, Bjørn Hareide, Bodil Stenslet, Øyvind Øy, Trond Dahlen, Olav Bønes, Inge Lønning og Ole Herman Fisknes. Vørsågod Kjellrun Bergslid, neste taler er Håkon Andersen.

Kjellrun Bergslid:

Dirigent. Selv om det som er sagt om saken kan virke veldig selvsagt så er det viktig at det blir sagt, og at det er blitt sagt nå. De fleste av oss er vel også med i en eller flere av de frivillige organisasjonene, og vi har merket spenningene foran dette Kirkemøtet. Spenningen gjelder hva Kirkemøtet vil si om sitt forhold til organisasjonene innen kirken og det er viktig å understreke at vi ikke har tenkt å styre de frivillige organisasjonene ovenfra. Det er også viktig at Kirkemøtet markerer vilje til samarbeid.

Størst spenning er knyttet til om Kirkemøtet vil komme til å virke som et kirkepolitisk maktorgan. Det er viktig at de i organisasjonene som ser uttalelser og utspill fra Kirkemøtet finner disse positive og ser at møtet legger vekt på samarbeid.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Håkon Andersen. I og med at vi har tolv navn på listen vil dirigenten allerede nå antyde strek under Håkon Andersens innlegg, og at man må melde seg innen han avslutter sitt innlegg. Vørsågod, Håkon Andersen.

Håkon Andersen:

Det var en overskrift i en avis i dag som var ganske fiks, selv om den ikke var så sann: Kirkemøtet sa ja til fakultetene og nei til organisasjonene. Vi sa ikke så mye om det i går, det er nå vi skal si ja eller nei. Jeg hører da til dem som er veldig glad for det vi har fått av både premisser og av forslag til vedtak, fordi det uttrykker da virkelig et ja. Så kanskje vi i morgen kan få en overskrift som sier at Kirkemøtet sa likevel ja til organisasjonene. Vel man kan jo ønske seg.

Hans Olav Tungesvik sa følgende under behandlingen av dette i Stortinget: "Eg trur at vi vil få oppleve at Kyrkjemøtet og blir eit tenleg organ både for kyrkja og for organisasjonane. Det vil jo i stor grad bli personar som står midt oppe i kristeleg organisasjonsarbeid som vil bli valte som utsendingar til Kyrkjemøtet." Ja, det er just min tro også, og vi opplever sannheten i den siste setning av det Tungesvik her har uttrykt. Vi er ikke bare valgte utsendinger, men mange av dem som også er selvsikre her i dette møtet har slik bakgrunn og en slik kjærlighet.

Når jeg skulle irritere en viss liten fløy i Indremisjonsselskapet der jeg var generalsekretær, nyttet jeg høvet til å si: Jeg er en kirkelig mann, derfor er jeg generalsekretær i Indremisjonen. Jeg vet ikke om jeg irriterer noen særlig her om jeg snur litt på det og sier, jeg er indremisjonsmedlem, derfor finner jeg det ikke unaturlig at jeg er biskop. Jeg sitter ved siden av en ypperlig prost her nede, han har et fint merke i sin jakkekrave, det er triangelen. Slikt tilkjenner hvor han kommer fra. Han kunne for den sak skyld like gjerne ha båret et misjonsmerke etter den mangeårige innsats han har hatt der. Andre i denne forsamling bærer sine merker i den store enhetssammenheng, og oppriktig talt, jeg vet ikke når jeg er mest kirkelig; når jeg taler som evangelist eller er med på bønne- og vitnemøte på bedehuset, eller når jeg er på festgudstjeneste med Kongen i fullt bispeskrud under NM på ski. Jeg går ut fra at jeg er like kirkelig i begge sammenhenger.

Nå fryder jeg meg over det fellesskap og de arbeidsmuligheter dette møtet gir oss. Det er viktig at Kirkemøtets ansikt, det vi nå tegner, blir et godt ansikt også denne veien. Kirketro, det er tro, det er troskap mot den tro kirken er betrodd. Og jeg vil føye til; tilslutning til kirkens gudstjenesteliv.

Når vi nå skal behandle denne saken, gjør vi det, sies det i Kirkerådsdokumentene, for å gi et svar på en viss uro i organisasjonene overfor opprettelsen av Kirkemøtet når det gjelder frihet og arbeidsvilkår for disse organisasjoner. Ja, hvis det svar vi skal gi skal være fullt frydefullt også for dem, skal vi si den annen part, føler jeg det slik at jeg kunne ønske meg et tillegg i punkt 1 under forslag til vedtak. Saken jeg savner der i vedtaksform finnes meget tydelig i premissene, men jeg tror det er veldig viktig at vi forstår at det man engster seg for, det man må gi svar på, er at dette møtet ikke vil og ikke kommer til å anse seg som kontroll eller kontrollorgan, eller opptre med noen underkjennelse av frihet og selvstendighet for disse organisasjoner.

Jeg vil derfor tillate meg å foreslå at første punkt gir et uttrykk for dette. Som sagt, det finnes i premissene, men det er ingen ting i vedtakene som uttrykker akkurat

det med deres verdifulle plass og selvstendighet, mens det alt sammen går på ønske om samarbeid. Jeg vil ikke ha vekk det med samarbeidet, tvertom, men jeg ber om at jeg får komme med et forslag som føyer til følgende etter første komma i første avsnitt: "og mener det er av vesentlig betydning at organisasjonene sikres samme verdifulle plass og selvstendighet også i det fremtidige kirkebilde."

Så vil jeg foreslå at det som i forslaget til vedtak nå fortsetter etter komma "og uttrykker et sterkt ønske" at det flyttes ned til et nytt avsnitt som tar fatt på det med samarbeidet. Først altså, en klar og utvetydig uttalelse om at vi som møte ser det av vesentlig betydning at organisasjonene sikres samme verdifulle plass og selvstendighet også i fremtidens kirkebilde, og så fortsetter vi: "Kirkemøtet uttrykker et sterkt ønske om samarbeid basert på tillit og gjensidig respekt" og fortsetter "samarbeidet bør først og fremst finne sted i menigheten."

Dirigenten:

Takk. Da er neste taler Tjostolv Nordal, men jeg har nå 16 navn inntegnet. Jeg har satt strek og vil be om at de respektive talere tar hensyn til alle dem som skal ha ordet her nå, slik at man forsøker å være så kort som mulig. Vær så god: Forslag som var meldt før strek, før Nordal får ordet. Vær så god.

Øyvind Øy:

Forslaget gjeld strekpunkt 4 i forslaget til vedtak: Punkt 4 i framlegget til vedtak går ut.

Tjostolv Nordal:

Dirigent. Eg vil gjerne høyre til mellom dei som gjev uttrykk for takksemd for den innstilling - premissar og forslag til vedtak - som her ligg føre. Men eg er klar over at det er mange utover i landet som følger Kyrkjemøtet med interesse og er merksame på dei signal som går ut herfrå. Det forslag til vedtak som her ligg føre er vel med og ryddar opp i eventuelle misforståingar som måtte vere oppstått i forholdet som det er tale om. Verdfullt ser eg særleg punkt 3.

Når det gjeld tale om når nye initiativ blir tatt, legges det vekt på "samråd og gjensidig forståelse". Det er nødvendig og godt at slike utsagn som formuleres her til forslag til vedtak av komiteen blir ståande som Kyrkjemøtets syn og haldning i denne sak. Eg vil gjerne rå til at Kyrkjemøtet vedtar komiteens innstilling og forslag til vedtak, og eg går fullt og heilt inn for dei tillegg og forandringar som blei annonsert av Håkon Andersen. Takk.

Dirigenten:

Takk. Før Leiv Havåg får ordet skal jeg få lov å referere enda et endringsforslag som var varslet før strek. Det er fra Inge Lønning; det gjelder punkt 1: Der er foreslått følgende ordlyd: "Kirkemøtet ser de frivillige kristne organisasjonenes selvstendige virksomhet innenfor Den norske kirke som et viktig og nødvendig kirkelig arbeid, og uttrykker et sterkt ønske om samarbeid bygget på gjensidig tillit og respekt." Det var Lønnings endringsforslag til punkt 1, som var levert eller varslet i rett tid. Ellers slutter han seg til forslaget om å stryke siste punkt. Så går vi videre på talerlisten. Leiv Havåg dernest Torleiv Austad.

Leiv Havåg:

Eg hadde også tenkt nokre ord som anerkjenning av komiteens arbeid, men det har vore sagt mange gode ord om det, og jeg vil berre slutte meg til dei. Vi veit at samarbeidet mellom kyrkje og organisasjonane ikkje er problemfritt. Men personleg er jeg overtydd om at det er ynskjeleg at der er eit slikt samarbeid.

Herfrå vil eg gjerne ha understreka kor glad eg er for dette punkt 2 strekpunkt 2 i forslaget til vedtak. Eg trur det er heilt vesentleg å seie det som der er sagt, for "samarbeidet bør først og fremst finne sted i menighetene og knyttes til konkrete oppgaver som misjon, evangelisering, dåpsopplæring og diakoni."

På lokalplanet er det samarbeid og stor velvilje trass alt - trass i at det ofte kan vere vanskar, visst kan det vere det. Men la meg få understreke: Her er det at ein må starte, og her kan det startast, og her har det vore starta med vanskar som skal overvinnast. Dei kan ein overvinna viss ein begynner her. Viss det ikkje frå andre kantar kjem signal om at dette arbeidet ikkje er ønskeleg, er eg overtydd om at på lokalplanet kan vanskan overvinnast.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Torleiv Austad, dernest Bjørn Hareide.

Torleiv Austad:

Dirigent. Også på dette området gjelder det å holde tungen rett i munnen. Jeg har en liten kommentar til det fjerde punktet. Spørsmålet er: Hva ligger kamuflert i ordet "ordnet" samarbeid? Hvis man med det mener samarbeid av den typen som man har om menighetenes misjonsengasjement, da bør avgjort denne siste perioden stå. Da vil jeg stemme mot at den går ut. Men hvis man med "ordnet" mener organisatorisk samarbeid, da vil jeg stemme for at den bør gå ut. For for min

del tror jeg det er vesentlig å understreke at vi fortsatt ønsker organisasjonenes uavhengighet, men vi ønsker ordnet samarbeid også på sentralt plan.

Dirigenten:

Bodil Stenslet er neste, og dernest Øyvind Øy.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Det heter at en må gå bort for å høre hvordan en har det hjemme, og jeg vil si at vi som har hjemme her på Kirkemøtet, vi kjenner ikke igjen det Kirkemøtet som refereres i media. I likhet med Håkon Andersen må jeg si at da jeg slo opp avisen "Vårt Land" i dag og leste at Kirkemøtet sa ja til fakultetene og nei til organisasjonene, da ble jeg bedrøvet. Jeg har lyst til å være så personlig som Håkon Andersen og si at jeg er også flasket opp i Indremisjonen og jeg har vært ansatt i Indremisjonen, derfor er jeg med i den kirkelige rådsstruktur. Hos oss i min menighet er kirkefolket og organisasjonsfolket samme flokk, de som tar ansvar for bedehuset tar også på seg oppgavene i menighetsrådet, i konfirmantarbeidet og så videre. Jeg må si det er jo vår store hodepine dette at når det gjelder kirken i det hele tatt blir vi så negativt eksponert, og vi når jo ikke ut med å fortelle hvordan vi faktisk har det. Derfor ba jeg mest om ordet nå for å uttrykke et ønske, et håp, om at dette positive vedtaket vi nå skal fatte ihvertfall må bli slått stort opp i media. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Øyvind Øy, dernest Trond Dahlen.

Øyvind Øy:

Det er eit vesentleg spørsmål vi arbeider med nå. Nokon synes at vi drøftar det for mykje og gjer for mykje ut av det. Eg trur dette er spørsmål som vi skal arbeide godt med og som vi må ta med oss og vil ta med oss, forsåvidt også positivt, i den tid som ligg framfor oss. Eg trur vi har god tid, og bør ha god tid, når vi skal arbeide vidare med dette. Vi veit at meiningane er delte. Vi har fått på bordet i dag eit blad med leidarartikkel som gir positiv tilslutting til Kyrkjemøtet 1984 og den framtid som det teikner i kyrkjebiletet vårt, men vi veit også at situasjonen er annleis i andre organisasjonar.

Eg trur det for oss nå er vesentleg at vi arbeider med å teikne vår eigen profil; at vi arbeider vidare med disse spørsmål med forstand og at vi også sørger for - som det også kjem fram i premissane til forslaget - at vi sikrar at alle har kjennskap til denne delen av kyrkjelivet i landet vårt som betyr så mykje, men som likevel fortsatt ein del er ganske ukjente med. Eg trur vi skal ta den tid vi treng til å arbeide med disse spørsmåla.

Derfor synes eg det kan vere litt tidleg å føye inn eit punkt som dette siste som står i forslaget til vedtak. Eg trur at sjølv om det blir presisert, kan det forståast feil. Eg trur dei strukturane vi har i vår kyrkje, som egentleg går ved sida av kvarandre og går parallelt, skal få gjere det. Så får vi sjå korleis det utviklar seg i den tid som kjem. Eg trur ikkje vi skal gjere eit slikt vedtak som kan innebære at nokon vil tolke det i den retning at vi vil gå inn og samkøyre - da ligg ordet styring nær i forlenginga. Eg gjer derfor framlegg om at det siste punktet går ut slik som det har vore referert tidligare.

Dirigenten:

Neste taler Trond Dahlen, dernest Olav Bønes.

Trond Dahlen:

Hvis Kirkemøtet er vårt høyeste kirkelige organ og hvis jeg var journalist og punkt 4 ble stående, så vet jeg ikke om noe høyere nivå enn forbønnsnivået. Jeg er redd for at hvis dette blir stående kan man ved senere Kirkemøter være fristet til å tro at vi her har lagt et grunnlag for at Kirkemøtet senere skal utvides og at det bare er en ventesak at organisasjonene skal med.

Dirigenten:

Neste taler Olav Bønes, dernest Inge Lønning.

Olav Bønes:

Dirigent. Jeg synes vi har fått et forslag fra komiteen som har mange gode punkter. Når man stanser opp for begreper som gjensidig anerkjennelse, forståelse og tillit mellom kirken og organisasjonene så er jo det grunnleggende holdninger som det er viktig å få gjennomslag for. Jeg tror at om det skal være mulig for kirken og organisasjonene å få dette til, må man ha kontakt. Det er utrolig hva som kan ryddes av veien av motsetninger og misforståelser når man er på talefot - rett og slett å komme sammen og samtale om oppgaver, problemer eventuelle motsetninger, istedetfor å skrive brev eller endog fokusere motsetninger i pressen. Det skulle være unødvendig.

Når det gjelder dette siste punktet har jeg jo forståelse for at noen kan legge noe annet og mer i det enn det som gjerne er tilsiktet. Men jeg tror at det samme gjelder her: Vi har i alle fall behov for kontakt også på topplanen, og jeg kan bare ikke skjønne at noen skulle miste sin selvstendighet om man snakker sammen. For meg er dette totalt ubegripelig. Man må da kunne snakke sammen og fremdeles ha sin selvstendighet. Både i kirken og organisasjonene ønsker man en litt annen vri på det, men jeg vil iallfall anmode om at man ikke stryker dette helt. Man kunne jo da si noe slikt som at man ønsket mer kontakt også på høyere nivå - eller et eller annet slik.

Jeg har bare lyst til å si både til organisasjonsledere og kirkeledere: Det er jo ganske klart at rådsstrukturen er kommet for å bli. Den har en viktig oppgave i vår kirke, og vi vet også at organisasjonene har en sentral plass i kirkebildet med viktige funksjoner. Da har jeg bare lyst til å si: Gjør det ikke umulig for fotfolket. Det er nemlig slik at på grasrota der kan vi ikke først og fremst ta kirkelige eller organisasjonsmessige hensyn, vi er nødt å se hva som tjener Guds Rike best. Jeg har bare lyst å si: Tal litt sammen også på høyere plan, og la oss ikke komme i den stilling at samarbeidet kan foregå på lokalplanet på tross av topplanet. Det er jo meningsløst. La oss få samarbeide på lokalplanet og la det være i full forståelse med topplanet. Det må tross alt være det som er det riktige. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Inge Lønning, dernest Ole Hermann Fisknes.

Inge Lønning:

Dirigent. Det er jo en kirkehistorisk begivenhet vi er med på i øyeblikket, nemlig den definitive begravelse av Gisle Johnsons nødprinsipp, og begravelser er jo i sin alminnelighet ikke gledelige begivenheter. I dette tilfelle vil jeg mene at det er en gledelig begivenhet. Til tross for at Gisle Johnson er min forgjenger i embetet vil jeg mene at det er på høy tid at hans nødprinsipp blir begravet. Jeg tror det i alt vesentlig er riktig utformet det forslaget som komiteen har utformet, og at det er nyttig og riktig at det blir slått fast av dette første Kirkemøte at man ser på de frivillige organisasjonenes arbeide på denne måten som et kirkelig arbeid.

Jeg vil bare gi en kort begrunnelse for det omformuleringsforslaget som dirigenten refererte, det lyder altså slik: "Kirkemøtet ser de frivillige kristelige organisasjonenes selvstendige virksomhet innenfor Den norske kirke som et viktig og nødvendig kirkelig arbeid, og uttrykker et sterkt ønske om samarbeid bygget på gjensidig tillit og respekt." Forandringene i ordlyd er ikke store, men de er et forøk på å ordlegge seg kanskje litt enklere og litt mere norsk, og dessuten er det et forsøk på å ivareta det berettede anliggende som biskop Andersen tok opp, men som jeg tror kanskje motvirkes litt av den utforming forslaget ble gitt. Sin selvstendighet er de frivillige kirkelige organisasjonene i stand til å ivareta selv hvis jeg kjenner dem rett, og det kan virke mot sin hensikt dersom Kirkemøtet ordlegger seg som om det er Kirkemøtet som gir de frivillig organisasjonene denne selvstendighet.

Derfor tror jeg det er bedre å ordlegge det på den måten, at vi forutsetter det som selvsagt at det dreier seg om en selvstendig virksomhet disse organisasjoner utfører som kirkelige organisasjoner.

Det andre omformuleringsselementet er det som knytter seg til de aller siste ordene i punktet, hvor jeg var litt forundret over at komiteen anser respekt som noe som bør være gjensidig - derimot ikke tillit. Jeg ville anta at både tilliten og respekten med fordel kan være gjensidig og at det derfor må være rimelig å ordlegge seg deretter.

Så bare spørsmålet om punkt 4 i forslaget. Jeg deler Øys oppfatning av at det punktet bør gå ut. Ikke fordi jeg er uenig i sak, men fordi jeg tror det er uklokt å ta dette punkt med. Man må jo kjenne terrenget så godt at man vet at her er ganske mange som er prinsipielt mistenksomme og som vil lese dette - uansett hvorledes vi selv forstår det på dette møtet - så vil de lese dette som en trussel om at man på lengre sikt nok ønsker å ta en større bit enn det man forsiktigvis gjør i første omgang. Derfor tror jeg det er klokt å la det punktet utgå av uttalelsen.

Dirigenten:

Til dagsordenen, Trond Dahlen.

Trond Dahlen:

Jeg vil nødig bli en sil for hva som skal sies fra denne stolen her når det gjelder forståelse, men jeg synes de ting jeg har sagt tidligere nå må bli forstått av professorer og biskoper og hva det måtte være. Gisle Johnsons nødsprinsipp har jeg aldri hørt om som lekmann, og jeg blir vippt av samtalen fordi det brukes slike uttrykk. Hvis de skal brukes så må det forklares. Jeg vet ikke hva det er og jeg blir vippt av pinnen.

Dirigenten:

Jeg ber de respektive ta henstillingen ad notam. Ole Herman Fisknes er neste taler, dernest Gunnar Kartveit.

Ole Herman Fisknes:

Herr dirigent. Jeg skal forsøke meg på en forklaring på "legitimt kirkelig arbeid". Jeg oppfatter det som å ha noe med jus å gjøre; lovlig kirkelig arbeid, og det er ganske dårlig i sammenhengen. Jeg tror at hvis man finner noe bedre ord der vil det fange opp biskop Andersens anliggende, og slik som professor Lønning var inne på; altså verdifullt, genuint kirkelig arbeid. Noe slikt er langt bedre enn legitimt.

Når det gjelder punkt 4 så skjønner jeg forferdelig godt at Kirkemøtet må være skrekkelig forsiktig. På den annen side må jo ikke Kirkemøtet bli helt selvutslettende i sin forsiktighet, for poenget er jo at kirken er en, selv om det rettslig sett finnes selvstendige, uavhengige organisasjoner. Kirken er en og Kirkemøtet er kirkens organ, og Kirkemøtet må ikke avskrive seg muligheten for å komme i kontakt med kirkens medlemmer fordi en del av disse kirkens medlemmer har organisert seg i uavhengige og selvstendige arbeidslag. Her legger man opp til en så selvutslettende samarbeidslinje at man tør jo nesten ikke å stille seg i kontakt med sine medlemmer. Altså: Medlemmene kan ikke unndra seg Kirkemøtets vedtak ved å organisere seg i særskilte organisasjoner, og hvis man kunne få fram det poenget måtte man kunne få en innfallsvinkel for å legge opp til også et samarbeid med organisasjonene som sådanne.

Poenget er at Kirkemøtet har full legitim rett til å komme i kontakt med sine medlemmer, og så får da det organisatoriske samarbeidet med de selvstendige organisasjonene komme som en konsekvens av det: At man altså ikke stiller det enkelte medlem under krysspress - skal jeg følge kirkens vedtak eller skal vi følge organisasjonens vedtak. Altså litt mer selvbevissthet synes jeg man burde få inn her enn å løse alt opp i et uttrykt ønske om samarbeid.

Dirigenten:

Neste taler Gunnar Kartveit, dernest Ole Nordhaug. Jeg gjør oppmerksom på at det er kommet noen ordmeldinger som ikke kan tas ad notam fordi strek er satt forlengst, hvilket ble kunngjort i betimelig tid.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Det har vore sagt mykje fint og rett om det som går på samarbeid mellom kyrkje og organisasjonar, og vi veit at mange av oss neppe hadde sete her om ikkje det var for det arbeidet som mange av organisasjonane driv rundt i vårt land. Som ein som er oppvaksen med ein fot i kyrkja og ein i bedehuset må eg vel seie eg kjenner også ein del av det organisasjonsarbeidet som foregår både på godt og vondt.

Derfor har eg lyst å seie litt i samband med det som står øvst på side 2 - på arket vårt. Der er det snakk om å formidle kjennskap til dei som blir utdanna i vår kyrkje, kjennskap om det som rører seg i organisasjonane. Eg kunne og tenkt meg at komiteen hadde hatt med noko om at denne informasjonen også må gå andre vegen, fordi vi nok opplever at kjennskapen til det arbeidet som kyrkja driv ikkje alltid er så imponerende i organisasjonane.

Det har og vore sagt litt om avisoppslag her, og det må vel seiast og at det har vore avisoppslag og overskrifter i organisasjonsblad det siste halvåret, som har sådd tvil om det kyrkjelege arbeidet og som eg vil seiie får ein del av dei siste dagars oppslag til å bleikne, ikkje minst på grunn av sine konsekvensar. Vi opplever av og til at organisasjonar åtvarar sine mot å la seg verve av kyrkja, og det er ikkje heilt uproblematisk alltid å vere tilsett i ei kyrkje som kan få enkelte til å lure på om eg er ute for å verve folk når eg tar initiativ til eit samarbeid med folk i organisasjonane. Derfor og på denne bakgrunn kan eg godt vere med å slutte meg til det som Håkon Andersen seiier, nemleg at Kyrkjemøtet sa likevel ja. Det som er sjølv sagt, det som er opplagt, det treng vi ikkje seiie i eit vedtak. Derfor er eg glad for det som er sagt her. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Ole Nordhaug, dernest Thor With.

Ole Nordhaug:

Dirigent. Som en som er født i en organisasjon og har vært ansatt i en organisasjon i årevis og hatt tillitsverv i flere år, er jeg naturligvis glad for det vedtak som denne komiteen har kommet med.

Bare en bemerkning til punkt 4. Jeg er enig med Fisknes i at vi ikke skal slette oss ut heller. Det eneste jeg kunne tenke meg var, hvis det er mulig å fremme et slikt subsidiært forslag i tilfelle komiteens skulle falle, om regelmessig kontakt. Hvorfor er det et godt forhold på lokalplanet? Det er fordi de snakker sammen og de kjenner hverandre og de er venner. På landsplanet er det slik at man snakker med hverandre gjennom dagspressen, og det er en dårlig kommunikasjon. Det vi ønsker, er å snakke med selvstendige personer, naturligvis, som står for noe som vi setter pris på, og vi synes vi ikke trenger å tre aldeles ut av landskapet fordi vi da liksom skal rekke ut en hånd. Men altså, skulle nå komiteens forslag falle, blir da en neddempet formulering "i en regelmessig kontakt". Takk.

Dirigenten:

Dirigenten gjør oppmerksom på at en slik formulering måtte ha foreligget før strek var satt. Thor With er neste taler, Jon Ytrehorn dernest.

Thor With:

Jeg må si meg svært glad for uttalelsen i dag, og den håper jeg kommer til å bli kjent godt utover hele vårt land. For det er vel ikke tvil om at mange er spent på hva vi egentlig står for i Kirkemøtet, og jeg synes det vi egentlig står for også bør bli kjent utover, og ikke hva man kan misforstås å stå for. Min egen erfaring er at de beste medarbeiderne vi har rundt omkring i menighetene

våre er de som er aktivt engasjert i foreningslivet, og jeg tror de aller fleste ikke regner dette som å være noe slags separat aktivitet. De anser det for å være en selvfølgelig ting, fordi det er deres kristne oppgave i menighetene. Disse skillelinjene og grensene som vi har lett for å sette selv tror jeg er relativt lite kjent på menighetsplanet.

Jeg kan godt tenke meg å være enig i den formuleringen som professor Lønning kom med til punkt 1. Jeg var ikke riktig klar over om det også tok opp Håkon Andersens tillegg. Jeg forsto det nærmest som om det skulle gjøre det, og kan som sagt godt støtte dette, også det med den forandringen av "legitimt", slik at en kan få et positivt uttrykk istedetfor det "lovlige" - for lovlig er det jo i alle tilfelle.

Men det siste punktet, punkt 4, er jeg litt utrygg ved. Det er vel ikke tvil om at det kan være en del som misforstår det. Jeg vil da minne om hva biskop Berggrav i sin tid sa i forbindelse med Kristent Samråd. Han sa: Kristent Samråd er ikke organisert, Kristent Samråd foregår. Det var jo med Berggravsk klokskap at det ble sagt, og jeg tror det er noe av dette som vi også bør legge oss på sinne nå.

Vedtaks forslaget om at dette punktet skal strykes slik det står nå, kunne jeg godt tenkt meg det tidligere fremmede forslag om at det på lengre sikt ville være ønskelig med en nærmere kontakt - som det vel var formulert her i sted - "på et høyere nivå". Jeg vil gjerne konkludere dette lille innlegget med å si at hva vi ellers har sagt og sier på dette møtet, tror jeg at dette er det viktigste, dette blir mest lagt merke til av dem som er ryggraden i våre menigheter.

Dirigenten:

Jon Ytreshorn, dernest Ludvig Johan Bakkevig.

Jon Ytreshorn:

Dirigent. Eg vart oppriktig glad i dag når eg las leiaren i siste nummer av "Norsk Misjonstidende", der ein redaksjonelt uttrykker gode ønske for Kyrkjemøtet og blant anna skriv: "Derfor bør misjonsvenner som fra sin plass i menigheten blir oppmuntret til å stille seg til disposisjon for kirkelige råd og utvalg, få lov til å prioritere denne del av tjenesten." Gode og sanne ord som eg skulle ønske kunne ha gjennomslagskraft i våre frivillege kristne organisasjonar og kome til orde også i andre organ.

Når det gjeld det siste punktet på vedtakslista, har eg likevel lyst til å gje mi støtte til Øyvind Øy som ber om at vi sløyfar det. Det kan bli oppfatta som eit ønske frå Kyrkjemøtet på å prøve å strukturere og dirigere organi-

våre er de som er aktivt engasjert i foreningslivet, og jeg tror de aller fleste ikke regner dette som å være noe slags separat aktivitet. De anser det for å være en selvfølgelig ting, fordi det er deres kristne oppgave i menighetene. Disse skillelinjene og grensene som vi har lett for å sette selv tror jeg er relativt lite kjent på menighetsplanet.

Jeg kan godt tenke meg å være enig i den formuleringen som professor Lønning kom med til punkt 1. Jeg var ikke riktig klar over om det også tok opp Håkon Andersens tillegg. Jeg forsto det nærmest som om det skulle gjøre det, og kan som sagt godt støtte dette, også det med den forandringen av "legitimt", slik at en kan få et positivt uttrykk istedetfor det "lovlige" - for lovlig er det jo i alle tilfelle.

Men det siste punktet, punkt 4, er jeg litt utrygg ved. Det er vel ikke tvil om at det kan være en del som misforstår det. Jeg vil da minne om hva biskop Berggrav i sin tid sa i forbindelse med Kristent Samråd. Han sa: Kristent Samråd er ikke organisert, Kristent Samråd foregår. Det var jo med Berggravsk klokskap at det ble sagt, og jeg tror det er noe av dette som vi også bør legge oss på sinne nå.

Vedtaks forslaget om at dette punktet skal strykes slik det står nå, kunne jeg godt tenkt meg det tidligere fremmede forslag om at det på lengre sikt ville være ønskelig med en nærmere kontakt - som det vel var formulert her i sted - "på et høyere nivå". Jeg vil gjerne konkludere dette lille innlegget med å si at hva vi ellers har sagt og sier på dette møtet, tror jeg at dette er det viktigste, dette blir mest lagt merke til av dem som er ryggraden i våre menigheter.

Dirigenten:

Jon Ytreshorn, dernest Ludvig Johan Bakkevig.

Jon Ytreshorn:

Dirigent. Eg vart oppriktig glad i dag når eg las leiaren i siste nummer av "Norsk Misjonstidende", der ein redaksjonelt uttrykker gode ønske for Kyrkjemøtet og blant anna skriv: "Derfor bør misjonsvenner som fra sin plass i menigheten blir oppmuntret til å stille seg til disposisjon for kirkelige råd og utvalg, få lov til å prioritere denne del av tjenesten." Gode og sanne ord som eg skulle ønske kunne ha gjennomslagskraft i våre frivillege kristne organisasjonar og kome til orde også i andre organ.

Når det gjeld det siste punktet på vedtakslista, har eg likevel lyst til å gje mi støtte til Øyvind Øy som ber om at vi sløyfar det. Det kan bli oppfatta som eit ønske frå Kyrkjemøtet på å prøve å strukturere og dirigere organi-

sasjonane inn i eit bestemt organisatorisk samarbeid med Kyrkjemøtet. Eg vil sjå det meir tenleg om eit slikt samarbeid kan kome som resultat av den tillit og respekt som organisasjonane forhåpentlegvis vil møte Kyrkjemøtet med etterkvart som det får vekse fram og arbeide seg inn som ein fast del av norsk kyrkjeliv og kristenliv. Derfor vil eg støtte Øyvind Øys forslag om å sløyfe dette, for at det heller kan vekse fram som ei moden frukt i si tid, og ikkje opplevas som eit forsøk på dirigering utanfrå.

Dirigenten:

Neste taler er Ludvig Johan Bakkevig, dernest Johannes Ulltveit-Moe.

Ludvig Johan Bakkevig:

Herr dirigent. Jeg synes det er sørgelig at vi fra den offisielle kirkes side på ny og på ny må erklære at vi ikke har tenkt å røre ved organisasjonenes frihet og selvstendighet. Hvorledes skal vi egentlig gjøre det, om vi hadde hatt noen tanke om det. Men det kommer stadig igjen at vi må erklære at vi ikke har tenkt å røre ved deres frihet og selvstendighet. Det skulle bare mangle at vi i det hele tatt skulle gjøre det. Vi trenger organisasjonene, det tror jeg vi er helt enige om alle vi som er her.

Jeg vil heller si det slik at det er mange menigheter i dette landet som mangler organisasjonene. Det gjelder ihvertfall i stor utstrekning her på Østlandet. Vi trenger organisasjonslivet med det personlige hvor man møtes og kan få gi uttrykk for et personlig vitnesbyrd og de tingene der som veldig ofte utfyller vårt gudstjenesteliv.

Jeg vil så nevne et par ord om ett samarbeide med den offisielle kirkeorganisasjonen, nemlig Menighetenes Misjonsengasjement. Det har ikke vært nevnt her i dag, og jeg vil bare si at det har nå holdt på noen år og det er jo fra kirkens side sett et rop til misjonsorganisasjonene om at vi trenger mere misjon inn i menighetene. Det er samtidig også en full anerkjennelse av misjonsorganisasjonene. At det er de som driver dette arbeidet og ikke den offisielle kirke, det vet vi.

Jeg kan også nevne at Kirkerådet har jevnlig, uformelle møter med lederne av de tre misjonsorganisasjoner som er med, altså på topplan. Men det er uformelt og det trenger ikke å være mere formelt enn det, men vi har et utmerket samarbeide, og vi er i samme arbeide og er i samme båt. Kirkerådet har ved flere anledninger invitert til samtaler med organisasjonslederne, og vi har hatt et par slike anledninger hvor vi har møttes og snakket sammen om kirkespørsmål og om arbeidet. Vi må ikke tenke i to adskilte kategorier her. Dere som sitter her dere er

organisasjonsfolk. Jeg tror mesteparten av dere er det, det er bare det offisielle samarbeidet på topp som mangler. Vi har samme tro, vi har en far, vi er ett. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Johannes Ulltveit-Moe, og dernest Per Kjos som siste inntegnede taler.

Johannes Ulltveit-Moe:

Herr dirigent. Det er ikke for å gi et dressurnummer at jeg nå ber om ordet. Jeg vil svært spontant og direkte gi uttrykk for at jeg oppfatter det som her ligger nedfelt i denne innstillingen som noe jeg fullt og helt kan slutte meg til. Det samsvarer svært godt med det som det er lagt til rette for i saksdokumentene før dette møtet, og som jeg har hatt ansvar for å tilrettelegge. Jeg har fra jeg var bitte liten opplevet at jeg lever i en kirke som har sine offisielle organer og frivillige organisasjoner, og jeg er lært opp til å tenke slik at vi hører til i den samme kirke og vi har den felles oppgave i å bygge menighetene i landet vårt. Da er uttrykksmåten "vi i kirken" og "vi i organisasjonene" en meningsløshet. Vi befinner oss i den samme kirke og vi har forskjellige arbeidsoppgaver i de ulike sammenhengene vi står.

Det som har nedfelt seg i denne innstillingen er godt i samsvar med de prinsipper som Kirkerådet også tidligere har sluttet seg til ved forskjellige anledninger. Jeg tenker på uttalelsen om "Stat-kirke" -utredningen i 1976, jeg tenker på det som ligger nedfelt i dokumentet "Det fremtidige kirkestyre", som var til behandling på BF i 1982 og som Kirkerådet forut for møtet hadde gitt sin tilslutning. Det er også i samsvar med de praktiske retningslinjene som Kirkerådet gjennom årene fra 1970 har fulgt, og jeg vil bare gjengi dem.

For det første: Der hvor andre gjør en tilfredsstillende innsats vil Kirkerådet stimulere til videre innsats. For det andre: Der hvor nødvendige oppgaver må løses og ingen andre gjør det vil Kirkerådet ta initiativ så langt ressursene økonomisk og personellmessig gjør det mulig. For det tredje: Der det er naturlig å gå inn i et samarbeid med andre vil Kirkerådet gjøre det. Og for det fjerde: Der hvor det ligger utfordringer som Kirkerådet ser, men som det ikke har muligheter til å løse innenfor de budsjettmessige og personellmessige rammer, kan andre anmodes om å ta dem opp.

Jeg oppfatter denne innstillingen og forslaget til vedtak som en tilslutning til at Kirkemøtet viderefører en praktisk oppfølging av disse prinsippene. Men i forlengelsen av dette ligger det også et uttrykt håp om at organisasjonene som arbeidsredskaper i Den norske kirke vil ta imot utfordringer om innsats som dette organ, som et helhetskirkelig, sentralkirkelig organ kommer med. Jeg

håper at jeg også gjennom dette innlegget har gitt uttrykk for at jeg som administrativ leder av Kirkerådets sekretariat og som leder av sekretariatet for dette Kirkemøtet har klart slått fast at jeg ser på den offisielle og frivillige del av kirken som to sider ved den samme kirke - hvor det er snakk om gjensidig tillit og respekt og utfordringer til samarbeid. Jeg anbefaler forslaget.

Dirigenten:

Den siste inntegnede taler er Per Kjos, og naturligvis har saksordfører Halvor Bergan ordet til slutt. Jeg gjør oppmerksom på at Per Kjos har inntatt sin plass i møtet fra denne sesjon.

Per Kjos:

Tidligere taleres anerkjennelse av uttalelsen og av saken deler jeg, og jeg skal ikke komme med noe rammeuttalelser om dette - jeg skal gå rett på sak. Presiseringen i Lønnings punkt 1 er jeg enig i, slik at punkt 1, 3 og 4 skulle være greie fra min side. Punkt 4 virker jo som et klipp av et politisk program, veldig ullent og lite konkret. Det er egentlig bare det Austad spør om vedrørende ordnet samarbeid som er uklart for meg: Hva betyr "på lengere sikt" og hva betyr "på høyere nivå"? Det kunne vært interessant å høre hva komiteen mener om dette. Hvis man ikke greier bedre presisering synes jeg det er riktig å kutte hele saken eller punktet ut.

Men mitt dilemma er: Hvis man kutter dette punktet betyr det at kirken - eller det kan se ut som om kirken - ikke ønsker samarbeid på høyere nivå enn bare i menigheten? Det er mitt dilemma.

Dirigenten:

Takk. Siste taler er Halvor Bergan som saksordfører.

Men før han får ordet vil jeg gjøre rede for et samarbeid som er skjedd mellom to forslagsstillere, nemlig Inge Lønning og Håkon Andersen. På følgende måte er det blitt til ett - ved at Inge Lønnings første punkt, som alternativ til komiteens, er delt i to punkter. Jeg skal få lov å lese det før saksordføreren får ordet, det vil da være som følger: Det første punkt lyder:

Kirkemøtet ser de frivillige kristelige organisasjonenes selvstendige virksomhet innenfor Den norske kirke som et viktig og nødvendig kirkelig arbeid.

Så kommer et nytt punkt 2:

Kirkemøtet uttrykker et sterkt ønske om samarbeid bygget på gjensidig tillit og respekt.

og så fortsetter det da med to følgende punkter etter komiteens fremlegg. Så har Lønning foreslått strøket det siste punkt i komiteens fremlegg, forøvrig sammen med Øyvind Øy. Det er situasjonen fra forslagssiden nå, når saksordfører får ordet som siste taler.

Halvor Bergan:

Jeg har gledet meg over en fin og nyttig og konstruktiv debatt om en viktig sak. Som saksordfører kan jeg si meg enig i - og jeg tror jeg har komiteen med meg - at vi kan si oss enige i å gå over på Inge Lønnings forslag når det gjelder punkt 1. Det er fullt ut dekkende, og det samme gjelder det tillegg som Håkon Andersen har foreslått og som også er referert nå. Jeg regner med at komiteens medlemmer på en eller annen måte kan gi til kjenne dersom de er uenig i det jeg nå sier.

Når det gjelder punkt 4 må jeg si at jeg personlig gjerne skulle ønske at det beholdes. Vi har i komiteen drøftet dette med tanke på framtiden, og det var et helt klart uttrykt ønske hos oss at vi på sikt - som det står her - gjerne ville ha et mer ordnet samarbeid også på høyere nivå. Det står da i relasjon til det vi har i punkt 2 med et samarbeid på menighetsplanet. Det er vel ikke så veldig vanskelig å tenke seg hva som ligger i "på høyere nivå", når man på neste plan har bispedømmeplanet og så har landsplanet regionalt og sentralt - eller: regionalt på bispedømmeplanet og på landsplanet. Det er jo opp på topplanet i organisasjonene, selvsagt, at vi skulle ønske et samarbeid med topplanet i vår norske kirke, den offisielle kirke.

Men jeg kan være enig i at det kanskje er en snau setning, fordi som Austad refererte til så kan en begynne å spørre hva en tenker med organisert samarbeid. Men det er helt klart at vi har ikke tenkt organisatorisk når det gjelder dette, men har tenkt på det som vi allerede har nevnt i punkt 2. Jeg vet ikke om det er anledning til å komme med noe tillegg på dette, men jeg vil gjerne presisere hva vi har ment - altså samarbeid også på høyere nivå når det gjelder slike konkrete oppgaver som nevnt ovenfor, og da er det regnet opp som dere ser med misjon, evangelisering, dåpsopplæring og diakoni. Er det anledning til å ta inn eventuelt en slik presisering?

Dirigenten:

Det må forsamlingen avgjøre ved en rask votering. Er det anledning til at komiteen eller er saksordføreren får lov å supplere med det som er sitert på det siste punktet? Ja, takk.

Halvor Bergan:

Jeg skal få lov til å gjenta. Da vil altså siste punktet lyde: "På lengre sikt ville det være ønskelig med et mer

ordnet samarbeid også på høyere nivå når det gjelder slike konkrete oppgaver som nevnt ovenfor."

Dirigenten:

Vil forsamlingen da ytre seg til dette på den måten at de som er mot at dette tillegget blir føyet til gir et stemmetegn til kjenne. Det er enstemmig gitt tillatelse til at denne tilføyelsen kommer med.

Da er debatten avsluttet og vi går til votering, en votering som nå er vesentlig forenklet etter den siste utvikling i saken. Den var ikke helt bekymringsfri for dirigentskapet på et litt tidligere tidspunkt, men nå skulle den være vesentlig forenklet. Dirigenten finner det rimelig, siden det ikke har vært mulig for komiteen å være samlet i den utvikling saken har hatt, at hvis det skulle være noe medlem i komite 3 som vil opprettholde komiteens opprinnelige ordlyd, må det gis til kjenne ved at man ber om ordet nå. Det tolker dirigenten slik at samtlige i komiteen er gått over til dette som Bergan har gitt uttrykk for. Det vil si at komiteforslagets ordlyd på punkt 1 i vedtaket - det er ikke nummerert, men første ledd - at det er frafalt til fordel for den formulering som Inge Lønning har gitt, nå med tilslutning av Håkon Andersen.

Det betyr at vi har bare en formulering å votere over på første ledd, og vi tar det først. Det vil da lyde slik: "Kirkemøtet ser de frivillige kristelige organisasjonenes selvstendige virksomhet innenfor Den norske kirke som et viktig og nødvendig kirkelig arbeid." Det er det samlede første ledd. Er det nødvendig å gjenta? Nei, saken er klar og oppe til votering, og de som ønsker å votere mot denne formulering og dette forslag gir stemmetegn til kjenne. Første punkt er vedtatt enstemmig i den ordlyd som nettopp var sitert.

Så kommer et punkt 2 som ikke finnes i komiteforslaget og som det er naturlig å ta inn i denne voteringsrekkefølge. Det vil ha følgende ordlyd etter samarbeidet mellom Lønning/Andersen: "Kirkemøtet uttrykker et sterkt ønske om samarbeid bygget på gjensidig tillit og respekt." Det var annet ledd i dette vedtaket, som en oppfølging av det første. Er det klarhet over teksten, kan vi votere? Vi går til votering, og de som ytrer seg mot dette, eller ønsker å votere mot, gir et stemmetegn til kjenne. Dette annet ledd i sitert form er vedtatt enstemmig.

Til komiteens punkt 2, men som nå blir forslaget punkt 3, uten nummerering, men tredje ledd: "Samarbeidet bør først og fremst finne sted i menighetene og knyttes til konkrete oppgaver som misjon, evangelisering, dåpsopplæring og diakoni." Her er bare ett forslag og det settes under votering. De som ønsker å stemme mot dette nye, tredje ledd gir et stemmetegn til kjenne. Det er ikke skjedd, det er enstemmig vedtatt.

Det som er ledd 3 i komiteinnstillingen, men som nå har kommet på fjerde plass i det endelige vedtak lyder slik: "Når nye initiativ blir tatt, bør det legges vekt på samråd og gjensidig forståelse." Her er heller ikke alternativt forslag fremlagt og det voteres over dette. De som vil gi stemme mot gir et stemmetegn til kjenne, de andre forholder seg i ro. Det stemmes. Dette leddet er vedtatt, mot 1 stemme.

Og så er det det siste ledd som har nummer, det fjerde i komitefremlegget.

Halvor Bergan:

Det tillegget mitt lød altså "når det gjelder slike konkrete oppgaver" og så videre. Jeg kan tenke meg å stryke "konkrete", slik at det står "når det gjelder slike oppgaver som nevnt ovenfor".

Dirigenten:

Dirigenten antar at det må være forsvarlig. Jeg forstår det også slik at dette blir komiteens fremlegg til et punkt 5 i det endelige vedtak - eller et 5. ledd er riktigere å si, i og med at de ikke er nummererte. Her er det da et forslag som går på å stryke dette punkt. Det er Øyvind Øys forslag med støtte av Inge Lønning. Her får vi votere i den form at komiteen får anledning til å fremsette sitt forslag først, og det får da denne ordlyd: "På lengre sikt vil det være ønskelig med et mere ordnet samarbeid også på høyere nivå, når det gjelder slike oppgaver som nevnt ovenfor." Det stemmes i den form nå at de som vil stemme mot dette forslaget i ny form de gir et stemmetegn til kjenne og de øvrige forholder seg rolige. Det er vedtatt mot 17 stemmer.

Det gjøres oppmerksom på at det viser seg at forrige ledd var enstemmig vedtatt.

Og det betyr at sak 15 er avsluttet og vi går nå til sak 5 først.

SAK KM 5/84: KIRKEMØTET OG KIRKEORDNINGSLOVEN

Den er klar til å deles ut, og det kan gis en foreløpig orientering til sak 5. Underveis gjør jeg oppmerksom på at det er 4 aktstykker til sak 5, det er A, B, C og D - nummerert som under punkt 5.7.

Vi har hatt en rask rådslagning her i dirigentskapet om et problem som vi finner nødvendig å forelegge møtet. Det er nemlig slik at denne saken har en betydning og et omfang som gjør at den skulle vært behandlet også i plenum ihvertfall to ganger, men vår forretningsorden

krever at dokumentene er utlevert en time før de tas opp til behandling. Det har jo ikke skjedd nå. På den annen side vil vi selv berede oss problemer hvis vi ikke får et foreløpig kjennskap til dette dokumentet nå. Jeg tillater meg å spørre om Andreas Aarflot er beredt til å gi en foreløpig orientering på det nåværende tidspunkt om forsamlingen er enig i at det skjer uansett denne reglementbestemmelsen. Er det noen som vil ytre seg mot en slik ordning nå på dette tidspunkt, av hensyn til sakens omfang og betydning? Hvis ikke anser jeg det for godt kjent. Nergård skal få ordet først, og så Hjelle.

Arvid Nergård:

Jeg har naturligvis ikke for vane, og har heller ikke lyst til, å stikke kjepper i hjulene. Men dette er altså en veldig omfattende sak og jeg skulle gjerne se at vi fikk tid til å lese den skikkelig gjennom uten orientering på forhånd. Dessuten ville være mer oppbyggelig å begynne på sak nummer 13.

Dirigenten:

Værsgod, Arne Hjelle.

Arne Hjelle:

Dirigent. Jeg har vært med på forbehandlingen av denne saken i komiteen og vet litt om omfanget av den. Jeg synes at når vi ser på klokka, ser vi at det er bortimot uforsvarlig å ta den opp nå. Vi rekker knapt å presentere den og vi kan ikke få noen debatt på den med mindre vi forskyver hele timeopplegget vårt. Hvis det går an når det gjelder dagsordenen i morgen å ha plenum først og så ha komiteer i andre sesjon vil det dekke behandlingen av denne saken bedre - altså at vi fikk en skikkelig plenumsdebatt på den og så at komiteen kunne finbehandle, for dette skal jo til slutt redigeres sammen til en innstilling fra denne komiteen.

Dirigenten:

Dirigenten betrakter dette som et forslag som står alternativt mot det første, og for det første vil jeg opplyse at vi hadde tenkt å be om å få forlenget denne sesjonen for å avslutte dagen med det. Men da er det to forslag som alternerer her. Værsgod, Aarflot til replikk.

Andreas Aarflot:

Vi må jo da ihvertfall vite hva det forslaget innebærer som er fremsatt av dirigentskapet, og det innebærer selvfølgelig ikke noen avsluttende plenumsbehandling av denne saken nå. Det innebærer en første presentasjon av en omfattende og viktig sak. Tanken er at komiteen skal gå i arbeidsmøte når dere går til middag klokken fem, og

se litt nærmere på hvordan vi skal trekke vedtakene ut av dette. Så vil det bli den vanlige plenumsdebatten i morgen formodentlig, det må dirigentskapet avgjøre. Men den vil ihvertfall komme senere og da på grunnlag av dette materialet og med en skikkelig drøftelse. Hvis det så skulle være nødvendig å gå enda en gang tilbake til komiteen så vil jo saken allikevel få to plenumsbehandling. Det er ihvertfall alternativet. Det er ikke noe forsøk på å få denne saken skyndet gjennom nå i ettermiddag.

Dirigenten:

Det er da to forslag som foreligger. Dirigenten kan opplyse at det er meningen å holde plenums møte som første sesjon i morgen, som svar på Hjelles spørsmål. Det betyr at vi må votere alternativt nå og jeg vil be om at man observerer de to alternativene som foreligger: Alternativ 1 er å få sak 5 frem som foreløpig orientering ved saksordfører Andreas Aarflot, alternativ 2 er å få denne saken opp på første plenums møte i morgen. De som ønsker å gi tilslutning til det første forslaget om at saken kommer frem foreløpig nå, gir et stemmetegn til kjenne. Det er votering for at den legges frem nå ved saksordfører, denne gangen votering for. 48 stemte for. Vi skal for ordens skyld ta en kontravotering for det alternative forslaget, som går på utsettelse til i morgen. Det må konstateres å være falt uten videre opptelling, så værsgod, Andreas Aarflot som saksordfører til sak 5.

KOMITEENS INNSTILLING:

Andreas Aarflot:

Dirigent. Det er en omfattende sak som er behandlet av komite 1; sak 5: Kirkemøtet og Kirkeordningsloven. Det vil komme på arket senere hva som er bakgrunns materialet, men jeg kan nevne at foruten de dokumentene som ligger i mappen har vi også tatt hensyn til dokumentene fra stortingsbehandlingen, og også lagt noe vekt på det innledende foredrag som ble holdt her mandag formiddag om Kirkemøtets basis og oppgave som åndelig lederorgan i kirken.

Komiteen har ment at det var riktig å innby møtet til å trekke opp noen av de viktige, mere prinsipielle, synspunkter på Kirkemøtet og ikke bare se det i forhold til Kirkeordningslovens bestemmelser. Derfor har den første delinnstillingen karakter av en mer prinsipiell posisjonsmarkering i den sammenheng, og foreløpig har da vedtaket fått den form på side 3 at en innbyr Kirkemøtet til i hovedsak å slutte seg til den beskri-

velse av Kirkemøtets plass som er gitt ovenfor. Men komiteen vil senere vurdere hvordan vedtakene skal trekkes ut og stilles sammen på best mulig måte fra alle disse dokumentene.

Dernest har komiteen i sin andre undergruppe - vi hadde 4 arbeidsgrupper i undergruppe B - drøftet Kirkemøtets arbeidsprogram og da mere generelt de store linjer, men også delvis noe konkret.

Ut fra det arbeid som har vært og er i gang under ledelse av Kirkerådet til i dag har vi i undergruppe C drøftet Kirkemøtet og komitearbeidet og satt opp en del synspunkter på forholdet mellom Kirkemøtet og komiteer og fagutvalg, som vi da ber møtet ta stilling til.

Til slutt har vi spesifikt drøftet forholdet mellom Kirkemøtet og Kirkerådet og forsøkt å gi noen antydninger om synspunkt der.

Jeg tror det er viktig å understreke at komiteen som helhet mener den første delen av innstillingen, den som heter "Kirkemøtets plass i kirkebildet" er sett som et fortegn til det øvrige. Vi synes det er viktig at dette møtet ikke bare sitter og beskriver sin plass og sin virksomhet i administrative og forvaltningsmessige termer, men at vi virkelig prøver en posisjonsbestemmelse innenfor en mer teologisk og kirkelig betraktningssmåte. Og når det så gjelder de mere konkrete synspunkter på arbeidsprogram, på komitearbeid og på forholdet mellom Kirkemøte og Kirkeråd så vil det jo være viktig at man der gjør seg opp en mening om hva man ønsker å legge til grunn for det videre arbeid her.

Jeg vet ikke om det er nødvendig nå eller noen rimelig mulighet til å gå inn på enkeltheter, men jeg har gitt dere ihvertfall en liten følelse av hvordan dette dokumentet er tenkt fra komiteens side, og det kan kanskje være en hjelp når dere studerer det. Det betyr altså at dere bør lese alle fire dokumentene i sammenheng, og se dem slik at der er gitt en prinsipiell innledning som gir retningslinjene til alle de andre delutredningene. Takk.

Dirigenten:

Takk for greit og kort saksfremlegg til en stor sak. Det går an å kommentere dette fremlegget i den foreløpige form med korte innlegg, om det skulle være noen. Torleiv Austad ønsker ordet, og jeg tar imot ordmelding.

Torleiv Austad:

Dirigent. Det gjelder et spørsmål om hvem det egentlig er som behandler spørsmålet om de faste komiteer. Er det komite 1, eller er det komite, 2 eller 5? Jeg har inntrykk av at det er minst disse tre komiteer som arbeider

med samme sak. Er det mulig å få koordinert dette arbeidet slik at vi ikke kjører oss opp i et utføre i denne særdeles viktige sak? Så vidt jeg oppfattet dirigentskapet her til å begynne med, så ble dette problemkomplekset overlatt komite 2. Men her kommer det fra komite 1, og jeg har vært i kontakt med komite 5 som ønsker samarbeid med komite 2.

Dirigenten:

Ja, det er helt åpenbart behov for samarbeid. Jeg vil også nevne det som komite 5 har i spørsmål om fagutvalgene, og det har allerede, så vidt jeg er orientert, vært etablert et samarbeid. Dirigenten vil ta innlegget fra Austad mer som en oppfordring til at de berørte komiteer selv finner frem til nødvendig kontakt med de andre komiteer som arbeider med problemområdet fra forskjellig innfallsvinkel. Hareide har bedt om ordet.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Som komiteformann for denne komiteen savner vi respons på bakgrunn av en oppfordring som er gitt ut som fellesanliggende for alle komiteer, fordi det vel står at i tillegg til den fordelingen av saker som er skissert, så foreslås det at alle komiteene ser på følgende saker og formidler hovedsynspunkter til de to komiteene som særlig ser på disse saker: Kirkemøtet og Kirkeordningsloven. Vi vil oppfordre konkret til dette, fordi vi oppfatter vårt tema: Kirkeordningsloven og Kirkemøtet, som omfattende hele - nær sagt - Kirkeordningsloven som et redskap for hvordan vi skal fungere som kirke. Derfor er vi nødt til å snakke om ikke bare komiteer, men vi er nødt til å komme litt inn på utvalg i tillegg, kommunikasjonslinjer ikke minst. Derfor er vi veldig interessert i når vi skal ha en foreløpig plenumsdiskusjon på dette i morgen, og komme frem med synspunkter på dette, særlig kommunikasjonsproblemene som oppstår gjennom og mellom de ulike ledd i vår struktur.

Dirigenten:

Ole Herman Fisknes, og da vil jeg be om at man tegner seg til denne saken og fortrinnsvis til korte innlegg under Fisknes' innlegg nå. Neste er Ulltveit-Moe

Ole Herman Fisknes:

Dirigent. "Kirkemøtets plass i kirkebildet" er overskriften. Det blir et viktig dokument, og et viktig vedtak. Det er viktig for oss i Departementet å ha dette som materiale - ramme for det videre arbeid. Og da vil jeg sterkt oppfordre Kirkemøtet til ikke å lage slike vedtak som det er foreslått her, at Kirkemøtet slutter seg i hovedsak til denne beskrivelsen. Dette er alt og ingenting. Da kan man krysse fingre på ryggen og mene akkurat hva man vil, og man vet ikke hva Kirkemøtet har ment.

Dirigenten:

Neste taler er Ulltveit-Moe. Derneſt Inge Lønning, og det er ſatt ſtrek. Jeg har ikke flere ordmeldinger. Er det noen ſom er overſett? Aarflot ſkal få ordet ſom ſaksordfører til ſlutt. Værſågod, Ulltveit-Moe.

Johannes Ulltveit-Moe:

Dirigent. I de forberedende ſakſpapirene er det lagt opp til at ſpørsmålet om utvalgsstrukturen i Kirkerådet ſkal komme til behandling på neste års Kirkemøte. Derfor tror jeg det er viktig å gjøre oppmerksom på nå at det ikke bør bli fattet for baſtante vedtak eller lagt opp til for baſtante løſninger i de ulike dokumenter fra dette Kirkemøtet. Det kan gjerne komme ſignaler, og klare ſignaler, men dette er tross alt en ſåvidt omfattende og ſvær ſak at den må utredes ſærſkilt og ſes i en langt større ſammenheng enn det kan være mulig å gjøre under dette Kirkemøtet.

Dirigenten:

Inge Lønning, derneſt Andreas Aarflot ſom ſiſte taler.

Inge Lønning:

Dirigent. Det er vanskelig etter å ha tre minutter til å leſe gjennom diſſe dokumentene å ha noen ſærlig omfattende mening om dem. Men det er et par ſynſpunkter jeg gjerne ville gi uttrykk for, også fordi jeg deſverre ikke har anledning til å delta i plenumsdebatten i morgen. Jeg tror ekspedisjonſſjef Fiskneſ har rett i at det formelt ſett er uheldig å legge opp til vedtak i denne form med mer runde formulering ſom "ſlutter ſeg i hovedſak til", fordi da overlater man jo til både Departementet og andre å tolke hva det måtte ligge i reſervasjonen "i hovedſak". Jeg tror også at det er en uhensiktsmeſſig vedtaksform for andre organer at man gir denſlags generaltiſluttninger til forholdsvis lange og omfattende reſonnementer ſom de ſom er nedlagt i papirene her. Det er rett og ſlett en upraktiſk måte å utforme vedtak på av henſyn til de ſom ſkal bruke diſſe vedtakene i fortsettelsen, fordi det åpner muligheter for nær ſagt en hvilken ſom helſt ekſegeſe, og i de inſtanſer ſom ſkal bruke dem er det også mange teologer ſom er utdannet ſyv år i akkurat ekſegeſe, ſlik at dette er farlig, vil jeg tro.

Men ſå til det innholdsmeſſige i det første dokumentet. Der er det et par trekk ſom jeg for min del klart vil reſervere meg mot i begrepsbruken.

For det første tror jeg det er uheldig å operere med et ſkillemellom åndelige lederorganer og - ja, hva ſkulle det motsatte være - kjødelige eller verdſlige, eller hva det nå måtte være. Jeg tror det er en diſtinkſjon ſom man ſkal unngå av svært mange grunner. Og jeg tror også, fordi det kan invitere til miſforſtåeſe, at man ſkal unngå å ordlegge ſeg ſom på ſide 2 i dette første doku-

ment A, i det nest siste avsnittet, når det plutselig står: "I forhold til de statskirkelige styringsorganer i kirkelig statsråd og Departementet inntar Kirkemøtet", men klarligvis er jo også Kirkemøtet og alle de underliggende organer statskirkelige organer, og en slik begrepsbruk må man for enhver pris unngå. Det er å invitere til misforståelser. Det dreier seg om statskirkelige styringsorganer og det dreier seg om åndelige styringsorganer på samme tid.

Jeg ville ha ønsket meg at man her hadde sondret på en teologisk sett klarere måte mellom kirken i trosbekjennelsens forstand, altså den alminnelige, den hellige alminnelige kirke, og kirken som organisatorisk system. For hvis man skal sondre mellom den åndelige dimensjon, om man nå vil kalle den det, og den rent organisatoriske, så må det være der man sondrer, og da kan man ikke begynne med Den norske kirke som åndelig størrelse. Da må man begynne med den kristne kirke som åndelig størrelse.

Dirigenten:

Siste taler er Andreas Aarflot.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Som jeg nevnte er det ikke lagt så veldig mye arbeid enda i utformingen av selve vedtakene, bortsett fra at komiteen som helhet har ment at den mer prinsipielle del på en eller annen måte bør forelegges møtet, slik at det kan ha anledning til å ta stilling til det, og gi - som jeg sa - en posisjonsbestemmelse for sin egen virksomhet. Og jeg er for så vidt svært takknemlig for de klare og utvetydige utsagn som Fisknes kommer med også når han sier at det ville være en fordel om han får klare vedtak.

Det ville selvfølgelig være en stor fordel om denne forsamling hadde anledning til å sette seg så grundig inn i disse dokumentene at man kunne gi en helhjertet tilslutning til et dokument som bestemmer vår plass i kirkebildet ut fra teologiske kriterier. Og i den forbindelse er jeg veldig opptatt av for min del, og komiteen har vært det også, av at vi ikke har noen andre som gir denne bestemmelse. Loven og politikerne har gitt en bestemmelse av oss som et organ innenfor statskirkens ramme. Og de som skyter på oss har en bestemmelse og et bilde av oss, men et bilde av dette møtet som vi mener er verdifullt og godt å bygge virksomheten ut fra, forankret i en teologisk selverkjennelse. Det er møtet selv den nærmeste til å gi, og det er da et forsøk på å legge fram noen slike synspunkter som er gjort i den første delen her, og jeg tror ikke det lar seg gjøre å skjelne så veldig mye mer mellom kirken i en trossamfunnsforstand og kirken som organisatorisk størrelse, slik Inge Lønning peker på.

Det er kanskje noe forskjellig teologisk syn på disse ting, men jeg tror vi bare må se at den teologiske utredningsfase som har gått forut i kirken, i reformbevegelsens historie, har ønsket å fremheve de grunnleggende trekk i kirkeforståelsen på en måte som ikke alle andre teologer i vårt land har vært enig i. Derfor ser jeg ikke noe poeng i at man skal problematisere begrepet "et åndelig lederorgan" ved å snakke om motsetningen til et såkalt "kjødelig".

Vi tror mange av oss at vi står her i en åndelig sammenheng. Vi tror det er et bibelsk lederprinsipp som også organisasjonene har prøvd å fremholde og å minne oss om, og jeg tror det er viktig at dette møtet vedkjenner seg noen slike ting ut fra en bibelsk betraktningssmåte.

Derfor vil jeg be om at dere, når dere studerer dette materialet, arbeider så vidt grundig med det at det om mulig kunne bli klar tilslutning, eller i hvert fall en utvetydig avgjørelse om man kan slutte seg til eller ikke - til en slik teologisk beskrivelse som vi har hatt her.

Når det gjelder de øvrige konkrete vedtak som direktøren i Kirkerådet pekte på, og som det må arbeides videre med, så er det vel riktig at det her ikke har vært lagt opp til så altfor konkrete avgjørelser, men mere signaler. Og hvis møtet slutter seg til disse signalene, kan det godt hende at det er forholdsvis utvetydige signaler, men det må jo Kirkerådet og dets sekretariat i tilfelle forholde seg til.

Dirigenten:

Dermed anser dirigenten dette foreløpige saksfremlegg som avsluttet, og forøvrig også saksbehandlingen i dag som avsluttet.

PLENUM VII

Dirigenten:

Møtet er satt. Vel møtt til arbeid igjen, og det er godt at det går an å si vel møtt til samarbeid i det perspektiv som ble tegnet for oss i andakten i dag.

Aller først eventuelle fravær, og vi ønsker to nye velkommen, vararepresentanter. Helge Schjærve møter for Bjørn Egil Pedersen. Dirigenten antar at Skjærve møter i samme komite som Pedersen var med i - komite 6, og regner med at det ikke er innvendinger mot det. Dessuten møter Halvor Moxnes for Inge Lønning. Er det fravær i dag? Dirigenten ber om å få meldt det: Helga Gitmark.

I går vedtok forsamlingen en foreløpig saksliste. En oversikt over sakene er delt ut i dag sammen med en ny innstilling som skal behandles senere.

Dette er saker dirigentskapet antar kan behandles i løpet av dagens tre plenumssamlinger. Er det innvendinger mot denne sakslisten? Rekkefølgen kan komme til å stokkes noe om underveis. Det er ikke innvendinger, sakslisten er vedtatt.

SAK KM 5/84: KIRKEMØTET OG KIRKEORDNINGSLOVEN

Da tar vi fatt på vår første sak, sak nr. 5: Kirkemøtet og Kirkeordningsloven. Det er en sentral sak og møtet har på forhånd fått en rekke dokumenter som underlag for saken. Det er Kirkeordningsloven, det er innstillingen som lå til grunn for endringene i denne, og det er referat av synspunkter fra ulike fora. Komite 1 har behandlet saken og gitt møtet en foreløpig innstilling i fire deler; dette ble det redegjort for i går.

Dirigenten vil allerede nå gjøre oppmerksom på at siden dette er en sak med forbindelseslinjer til flere saker og flere komiteer har komiteen bedt om at møtet nå konsentrerer seg om dokument 5; de grønne arkene, A og B - altså de to første innstillingene vi fikk: 5.7.A og 5.7.B. Dokument C er allerede gitt videre til komite 2 som arbeider med forretningsordenen, og dokument D er gitt videre til komite 5 som arbeider med regler for Kirkerådets virksomhet. Disse dokumentene kommer da møtet tilbake til i neste omgang. Det presiseres også at det ikke nå skal gjøres noe endelig vedtak i sak 5, men at det blir en første drøfting av komiteens innstilling,

eventuelt med prøvevoteringer underveis for å få et foreløpig bilde av hvor møtet står i denne saken. Det kan vi se etterhvert. Saksordfører er Andreas Aarflot, du har ordet.

KOMITEENS INNSTILLING:

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil gjerne spørre om jeg på vanlig måte skal lese innstillingen slik at den blir presentert i de to deler som vi nå skal drøfte.

Dirigenten:

Finner møtet det nødvendig å lese den? Alle har hatt den en hel natt. Det er et ønske om at den leses.

Andreas Aarflot:

Ja, kan jeg da bare innledningsvis få si det som jeg nevnte i går, at den første delen, del A - Kirkemøtets plass i kirkebildet - av komiteen er tenkt slik at den skulle gi en prinsipiell hovedinnledning til hele drøftelsen av Kirkemøtets plass og forhold til andre kirkelige organer. Det som har vært komiteens siktemål har vært å forsøke å dels ta de teologiske synspunkter på alvor, dels også å få fram at denne kirkeordningen som vi har springer fram av grunnstrukturen i menigheten. Det har jo ofte vært pekt på i denne debatten vi har hatt at det lett blir en pyramidestruktur. Vi ville gjerne gjennom dette dokumentet understreke den basisstruktur som vi har i lokalmenigheten og har ihvertfall forsøkt å få dette fram i dokumentet. Jeg leser da innstillingens første del A, Kirkemøtets plass i kirkebildet.

Kirkemøtet drøftet på sin første sesjon temaet Kirkemøtets basis og oppgave som åndelig lederorgan i kirken. På bakgrunn av denne drøftelsen vil komite 1 uttale følgende:

1. Kirkens organer har sitt utspring i den troende og bekjennende menighet, slik den først og fremst trer fram i gudstjenestefellesskapet på lokalplanet. Derfor er det lokalmenigheten med dens organer som danner grunnenheten i kirkeorganisasjonen. Det er for å tjene evangeliets fremme og forvaltningen av nådemidlene at menigheten skaper sine styringsorganer. Ordnings- og styringsmandatet er et felles ansvar for hele kirken. Dette mandat har sin basis i det alminnelige prestedømme og i den offentlige tjeneste med Ord og sakrament. Kirkens ledeise framstår i et samvirke mellom dem som representerer menighetens leke medlemmer og dem som har fått seg

overdratt det kirkelige embete. Det er menighetens valg av sine ansvarlige ledere i rådsorganene og kirkens kall og oppdrag til embetsbærerne som uttrykker at hele kirken bærer ansvar for kirkestyre og kirkens ordninger.

2. Den norske kirke er bygget på soknet. De mennesker som søker til en kirke eller gudstjenestested i et geografisk avgrenset område er lokalmenigheten som kirkeorganisasjonen hviler på. Enhver menighet har det som trengs for å være et fullverdig uttrykk for kirken når den samles om Ordet og sakramentene. Alle kirkens ordninger må derfor tjene og styrke det åndelige liv på lokalplanet.

Kirkeordningen legger også vekt på at kirkens øvrige organer springer fram av og skal tjene lokalmenigheten. Prostienhet og bispedømme er regionale enheter som er sammensatt av et visst antall menigheter. Også prostiråd og bispedømmeråd skal være arbeidsenheter, der menighetens liv får hjelp til å utfolde seg på best mulig måte.

Kirkemøtet står i denne sammenheng som et sentralt samlende organ for hele kirkens liv og virksomhet. Kirkemøtets mandat er å tjene nådemiddelforvaltning, evangelisering, og diakoni slik at flest mulig mennesker kan omfattes av kirkens omsorg. Det er Kristi oppdrag med tanke på å bygge hans menighet som er det konstituerende prinsipp for de ytre ordningsmessige sider av kirkens ledelse. Slik forstått er kirkestyre og myndighetsutøvelse legitime og nødvendige uttrykk for at kirken tar sitt ansvar for evangeliet alvorlig.

Kirkemøtet får prinsipielt sitt mandat fra hele kirken og skal tjene hele kirken med en åndelig myndighet som alltid må prøves og måles på Guds ord.

Det var mulig at det ville være en fordel i fortsettelsen å ta den siste setningen i neste avsnitt og sette foran, og jeg prøver å lese den slik selv om den altså foreløpig står til slutt.

Innenfor Den norske kirke finnes det også andre organer og organisasjoner som utgjør en - jeg vil kalle det - verdifull del av kirkens arbeidsfellesskap, men Kirkemøtet har sin plass innenfor kirkestrukturen som det representative, sentrale organ som menighetene har utpekt til å bære ansvaret for en omfattende avgjørelsesprosess i saker som angår hele kirken. For trossamfunnet Den norske kirke er Kirkemøtet det offisielle organ som taler med en særskilt autoritet og myndighet både innad i kirken og overfor andre instanser.

Kirkemøtet er blitt lovfestet som et offentlig organ med plikt til å utøve myndighet. Det innebærer at møtet også har en formell juridisk kompetanse til å fatte visse

beslutninger med betydning for hele Den norske kirke. Kirkemøtet har mulighet for å ta selvstendig initiativ på alle områder og det har myndighet til å uttale seg om saker som blir forelagt det eller som det selv ønsker å ta opp.

I forhold til de statskirkelige styringsorganer i kirke-
lig statsråd og Departement inntar Kirkemøtet en spesiell
plass, både som avgjørende høringsinstans og som sam-
arbeidsorgan for utformingen av kirkelig lov, forvaltning
og økonomi.

Jeg gjør oppmerksom på at det i går ble rettet en viss
kritikk mot den formuleringen, men jeg legger vekt på at
det her er tale om de statskirkelige styringsorganer i
kirkelig statsråd og Departement, slik at vekten ligger
på de to beskrivelsene, "kirkelig statsråd" og "departe-
ment", og det er i forhold til disse at Kirkemøtet, som
naturligvis også er et statskirkelig styringsorgan,
inntar en spesiell plass.

Kirkemøtet i sin nåværende form har sin plass innenfor
rammen av det konstitusjonelle statskirkestyret. Det
innebærer at kirkestyret fortsatt etter Grunnloven utøves
av Kongen etter Grunnlovens paragraf 16, men Kirkemøtet
er et organ som er i stand til å overta oppgaver som blir
delegert fra Kongen eller Departementet. Med en utstrakt
grad av delegasjon kan Kirkemøtet bli et organ med av-
gjørende innflytelse på utformingen av kirkens liv, blant
annet dens tjenesteordninger, dens gudstjenestelige
ordninger, dåpsopplæring og diakoni.

Som jeg nevnte i går har komiteen enda ikke ferdig-
behandlet formen for det vedtak man innbyr til. Det er
mest sannsynlig at komiteen vil innby møtet til å slutte
seg til hele denne beskrivelse, denne posisjonsbestem-
melse av Kirkemøtet, og jeg tror vi er enige i at vi
sløyfer uttrykket "hovedsak" for å få klarhet i det. Man
får heller stemme for eller mot, slik at vedtaket
formodentlig vil bli: "Kirkemøtet slutter seg til den
beskrivelse av Kirkemøtets plass i kirkebildet som er
gitt ovenfor. Kirkemøtet vil søke et bredt samarbeid med
Kirkedepartementet og andre kirkelige organer og
organisasjoner for å fremme initiativ og søke løsninger
som kan sette Den norske kirke bedre i stand til å løse
sine oppgaver med større selvstendig ansvar, i behørig
respekt for de ordninger som følger av en fortsatt
statskirkeordning."

Så langt innstilling A fra komite 1 om Kirkemøtets plass
i kirkebildet. Jeg tror det er riktig å lese med det
samme den neste delinnstillingen om Kirkemøtets
arbeidsprogram.

Vi har forstått vår oppgave slik at det var naturlig for
denne komiteen å gi en mere generell og prinsipiell

bestemmelse av Kirkemøtets arbeidsprogram, og de enkelte andre ting som knytter seg til dette vil da komme opp i andre sammenhenger. Og særlig vil forholdet mellom Kirkemøtet og dets komiteer som nevnt komme opp til behandling i komite 2, som behandler Kirkemøtets forretningsorden, og i komite 5 som kommer til å behandle formene for Kirkerådets virksomhet. Derfor har vi holdt de to innstillingene utenfor nå, og vi ber dere å gjemme dem og ta dem frem når de andre komiteinnstillingene blir behandlet. Men så langt som vi her har uttalt oss mener vi det er en sammenheng mellom denne prinsipielle posisjonsbestemmelse i innstilling A og den mere konkrete og praktiske, men likevel generelle bestemmelse av Kirkemøtets arbeidsprogram i denne innstilling B:

Komite 1 har drøftet Kirkemøtets arbeidsprogram. Lov om Den norske kirkes ordning med endringer av 8. juni 1984 trekker opp visse rammer for dette arbeidet i paragraf 54. Videre tilkjenne gir Odelstingproposisjon nr. 74 klare arbeidsoppgaver for Kirkemøtet. Vi kunne også her selvfølgelig nevne komiteinnstilling nr. 79. Det er her pekt på konsekvensene av Kirkemøtet som sentralt representativt organ for Den norske kirke. Kirkemøtet forutsettes med autoritet å kunne uttale Den norske kirkes oppfatning i aktuelle spørsmål både allment og overfor de sentrale statlige myndigheter. Kirkemøtet forutsettes å ta aktivt initiativ på hele det kirkelige området, gi råd og iverksette tiltak som kan ha betydning for arbeidet i menighetene, med autoritet kunne uttale seg i spørsmål knyttet til endringer i lover på det kirkelige område, samt forvalte kirkens økonomi til beste for hele Den norske kirke, for såvidt denne da blir delegert til Kirkemøtet.

Komiteen tolker Loven og forarbeidene slik at Kirkemøtets oppgaver er beskrevet ved eksempler; mandatet må forstås som et åpent mandat, lovteksten må ikke forstås innskrenkende. Komiteen regner med at Departementet kontinuerlig vil følge opp Stortingets intensjon med hensyn til delegasjon av myndighet til kirkelige organer gjennom Kirkemøtet. I denne forbindelse forutsetter en implisitt at nevnte organer tilføres nødvendig ekspertise og utrustning.

Jeg vil føye til at det er også, såvidt jeg kan huske, komiteens klare forutsetning at man ikke bare passivt sitter og venter på delegasjon som måtte komme, men at man selv også aktivt er med og tar initiativ når det gjelder å få slike vedtak gjennomført. Komiteen anser det som vesentlig at det sikres tjenlige forbindelseslinjer mellom det grunnleggende plan i vår kirke, lokalmenigheten, og Kirkemøtet, slik dette praktisk kan la seg ordne gjennom bispedømmerådene. En vil særlig peke på den betydning de lovfestede bispedømmemøter vil kunne ha i denne sammenheng. Det er her altså spørsmål om kommunikasjon mellom grunnplanet og lederplanet i kirken som er viktig.

Videre på side 2:

Lov om Den norske kirkes ordning, paragraf 54, fremhever særlig aktivt initiativ i saker av felleskirkelig karakter. Dette bør kunne forstås innenfor rammen av Den norske kirke såvel som i mellomkirkelig sammenheng; stimulerende tiltak til beste for forkynnelse av Guds ord og forvaltning av sakramentene, alt som kan vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og retningsbestemmende planer og programmer for kirkens diakoni og undervisning. Komiteen forstår dette dithen at Kirkemøtet med bakgrunn i paragraf 54 og den forutgående behandling i Stortinget av denne, må kunne hevde sin fullmakt - skulle det formodentlig språklig hete - må kunne hevde sin fullmakt til konkret å utforme en plan for blant annet kirkens dåpsundervisning, program og tiltak for kirkens diakoni - det er litt rusk i avskrivningen her, så jeg leser det slik som det var ment - tjenesteordninger for kirkelig tilsatte, spørsmål knyttet til kirkens økonomi, samt utformingen av dens liturgi, dette siste i nært samarbeid med læremyndigheten i vår kirke, hvordan den nå vil bli ordnet.

Komiteen regner med at det arbeidsprogram som Bispedømmerådernes Fellesmøte i 1982 trakk opp for Kirkerådets virksomhet, og som er under arbeid eller oppfølging, blir fulgt opp i tråd med Bispedømmerådernes Fellesmøtes vedtak gjennom resten av Kirkerådets funksjonsperiode.

Jeg vil til denne paragrafen eller dette avsnittet si at vår komite mener det er viktig å signalisere at vi forutsetter på en måte at Kirkerådet får bekreftet sitt mandat av dette møtet. Det er naturlig at det følger opp det mandatet man har fått av BF, men på en måte er jo Kirkerådet kommet i en ny stilling nå og vi synes det er riktig at dette møtet uttaler en positiv bekreftelse av det mandat Kirkerådet har i resten av sin funksjonsperiode, og dette er et forsøk på å gjøre det.

Komiteen vil videre peke på Kirkemøtets ansvar for å legge til rette for en best mulig forvaltning av menighetenes oppdrag slik dette kan skje gjennom tilførsel av mannskap, økonomi og regulering av grenser og inndelinger. Komiteen anser det for viktig at det utarbeides klart målrettet arbeidsprogram for denne virksomheten. Komiteen forutsetter at de forventede forslag fra Læreutvalget og Kirkelovutvalget kommer fram til avgjørende drøfting i Kirkemøtet. Dette gjelder også saker på det kirkelige området som Departementet forutsetter avgjort ved kongelig resolusjon. Komiteen forutsetter at slike saker blir drøftet i en aktiv samråding mellom Kirkemøtet og Departementet.

Jeg skal til den siste passus bare få nevne at de kirkelige lovsaker jo er av to slag etter vår konstitusjon:

Det er lovsaker som behandles av Stortinget, og det er et forholdsvis begrenset antall saker - vesentlig slike som gir rammer for kirkens ordninger, som berører legalitetsprinsippet, altså griper inn i medlemmenes rettigheter og så videre, mens den vesentlige og mest omfattende kirkelovgivning i vårt land skjer ved Kongens anordningsmyndighet etter Grunnlovens paragraf 16, altså kongelige resolusjoner som har lovs kraft. Og det er viktig, synes vi, å understreke at Kirkemøtet som har fått mandat til å være med å vurdere kirkelig lovgivning trekkes inn også i slike viktige avgjørelser som skjer ved kongelig resolusjon, og som får en art gyldighet av samme karakter som lover gitt av Stortinget.

Og igjen vil vi tenke oss at et vedtak kan komme til å lyde i sin helhet slik:

Kirkemøtet slutter seg - og vi sløyfer "i hovedsak" - til komiteens synspunkter, i det en regner med at de momenter det er pekt på i komiteinnstillingen blir fulgt opp.

Får jeg bare til slutt presisere enda en gang at den endelige formen for vedtak som vi innbyr Kirkemøtet til å fatte ikke er utformet i sin endelige form i komiteen. Vi regner med at denne samtalen vil gi viktige signaler tilbake til komiteen. Vi regner med en intens arbeidsperiode i den økten som følger etterpå og som er avsatt til komitearbeid, og vi håper at vi skal være i stand til å komme tilbake igjen med en innstilling som gir ganske klart utformet forslag til vedtak fra Kirkemøtet.

Dirigenten:

Takk for orienteringen og takk til komiteen. Det er tid for debatt. Dirigenten vil allerede fra begynnelsen foreslå begrenset taletid, tre minutter. Er det innvendinger mot det? Så kan ikke ses. Det er tre minutters taletid. Det er anledning til å tegne seg: Hareide, Asheim. Byråsjef Ulrik Sverdrup-Thygeson er her i dag, ekspedisjonssjefen er her ikke; er møtet innstilt på å innvilge ham talerett? Er det noen som ytrer seg mot det? Det er det ikke - Sverdrup-Thygeson har talerett i denne saken i denne omgang. Nergård, Moxnes, Larsen. Værsgod, Bjørn Hareide har ordet, deretter Torleiv Austad.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Det kan kanskje synes rart at komiteformannen kommer like etter saksordfører. Det er ikke for å frata noe av det som er sagt med hensyn til gyldighet, men saken er nemlig at selv om det står i headingen at alle var til stede ved avslutningen av saken så kom jeg så sent at jeg forsåvidt ikke hadde mulighet for å si min mening om dette.

Jeg har en prinsipiell hovedinnvending som jeg skal nevne først. Men la meg innledningsvis si at jeg tror dette er

et veldig viktig tema som vi tar opp. Det er om å gjøre for Kirkemøtet å si noe om sin forståelse av seg selv, og da kunne jeg tenke meg at man hadde en heading hvor man klart sa at "Kirkemøtet vil uttale om sin egen plass i kirkebildet", og ikke at man deretter slutter seg til.

Hvis man ser på første side av arabertall 2, 3. avsnitt: "Den norske kirke er bygget på soknet. De mennesker som søker til en kirke eller et gudstjenestested i et geografisk avgrenset område er lokalmenigheten som kirkeorganisasjonen hviler på." Mitt prinsipielle anliggende er der at det er ikke utelukkende de som søker til et gudstjenestested, men det er de mennesker som med sitt kirkemedlemsskap sokner til en kirke eller et gudstjenestested vi har å gjøre med og som vår organisasjon bygger på. Det er disse i vid forstand vi skal favne, det er for snevert å si at det kun er de som søker. Jeg tror ikke det er ment så snevert, men det kan veldig lett oppfattes slik. Også de som ikke kommer skal vi gå til.

Så står det videre: "Enhver menighet har det som trengs for å være et fullverdig uttrykk for kirken når den samles om Ordet og sakramentene." Det er jeg også uenig i, for man er ikke en fullverdig kirke, vel i en forstand er man vel det, men ikke i den forstand jeg tenker meg. Det må noe mer til, man har et videre oppdrag forsåvidt, og et videre sikte, det har med den totale omsorg å gjøre. Det som først og fremst er grunnleggende nødvendig vil jeg ha sagt for en menighet er å samles om Ordet og sakramentene, så følger det andre nær sagt av seg selv, men det er det som først og fremst er nødvendig.

Så ville jeg stryke hele det siste avsnittet på første side. Det er helt unødvendig å ha med, for det har vi allerede sagt når hele vår kirkeorganisasjon bygger på det som tidligere nevnes. På side 2 er det da heretter bare visse småting: Det er i annen setning: "Kirkemøtets mandat er å tjene nådemiddelforvaltning, evangelisering, undervisning og diakoni." Og så punkt 3: Der er det slik at vi skal "med særskilt autoritet og myndighet både innad i kirken" og, ikke "overfor andre instanser", men "ut i samfunnet". Vi forholder oss ikke bare til instanser, men til hele samfunnet. Takk.

Dirigenten:

Taletiden er slutt. Torleiv Austad er neste taler, deretter Gunnar Lislerud.

Torleiv Austad:

Dirigent. Dette dokumentet er uttrykk for Kirkemøtets forståelse av seg selv på teologisk, kirkelig grunnlag, og jeg anser det som viktig at vi kan arbeide oss fram til et dokument som Kirkemøtet kan stille seg bak.

De teologiske hovedtanker som dette dokumentet er gjennomsyret av finner vi i reformbevegelsens nyere historie, blant annet i Støylen-kommisjonen og i en rekke av de innstillinger og uttalelser som siden er kommet fra kirkelig hold; ikke minst fra Landsmøtene finner vi i hovedsak de samme tankene. Det var også disse tankene som var fremme i Andreas Aarflots foredrag her mandag morgen.

Det som er det vesentlige prinsipp her er at kirkeordningen springer ut av nådemiddelforvaltningen i gudstjenestefellesskapet på det lokale plan, og det er på denne basis man så bygger opp det kirkelige rådsmonster og også Kirkemøtets mandat, heter det på side 2: Det er å tjene nådemiddelforvaltningen. Altså: Kirkemøtet har ikke noe annet mandat enn det som enhver menighet lokalt sett har. Det som er vesentlig å slå fast, det er at kirkeordningen her ikke betraktes som et rent verdslig anliggende, eller som en borgerlig innretning eller som en alminnelig oppgave, men at det gis kriterier i selve kirkens åndelige liv i menigheten for hvordan kirkens liv skal ordnes, uten at man dermed sier at det er en bestemt modell for hvordan kirken skal ordnes slik helt konkret.

Jeg har et forslag til endring av uttrykksmåten på side 2. Det dreier seg om ordet "legitim" som er brukt et par ganger, og som nok har gått inn i den kirkelige sjargong. Vi ble belært av Fisknes i går at ordet "legitim" kan oppfattes som "lovlig", og hvis man med det mener lovlig i strengt juridisk forstand er det ikke et heldig uttrykk, så jeg vil foreslå at ordet "legitim" i første avsnitt og i tredje avsnitt på 2 byttes ut med "rettmessig", det vil i denne sammenheng si i samsvar med kirkeretten. Takk.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Gunnar Lislerud, deretter Ivar Asheim. Værsågod.

Gunnar Lislerud:

Dirigent. Jeg deler også det synspunkt som har vært uttrykt her, at dette sikkert er et av de viktigere dokumenter som vi får til behandling under vårt Kirkemøte. Det er klart at her legges det blant annet retningslinjer for balansegangen mellom den lokale menighet og en sentral kirkeledelse, mellom synodale formuleringer og det som går på menigheten. Det er om å gjøre at vi klarer å finne frem til retningslinjer som forener både initiativ og liv i den lokale menighet og en effektiv kirkeledelse på topplanen. Min erfaring blant annet fra de unge kirker sier at de kirkesamfunn som har hatt en svak kirkeledelse på topplan, de har på lengre sikt opplevet store vanskeligheter. De kan ha et sterkt og levende menighetsliv en kortere eller noe lengre tid, men på lengre sikt synes det ikke å befordre en sterk kirkevekst.

For det annet er jeg jo glad for at her er menigheten kommet med som den grunnleggende enhet i et kirkelegeme, og da ikke bare som en funksjonell enhet, men at det her også er nevnt menigheten som de helliges forsamling. Det er visse tendenser og visse syn også innen vår kirke om at menigheten bare er et tilfeldig sted hvor Ordet forkynnes og sakramentene forvaltes. Men vår bekjennelse lærer klart at kirken er de helliges forsamling, og det er her, ut fra dette sted, at Ordet forkynnes og sakramentene forvaltes. Jeg gir også min fulle tilslutning til det syn på relasjonen mellom embete og menighet som her er gitt: At embetet ikke står over og utenfor menigheten, alene, men at det er noe som er plassert i menigheten og som er gitt menigheten. Og derfor må det være riktig slik som det her er sagt og som vi har gjennomført det i vår kirkeordning som vi nå har fått, at embetet og leke medlemmer, det alminnelige prestedømme, at de står sammen i styringsfunksjonene på det lokale plan, i menighetsråd, i bispedømmeråd og i Kirkeråd.

Det siste: Jeg håper når det gjelder punkt B, at det her blir gjort klart at det ikke bare må bli slik at Kirkemøtet går ned, men at man også må ta imot signaler nedefra også i Kirkemøte og Kirkeråd. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ivar Asheim, deretter Ulrik Sverdrup-Thygeson.

Ivar Asheim:

Dirigent. Jeg er i det store og hele glad for dette dokumentet. Jeg tror det er viktig at Kirkemøtet nå ved begynnelsen får fastslått visse grunnleggende prinsipper for sitt arbeid og jeg synes at de prinsippene som er formulert i dette dokumentet er klare og greie. Det dreier seg jo stort sett om tre prinsipper, nemlig at de kirkelige fullmakter tilhører kirken samlet, at de i praksis må utøves i et samvirke mellom embete og lekfolket, og at kirkeordningen har sin basis i lokalmenigheten og skal tjene nådemiddelforvaltningen.

Men det jeg har bedt om ordet for, er å lede oppmerksomheten hen på bruken av ordet "autoritet". Jeg tror at her skal man være meget omhyggelig med språkbruken. Det er jo to ting som det er tale om, det ene er kirkerettslig autoritet og det andre er åndelig autoritet. Når det gjelder den åndelige autoritet må det være klart at i en luthersk kirke har vi ingen annen autoritet enn Guds ord. Autoriteten ligger i Guds ord og autoritetsutøvelse består i å sørge for at Guds ord vinner frem. Dette tror jeg må sies klarere enn det sies i dokumentet. Jeg synes den formuleringen som er brukt på side 2 i avsnitt 2, at Kirkemøtet får sitt mandat fra hele kirken og skal tjene hele kirken med en åndelig myndighet som alltid må prøves på og måles på Guds ord, det er bare halve saken - at myndigheten skal prøves på Guds ord. Hovedsaken er at

Guds ord skal vinne frem med den autoritet det har, med sin talerett. Det må sies et eller annet sted, ellers blir det teologisk sett galt. Vi må huske på at et Kirkemøte aldri kan bli et apostelkonsil; et Kirkemøte kan aldri si: Den hellige Ånd og vi har besluttet. Det kan bare henvise til Guds ord og sørge for at Guds ord vinner frem. Jeg vil be om at man overveier dette. Jeg har ikke noe forslag til språklig forandring, for det må man ta litt tid på tror jeg. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ulrik Sverdrup-Thygeson, deretter Arvid Nergård.

Ulrik Sverdrup-Thygeson:

Det er viktig at dette dokumentet er så klart som mulig, for at det også skal kunne få gjennomslagskraft. Og i forhold til jussen er det uklart hva som her er gjeldende rett og hva som er ment mer som en programmerklæring eller et kampskrift fremover.

Det jeg har heftet meg opp i er først dokument A på side 2, der står det i nest siste avsnitt: "Det innebærer at møtet også har en formell juridisk kompetanse til å fatte visse beslutninger med betydning for hele Den norske kirke." Man får her inntrykk av at møtet i dag har faktisk beslutningsmyndighet, beslutningsmyndighet som kan binde de enkelte menigheter. Men det har man ikke; det kan man få delegert etter hvert, men i dag har man det ikke. Vi ser det litt lenger ned i nest siste setning i samme avsnitt. Der står det: "avgjørende høringsinstans", og det er knapt heller hjemlet i Kirkeordningsloven slik den er formet etter Stortingsbehandlingen i vår. Denne setningen som er tatt inn i midt på side 2; "særskilt autoritet og myndighet innad i kirken og overfor andre", var jo tatt med av Stortinget i -81. Den var tatt med av Arbeidsgruppen og av Departementet i proposisjonen til endringene, men Stortinget strøk den og den strykingen som vel nokså klart var bevisst, den må også få betydning for Kirkemøtets kompetanse som avgjørende høringsinstans.

Så over til dokument B: I første avsnitt kom biskop Aarflot med en tilføyning muntlig med hensyn til økonomi for såvidt dette ble delegert, og den tilføyelsen bør vel også nedfelle seg skriftlig. På 2. side har vi sitert fra Lov om Den norske kirkes ordning tredje innsnitt: "retningsbestemmende", i loven står det "retningsgivende". Det er en liten nyanse der.

I neste avsnitt står det "må kunne hevde dets fullmakt". Der er det veldig uklart hva det ligger i det, særlig når man ser på fortsettelsen: "Tjenesteordninger for kirkelige tilsatte". Det er klart forutsatt at det skal kunne delegeres, men den myndighet har Kirkemøtet ikke i dag. Og neste setning "samt utforming av dens liturgi"

- det skal også delegeres, men den myndigheten har Kirkemøtet ikke i dag. Så her må man da få klart frem hva man mener er gjeldende rett og hva man ønsker. Takk.

Dirigenten:

Takk. Arvid Nergård, deretter Halvor Moxnes.

Arvid Nergård:

Dirigent. Jeg ser på dette dokument som det aller viktigste dokument som er kommet fram på dette Kirkemøte og sannsynligvis som det viktigste av alle de som vil bli lagt fram, fordi det definerer Kirkemøtets selvforståelse. Og jeg synes her er sagt veldig mye fint og riktig og godt i dette dokument, men det var et punkt som også Asheim allerede har nevnt, og det er dette med den særskilte autoritet og myndighet. Jeg vil nødig være negativ, men jeg hadde bare lyst til å nevne slik rent summarisk hvilken myndighet Kirkemøtet ikke har.

Dere husker at i vår kirkes bekjennelse står det ikke så særlig mye om kirkemøter, det gjør ikke det. Luther har sagt noen ord om kirkemøter i et skrift som heter "Von den Konsiliis und Kirchen", "Om kirkemøtene og kirken", og han nevner en tre-fire punkter. Det er jo et polemisk skrift, og han sier at kirkemøter ikke har myndighet til å sette opp nye trosartikler, selv om Den hellige ånd er til stede. De har ikke noen myndighet til å påby nye og gode gjerninger eller å pålegge de kristne særskilte nye seremonier sier han faktisk også. De har ingen spesiell moralsk myndighet; de kan formane, og formaner de kristne til å ofre selv livet og tilbe Gud, og de skal ikke blande seg i det verdslige regimente. Det er det negative.

Men når det er sagt er det klart at det er ingen prinsipiell motstand mot et kirkemøte. Det er bare det at Kirkemøtet alltid må være klar over at sin åndelige autoritet henter det fra Skriften, og for såvidt Kirkemøtet måtte uttale seg eller ha noen kompetanse til å uttale seg i lærespørsmål, må det akkurat på samme måte som embetet hente denne autoritet fra Skriften og den gudstjenestefeirende menighets bekjennelse. Hvis det går utover denne autoritet har menighetene Guds befaling om ikke å lyde. Det er veldig viktig å være klar over det, og jeg er enig med Asheim i at man skal være noe varsom med begrepet autoritet i denne forbindelse og definere det litt nærmere.

Dirigenten:

Takk. Halvor Moxnes, deretter Oddvar Larsen.

Halvor Moxnes:

Dirigent. Jeg vil advare mot å gå alt for raskt frem i denne saken. Kirkemøtet er opprettet som en tillits-erklæring fra Stortinget til Den norske kirke og man skal

da vurdere hvordan dette går med funksjon, mandat og sammensetning i løpet av en åtte års-periode. Det er forholdsvis lite fastlagt enda, og det er vel også slik at Kirkemøtet føler selv at man er i en startfase og at man har behov for å vinne erfaring. Jeg vil da tro at det må være dumt å låse seg med veldig skarpe teologiske premisser før man har vunnet noe mer erfaring; fordi - slik også Austad gjorde rede for, det her er en bestemt kirkelig utvikling som blir nedfelt teologisk, den kirkelige reformbevegelse. Kirkemøtet er jo sammensatt på et mye bredere grunnlag enn den kirkelige reformbevegelse. Kirkemøtets oppgave er nå å ha ansvar for fire millioner kirkemedlemmer i Norge, og det er dette folkekirkelige aspekt som jeg i liten grad finner kommer frem i de teologiske premissene som er lagt frem.

Derimot og derfor tror jeg det ville være veldig dumt å gå til en konfrontasjonslinje ved å fastslå ett teologisk synspunkt på Kirkemøtets plassering i kirkebildet.

Derimot tror jeg at det er store muligheter for å finne frem til en praktisk enighet om hvilke oppgaver Kirkemøtet skal ha fremover, og dette tror jeg da at man burde konsentrere seg om. Og siden man har under utredning både Læreutvalgets materiale og dette om forholdet mellom embete og råd, som det jo bare er kommet et foreløpig arbeidsnotat om, trenger dette avklaring; og det er ingen skade skjedd om man bruker noe mer tid på avklaring av de teologiske premisser.

Jeg vil slutte meg til Asheims advarsel mot å gjøre Kirkemøtet til et primært teologisk organ, som på en måte får den funksjon som vi tradisjonelt har lagt til det kirkelige embete og ordinasjonen i vår kirke, slik at jeg vil anbefale - foreslå - hvis det skal komme til et vedtak i denne saken - at man kan bruke som utgangspunkt vedtaket på side 3 minus første setning, slik at man ikke låser seg til en bestemt teologisk posisjon og plassering av Kirkemøtet, men at man slutter seg til de konkrete arbeidsoppgaver og den fremdriftsplan for det som er foreslått av komiteen. Takk.

Dirigenten:

Takk. Følgende talere står nå på listen: Oddvar Larsen er førstemann, deretter Aage Lunde, Øyvind Øy, Georg Hille, og Fredrik Grønningsæter. Dirigenten antyder at det nærmer seg tiden for å runde av debatten i denne omgang, saksordfører Aarflot får selvsagt ordet til slutt. Værsågod, Oddvar Larsen.

Oddvar Larsen:

Dirigent. En ting er den åndelige autoritet en annen ting er den økonomiske. I dette skrift B, midt på siden, står det en setning som jeg er litt usikker på; "samt forvalter kirkens økonomi", står det. Når det gjelder

kirkens økonomi må det i såfall bare være snakk om deler av kirkens økonomi, for vi snakker jo om horisontale forvaltningslinjer i samfunnet vårt. Kirkemøtet må vel da kunne styre med disse bevilgninger som ligger på det sentrale plan, altså de som vedtas fra Stortinget: For på menighetsplan har vi jo en annen form for økonomi som også kommer inn, og det gjelder det som bevilges offentlig fra kommunale budsjetter pluss det som gis fra frivillige hender. Det må ikke forstås dithen at Kirkemøtet skal bestyre all kirkens økonomi, så jeg så helst at det ikke sto der, men iallfall at det får en litt annen form. Takk.

Dirigenten:

Takk. Aage Lunde, deretter Øyvind Øy. Dirigenten foreslår at det settes strek under Aage Lundes innlegg. Er det innvendinger mot dette? Det er det ikke. Værsågod.

Aage Lunde:

Dokumentet er absolutt fremadrettet, det er ingen tvil om det, og særlig fremadrettet i forhold til statsmakt og det offentlige. Når det gjelder forholdet mellom lokalmenighet og Kirkemøte oppfatter jeg ikke dokumentet fullt så klart enda. Det er viet veldig stor oppmerksomhet på lokalmenigheten som grunnenhet og det er en sterk fremheving av lokalmenighetens betydning, men ikke fullt så stor oppmerksomhet på at Kirkemøtet har veldig myndighet til egentlig å binde lokalmenigheten og tre saker og ting nedover hodet på dem. Jeg skulle gjerne ønsket en bedre avklaring av den side av saken: Hvilken myndighet, autoritet, kan det med noen rett gis overfor lokalmenigheten. I hvilken utstrekning skal det være bindende og i hvilken utstrekning skal det være anbefalende? Det var den ene siden av saken, det dreier seg ikke bare om signaler nedenfra, men det dreier seg også om i hvilken utstrekning Kirkemøtet faktisk bare skal være anbefalende.

Det andre jeg vil ta fram er knyttet til dokument B, der det i første avsnitt heter at Kirkemøtet forutsettes med autoritet å kunne uttale kirkens oppfatning i aktuelle spørsmål både alment og overfor de sentrale myndigheter. Den autoritet som Kirkemøtet har er også bundet til kvaliteten av dets arbeid, og da er det liksom blitt et spørsmål for meg i løpet av dette Kirkemøte og dets fem dager og dets 30 saker, om det virkelig er mulig å kunne uttale seg med noen åndelig autoritet, ihvertfall saklig autoritet. Jeg har en følelse av å bli overrent av dokumenter og anbefalinger ovenfra. Fem dager bør kanskje snarest utvides til å bli 10 dager.

Dirigenten:

Takk. Taletiden er ute. Følgende talere er nå registrert på listen: Øy, Hille, Grønningsæter, Kjos, Bønes, Grønstad, Veiteberg, Bergan, Bremer og Andersen. Da settes strek. Værsågod, Øy har ordet.

Øyvind Øy:

Dirigent. Det første spørsmål som også Aage Lunde var inne på, gjeld tilhøvet mellom lokalkyrkjelyd og Kyrkje-møte. Som det og har vore sagt her er det vesentleg for oss, eg sit i denne komiteen, å få det klart fram, og eg vil peike på ein samanheng mellom disse to dokumenta som vi ville skulle vere der. Det gjeld for programarbeidet. Lislørud var litt inne på dette, og i det andre dokumentet som gjeld arbeidsprogrammet er dette tatt med under det siste punkt på første side: "Komiteen anser det som vesentlig at det sikres tjenlige forbindelser mellom det grunnleggende plan i vår kirke, lokalmenigheten og Kirkemøtet, slik dette praktisk kan la seg ordne gjennom bispedømmerådene, men vil særleg peke på den betydning de lovfestede bispedømmemøter vil kunne ha i denne sammenheng." Og poenget vårt med dette var nettopp at vi skulle fange opp det som kjem i frå lokalkyrkjelyden og opp til Kyrkjemøtet. Det kan hende at vi må seie det enda litt klarare.

Det andre som eg vil seie gjeld den vidare handsaminga av dette. Her er ein del spørsmål som er reist, mellom anna av Fisknes og Sverdrup-Thygeson, som går på forholdet mellom jus og programerklæring i dette som vi har lagt fram. Det kan vel hende at vi bør vurdere om vi i hovudsak skal slutte oss til dette, fordi her kanskje vil vere spørsmål som vi kan trenge meir tid å avklare enn vi har på dette møte. Men eg har lyst til å seie, i tilslutning til det som Moxnes sa, at det vi må kunne seie på dette møtet er dei teologiske premissane som vi vil bygge arbeidet på. Dei har vi arbeidd med lenge, og dei er det godt grunnlag for å fastlegge på dette møtet, slik at det ikkje skal vere tvil når vi er ferdig her, kva teologisk grunnlag vi bygger på når vi arbeider vidare med Kyrkjemøtet.

Dirigenten:

Takk. Georg Hille, deretter Fredrik Grønningsæter.

Georg Hille:

Dirigent. Jeg er litt opptatt av dette med vedtaksformen. Det er jo åpenbart at dette møte med såpass knapp tid neppe får anledning til å sette seg så godt inn i det at man med hånd på hjerte kan si at dette er det jeg mener i detalj. Det er et stort problem, synes jeg. Selv vi teologer har vel forholdsvis vanskelig for slik uten videre å ta dette på sparket, så vedtaksformen synes jeg vi skal være litt forsiktig med.

Nå har man altså da strøket dette med "i hovedsak" og får da i stedet et slags voteringstema - så og så mange for dette her og så og så mange mot. Det er jo heller ikke akkurat noe særleg lystige aspekter om det skulle bli slik half and half. Hva mener egentlig Kirkemøtet? Med hensyn til formen kan man velge den som Hareide var inne

på, at man iallfall ikke sier slutter seg til slik i hovedsak, litt etter litt, og passe mye og slik, som gjør at man kan bruke det akkurat som man vil etterpå. Man må da iallfall si at dette mener vi om vårt grunnlag for Kirkemøtet. Når man skal ta den formen, og det blir man antageligvis nødt til å ta her, så må man jo for det første selvfølgelig ta hensyn til det som Sverdrup-Thygeson sa. Jeg synes det er mulig at denne komiteen kunne gjøre det adskillig knappere, altså risse noen ganske få klare og tydelige teologiske premisser som det nytter å ta stilling til i løpet av en denne dagen og morgendagen. Det skulle la seg gjøre, selv om det jo er meget knapt til å være teologisk, men allikevel er det pratsomt. Det er ikke bare teologer i denne komiteen, og man kunne kanskje klare å knappe det inn.

Så en ting til som jeg har lurt litt på. Her står det på side 2 under punkt 3 med nokså sterke ord om Kirkemøtets autoritet, om dets mulighet for å kunne tale med autoritet og myndighet. Det snakkes om juridisk kompetanse og formell kompetanse, og samtidig sier man litt om andre organer og organisasjoner. Vær klar over at vi i går fattet et vedtak om at vi til de grader ønsket de frivillige organisasjoners selvstendighet. Da må vi passe oss så vi altså ikke formulerer oss slik her at de sier som så: Hva var det de mente, egentlig? Mente de at vi skal få lov til å si hva vi vil, men juridisk sett er det Kirkemøtet som skal bestemme? Her er vi inne i en formulering som dere må være meget varsomme med. Det må ikke bli slik at man sier: Driv på som dere vil, kjære frivillige organisasjoner, men det er nå Kirkemøtet som egentlig har den formelle og juridiske kompetanse og beslutningsvett her i kirken.

Dirigenten:

Takk. Fredrik Grønningsæter. Kjos frafaller, da er Olav Bønes neste taler.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Jeg vil minne om at det er et tema som nettopp går på Kirkemøtets forhold til det åndelige lederskap i kirken vi også har foran oss, og at det ville være underlig om vi ikke kunne si noe om det at Kirkemøtet bare skulle fremtre som en rent kirkerettslig eller pragmatisk sak. Det ville det være i tynneste laget å uttale.

Det må vel kunne sies å ha vært en såpass lang diskusjon hvor så mye forarbeid er skjedd at noe mer må kunne sies. På den annen side så er det nok utvilsomt hensiktsmessig at man tenker seg godt om i ordbruk her, og at også omfanget i uttalelsene vurderes i forhold til klarhet. Det som bør være selvsagt er at det er helt presist og nøyaktig i forhold til gjeldende kirkerett og at de anførsler som er gjort fra representantene for Kirke-

departementet naturligvis tas ad notam. Men ellers bør nettopp bildet tegnes i forhold til det grunnfundament som kirken har i sin lokalmenighets virksomhet.

Uttrykkene under punkt 2 på side 1 kan godt finpusses en smule, men uttrykker noe vesentlig som dette møte på en eller annen måte må gjøre klart at det forholder seg til. Ellers kan jeg nok tenke meg at selve vedtaket får mer formen av at man vil anse de refleksjoner og synspunkter som er gjort gjeldende i komiteen som tjenlig grunnlag for videre arbeid - uten at man med den tid som er til rådighet binder seg til altfor mange formuleringer. Jeg tror det er klokt å tenke i den retning at man vil anse dette for et tjenlig dokument i det videre arbeid. Visstnok nok har vi hatt mye tid på forarbeidene, men vi trenger nok mer tid når tingene begynner å ta form og vi bør kunne uttrykke oss både positivt på det grunnlag vi hviler som en levende kirke, og også med tanke på at vi har mer å gjøre og mer å tenke og mer å erfare før vi kan si alt for bastante ting. Takk.

Dirigenten:

Takk. Olav Bønes, Einar Grønstad er neste taler.

Olav Bønes:

Dirigent. Aller først vil jeg gjerne få gi min tilslutning til det som andre har vært inne på her: At med så mange og store og viktige saker føler man gjerne at det er vanskelig å si et klart ja eller et klart nei til mange av disse tingene - og det ville jo være uheldig hvis vi skulle komme i skade for å si ja til ting som vi gjerne burde sagt nei til alle. Jeg tror det er viktig at vi finner former som er såpass myke at de er tjenlige på lengre sikt.

Jeg synes de er viktige de nyanser vi har fått fram her, og jeg kan ikke være enig i at vi skal bygge en slik uttalelse bare på det vi skal gjøre i kirken. Vi må ha et grunnlag å stå på, og derfor synes jeg det er fint når det i punkt 1 står at kirkens organer har sitt utspring i den troende menighet, mens man i punkt 2 kommer inn på hva i videste forstand. Der vil jeg støtte det som her var sagt om de som sokner til en kirke. Jeg er jo klar over at det som står videre i punkt 1: "slik den først og fremst trer fram i gudstjenestefelleskapet på lokalplanet" er et sterkt teologisk prinsippstandpunkt.

Likevel har jeg lyst til å peke på at for mange av oss som har en bakgrunn i et mer lavkirkelig miljø så skurrer det litt. Jeg tror både for min egen del og for mange andres del ville man ikke i dag stått i kristent arbeid, hvis det ikke var for arbeidet på bedehuset og et levende kristent vekkelsemiljø der. Jeg er redd for at akkurat denne basisen her nok kan være riktig og god, meget langt på vei, men vi må ikke glemme at det tross alt har vært

og er et levende, pulserende kristenliv på bedehuset som i aller høyeste grad danner grunnlaget for dette som man her nevner. Takk.

Dirigenten:

Takk. Einar Grønstad, deretter kommer Ragnhild Veiteberg.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg ba i grunnen om ordet fordi det faktisk er nokså mange teologar som har vore her oppe nå og sagt forsåvidt det same. Når ein lekmann kom og sa det same før meg, så kunne eg fråfalt nå, men eg vil berre ganske kort peike på det som Moxnes sa. Eg for min del ser det uhyre viktig at nettopp dette første Kyrkjemøte seier noko klart om den teologiske basis, for det er sjølve grunnvollen som vi skal bygge på. Eg tillet meg å seie som i den første debatten på mandag at grunnvollen er trygg. Eg snakka da om huset som skulle byggas oppå, og det var min føresetnad at vi skulle seie noko klart om teologisk basis. Viss ikkje er her da sviktande grunnvoll, og da stiller eg meg spørjande til om det er så mye vits i å bygge på huset eller sette inn skap og så vidare, i disse dagane.

Elles er det dette med korleis Kyrkjemøtet skal fastslå si sjølvforståing, eller "Kirkemøtets selvforståelse" på det språket som helst brukas på denne talarstol. Til Sverdrup-Thygeson vil eg og seie at sjølv sagt må vi ikkje kome i konflikt med det juridiske. Eg er ikkje den rette mann til å uttale meg om slike ting, det er rett, men eg trudde ikkje vi var i utakt med det. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ragnhild Veiteberg, Halvor Bergan.

Ragnhild Veiteberg:

Dirigent. I Dokument A under punkt 2 er prostieining og prostiråd nemnt. Eg er glad for det, fordi eg synest at akkurat dei to ledda i rådstrukturen vår er hittil blitt vist veldig lite merksemd, og vi finn dei ofte ikkje att der vi gjerne skulle ynskje at dei var nemnt. Rett nok er desse ledda ikkje lovfesta; men dei er likevel heilt tvingande nødvendige. Iallfall i eit bispedøme som vårt med 220 sokn er det heilt uråd å tru at ein kan nå ut i frå bispedømerådet med kontakt til alle lokale kyrkje-lydar. Vi har bruk for prostieininga som eit mellomledd. Det gjeld også i utvala: I eit diakoniutval og eit undervisningsutval på bispedømeplan er vi heilt avhengige av at vi har tilsvarande nemnder på prostiplanet som kan formidle og vere eit bindeledd til kyrkjelydane og til bispedømerådet.

Eg skulle difor ynskje at prostieininga og vart teken med i dokument B, der det er snakk om desse sambandslinene som må vere utbygd mellom det grunnleggande planet, lokalkyrkjelyden, og bispedømerådet - at det der og hadde kome inn at prostirådet er eit nødvendig bindeledd. No veit vi at Stortinget ved si handsaming av saka forandra det slik at det ikkje lenger skulle vere ein representant frå kvart prestegjeld, men ein representant frå kvart sokn i prostirådet. Det vil til dømes i det prostiet som eg kjem frå, Sunhordaland, føre til at vi får eit prostiråd på 36 medlemmer. Det seier litt om kva for ei tungrodd forsamling det vil bli, og eg synest og det seier litt om kor naudsynt det er at det vert arbeidd vidare med dette, og funne fram til reglar for arbeidet på prostiplanet og.

Dirigenten:

Takk. Halvor Bergan, og så følger Kristen Kyrre Bremer.

Halvor Bergan:

Dirigent. Jeg er absolutt enig i at når det gjelder Kirkemøtets selvforståelse må dette første Kirkemøte trekke opp de teologiske hovedprinsippene for det, og jeg vil tillate meg - selv om det er frarådd å bruke uttrykksformen, så vil jeg tillate meg å si at i hovedsak er jeg enig i det som er fremlagt her av komite 1 om dette. Jeg vil gjerne også si at når det gjelder formuleringene er det jo allerede under debatten her kommet frem en del ting som jeg vil tro komiteen vil ta til etterretning og korrigere når det legges frem til slutt.

For det andre vil jeg nok si at når det gjelder forholdet - jeg holdt på å si oppover - til Departementet og til andre instanser som skal overføre myndighet til Kirkemøtet, tror jeg for min del at en burde være adskillig mer tilbakeholden i formuleringene enn det som dokumentet inneholder. Og det vil jeg gjerne si til komiteen: Her er mange ting som trenger avklaring, her er mye uavklart; det gjelder oppover og det gjelder også det som Ragnhild Veiteberg nå sa om forholdet nedover.

Når det gjelder kontakten med Departementet har jo vår komite 3 behandlet akkurat sak 11 som gjelder forholdet mellom Kirkemøtet og Departementet. Vi synes her er mange vanskelige ting, og det er ikke enkelt for oss på dette Kirkemøte å komme fram til noe fullverdig omkring dette. Men vi har iallfall drøftet at vi tror det kan være nyttig av Kirkemøtet å nedsette en kontaktgruppe som kan stå i et samtaleforhold med blant annet Departementet.

Dirigenten:

Takk. Kristen Kyrre Bremer, deretter Håkon Andersen før saksordfører får ordet.

Kristen Kyrre Bremer:

Dirigent. Jeg ville forsåvidt ikke hatt noen problemer med å slutte meg i hovedsak til dokumentet, men jeg er helt enig i at det vil være en ubrukbar formulering i et vedtak. Dersom man skal slutte seg til dokumentet totalt er det klart at man får problemer både på det ene og andre punktet. Men jeg er enig i at dette Kirkemøte bør kunne si noe om den teologiske basis. Jeg skulle imidlertid gjerne sett at man kunne gjøre det kortere, slik det allerede har vært antydnet. Professor Asheim nevnte jo de tre - hva skal vi si - grunnteser som vel dette utkastet også er gjennomsyret av, og som jeg for min del synes må stå fast: Nemlig at de kirkelige fullmakter tilhører kirken samlet; at avgjørelsesmyndighet må skje i et samvirke mellom embete og lekfolk; og at lokalmenigheten er grunnenheten.

Men når det så gjelder å trekke de videre konsekvenser av dette, og særlig da sett i relasjon til kirkens øvrige organer, er det ikke så enkelt. Jeg skulle da gjerne sett at vi her kunne hatt et dokument som berørte disse ting og som så kunne sendes til bispedømmerådene til samtale og debatt - på bispedømmerådsplanet ihvertfall, og gjerne også på menighetsplanet, slik at det på grunnlag av noen enkle og klare grunnsetninger ble høve til en bred samtale innenfor kirken om dette. Jeg skulle gjerne sett en formulering i vedtaket, kanskje på linje med den Hareide nevnte, men så videre at man ønsker å sende noe ut til bispedømmerådene ihvertfall for å høre deres oppfatning, for så å vende tilbake til en mere omfattende formulering av Kirkemøtets teologiske grunnlag, og trekke nødvendige konsekvenser på et senere Kirkemøte.

Dirigenten:

Takk. Håkon Andersen.

Håkon Andersen:

Dirigent. Etter kollega Grønningsæters innlegg vil jeg når det gjelder punkt A innskrenke meg og gi min tilslutning stort sett til det som han sa, og be komiteen overveie den vedtaksform som han prøvde å formulere. Jeg tror det var noe om "et tjenlig grunnlag i det videre arbeidet".

Når jeg har bedt om ordet er det imidlertid til dokument B, og det som har vært fremme her fra tenkningen om hva som er program og hva som er gjeldende kirkerett. Jeg vil feste oppmerksomheten på det som står på side 1, avsnitt 2: "Komiteen tolker loven og forarbeidene slik at Kirkemøtets oppgaver er beskrevet ved eksempler. Mandatet må forstås som et åpent mandat. Lovteksten må ikke oppfattes innskrenkende." For mitt vedkommende står det slik at det er veldig viktig at Kirkemøtet gir uttrykk for at det er slik vi forstår det. Vi vil ellers komme til å kunne gi en tilslutning til en måte å arbeide videre på der man

oppfatter lovteksten innskrenkende. Også det gir en et program, men det er et program der man bare leter etter hva som er nevnt som muligheter i det som vi nå altså her innbys til å oppfatte som eksempler.

Det med å oppfatte mandatet som åpent gir en ganske annen pågående og frimodig holdning til hva Kirkemøtet litt etter litt kan bli til. Derfor er det for meg meget vesentlig at det blir stående og finner full tilslutning i Kirkemøtet som det prinsipp vi skal arbeide etter for å fylle Kirkemøtets intensjoner. I så måte synes jeg ikke vi skal være tilbakeholdende. Derimot tror jeg gjerne at vi skulle tydeliggjøre hva som nå er gjeldende rett og hvilke saker og tanker mandatet åpner mulighet for.

Dirigenten:

Takk. Saksordfører Andreas Aarflot har ordet til slutt i denne saken i denne omgangen.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil på komiteens vegne først få takke for en rekke verdifulle synspunkter som er kommet frem i innleggene, og jeg er sikker på at vi har nok å gjøre i komitemøtet vi går til og får en vanskelig jobb. Men på den annen side er det jo klart at det er visse holdninger her som vi nesten må avgjøre med oss selv om vi vil innta eller ikke.

Og det første er: Skal vi overlate til det politiske organ, Stortinget, å definere den teologiske forståelse av Kirkemøtet? Det synes jeg for min del at svaret er nokså opplagt på. Vi må selv gjøre det og ikke bare nøye oss med å si at vi har fått et Kirkemøte som uttrykk for en slags slik tillitserklæring fra Stortinget - og at vi så liksom skal vente og se i åtte år hvordan dette kan bestemmes teologisk.

Det er helt klart etter min mening at denne viktige kirkereformen er kommet som en imøtekommen av kirkelige ønsker som har sin klare prinsipielle begrunnelse. Selv Stortingsmeldingen som var utarbeidet i det vesentlige av Kjølsv Egeland og arbeiderpartiregjeringen den gang, ga jo uttrykk for at det var momenter her i den teologiske refleksjon som man ikke kunne komme utenom. Det var et representativt syn som hadde fått gjennomslag i de kirkelige organer, og når dette møtet sitter her nå synes jeg det ville være en fornektelse av den reformbevegelse som har ledet opp til dette, hvis vi ikke skulle kunne gi et klart og utvetydig uttrykk om hvordan vi forstår dette møtet i den teologiske og kirkelige forstand. Det er et synspunkt som jeg mener vi må ta stilling til. Det er en holdning til hvordan vi selv skal opptre i denne saken.

Det andre er spørsmålet om hvordan vi skal forstå de enkelte forarbeidene, og her fikk vi da etter min mening et skoleeksempel på hvordan man kan risikere at Departementet kan komme til å tolke det som har skjedd.

Man henviser til at Stortinget har avstreift og dempet ned ting og så videre, og så er det ikke noen grunn til å legge noen vekt på Kirkemøtet hverken som et spesielt høringsorgan for kirken eller som et organ med noen lovgivende myndighet. I går sa Fisknes i debatten at det er dere som er lovgiverne og at det er et organ som er etablert med plikt til å utøve myndighet. Det betyr jo at Kirkemøtet i realiteten, dels på de områder som allerede står i lovens mandat og dels på de områder som vil bli delegert, i realiteten vil få en avgjørelsesmyndighet som kan binde menighetene eller kirkemedlemmene på de områder som det dreier seg om. Det er det såkalte legalitetsprinsippet som i praksis gjennom denne lovgivning etter mitt skjønn er gitt også til Kirkemøtet. De vesentlige av disse sakene gjenstår det jo naturligvis å få, men i prinsippet synes jeg det er viktig at vi gir uttrykk for at vi forstår Kirkemøtet slik at det har en reell beslutningsmyndighet i noen av disse sakene.

Det er mulig man kan uttrykke seg litt klarere om hva vi mener Kirkemøtet etter forarbeidene bør ha og hva man eventuelt i dag kan si at det har.

Jeg vil peke på at når det gjelder Stortingskomiteens uttalelser så har vi to varianter av den: Det ene var innstilling S. nr. 265 1980-81 fra behandlingen i mai 1981. Da sier Stortingskomiteen, og jeg siterer fra side 10 annen spalte hvis noen har Innstilling S. nr. 265:

"Det pekes videre på at det er behov for organer som kan klargjøre hva som i en gitt situasjon er kirkens oppfatning, og som med anerkjent autoritet kan tale på kirkens vegne. Komiteen er enig i dette. Det er ofte behov for at det finnes organer som med størst mulig grad av trygghet kan si klart fra om hva som er kirkens mening, dette gjelder både i den offentlige debatt og som talerør overfor de sentrale offentlige myndigheter. Det må derfor etter komiteens mening være viktig at en får opprettet et mest mulig representativt organ som også får denne funksjon."

Det sa Stortingskomiteen i 1981 om denne saken, at dette så er avdempet senere, det er -

Dirigenten:

Kan dirigenten bare få presisere at vi nå prøver å begrense det så det ikke blir et fullt innlegg i saken nå, men bare en form for oppsummering. Takk.

Andreas Aarflot:

Da skal jeg bare få minne om at vi i vårt videre arbeid vil forsøke å legge vekt på å få presisert noen av de punktene som er kommet. Jeg tenker på det som Asheim nevnte om den autoritet som ikke bare må prøves på Guds ord, men også må springe ut av Guds ord. Det trodde jeg for såvidt lå i innstillingen, men det må vi presisere nærmere.

Jeg vil gjerne også forsøke å se litt nærmere på hvordan vi i vår komitebehandling skal få presisere en form for vedtak som gjør at flest mulig nå kan gi uttrykk for en bestemt holdning i denne saken, selv om man ikke innbys til å ta stilling til alt for mange enkeltheter og detaljer, og her er kommet noen forslag i den retning. Takk.

Dirigenten:

Takk. Debatten er avsluttet i denne omgang.

Kirkemøtet har fått en gjest mens vi har holdt på med samtalen nå, en gjest fra en kirke som ikke er representert ved den gjest vi får i morgen fra Frikirkerådet. Det er glede å ønske velkommen til Den norskes kirkes Kirkemøte en fremtredende representant for Den romersk katolske kirke i vårt land, biskop Schwenzer. Det dreier seg om en verdenskirke som har en betydelig plass i vår egen kirkehistorie. Vi har felles røtter. Det er tegn som tyder på at enkelte grener begynner å bøye seg noe sammen. Hjertelig velkommen. Vi ser frem til en hilsen.

Gerhard Schwenzer:

Tusen takk.

Kjære venner. På vegne av Den katolske kirke hilser jeg Den norske kirke samlet til sitt første Kirkemøte. Jeg takker samtidig for å ha blitt innbudt til denne historiske begivenhet, og jeg takker Gud for at møtet sist søndag ble åpnet i økumenikkens ånd med deltakelse av representanter for mange kirkesamfunn. Dette fyller meg med dyp glede og inderlig takknemlighet til kirkens Herre.

Vi katolikker hilser også med glede og tilfredshet utviklingen innenfor Den norske kirke som denne milepæl varsler om. Kan hende tillegger vi dette sågar større betydning enn Den norske kirke selv gjør, for ser vi ikke i dette nye forum uttrykk for et klart ønske om større selvstendighet overfor Staten og dens organer og dermed en styrking av den egne kirkelige bevissthet.

Et kirkemøte kalles i tradisjonell språkbruk en synode. Det var ved sine synoder at kristenheten allerede i sin første tid ga uttrykk for at troen danner et særegent fellesskap, et fellesskap som ikke bygger på det nasjonale, men på de troendes enhet i Kristus som opphever skillet mellom jøde og greker. At Den norske kirke nå på denne måten griper tilbake til kirkens urgamle synodale struktur er for oss enda et bevis på at den er på den rette vei, på veien mot vårt felles mål.

Vi befinner oss nå i kirkesplittelsens femte århundre. Martin Luther selv ønsket ingen splittelse. Hans anliggende ble ikke hørt - i det minste ikke forstått av Den katolske kirke, og dermed var bruddet et tragisk faktum.

I vår tid gir det økumeniske nybrottsarbeide oss et reelt håp om å nå frem til enhet. Denne enhet kan ikke være menneskers verk, den måtte være en gave fra Den hellige Ånd. Fremdeles ligger enheten bortenfor det menneskelige øyes synsrand, men med troens blikk kan vi ikke desto mindre skimte noen av linjene i Åndens verk, og vi kan fastslå at linjene nærmer seg hverandre. Konvergenspunktet ligger riktignok hinsides horisonten, men vi vet det er der. Måtte det vise seg at det ikke ligger alt for langt borte.

Inntil den lykksalige dag da vi sammen kan feire enhetens sakrament er det i første rekke Den norske kirke det påligger å ivareta her i Norge det oppdrag som kirkens Herre påla oss som er hans disipler: Gå ut og forkynn evangeliet for alle folkeslag. Denne befaling er rettet til oss alle, men her i landet er det Den norske kirke som fortsatt har hovedansvaret for forkynnelsen av evangeliet. Det er i denne sammenheng vi ser Kirkemøtet.

Jeg ber Herren velsigne deres arbeid. Måtte det gi dere kraft, styrke og frimodighet i spredningen av det glade budskap. Takk.

Dirigenten:

Hjertelig takk. Vi er glade for hilsenen. La oss nå sammen synge en bønnesang som i aller høyeste grad er felles for alle kristne.

(Møtet sang Kyrie eleison)

SAK KM 13/84: ORGANISERING AV DET MELLOMKIRKELIGE ARBEID

Dirigenten:

Sakspapir 13.1 til 13.4 er utsendt på forhånd; 13.6 og 13.7 ble utdelt i begynnelsen av møtet søndag kveld eller mandag. Komite 2 har levert sin innstilling på grønt ark. Vi fikk den i går, og saksordfører er Gunnar Lislerud. Saksordfører har ordet.

KOMITEENS INNSTILLING:

Gunnar Lislerud:

Dirigent. Jeg bare henviser til det som er sagt her om underlagsmaterialet og går rett over til det som står først:

Organisering av det mellomkirkelige arbeid.

Den norske kirkes arbeid med mellomkirkelige spørsmål har vært knyttet til Bispemøtet som har hatt ansvar for Mellomkirkelig Råd. Budsjetter, arbeidsprogram og godkjenning av årsberetning er foretatt av Bispemøtet.

Det samme gjelder oppnevning av de representanter til Mellomkirkelig Råd som ikke er medlemmer ex officio, det vi si ut fra den stilling de måtte ha, for eksempel som generalsekretær i Mellomkirkelig Råd eller som formenn i de forskjellige underkomiteer.

Reformarbeidet i Den norske kirke reiser spørsmålet om Mellomkirkelig Råds relasjoner og det foreslås at ansvaret for denne virksomhet overføres til Kirkemøtet.

Så premisser:

Komiteen registrerer at Mellomkirkelig Råd, Kirkerådet og Bispemøtet i sine innstillinger går entydig inn for overføring av Mellomkirkelig Råd som organ under Bispemøtet til å bli et organ under Kirkemøtet. Det nærmere organisatoriske forhold mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet /Kirkerådet bør utredes. Altså: Vi mener da her at det er så mange relasjoner, så mange spørsmål som er involvert, at dette bør utredes.

Forslag til vedtak:

For det første - det er punkt A:

1. Kirkemøtet overtar ansvaret for Den norske kirkes økumeniske arbeid ute og hjemme. For et par år siden ble det vedtatt at Mellomkirkelig Råd ikke bare skulle engasjere seg i økumenisk arbeid ute i verden, men at man også skulle stå i relasjon til kirkene her i vårt eget land.
2. Mellomkirkelig Råd blir Kirkemøtets fagorgan når det gjelder mellomkirkelige og internasjonale spørsmål med mandat, arbeidsprogram og budsjett vedtatt av Kirkemøtet.
3. Kirkemøtet finner det hensiktsmessig at Mellomkirkelig Råds sekretariat fortsetter som en selvstendig enhet i forhold til Kirkerådets sekretariat. Samtidig vil en understreke at de to sekretariater bør tilstrebe et nært samarbeid for å sikre en best mulig utnyttelse av ressursene.

Dette er også et meget viktig prinsippvedtak om det skulle gå gjennom her som vedtak i Kirkemøtet.

Det er andre modeller som også har vært nevnt, for eksempel at Mellomkirkelig Råd går inn under Kirkerådet.

Men her er det da utformet i likhet med det som er foreslått fra Mellomkirkelig Råd, Kirkerådet og Bispemøtet - at det blir et selvstendig organ direkte knyttet til Kirkemøtet, men at det må bli et nært samarbeid med Kirkerådet.

4. Overføringen av Mellomkirkelig Råd fra Bispemøtet til Kirkemøtet finner sted fra 1.1.1985.

Dette er jo et spørsmål som man må ta konkret stilling til, og Mellomkirkelig Råd har selv i sitt siste notat formulert det slik: "Mellomkirkelig Råd overføres fra Bispemøtet til Kirkemøtet en gang i løpet av året 1985."

Komiteen mener det er best at det klart fastsettes en bestemt dato. Det kunne vært 1.1.1986, men alt arbeid vedrørende arbeidsprogram, alt arbeid vedrørende budsjett er allerede klarlagt av Bispemøtet, og det er om å gjøre at Kirkemøtet kommer i gang og i året 1985 behandler budsjetter og vurderer årsberetning, kanskje arbeider med arbeidsprogrammet allerede i 1985 - hvis ikke så kommer man ikke i gang med dette før i slutten av 1986. Det skulle ikke være noe til hinder for at Kirkemøtet blir det ansvarlige hovedorgan for Mellomkirkelig Råd fra 1.1.1985. Dette er da også etter samtale med formannen i Mellomkirkelig Råd.

5. Nye statutter for Mellomkirkelig Råd må utarbeides og tas opp til behandling på Kirkemøtet 1985.

Så kommer dette med utredning, og det er hovedpunkt B:

1. Kirkemøtet ber Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd å utarbeide forslag til nærmere retningslinjer for organiseringen av forholdet mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet. Blant de spørsmål som bør utredes nærmere er:
 - Sammensetning og oppnevning av medlemmer til Mellomkirkelig Råd, herunder bispedømmerådenes representasjon: Skal hvert enkelt bispedømmeråd være representert i Mellomkirkelig Råds styre, eller skal det bare være et visst tall?
 - Utarbeidelse av rammeprogram/arbeidsprogram.
 - Prosedyre for saksbehandling: Hvordan skal Mellomkirkelig Råd få sine saker lagt frem for Kirkemøtet, hvordan skal de behandles? Skal det gå gjennom eller i samarbeid med Kirkerådet, og så videre.
 - Underutvalg under Mellomkirkelig Råd, herunder Norsk Teologisk Nemnds plassering.
 - Relasjonen mellom Komiteen for Internasjonale Spørsmål, KISP, og Sosial-etisk Utvalg.

Slik det er i dag, er KISP, altså Komiteen for Internasjonale Spørsmål en underavdeling under Mellomkirkelig Råd og Sosial-etisk Utvalg er et utvalg under Kirkerådet. Begge tar for seg spørsmål av sosial-etisk art, og i dag er det faktisk slik at KISP tar for seg og behandler sosial-etiske spørsmål ute i mer økumenisk sammenheng, mens derimot Sosial-etisk Utvalg tar for seg spørsmål som er aktuelle her i vårt eget land og vårt eget samfunn. Men det er klart at her er det åpenbart slik at mange spørsmål må gripe inn i hverandre.

Og endelig:

- Spørsmål om egen komite for utveksling og fellesskap: At vi her i vår kirke kan få menighetsarbeidere, kirkearbeidere, fra andre kirker i Europa, Amerika, i Den tredje verden, og at også våre kirkearbeidere måtte kunne få lov til å tjene i andre kirker i andre verdensdeler.
- Organisering av arbeidet med kvinnespørsmål i internasjonalt perspektiv.
- Økonomi: Hvordan skal Mellomkirkelig Råd få sin økonomi fastlagt? Pr. i dag er det slik at man har sikret budsjettet for Mellomkirkelig Råd på et eget punkt i statsbudsjettet, og Mellomkirkelig Råd er vel særdeles interessert i at det blir opprettholdt.
- Oppnevningsprosedyre for representanter til internasjonale organer og møter.

Vi mener at alt dette må utredes og at det legges frem for neste Kirkemøte slik at det der kan endelig behandles.

2. (Under B): Kirkemøtet, vil vi be om at disse forslag sendes til bispedømmerådene til høring og deretter tas opp til behandling under Kirkemøtet 1985.
3. Kirkemøtet vil understreke at arbeidet med mellomkirkelige spørsmål også innebærer arbeid med saker med læremessige aspekter. Ikke minst i økumeniske samtaler vil det komme en lang rekke utredninger som har læremessige aspekter, for eksempel Lima-dokumentet, men det er mange andre fra Faith and Order og så videre. I disse spørsmål vil biskopene/bispekollegiet fortsatt ha et særskilt ansvar. En endelig avklaring på ansvarsforholdet mellom biskopene/Bispemøtet og Mellomkirkelig Råd må vente til det offentlige læreutvalg har lagt frem sin innstilling.

Takk.

Dirigenten:

Takk for saksfremlegget. Det foreligger klare anbefalinger i denne saken. Det er mulig at det kan være så stor grad av samstemmighet i møtet at vi kan klare dette før lunsj. Vi vil se etter hvert. Dirigenten vil i alle fall foreslå begrenset taletid fra starten. Man kan si mye på tre minutter viser det seg. Er det enighet om dette? Det er det. Man kan tegne seg. Grønstad, Wang, Aarflot, Ytrehorn, Austad, og Ulltveit-Moe. Einar Grønstad har ordet.

Einar Grønstad:

Dirigent. Vi er nå komne i den fasen at det begynner å minke på tida og det kan bli hardkjør mot slutten. På mandag i fyrste sesjon slo eg til lyd for at ein skulle bruke god tid på plassere både vegger og skap, og da kan det vere at vi treng noko meir tid enn vi tykkjest å ha i deidagane som står igjen. For meg er dette med Mellomkyrkjeleg Råd ei stor sak og heller ikkje ei heilt problemfri sak.

Etter mi meining er det svært lite kjennskap til dette organ og dette arbeid ute i lokalkyrkjelydane. Sjølv føler eg at eg har lite kjennskap til det, og eg er så ubeskjeden at eg våger å tru at det også er mange andre i dette Kyrkjemøte som ikkje har så mykje meir kjennskap til det enn kanskje eg har. På grunn av dette og den knappe tid som er her er ikkje eg bereitt til å gå heilt så langt som dette forslaget inneber - sjølv om eg veit at det har vore med både teologar og professorar på å utforme dette. Det skulle vel nesten vore farleg for ein vestlandsbonde å blande seg bort i det, men det er nå så at ein tillet seg jo litt av kvart her i livet.

Eg får gå rett på det første. Eg finn at det ikkje er heilt konsekvens mellom premissar og forslag til vedtak etter mi vurdering. Dette som står her i andre strekpunkt - at det nærmare organisatoriske forhold mellom Mellomkyrkjeleg Råd, Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet "bør utredes", det er eg heilt samd i. For å gjere dette kort kan eg vere med på punkt A.1 og 2, altså prinsippsspørsmålet om å legge det under Kyrkjemøtet. Eg trur ikkje det er så mange andre alternativ.

Derimot vil eg reservere meg sterkt mot punkt 3. Eg trur ikkje dette må henge saman med det som skal ut til høyring, korleis det skal organiserast og så vidare. Elles er eg litt overgitt på dette, når det allereide skal overførast frå nyttår av, før vi har tatt endeleg standpunkt til korleis dette kan skje og før det har vore høyring ute i bispedømeråda. Eg vil sterkt åtvare mot det, slik at ikkje kyrkjelydane føler seg overkøyrde og får det liksom tredd over hovudet på seg.

Eg forstår det er slutt på taletida, men eg trur vår forretningsorden tillet at eg kan få referere eit forslag utanom den taletid som eg måtte ha brukt opp.

Dirigenten:

Forslag skal refereres innen taletiden såvidt jeg vet.

Einar Grønstad:

Skal det det?

Dirigenten:

Det er tillatt i dette tilfelle.

Einar Grønstad:

Kan eg få lov til dette, så vil eg takke for det. Mitt forslag lyder slik: Punkt A og 1 som komiteen. Nytt punkt 3: "Nye statutter for Mellomkirkelig Råd og forslag til retningslinjer/organsjonsmodell for forholdet mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet sendes bispedømmerådene til høring og tas deretter opp til behandling under Kirkemøtet 1985. En tar sikte på overføring av Mellomkirkelig Råd fra Bispemøtet til Kirkemøtet fra 1.1.1986." Takk.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Thor Wang, deretter Andreas Aarflot.

Thor Wang:

Dirigent. La meg i all beskjedenhet få nevne bare en liten ting i den store sak som vi har her. Jeg ser en viss fare for at Den norske kirke i framtiden kan få to Kirkeråd - nemlig det ordinært valgte Kirkeråd som er sammensatt av representanter fra alle bispedømmeråd, som nå vil få en noe annen rolle, og i tillegg vil da sannsynligvis Mellomkirkelig Råd bli et organ rett under Kirkemøtet. Mellomkirkelig Råds selvforståelse, slik den foreligger i underliggende saksdokument, er interessant. Det uttales blant annet at til de norske menigheter har Mellomkirkelig Råd ingen formelle kanaler, men nå venter Mellomkirkelig Råd at det blir en endring av dette. Jeg viser til dokument 13.2, dokumentets side 4. Spørsmålet er: Hvordan vil norske menigheter, bispedømmeråd og også Kirkeråd, oppleve slike kommunikasjonslinjer i viktige saker som jo ofte er - og jeg antar; kan fremtidig ytterligere bli - kontroversielle og muligens splittende. Jeg etterlyser en god samordnet styring av saker som skal ut til menighetene. Takk.

Dirigenten:

Takk. Andreas Aarflot, og så følger Jon Ytrehorn.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Som formann i Mellomkirkelig Råd vil jeg gjerne anbefale at denne innstillingen blir vedtatt og at det blir fattet klart vedtak om det på dette møtet. Saken har

vært gjenstand for adskillig utredning på forhånd. Det foreligger tilråding både fra Mellomkirkelig Råd, som hittil har hatt en nokså selvstendig status med sammensetning dels oppnevnt av Bispemøtet og dels av medlemmer ex officio, og det foreligger tilråding fra Kirkerådet som har representanter fra alle bispedømmeråd. Og jeg synes det er viktig å se at disse tilrådingene henger såvidt nøye sammen at hvis man river i stykker noe av premissene for dem vil kanskje forutsetningen for tilrådingen også lett falle bort.

I motsetning til foregående taler så tror jeg at nettopp det å opprettholde Mellomkirkelig Råd med et eget selvstendig sekretariat vil hjelpe Kirkerådet i fremtiden til å unngå de eventuelle belastninger som måtte komme ved kontroversielle sider av det mellomkirkelige arbeid, mens det samtidig blir tatt vare på - på en forsvarlig måte ved et kompetent fagorgan.

Jeg vil gjerne peke på to ting bare.

Det ene er i forslag til vedtak punkt A.2: Når det står at Kirkemøtet gir mandat, arbeidsprogram og budsjett for Mellomkirkelig Råd, så har jo da Mellomkirkelig Råd spesielt understreket at de finner det mest tjenlig og sannsynligvis også mest profitabelt for budsjettens størrelse at disse budsjetter blir bevart som en separat post på statsbudsjettet. Det tror vi er ganske viktig, og jeg vil gjerne minne om det at ikke den passusen skal misforstås.

Og dernest vil jeg fremme et tilleggssforslag, bare for å se hvor vi står mellom 1. januar 1985 og resten av året. Jeg vil foreslå et nytt punkt 6 under vedtakets A, altså etter punkt 5 på side 2, nemlig dette: "Mellomkirkelig Råd fortsetter med sin nåværende sammensetning og mandat til nye statutter er vedtatt og har trådd i kraft." Det er bare ganske enkelt for å gi Rådet klarsignal på å fungere etter sin nåværende ordning inntil ny ordning er inntrådd. Jeg skal legge fram dette forslaget på dirigentens bord. Takk.

Dirigenten:

Takk. Jon Ytreshorn, deretter Torleiv Austad.

Jon Ytreshorn:

Dirigent. Eg vil få understreke at eg opplever det forhold at vi i dag skal ta standpunkt til eit emne som dette som ein milepel i vår kyrkje. Det er fyrste gong eg, som medlem av komiteen som har arbeidd med denne innstillinga, har vore med i kyrkjeleg samanheng og drøfta økumeniske spørsmål. Her innbyr vi lokalkyrkje-lydane og heile vår kyrkje til å ta sterkare del i det økumeniske arbeid og engasjement enn tilfellet har vore hittil; det opplever eg lovar godt. Det som er grunn-

tanken bak komiteinnstillinga det er dette at det økumeniske engasjement i sterkare grad må kome ut av sitt satelittilvere i vårt kyrkjelege landskap og kome ut til lokalkyrkjelydane - både til inspirasjon i dei lokale kyrkjelydane til å ta dette ærendet meir alvorleg og for at kyrkjelydane kan gje reaksjon tilbake til Mellom-kyrkjeleg Råd som korreksjon der det måtte vere ønskjeleg og nødvendig.

For å bruke eit bilete frå min kvardagsbakgrunn frå landsbygda der vi i husa ofte før hadde ei bestestove som berre var i bruk ved spesielle høgtidelege anledningar, og ei kvardagsstove - så opplever eg det slik at vi nå er i ferd med å flytte det økumeniske arbeid i vår kyrkje ut av bestestova og inn i kvardagsstova; ut av den beste stova, som jo til vanleg ofte sto tom og kald, og berre var i bruk ved serskilte høgtidelege anledningar, eller var opna når serskilt verdfulle, høgtidelege personar kom til gards; inn i kvardagsstova der dette skal bli eit arbeid i den jamne kvardag i våre kyrkjelydar, men der målet er dette store som uttrykt i Johannesevangeliet: "at dei alle må vere eitt". I lys av dette ser eg denne komiteinnstillinga som ikkje berre eit verdfullt, men som eit historisk steg. Takk.

Dirigenten:

Takk. Værsgod, Torleiv Austad; deretter Johannes Ulltveit-Moe som er siste på talerlisten, så langt.

Torleiv Austad:

Dirigent. Jeg konstaterer at biskopene finner det naturlig å gi fra seg hovedansvaret for det økumeniske arbeid. Det er også naturlig ut fra Kirkemøtets mandat at dette arbeid nå overtas av Kirkemøtet. Et annet argument for dette ligger i det som allerede er vedtatt under saken om rapporten fra Det lutherske verdensforbunds 7. generalforsamling i Budapest; og det gjelder det som der er uttrykt om å formidle informasjon, om det arbeid som skjer på den mellomkirkelige front ut til menighetene. Det får man en annen mulighet til gjennom den nye organisasjonen av det mellomkirkelige arbeid. Jeg kan ikke finne noe holdbart argument for å skulle utsette den prinsippavgjørelsen som vi nå er invitert til å ta, så jeg vil støtte forslaget til vedtak.

Når det gjelder alternativet til denne organisasjonsmodell, så vil det være å legge det mellomkirkelige arbeid inn under Kirkerådet som et fagutvalg. Om denne modell vil jeg si tre ting. For det første vil den by på praktiske vanskeligheter for dem som skal ivareta det mellomkirkelige arbeid. At man har et eget sekretariat er av betydning når man har så mange saker å stelle med som man har på dette frontavsnitt.

For det andre er det økumeniske grunner som taler for at Mellomkirkelig Råd bør være en selvstendig enhet og ikke gå inn som et fagutvalg under Kirkerådet. Og for det tredje er det hensynet til den tradisjon Mellomkirkelig Råd står i. Det har operert relativt selvstendig, og det vil være eiendommelig om vi skulle frata dem denne selvstendighet ved å gjøre dette organ til et fagutvalg under Kirkerådet. Men at det kommer under kirkeparlamentarisk kontroll, ved at det legges under Kirkemøtet, det er både rett og rimelig. Takk.

Dirigenten:

Takk. Johannes Ulltveit-Moe.

Johannes Ulltveit-Moe:

Det er for såvidt en litt prosaisk ting jeg ønsker å ta opp, fordi det nå gjentatte ganger har vært fremmet forslag om at saker som kommer opp og som skal utredes videre skal til høring i bispedømmerådene. Jeg vil gjerne be om at de som fremmer forslag av den type nærmere presiserer hva det innebærer. Alle bispedømmerådene sitter i dette forum, og hvis man i denne saken, hvor man først over nyttår vil kunne komme i gang med et utredningsarbeid, skal ha en prosedyre i bispedømmerådene før man samles i Kirkemøtet, får man uhyre knapp tid.

Dirigenten:

Takk. Det var siste taler, ingen har meldt seg. Debatten er avsluttet, vi går over til avstemning.

Først en redegjørelse for de forslag som foreligger:

Vi har komiteens forslag.

Vi har forslag fra Einar Grønstad til et nytt punkt 3; dirigenten anser at det også er et nytt punkt 4 innbefattet i dette. Einar Grønstads forslag til nytt punkt 3/4 lyder slik: "Nye statutter for Mellomkirkelig Råd og forslag til retningslinjer/organisasjonsmodell av forholdet mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet sendes bispedømmerådene til høring og tas deretter opp til behandling under Kirkemøtet 1985. En tar sikte på overføring av Mellomkirkelig Råd fra Bispemøtet til Kirkemøtet fra 1.1.1986."

Vi har forslag fra Andreas Aarflot til nytt punkt A.6, det lyder slik: "Mellomkirkelig Råd fortsetter med sin nåværende sammensetning og mandat til nye statutter er vedtatt og har trådd i kraft."

Dirigenten anser at Kirkerådets direktør ikke har forslagsrett. Vi tar selve anliggendet opp i forbindelse med saken og prøver om vi kan presisere det, fordi dirigenten anser at selve spørsmålet er viktig og at møtet er

interessert i at det avklares. Vi ser når vi kommer til dette punktet: Det gjelder hva det ligger i å sende til høring i bispedømmerådene.

Det er viktige spørsmål; dirigenten foreslår at det stemmes over punkt for punkt, så vi får klare linjer når det gjelder hva møtet mener i denne saken.

Punkt A.1: Det foreligger ett forslag, komiteens forslag. De som stemmer mot det fremlagte forslag bes vise stemmetegn. Ingen stemmer mot. A.1 er enstemmig vedtatt.

Punkt 2: Komiteens forslag til punkt 2 er fremlagt. De som stemmer mot forslaget bes vise stemmetegn. Det stemmes. Ingen stemmer mot. Punkt 2 er vedtatt.

Einar Grønstads forslag til nytt punkt 3/4 tas deretter opp til votering. Det siteres på nytt: "Nye statutter for Mellomkirkelig Råd og forslag til retningslinjer/organisasjonsmodell av forholdet mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet sendes bispedømmerådene til høring og tas deretter opp til behandling under Kirke-møtet 1985. En tar sikte på overføring av Mellomkirkelig Råd fra Bispemøtet til Kirkemøtet fra 1.1.1986." De som stemmer mot det refererte forslag bes vise stemmetegn. Forslaget er falt. Vi tar kontravotering. Forslaget er falt.

Det stemmes deretter over punkt 3 i komiteens forslag. Forslaget er fremlagt; de som ønsker å stemme mot viser stemmetegn. Det stemmes. Punkt 3 er vedtatt mot 1 stemme.

Punkt 4 i komiteens forslag: De som ønsker å stemme mot viser stemmetegn. Det stemmes. Forslaget er vedtatt mot 1 stemme.

Punkt 5 i komiteens forslag: Forslaget er lagt frem; de som stemmer mot viser stemmetegn. Det stemmes. Punkt 5 er enstemmig vedtatt.

Forslag til nytt punkt 6 lyder slik: "Mellomkirkelig Råd fortsetter med sin nåværende sammensetning og mandat til nye statutter er vedtatt og har trådd i kraft." De som stemmer mot det nye punkt 6 bes vise stemmetegn. Det stemmes. Ingen; punkt 6 er enstemmig vedtatt.

Vi kommer så til B.1. Ingen har fremmet forslag til nye formuleringer. Ingen har ytret seg mot denne side. Dirigenten foreslår at vi tar hele punkt 1 samlet opp til votering. Ingen ytrer seg mot det; punkt B.1 tas opp til votering. De som stemmer mot bes vise stemmetegn. B.1 er enstemmig vedtatt.

Så kommer vi til punkt B.2 som nå refereres: "Kirkemøtet vil be om at disse forslag sendes til bispedømmerådene

til høring og deretter tas opp til behandling under Kirkemøtet 1985."

Det foreligger et spørsmål: Hva innebærer dette? Hver enkelt i møtet er klar over hvilke konsekvenser dette har - hvilket arbeid det medfører. Kirkerådet er medlemmer av Kirkemøtet. Dirigenten antar at Kirkerådet vil kunne finne en hensiktsmessig form på dette. De vet at de selv også skal arbeide med det i sine egne bispedømmeråd og vet at de har ansvar for å forberede det til neste Kirkemøte. Dirigenten er tilbøyelig til å mene at vi tar forslaget opp til avstemning og legger ansvar for saksgang over på Kirkerådet. Ytrer noen seg mot dette? Aarflot; replikk.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg forstår det slik at den alminnelige forretningsorden som vi har vedtatt og delvis kommer til å vedta for Kirkemøtets forhandlinger innebærer at Kirkerådet er saksforberedende organ for Kirkemøtet. Det er mitt spørsmål - for å si det slik, for at det ikke skal bli et innlegg: Er det ikke da slik å forstå at Kirkerådet i realiteten utfører de nødvendige forundersøkelser av den karakter som er nevnt nå i punkt B.1, og at det som kommer ut av det er en del av saksforberedelsen for Kirkemøtet når det møtes i 1985 - og at dermed punkt 2 blir overflødig?

Dirigenten:

Saksordfører Skrede har ordet til voteringsordenen.

Gunnar Skrede:

Eg skulle ønske at vi kunne få delt opp punkt 2 når vi skal votere over det, slik at ein kunne votere over dette om ein skal sende til høyring som ein del, og som den andre del at forslaget skal tas opp til behandling under Kyrkjemøtet 1985.

Dirigenten:

Det var et innlegg som kan løse spørsmålet, hvis møtet voterer over punkt 2 i to avdelinger. For det første: "Kirkemøtet vil be om at disse forslag sendes til bispedømmerådene til høring" - at man først voterer over det. Deretter voterer over neste setning: "deretter tas opp til behandling under Kirkemøtet i 1985." Så vil møtet kunne si sin mening om det spørsmålet som dukket opp. Er det innvendinger mot en slik voteringsorden? Det er det ikke.

Punkt 2, første del tas opp til votering. "Kirkemøtet vil be om at disse forslag sendes til bispedømmerådene til høring." De som stemmer mot dette bes vise stemmetegn. Forslaget er falt. Det var 48 stemmer mot.

Dermed tar vi opp til avstemning setningen som er heftet på: "deretter tas opp til behandling under Kirkemøtet i 1985". De som stemmer mot dette punktet, bes vise stemmetegn. Det stemmes. Dette er enstemmig vedtatt.

Punkt 3 i den form det er lagt frem tas opp til avstemning. De som stemmer mot punkt 3 bes vise stemmetegn. Punkt 3 er enstemmig vedtatt. Avstemningen er avsluttet, og saken er klargjort.

Møtet er hevet.

PLENUM VIII

Dirigenten:

Vi ber om å få fravær meldt: Kari Balto, Øystein Trømborg, Knut Risnes, Ragnhild Veiteberg, Svein Håland; Andreas Aarflot er i en pressekonferanse og kommer noe senere.

Sverre Gaarden er kommet på plass, vi hilser han velkommen.

SAK KM 18/84: MENIGHETSRÅDSVALGET 1985

Da går vi på sak nummer 18, menighetsrådsvalget 1985. Der er saksordfører Eli Mæland fra komite 5, og vi gir ordet til henne.

KOMITEENS INNSTILLING:

Eli Meland:

Dirigent. Saksorientering om menighetsrådsvalget og forslag til regler for forhåndsstemmegivning med kommentarer forelå, samt brev fra Departementet av 18.10.84 vedrørende valg av menighetsråd.

Først premissene:

1. Valgdag/valgdager.

Komiteen er gjort kjent med at Departementet - og jeg refererer teksten i det før nevnte brevet - "ber Kirkemøtet fastsette felles valgdag/valgdager for hele landet som forutsatt. Det enkelte menighetsråd treffer vedtak om hvorvidt valg skal holdes begge dager eller kun en av de fastsatte dagene. Menighetsrådet vedtar også om det enkelte stemmesteder skal være anledning til stemmegivning begge dagene eller kun en dag." Sitat slutt.

Et flertall av bispedømmerådene har anbefalt at menighetsrådsvalget foregår over de påfølgende søndagene 13. og 20. oktober 1985. I menigheter hvor menighetsrådet finner det vanskelig å avholde to valgsøndager, for eksempel i enprest-menigheter med flere kirker, kan menighetsrådet bestemme at valget skal foregå på den ene

av de fastsatte valgdagene. I menigheter der en har grunn til å tro at valgdeltakelsen kan økes ved å avholde valg begge valgsøndagene, bør det oppmuntres til dette. Det overordnede prinsipp mener komiteen bør være at valget foregår så langt mulig i tilknytning til en gudstjeneste eller et gudstjenestelig møte på formiddagen eller ettermiddagen.

Om et menighetsråd finner det svært vanskelig å avholde valg på den/de fastsatte valgdag/valgdager kan menighetsrådet søke bispedømmerådet om dispensasjon.

2. Forberedelse til valget.

Komiteen drøftet også den orientering om forberedelse til valget som forelå, og sier seg tilfreds med at forberedelsesarbeidet synes å være i god gjenge. Komiteen forutsetter at Kirkerådet i det videre arbeidet legger vekt på å - og så skal dere stryke over "klargjøre", og i stedet skrive "informere om" - altså; legger vekt på å informere om menighetsrådets oppgaver og ansvar i henhold til Kirkeordningslovens paragraf 23.

3. Forhåndsstemmegivning.

Kirkemøtet er bedt om av Departementet å fastsette nærmere regler for stemmegivning. Disse reglene har dere fått i sakspapirene, og komiteen foreslår følgende endringer i det utkastet til forhåndsstemmegivning som forelå.

Det er bare små endringer. Punkt 1 gjelder jo dette med adgang til å avgi forhåndsstemme. Der vil vi ha formuleringen "når velgeren gir begrunnet erklæring", og da skal dere stryke over det som står om påtegning; der skal stå "erklæring", slik at det samsvarer med det som står i vedtaket: "Når velgeren gir begrunnet erklæring om at han/hun" og så videre.

Punkt 9, siste avsnitt, endres til "å gi begrunnet påtegning om at han/hun vil også være forhindret".

I punkt 12 siste avsnitt, der endres teksten til "velgeren som på grunn av funksjonshemning", ikke "legemlige mangler" som det sto i det opprinnelige forslaget. Og etter der det står 14 år skal det også være en liten forandring; "denne person kan også" istedetfor "en slik person".

Så går vi over til forslag til vedtak:

- A. Kirkemøtet fastsetter menighetsrådsvalget i 1985 til 13. og 20. oktober. Dersom menighetsrådet finner at det er vesentlige ulemper ved å avholde valg på de fastsatte dagene kan bispedømmerådet gi dispensasjon etter søknad.

Kirkemøtet mener at en bør høste erfaring med gjennomføringen av valget 1985 før Kirkemøtet vedtar varige ordninger for valgdager.

- B. Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide med en saksvarende forberedelse av menighetsrådsvalget 1985.
- C. Kirkemøtet fastsetter følgende regler for forhåndsstemmegivning ved menighetsrådsvalget.

Nå har jeg et spørsmål til dirigenten: Skal jeg stå her og lese opp alle de 12 punktene, eller er det tilstrekkelig at de har fått dem skriftlig her og nå?

Dirigenten:

Da vil dirigenten la spørsmålet gå videre: Er det noen som ønsker at alt skal leses opp? Ja, det er visst noen. Vi må kanskje ta tid til det.

Eli Mæland:

1. En velger har adgang til å avgi stemme på forhånd hos en stemmemottaker i soknet/kapelldistriktet, når velgeren gir begrunnet erklæring om at han/hun vil være hindret fra å møte personlig på valgtinget.
2. Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra menighetsrådet har offentliggjort kandidatlisten til og med siste lørdag før første valgdag i vedkommende menighet.
3. Velgeren må avgi sin stemme ved personlig frammøte på sted/steder som er fastsatt av menighetsrådet. Menighetsrådet kan bestemme at det for det enkelte sted kun skal være adgang til å avgi forhåndsstemme en viss tid på en eller flere bestemte dager.
4. Som stemmemottaker tjenestegjør en eller flere av menighetsrådets medlemmer eller andre som menighetsrådet utpeker.
5. Menighetsrådet kunngjør på en formålstjenlig måte all forhåndsstemmegivning med tid og sted.
6. Menighetsrådet skal sørge for at stemmemottakerne har et tilstrekkelig antall stemmesedler som utlegges på stemmestedet til benyttelse for den som skal avgi stemme.
7. Før stemmegivningen skal stemmemottakeren gjøre den enkelte velger kjent med de regler som handlingen skal foregå etter og skaffe velgeren om det ønskes de nødvendige skrivesaker.
8. Stemmemottakeren leverer velgeren en konvolutt til å legge stemmeseddelen i. Velgeren legger selv stemmeseddelen i konvolutten.

9. Stemmemottakeren gir deretter velgeren en omslagskonvolutt. I denne legger velgeren selv den konvolutt som inneholder vedkommendes stemmeseddel, og velgeren kleber selv omslagskonvolutten igjen. Stemmemottakeren påfører omslagskonvolutten velgerens fulle navn og adresse, bevitelse om tiden og stedet for stemmegivningen og opplysninger om hvorvidt stemmemottakeren er sikker på at velgeren er den vedkommende gir seg ut for å være.

Stemmemottakeren skriver så under på det som er påført omslagskonvolutten. Velgeren bekrefter deretter egenhendig riktigheten av de opplysninger som er påført omslagskonvolutten og gir begrunnet påtegning om at han/hun vil være hindret fra personlig frammøte på valgtinget.
10. Stemmemottakeren fører liste over de velgere som avgir stemme hos stemmemottakeren og sender omslagskonvoluttene på betryggende måte direkte til vedkommende valgstyreformann.
11. Valgstyrets formann fører inn i valgboken de mottatte forhåndsstemmer i nummerrekke med angivelse av tiden og vedkommende som tok imot dem. Det tilsvarende nummer settes på omslagskonvolutten som han/hun ikke skal åpne. Når valgstyret skal begynne å åpne og behandle disse forhåndsstemmer skal formannen legge frem den forannevnte bok og alle de forhåndsstemmer som er innført før valgtinget.
12. Valgagitasjon er ikke tillatt i det rom der stemmeavgivningen foregår og i tilstøtende rom. Velgeren som på grunn av funksjonshemming ikke fullt ut kan følge fremgangsmåten som er nevnt i punkt 8 og 9 kan få den nødvendige hjelp av en person som vedkommende selv utpeker og som har fylt 14 år. Denne person kan også skrive under på omslagskonvolutten med sitt eget navn på vegne av velgeren. Takk.

Dirigenten:

Ja, da har vi fått orientering om de saksdokumenter som foreligger og komiteens premisser og forslag til vedtak. Dirigenten går ut fra at det hverken er behov for eller aktuelt med lange innlegg, men det er sikkert noen som vil kommentere noe og vi gir ordet fritt. Vi har notert Stendahl og Hareide og Aage Lunde. Værsgod, Stendahl.

Kristian Stendahl:

Det er all grunn til å slutte opp om forslaget om felles valgdager og det er å håpe at det blir fulgt opp også rundt omkring i menighetene våre slik at vi virkelig kan ha en mulighet til å få markert at menighetsrådsvalg det er noe som er viktig i landet vårt og rundt i menighetene.

Men det er en ting som jeg stusser ved, og det er forslaget til endring i punkt 1 og punkt 9 som komiteen har lagt fram. Der er det innført ordet "begrunnet". Jeg skjønner selvsagt hva hensikten med det er; at man ønsker i størst mulig grad at valget og stemmegivningen skal skje under gudstjenesten. Men hvis det skal gis en begrunnelse så lurer jeg også på: Er det da anledning til å si nei til den begrunnelsen, og i så fall føler jeg det litt problematisk. Da kan det lett bli en veldig ulik praksis og da melder behovet seg for retningslinjer, og jeg tror at vi bør arbeide for oppslutning om valget på annen måte enn ved å innføre en slik liten bestemmelse som den "begrunnet". Jeg foreslår derfor at i punkt 1 og punkt 9 så strykes ordet "begrunnet".

Dirigenten:

Takk for det. Det var Hareide, og dernest Aage Lunde.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg finner grunn til å gi en bemerkning om at jeg synes dette er moro å håndtere ut fra den synsvinkel at dette er en ting Departementet har delegert til Kirkemøtet i kraft av Loven. Vi er her lovgivere i denne kirkeforsamling.

Jeg har det samme anliggende som sistnevnte møtedeltaker med spørsmål om begrunnelse. Dette må ut etter min oppfatning. Hvis man skulle ha en begrunnelsesplikt så måtte man ha forskrifter for hvilke begrunnelser som ble godtatt. Dette må ut, det er nok med at man erklærer. Jeg kan igrunnen synes at det får være måte på hva man skal sette av krav - det er en klar oppfatning jeg har.

Det neste er spørsmål i forslag til vedtak i litra A - om det bør være slik at bispedømmerådet skal gi dispensasjon etter søknad: Nemnda som har uttalt seg gir jo uttrykk for, i innstilling til Odelstinget, at det er mange menigheter som kan ha problemer, særlig der hvor det er en prest og man skal knytte dette til et gudstjenestefellesskap eller gudstjenestelig møte. Spørsmålet er om man i første omgang skulle si at de menigheter som ikke kan ha det på disse dager skal gi melding til bispedømmerådet istedetfor å søke dispensasjon. Melding må i alle fall gis, fordi man i bispedømmerådene nå bør skaffe seg en oversikt over omfanget av hvilke menigheter som ikke klarer dette. Jeg stiller spørsmålet uten å fremme forslag til vedtak. Men "begrunnelse" det må ut, og det vil jeg komme med et skriftlig forslag om. Takk.

Dirigenten:

Takk. Og så var det Aage Lunde, og så Kartveit. Aage Lunde frafaller. Kartveit, og neste blir da Ulltveit-Moe. Hareide: Det vil vel si at du slutter deg til hans forslag? Ja takk.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Det er to ting, det kan hende det eine fell nå, etter det forslaget som kjem frå Hareide - var det ikkje så. Eg ville nemleg i forslag til vedtak, punkt A, ha bytta ut bispedømeråd med at biskopen kan gje dispensasjon ut frå den grunngjevinga at vi kan lette byråkratiet eit lite hakk. Men eg vil gjerne slutte meg til at det blir sendt melding i staden for å søke om dispensasjon.

Det andre er ein liten detalj. Det gjeld ein bokstav i punkt 12 der det står: "Velgeren som på grunn av funksjonshemming" og så vidare. Det går ikkje an å seie det, fordi da går vi ut og spør; kven er han, eller kven er ho? Det må seias "velgere"; stryk n-en. Det er nemleg ikkje slik ordet er brukt tidlegare; da er "velgeren" brukt i forhold til stemmemottakaren. Men her er det innhaldsbestemt på grunn av relativsetninga bak. Eg foreslår at vi stryk n-en i andre avsnitt, punkt 12.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten anser det som en liten språklig lapsus bare. Kan vi oppfatte det som det? Er noen i komiteen mot at vi stryker n-en? Det tror jeg vi kan være enige om. Når det gjelder spørsmålet om dispensasjon: Dirigenten oppfattet det ikke som Hareide kom med forslag, da avventer vi det. Men ordet gis nå til Ulltveit-Moe og deretter Helga Gitmark. Ulltveit-Moe er ikke til stede akkurat nå, men Helga Gitmark er til stede. Værsgod. Larsen er neste.

Helga Gitmark:

Dirigent. Jeg slutter meg i hovedsak til det som står her i dette forslaget. Jeg synes det er en veldig fremgang hvis vi kan få vedtatt de retningslinjer som står her.

Det er bare et punkt som jeg savner både i dette utkastet og i førsteutkastet, og jeg håpet at det nå var blitt rettet opp i komiteinnstillingen, men dessverre savner jeg det fremdeles. Dette gjelder adgang til forhåndsstemmegivning. Det er ikke sagt noen ting om mulighet for forhåndsstemmegivning for dem som befinner seg på institusjon. Hvis jeg ikke har lest dette dokumentet godt nok ber jeg om unnskyldning for det, men jeg ser det ikke noe sted.

Jeg synes at hvis dette mangler bør det rettes opp. Jeg synes faktisk at noe av det beste argumentet for å innføre forhåndsstemmegivning det er hensynet til dem som befinner seg på institusjon. Det er mange av våre menighetslemmer som er interessert i kirken og som gjerne vil være med og stemme ved et menighetsrådsvalg. Det må etter mitt skjønn komme inn i reglene, så jeg tillater meg å fremme følgende forslag i tilknytning til punkt 3 kanskje - det får bli en redigeringssak - men jeg vil foreslå at

det må legges til rette for forhåndsstemmegivning på de institusjoner som geografisk hører inn under den enkelte menighet.

Dirigenten:

Takk. Ulltveit-Moe frafaller ordet, Larsen er neste og deretter Grønningsæter.

Oddvar Larsen:

Dirigent. Det ene er forslag til vedtak om disse menighetsrådene med vesentlige ulemper - og det er vel forsåvidt vårt nordligste bispedømme som har lansert det. Det skyldes at vi må ha et forbehold der; det gjelder samiske menigheter som midt i denne tiden har reinflytting og vanskelig kan møte til menighetsrådsvalg, så det viser seg at i de menighetene må man nok regne med at vi må forskyve dagene.

Ellers vil jeg kommentere et punkt som står her slik; "vedtar varige ordninger". Vi skal være klar over nå at det - jeg må tenke litt fremover - er ideelt at vi skal forsøke å finne felles dager. Det kan bli en felles oppmerksomhet rundt menighetsrådsvalgene, og det tror jeg vi trenger. Men i lys av det må vi tenke på at EDB er på full fart inn i vårt land, og når det blir snakk om valg til kommunestyre, fylkesting og Storting, så kan man kanskje snart sitte i sin egen stue, trykke på knapper og gjøre valgene derfra. Det vil si at vi får en helt annen deltakelse enn tidligere. Dette er ikke fremtidsmusikk, de prøver alt på dette i Amerika i dag, så vi må bare regne med at det kommer også hit. Jeg vil bare si det på denne måten, at vi bør være forberedt, at vi ikke binder oss så veldig langt inn i fremtiden at plutselig kan det komme krav fra medlemmene i Den norske kirke at de ønsker å velge på denne måte, og da vil vi få en helt annen representasjon enn vi har i dag.

Dirigenten:

Dirigenten vil gjøre oppmerksom på at det er kommet inn visse endringsforslag: For det første at ordet "begrundet" strykes i punkt 1 og i punkt 9. At i punkt A biskopen kan gi dispensasjon, ikke bispedømmerådet. Og videre i punkt 12 at "velgeren" endres til "velgere". Det er de forslag som vi foreløpig har fått, og så venter vi kanskje et fra Helga Gitmark.

Så over til biskopene, i rekkefølge Grønningsæter, With, Nergård.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Jeg ville kommentere litt det forslaget som komiteen har begrunnet. Jeg har hørt til komiteen og vil forsvare det et stykke videre ihvertfall, ut fra det resonnement som ligger til grunn. Et hovedpremiss for valget er jo veien om gudstjenestene for å si det veldig

enkelt, og dette med en begrunnelse behøver det ikke ligge noe mere i enn at det skal ha sin grunn. Det er ikke noe man gjør etter vilkårlig lyst, og det behøver ikke å være nødvendig å prøve grunnen, men det skal være signalisert at det skal være en spesiell årsak til at man velger en annen vei enn denne. I grunnen er det bare en utdypning av hovedpremisset.

Ellers vil jeg som medlem av komiteen beklage at vi ikke fikk med det punktet om institusjon som Helga Gitmark nevnte, og det vil jeg varmt støtte at vi får inn som et punkt i tillegg.

Dirigenten:

Dirigenten vil spørre om det er andre enn dem som til nå har gitt uttrykk for det som vil fremme noe konkret forslag. Hareide vil fremme et forslag. Thor With kan ihvertfall få ordet i mellomtiden, og så Nergård. Vær så god.

Thor With:

Dirigent. Jeg kommer kanskje litt for tidlig da, for jeg vil gjerne ha støttet Hareides forslag som han muntlig har frem i sted, og da ut fra det at vi mange steder har prestegjeld med mange sokn - og hvor det kanskje er en prest på fire-fem sokn, og da er det helt umulig å kunne avklare valget på to søndager. Selv om man skulle kjøre hardt på ville det være nødvendig med dispensasjon, og jeg synes nok at under denne dispensasjon bør vi da få med at det også eventuelt på hverdager mellom disse søndagene må kunne holdes valg i forbindelse med gudstjenester/gudstjenestelig møte. Jeg kjenner også til at det på grunn av av reiseforhold kan være vanskelig mange steder å rekke å ha to gudstjenester på samme dag i flere sokn. Takk.

Dirigenten:

Takk. Da var det Nergård, og deretter Gunnar Skrede.

Arvid Nergård:

Jeg skal, herr dirigent, ikke komme med noen forslag, det er forslag nok fra før og de er gode alle sammen. Men jeg ville bare si at jeg vil be dere om ikke å endre dette at menighetsrådet søker bispedømmerådet om dispensasjon. Biskopene har så mye å lukke øynene for, å gi dispensasjon for, fra før - så la dem nå være i fred.

Og så vil jeg nesten si at vi får jo håpe at denne data-styrte visjonen ikke blir til virkelighet.

Det tredje er at dette forslaget som Hareide nå fremmer, det må vi slutte oss til. Jeg forstår godt komiteens tankegang her om å knytte det til gudstjenesten og så videre, men dette med den begrunnede erklæring - la det falle.

Helt til slutt bare en liten språklig sak: "Kirkemøtet er bedt om av Departementet å fastsette" - det synes jeg er tung norsk, så jeg foreslår at man kanskje heller kunne si det slik: "Departementet har bedt Kirkemøtet om å fastsette". Takk.

Dirigenten:

Vi har fått inn tre nye forslag, og dirigenten får referere dem:

Først fra Helga Gitmark i tilknytning til punkt 3 nederst på side 2; altså et tillegg til punkt 3: "Det må legges til rette for forhåndsstemmegivning på de institusjoner som geografisk sokner til den enkelte menighet."

Og dernest en forandring i punkt 12 - det er forslag fra Oddvar Larsen - at 14 år erstattes med 18 år: "de som har fylt 18 år".

Og endelig et forslag fra Bjørn Hareide. Det går på bokstav A, midt på side 2, i siste setning i første avsnitt, som foreslås å lyde: "kan valg avholdes på to andre påfølgende søndager dersom melding om dette gis til bispedømmerådet".

Da er de forslag vi har fått referert. Dirigenten antyder at det kanskje kunne være visse muligheter for å få sammenarbeidet forslagene fra Gunnar Kartveit og Bjørn Hareide, de går jo egentlig på samme sak. Vil de to tenke litt på det? Imens gir vi ordet til Gunnar Skrede, og deretter Aanstad.

Gunnar Skrede:

Dirigent. Når det gjeld punkt A om å sende søknad til bispedømmerådet for dispensasjon, så meiner vi det er vesentleg nå i startfasen at ein sender inn søknad om dispensasjon. Det er ønskeleg at ein skal få fastsett valdagar for heile landet som er felles for heile landet. Det har vore litt uklart korleis lova skal tolkast, men det er slik ein må tolke lova, og da er det litt for enkelt berre å sende ei melding til bispedømmerådet om at vi har dessverre ikkje kunne halde val slik som lova forutsett. Eg synes det er rimeleg at ein sender inn søknad om dette.

Når det gjeld punktet om førehandstemming ved institusjonar, så er vi i komiteen einige om dette og kan ta inn Helga Gitmark sitt forslag som vårt forslag i punkt 3.

Dirigenten:

Takk. Det var Aanstad, deretter Hareide.

Ruth Aanstad:

Herr dirigent. Jeg kan ikke riktig se sammenhengen mellom valgagitasjon og de som er funksjonshemmet, så jeg vil

bare foreslå en liten redigering under punkt 12: At det siste avsnittet blir punkt 12 og at valgagitasjon får punkt 13.

Dirigenten:

Kan vi få det skriftlig, så var det fint. Da var det Bjørn Hareide, og deretter Larsen.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg har fire punkter.

Det ene er spørsmålet om man skal søke dispensasjon enten fra bispedømmeråd eller fra biskop. Jeg vil ikke ha noen av dem, men jeg vil meget bestemt advare mot at biskopen skal gi dispensasjon i en slik forvaltningssak som dette. Her må det være enten/eller, altså dispensasjon til bispedømmeråd eller ikke. Men jeg vil ha adgang til melding til bispedømmerådet, og mitt forslag på litra A, siste setning i første avsnitt er jo derfor begrunnet med dette. Da får vi en oversikt - det er tilstrekkelig.

Så spørsmålet om det er nødvendig det forslag til vedtak som Helga Gitmark har kommet til med. Ser vi på forslag til vedtak C.3, så står det at "velgeren må avgi sin stemme ved personlig fremmøte på sted som er fastsatt av menighetsrådet". Nå leste jeg bevisst feil for, det står "steder", og der kan menighetsrådet bestemme at et valg skal kunne finne sted på en institusjon. Så Gitmarks anliggende mener jeg er fullt ut ivaretatt i så måte.

Det er en rettighet som man har til å kunne gi disse anledning til å gi sin stemme på slike steder.

Så en kommentar til spørsmålet om man skal endre regelen fra 14 til 18 år. Jeg synes det er en grei konsekvens av vår myndighetsalder. Når man skal gjøre det slik, kan det være greit. Takk.

Dirigenten:

Takk. Værsgod, det var Larsen og deretter Bakkevig.

Oddvar Larsen:

Dirigent. Ja, det gjelder punkt 12 og mitt forslag. Jeg glemte det i sted, og beklager det. Det er klart at det kan diskuteres juridisk akkurat det der, men når jeg ser på funksjonshemming så tenker jeg også på psykisk utviklingshemmede. De har jo fulle borgerlige rettigheter, og de er også medlemmer av Den norske kirke og kan da avgi valg ut fra sitt medlemskap, og jeg føler det kanskje litt trygt hvis man får en myndig person som da kan bistå.

Dirigenten:

Takk. Neste taler var Bakkevig, deretter Kartveit. Så er det Gitmark på talerlisten.

Ludvig Johan Bakkevig:

Det var bare dette forslaget om at biskopen skulle kunne gi dispensasjon. Jeg vil fraråde at man går inn for det, da blander man forvaltning og andre ting her. Takk.

Dirigenten:

Takk. Kartveit, og deretter Helga Gitmark.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Kort og greit; eg trekker gjerne mitt forslag til punkt A til fordel for Hareide sitt forslag. Derimot er eg ikkje einig med Hareide om at Helga Gitmark sitt forslag ikkje bør bli vedtatt. Eg meiner at vi må ha det med, og nå kan det hende det er pedagogen som snakkar mot juristen, om ikkje anna så i alle fall for å gi sokneråda den ide at det går an å gjere slik. Takk.

Dirigenten:

Takk. Det var Helga Gitmark, og deretter Fisknes.

Helga Gitmark:

Dirigent. Det er ikke bare for å gi soknerådene beskjed om at det kan gjøres slik, men at det bør gjøres slik. Det er spørsmål om en presisering, og det er klart at det gis adgang her. Men her er Kirkemøtet samlet for å gi sitt syn på hvordan det bør være, og etter mitt syn er det et veldig viktig anliggende, for ikke å utelukke noe menighetslem som gjerne vil være med og stemme. Så jeg er veldig glad for den oppslutning som er gitt, stort sett. Takk.

Dirigenten:

Takk. Så var det Fisknes. Trond Dahlen har levert et forslag. Det er greit om du kan komme og redegjøre litt for det.

Ole Herman Fisknes:

Det er rettsregler man vedtar nå, og jeg er redd Helga Gitmarks forslag går ut på å blande sammen gode råd til menighetsrådet og det å gi rettsregler, regler som gir velgerne rettigheter og plikter. Jeg synes Helga Gitmarks anliggende er noe som bør komme inn i en veiledning til menighetsrådene, for punkt 3 er utformet nettopp med tanke på at man skal kunne legge stemmemuligheten til rette ved institusjoner. I forarbeidene har man nettopp tenkt på å utforme regelen slik at den fanger opp også slike tilfeller.

Det andre punktet jeg ville nevne var dette med 18-årsgrensen. Det er ikke slik at det har noe i og for seg med myndighetsalder å gjøre dette - det skal jo være en faktisk hjelp til de funksjonshemmede, altså et faktisk bud eller hva man vil kalle det. Men det er ikke noe i veien for at man bruker 18-årsgrensen hvis man synes det er så ansvarsfullt dette her, men regelen som er fore-

slått er jo tatt direkte ut av kommunevalgloven, og der greier man seg med 14 år. I kirkelig sammenheng er vel ikke dette så mye viktigere, så det har ikke noe i og for seg med myndighetsalder å gjøre.

Dirigenten:

Takk. Nå går vi ut fra at de forslag som skal fremsettes er kommet, og vi ber om å få sette strek. Hvis noen nå vil ha ordet ber vi om at det blir melding om det under Trond Dahlen's innlegg, og deretter har vi Gitmark. Det er siste taler som er inntegnet. Værsgod.

Trond Dahlen:

Jeg er som de fleste av dere vet helt fersk i denne sammenhengen her, men jeg er organist - det vet dere nå - og jeg har spilt flere somrer på krematoriet her i byen og fulgt prosessen fra seremonien over til vi har urnen i hånden. Og det som skjer når det gjelder forhåndsstemmer, alle punktene frem til punkt 10, synes jeg virker like sikkert som det er på krematoriet; at innholdet er det som skal være i urnen. Og urnen er nettopp det momentet som jeg vil ta frem når det gjelder punkt 10, fordi det står at dette utstyret som da er blitt så nøye kontrollert, skal sendes i riktige konvolutter til vedkommende valgstyreformann. Jeg vet ikke riktig hva dette "sendes på betryggende måte" betyr, om det skal sendes i Postverket eller om det skal kjøres med bil fra Alta til Kautokeino eller hvor det er, så jeg har altså nytt forslag til punkt 10: "Stemmeholderen fører liste over de velgere som avgir stemme hos stemmeholderen, og oppbevarer omslagskonvoluttene i forseglet urne til valgopptelling skal finne sted."

Dirigenten:

Ja, Trond Dahlen har selv referert det forslaget som han framsatte til punkt 10. Så var det Helga Gitmark. Og strek er satt. Ingen nye har meldt seg.

Helga Gitmark:

Igjen er det ikke pedagogen, men lekmannen mot juristen - og det er Fisknes denne gang. Jeg er klar over at det kanskje kan virke litt utidig at en blander inn ønskemål her og i lovverket, men når jeg har savnet en passus om forhåndsstemmegivning på institusjoner, så er det ikke minst fordi det er de som gjelder for vanlig stemmegivning i forhåndsstemmegivning i samfunnet ellers. Og hvis ikke det stemmer Fisknes, så må du korrigere meg, og jeg synes det er veldig viktig at det kommer frem her, og jeg kan gjerne endre mitt forslag til å si "bør" istedetfor "må", men lenger vil jeg ikke gå.

Dirigenten:

Takk. Da er debatten avsluttet og vi går til avstemning. Dirigenten foreslår at vi går punkt for punkt og arbeider oss nedover, og at vi da får inn etter hvert klargjøring

av om de endringsforslag som er kommet får tilslutning. Vi er altså på side 2, midt på siden, i: Forslag til vedtak.

Det foreslås at vi først stemmer over første punktum i punkt A: "Kirkemøtet fastsetter menighetsrådsvalget 1985 til 13. og 20. oktober."

Dirigenten foreslår at dette tas opp til votering først. Det er ingen innvendinger. De som stemmer for dette forholder seg i ro, de som stemmer mot viser stemmetegn. Det stemmes. Vi begynner med enstemmighet.

Så var det neste: "Dersom menighetsrådet finner at det er vesentlige ulemper ved å avholde valg på de fastsatte dagene, kan bispedømmerådet gi dispensasjon etter søknad." Der foreslås følgende endring fra Hareide: "Dersom menighetsrådet finner at det er vesentlige ulemper ved å avholde valg på de fastsatte dagene, kan valg avholdes på to andre påfølgende søndager, dersom melding om dette gis til bispedømmerådet."

Dirigenten foreslår at Hareides forslag settes under avstemning først, for å få klargjort om det er flertall for det. De som stemmer for Hareides forslag forholder seg i ro, og de som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det forslaget er tydeligvis falt. Vi har kontravotering på det: De som stemmer for Hareides forslag viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Forslaget er falt med 40 mot 33 stemmer. Dirigenten undres om det da er noen som har unnlatt å avgi stemme. Norum ble ikke telt med og vi har noen fravær. Ihvertfall er differansen såvidt klar, for vi har noen fravær, at det ikke ble flertall.

Dermed går vi til avstemning på det som er det opprinnelige forslaget, altså komiteens forslag: "Dersom menighetsrådet finner at det er vesentlige ulemper ved å avholde valg på de fastsatte dagene, kan bispedømmerådet gi dispensasjon etter søknad." De som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Så videre på samme punkt A: "Kirkemøtet mener at en bør hørte erfaringer med gjennomføringen av valget 1985 før Kirkemøtet vedtar varige ordninger for valgdager." De som er uenige i det avsnittet viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig.

Dernest følger punkt B: "Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide med en saksvarende forberedelse av menighetsrådsvalget 1985." De som stemmer mot det avsnittet, litra B, viser det ved stemmetegn. Det er enstemmig vedtatt.

Så kommer vi til punkt C: "Kirkemøtet fastsetter følgende regler for forhåndsstemmegivning ved menighetsrådsvalg."

Dirigenten antar at det er ingen som stemmer mot den ingressen til punkt C. Men derimot kan det være visse problemer med punkt E. Det er foreslått fra Kristian Stendahl at ordet "begrunnet" går ut slik at setningen fra bisetningen der lyder; "når velgeren gir erklæring om at han/hun vil være hindret fra å møte personlig på valgtinget". De som stemmer for at ordet "begrunnet" skal tas ut, de forholder seg i ro, og de som er mot viser det med stemmetegn. Her stemmes. De som er mot at det skal tas ut, de som er mot Kristian Stendahls forslag, viser det med stemmetegn. Det er vedtatt. Ordet "begrunnet" strykes.

Kan vi da for sikkerhets skyld sette punkt 1 under endelig avstemning. Er det noen som stemmer mot punkt 1, når ordet "begrunnet" er tatt ut? Det stemmes. Det er enstemmig.

Punkt 2 foreligger ingen endringsforslag til. De som måtte være mot punkt 2 slik det foreligger, de viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig.

Punkt 3: Der foreligger intet forslag til forandring i det som står, og vi setter det under avstemning først. Dirigenten går ut fra at det ikke er nødvendig å referere det. De som er enige i punkt 3 slik det står, eventuelt med tillegg, det får vi komme tilbake til, de forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Så foreligger følgende forslag fra Helga Gitmark om tilføyelse: "Det bør legges til rette for forhånds-stemmegivning på de institusjoner som geografisk sokner til den enkelte menighet." Det stemmes over dette forslaget. De som er enige i det forholder seg i ro, og de som er mot viser det med stemmetegn. Her stemmes. Det er 21 stemmer mot, og for sikkerhets skyld ber vi om kontravotering. De som er for tilføyelsen viser det ved stemmetegn. Det er klart at tilføyelsen er vedtatt.

Så er vi på side 3. Såvidt dirigenten kan se er det ingen forslag til forandring på punktene 4, 5, 6, 7, 8, og dirigenten foreslår at vi tar de under ett. Ingen har ytret seg mot det. Det stemmes. De som er enige i punktene 4, 5, 6, 7, 8 slik de foreligger, de forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Så til punkt 9. Det foreligger en forandring fra Kristian Stendahl i 3. siste linje, nemlig at ordet "begrunnet" går ut. De som er enige i at ordet "begrunnet" skal gå ut de forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt. Det er vel en nødvendig konsekvens at det som før er vedtatt. Og dermed antar dirigenten at punkt 9 er enstemmig vedtatt.

I punkt 10 foreligger et endringsforslag fra Trond Dahlen sålydende: "Stemmemottakeren fører liste over de velgere som avgir stemme hos stemmemottakeren og oppbevarer omslagskonvoluttene i forseglede urne til valgopptelling skal finne sted." Dette forslaget tas opp til avstemning.

De som er enige i det forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det forslaget er tydelig falt.

Så tar vi opp komiteens forslag til punkt 10. De som er enige i det forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Til punkt 11 foreligger ingen endringsforslag, det tas opp til votering. De som er enige forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Til punkt 12 foreligger tre endringsforslag. Først til første avsnitt i punkt 2: Det har vi vel forsåvidt etter dirigentens mening blitt enige om. Ingen har noen innvending imot at "n" strykes, så det kommer til å stå "velgere" slik som Kartveit foreslo.

Dernest foreligger et forslag fra Oddvar Larsen om å bytte ut 14 år med 18 år. Dirigenten tar det opp til avstemning. De som er enige i at det skal hete 18 år forholder seg i ro. De som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Ja, forslaget er falt.

Så foreligger et redigeringsforslag. Kan vi først få avgjort innholdet og deretter redigeringen. Her er foreslått: "Valgagitasjon er ikke tillatt i det rom der stemmeavgivningen foregår og i tilstøtende rom." Altså, nummereringen er ikke tatt med. Er det noen som er uenige i den formuleringen, så vis det ved stemmetegn. Det er det ikke. Det er enstemmig vedtatt.

Er det noen som ønsker å stemme mot resten av avsnittet - det som står som nummer 12 - med de endringer som er vedtatt, altså "velgere som på grunn av funksjonshemning" og så videre, og "som er fylt 14 år, denne person kan også skrive under" og så videre. De som ønsker å stemme mot den formulering, de viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Så til redigeringen. Det er foreslått fra Ruth Aanstad at punkt 12 blir det siste avsnitt - som begynner med "velgere som på grunn av" og at "valgagitasjon er ikke tillatt" og så videre, det punktet settes opp som et punkt 13. De som er enig i den omredigeringen forholder seg i ro, de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt. Og dermed skulle vi være ved veis ende når det gjelder sak 18.

SAK KM 22/84: KIRKENS DÅPSOPPLÆRING

Vi går over på sak 22: Kirkens dåpsopplæring. Denne er behandlet i komite 4 og saksordfører er komiteformann Berit Tversland, og vi gir ordet til henne. Værsgod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Berit Tversland:

Dirigent. Aller først vil jeg få lov til å gi en liten anbefaling om måten saken skal behandles på. Det er en orienteringssak, og vi ønsker ikke å gå i detaljdrøftelse omkring dåpsopplæringen i dag. Vi ønsker derfor heller ikke å gå inn i det grunnlagsdokumentet som var lagt ved i sakspapirene, dokument 22.2, men en drøftelse av de store linjer. Denne saken var en stor og viktig sak på BF for to år siden, og vi finner det derfor riktig å gi en kort muntlig orientering først om hva som har skjedd siden den gang. Det henvises da til saksdokumentet side 3. Der er det en kort orientering om hva som har skjedd siden BF -82, og nærmere kommentarer til de enkelte punkter der.

Kort etter BF ble der opprettet et Kirkens Dåpsopplæringsutvalg som trådte i funksjon på våren for halvannet år siden nå. Den første oppgaven Dåpsopplæringsutvalget hadde var å bearbeide og følge opp høringsuttalelsene til "Dåpspraksis og dåpsopplæring i Den norske kirke". Disse høringsuttalelsene ble så samlet i et kort hefte, og etter at det var skjedd opplevde vi en periode med sterk stillstand i arbeidet. Vi stilte med en halv sekretær og hadde ingen muligheter for å komme videre, og brukte nok en viss tid på bare å lete etter mulige arbeidsformer. Resultatet av den leteperioden ble en helt ny type samarbeid, nemlig mellom Kirkerådet, IKO og Hjemmenes Dåpsring.

Det har vært en unik erfaring i vår kirke og i denne sammenheng å få lov til å gå inn i et så konkret samarbeid som dette har vært. Det har vært ansatt en halv sekretær fra IKO, konfirmasjonskonsulenten har vært frigitt for å jobbe på heltid, og vi har hatt minst en heltidsansatt fra Hjemmenes Dåpsring til å jobbe tett sammen - daglig nesten - med å utarbeide en planskisse for dåpsopplæringen, og jeg synes dette er en anledning til også spesielt å takke Hjemmenes Dåpsring for den store innsats de har gjort på dette området. Uten deres hjelp, uten at de hadde stilt kontorlokale til disposisjon, hadde dette arbeidet vært mye vanskeligere.

Fred Riktor er til stede her, og jeg vil uttrykke vår varmeste takk for all den hjelp Hjemmenes Dåpsring har gitt oss, både praktisk og ved at de har stilt så store ressurser til disposisjon.

Dernest har vi forberedt et fireårig forsøksprosjekt for "Plan om dåpsopplæringen". Det er skissert i dokumentet her, og jeg kommer ikke nærmere inn på det i denne forbindelse.

Som punkt E står det styrking av samarbeidet med de frivillige kristelige organisasjonene, og det har skjedd på ulike plan. Vi har hatt en stor konsultasjon den 11. september i høst. Det var veldig mange representanter til stede. Det var et positivt og fint møte, og med en god samarbeidsvilje på det praktiske plan. I tillegg til det har vi hatt mange andre kontaktmøter og høringer med organisasjoner og institusjoner.

Vi har vært i en nær kontakt med særlig organisasjonene i denne utviklingsfasen, og det har vært av stor og viktig betydning.

Så gjelder det dagens situasjon. Den første delen av planutkastet er nå ferdig og skal sendes ut til første runde i midten av desember. Dermed er arbeidet i denne treenigheten av IKO, Hjemmenes Dåpsring og Kirkerådet, slutt. Vi sitter da i Dåpsopplæringsutvalget igjen med en halv sekretær og en ferdig utarbeidet plan for forsøk, og masse arbeid som skal utføres på sekretariatsplan i Dåpsopplæringsutvalget. Jeg har bare lyst, før vi går inn på innstillingen, å si at med en bemanning på en halv sekretær vil det si det samme som at arbeidet totalt stopper opp. Vi kan muligens drive det noen få måneder og få ut til en slags høring det planutkastet som nå er her, og på frivillig basis har vi muligheten for kanskje å bearbeide noe av dette stoffet. Men det vil i realiteten bety en total stillstand.

Det vi ville ha ønsket å gjøre var å fortsette med utarbeidelse av planutkastet, vi ville ha fortsatt med å utprøve utkast og modeller i et forsøk i menighetene, vi ville gjerne ha kartlagt behovet for ressurser både på personell- og materiellsiden, og vi ville gjerne allerede nå ha startet et informasjons/motiveringsarbeid i menighetene.

I menighetene er det veldig store forventninger ute og går når det gjelder denne dåpsplanen, det har vi fått svært mange forsikringer om. Og vi ville ønsket oss en rolig utprøvingsperiode av planskissen, slik at resultatet kunne ha blitt best mulig for det som skal legges fram. Men hvem som da skal utarbeide videre denne skissen, og hvem som skal gjennomføre dette forsøket, det er et av våre store anliggender i denne forbindelse.

Arbeidet ligger nå til rette for at vi virkelig kunne gå sterkt ut og komme i gang med et veldig viktig arbeid.

I vår kirke er vi avhengig av vår kommende generasjon når det gjelder kirkens fremtid, og jeg vil legge dette møtet sterkt på hjertet at i denne saken har vi kanskje vår viktigste vei å gå når det gjelder styrking av det synkende dåpstall også. Ved at vi gir dåpsopplæringen en helt annen kvalitet, vil vi kunne motarbeide den tendens som er så sterk i tiden når det gjelder et synkende dåpstall. Jeg tror at saken slik den står nå har veldig gode fremtidsmuligheter, og jeg vil gjerne at vi skal lese innstillingen med tanke på dette.

Premisser:

Komiteen har drøftet innstillingen om "Kirkens dåpsopplæring" og vil med anerkjennelse gi sin tilslutning til denne. Her gis det muligheter for konkret og praktisk hjelp til menighetene i deres arbeid for å virkeliggjøre visjonen om en forsvarlig dåpsopplæring.

Komiteen vil uttrykke glede over arbeidet for å utvikle en samlet plan for dåpsopplæringen. Det er behov for en grunnstamme i kirkens dåpsopplæring som er relativt ensartet i de ulike menighetene, samtidig som det gis rikelig rom for lokale tradisjoner og arbeidsformer. Dåpen er grunnleggende for alt kristenliv. For kirken er det av avgjørende betydning at dåpen følges opp med en opplæring i kristen tro og kristent liv. Som døpende kirke har vi tatt på oss en forpliktelse til å gi et hvert døpt barn den opplæring det har rett til, samtidig som vi har et ansvar for alle barn. Dette utfordrer oss som kirke til å arbeide for økte ressurser til den enkelte menighet og til arbeidet regionalt og sentralt, til å arbeide for en plan som er fleksibel og som tar hensyn til ulike lokale forutsetninger og ressurser, til å utnytte mulighetene for et fruktbart samspill og samarbeid mellom ulike arbeidslag i kirken.

Komiteen er glad for at de frivillige kristelige organisasjoner er trukket aktivt inn i arbeidet fra begynnelsen av, både gjennom Kirkens Dåpsopplæringsutvalg og ved høringen om planarbeidet høsten 1984. Spesielt gledelig er det nære samarbeid som er kommet i stand mellom IKO, Kirkerådet og Hjemmenes Dåpsring. Det er disse tre som sammen utarbeider planutkast for de enkelte aldersgruppene fra 0-15 år.

For det videre arbeid vil komiteen spesielt understreke:

Hjemmenes betydning: Kontakt med hjemmene er av største betydning. Det familiepedagogiske arbeid vil bli en hovedsak i kirkens dåpsopplæring. Her ligger det til rette for et positivt samarbeid mellom den lokale menighet, det frivillige organisasjonsarbeid, IKO og Hjemmenes Dåpsring.

Samarbeid med skolen: Arbeidet med kirkens dåpsopplæring kan åpne nye muligheter for samarbeidet med skolen.

Nærmiljøtenkningen vil være et viktig forankringspunkt for dette samarbeidet. Den reviderte Mønsterplan vil også være en utfordring for det lokale menighetsråd når de ulike fagplaner skal tilpasses lokalt.

Tjenesteperspektivet: Innstillingen legger med rette vekt på både kunnskapssiden og opplevelsessiden ved kirkens dåpsopplæring. Samtidig ønsker komiteen å presisere at kunnskap, holdning og opplevelse sammen med handling utgjør et hele som blant annet kommer til uttrykk gjennom tjenesteoppgaver.

Samarbeid med organisasjonene: De positive erfaringer fra kontakten med de frivillige kristelige organisasjonene må følges opp i løpet av forsøksperioden.

Forsøksvirksomhet og ressurser: Skal norske menigheter få en fleksibel plan som samtidig har en fast grunnstruktur, vil det være nødvendig å prøve ut et planutkast for å fastsette både dåpsopplæringens innhold og behov for økonomi, materiell og øvrige ressurser.

Komiteen vil anbefale at det blir lagt til rette for det forsøksprosjekt som er foreslått av Kirkens Dåpsopplæringsutvalg. Konkret vil det si en ansettelse av heltids prosjektleder, og midler til å gjennomføre et forsøk som kan dekke ulike menighetstyper med god geografisk bredde.

Voksenundervisning og medarbeiderfostring: Dåpsopplæring berører flere enn barn og unge. Den kirkelige voksenundervisning kan bli en viktig faktor i menighetenes medarbeiderfostring. Menighetene har forventninger til det arbeid som nå er i gang. Komiteen mener at forventningene kan innfris dersom arbeidet får anledning til å fortsette etter de retningslinjer som er trukket opp i innstillingen. Dette er imidlertid avhengig av en styrking av personellsiden både i Kirkens Dåpsopplæringsutvalg og med tanke på utvalgets planlagte forsøksvirksomhet.

Komiteen vil derfor fremlegge følgende innstilling til vedtak:

Her er det to rettelser som jeg ber dere føre opp fra komiteens side: I punkt 1 skal "i hovedsak" strykes. På punkt 2, 3. linje, der skal det ikke stå "sekretariatsoppgaver" men "sekretariatsfunksjoner".

Da lyder vedtaket som følger:

1. Kirkemøtet gir sin tilslutning til innstillingen om kirkens dåpsopplæring.
2. Kirkemøtet prioriterer arbeidet med å styrke dåpsopplæringen økonomisk ved styrking av sekretariatsfunksjoner for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg og ved midler til det planlagte forsøksprogram.
3. Kirkemøtet henstiller til de statlige kirkelige myndigheter å øke bevilgningen til Kirkerådets virksomhet med sikte på en styrking av kirkens dåpsopplæring.

Et lite punkt om prioritering. Siden den måten pengene blir bevilget på til Kirkerådet er ved en rammebevilgning, så vil det si på det siste punkt at ved en øket rammebevilgning ønsker en at dåpsopplæringen skal bli prioritert.

Dirigenten:

Takk. Denne saken er lagt fram som en orienteringssak, og det skal ikke tas stilling til saken som sådan. Da måtte vi ha mulighet for lang debatt. Men der er gitt noen retningslinjer i forslaget til vedtak som det må gis anledning til korte kommentarer til. Vi ber om at de da blir korte, og håper at en unngår å gå inn på selve saken som vi jo alle er enige om er veldig viktig. Vær så god, det var Bergan først, og dernest Lislerud.

Halvor Bergan:

Dirigent. Jeg fikk anledning til å være biskopenes representant på representantskapsmøtet for IKO som ble holdt for ikke så lenge siden, og det var et ualminnelig interessant og fint møte. I tilslutning til det foregikk også stiftelsen av Hjemmenes Dåpsring.

Når det gjelder det som saksordføreren har fremført her om den kritiske situasjon som Dåpsopplæringsutvalget for tiden er i, hvor altså IKO stiller med en halv sekretær og selv har store økonomiske problemer, må en si at en skulle ønske at dette Kirkemøtet ville legge for dagen at det vil være med på en styrking av dette. Og det kan etter mitt skjønn foregå på den måten at en gir sin tilslutning til den innstilling til vedtak som her er gitt.

Jeg skulle ønske at det kom enda klarere fram at en allerede for neste år, altså for -85, burde be om en ekstra bevilgning til styrking av sekretærfunksjonen. For det er ikke mulig å få det inn på budsjettet nå, det er allerede ferdig som vi vet, og det som vi eventuelt kommer med som en henstilling her, det gjelder budsjettet

for -86. Også der må det handles raskt for å få en økning av Kirkerådets budsjett når det gjelder akkurat det som en her tar sikte på.

Jeg er enig i de to første punktene, men når det gjelder det tredje punktet så synes jeg det er for svakt hvor det står at "Kirkemøtet henstiller" og så videre.

Jeg ville heller forme det på den måten at "Kirkemøtet gir Kirkerådet i oppdrag å søke om økning av bevilgningen på statsbudsjettet til Kirkemøtets/Kirkerådets virksomhet, med sikte på en styrking av Kirkens Dåpsopplæring", og hekte på et punkt: "For 1985 søkes det om ekstra bevilgning fra statsbudsjettet for å styrke sekretærfunksjonen for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg."

Dirigenten:

Takk. Dirigenten er gjort kjent med at Ytrehorn akter å komme med et forslag til punkt 3, et tillegg, og undres om disse to kan sammenarbeides noe. En antar at de går noenlunde i samme retning. Det var Lislerud og deretter Ytrehorn, og dirigenten ber om at de som har tenkt å ta ordet gjør det snarest mulig uten absolutt å sette strek før vi får konkret forslag lagt fram. Værsgod.

Gunnar Lislerud:

Dirigent. Det er en glede å følge med i dette arbeidet med Dåpsopplæringsutvalget og at man nå er kommet på en så god glid i arbeidet. Lenge var det jo et problem at man ikke hadde midler slik at man kunne ha den nødvendige sekretærhjelp, og dette med planutkastene sto i stå. Det var jo faktisk slik på et visst tidspunkt at Hjemmenes Dåpsring marsjerte frem i et slikt tempo at Dåpsopplæringsutvalget faktisk hadde store vanskeligheter med å følge med. Vi må sørge for at vi henger sammen slik at ikke Hjemmenes Dåpsring rykker frem i et slikt tempo og legger planer slik at Dåpsopplæringsutvalget bare blir hengende etter.

Derfor er det jo en stor glede at vi nå har fått dette samarbeidet mellom IKO, Hjemmenes Dåpsring og Dåpsopplæringsutvalget, men det betyr at den økonomiske stønad må gis til Dåpsopplæringsutvalget.

For det andre så uttrykker jeg min glede over dette samarbeidet som her er antydnet med organisasjonene, og ikke minst når det gjelder miljør siden, altså ikke bare kunnskapssiden. Det skal vi ta hensyn til, men denne kunnskapsformidling må skje i kirkens rom. Men det betyr jo at organisasjonene pr. i dag dog ikke makter å omfatte iallfall mer enn opptil 10% av de døpte, og hva vil vår døpende kirke gjøre med de 90%? Det er jo åpenbart at her må det legges planer - og ikke bare planer, men det må sørges for midler slik at menighetene kan gå inn i denne oppgaven.

Skolene er nevnt, og her tror jeg at vi må gjøre hva vi kan for å følge med, slik at vi kan styrke samarbeidet med skolene. Når planene er der, og de kommer, hvordan vil menighetene makte å gjennomføre dette? Det er det store spørsmål og det er ikke bare et spørsmål om penger, men også et spørsmål om mennesker som skal ta opp disse oppgavene. Takk.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten ber om å få sette taletid til to minutter siden det er en orienteringssak det gjelder. Har noen innvendinger mot det? Det har ikke skjedd. Ulltveit-Moe har kanskje innvendinger. Gjaldt det dagsordenen?

Vi har følgende på talerlisten nå: Ytrehorn kan gjøre seg klar, dernest Trømborg, Kartveit, Grønstad, Kjos, Haugaasen, Ulltveit-Moe og Kjølås, og dirigenten ber om tilslutning til å sette strek når Ytrehorn nå har redegjort for sitt forslag. Vårsågod, Ytrehorn og dernest Trømborg.

Jon Ytrehorn:

Dirigent. Mangelen på ei forsvarleg dåpsopplæring er vel framleis det største verkesår vi har i vår kyrkje. Og det å sikre ei forsvarleg dåpsopplæring har å gjere med å sikre vår framtid som folkekyrkje.

Vi er i dag inne i eit veldig godt og lovande spor når det gjeld arbeidet med dåpsopplæringa, ved det positive samarbeid som er etablert i kyrkja sitt Dåpsopplæringsutval mellom IKO og Kyrkjerådet; som og bispekollegiet står bak; på den måten som og organisasjonane er inkludert i dette med det tiltak som Hjemmenes Dåpsring har kome i gang med, og det fire-års forsøksprosjektet som er i gang. Både som far, som kateket i ein lokal-kyrkjelyd, som medlem av bispedømerådet og Kyrkjemøtet, og som tidlegere IKO-arbeidar, har eg glede over den utvikling som skjer og forventning til det som skal kome.

Eg kan vel seie at det finst knapt eit tiltak eller eit oppdrag som har større oppslutting og semje på grunnplan i vår kyrkje enn nettopp dette med å styrke dåpsopplæringa. Eg vil gå inn under det i samarbeid med Bergan, i ynskjet om eit tilleggsforslag der innhaldet av dette vil vere at vi alt frå 1985 av ynskjer sterkare, rikare, bevilgning overført til arbeidet med Kirkens Dåpsopplæringsutval, og grunngjer det mellom anna med at etter den siste skulelov så er det tydeleg at av organa skule og kyrkje, så er det kyrkja som har fått hovudansvaret for dåpsopplæringa i kyrkjeleg forstand. Det ville vere uheldig, ja til og med uverdig, om IKO og/eller Kyrkjerådet måtte legge ned delar av sitt arbeid og avstå personell for å skaffe dei nødvendige ressursane som dette vil krevje.

Derfor vil eg gå inn for ei henstilling frå 1985 om dette som Bergen vil legge fram. Takk.

Dirigenten:

Tiden er ute. Det foreligger et forslag fra Bergen, med tilslutning av Ytrehorn. Altså et alternativ til punkt 3, går jeg ut fra: "Kirkemøtet gir Kirkerådet i oppdrag å søke om økning av bevilgningen på statsbudsjettet til Kirkemøtets/Kirkerådets virksomhet med sikte på en styrking av kirkens dåpsopplæring. For 1985 søkes det om ekstra bevilgning fra statsbudsjettet for å styrke sekretærfunksjonen for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg."

Dirigenten tillater seg å sette strek. Ingen forlanger ordet nå, og da ber dirigenten samtidig om at de som skal ha ordet er snille, såvidt mulig, å konsentrere seg om det vedtak som skal fattes, og ikke dåpsopplæringen i sin helhet. Det gjelder de som er på talerlisten; Trømborg, Kartveit, Grønstad, Kjos, Haugaasen, Ulltveit-Moe, Kjølås, Danielsen og Thor With. Vørsågod, Trømborg.

Øystein Trømborg:

Jeg ville så svært gjerne si mye godt om dette, men det skjønner jeg at jeg må avstå fra. Det er så viktig dette med dåpsopplæring, jeg tror kanskje det er den viktigste sak som vi har på vårt kart.

Jeg vil benytte anledningen til å uttrykke min uforbeholdne beundring for alle dem som har jobbet innenfor dette feltet i lange og mange år, uten å ha fått noe særlig oppmerksomhet for det, både frivillig og offisielt. Men jeg har et synspunkt; nemlig en viss engstelse for at de planene som nå etter hvert vil komme, krever for mye av den lokale menighet, både når det gjelder mannskapsressurser og økonomiske ressurser. Altså disse planene som vi venter på, de må kunne tilpasses de muligheter som den enkelte menighet har. Ellers er jeg redd for at de vil virke akkurat motsatt. Vi har fått mange planer, og planer kan virke fullstendig lammende hvis de ikke er realistiske og tilpasset de muligheter den enkelte menighet har.

Dirigenten:

Takk. Kartveit, og neste er Grønstad som frafaller. Takk for det. Du forstår meg rett. Da blir Kjos neste.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Eg vil gjerne slutte meg til den takk som er blitt uttrykt til dei som arbeidde med dette. Vi veit at mange av dei som har stått sentralt i det arbeidet finst i salen, både som komitemedlemmar og på annan måte. Uttrykket "de 4 millioner" var nemnt her tidlegare i dag. Her er plassen til å ta dei med, ikkje i den saka der det var nemnt, nemleg fordi basis for dette arbeidet må springe ut av det som låg i den saka vi da hadde framme,

sak 5, såvidt eg hugsar. Det har kome til uttrykk midt på side 1, der det er snakk om "forpliktelse" overfor dei døypte og ansvar for alle barn, altså også dei udøypte.

Det er sagt noe i den første 'stjernen' får eg seie, på side 1 om arbeidet for auka ressursar til den einskilde kyrkjelyd, til arbeid regionalt og sentralt. Eg ville gjerne at det skulle vere uttrykt i vedtaket og, ikkje berre at det er det sentrale arbeidet som skal styrkast. Alle er samde om det, men eg vil gjerne at vi og i tillegg skal få med det lokale, og vil derfor fremje følgjande forslag til endring i punkt 3: "Kirkemøtet henstiller til de statlige kirkelige myndigheter å øke bevilgningen til kirkens virksomhet med sikte på en styrking av dåpsopplæringen." Dette med bakgrunn i at det jo er meininga at kyrkja og skal disponere i større grad dei stillingar som blir løyvd, slik at kyrkja sjølv får styring med det og kan disponere dei slik kyrkja sjølv finn det høveleg. Takk.

Dirigenten:

Takk. Det er jo å forstå som et tredje alternativ til punkt 3, som en tredje endring. Takk. Da var neste Kjos, og så Haugaasen.

Per Kjos:

Dirigent. Siden dette er en orienteringssak så tar jeg meg den frihet å spørre komite-eller saksordføreren om de kan si noe mer konkret om forsøksvirksomheten. Er det mulighet for å si noe om økonomi? Er det mulig å si noe om menigheter som er utpekt? Er det mulig å si noe om bispedømmerådene skal inn i dette arbeidet?

Dirigenten:

Takk. Det var Haugaasen først, deretter Ulltveit-Moe og så Kjølås.

Ole Bjørn Haugaasen:

Jeg håper dere har oppdaget at kateketen har aktivisert seg her. Vi er så uærbødige å påstå at dette her er det viktigste feltet vi driver med i vår kirke i dag. Jeg vil gå inn for Bergans forslag, og si at det er på tide at staten tar sin oppgave alvorlig også på dette punkt. Vi er en statskirke, og styrking av undervisningssektoren generelt, det trengs. Skal vi nå ut til menighetene trenger vi ikke minst å få flere kateketstillinger opprettet. Skolen er viktig. Den reviderte Mønsterplanen var nevnt. Så vidt jeg har lest den og forstått den åpner den for et godt samarbeid mellom kirke og skole på lokalplanet, og det håper jeg blir fulgt opp.

Dirigenten:

Takk. Da var det Ulltveit-Moe og dernest Kjølås.

Johannes Ulltveit-Moe:

Det går på formalitetene. I henhold til det første punktet her så skal Kirkemøtet innbys til å gi sin tilslutning til en innstilling. Det har ikke skjedd tidligere under dette møtet i noen sak, og jeg kunne tenke meg å bare antyde at det ville være mulig å komme ut av denne situasjonen ved å si for eksempel: "Under henvisning til foreliggende dokumenter og komiteens innstilling, ønsker Kirkemøtet at arbeidet med å styrke dåpsopplæringen prioriteres og sikres nødvendige økonomiske og personellmessige ressurser, både for å kunne ivareta nødvendige sekretariatsfunksjoner for Dåpsopplæringsutvalget, og gjennomføre det planlagte forsøksprogram." Det vil da kunne gå inn istedetfor punkt 1 og 2.

Ellers har jeg konsultert med ekspedisjonssjefen i Departementet, som i likhet med meg betviler at det kan være mulig nå å få en ekstra bevilgning på statsbudsjettet for 1985. Komiteens innstilling er lagt frem på Stortingets bord, og man måtte i tilfelle gjøre noe helt ekstraordinært hvis man skulle få til en endring nå på dette tidspunkt.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten vil be Ulltveit-Moe å konferere med saksordføreren om det kan være mulig med en forandring fra komiteens side. Værsgod, Kjølås og dernest Danielsen.

Per Oskar Kjølås:

Dirigent. Det er veldig gledelig at vi nå har fått denne saken på bordet, og det er også gledelig på den måten at dåpsopplæringen nå skal legges opp med en viss grunnstamme i dåpsopplæringen og mulighet for lokale tradisjoner. Vi har gode erfaring med det, og vi har fått veldig mange familier og barn i tale på den måten at vi har bygd på de lokale tradisjoner, og ikke så mye på de mer eller mindre ferdigsydde opplegg som er kommet andre steder fra, men brukt det vi har kunnet og bygd på de lokale tradisjoner. Jeg mener at vi kan kjøre temmelig bestemt ut i denne saken, og henviser til Stortingets Kirke- og undervisningskomite av 1969 som mente at kirken nå selv må overta sin dåpsundervisning. Dette må vi nå presentere for Stortinget, og si at dette har dere sagt til kirken. Nå tar kirken dette alvorlig, og nå må også Stortinget ta dette alvorlig. Jeg vil så varmt som mulig støtte Bergans forslag om snarest mulig økte bevilgninger.

Jeg vil be Kartveit om å trekke sitt forslag. Jeg tror det vil ødelegge for denne saken. Nå må vi konsentrere oss om en ting, og det er Kirkens Dåpsopplæringsutvalg, og skaffe penger til det forsøksarbeid som der drives.

Dirigenten:

Takk. Vi ber Kartveit overveie det, så gir vi i mellom-tiden ordet til Danielsen som er siste innregnede taler.

Alfred Danielsen:

Samarbeidet med skolen er nevnt her, og la oss ta det som utgangspunkt for å vise hvor tragisk vi som kirke har forsømt oss. Vi har et så fantastisk viktig organ som IKO som i mange, mange år har kjempet med de saker som vi nå taler om.

Dette organet sulteforer vi slik at de ikke kan ansette konsulent i den viktige stilling som for eksempel har med skolen å gjøre. Det er skrikende behov, og jeg må få rope ut at tiden er i ferd med å løpe fra oss. Men la oss sørge for at dette organet, som vi bør uttrykke vår store takknemlighet for, får økonomi til å kunne utføre sitt store og viktige arbeid mens det ennå er tid.

Dirigenten:

Saksordfører, værsgod.

Berit Tversland:

Et par ganske korte saksopplysninger til spørsmål om forsøksprosjektet. Dere kan få se nærmere på utformingen av det, hvis dere er interessert. Når det gjelder økonomi er det søkt om en samlet bevilgning over 4 år på 964.000 kroner. Altså kr. 241.000 pr. år. Det skal dekke prosjektlederlønn, utgifter til materiell, til administrasjon, utgifter til høringer, kontakt med institusjoner, organisasjoner og honorarer; kr. 241.000 pr. år.

Forsøket er tenkt fordelt på en slik måte at vi kan gjennomføre både lokale og regionale forsøk, slik at det deles fortrinnsvis på et bispedømme nordpå, et sørpå og et omtrent midt på treet. Skal vi si det så vagt foreløpig. Vi har tenkt at forsøket skal skje i samarbeid med undervisningskonsulentene i bispedømmet. Og vi har tenkt å legge stor vekt på at forsøket skal gjennomføres både i ressurssterke og ressursvake menigheter, slik at vi kan få en god spredning der organisasjonene står sterkt og der de for eksempel står svakt. Men dette er nærmere nedfelt i selve forsøksbeskrivelsen. Så har komiteen funnet å kunne gå inn for Johannes Ulltveit-Moes forslag - det vil si at vi stryker punkt 1 og 2 og lar det bli et fellespunkt først, og så blir det da punkt 2 eventuelt, hvor komiteen vil gå inn for Bergans forslag.

Dirigenten:

Det vil si at det i virkeligheten foreligger bare ett konkret forslag, siden Ulltveit-Moe ikke har forslagsrett. Men komiteen gjør det til sitt og går samtidig over på Bergans forslag til et andre punkt. Da må vi be om å få det forslaget hit.

Så foreligger det et endringsforslag fra Gunnar Kartveit. Det blir noe vanskelig da, siden det du vil forandre ikke foreligger lenger. Hva gjør man så? Ser du mulighet for å trekke det? Siden saken har utviklet seg slik, noe Kartveit naturligvis ikke kunne noe for, lar vi han få et minutt til å se på selve forslaget.

Gunnar Kartveit:

Det er ingen problem å innarbeide det forslaget som Bergen har gitt - at i staden for der han seier "Kirkemøtets/Kirkerådets virksomhet", at eg utvider det til "kirkens virksomhet" - ikkje avgrensar det til institusjonane. Det er ingen motsetnad meiner eg, men ei utviding - slik at kyrkja sjølv kan bestemme.

Dirigenten:

Kartveit kom med sitt forslag etter at strek var satt, men dirigenten vil foreslå at han får anledning til å sette frem et forslag vi kan stemme over. Er det noen innvendinger mot det? Det er det ikke. Da foreligger det et forslag med denne endringen, og dirigenten foreslår at vi nå går til avstemning og debatten anses avsluttet.

Først stemmer vi over Kartveits forslag til formulering, altså slik at Kirkemøtet/Kirkerådet erstattes med kirken, altså "kirkens virksomhet". Er det enighet om en slik fremgangsmåte? Ingen har ytret seg mot det. Da settes Kartveits formulering frem til votering. De som er enige i at det skal stå "kirkens virksomhet" forholder seg i ro, og de som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er falt.

Ønsker noen av vi skal referere det forslag som nå foreligger? Det må vi nok. Det er punkt 1:

Under henvisning til foreliggende dokumenter og komiteens innstilling ønsker Kirkemøtet at arbeidet med å styrke dåpsopplæringen prioriteres og sikres nødvendige økonomiske og personellmessige ressurser, både for å kunne ivareta nødvendige sekretariatsfunksjoner for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg, og gjennomføre det planlagte forsøksprogram.

Det var punkt 1. Så over på punkt 2, Bergans forslag som komiteen også har gjort til sitt:

Kirkemøtet gir Kirkerådet i oppdrag å søke om økning av bevilgningen fra statsbudsjettet til Kirkemøtets/Kirkerådets virksomhet med sikte på en styrking av Kirkens Dåpsopplæring.

For 1985 søkes det om ekstra bevilgning på Statsbudsjettet for å styrke sekretærfunksjonen for Kirkens Dåpsopplæringsutvalg.

Det var det eneste forslag som foreligger. Er det noen bemerkning til at vi nå går til avstemning på det? Det er det ikke, og vi tar det opp til votering. De som er enige forholder seg i ro, og de som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det var enstemmig vedtatt.

SAK KM 26/84: SAMFUNNET SITT VERDIGRUNNLAG

Da går vi over på sak 26: Samfunnets verdigrunnlag. Den saken har alle her vært med å behandle på Landsmøtet nylig. Det er komite 1 som har den, og det er Øyvind Øy som er saksordfører. Vi ber ham legge frem saken.

KOMITEENS INNSTILLING

Øyvind Øy:

Dirigent. Det er altså innstilling frå komite 1, og det er sak 26/84: Samfunnet sitt verdigrunnlag.

Alle medlemene i komiteen har tatt del i handsaminga av saka. Bjørn Hareide var ikkje til stades ved første handsaming av saka. Helga Gitmark og Bodil Stenslet var ikkje til stades ved siste handsaming.

Uttalen frå Det frivillige kyrkjelege landsmøte 23.- 25. november 1984 hadde i punkt 5 slik ordlyd:

Landsmøtet oversender "Verdiboka" og uttalen frå Landsrådet til Kyrkjemøtet.

Komite 1 har på grunnlag av den oversendte uttalen "Verdigrunnlaget for samfunnet" og moment frå drøftinga på Landsmøtet drøfta kva Kyrkjemøtet kan gjere for å føre vidare arbeidet med "Verdiboka". Eit mindretall i komiteen fremja fylgjande forslag i tilknytting til punkt 3 i vedtaket nedanfor:

- A. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet legge til rette for eit vidare arbeid med verdispørsmål med tanke på ei drøfting av spørsmåla på førstkomande Kyrkjemøte.

Forslaget vart nedstemt i komiteen. Eit mindretall i komiteen fremja fylgjande forslag i tilknytting til punkt 3 i vedtaket nedanfor, og det har da fått bokstav B.

- B. Kyrkjemøtet ber om ei melding til møtet i 1985 om kva som har skjedd med denne saka.

Forslaget vart nedstemt i komiteen.

Så er det framlegg til vedtak:

1. Kyrkjemøtet har med takk motteke "Verdiboka" som er utarbeidd etter initiativ frå Det frivillige kyrkjelege landsråd saman med uttalen frå Landsrådet og frå Det frivillige kyrkjelege landsmøtet.
2. "Verdiboka" aktualiserer spørsmål og problemstillingar som står sentralt i vårt samfunn i dag. Den einskilde samfunnsborgar treng støtte og rettleiing for å sjå kva verdiar som må vernast om, og sjå kva konsekvensar det får for avgjerder som vert tekne.

I forkynning, undervisning, diakoni og i den offentlege debatt må kyrkja og den einskilde kristne arbeide for at forpliktande verdiar som har sitt grunnlag i kristen skapartru, får gjennomslagskraft i samfunnet.
3. Arbeidet med verdispørsmål bør vere ein integrert del av arbeidet i ulike samanhengar i Kyrkjerådet og dei fagutval som er oppnemnde med tanke på slike spørsmål, til dømes Sosial-etisk Utval.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten vil først høre om det er noen fra mindretallet som ønsker ordet for å legge frem sitt syn. Værsgod Stenslet.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Beklageligvis var jeg ikke til stede i komiteen under den endelige behandlingen av denne saken, og det skyldtes nok en kommunikasjonssvikt. Hadde jeg vært klar over at komiteen i den kveldstimen de satte av til komitemøte i går kveld skulle behandle denne saken, ville jeg nok ha prioritert mine disponeringer annerledes - bare dette innledningsvis.

Så til selve saken slik den nå foreligger. Det siste frivillige Landsmøte talte varmt om tilliten til det kommende Kirkemøte; tryggheten ved å overlate arven til arvingene. Nå må vi vise oss denne tilliten verdig. Forslaget til vedtak, slik det er utformet, fanger etter mitt syn ikke opp de signaler som ble gitt på Landsmøtet, nemlig at arbeidet med verdispørsmål måtte prioriteres høyt på Kirkemøtets arbeidsprogram.

I punkt 4 i den uttalelsen som ble vedtatt står det at "Landsmøtet vil på same måte som Landsrådet sterkt understreke kyrkja sitt ansvar for samfunnet sitt verdigrunnlag. I forkynning, undervisning, diakoni og i

den offentlege debatt, bør kyrkja arbeide for at grunnleggande kristne verdiar får gjennomslagskraft i samfunnet."

Det ble i denne uttalelsen som ble vedtatt ikke gitt noe direktiv til Kirkemøtet om hvordan dette skulle skje, og det var jo begrunnet med at Landsmøtet hadde full tillit til at Kirkemøtet visste dette best selv. Dersom vi ikke sier noe mer enn at arbeidet med verdispørsmål skal integreres i de ulike sammenhenger, så blir det alles og ingens ansvar at dette arbeidet blir fulgt opp. Jeg er redd at både "Verdiboka" og dens anliggende vil bli glemt for de fleste innen neste Kirkemøte.

Jeg mener noe må skje før neste Kirkemøte, og vi må ned til menighetene med vårt anliggende. Jeg vil da for eksempel peke på en av de mange forslagene som forelå i uttalelsen fra Landsrådet, som det i hvert fall skulle være nokså uproblematisk å følge opp, nemlig dette å utarbeide opplegg for samtale og studiegrupper spesielt med tanke på konfirmantarbeid og annen undervisning.

Vi har nettopp nå drøftet kirkens dåpsopplæring, og Finn Wagle i IKO har en kommentar til "Verdiboka" i "Vårt Land" i dag. Jeg har bare lyst til å sitere det han sier helt til slutt her: "At kristen tro og etikk hører hjemme i skole og barnehage er det stor enighet om. Dette er blant annet et uttrykk for at den kristne kulturtradisjon har en usedvanlig sterk posisjon i vårt folk langt utenfor kirkens rekker. Sannsynligvis er betydningen av denne tradisjon kraftig undervurdert i dag, ikke minst i kirken."

Jeg håper Kirkemøtet her og nå tar denne utfordring så alvorlig at det kan slutte seg til det mindretallsforslaget som foreligger fra komiteen, og jeg vil si at hensikten med "Verdiboka" er, slik som Hagesæther sa det på Landsmøtet, å tydeliggjøre verdiene i samfunnet vårt.

På vegne av Øyvind Øy og meg selv vil jeg fremme på nytt dette forslaget: "Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet legge til rette for eit vidare arbeid med verdispørsmål med tanke på ei drøfting av spørsmåla på førstkomande Kyrkjemøte." Det er et lite og forsiktig steg videre. Jeg skulle nok gjerne ha tatt noen flere steg med det samme, men jeg håper i hvert fall at dette forsiktige forslaget vil vinne tilslutning av Kirkemøtet. Takk.

Dirigenten:

Takk. Hvis det er få som ønsker ordet i denne saken kunne vi strekke det noen minutter over tiden for å få den avgjort. Hvis det er mange som ønsker å uttale seg, er dirigenten innstilt på at vi tar saken opp til videre behandling i kveldssesjonen. Ja, til dagsordenen?

Målfrid Norum:

Vi har alle vært på Det frivillige kirkelige landsmøte, og har drøftet selve saken der. De ulike standpunkter skulle være klare. Jeg vil foreslå at vi går til avstemning direkte.

Dirigenten:

Det må i tilfelle voteres over det. Grønstad, Austad og Hareide har bedt om ordet, og deretter Risnes og Bønes og Øy. Dirigenten har noe vanskelig for å invitere til et vedtak som setter munnkurv på folk, men er i sak enig. Men slik situasjonen likevel ligger an, tror jeg det er best vi tar en pause og får en forsvarlig saksbehandling - men fremdeles under sterk oppmodning om å følge Målfrid Norums anliggende; at vi ikke går inn på den debatten som har gått, men debatterer saksgangen, og går på de forslag til vedtak som foreligger.

Grønstad får lov til å ta opp sitt forslag til debatt. Værsgod.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg trur eg berre vil støtte Norum her og eg skal gjere det ganske kort.

Eg trur ikkje det vert nokon lang debatt, for den hadde vi jo på Det frivillige landsmøte. Eg er klar over at sers mange ting kunne vore sagt den eine eller andre vegen, og det er veldig viktige saker vi har oppe her. Men kan ein makte å få gjort noko med det? Dette var det ein stor debatt om i komiteen, og eg prøvde i denne saka om det kunne bli eit kompromiss ut av det, og det er mitt forslag som står som B her. I og med at det er begrensa kva ein kan gjere, så kan ein ikkje forvente for stort resultat. Det er det eine.

Det andre er at slik det nå står i vedtaks form, er det liksom lagt i Kyrkjerådet sine hender kva som eventuelt kan gjerast. Kan vi da også, litt forsiktig, be om også å få ei melding til møtet neste år om kva som måtte ha skjedd? Det er det som ligg bak - om vi kunne prøve å samle oss på den måten. Takk.

Dirigenten:

Takk. Det var klart at mindretallet skulle få legge frem sitt forslag. Beklager at jeg overså det i farten. Dette var to mindretall. Danielsen til dagsordenen.

Alfred J. Danielsen:

Går det ikke an at vi setter strek under inntegnede talere, og så gjør vi oss ferdig med saken. Vi har jo så mye som skal gjøres.

Dirigenten:

Det er flere som vil ha ordet til dagsordenen, så vi får diskutere den først. Værsgod, Skrede.

Gunnar Skrede:

Dirigent. Det er sett fram eit framlegg om å bryte av debatten og ta avstemning, og da må vi stemme over det først.

Dirigenten:

Det er kommet forslag om å avbryte debatten og sette saken under avstemning, og da får vi ta det opp til votering. Flere har støttet det. De som er enige i at vi nå avbryter debatten og tar avstemning de forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er tydelig flertall for at debatten skal avsluttes og at vi går til avstemning. Da må vi få forslaget fra Grønstad, det er det samme som punkt B her. Hvor ønsker Stenslet/Øy sitt forslag inn? Det blir som tillegg - som et punkt 4. Det er det samme som står her, tillegg til punkt 3 står det på side 1. Grønstads forslag også: Tillegg til punkt 3, og det er enslydende med de forslag som står på side 1 på arket. Da er debatten avsluttet og vi går til avstemning. Austad til dagsordenen.

Torleiv Austad:

Jeg beklager, men vi som hadde meldt oss på talerlisten og som hadde forslag til endringer, jeg vil våge å påstå til forbedring av teksten, vi har ingen mulighet til å få lagt fram våre endringsforslag.

Dirigenten:

Nei, dirigenten er enig i det, men forsamlingen - eller flertallet i forsamlingen - har gitt uttrykk for at debatten skulle avsluttes. Kan den tas opp igjen? Vørsågod Hareide, til dagsordenen.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg føler vi fattet foregående beslutning på bristende forutsetninger. Komiteen har jo ikke på noen måte fått gitt sitt syn til kjenne. Hvorfor man har valgt den løsningen man har ved å holde unna spørsmålet om utredning og fremleggelse på Kirkemøtet 1985, har man overhodet ikke klart å få målbåret. Det er mindretallet som har kommet frem med sitt syn, så jeg synes man har fattet beslutningen på bristende forutsetninger. La meg si det, jeg ville som komiteformann følt et veldig behov for å få målbære bakgrunnen for dette vedtaket i komiteen, og innstillingen til vedtak i Kirkemøtet, for det er her et usedvanlig viktig felt vi er inne på med det spørsmålet som er kommet frem fra mindretallet, om man skal forfølge denne verdidebatten eller ikke. Det er usedvanlig viktig fordi det har implikasjoner, fordi vi vet at det bak ligger spørsmål om endring av Grunnlov, ny verdiformulering i Grunnlov og så videre. Alt dette kan være ment med det mindretallet sier, men vi må vite hva vi gjør, ellers kan dette bli en ørkesløs debatt.

Dirigenten:

Forsamlingen har sagt sitt i sakens anledning. Men det er gitt mulighet i forretningsordenen til å ta en sak opp igjen i samme møte, selv om den er avgjort. Og da må det først settes under avstemning. Det er foreslått her at saken skal tas opp igjen, det er altså spørsmål om vi skal avbryte debatten. Og vi må i tilfelle ta det opp på nytt. Kartveit ber om ordet til dette.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Eg støttar Hareide i det han seier, også fordi det som var begrunnelsen for å avbryte debatten var at det var det same forum. Det er ikkje riktig. Det er eit nytt forum, det er nye personar til stades som ikkje var i det førre. Takk.

Dirigenten:

Det er kommet forslag om at vi skal ta saken opp til ny avstemning, og da må dirigenten først høre om det er flertall i forsamlingen som ønsker at saken skal tas opp til ny avstemning. Det stemmes over dette forslaget nå. De som er enige i at saken tas opp til ny avstemning, de forholder seg i ro, og de som stemmer mot gir stemmetegn. Her stemmes. Var det uklart? De som er enige i at dette spørsmålet kan tas opp på nytt, de forholder seg i ro, og de som er mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er 16 stemmer mot. Det betyr at saken tas opp på nytt.

Da må forsamlingen på nytt avgjøre om det skal være avbrudd i debatten. Det er foreslått at debatten avskjæres her, og at saken går til avstemning med en gang. Det er dette forslaget vi tar opp til ny vurdering. Altså:

Det er stilt forslag om at vi skal avbryte debatten, og at saken tas opp til vurdering nå. Dette forslaget tas opp til fornyet votering. De som stemmer for at debatten skal avbrytes og at vi nå skal gå til endelig votering i saken, de forholder seg i ro. De som er mot viser stemmetegn. Her stemmes. Det er flertall for at debatten skal gå sin gang, og da foreslår dirigenten at vi avbryter møtet nå. Så fortsetter vi behandling av saken på kveldssesjonen.

(Møtet ble hevet)

PLENUM IX

Dirigenten:

Møtet er satt. Vi må be om fraværsmelding: Stendahl, Moxnes. Forøvrig kan dirigenten få nevne at Sverre Gaarden som innfant seg her så fort han kunne etter valget, fikk så kort varsel at han må forlate møtet igjen klokken 19.30. Jeg går ut fra at forsamlingen finner det forståelig og akseptabelt.

Vi fortsetter behandlingen av sak 26 som var påbegynt før middagspausen. Vi har en talerliste som foreløpig består av følgende navn: Torleiv Austad, Bjørn Hareide, Knut Risnes, Øyvind Øy, Olav Bønnes. Dirigenten vil innstendig oppfordre til korte innlegg. Jeg tror vi allerede nå vil foreslå en taletid på to minutter og vil be om at den blir respektert. Vi går til debatten og første taler er Torleiv Austad.

Torleiv Austad:

Dirigent. Uenigheten i denne komiteen går ikke på spørsmål om arbeidet med verdiene skal fortsette eller ikke. Uenigheten dreier seg om på hvilken måte arbeidet skal føres videre, om det skal skje som en egen sak, eller om det skal skje gjennom sakene som er til behandling i Kirkerådet.

Jeg er tilbøyelig til å være enig med komiteen i at det bør skje gjennom sakene, det vil si gjennom fagutvalgene. Begrunnelsen for dette er ikke den forståelsen av "Verdiboka" som en kronikør i Aftenposten i dag anlegger, nemlig at boken stammer fra samfunnsengasjerte mennesker på venstresiden i norsk politikk. Jeg støtter forslaget til vedtak, men jeg vil foreslå følgende endring, og det er i punkt 2, hvor jeg vil ønske at ordet "allmenntetisk" kommer inn foran "verdier" i annet avsnitt, slik at det hele vil hete: "Den einskilte samfunnsborgar treng støtte og rettleiing for å sjå kva allmenntetiske verdier er", og så videre, for det er allmenntetiske verdier det dreier seg om.

Jeg vil også foreslå en annen formulering i det følgende, altså ikke "som må vernast om", men jeg vil foreslå "som er særleg viktige". Min begrunnelse er at det ikke er noe mål i seg selv å verne verdier - verdier er ikke museums-gjenstander, men de er bruksgjenstander, de er hverdags-gjenstander. Det er mitt forslag, og det er levert inn til dirigentbordet.

Dirigenten:

Neste taler er Bjørn Hareide, og dernest Knut Risnes. Dirigenten vil allerede nå antyde at det vil bli satt

strek etter Bjørn Hareides innlegg - hvilket også betyr at ytterligere endringsforslag eller tilleggsforslag må være levert på dirigentskapets bord før Hareide avslutter sitt innlegg.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg beklager min noe kaotiske oppførsel ved siste anledning. Hvis man nå, som Austad sier, har tatt poenget av spørsmålet om hvordan man skal arbeide videre, tror jeg man har oppfattet det som var diskutert i komiteen. Hvis man går inn for mindretallet slik det er under litra A, vil man arbeide videre i Kirkemøtets plenum uten egentlig kanskje å vite helt hvor man vil. For man vil ikke inn i en Grunnlovdiskusjon. Man vil ikke inn i et arbeid for å endre denne basis, og da spør man; hva vil man så? Da må anliggendet være i det daglige, jevne arbeid.

Hvis man går inn for A, pålegger man Kirkerådet og de underliggende organer et forferdelig grunnleggende arbeid som må forskyve mye annet bort. Derfor mener vi at det er mye riktigere å uttale seg slik vi har gjort i flertallet, særlig i punkt 3, hvor vi mener at det daglig skal nedfelle seg i de enkelte arbeidsgrener. De har et fastsatt program som BF -82 har bestemt. Dette bør gjennomføres. Man må være forsiktig nå med, uten mye gjennomtenkning, å gripe inn i dette. Jeg vil be om at vi fester oss ved flertallets oppfatning. Jeg er redd for at det mindretallsforslag A vil gi oss inn på, blir en - og der vil jeg bruke "ørkesløs" - diskusjon. Takk.

Dirigenten:

Takk. Og med dette er det satt strek. De forslag som kan komme under votering er allerede gjort kjent, og vi har en talerliste som består av: Knut Risnes, Øyvind Øy, Olav Bønes, Bodil Stenslet, Jon Ytrehorn, Helga Gitmark. Værsgod Knut Risnes, deretter Øyvind Øy.

Knut Risnes:

Dirigent. Hareide har alt vore inne på korleis komiteen har oppfatta seg sjølv, og Kyrkjemøtet kan vel og understreke korleis det oppfattar seg sjølv. Men spørsmålet er korleis vi vil bli oppfatta utad. Vi ofra veldig mykje tid til dette her i Misjonsaulaen da vi var der nede, og det vart jo sagt at når vi var der nede gravla vi Det frivillige kyrkjelege landsmøtet. Eg har ei kjensle av at med dette vedtaket, slik det er formulert her, er vi i ferd med å gravlegge det som vi tok fram der nede i samband med verdidebatten. Eg synest vi må ikkje i redsle for paragraf 2 i Grunnlova, på det som går på ei framtid i statskyrkja, vere med på å dysse dette ned til å bli einsåkalla integrert del som komiteen meiner skal ligge i arbeidet vidare framover.

Eg føler at ved å vedta det fleirtalsforslaget, hoppar Kyrkjemøtet av verdidebatt-toget som starta nede ved Misjonsaulaen, og det synest eg er for tidleg. Vi bør vere i forkant av debatten. Vi veit at skulen i dag er i ferd med å gå inn i ein debatt omkring skulen sitt verdigrunnlag. Neste år skal Stortinget gå inn i den same debatten. Dei treng kyrkja si hjelp, vi har ekspertise på det, og vi har noko å seie i den debatten.

Vi har opplevd i dei siste åra at einskildgrupperingar i vårt samfunn heldt igjen. Såkalla nymoralistar eller andre er med å rette søkjelyset på det same. Vi må ikkje dempe dette til å bli ein integrert del av Kyrkjerådet og Kyrkjemøtet sitt arbeid. Lat oss gå ut og vere i forkant i verdidebatten, vere faneberarar, og da trur eg nok vi må ha eit kraftigare uttrykk på det vi skal jobbe med vidare. Eg tilrår det tillegget som er kome frå mindre-talet.

Dirigenten:

Neste taler: Øyvind Øy, dernest Olav Bønes.

Øyvind Øy:

Dirigent. For meg dreiar dette seg om meir enn måten dette skal først vidare på. Det kan sjå slik ut av framlegga, men eigentleg har eg ei otte for at det her dreiar seg om dette virkeleg skal først vidare, at det er eigentleg det det står om. Det er uhyre vesentleg, som og Knut Risnes nettopp påpeika, at vi kan ha eit aktivt engasjement i den samfunnsdebatt som pågår, ikkje minst når det gjeld verdispørsmål. Det er veldig mange som spør etter rettleiing mange som arbeider i helsevesenet og mange som arbeider i forskning som virkeleg treng at det er nokon som er med og hjelper dei til å ta klare avgjerder i dei spørsmål som dukkar opp i dag. Det er difor viktig at vi er villig til å gå inn og vere med i denne debatten.

Når det gjeld arbeidet med dette i Kyrkjerådet, veit vi at det er spørsmål om ressursdisponering.

Så langt eg kjenner til er desse felte ikkje så veldig høgt prioriterte i arbeidet i dag, og difor er det at vi gjennom vårt vedtak klart er med å oppprioritere disse spørsmåla i den tida som ligg framfor, og eg trur det er naudsynt. Nettopp det at disse spørsmåla blir arbeidd med, med tanke på framlegging på neste Kyrkjemøte, skulle hjelpe oss til å sikre at vi får høg prioritet for nettopp desse spørsmåla som i dag står så sentralt. Takk.

Dirigenten:

Neste taler: Olav Bønes, dernest Bodil Stenslet.

Olav Bønes:

Dirigent. For min del synes jeg egentlig at det som står øverst på side 2 her skulle være tilstrekkelig, under forutsetning av at man visste at dette virkelig fant sitt sikre nedslagsfelt i menighetene. Jeg tenker da på det første punktet. Det som her blir spørsmålet er om hvem som i tilstrekkelig grad skal kanalisere dette videre, slik at dette virkelig blir gjort. Vi er jo alle så hjertens enige, men hvem skal gi puffet slik at man virkelig tar dette alvorlig? Det er det vel noe av det som er anliggendet. Når det gjelder punkt 3 her, så er vi jo så enige der det står "bør", men likevel, det virker litt svakt. Hvis man visste at dette ble gjort, kunne jeg gjerne sløyfe dette punkt A og B, men jeg går ut fra at det er det som er mindretallets intensjon; at man må ha en viss sikkerhet for at det som står på side 2 virkelig blir ført videre. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Bodil Stenslet, deretter Jon Ytrehorn.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Det er en litt underlig opplevelse at en plutseliger plassert på den motsatte fløya av der en stod på Det frivillige kirkelige landsmøte i 1980, for det er tydelig at det legges en helt annen tolkning til grunn for vårt forslag av enkelte her enn det som i hvert fall jeg mener. Da vi debatterte utredningen om Grunnlovens paragraf 2 på Landsmøtet i 1980, var det jo en enstemmig uttalelse fra Det frivillige kirkelige landsmøte om at dette måtte følges videre opp. Det var jo nettopp fordi paragraf 2 ikke måtte svekkes og ikke rokkes ved, og det er jo da Landsrådets uttrykte mening bak denne utredningen at det var nettopp derfor vi fikk "Verdiboka".

Det ble jo sagt den gangen av noen at paragrafen hadde ingen betydning, hadde bare en viss vimpeleffekt, og da sa Landsmøtet blant annet at "paragrafen avspeiler imidlertid også grunnleggende kristne verdier og normer som har preget vårt folk og vår historie, og det er kirkens oppgave å holde disse verdier levende i folket." Og de sier videre at "Det er en viktig oppgave for kirken å delta i en åpen drøftelse om dette i tiden som kommer." Det er riktig som Bønes påpeker: Det er mindretallets bekymring at det, som jeg sa i mitt første innlegg, vil bli alles og ingens ansvar hvis det ikke blir en forpliktende oppfølging av et vedtak på dette møtet.

Dirigenten:

Neste taler er Jon Ytrehorn, og som siste inntegnede taler Helga Gitmark. Vanligvis blir saksordfører gitt anledning til sluttreplik, men Øyvind Øy har hatt ordet på talerlisten ganske nylig, og jeg anser det tilfredsstillende for saksordføreren. Det er akseptert. Jon Ytrehorn har ordet, dernest Helga Gitmark.

Jon Ytrehorn:

Dirigent. Eg vil gjerne vere med på at kyrkja både sentralt og lokalt skal halde verdidebatten levande i vårt folk, og eg vil gjerne og vere med og sjå at "Verdiboka" kunne vere eit tenleg instrument i denne samanheng. Det som gjer meg uroleg, det er at denne "Verdiboka" i ein spesiell samanheng er altfor mangelfull til at den kan tene som eit trygt nok grunnlag å gå inn i verdidebatten med, og eg tenker her på vår grunnskule, ja gjerne barnehagen og. Dei fem nemnte fellesverdiane er sentrale og gode, men vi skal vere merksame på ein fare; nemlig at dei av kyrkja sine motstandarar kan bli tolka som det einaste uttrykk for det som ligg i grunnskulens kristne målsetting, og det som då kan skje er at den kristne kulturarv som er noko rikare og frodigare enn berre dei fem nemnte fellesverdiane, ikkje vil få det rom i vår grunnskule som dei etter skulelov og mønsterplan er meint å ha.

Ei slik utvikling ønsker eg å førebyggje ved å markere at eg gjerne vil gå inn i den verdidebatten, men eg vil gjerne og signalisere at i undervisningsoppdrag og -samanheng må vi gå ut med eit rikare aspekt knytt til den kristne kulturarv enn det dei fem nemnte fellesverdiar er, elles vil boka kunne i verste fall verte brukt som ein boomerang mot oss. Med dei reservasjonar vil eg likevel gå inn for å gje mi støtte til at verdidebatten kan halde fram, og "Verdiboka" kan gå inn som ein del av den så langt den rekk. Takk.

Dirigenten:

Helga Gitmark er siste taler.

Helga Gitmark:

Dirigent. Jeg kunne i grunnen ha frafalt dette etter Ytrehorns innlegg. Jeg føler behov for, som en av de som ikke var til stede ved sluttbehandlingen, å gi uttrykk også for mitt syn. Det har i grunnen vært et lite krav om en konkretisering hos meg også, men jeg er kommet til at det forslaget som flertallet er kommet fram til, det må være det riktige, og da ikke minst sett på bakgrunn av de momenter som Ytrehorn har gitt uttrykk for.

Stenslet nevnte i sitt innlegg tidligere i dag en artikkel av Finn Wagle, som påpekte dette med det kristne ansvar for barnehager og skoler. Jeg vil be dere å lese hele Finn Wagles artikkel, så får dere kanskje et litt annet inntrykk av hva egentlig Finn Wagle mener om saken. Takk.

Dirigenten:

Debatten er avsluttet, og vi er kommet til votering. Så langt dirigenten har oversikt nå, skulle det foreløpig ikke være noe alternativt forslag til komiteens fremlegg om punkt 1. Til punkt 2 foreligger et par endrings-

forslag; to endringsforslag av Torleiv Austad. Til punkt 3 finnes intet endringsforslag, men to alternative forslag om tilføyelse.

Det skulle gjøre voteringen relativt enkel på den måten at vi kan begynne å votere over punkt 1 i den form komiteen har foreslått det. Det skulle ikke være nødvendig å referere det punktet som er utdelt trykt.

Punkt 1 i komiteens fremlegg foreligger nå til votering, og jeg ber om at de som ønsker å votere mot gir et stemmetegn til kjenne. Det votes. Punkt 1 er enstemmig vedtatt.

Punkt 2 har altså to endringsforslag - delvis supplement - fremsatt av Torleiv Austad. Det er følgende: Mellom ordet "kva" og "verdiar" i linje 5 i det annet punkt er foreslått tilføyet "allmennetiske", og uttrykket som "må vernast om" erstattes av "som er særleg viktige". Vi får ta ett av dem om gangen, og Hareide ber om ordet til dagsordenen.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg tillater meg som komiteformann å oppfatte dette som bare en redaksjonell endring. Som komiteformann mener jeg at komiteen går inn for endringen som er foreslått av Austad. Takk.

Dirigenten:

Det betyr at det da foreligger bare ett forslag til punkt 2, og i og med at ingen øvrige av komiteens medlemmer har bedt om ordet til det spørsmålet, anser dirigenten at punkt 2 har fått en fellesform fra komiteen med endringsforslagene av Torleiv Austad. Det skulle da gi denne form: "'Verdiboka" aktualiserer spørsmål og problemstillinger som står sentralt i vårt samfunn i dag. Den einskilde samfunnsborgar treng støtte og rettleiing for å sjå kva allmennetiske verdiar som er særleg viktige, og å sjå kva konsekvensar dei får for avgjerder som vert tekne."

Så er det et ledd over på side 2, men det skulle det ikke være nødvendig å gjenta, i og med at det ikke finnes alternativer til det, og vi setter hele punkt 2 under votering. De som ønsker å votere mot punkt 2 i sin redigerte form, gir et stemmetegn til kjenne nå. Det er enstemmig vedtatt.

Punkt 3 i komiteens fremlegg - uten tillegg, men bare så langt komiteen har foreslått - settes nå under votering. Det er ikke alternative forslag til det, og jeg ber om at de som vil votere mot dette punktet gir et stemmetegn til kjenne. Det har ingen gjort. Punkt 3 er så langt vedtatt enstemmig.

Dernest har vi da to tilleggsforslag til dette punkt 3, og det er også fremlagt i komiteinnstillingen. Dirigenten finner det rimelig å ta dem til votering i den rekkefølge de foreligger her i komiteinnstillingen. Først til dagsordenen, Grønstad.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg må protestere på den måten å ta det opp. Så langt som eg kan sjå det, eller kanskje eg har høyrte feil igjen, det er mogleg eg gjorde det, eller rettare sagt oppfatta det feil. Meinte dirigenten å ta A først, og så B etterpå? Orsak, da var det eg som misoppfatta.

Dirigenten:

Dirigenten oppfatning var at A er det lengstgående, det som er mest radikalt og må tas først under votering, og B kommer dernest. Det betyr at igjen er tillegget under punkt A satt under votering, og de som ønsker å votere mot dette tillegget under punkt A gir et stemmetegn til kjenne. Det virker for dirigentskapet som om det er et klart flertall mot. Det skulle ikke være nødvendig å ta kontravotering på det bilde av stemmegivningen som foreligger her. Det betyr at forslaget til tillegg under punkt A er falt.

Så er det forslaget til tillegg som er nevnt under punkt B i komiteinnstillingen, det settes nå under votering. De som ønsker å votere mot dette tilleggsforslaget gir et stemmetegn til kjenne nå. Det var 39 stemmer mot, og det betyr at vi må ha kontravotering. De som stemmer for tilleggsforslaget under punkt B gir et stemmetegn til kjenne. Det er 33 stemmer for, det må bety at fremdeles har noen avholdt seg fra å stemme. Vi har på ingen måte oppfylt den stemmekvote som skulle finnes ved oppsummering her. Jeg tror dirigenten vil be om signaler fra dem som har avholdt seg fra å stemme, for å få et bilde av det. Det er vanskelig å få dette til å passe med regnestykket i deltakertall og voteringstall. Da tror jeg vi må ta en ny opptelling.

Altså, spørsmålet dreier seg om en tilføyelse foreslått under punkt B i komiteforemlegget. Det er så kort at jeg gjentar det for ordens skyld: "Kyrkjemøtet ber om ei melding til møtet i 1985 om kva som er skjedd i denne saka." De som ønsker å stemme mot dette gir et stemmetegn til kjenne; de som er for forholder seg rolige. Det var 40 stemmer mot denne gangen - en mer enn i sted, og vi må ha kontravotering på det - og de som da stemmer for dette tillegget under punkt B gir et stemmetegn til kjenne. Det var 37 stemmer for. Det betyr, ved annen avstemning og endelig avstemning, at forslaget er falt. Forslaget blir da stående som komiteen har foreslått med den endring som er foreslått og allerede vedtatt - som Austad har ført frem.

Sak 26 er med det avsluttet.

SAK KM 10/84: REGLER FOR VALG AV KIRKERÅD OG FOR DETS VIRKSOMHET

Dirigenten:

Da går vi vidare til behandling av sak 10/84: Regler for valg av Kirkeråd og dets virksomhet. Saken har vært behandlet i komite 5 og saksordfører er Knut Risnes. Jeg vil be Risnes ta ordet til orientering.

KOMITEENS INNSTILLING:

Knut Risnes:

Dirigent. Eg går ut frå at delegatane no har innstillinga frå komiteen. Det var slik at komiteen var bedt om i går å prøve å forsøke å få innstillinga trykt med tanke på at den kanskje kunne kome tidlegare opp. Dermed blei den trykt på grønt papir før ein hadde fått finlese den og sluttbehandla den i komiteen. Det fører til at vi må gjere ein del endringar på den teksten som delegatane har fått utlevert, og eg tenkte eg skulle starte opp med det, slik at dykk har korrekt tekst heile vegen utover.

Dersom dykk no har funne fram til innstilling i sak 10/84, så startar eg på fyrste side.

Når det gjeld tisdag, står det påført kven som var med, og der må komme eit tillegg. No siterer eg det tillegget: "Direktør Johannes Ulltveit-Moe og byråsjef Rafoss ble innkalt og møtte på ei del av komiteens møte."

Onsdag er grei.

På torsdag møtte alle komitemedlemmane. Og så skal det stå: "I tillegg møtte direktør Johannes Ulltveit-Moe."

Så skal innleiinga der avsluttas med følgjande setning: "Ekspedisjonssjef Ole Herman Fisknes har vært konsultert under behandlingen av saken."

Så har vi fått ei henstilling eller eit tips, frå juristar, at når det gjeld sjølve reglane etter premisane, har komiteen nummerert dei som 1.1, 1.2 og så bortover og under kapittel 2, for 2.1, og 2.2 og utover.

Det kom ei henstilling om at det kanskje er meir korrekt å nummerere fortløpande, slik at 1.1 blir paragraf 1 og 2, og så fortløpande utover under kapittel 2, slik at vi avsluttar med paragraf 17. Men det er ting som kan

endras når vi går til avrøysting, for eg går ut frå at paragraf etter paragraf må takast opp til avrøysting.

Så er det ein del ting i teksten utover, og vi held oss på første side. I andre strekpunkt under punkt 1 i nest siste line, der skal det stå; "nødvendigvis være medlem av et bispedømmeråd der det leke medlemmet dekker". Det står "der", men det skal stå "da".

Så har vi siste line på side 1, der skal det stå: "side 13 sier Departementet", og så "etter arbeidsgruppens forslag".

Så er det vist ein del understrekingar, og eg ynskjer at de streker under "80 medlemmer" - dei to siste orda på side 1.

Så går vi til side 2, og da går vi til andre avsnitt der det står "i innstilling O"; der står det "OM", det skal vere "O. nr.". Så går vi ned til siste line, same avsnitt der det står "og 80 medlemmer". Vi ynskjer at det skal understrekast.

Så går vi vidare nedover til midt på sida, der det heiter; "Dette mener komiteen er oppfylt ved komiteens utforming av paragraf 1 i forslag til regler på valg av Kirkeråd". Dei tre linene går ut, dei blir overstreka. Vi ynskjer eit nytt tillegg inn, og det lyder slik: "Komiteen har her tolket paragraf 55 i lys av paragraf 54, og det forarbeid til Loven som komiteen her har nevnt."

Da skulle andre sida vere grei, og vi hoppar over til side 3. Der skal det stå: "Forslag til vedtak." Det seier seg i grunnen sjølv. Og så står det "se vedlegg", det skal strykast ut, for framlegget til reglar går ikkje som vedlegg. Det er jo ein del av komiteen si innstilling.

Så går vi over til neste side, der det står "Vedlegg", oppe i høgre hjørnet. Det må strykast ut. Så går vi ned i paragraf 1, 6. line. Der startar det med "Alle bispedømmeråd skal være representert i Rådet". Der skal vi ha ei tilføyning; "hvert med ett medlem". Da vil den perioden lyde: "Alle bispedømmeråd skal være representert i Rådet, hvert med ett medlem."

Dirigent:

Saksordfører, det burde vel kanskje være komma også da, før den tilføyelsen.

Knut Risnes:

Det skulle passe godt. Så går vi ned til paragraf 2, andre ledd, der det står i 3. siste line i andre leddet, "Dessuten skal komiteen nominere minimum 6 uavhengige kandidater". Der er det eit ynskje at det står "fritt valgte kandidater", slik at det uttrykket går igjen likt

heile vegen. Vi har brukt det tidlegare og ynskjer i grunnen å bruke benevninga "fritt valgte kandidater".

Så går vi ned til paragraf 3. Der vert paragrafen avslutta med fylgjande; "hvorav minst en er medlem av et bispedømmeråd". Den delen går ut og fylgjande tillegg kjem; "av disse skal 11 være fra forskjellige bispedømmeråd".

I paragraf 4, nedst på den sida, der står det; "valgkomiteen forestår valgoppgjøret", og så; "det skal velges 11 medlemmer, 1 fra hvert bispedømmeråd og 3 fritt valgte medlemmer". Dei to linene går ut.

Vi går over til side 2, paragraf 5. Vi går ned 6 liner, der står det "fra bispedømmerådene og de uavhengige kandidater", der skal det vere "fritt valgte kandidater".

Så hoppar vi ned til siste paragrafen, paragraf 8. Der kjem eit tillegg: "Den som har gjort tjeneste som valgt medlem av Kirkerådet i to sammenhengende valgperioder, kan ikke velges igjen for den derpå følgende valgperiode."

Da er resten uendra i frå komiteen si side, med unntak av endringa på nummereringa.

Eg skal da få kome med fylgjande orientering omkring innstillinga i frå komiteen.

Komiteen si innstilling, både når det gjeld premissar og framlegg til vedtak, er delt i to punkt eller kapittel, som dykk sikkert alt har oppdaga, og eg startar med ei orientering knytt til punkt 1. Det er det som går på reglar for val av Kyrkjeråd. Paragraf 55 i Kirkeordningslova seier kva samansetnad Kyrkjerådet skal ha: Ein biskop, ti leke og fire prestar. Vidare seier Lova at det mellom dei leke skal veljast minst ein lek kyrkjeleg tilsett, og at alle bispedømmeråd må vere representert i Kyrkjerådet.

Komiteen har hatt det som eit hovudsiktepunkt for utforminga av reglane at Lova sine minimumskrav blir oppfylte samstundes som reglane ikkje innskrenkar Kyrkjemøtet sin valfridom ved val av Kyrkjeråd. Ut frå dette siktepunktet har komiteen måtta endre ein del vesentlege delar av Kyrkjerådet sitt framlegg til reglar. Det vil ein oppdage dersom ein samanliknar komiteen sitt framlegg og dokument 10.2.

Ei lita konkretisering: Lova seier at det skal veljast minst ein lek kyrkjelig tilsett i Kyrkjerådet. Teoretisk kan det faktisk veljast ti. Komiteen meiner at regelverket ikkje må vere til hinder for dette. Vidare må minst ein av dei fire prestane i Rådet vere medlem av eit

bispedømeråd, for at alle bispedømeråd skal kunne ha representant i Rådet. Dei ti leke kan berre dekke ti bispedømeråd, medan vi har elleve. Differansen mellom disse ti og den ellefte må såleis dekkas opp av ein prest som er medlem av eit bispedømeråd, men dei tre andre prestane må det stå Kyrkjemøtet fritt til å velje mellom bispedømerådsprestane eller dei såkalla frie pretekandidatane.

Eit regelverk, som er utforma slik komiteen sitt framlegg er det i paragraf 1 og 2, tek omsyn til dette, og vil da ikkje vere noko innskrenking i Kyrkjemøtet sin valfridom. Likevel må eg seie at komiteen har måtte gjøre ei innstramming. Det Kyrkjemøtet som her er samla, har 80 delegatar, det vil seie 77 av oss er valt som bispedømerådsmedlemmar eller møter som det.

Så er det tre fritt valte medlemmar av Kyrkjerådet. Lova seier ikkje nokon stad at det skal veljast tre fritt valte medlemmar av Kyrkjerådet, men Kyrkjeordningslovas paragraf 54 nemner, og eg siterer; "de medlemmer av Kirkerådet som er valgt utenom bispedømmerådene", sitat slutt. Og i forarbeid til Lova frå Kyrkje- og undervisningsdepartementet og frå Kyrkje- og undervisningskomiteen blei det uttalt at Kyrkjemøtet vil få 80 medlemmar, og at tre av disse har Kyrkjemøtet valt som medlemmar av Kyrkjerådet på fritt grunnlag.

Komiteen har tolka paragraf 55 i Lova i lys av paragraf 54, og i lys av det forarbeid som har vore gjort av Departementet og Stortingskomiteen. Vi har derfor utforma vedlagte framlegg til reglar for val av Kyrkjeråd slik at Kyrkjemøtet vil få 80 medlemmar og at tre av medlemmane i Kyrkjerådet er valt mellom dei såkalla fritt valte kandidatar. Og fridomen til disse fritt valte kandidatane, la oss understreke det, den består i at dei ikkje er medlemmar av eit bispedømeråd, viss nokon kan oppfatte det som nokon fridom.

Eg vil og gjere merksam på at dersom ein ikkje har tre valte medlemmar av Kyrkjerådet som er valt utanfor bispedømeråda, kan ein kome i den situasjonen at alle medlemmar av Kyrkjerådet er bispedømerådsmedlemmar. Kyrkjemøtet vil da berre få 77 medlemmar.

Komiteens utforming av paragraf 3 treng kanskje ei kort grunngjeving. Her heiter det at ved røysting på leke kandidatar til Kyrkjerådet må ein røyste på minst ein lek kyrkjeleg tilsett. Dette kan jo likeså gjerne oppfattast som ei styring av valet. Det er det ikkje. Når komiteen har tatt det inn her, så er dette for å sikre seg at lova sitt minimumskrav om at det skal vere minst ein lek kyrkjeleg tilsett i Kyrkjerådet, blir sikra gjennom Kyrkjemøtet si røystgjeving.

Komiteen har vore i tvil om det bør vere ein eigen valomgang for val av varamedlemmar til Kyrkjerådet, men eit slikt prinsipp kan ikkje fylgjast heilt ut. Den eller dei prestane som er bispedømerådsrepresentantar i Kyrkjerådet, dei har berre representanten sin til bispedømerådet som vararepresentant for seg til Kyrkjerådet. Dette fordi lova som sett krav om at alle bispedømeråd skal vere representerte i Kyrkjerådet, skal oppfyllast.

Når det gjeld komiteen sitt framlegg til reglar for Kyrkjerådet si verksemd - paragrafene 9 til 17, vil eg berre påpeike følgjande: Når det gjeld reglar for Kyrkjerådet si verksemd, kan ein ikkje sjå komiteen sitt framlegg isolert. Når det gjeld Rådet si verksemd, blei dette berørt blant anna, som dykk vel alt har oppdaga av sak 5, den som går på Kirkemøtet og Kirkeordningsloven, av sak 7: Kirkemøtets forretningsorden, sak 16: Kirkemøtets oppnevningsspraksis og sak 23: Fagutvalg i den framtidige kirkeordning. Komiteen har vore merksam på dette i arbeidet sitt.

Vidare vil eg til slutt berre ganske kort nemne at når det gjeld reglar for Kyrkjerådet si verksemd, så har komiteen sett det som viktig at Kyrkjerådet og får ein basisparagraf som innleiing til det som går på dets verksemd, og har da ført inn det som er kjent frå paragraf 67 i Lova, at kyrkjelege møte og råd skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære.

Vi ser at dette har så grunnleggjande betydning i heile lovverket, og er da liksom eit signal på arbeidet i dei kyrkjelege møte og råd, at vi synest det er rimeleg å ta det med. Komiteen har og meint at det er viktig at Kyrkjemøtet, ved oppstarten av kvart Kyrkjemøte får høve til å drøfte Rådet si verksemd sidan siste Kyrkjemøte, og komiteen har og sett det som viktig at ein ved denne debatten og kan dra perspektiv på kyrkja, Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet si verksemd i framtida. Vi har nemnt at det, kanskje i gåseauge da for å ta det med, kan vere som Kyrkjemøtet sin "trontaledebatt" ut frå rikets tilstand.

På dette grunnlaget er det da at ein samla komite gjer framlegg om at dei reglane som komiteen har utforma blir vedtekne slik dei da ligg føre. Så langt komiteinnstillinga.

Berre kort, i og med at eg nå er på talerstolen, for det er ting som var litt laust debatterte i komiteen. Dei reglane som ligg framme her føreset at den som blir valt til formann i Kyrkjerådet er valt for heile perioden, det vil seie i fire år. Eg vil berre understreke dette for Kyrkjemøtet, at det er obs. på det.

Personleg har eg med fleire vore på tanken at det kunne vere eit ynskje å dele valperioden i økter på to år. Det

fører til at ein formann kan sitte i både to, fire og seks år, og kan da gå av. Har ein valbolkar på fire år, så har ein automatisk valt formann for åtte år når han blir valt ved andre sesjon. Eg fremjer ikkje noke framlegg om det, men berre nemner det for møtet.

Dirigenten:

Takk til saksordfører for orienteringen, og som medlem av komite 5 kan dirigenten bekrefte at det har vært et betydelig arbeid, gjennom en mengde detaljer som ikke minst har vært utført av saksordfører, for å komme frem til det som her er lagt frem. Dirigenten gjør oppmerksom på at saksorientering og premisser ikke er gjenstand for votering, og bør bare i beskjeden grad være gjenstand for debatt.

Det som skal voteres over er da selve fremlegget til dette regelverk, og dirigenten går ut fra at denne paragraf-nummereringen er en del av komitefremlegget i den endrede form, slik at ikke det heller skulle være grunn til å gjøre til gjenstand for noen videre votering.

Og dermed legges denne saken ut til debatt, men med den sterke oppfordring at man bruker tiden godt, og allerede fra første stund finner dirigenten det nødvendig å foreslå to minutters taletid skal Kirkemøtet ha håp om å komme gjennom de saker som bør være behandlet i dette møtet. Jeg må spørre om noen har innvendinger mot tale-tidbegrensning? Det ses ikke at noen har gitt tegn til det, og det anses for vedtatt. Ordet er fritt til alminnelige kommentarer til sak 10. Aarflot først, og Larsen er neste taler.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Det er et ganske omfattende dokument som er lagt fram for oss nå. Det er antydnet at det er skjedd en vurdering i komiteen som avviker noe fra det saksfremlegg som vi allerede har studert i mappen, og jeg er i tvil om jeg på det nåværende tidspunkt av døgnet er i stand til å overskue rekkevidden av de endringer som er antydnet her. Mitt første forslag, eller min forespørsel, vil derfor være om det er en mulighet for at denne saken kan drøftes nå og komme opp igjen til endelig behandling i morgen? Jeg ville gjerne vite hva jeg gjør når jeg går over på en annen modell såvidt jeg kan skjønne, i tenkningen, enn den som har foreligget i bakgrunns materialet når det gjelder fordelingen av representantene i Kirkerådet.

Dernest vil jeg gjerne peke på det etter mitt skjønn uheldige i at vi får en sak som har saksbetegnelse "Regler for valg av Kirkeråd og for dets virksomhet". Jeg er av den oppfatning at valgregler er en ting, og det er gode og nyttige ting, det må vi ha, men virksomhetsregler er ganske avgjørende. Regler for Kirkerådets virksomhet er en meget betydelig og viktig sak. Egentlig er det et

spørsmål om det som er lagt frem her er noe mer enn en forretningsorden for Kirkemøtet, og i såfall vil man etter mitt skjønn i høy grad måtte komme tilbake til formene for Kirkerådets virksomhet på et annet sted.

Jeg skulle ønske at man under enhver omstendighet kunne splitte dette opp i saker, slik at det blir et helt spesielt vedtak fra dette møtet om formene for Kirkerådets virksomhet. Og da vil jeg be om at dette blir foreløpige regler, eller retningslinjer, for der trenger vi å vinne erfaring fram til neste møte.

Og for det tredje vil jeg gjerne understreke at jeg er litt usikker på en bestemt formulering. Jeg skal fremlegge et forslag på en bestemt formulering i reglene for Kirkerådets virksomhet i paragraf 2 punkt 4, hvor det står "Kirkerådet avgir uttalelser i saker der Departementet ber om det." Hvis det skulle oppfattes bokstavelig, så ville det etter mitt skjønn binde Kirkerådet og gjøre det nesten målløst, for etter hva jeg skjønner er det ikke så mye som taler for at Departementet vil be om uttalelser fra Kirkerådet i fremtiden.

Mitt forslag er derfor at det kommer et tillegg som da lyder; "og ellers når det er fremkommet anmodning om det fra andre kirkelige organer, eller når Rådet selv finner det ønskelig."

Dirigenten:

Taletiden er ute. Neste taler er Oddvar Larsen, og dernest Ludvig Johan Bakkevig.

Oddvar Larsen:

Dirigent. Jeg har gjort meg en del små betraktninger om den nye valgordningen, en liten "konsekvensanalyse". Dette vil jo si at det frie norske folk, de får velge kun til menighetsråd, resten er indirekte valg oppover helt til topps. Det kan i verste konsekvens medføre at en lek representant i Kirkerådet får møterett i Kirkerådet femten dager i året, møterett i Kirkemøtet fem dager i året, møterett i bispedømmeråd seks dager i vårt bispedømme tolv dager i året, og skal være med i bispedømmemøtet, kanskje en dag i året.

Han er også medlem i prostirådet, og for å være med der så må han være medlem i menighetsrådet. Tilsammen blir det minimum 27 dager i året som går av den lekes arbeids tid, maksimum 32. Permisjonsreglementet for offentlig tilsatte sier ti til tolv dager i året kan man få fri.

Det står noe i Innstilling fra Odelstinget nr. 79 på side 5 om at "nemnda vil råde til at valordninga og dei utslag den gir blir vurdert etter til dømes 2 valperiodar". Dette gir anledning til å ta saken opp igjen.

Dirigenten:

Ludvig Johan Bakkevig.

Ludvig Johan Bakkevig:

Dirigent. Jeg har et par-tre ting her som jeg vil nevne. Jeg vet ikke - med denne regelen som nå innføres av komiteen, kan vi da få et Kirkeråd bestående av bare ansatte? Jeg vet ikke om det er hensikten. Jeg tror ikke det er ihvertfall den hensikt som lå bak da man vedtok disse tingene i Stortinget og da man utvidet Kirkerådet med en lek ansatt. Jeg synes forsåvidt at man da heller kunne ha gått den andre veien og tolket loven dithen at det skulle være en lek ansatt i Kirkerådet.

Jeg vil også peke på at konsekvensen av dette med de tre prestene som velges på fritt grunnlag, kan føre til at vi får 36 ansatte og 40 leke uten ansettelse. Det er disse tingene her som kanskje er blitt litt skjevere enn det man hadde tenkt seg opprinnelig. Jeg peker på dette med varamedlemmer i paragraf 1.5; varamedlem for prest blir dennes vararepresentant i bispedømmerådet, det er greit nok. Men varamedlemmer for de øvrige medlemmer er den kandidat fra bispedømmerådene etter de fritt valgte kandidater som har fått nest flest stemmer ved valget. Er det sikkert at det er noen fra det bispedømmerådet som har fått nest flest stemmer? Det kan man ikke være sikker på.

Så var det nevnt dette med valgperiode for formann og nestformann - at de velges for to år om gangen. Jeg vil ikke være avvisende til en slik tanke.

Dirigenten:

Neste taler er Gunnar Skrede, han er siste inntegnede taler. Bakkevig har meldt seg igjen. Gunnar Skrede har ordet, og jeg vil be om at talere i tillegg til de nevnte melder seg under Skredes innlegg nå. Wang har meldt seg.

Gunnar Skrede:

Dirigent. Som saksordføreren sa er dette ei sak som har tatt mykje tid i komiteen, og eg vil gjerne gje min honnør til han som har vore saksordførar, som har jobba med dette også utanom sjølve tida vi har brukt i komiteen. Eg er samd også med Aarflot i at dette er ei stor og komplisert sak, så det kanskje kan vere vanskeleg nå på ei kveldstid å ha full oversikt. Likevel, desse reglane har vi kome fram til - skal vi seie - i samarbeid med Departementet sine folk, så vi trur at dette skal vere nokså vasstett i forhold til Lova.

Det var nemnt av Bakkevig dette med varamedlemmet, at det er ikkje sikkert det er nokon av dei andre leke medlemmane som har fått stemmer ved valet. Og det er rett. Difor har vi og føyd til ei siste line; "om nødvendig holdes utfyllingsvalg for varamedlemmer". Det er grunnen til at vi har med nettopp den siste lina.

Aarflot peika på paragraf 12, eller 2.4, som det står her: "Kirkerådet avgir uttalelse i saker der Departementet ber om det." Vi drøfta litt i komiteen om vi skulle ta inn ei liknande formulering som den Aarflot nemnte, men fann ut at denne paragrafen eigentleg nå gjekk på forholdet Kyrkjeråd/Departement. Derfor tok vi ikkje med noko meir om eventuelle andre høyringar som Kyrkjerådet fekk til uttale frå andre instansar. Takk.

Dirigenten:

Bakkevig frafaller, og da er det Thor Wang og dernest Ole Herman Fisknes. Det er satt strek som bebudet. Hareide har dessuten meldt seg.

Thor Wang:

Det var et spørsmål til ekspedisjonssjefen. Dette at Departementet sier at det er anledning til å velge ti leke kirkelig tilsatte, at Loven gir adgang for det, det vil jeg gjerne ha bekreftet. For da må det være ett eller annet som ikke stemmer, hvis Loven skulle gi adgang til at et Kirkeråd bare skulle bestå av kirkelig ansatte.

Dirigenten:

Da passer det godt at Ole Herman Fisknes er neste taler og dernest Bjørn Hareide. Jeg regner med at saksordføreren får ordet til slutt, før vi går til avklaring.

Ole Herman Fisknes:

Dirigent. Jeg synes det er et imponerende arbeid dette her. Vi går jo surr i dette her alle og enhver, men det virker som komiteen har kommet ned på bena. Det er enkelt å bekrefte overfor Wang det utrolige, men lovbestemmelsen sier bare at det skal være minst en. Lovbestemmelsen sikrer noen en viss fordeling. Men forøvrig overlates det til Kirkemøtet, og hvis Kirkemøtet er idioter så har de lov til å være det. Det er det som er poenget; man sikrer en viss basisfordeling. Og det vil jeg jo si til Bakkevig også, at hvis han tror Kirkemøtet er idioter så har han lov til å tro det, og Kirkemøtet har lov til å være det. Men det er opp til Kirkemøtet å bestemme hva de synes er hensiktsmessig. Vi får ta Loven på ordet slik som den er, og Kirkemøtet bør jo egentlig ikke beklage seg, for de kan jo tilpasse dette her slik som Kirkemøtet til enhver tid finner hensiktsmessig innenfor denne rammen.

Når det gjelder paragraf 12 som Aarflot henviste til, så er vel poenget bare det at bestemmelsen står i Loven, og det er vel den som er trådt inn her.

Dirigenten:

Siste taler før saksordfører er Bjørn Hareide.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg må også som Kirkemøtedeltaker og Kirkerådsmedlem si at jeg er imponert over det arbeidet som

komiteen har nedlagt. Det er helt fantastisk - og vi har jo i Kirkerådet tatt det utgangspunkt at dette å få så mange ansatte i Kirkerådet, det bør unngås. Så vi har tolket Loven annerledes enn det Departementets folk har gitt uttrykk for. Men jeg godtar som Kirkemøtedeltaker den forståelsen. Det skal godkjennes, dette reglementet, av Kongen og - nær sagt litt spissformulert - han har talt. Hvis det er forståelsen, så er det greit.

Jeg er muligens for sent ute, men jeg kunne også tenke meg å foreslå, når det gjaldt funksjonstid for en formann i Kirkerådet, en periode på to år. Det er en forferdelig affære å stå som formann i dette, og Kirkemøtet må også få lov til å vurdere vedkommendes virksomhet etter to år, hvis man skulle ønske det. Her kan det nemlig bli polariseringer mellom Kirkerådet og Kirkemøtet. Men jeg frykter for at jeg er for sent ute, ellers ville jeg ha foreslått dette.

Hvis man tillater at jeg får lov til å legge det frem, har jeg det ferdig skrevet slik: "Kirkemøtet velger Kirkerådets formann blant Rådets medlemmer ved særskilt avstemning for en periode av 2 - to - år."

Dirigenten:

Etter forretningsordenen er det for sent, men forsamlingen har full adgang til å innvilge rett til å innlevere dette forslaget, om det er ønsket, og det settes umiddelbart under votering. Det betyr at Hareide fremsetter forslag om det som fra tidligere het paragraf 1.7. Det lyder: "Kirkemøtet velger Kirkerådets formann blant Rådets medlemmer ved særskilt avstemning for en periode av 2 - to - år."

Der ber komiteformannen om rett til kommentar, og det skal gis. Men det ble ikke fullført votering over retten til å fremlegge forslaget. Det må skje først. Det betyr at dirigenten setter det spørsmålet under votering. De som ønsker å votere mot at Hareide får fremsette sitt forslag gir stemmetegn til kjenne. Det er ikke skjedd, og forslaget er godtatt som forslag. Komiteformannen har ordet til kommentar.

Gunnar Skrede:

Dirigent. Vi vurderte det i komiteen om vi skulle legge inn et slikt forslag, og det er ting som taler både for og mot det. Vi synes formannsjobben i Kirkerådet er så viktig, og så vanskelig kanskje og, at en formann bør stå i fire år av den grunn, og kanskje nettopp fordi en velger ham for fire år, vil vedkommende person tenke veldig nøye over om han kan gå inn i en slik jobb, og en får derfor de best kvalifiserte. Takk.

Dirigenten:

Grønstad ønsker også kommentar til dette fremsatte forslaget, og under Grønstads innlegg må eventuelle

talere til dette tilleggsforslaget ha meldt seg. Det settes strek for denne delen av debatten etter hans innlegg.

Einar Grønstad:

Dirigent. Slik som det har vore nå så har det vore for fire år, og det er ein naturleg konsekvens av den måten det har vore med BF, som har vore samla. Men etter denne nyordninga som kjem i stand nå med eit årleg Kyrkjemøte, og ikkje minst av andre grunnar kan ein tenke på kontinuitet og. Det kan jo godt tenkast at i en valperiode på to år kan det komme ein ny som tek over, og dette som Hareide nemnte her, ikkje minst dette med å stå til ansvar for det som er gjort og så vidare. Eg vil anbefale dette forslaget om to år. Det er ingen ting i vegen for at vedkommande kan fortsette i fire år for det, men at ein har to-års periodar. Eg råder til det.

Dirigenten:

Dermed er det satt strek for den delen av debatten som gjelder kommentarer til tilleggsforslaget fra Hareide, og siste taler er Andreas Aarflot.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil bare stille et spørsmål til tolkningen av forslaget slik jeg hørte det opplest. Såvidt jeg husker så sto det at man velger formann for en periode på 2 - to - år. Er det innskrenkende å forstå? En periode, og så over og ut, eller skal det sies at det kan foretas gjenvalg? Det er for meg litt viktig i denne sammenheng. Jeg vil gjerne få en oppklaring før jeg er rede til å gå til avstemning.

Dirigenten:

Det er en saksopplysning fra forslagsstilleren. Værsgod, Hareide.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg har forutsatt det som selvsagt at gjenvalg kan finne sted. Jeg mener selv det er dekning for å ha den forståelsen slik det er, men jeg har ingen ting mot at det står "Gjenvalg kan finne sted." Det er i og for seg greit - hvis det er bedre så gjerne for meg - men jeg synes det er selvsagt. Nå er det jeg som må ta stilling til det, så da kan vi sette: "Gjenvalg kan finne sted."

Dirigenten:

Dirigenten antar at det er kurant å føye det til uten nærmere avstemning, så da føyes til tillegget: "Gjenvalg kan finne sted." Det er en oppklaringstilføyelse, og dermed er ordet saksordførers. Værsgod, Knut Risnes.

Knut Risnes:

Dirigent. Ein del av det som det har vore reist spørsmål til er vel da oppklara undervegs. Eg må jo seie det at

Fisknes har vel sagt det eg kanskje ikkje hadde våga å seie her av risiko for å bli nedklubba, men eg synest at når vi har jobba med dette her, så ligg det og ein tillit til Kyrkjemøtet. Vi må jo ikkje sjølv binde oss opp på alle kantar i form av reglar som skal byggjast inn i valordninga, slik at vi ikkje har høve til å bevege oss ved eit val innanfor dei rammer som Departementet set. Det er ein minimums- og maksimumsordning.

Eg vil berre understreka at når det er antydd i Lova at det går på minst ein, så har Lova fastsett eit minimumstal.

Det er ikkje antydd maksimumstal, og det må verte opp til Kyrkjemøtet som skal velje, å take det i vurdering innafor dei rammer som Lova set. For Lova har bunde oss enormt opp på førehand, ver klar over det. Det er ikkje komiteen som har sagt ti medlemmar, eller at alle bispedømeråd skal vere representert i Kyrkjerådet. Det er det Departementet som har sagt. Dermed får du desse gjengangarane som Larsen var inne på. Men Lova er klar, det skal vere representantar frå alle bispedømeråd i Kyrkjerådet.

Når det gjeld det som Aarflot var inne på, da han nemnde det vi har sagt; "Kyrkjerådet avgir uttalelse i saker der Departementet ber om det", så har komiteen teke den direkte ordlyden ut av Lova. Den har vi henta der, og eg vil forsøke å klargjere litt om det. Eg var inne på det i mi fyrste orientering. Vi er klar over i komiteen at når det gjeld Kyrkjerådet si verksemd, så tangerer det ein heil del av andre saker som er oppe på dette Kyrkjemøtet. For ikkje å kollidere har vi i grunnen vore nokså nøkterne i vårt oppsett, teke utgangspunkt i Lova og sagt det som den seier. Det er ein måte som blei antydd i forretningsordenen - utan å liksom tillegge Kyrkjerådet meir makt enn det Kyrkjemøtet vil gjere i samband med andre saker.

Varamann for lek, var det antydd, frå kvart bispedømeråd: I nominasjonsforslaget vårt har vi sagt at det skal nomineras to frå kvart bispedømeråd. Deri ligg iallfall til ein viss grad ein sikkerventil for at det finst vararepresentant og for den som er valt.

Elles trur eg at dei andre tinga som var antydd her er det gitt svar på av komiteformannen og delvis av andre. Vi er klar over i komiteen og at vi må forsøke å prøve oss fram i denne samanhengen, og det er ein sjølv sagt ting at dette kan endrast. Det er vi, Kyrkjemøtet, som til kvar tid vurderer lovverket som vi fastset, og har høve til å endre det når vi finn ut at det ikkje passar. Men det var eit siktemål for komiteen at desse valreglane skulle vere enkle, slik at vi ikkje bruker halve neste Kyrkjemøte til å avvikle val av Kyrkjeråd. Vi synes opplegget med to vallister, som Kyrkjerådet hadde

lagt opp til, det var ei komplisert ordning, på same tid som ein del av dei reglane som var innebygd der ikkje samsvarar med Lova: Og dette har komiteen da teke omsyn til.

Eg vil på komiteens vegne takke for det som har vore nemnt om komiteen sitt arbeid.

Dirigenten:

Og dermed erklæres debatten for avsluttet. Dirigenten mente å høre antydning om utsettelsesforslag fra Andreas Aarflot, men det er ikke fremsatt. Og ingen andre har gjort det. Fra dirigentskapets side er det ikke aktuelt å gjøre det med tanke på den saksliste som fremdeles står tilbake for dette møtet å behandle, og det betyr at dirigenten setter denne sak 10 under votering, men gjentar også at det er ikke premisser og innledning det skal voteres over, men det er selve regelverket.

Det er noen endringer i komiteens fremlegg i forhold til det maskinskrevne, og de får da tas med, hvis de ikke kan anses for klargjort.

De kan anses som klargjort.

Det er godt, og det gjelder også den nye nummerering av paragrafene. Dirigenten antar at dette uttrykket "Regler for valg av Kirkeråd og for dets virksomhet", som har fått en dublering på ett av stedene, utgår ved voteringen. Dirigenten vil spørre om det forlanges votering paragraf for paragraf. Her er ikke alternative forslag på annet enn en paragraf, og den skal vi selvfølgelig ta for seg. Den vil vi da måtte ta aller først til votering.

Det gjelder Aarflots forslag til den paragraf som tidligere het 2.4. Dirigenten har ikke full oversikt over den nye nummereringen så langt, men på side 3, det er paragraf 12 på side 3, tidligere 2.4. Der foreligger komiteens fremlegg som utdelt, og Aarflot foreslår der et tillegg slik at denne paragraf skal hete: "Kirkerådet avgir uttalelser i saker der Departementet ber om det." Det er det samme som nå, og tillegg etter komma; "og ellers når det er fremkommet anmodning om det fra andre kirkelige organer, eller når Rådet selv finner det ønskelig."

Dirigenten setter da dette tilleggsforslaget under votering, slik at de som vil gi uttrykk for uenighet gir et stemmetegn til kjenne. De som deler synet til fremlegget, er enige i det, de forholder seg rolige. Det voteres. Tillegget anses som vedtatt mot 17 stemmer.

I rekkefølge burde vel da forslaget fra Bjørn Hareide vært tatt først, men det skulle vel ikke bety noen ting. Det er et tilleggsforslag under det som het 1.7, og som

da vel heter paragraf 7 nå, såvidt jeg forstår. Der er det da en tilføyelse om at "Kirkemøtet velger Kirkerådets formann blant Rådets medlemmer ved særskilt avstemning for en periode av 2 - to - år. Gjenvalg kan finne sted." Dette skulle være forslag til tilføyelse fra Bjørn Hareide, under paragraf 7 med den nye nummereringen. Saken settes under votering. De som er enige i forslaget forholder seg rolige, de som er uenige og vil stemme mot, gir et stemmetegn til kjenne. Det stemmes. Det skulle ikke være nødvendig å notere tall, det er klart at forslaget er vedtatt mot noen få stemmer.

Risnes ønsker ordet til dagsordenen.

Knut Risnes:

Dirigent. Når det er vedteke at valperioden for formannen er på to år, så bør det og gjelde for nestformannen, synest eg. Og da vurderes ei tilføyning på same måten i siste line, der det gjeld val av nestformann. Eg oppfatar det slik at Hareide sitt forslag blei vedteke.

Dirigenten:

Forsamlingen må ta standpunkt til om det kan føyes til nå som forslag. Siden det kommer fra komiteformannen er det vel ikke så vanskelig å gjøre det. Kan vi få det avklart på den måten at de som vil stemme mot dette tillegget gir et stemmetegn til kjenne; at varaformann også stilles i samme stilling. Det må anses vedtatt.

Dermed vil dirigenten mene at hele det fremlegget som er gjort av komiteen, med de endringer som nå er foretatt ved votering, må kunne settes under en samlet votering. Vil noen i Kirkemøtet uttale seg mot en slik voteringsmåte? Det er ikke skjedd, og dermed settes dette regelverk for valg av Kirkeråd og dets virksomhet under votering. De som er enige i den form disse nå har fått med vedtatte endringer, de forholder seg rolige. De som vil stemme mot gir et stemmetegn til kjenne. Det er enstemmig vedtatt.

SAK KM 19/84: HILSEN FRA KIRKEMØTET

Dirigenten:

Hilsen fra Kirkemøtet; den er utarbeidet av komite 4, med Svein Håland som saksordfører. Komiteen har bedt om at den legges først frem i muntlig form, og vil bli omdelt etterpå. Er det noen som vil ytre seg mot en slik fremgangsmåte? Det ser ikke ut til det. Komiteen får sitt ønske oppfylt.

Og jeg var forøvrig inne på noe av de samme tankene tidligere her i ettermiddag. Det er nemlig slik at det står her: "I dag som alltid er gudstjenesten livsnerven i kirkens virke. Åndelig fornyelse" og så videre. Jeg er enig i at gudstjenesten bør fremheves spesielt, men jeg hadde bare lyst å nevne det her, selv om ikke vi her og nå kan gå inn på filing på formuleringer, så betyr dette nokså mye for hele sammenhengen. Slik det nå står her så kan det oppfattes slik at åndelig fornyelse og sant kristent liv utelukkende springer ut av fellesskapet om Guds ord og sakramentene i gudstjenesten. Jeg vil anta at det mener ingen her, derfor kunne jeg tenke meg å ordne det på den enkle måte at man begynner dette avsnittet med at "Åndelig fornyelse og sant kristent liv springer ut av fellesskap om Guds ord og sakramentene." Og så kommer: "I dag som alltid er gudstjenesten livsnerven i kirkens virke.", og "Kirkemøtet ber alle menigheter og kirkens medlemmer om å gjøre sitt til at gudstjenesten kan få den rette plass" og så videre. Da har man i grunnen innledningsvis gitt uttrykk for at dette har en bredere basis, men at vi peker på det spesielle ved gudstjenesten. Takk.

Dirigenten:

Dirigenten vil gjøre oppmerksom på at dette er et internt dokument og foreløpig fremlegg, slik at det skal ikke gjøres vedtak på dette dokumentet i dette møtet. Men jeg går ut fra at komiteen noterer seg bemerkninger som gis av talerne, og henstiller da om korte innlegg. Værsgod, Sigurd Lunde, neste taler er Kartveit.

Sigurd Lunde:

Dirigent. Jeg må si at denne hilsen til menighetene er imponerende godt formet, og den er veldig vellykket fordi den ved siden av å si enkle og greie og utmerkede ting har en tone og en nerve som gjør den til en oppbyggelse. Men jeg vil be om at denne hilsen også kommer på nynorsk. Vi synes det er helt vesentlig at den kommer på begge språk.

Dirigent:

Dernest Gunnar Kartveit, og neste taler er Mæland. Kartveit frafaller, og Mæland frafaller også. Da var Harald Græsli neste taler, og dernest Georg Hille.

Harald Græsli:

Jeg vil henlede oppmerksomheten på midt på side 1, den setningen som står der, som jeg umiddelbart reagerte litt på: "Gjennom tusen år har den kristne kirke møtt det norske folk ved døpefonten, ved alterbordet og på kirkegården." Det er naturligvis sant, men det føles litt at det på en måte er feil å fokusere bare på disse tre møtestedet. Kunne det vært omformet på en måte? Ellers står det veldig mye om evangelisering og Guds ord og alt ellers, men akkurat dette første kunne vært omformet

annerledes. Personlig kan jeg godt tenke meg også å støtte Bønes i hans anliggende. Det tapes ingen ting på om vi snur på de to setningene. Takk.

Dirigenten:

Da var neste taler Georg Hille, og dernest Arvid Nergård, og jeg tror jeg må anmode, av hensyn til kveldens forløp og tidens fremskriden, at de som ønsker ordet tegner seg nå under Hilles innlegg, og at det blir satt strek etter hans innlegg. Værsgod, Hille.

Georg Hille:

Dirigent. Jeg vil gjerne som de andre gi uttrykk for stor glede over at man har lyktes med å gjøre det så knapt og kort, og dessuten også med den varme som vi etterlyste. Det var bare en ting, en liten ordsammenstilling som jeg tror kanskje ikke er direkte gal. Den ville kanskje få noen til å stusse litt - helt i det siste avsnittet hvor det står: "I begynnelsen av et nytt kirkeår vil Kirkemøtet minne om forkynnelsen av Guds dom og nåde i Jesus Kristus." Det er klart at man ved teologiske termer kan se dette med Guds dom i Jesus Kristus, altså alt dette som på en måte skjer på korset, det er jo Guds dom i Jesus Kristus. Men det er vel egentlig noe annet man er ute etter her - man er vel ute etter det at man skal forkynne Guds dom over menneskene, over oss, og at man samtidig skal forkynne Guds nåde. Så jeg ville skille dette fra hverandre, og ved å gjøre det for dem som da skal forme dette her videre; "minne om forkynnelsen av Guds dom og av hans nåde i Jesus Kristus." Det er en slik teologisk nyanse som jeg tror er viktig.

Dirigenten:

Det har ikke tegnet seg flere talere, så strek er satt. På dirigentens liste står Arvid Nergård og dernest Ludvig Johan Bakkevig som siste inntegnede taler, foruten at saksordføreren får ordet. Værsgod, Nergård.

Arvid Nergård:

La meg si at jeg synes dette er en - slik som Lunde sa - en usedvanlig velformet hilsen. Jeg prøvde å sitte i kirkebenken, som dere også gjorde, og den gjorde et veldig dypt og fint inntrykk, det må jeg få si. Det var en ting som professor Austad nevnte her til å begynne med, og som jeg har sagt til noen her; man sier midt på siden: "Gjennom tusen år har den kristne kirke møtt det norske folk ved døpefonten, ved alterbordet og på kirkegården." Jeg ville gjerne om det var mulig få si noe om at: "Gjennom tusen år har Guds ord lydt i vårt folk, og kirken har møtt", slik at vi fikk si noe om det som er det aller viktigste, Guds ord. Det er sagt noe om det, men jeg ville ha foretrukket det der. Og nå skal jeg høre om dere forstår hva jeg sier, når jeg skal slutte med dette: (Her fulgte en setning på samisk).

Dirigenten:

Dirigenten takker spesielt for sluttbemerkningen, og slutter seg helt til den. Neste og siste taler før saksordfører er Bakkevig.

Ludvig Johan Bakkevig:

Jeg satte meg, som oppfordringen var her, nede i kirkebenken, og så var jeg et vanlig alminnelig menneske, og så hørte jeg dette budskapet som ble lest her oppe fra prekestolen. Så tenkte jeg etterpå; hva er det du husker igjen av dette her? Og da var det forferdelig lite - det var ihvertfall noe med en skrøpelig kirke, og det var noe med en rik kirke i denne rike tiden som vi lever i. Men jeg vet ikke om vi er litt for snille med hverandre.

Det er jo selvfølgelig veldig vanskelig å sette sammen en slik hilsen når en sitter en hel gruppe, en hel komite, og skal lage en hilsen. Den blir kanskje litt for lite strukturert, det blir litt for lite profil over den, så jeg kunne nok tenke meg at den burde vært strammet opp litt av folk som kan dette her. Kanskje man burde slippe til en enkelt som man har litt tillit til. Bare for å bringe litt salt i dette, i denne retten som alle er så fornøyde med. Takk.

Dirigenten:

Siste taler er saksordfører Svein Håland.

Svein Håland:

Dirigent. Jeg har hørt noen ganger om selektiv hørsel, jeg vet ikke om det kan passe i denne forbindelse. Ellers vil jeg gjerne si at man skal være litt varsom med å flikke altfor mye på dette her, for da vil noe av helhetspreget og de formuleringer som vi har arbeidet en del med miste sitt preg, og noe av helhetsinntrykket vil forsvinne. Men vi skal forsøke å gå gjennom dette igjen med de bemerkninger som er kommet. Men jeg må jo si at den umiddelbare reaksjon som forsamlingen hadde, den virket jo bra. Jeg vet ikke om de klapper i kirken, men iallfall så var det en hyggelig reaksjon for oss.

La meg også si at det har vært komiteens forutsetning hele veien at dette dokumentet skulle foreligge på alle tre offisielle målformer. Vi kan ikke garantere at vi skal klare å legge det frem på alle tre målformer i morgen, men det skal det arbeides med, og vi håper at dette kan nå ut til menighetene. Så takk for reaksjonen så langt. Vi skal arbeide videre med saken.

Dirigenten:

Denne debatten er avsluttet, og den skal ikke gjøres til gjenstand for votering. Nå må dirigenten røpe at dirigentskapet har betydelig bekymring for det som skal skje før vi avslutter dette Kirkemøte, og dirigentskapet

unnser seg ikke for å be om samtykke til at denne sesjonen varer til 21.30. Er det noen som vil ytre seg mot at det skjer? Det er ansett som godkjent.

Det skal først tas et siste valg som skal gjøres under dette Kirkemøtet, og det gjelder et suppleringsvalg for medlem av Kirkerådet fra Bjørgvin bispedømmeråd, og jeg vil be valgkomiteens formann orientere.

SAK KM 29/84: VARAMEDLEM TIL KYRKJERÅDET
--

KOMITEENS INNSTILLING:

Tordis Sandvik:
Dirigent.

Val av varamedlem til Kyrkjerådet:

Bjørgvin bispedømmeråd er utan varamedlem til Kyrkjerådet da Kari Skaaheim Aase er flytta ut av bispedømmet. Kyrkjemøtet må derfor velje nytt varamedlem frå Bjørgvin bispedømme.

Forslag frå valkomiteen:

Jon Ytrehorn blir valt som varamedlem i Kyrkjerådet frå Bjørgvin bispedømmeråd.

Dirigenten:
Dirigenten vil spørre om det skulle forekomme flere forslag enn det fremsatte fra valgkomiteens side.

Det er ikke tegn til det og saken går til avstemning. Grønstad ber om ordet til dagsordenen.

Einar Grønstad:
Dirigent. Eg har sjølv ønske om å vere formell her, det har eg, men kan vi ikkje klappe dette varamedlemet, og bli ferdige, da vi har så lita tid.

Dirigenten:
Forretningsordenen krever skriftlig valg, og det kan vel ikke ta lang tid å skrive dette, og så teller valgkomiteen det etterpå. Kartveit til dagsordenen.

Gunnar Kartveit:
Dirigent. Eg gjer merksam på at Kyrkjemøtet har høve til å fråvike, dersom eg no kan finne det i farten - fråvike einskilte punkt i forretningsordenen dersom det er 2/3

fleirtal for det, og eg vil fremje forslag om det. - Ja, det er paragraf 1.6 i forslag til forretningsorden, der det er snakk om at "Endringer i denne forretningsorden krever 2/3 flertall."

Dirigenten:

Dirigenten vil antyde at en slik avstemning vil ta like lang tid som å skrive navnet på en stemmeseddel, når avstemningen skjer etter at vi skal avveie hva som er 2/3 flertall, så jeg vil be om at det blir votert raskt over om Kartveits forslag skal godkjennes, eller dirigentens.

Jeg tror jeg tillater meg å foreslå alternativ avstemning. De som vil stemme for dirigentens forslag om skriftlig avstemning gir et stemmetegn til kjenne.

Det er klart vedtatt, så det blir å skrive et navn på stemmeseddelen, og Jon Ytrehorn er valgkomiteens forslag.

(Skriftlig avstemning)

Avstemningen er avsluttet.

SAK KM 5/84: KIRKEMØTET OG KIRKEORDNINGSLOVEN

Neste sak til behandling er da så meget av sak 5 som vi måtte makte innen den antydete tid. Sak 5 er til behandling. Det er delt ut to innstillinger fra komiteen: Den første delen skal ha 5.8.A som dokumentnummer, og annen del skal ha nr. 5.8.B. Det er komite 1 som legger frem denne saken, og saksordfører er Andreas Aarflot. Værsgod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Andreas Aarflot:

Dirigent. Det har vært arbeidet iherdig i komiteen for å forsøke å fange opp de synspunkter som kom fram i diskusjonen tidligere. Det er klart at komiteen ikke er i stand til å fange opp alle, for da ville vi få en innstilling som ville sprike, akkurat som samtalen sprikte. Og når jeg nå går til opplesning av den reviderte tekst som komiteen såvidt jeg forstår samlet står bak, vil jeg gjerne minne om at det er komiteens bestemte mening at dette er en så viktig sak at den bør vedtas av dette Kirkemøtet.

Jeg går da til opplesning av den første del, den prinsipielle del, det jeg har kalt for en standpunktmarkering fra dette Kirkemøtet om dets eget selvforståelse.

Hvis det skulle bli tid til det så foreligger også en revidert tekst om Kirkemøtets arbeidsprogram, som også komiteen nå fremmer som et enstemmig vedtak. Men jeg vil spørre dirigentskapet om jeg skal lese begge to i rekke og rad, eller om jeg skal lese den første først, og om vi skal avslutte den.

Dirigenten:

Tidsrekkefølgen eller tidsrammen vår nå tyder på at vi bør ta den ene først.

Andreas Aarflot:

Javel. Da leser jeg sak 5: Kirkemøtet og Kirkeordningsloven. Jeg behøver ikke ta med det om komitemedlemmene som var til stede og underlaget, jeg går direkte på vedtaket, idet komiteen mener at hele denne uttalelsen bør være et vedtak fra Kirkemøtet.

Kirkemøtet vil uttale følgende om sin plass i kirkebildet:

1. Kirkens organer har sitt utspring i den troende og bekjennende menighet slik den først og fremst trer fram i gudstjenestefellesskapet på lokalplanet. Derfor er det lokalmenigheten med dens organer som danner grunnenheten i kirkeorganisasjonen.

Det er for å tjene evangeliets fremme og forvaltningen av nådemidlene at menigheten skaper sine styringsorganer. Ordnings- og styringsmandatet er et felles ansvar for hele kirken. Dette mandat har sin basis i det alminnelige prestedømme og i den offentlige tjeneste med Ord og sakrament. Kirkens ledelse fremstår i et samvirke mellom dem som representerer menighetens leke medlemmer og dem som har fått seg overdratt det kirkelige embete. Det er menighetens valg av sine ansvarlige ledere i rådsorganene, og kirkens kall og oppdrag til embetsbærerne, som uttrykker at hele kirken bærer ansvar for kirkestyret og kirkens ordninger.

2. Den norske kirke er bygget på soknet. De mennesker som sokner til en kirke eller et gudstjenestested i et geografisk avgrenset område er lokalmenigheten som kirkeorganisasjonen hviler på. Enhver menighet har det som trengs for å være et fullverdig uttrykk for kirken når den samles om Ordet og sakramentene. Alle kirkens ordninger må derfor tjene og styrke det åndelige liv på lokalplanet.

Kirkeordningen legger også vekt på at kirkens øvrige organer springer fram av og skal tjene lokalmenigheten. Prostienhet og bispedømme er regionale enheter som er sammensatt av et visst antall menigheter.

Også prostiråd og bispedømmeråd skal være arbeidsorganer der menighetenes liv får hjelp til å utfolde seg på best mulig måte.

Kirkemøtet springer også fram av menighetene, og står i denne sammenheng som et sentralt samlende organ for hele kirkens liv og virksomhet. Kirkemøtets oppgaver er å tjene nådemiddelforvaltning, evangelisering, undervisning og diakoni, slik at flest mulig mennesker kan omfattes av kirkens omsorg. Det er Kristi oppdrag med tanke på å bygge hans menighet, som er det grunnleggende prinsipp for de ytre ordningsmessige sider av kirkens ledelse. Slik forstått er kirkestyre og myndighetsutøvelse rettmessige og nødvendige uttrykk for at kirken tar sitt ansvar for evangeliet alvorlig .

Den hellige skrift er eneste norm for tro og liv. Åndelig myndighetsutøvelse i kirken må skje ved at Guds ord gjøres gjeldende og får komme til uttrykk med sin egen stemme.

Kirkemøtet skal tjene hele kirken med en åndelig myndighet, som alltid må prøves og måles på Guds ord.

3. For trossamfunnet Den norske kirke er Kirkemøtet det representative sentralorgan for menighetene, som bærer ansvaret for en omfattende avgjørelsesprosess i saker som angår hele kirken.

Kirkemøtet er lovfestet som et offentlig organ med plikt til å utøve myndighet. Møtet er tildelt en formell juridisk kompetanse til å fatte visse beslutninger med betydning for hele Den norske kirke. Kirkemøtet vil ha mulighet for å ta selvstendig initiativ på alle områder, og det har myndighet til å uttale seg om saker som blir forelagt det eller som det selv ønsker å ta opp.

I forhold til de kirkelige styringsorganer i kirkelig statsråd og Departement, inntar Kirkemøtet en spesiell plass både som avgjørende høringsinstans og som samarbeidsorgan for utformingen av kirkelig lov, forvaltning og økonomi.

Kirkemøtet i sin nåværende form har sin plass innenfor rammen av det konstitusjonelle statskirkestyret. Det innebærer at kirkestyret fortsatt etter Grunnloven utøves av Kongen etter Grunnlovens paragraf 16,

men Kirkemøtet er et organ som er i stand til å overta oppgaver som blir delegert fra Kongen eller Departementet.

Med en utstrakt grad av delegasjon kan Kirkemøtet bli et organ med avgjørende innflytelse på utformingen av kirkens liv, blant annet dens tjenesteordninger, dens gudstjenestelige ordninger, dåpsopplæring og diakoni.

Som sagt har det vært hele komiteens mening at dette bør Kirkemøtet vedta som sitt samlede vedtak, og det er ingen i komiteen som fremmer noe alternativt forslag. Vi mener at vi også nå ved revisjonen har sondret på en klarere måte mellom det som er den faktiske situasjon, og det som man måtte uttrykke som et ønske for Kirkemøtets plass i kirkebildet. Jeg tror dette møtet av og til også må uttrykke en forventning om hva Kirkemøtet skal være.

Vi oppfanget tidligere et alternativt forslag til vedtak, som vi har forsøkt å gjengi på denne måten: "Kirkemøtet anser den beskrivelse av Kirkemøtets plass i kirkebildet som er gitt av komite 1 som et tjenlig grunnlag for arbeidet i Kirkemøtet." Som sagt, komiteen fremmer forslag om at man vedtar hele uttalelsen fra og med uttrykket "Vedtak" og "Kirkemøtet vil uttale følgende om sin plass i kirkebildet".

Dirigenten:

Kan dirigenten få spørre om hvordan det formelt blir mellom begrepet "vedtak" innledningsvis og det subsidiære forslag, hvordan er det tenkt?

Andreas Aarflot:

Det må den som ønsker å ta forslaget om et subsidiært forslag til vedtak egentlig selv gjøre rede for, for det er det ingen i komiteen som har ønsket. Men slik jeg oppfattet dirigenten Grønningsæter tidligere i dag, så må man vel da anta at ordet "Vedtak" - hvis dette skulle komme til avstemning - blir å sløyfe, og at det andre blir komiteens uttalelse, og at vedtaket blir: "Kirkemøtet anser den beskrivelse som er gitt av komiteen som et tjenlig grunnlag for arbeidet i Kirkemøtet."

Dirigenten:

Spørsmålet anses avklart. Takk. Saken legges ut til kommentar/debatt. Georg Hille er første taler.

Georg Hille:

Dirigent. I tilslutning til det jeg sa i går, eller når det var, om vedtaksformen, så er jeg av den mening at selv om det er strammet inn og gjort litt enklere slik rent teologisk, slik at vel kanskje flere vil kunne være med på dette enn det som ble sagt forrige gang vi hadde dette foran oss, så tror jeg det er litt svært og vold-

somt å la det bli et vedtak. Så jeg vil, hvis ikke noen andre gjør det, fremsette som forslag det subsidiære her. Jeg har ikke fått tid til å tenke på om det er akkurat den formen som kunne være gunstigst som et tjenlig grunnlag for arbeidet i Kirkemøtet. Jeg hadde nok kanskje tenkt meg, da jeg snakket om dette sist, at man kanskje like mye skulle bruke det som et tjenlig grunnlag for Kirkemøtets refleksjon omkring seg selv.

Altså, ikke direkte som det som skal legges til grunn for vårt arbeid. Jeg synes kanskje det var litt sterkt, men siden jeg nå ikke har fått tid til å forme noe annet, så kan vi bruke dette.

Jeg vil be om at vi kanskje slutter med å snakke om "kirkebildet". Det er en veldig fiks måte å formulere seg på når Andreas Aarflot skal holde foredrag, men det passer ikke akkurat i et vedtak her å snakke om "plass i kirkebildet". Så jeg ville heller bare ganske enkelt si; "Kirkemøtets plass i kirken".

Jeg gjør altså dette til mitt forslag, som jeg fremsetter.

Dirigenten:

Det er notert at Hille gjør det subsidiære forslaget til sitt, slik at det da definitivt er å anse som fremsatt, og på talerlisten står nå Arvid Nergård, dernest Øystein Trømborg.

Arvid Nergård:

Jeg vil takke komiteen for det forslag som nå er lagt fram. Det inneholder teologiske momenter som jeg synes klart gir uttrykk for den selvforståelse som Kirkemøtet kan gi uttrykk for, og som en kan slutte seg til. Kanskje vil det føles noe tungt i formen, men innholdet er jo også teologisk ganske fyldig. Jeg har ikke noe forslag til noen endringer her, bortsett fra en eneste tilføyelse på side 2 i annet avsnitt, siste setning. "Kirkemøtet skal tjene hele kirken, men med en åndelig myndighet som alltid må prøves og måles", står det der. Det tror jeg man kunne stryke, altså, "måles" - "som alltid må prøves på Guds ord", og så vil jeg føye til "og kirkens bekjennelse", fordi Kirkemøtets kompetanse i visse spørsmål alltid må korrespondere med menighetens bekjennelse. Så jeg vil stryke ordene "og måles", og så vil jeg føye til "etter Guds ord og kirkens bekjennelse".

Dirigenten:

Det er da kommet et tilleggsforslag fra Arvid Nergård, side 2, siste setning i annet avsnitt. Neste taler er Øystein Trømborg og dernest Ole Herman Fisknes.

Øystein Trømborg:

Dirigent. Jeg tror det er nyttig og det er nødvendig at vi har et slikt dokument, og jeg er takknemlig for det.

Jeg vil gjerne innestå for den refleksjon som dette dokumentet gir uttrykk for. Jeg har en bitte liten språklig ting som jeg vil nevne. Punkt 3 på side 2; Da jeg hørte det stusset jeg med en gang. Der står det; "for trossamfunnet Den norske kirke er Kirkemøtet det representative sentralorgan for menighetene som bærer ansvaret for en omfattende avgjørelsesprosess i saker som angår hele kirken." - "Som" er merkelig, det bør stå "og".

Dirigenten:

Kan vi få det forslaget skriftlig? Neste taler etter Trømborg er Fisknes. Av hensyn til tiden vil dirigenten foreslå at taletiden nå settes til to minutter, og at det settes strek etter Fisknes' innlegg. Det gjelder også da adgangen til å fremme forslag, men forslag må leveres innen avslutningen av Fisknes' innlegg på dirigentskapets bord. Fisknes har ordet.

Ole Herman Fisknes:

Dirigent. Som Trømborg sa det, det går jo på menigheten og det gir ikke noen god sammenheng, så jeg støtter det som måtte komme av forbedring der.

Mitt store problem med uttalelsen slik den foreligger, er at jeg ser så liten sammenheng mellom punkt 1 og 2 og punkt 3; at det ikke er gjort noe forsøk på å binde disse sammen? Men jeg har jo ikke noe forslagsrett heller, så det blir vel slik som dette her. Men jeg hadde gjerne sett at man kunne knytte disse to delene sammen. Og det henger også litt sammen med at under punkt 2, første avsnitt på side 2, der skal man plassere Kirkemøtet inn i sammenhengen. Men man sier jo ikke noe om Kirkemøtet, dirigent. Man gjør jo Kirkemøtet til et menighetsråd. At man selvsagt opererer innenfor de samme saklige områder som menighetene når man bygger på menighetene, det er greit nok, men man har ikke sagt noe om hva som er spesielt med Kirkemøtet i forhold til de andre organene. Jeg synes det er merkelig at man ikke har noe å si for å karakterisere Kirkemøtet i forhold til andre organer.

I siste avsnitt under punkt 3 er det også en rar formulering. Men Kirkemøtet er et organ som er "i stand til å overta" - en veldig defensiv formulering. Egentlig burde man jo gi uttrykk for hva Kirkemøtet ønsker, og hva Kirkemøtet mener det skal ha av oppgaver fremover, og ikke "i stand til", hva betyr det? Ja, det gir liten mening for meg det punktet.

Dirigenten:

Og dermed er det satt strek. Dirigenten har følgende talere på sin liste: Lislerud, Austad, Hareide, Øy, Grønstad, og så Aarflot som saksordfører til slutt. Strek er satt og Lislerud har ordet.

Gunnar Lislerud:

Dirigent. Jeg har to steder jeg vil nevne her. Det gjelder på første side og det gjelder punkt 2. "Den norske kirke er bygget på soknet", og så står det; "de mennesker som sokner til en kirke eller til et gudstjenestested i et geografisk område" og så videre. Hva ligger det egentlig i det ordet "sokner til"? Jeg kunne tenke meg i tråd med noe som har vært nevnt tidligere her, det var vel i går, hvor det var antydning noe om medlemsskap, og jeg foreslår følgende; "de mennesker som ved sitt medlemskap sokner til en kirke eller et gudstjenestested".

Det andre jeg har er på side 2, det er den andre linjen. Det står her, hvis jeg leser det fra begynnelsen: "Kirkemøtet springer også frem av menigheten og står i denne sammenheng som et sentralt samlende organ for hele kirkens liv og virksomhet." Jeg synes det ville vært nok om det hadde stått; "står i denne sammenheng som et sentralt organ for kirkens liv og virksomhet."

Dirigenten:

Dirigenten minner om at det var satt strek også for forslagsfremsetting med slutten av Fisknes' innlegg, så forsamlingen må ta standpunkt til om Lislerud skal få lov å fremme sine forslag. De som ønsker å stemme mot dette må gi et stemmetegn til kjenne. Det er ikke skjedd. Lislerud får fremsette sine forslag.

Neste taler er Torleiv Austad, dernest Bjørn Hareide.

Torleiv Austad:

Dirigent. Mitt første punkt er identisk med Lisleruds første punkt, så jeg vil altså støtte hans forslag der. Det jeg egentlig grep ordet for, det var en reaksjon på Nergårds forslag om å tilføye, "og kirkens bekjennelse etter Guds ord" i annet avsnitt på side 2, og jeg vil begrunne det. Her er det tale om den øverste autoritet, Guds ord som står over et hvert Kirkemøte, og derfor kan vi ikke i denne sammenheng, hvor vi taler om denne åndelige autoritet på Guds ords grunn, sidestille Guds ord og kirkens bekjennelse. I denne sammenheng så er kirkens bekjennelse underordnet Guds ord. Det er det som er selve poenget med dette avsnittet å si at den avgjørende norm ligger i Guds ord. Derfor må ikke kirkens bekjennelse komme inn her, for det forkludrer hele tegningen. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Hareide, dernest Øyvind Øy.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg vil som komiteformann presisere at det er en nødvendig dualisme mellom punkt 1 og 2. Man har som tidligere kanskje sett det egentlige og opprinnelige i 1, nemlig den bekjennende menighet, mens man har konse-

kvensen av Kirkeordningsloven i punkt 2, nemlig at det omfatter de som sokner til en kirke. Jeg selv har jo målbåret dette "med sitt medlemskap sokner til". I komiteen målbår jeg også dette, men man mente det var unødvendig. Jeg personlig synes det kan være greit, for å respektere de som har meldt seg ut og som forsåvidt da ikke hører til. Det er mitt anliggende som jeg personlig støtter, men komiteen har tatt avstand fra det, la meg presisere dette.

Og til Fisknes sin bemerkning om at Kirkemøtet fremstår som et menighetsråd, litt spissformulert fra meg nå, så kan jeg ikke være enig i det. Jeg oppfatter klart at Kirkemøtet, slik det her er beskrevet, har satt sin plass i forhold til menighetsrådet. Men det har satt seg også i den samme ramme; vi skal tjene de samme menneskene på menighetsplan. Vi i komiteen synes vi har fått frem dette. La meg, med samtykke av komiteen, på siste avsnitt før vedtaket "etter Grunnlovens paragraf 16", stryke ut ordet "men", at det bare står; "Kirkemøtet er et organ som er i stand til å overta oppgaver". Den konstatering av fakta, den har jeg samtykke til skulle jeg mene. Jeg føler at det ligger en forventning der, og det sies hva vi ønsker, så jeg synes ikke det er defensivt som komiteformann.

Dirigenten:

Vil Hareide klargjøre dette en gang til?

Bjørn Hareide:

Jeg leser siste avsnitt: "Kirkemøtet i sin nåværende form har sin plass innenfor rammen av det konstitusjonelle statskirkestyret. Det innebærer at kirkestyret fortsatt etter Grunnloven utøves av Kongen etter Grunnlovens paragraf 16. Kirkemøtet er et organ som er i stand til å overta oppgaver".

Dirigenten:

Ordet "men" strykes er det forslag om. Hvis komiteens medlemmer ikke gir inntrykk for å ville stemme mot det, så går det inn som komiteeforslag. Det nikkes. Jeg anser det som komiteens forslag. Neste taler er Øyvind Øy, dernest Grønstad før saksordfører.

Øyvind Øy:

Dirigent. Vi er i ferd med å avslutte handsaminga av truleg den viktigaste saka vi har på dette møtet, og det er gledeleg å leggje merke til at det synest å vere god oppslutning og brei semje om dei synspunkta som kjem til uttrykk i dette dokumentet. Det er viktig for oss at vi får teikna ein teologisk profil i dag, og at det er klar tilslutning til dette. Vi drøfta i komiteen om vi skulle gjere dette kortare, og vi fann ut at det var heilt nødvendig for oss å bruke så mange ord for å få sagt desse tinga som vi gjerne vil ha fram på denne måten.

Vi har hatt ei god handsaming og ei brei handsaming, og ei grundig drøfting av denne saka. Det skulle derfor vere godt grunnlag å votere på og gje full tilslutning til dette, som vil bli ståande framover som den forståing som vi har av oss sjølv og det arbeid som vi vil byggje på. Takk.

Dirigenten:

Einar Grønstad frafaller; da er det saksordfører Andreas Aarflot.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil gjerne minne om at det også er et utkast til vedtak som heter B: Kirkemøtets arbeidsprogram, som følger etterpå, og hvis Fisknes savner noe mer konkret om Kirkemøtets arbeidsoppgaver i dette dokumentet, så tror jeg han vil finne det han leter etter i det neste, og at vi derfor godt kan unnlate å gå mer i detalj her.

Jeg tror det er viktig at det er sagt det som er sagt av mere generelle og prinsipielle ting på dette punkt. Jeg vil, når det gjelder forslaget fra Hille om å unngå ordet "kirkebildet", gjerne ta hans forslag til etterretning, og går ut fra at komiteen også - jeg ser formannen nikker - kan gå med på å skrive "Kirkemøtet vil uttale følgende om sin plass i kirken". Hvis det også kunne hjelpe oss å få Hille med å stemme på hele forslaget, så ville det være en god gevinst.

Når det gjelder dette med "de mennesker som sokner til", så var det komiteens mening etter å ha drøftet det, at man var mest åpen og samtidig klar nok, når man uttrykte det slik; "de som sokner til en kirke eller et guds-tjenestested", og ikke bandt det til medlemsskapet i den strikte forstand. Derfor ble det stående som det står fra komiteens side.

Og bare til sist når det gjelder det avsnittet med Den hellige skrift, så menes det norm for tro og liv. Dette er jo et avsnitt som vi fanget opp og fikk hjelp til utformingen av i forbindelse med Asheims innlegg tidligere i dag. Jeg tror Austad har gitt uttrykk for det som jeg mener er teologisk viktig her, at vi orienterer oss ut fra Guds ord. Og vi har tillit til menighetens evne til å prøve oss på Guds ord, og det er den norm og målesnor som alt kirkens liv skal måles på. Derfor tror jeg også på det punkt at komiteens forslag bør bli stående.

Det som muligens ikke er sagt, det er at i punkt 3, første avsnitt, der var det en som foreslo at man skulle skrive; "og bærer ansvaret for" istedetfor "som bærer". Det vil jeg også tro at komiteen har gått inn for, slik at det i den setningen lyder: "For trossamfunnet Den

norske kirke er Kirkemøtet det representative sentralorgan for menighetene, og bærer ansvaret". Og med dette, dirigent, vil jeg da anbefale forslaget til vedtak.

Dirigenten:

Takk. Og debatten er avsluttet, og vi kan gå til avstemning over dokument 5.8 under sak 5, første del av komiteinnstillingen.

Det er kommet frem noen endringsforslag. Noen er blitt avklart i løpet av diskusjonen, nemlig at "kirkebildet" endres til "kirken" i den første setningen i forslag til vedtak, så den behøver ingen votering. Den andre endringen som uten videre er godtatt av også komiteen og derfor ikke behøver endring, det er Trømborgs forslag under punkt 3 side 2, linje 2, at ordet "som" blir til ordet "og".

Dirigenten antar da at det nå er nødvendig å votere seg gjennom de endringsforslag som står fast, før vi tar votering over dokumentet som helhet, respektivt det forslag til vedtak som Hille har fremsatt i tilknytning til den formulering som er gitt subsidiært.

Dirigenten ber om overbærenhet med å finne den riktige rekkefølge på endringsforslagene, men mener å ha observert at det første er Lisleruds forslag til tilføyelse under annen linje, punkt 2, med "ved sitt medlemsskap", slik at den setningen lyder slik; "de mennesker som ved sitt medlemsskap sokner til en kirke eller et gudstjenestested" og så videre, og dirigenten ber om at det da votes over dette tilleggsforslaget i den form at de som er enige i Lisleruds tilleggsforslag, de forholder seg rolige, og at de som stemmer mot, gir et stemmetegn til kjenne. Det stemmes.

Ønskes kontravotering? Javel, da blir det kontravotering. De som stemmer for gir da et stemmetegn. Og det er nokså åpenbart vedtatt. 44 stemte for Lisleruds tilleggsforslag, og det anses vedtatt.

Neste forslag til endring: Så langt dirigenten makter å holde oversikten er det linje 2, side 2, der også Lislerud har fremmet forslag, men da ved strykning av to ord, det er ordet "samlende" foran "organ", og ordet "hele" foran "kirkens liv og virksomhet". Denne setningen øverst på side 2 vil da lyde etter Lisleruds forslag: "Kirkemøtet springer også frem av menighetene, og står i denne sammenheng som et sentralt organ for kirkens liv og virksomhet." To ord er strøket i forslaget. Det settes under votering. De som er enige i forslaget til Lislerud holder seg i ro, og de som stemmer mot gir et stemmetegn til kjenne. Forslaget er enstemmig vedtatt. Det blir altså med den endring ved to strykninger etter Lisleruds forslag.

Så kommer i neste omgang forslaget fra Nergård, er det vel. Trekker du forslaget? Nergård ønsker å begrunne hvorfor han trekker forslaget. Kan han få lov til det? Nei, det går ikke an. Det er litt uklart hva Nergård nå gjør. Jeg tror vi er nødt til å sette det under votering, fordi det foreligger som et formelt fremsatt forslag. Det betyr at vi setter til votering forslaget om en tilføyelse etter "på Guds ord", i setningen foran punkt 3, med tilføyelsen; "og kirkens bekjennelse". De som slutter seg til denne tilføyelsen forholder seg rolige, og de som stemmer mot gir et stemmetegn til kjenne. Det er åpenbart falt.

Nå må dirigenten få spørre saksordfører om ordet "og måles" var godtatt fra komiteens side som strykning. Saken anses for avklart. Det er ikke nødvendig å votere over det strykningspunktet. Og da kan ikke dirigenten se at det skulle være flere enkeltforslag til endring eller strykning som er fremsatt. Hovedspørsmålet blir da om dette skal gjøres til et vedtak i den tre-punktsformen det har fått, eller om det skal være en komitebetenkning som Kirkemøtet anser "som tjenlig" og så videre etter Hilles forslag.

Hille foreslår at dette dokument på tre punkter ikke skal være vedtaket i sin hele ordlyd, men skal være en komitebetenkning - eller liknende navn kan gis på det - og som da Kirkemøtet anser som beskrivelse av Kirkemøtets plass i kirken som et tjenlig grunnlag for arbeidet i Kirkemøtet. Hille foreslår at bare den nå refererte delen er vedtakets ordlyd, og at andre betraktes som en innstilling fra komiteen. Ja, altså konsekvensen er at man ikke har sluttet seg ord for ord til de tre nummererte avsnittene.

Er da voteringsgrunnlaget klart? Det er spørsmålet om å avvise eller slutte seg til Hilles forslag om vedtaksformen, og det skjer i den form nå da at de som er enige med Hille i hans forslag til vedtaksform, de forholder seg rolige, og de som stemmer mot, de gir et stemmetegn til kjenne. Forslaget til Hille er falt.

Da står tilbake å ta standpunkt til ordlyden i det fremlegg som komiteen har gjort til sitt, og som omfatter å slutte seg til hele den betenkning i tre nummererte punkter som ligger i denne innstilling på dokument nummer 5.8.A. Det settes under votering. De som er enige i dokumentet i den foreliggende form forholder seg i ro, de som ønsker å votere mot gir et stemmetegn til kjenne. Dokumentet er å anse som vedtatt i sin fullstendige form, fremlagt av komiteen.

SAK KM 29/84: VARAMEDLEM TIL KYRKJERÅDET

Jeg kan underrette om resultatet av valget på varamann til Kirkerådet fra Bjørgvin bispedømmeråd.

Til stor overraskelse fikk Jon Ytrehorn 73 stemmer, og en stemme var blank. Dessuten kom en stemmeseddel for sent inn som også voterte for Ytrehorn.

(Møtet ble hevet)

PLENUM X

Dirigenten:

Møtet er satt. Vel møtt til fortsatt hardt arbeid. Dirigenten ber først om å få notert eventuelle fravær. Even Fougner møter som varamann for Gunnar Lislerud. Velkommen. Fravær: Torleiv Austad, Nergård kommer noe senere og Øyvind Eide har måttet forlate møtet.

SAK KM 30/84: LOVFESTEDE SOKNEDIKONSTILLINGER

Sak 30 gjelder den resolusjon som var varslet i går, og dirigenten skal få lese forslaget. Det er fra komite 3, ved Halvor Bergan.

Forslag til resolusjon fra Kirkemøtet 1984:

Kirkemøtet, samlet i Oslo 25.-30. november 1984, vil sterkt støtte den henstilling som er sendt til Kirke- og undervisningsdepartementet fra flere hold, om å ta initiativ til at det snarest mulig må bli opprettet lovfestede soknediakonstillinger i Den norske kirke.

Denne resolusjonen vil bli lagt på deltakernes bord, og vil bli behandlet i sin tur.

Vi er samlet som Den norske kirkes lovfestede Kirkemøte. Vi har først og fremst arbeidet med Kirkemøtets selvforståelse og oppgaver i Den norske kirke. Selvfølgelig har vi det, men det hjelper oss til det rette perspektiv på det Kristusfellesskap vi tilhører, å møte representanter fra arbeidslag ellers innen vår kirke, og fra andre trossamfunn. Nå er vi glade for å ønske Bjørn Øyvind Fjeld velkommen hit i dag. Han er formann i Frikirkerådet, og vi ser fram til hans hilsen. Hjertelig velkommen. Vårsågod.

Bjørn Øyvind Fjeld:

Først en hjertelig takk for invitasjon til dette historiske møte. Ærede forsamling: Det er med glede jeg skal få lov til å overbringe en hilsen fra Norges Frikirkeråd. Jeg vil gjerne også med en gang gratulere Den norske kirke med den økte mulighet for indre selvstyre som det lovfestede Kirkemøte gir anledning til. Og sammen med de nye ordninger som er gitt Den norske kirke, gis der også økte muligheter og nye muligheter for fremme av Guds rike.

Jeg har jo registrert den smule debatt som det har vært rundt dette Kirkemøtet, om hvilke organer som skal ha

fast sete med stemmerett i Kirkemøtet. Jeg kan love dere at Norges Frikirkeråd ikke skal forlenge den debatten med å kaste frem noe forslag i den retning.

Det er klart at Den norske kirke dominerer det norske kirkelandskapet, det er ikke vanskelig å slå fast. Men samtidig er dere ikke alene; også frikirkene regner seg som norske kirker. Tidligere har frikirkene blitt definert som avvikere, som dissenterne både i dagligtale og i lovgivning, og det var først ved "Lov om trudoms-samfunn og ymist anna", som kom i -69/-70, at dissenterbetegnelsen ble fjernet. Ja, dere smiler av betegnelsen. Det har vi også gjort ofte - men først da ble dissenterbetegnelsen fjernet fra lovtekstene.

Det er klart at norske frikirker ønsker å definere seg selv og forstå seg selv i lys av Skriften og i lys av sin oppgave i samfunnet, og ikke bli definert i forhold til statskirken. Men dette hører nå historien til.

Det jeg da vil få konstatere, og selve anledningen jeg har blitt gitt her i dag til å bringe en hilsen, bekrefter jo at i dagens norske kirkelandskap blir også frikirkene regnet med, og det er vi glade for. Og på vegne av medlemssamfunn i Norges Frikirkeråd vil jeg da gjerne kvittere med å si at også vi regner med Den norske kirke, som en Jesu Kristi kirke i Norge i dag. Men det er riktig å antyde, tror jeg, at statskirken ikke alltid har blitt akseptert som dette fra frikirkelig hold i historisk perspektiv.

Men det er med stor glede vi i dag registrerer at Den norske kirke mer og mer betoner sin selvforståelse som et trossamfunn, og at karakteren av å være statskirke dempes ned.

Det er vel ingen hemmelighet at frikirkeligheten i alle år har hevdet rent prinsipielt og bibelsk at en kirke og menighet skal være fri i forhold til statsmakten. Jeg vet ikke hva dere tenker, men kanskje blir det slik at også Den norske kirke blir en fri kirke. Det vil jo tiden vise. La meg komme med et ønske til Den norske kirke ved denne historiske milepæl; det må være et ønske om at dere lar troens folk fylle de forskjellige råd, organer og møter. Da vil kirkens indre styrke økes, og folkekirken vil være en kirke for folket. I tillegg til at vi av hjerte tror at det gagnar kirken selv best, vil det også fremme det ekumeniske klimaet mellom norske kirker og trossamfunn, og det er i denne forstand vi alle ønsker å være kirker for folket.

På vegne av de nær hundre tusen norske borgere som er representert i de syv frikirkesamfunn som har medlemsskap i Norges Frikirkeråd, vil jeg gjerne ønske Guds velsignelse over Kirkemøtet og Den norske kirkes tjeneste for

evangeliet i vårt land. Vi vil stå sammen i bønn om vekkelse og vekst for Guds rike i Norge, og jeg vil hilse dere med et Guds ord - Romerbrevet 15.13: "Måtte håpets Gud fylle dere med all glede og fred i troen, så dere kan bli rike på håp ved Den hellige ånds kraft." Takk.

Dirigenten:

Hjertelig takk. Det gjorde godt! Nå går vi til Kirkeordningsloven, sak 5.

SAK KM 5/84: KIRKEMØTET OG KIRKEORDNINGSLOVEN

Den ble delbehandlet i og med innstilling 5.8.A i går, og vi gjorde vårt vedtak der. Nå er det innstilling 5.8.B som kommer til behandling. Det gjelder Kirkemøtets arbeidsprogram. Det er komite 1 som har forberedt også denne saken. Arne Hjelle er saksordfører. Værsgod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Arne Hjelle:

Dirigent. Jeg tror det er et behov til stede først for å redegjøre for disse forskjellige papirene, hvordan de er i forhold til hverandre.

Denne komiteen fikk jo den store oppgave å ta dette store saksområdet, Kirkemøtet og Kirkeordningsloven. Det vi da gjorde var å dele dette opp i fire underavsnitt, som da fire deler av komiteen arbeidet med hver for seg, og det endte opp i A, B, C og D. Halvveis i løpet hadde vi kontakt med de som hadde med komitestrukturen og utvalgsstrukturen å gjøre, og det ble da enighet om at våre deldokumenter C og D gikk til disse komiteene. Det som da har skjedd er at C-momentet, kall det det, er gått over til den rette komiteen, mens ingen har tatt seg av dokument D. Dermed er vi i den situasjon for øyeblikket at vi må behandle det som står på trykk: 5.7.B, som altså er blitt rettet til 5.8.B, og til en viss grad også 5.8.D, mens altså dokument C går inn under behandling av sak 28.

Først til B-dokumentet:

Det som har skjedd siden dette var oppe for første gang i går morges, er at det først og fremst har vært foretatt en betydelig omredigering av dette stoffet, slik at det

er blitt en klarere deling mellom premisser og vedtak. Og jeg leser da først den halve siden som kan ses på som premisser, selv om det ikke står som overskrift.

Alle komited medlemmene var til stede under den avsluttende behandling av saken. Saksunderlag var dokumentet fra Stortingsbehandlingen av Lov om Den norske kirkes ordning, saksfremstillingen i den utsendte saksmappen og foredraget "Kirkemøtets basis og oppgave som åndelig lederorgan i kirken", som dannet grunnlaget for drøftingen på den første plenums møtet.

Komite 1 har drøftet Kirkemøtets arbeidsprogram. Lov om Den norske kirkes ordning, med endringer av 8. juni 1984, trekker opp visse rammer for dette arbeidet i paragraf 54. Videre tilkjenne gir Odelstingsproposisjon nr. 74 (1982/1983) klare arbeidsoppgaver for Kirkemøtet. Det er her pekt på konsekvensene av Kirkemøtet som sentralt representativt organ for Den norske kirke. Kirkemøtet skal ta aktivt initiativ på hele det kirkelige område, gi råd og iverksette tiltak som kan ha betydning for arbeidet i menighetene. Kirkemøtet skal kunne uttale seg i spørsmål knyttet til endringer i lover på det kirkelige området, møtet skal forvalte kirkens økonomi til beste for hele Den norske kirke i det omfang dette blir tillagt Kirkemøtet.

I Kirkeordningsloven og dens forarbeide er det pekt på Kirkemøtets ansvar for å legge til rette for en best mulig forvaltning av menighetens oppdrag, slik dette kan skje gjennom tilførsel av mannskap, økonomi og regulering av grenser og inndelinger. Det må anses som viktig at det utarbeides klart målrettet arbeidsprogram for denne virksomheten. Og la meg bare si før vi leser disse forskjellige vedtakspunktene at tankegangen bak dem delvis er en slags forståelse av Loven, og delvis en presisering av kommunikasjonslinjene mellom de forskjellige nivå i rådstrukturen.

Det er også gitt uttrykk for en viss prioritering av arbeidsoppgaver. Det blir sagt noe om oppfølging av BF's arbeidsprogram, og det sies helt spesielt noe om Læretutvalgets og Kirkelovutvalgets videre behandling av de innstillingene som der kommer. La meg så lese disse seks punkter:

1. Med bakgrunn i forarbeidene forstår Kirkemøtet Loven slik at dets mandat er beskrevet, dels i et generelt oppdrag, dels ved konkrete eksempler. Kirkemøtet forstår mandatet som et vidt mandat, som gir langt videre perspektiver for arbeidet fremover i vår kirke enn det som lovteksten i sin relativt knappe form gir uttrykk for.
2. Kirkemøtet regner med at Departementet vil følge opp Stortingets intensjon med hensyn til delegasjon av

myndighet til kirkelige organer gjennom Kirkemøtet. I denne forbindelse forutsetter Kirkemøtet at nevnte organer tilføres nødvendig ekspertise og utrustning.

3. Kirkemøtet anser det som vesentlig at det sikres tjenlige forbindelseslinjer begge veier mellom det grunnleggende plan i vår kirke, lokalmenighetene, og Kirkemøtet. Dette vil praktisk kunne la seg ordne gjennom bispedømmerådene og de frivillige prostiorganer. En vil særlig peke på den betydning de lovfestede bispedømmemøter vil kunne ha i denne sammenheng.
4. På bakgrunn av Kirkeordningslovens paragraf 54 vil Kirkemøtet aktivt arbeide blant annet med plan for kirkens dåpsundervisning, program og tiltak for kirkens diakoni, tjenesteordninger for kirkelig tilsatte, spørsmål knyttet til kirkens økonomi, samt utforming av dens liturgi. Dette siste i nært samarbeid med læremyndigheten i vår kirke.
5. Kirkemøtet går ut fra at de forventede forslag fra Læreutvalget og Kirkelovutvalget kommer fram til avgjørende drøfting i Kirkemøtet. Dette gjelder også saker på det kirkelige området, som Departementet avgjør ved kongelig resolusjon. Komiteen forutsetter at slike saker blir drøftet i en aktiv samråding mellom Kirkemøtet og Departementet.
6. Kirkemøtet bestemmer at det arbeidsprogram som Bispedømmerådene Fellesmøte i 1982 trakk opp for Kirkerådets virksomhet, og som er under arbeid/oppfølging, skal følges opp i tråd med Bispedømmerådene Fellesmøtes vedtak gjennom resten av Kirkerådets funksjonsperiode.

Og så dirigent, jeg vet ikke om det har skjedd i forståelse med komiteformannen, men vi har ansett det som tjenlig at vi nå også leser de deler av dokument D som vi synes bør tas opp her; altså det sto 5.7.D og det er rettet til 5.8.D.

Dirigenten:

Dette dokument er bare utlevert en gang, så vidt jeg kan forstå.

Arne Hjelle:

Her foreligger det altså ingen foreløpig og endelig utgave, det er bare en. Og da leser jeg:

Premisser:

Forholdet mellom Kirkemøtet og Kirkerådet.

1. Ved opprettelsen av Kirkemøtet har Kirkerådet fått en endret status. Mens Kirkerådet inntil 1984 har

hatt en selvstendig posisjon som fellesråd for bispedømmerådene innen rammene av Kirkeordningslovens paragraf 54a, har lovendringen gitt Kirkerådet oppgave som det forberedende og iverksettende organ med mandat til å ivareta Kirkemøtets virksomhet mellom samlingene. I tillegg er Kirkerådet gitt selvstendig mandat til å avgi uttalelser på foranledning av Kirkedepartementet.

I følge de nye paragrafene 54 og 55 er Kirkemøtet opprettet som et øverste representativt kirkelig organ, og har i prinsippet et kontinuerlig ansvar som det ved beslutninger på sitt årlige møte skal ivareta. Det pekes i paragraf 54 og 55 på to måter å ivareta dette ansvaret:

- A. Kirkemøtet kan nedsette utvalg til forberedende behandling og til særskilte verv.
 - B. Kirkemøtet benytter seg av Kirkerådet som i praksis fungerer som et arbeidsutvalg for Kirkemøtet, både til forberedelser av Kirkemøtesaker, til iverksettelse av beslutninger og generelt å forestå virksomheten mellom Kirkemøtets samlinger.
2. Den praktiske utforming av den nye sentralkirkelige struktur stiller spørsmålet om former for delegasjon av myndighet til underordnede organer. En klargjøring av disse spørsmål kan by på flere alternativer, som bør utprøves. Kirkemøtet har behov for å sikre seg at beslutningene blir omsatt i handling, det vil i praksis kunne bety at Kirkemøtet vedtar et prioritert arbeidsprogram som Kirkerådet får i oppdrag å følge opp. Kirkemøtet vil kunne følge arbeidet gjennom en årlig beretning om virksomheten som blir drøftet og kommentert under det årlige Kirkemøtet.

Et viktig spørsmål er hvilken grad av selvstendighet en delegasjon innebærer. To hovedløsninger kan antydes: Kirkemøtet kan beslutte hvilke arbeidsfelt det ønsker å prioritere, og derpå gi Kirkerådet fullmakt til å legge opp virksomheten etter de rammer som er angitt. Kirkemøtet kan også velge å legge opp et mer detaljert arbeidsprogram med klare direktiver for Kirkerådet med hensyn til valg av arbeidsformer og ressursbruk.

Så står det et moment til vedtak. Der vil jeg si at slik som situasjonen er blitt når det gjelder behandling av denne saken, leser vi og tar inn i våre drøftinger det første avsnittet, mens vi får anse det siste punktet å gå inn under saken om utvalgene.

Da leser jeg første avsnitt:

Kirkemøtet finner at forberedelse og iverksettelse av Kirkemøtets beslutning om virksomheten mellom samlingene forutsetter at Kirkerådet får delegert den nødvendige myndighet til å ivareta det konkrete programansvar.

Delegasjonen bør bygge på et prioritert arbeidsprogram i rammeform som vedtas hvert år.

Dette siste punktet kunne jo nesten like gjerne ha vært plassert under dokument B: Arbeidsprogram. Og jeg har lyst til å si at dette som nå kan virke noe uoversiktlig når det gjelder forholdet mellom disse to skyldes altså som jeg nevnte innledningsvis at dokumentene C og D ikke har vært behandlet i samlet komite fordi vi antok at de ble behandlet under andre saker, men at det hører med til sakskomplekset. Derfor har jeg tatt dem med nå. Takk.

Dirigenten:

Takk. Det var greit.

Til dokument B, punkt 5. Dirigenten går ut fra at i linje 5 skal det stå "Kirkemøtet", ikke "komiteen". Når det gjelder forholdet mellom disse to dokumentene og vår videre behandling av dette, så vil dirigenten nå understreke at dokument B først og fremst går på Kirkemøtets arbeidsprogram, mens dokument D går på hvordan dette skal gjennomføres i periodene mellom Kirkemøtets møter. Det betyr at de henger nøye sammen.

Dirigenten vil anbefale at det i debatten nå legges hovedvekt på dokument B med arbeidsprogram. Men er det kommentarer til det neste, er det greit nok. Møtet må i alle fall ta stilling til dette - voteringsmessig - punkt for punkt. Det er grunn til å innskjerpe igjen: Dette er rammevedtak. Det er ikke hensiktsmessig nå å gå inn på detaljspørsmål når det gjelder Kirkemøtets arbeidsområder. Det er blant annet merket av i vedtaksformuleringen ved "blant annet". Det betyr at dirigenten anbefaler at man nå går løs på forslagene til vedtak og konsentrerer seg om det, ikke tar opp full debatt om alt Kirkemøtet skal gjøre.

Det er anledning til å tegne seg. Tversland kan gjøre seg klar. Fisknes, Bakkevig. Berit Tversland har ordet, værsgod.

Berit Tversland:

Jeg har lyst til å nevne en sak som jeg synes nedfelte seg i flere av de sakene som har vært oppe til behandling, som ikke går direkte på vedtak, men det går på prinsippet som har veldig med det å gjøre. Og det gjelder bruken av ordet "prioritert". Den måten sakene blir behandlet på her på Kirkemøtet, gjør det, synes jeg personlig, veldig vanskelig å egentlig bli enig med seg selv om hva som skal være en prioritert sak.

Vi sitter ikke med noen oversikt her, og det er klart at det ligger veldig nært at enhver komite vil fremlegge sin sak som en prioritert sak, hvis den har arbeidet nøye gjennom den. Dermed vil jeg foreslå at vi på de fremtidige Kirkemøtene får dette med et prioritert arbeidsfelt tilrettelagt på en annen måte, slik at det går an å ta en reell beslutning når det gjelder de sakene.

Her kan en gå inn for kjernesaken, kan en gå inn for noen slags linjer, men det blir veldig lite konkret det som egentlig kommer frem av ordet prioritering.

Et annet anliggende, gjelder dokument 5.8.B midt på siden. Der står det noe som ikke burde forekomme i våre dokumenter, etter min oppfatning. Det står i andre avsnittet mot slutten, eller fra midten: "Kirkemøtet skal ta aktivt initiativ på hele det kirkelige området, gi råd og iverksette tiltak som kan ha betydning for arbeidet i menighetene." Det skal og bør ha betydning for arbeidet i menighetene. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ole Herman Fisknes, deretter Ludvig Johan Bakkevig.

Ole Herman Fisknes:

Dirigent. Jeg ga i går uttrykk for ikke noe særlig begeistring for vedtaket under 5.A, og jeg synes i grunnen behandlingen av 5.B bekrefter at komiteen og Kirkemøtet ikke har greid å få noe sammenheng i sin selvforståelse og det videre arbeid. I punkt 1 burde man jo absolutt ha greid å bygge dette sammen og vise at man har dette særskilte grunnlaget, oppdraget fra menighetene kombinert med det lovmessige mandatet for Kirkemøtet. Men Kirkemøtet, i hvert fall komiteen da, har tydeligvis gitt opp å få orden på å få sammenheng i sin selvforståelse og de praktiske konsekvensene av det. Det tyder på at vedtaket i går ikke burde vært fattet, fordi Kirkemøtet ikke har kommet langt nok i sin tenkning på dette området enda.

I punkt 2 i vedtaket er det et par ting som jeg gjerne vil kommentere. Det ene går på at man regner med at Departementet vil følge opp Stortingets intensjon med hensyn til delegasjon. Jeg vil gjøre oppmerksom på at det på side 8 i komiteens innstilling, nederst i annet avsnitt, står en del om at man får se tiden an før man utvider Kirkemøtets myndighetsområde. Arbeidsoppgaver er jo ikke nevnt noen steder, og jeg går ut fra at det er ikke det Kirkemøtet tenker seg med Stortingets intensjon, at man skal vente lengst mulig, hadde jeg nær sagt, med delegasjon. Så dette her er jo da enten en misforståelse av Stortingets intensjon eller et forsøk på å manipulere inn ett eller annet. Det er det ene punktet.

Det andre punktet i samme setning, går på at man snakker om delegasjon av myndighet i kirkelige organer gjennom

Kirkemøtet. Det finnes intet grunnlag i Loven eller andre steder for å operere med det som et hovedprinsipp her. I opplegget til Loven er det ikke spørsmål om videre-delegasjon, som en hovedstruktur, for eksempel på den måten at Kongen skulle delegere til Kirkemøtet, og så var det opp til Kirkemøtet å avgjøre om man skulle delegere videre ansettelsesmyndighet for eksempel til bispedømmerådene.

Loven har ikke lagt opp til den måten. Delegasjonen går direkte til de enkelte organer, så det er ikke spørsmål her om noe delegasjon gjennom Kirkemøtet.

I punkt 5 er det da en språklig ting; "at Læreutvalget og Kirkelovutvalget kommer frem til avgjørende drøfting i Kirkemøtet": "til avgjørende drøfting" - det er en terminologi som komiteen har funnet på, som ikke brukes noen steder. "Kommer til behandling" eller ett eller annet slikt noe må det jo stå. "Til avgjørende drøfting" er en nokså meningsløs terminologi å innføre.

Det andre punktet er en ren lapsus; nemlig det at "dette gjelder også saker på det kirkelige området, og som Departementet avgjør ved Kongelig resolusjon". Det er selvsagt ikke Departementet som gir Kongelige resolusjoner. Det er Kongen i statsråd.

Dirigenten:

Takk. Fisknes har ikke forslagsrett, og han vet det. Om noen ønsker å ta det opp får vi se etter hvert. Ludvig Johan Bakkevig har ordet, deretter Olav Bønes.

Ludvig Johan Bakkevig:

Dirigent. I forbindelse med behandlingen av Kirkemøtets arbeidsprogram finner jeg det naturlig å si noen ord om de ressurser som Kirkerådet disponerer over for å fylle sin oppgave som Kirkemøtets forberedende og oppfølgende organ. Kirkerådet har i den tid som ligger bak, hele tiden stridd med en dårlig økonomi, noe som er velkjent for bispedømmerådene. Vår økonomi er basert delvis på tilskudd fra bispedømmerådene - jeg bare minner om dette - og situasjonen er jo den at vi opererer med halve og kvarte konsulenter på de forskjellige arbeidsområder som har vært til nå, som igjen er bygget på det arbeidprogram som Bispedømmerådernes Fellesmøte i 1982 trakk opp. Vi klarer oss utmerket godt med nesten den ene hånden og litt ut på den andre for å telle de konsulenter vi har, som skal dekke hele det omfattende saksområdet som det her er snakk om.

La meg også i denne sammenheng få lov til å nevne noe som har ligget meg på hjerte lenge nå, ved forberedelsen til dette Kirkemøtet. Forberedelsen av dette Kirkemøtet er kommet som et tillegg til de løpende arbeidsoppgaver som har vært i Kirkerådet. Vi har fått anledning til å enga-

sjere ekstrahjelp, Karl Gervin, fra september, men forøvrig har staben måttet tre til med alt det som skulle gjøres for å forberede dette møtet. Det er utrolig mange detaljer som skal gås gjennom, og jeg vil gjerne herfra få lov til å gi en anerkjennelse til Kirkerådets stab for det arbeidet som er gjort her. Her har det ikke vært snakk om å kunne oppfylle Arbeidsmiljøloven på noen som helst måte. Det har vært lange dager, og det har vært veldig mye velvilje som har vært vist fra stabens side i dette tilfelle. Jeg tror at Kirkemøtet forstår dette og vil gi sin tilslutning til min anerkjennelse av staben for dette arbeidet som er gjort her.

Takk. Det gleder meg at Kirkemøtet her gir denne anerkjennelse til staben.

Nå står vi da i den situasjon at vi får forlenget arbeidsprogrammet som ligger i BF, BF-programmet. Så kommer da dessuten dette Kirkemøtet med ikke noe særlig arbeidsprogram, men med prioriteringer her og der. Det er klart at her vil da bli en spenning fremover mellom det arbeidsprogram man har fra før, og de prioriteringer vi nå får inn. Vi ser vanskeligheter med hvorledes vi skal gjøre dette. Det er klart vi vil prøve å gjøre det beste ut av det innenfor de ressurser som Kirkerådet disponerer over, men Kirkemøtet må være klar over at her er det for få ressurser. Hvis man da på noe lenger sikt også får forvaltningsoppgaver, vil det også bli en spenning mellom forvaltningsoppgavene og - skal vi si det - pionerarbeidet, dette nybrytningsarbeidet, som egentlig har vært Kirkerådets felt i de årene som her ligger bak.

Jeg vil be Kirkemøtet være oppmerksom på dette, slik at man også kanskje i de fortsatte diskusjoner her kan tenke litt på konsekvensene for den arbeidssituasjon som Kirkerådet har. Takk

Dirigenten:

Takk. Olav Bønes er neste taler. Det har hittil ikke vært satt begrenset taletid. Antagelig må møtet ganske snart tenke på det. Værsgod.

Olav Bønes:

Dirigent. Aller først vil jeg gjerne få benytte anledningen til korte kommentarer til det foregående talar har sagt. Først dette med den setningen om tiltak som kan ha betydning for arbeidet i menighetene. For min del er jeg ikke så veldig glad i "bør" men heller "skal". Det kan vel bli nok av det og, så for min del kunne jeg tenke at man - om man ønsker å forandre på dette - ville sette enten "med betydning for", eller "som har betydning for", så fikk man enda en annen vri, slik at det ikke ble så mange "bør" og "skal".

Så dette til punkt 2, som her var nevnt om hva Kirkemøtet skal med delegasjon av myndighet til de kirkelige organer gjennom Kirkemøtet, som det da synes å være noe tvilsom dekning for. I tillegg til det synes jeg det også kan være uheldig i dagens situasjon at Kirkemøtet med brask og bram framholder sin myndighet. Den vil vel kunne bygges opp etter hvert som det er naturlig.

Men det som var mitt hovedanliggende er punkt 4. Det gjelder det som Kirkemøtet aktivt skal arbeide for, og en av disse setningene som står her; er "tjenesteordninger for kirkelig tilsatte". I dette kan det rommes så mye. Jeg vil at vi som kirke skal være en god arbeidsgiver.

I sin tid hadde jeg den glede og den fornøyelse å være med, oppnevnt av Kommuneforbundet, i Kirkeutvalget for kommunesammenslutningen i Bergen, før kommunesammenslutningen pr. 1.1.71 var det vel. Da hadde man en antikvarisk bestemmelse når det gjaldt diakonklokkere. For dem var det ingen begrensning av arbeidstiden. Jeg husker ikke nøyaktig ordlyden, men det var noe slikt som at arbeidstiden var den tiden som gikk med til arbeidet. Det var ingen begrensning. Og jeg fant det jo da nokså rimelig å ta fatt på å få vekk den bestemmelsen, og det lyktes. Jeg tror det er veldig viktig at vi som kirke både har og får ord på oss for å være gode arbeidsgivere.

Nå er det slik at demokratiet på arbeidsplassen blir stadig mer utbygget, og det er en god ting. Dessverre er det ikke slik at fordi om vi er kristne og en kristen kirke så er vi like medgjørilige alle, og like forståelsesfulle alle. Enkelte har det rett og slett vanskelig, dessverre.

Det er vel gjerne slik at mens de fleste av oss har fri lørdag og søndag, eller iallfall gjennomsnittlig det, så har gjerne mange kirkelige tilsatte kun en fridag i uken, og i praksis gjerne ikke det heller, men en ukontrollert arbeidstid som gjør at man har noe hengende over seg hele tiden. Jeg tror vi som folkevalgte og andre skal være oppmerksomme på dette forholdet, og være med og lette byrden der det måtte være nødvendig. Jeg tror at vi må skjelne mellom det man gjør på frivillig basis, det gjør vi alle, og det vi pålegger hverandre som en del av et ordnet arbeidsforhold.

Jeg vil gjerne understreke at man virkelig tar disse personalspørsmålene alvorlig i vår kirke, ikke bare på topplanet, men også at man utover arbeider for at man får så gode personalforhold som mulig. Takk.

Dirigenten:

Takk. Andreas Aarflot har ordet. Dirigenten foreslår at det settes strek under Aarflots innlegg, og at man etter

sjere ekstrahjelp, Karl Gervin, fra september, men forøvrig har staben måttet tre til med alt det som skulle gjøres for å forberede dette møtet. Det er utrolig mange detaljer som skal gås gjennom, og jeg vil gjerne herfra få lov til å gi en anerkjennelse til Kirkerådets stab for det arbeidet som er gjort her. Her har det ikke vært snakk om å kunne oppfylle Arbeidsmiljøloven på noen som helst måte. Det har vært lange dager, og det har vært veldig mye velvilje som har vært vist fra stabens side i dette tilfelle. Jeg tror at Kirkemøtet forstår dette og vil gi sin tilslutning til min anerkjennelse av staben for dette arbeidet som er gjort her.

Takk. Det gleder meg at Kirkemøtet her gir denne anerkjennelse til staben.

Nå står vi da i den situasjon at vi får forlenget arbeidsprogrammet som ligger i BF, BF-programmet. Så kommer da dessuten dette Kirkemøtet med ikke noe særlig arbeidsprogram, men med prioriteringer her og der. Det er klart at her vil da bli en spenning fremover mellom det arbeidsprogram man har fra før, og de prioriteringer vi nå får inn. Vi ser vanskeligheter med hvorledes vi skal gjøre dette. Det er klart vi vil prøve å gjøre det beste ut av det innenfor de ressurser som Kirkerådet disponerer over, men Kirkemøtet må være klar over at her er det for få ressurser. Hvis man da på noe lenger sikt også får forvaltningsoppgaver, vil det også bli en spenning mellom forvaltningsoppgavene og - skal vi si det - pionerarbeidet, dette nybrytningsarbeidet, som egentlig har vært Kirkerådets felt i de årene som her ligger bak.

Jeg vil be Kirkemøtet være oppmerksom på dette, slik at man også kanskje i de fortsatte diskusjoner her kan tenke litt på konsekvensene for den arbeidssituasjon som Kirkerådet har. Takk

Dirigenten:

Takk. Olav Bønes er neste taler. Det har hittil ikke vært satt begrenset taletid. Antagelig må møtet ganske snart tenke på det. Værsgod.

Olav Bønes:

Dirigent. Aller først vil jeg gjerne få benytte anledningen til korte kommentarer til det foregående taler har sagt. Først dette med den setningen om tiltak som kan ha betydning for arbeidet i menighetene. For min del er jeg ikke så veldig glad i "bør" men heller "skal". Det kan vel bli nok av det og, så for min del kunne jeg tenke at man - om man ønsker å forandre på dette - ville sette enten "med betydning for", eller "som har betydning for", så fikk man enda en annen vri, slik at det ikke ble så mange "bør" og "skal".

Så dette til punkt 2, som her var nevnt om hva Kirkemøtet skal med delegasjon av myndighet til de kirkelige organer gjennom Kirkemøtet, som det da synes å være noe tvilsom dekning for. I tillegg til det synes jeg det også kan være uheldig i dagens situasjon at Kirkemøtet med brask og bram framholder sin myndighet. Den vil vel kunne bygges opp etter hvert som det er naturlig.

Men det som var mitt hovedanliggende er punkt 4. Det gjelder det som Kirkemøtet aktivt skal arbeide for, og en av disse setningene som står her; er "tjenesteordninger for kirkelig tilsatte". I dette kan det rommes så mye. Jeg vil at vi som kirke skal være en god arbeidsgiver.

I sin tid hadde jeg den glede og den fornøyelse å være med, oppnevnt av Kommuneforbundet, i Kirkeutvalget for kommunesammenslutningen i Bergen, før kommunesammenslutningen pr. 1.1.71 var det vel. Da hadde man en antikvarisk bestemmelse når det gjaldt diakonklokkere. For dem var det ingen begrensning av arbeidstiden. Jeg husker ikke nøyaktig ordlyden, men det var noe slikt som at arbeidstiden var den tiden som gikk med til arbeidet. Det var ingen begrensning. Og jeg fant det jo da nokså rimelig å ta fatt på å få vekk den bestemmelsen, og det lyktes. Jeg tror det er veldig viktig at vi som kirke både har og får ord på oss for å være gode arbeidsgivere.

Nå er det slik at demokratiet på arbeidsplassen blir stadig mer utbygget, og det er en god ting. Dessverre er det ikke slik at fordi om vi er kristne og en kristen kirke så er vi like medgjørilige alle, og like forståelsesfulle alle. Enkelte har det rett og slett vanskelig, dessverre.

Det er vel gjerne slik at mens de fleste av oss har fri lørdag og søndag, eller iallfall gjennomsnittlig det, så har gjerne mange kirkelige tilsatte kun en fridag i uken, og i praksis gjerne ikke det heller, men en ukontrollbar arbeidstid som gjør at man har noe hengende over seg hele tiden. Jeg tror vi som folkevalgte og andre skal være oppmerksomme på dette forholdet, og være med og lette byrden der det måtte være nødvendig. Jeg tror at vi må skjelne mellom det man gjør på frivillig basis, det gjør vi alle, og det vi pålegger hverandre som en del av et ordnet arbeidsforhold.

Jeg vil gjerne understreke at man virkelig tar disse personalspørsmålene alvorlig i vår kirke, ikke bare på topplanet, men også at man utover arbeider for at man får så gode personalforhold som mulig. Takk.

Dirigenten:

Takk. Andreas Aarflot har ordet. Dirigenten foreslår at det settes strek under Aarflots innlegg, og at man etter

dette innlegg - jeg går ut fra at det her kan trenge tid til å muligens endre en del forslag og rydde opp - men at man etter dette innlegg også innfører taletid på to minutter. Aarflot har ordet, deretter Kristen Kyrre Bremer.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg vil gjerne vise til at det som omtales under dokument 5.8.B, om Kirkemøtets arbeidsprogram, naturlig nok også delvis er berørt i andre innstillinger, og jeg har nå i morges hatt anledning å lese gjennom innstillingen fra den komiteen som har behandlet sak 11: Forholdet mellom Kirkemøtet og Departementet, og jeg synes det er mange ting som går over i hverandre. Men nå tror jeg ikke det er mulig på det nåværende tidspunkt å unngå en viss overlapping, så hvis noen skulle finne at det er noe mangelfullt i dette dokument, vil man sikkert finne at dette er enda klarere og bedre uttrykt i dokument nr. 11.

I den forbindelse synes jeg nok likevel man kan si at dette dokumentet gir mer generelle retningslinjer for Kirkemøtets arbeidsprogram, og som sådan har komiteen ment at dette ville være en riktig oppfølging av det oppdrag vi i komiteen hadde fått. Jeg tror nok som komiteemedlem - og jeg vil gjerne spørre formannen om hans syn på dette - så vil det ikke være vanskelig med en gang å ta hensyn til det anliggende som Berit Tversland hadde i annet avsnitt, midt nede i avsnittet, hvor det var snakk om tiltak som kan ha betydning for arbeidet i menighetene. Mitt forslag vil være at man istedetfor "kan ha" skriver "har", og at man ikke krever noen spesiell fremleggelse på dette.

Det skal ikke vedtas? Nettopp.

Så et lite ord til det som ekspedisjonssjef Fisknes nevnte: Spørsmålet om delegasjon. Det er jo klart at det blir brukt i to forskjellige betydninger i denne forsamling, og det er vel ingen som mener at det er juristene som har monopol på ordet delegasjon. Vi tror jo at det også er mulig å delegerer innad i kirkelige organer, og tanken - når det er tale om delegasjon her - er ganske enkelt at man overfører, bemyndiger, Kirkerådet til å utføre i praksis ting som skal gjøres av, eller under Kirkemøtets ansvar. Jeg synes ikke man skulle behøve å komme i vanskeligheter av den grunn. Det er ingen her som har sagt at Kongen delegerer direkte til de organer som Kirkemøtet delegerer til. Det er Kirkemøtet som får delegasjonen, men at Kirkemøtet delegerer den konkrete programutforming til Kirkerådet, det må det være anledning til å si. Det er ikke alltid like lett å finne alternative uttrykk i den sammenhengen.

Jeg vil også gjerne ta til etterretning det som Fisknes nevnte på side 2 i dokument B, punkt 5, når han taler om saker eller forslag som bør komme fram til behandling i Kirkemøtet. Jeg vil anta at komiteformannen også er enig i at istedetfor uttrykket "avgjørende drøfting", er det ingen vanskelighet å erstatte det med ordet "behandling". Altså; "som kommer til behandling" i Kirkemøtet.

Når det gjelder den kongelige resolusjon og prosedyrene der, så er det klart at Fisknes har rett i at det er ikke Departementet som avgjør det. Der vil jeg foreslå at man sløyfer ordet "Departementet", og skriver; "som avgjøres ved kongelig resolusjon". Det er jo det som er sakens kjerne, så jeg tror på vegne av komiteen at vi vil antyde denne justering. Jeg skal gjenta den: I punkt 5, altså først - i linje 2 og 3: Istedetfor "avgjørende drøfting" skal det stå "behandling", og istedetfor saker på det kirkelige område "som Departementet avgjør" skal det stå "som avgjøres ved" - man stryker "Departementet". Takk.

Dirigenten:

Takk. Følgende står nå på talerlisten, Bremer, Grønningsæter, Asheim, Hareide, Larsen, Gitmark, Dahlen, Øy, Hille. Ønsker noen av disse å fremlegge forslag? I så fall må det komme til dirigentens bord nå. Da settes der strek. Her er et forslag fra Fredrik Grønningsæter: Punkt 1, siste setning forandres slik at den slutter med følgende; "enn det som lovteksten i sin knappe form gir eksempler på."

Kristen Kyrre Bremer:

Det forslag jeg vil fremsette gjelder punkt 3, og det går ut på at man stopper punkt 3 foreløpig, etter første setning, altså den som slutter med "lokalmenigheten og Kirkemøtet", og stryker resten. Istedet setter man inn følgende: "I den forbindelse vil en peke på betydningen av at Kirkemøtet blant annet er sammensatt av medlemmene av bispedømmerådene."

Dirigenten:

Takk. Før saksinnlegget kommer er det enda et forslag som skal refereres. Punkt 2: Det er forslag fra Hille at ordene i 3. linje, "gjennom Kirkemøtet", strykes. Det vil eventuelt bli begrunnet etterpå. Er det da noen som ønsker å tegne seg etter at alle forslag nå er fremlagt? Det er det ikke. Det settes strek og taletiden er nå på to minutter.

Kristen Kyrre Bremer:

Bakgrunnen for mitt forslag er en bekymring for at vi bygger opp et Kirkemøte som ikke bare er et sentralt og representativt organ i kirken, men at det også er et organ som styrer kirken gjennom underliggende organer. Det er klart at Kirkemøtet har en styringsfunksjon i kirken, det er jeg selvfølgelig innforstått med, men

samtidig er det organer i kirken som har en selvstendig myndighet - I hvertfall bør Kirkemøtets funksjon som sentraldirigerende og styrende myndighet selvsagt bare være innenfor visse rammer og lover og ordninger. Jeg synes at når punkt 3 bygger opp til en slik altomfattende myndighet, så er Kirkemøtet ikke ment slik antagelig. Men det kan tolkes i den retning. Kirkemøtet anser det som vesentlig at det sikres tjenlige forbindelseslinjer begge veier, mellom det grunnleggende plan i vår kirke, lokalmenigheten, og Kirkemøtet. Dette vil praktisk kunne la seg ordne gjennom bispedømmerådene og de frivillige prostiorganer. En vil særlig peke på den betydning de lovfestede bispedømmemøter vil ha i denne sammenheng.

Jeg vil gjerne understreke at dette skjer gjennom organer som har sin myndighet innenfor sine områder. Derfor ønsker jeg bare denne presisering at medlemmene av bispedømmerådene sitter i Kirkemøtet, og dermed er kontakten i orden.

Dirigenten:

Takk. Fredrik Grønningsæter, deretter Ivar Asheim. Asheim frafaller, da er det Bjørn Hareide etter Grønningsæter.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Mitt forslag til endring under punkt 1 har sammenheng med at jeg finner det lite rimelig eller logisk å si at mandatet strekker seg lenger enn Loven, så jeg mener å kunne innfange det viktigste anliggendet ved at den knappe formen knyttes til eksempler. Det betyr at den siste setning etter mitt forslag vil lyde slik i punkt 1: "Kirkemøtet forstår mandatet som et vidt mandat, som gir langt videre perspektiv for arbeidet fremover i vår kirke, enn det som lovteksten i sin knappe form gir eksempler på."

Ellers vil jeg for min del støtte det forslag som Hille har fremsatt. Han vil begrunne det, men jeg vil støtte det allerede nå med å antyde at nettopp den uavklarte sak mellom embete og råd gjør det nødvendig blant annet også å stryke de to ordene "gjennom Kirkemøtet" i tredje linje.

Dirigenten:

Takk. Det er Bjørn Hareide, deretter Oddvar Larsen.

Bjørn Hareide:

Dirigent. En kommentar til vår utmerkede medspiller i Kirkedepartementet. Jeg oppfatter ikke dette skriftet som nær sagt manglende visjoner over hva vi skal gjøre programmessig. Når man ser på punkt 1 her, så er det Loven denne komiteen har tatt seg av, og funnet gir uttrykk for hva vi skal gjøre. Når vi har tatt stilling til vår selvforståelse tidligere, synes jeg punkt 1, med rimelig grad av visjoner, gir uttrykk for vår oppgave.

Jeg er ikke enig med Grønningsæter i at endringen hans innebærer en forbedring. Vi gir uttrykk for at Loven med dens bakgrunn og oppkomst gir uttrykk for et vidt mandat som kan beskrives slik.

Når det gjelder punkt 2 og meningsinnholdet, kan jeg være enig med ekspedisjonssjefen i at det er på en måte mulig å misforstå det som står - at vi får delegasjon av myndighet til kirkelige organer gjennom Kirkemøtet. Men meningsinnholdet er at denne delegasjon på en måte muliggjør arbeid gjennom alle de kirkelige organer, at man setter i gang en prosess. Det er det vi egentlig har ment der. Men jeg tillater meg på komiteens vegne å stryke "gjennom Kirkemøtet", slik at det bare står "delegasjon av myndighet til kirkelige organer".

Men der er det dobbeltkjøring. Jeg mener selv at det forslag til vedtak som komiteen som arbeider med Kirkemøtet og Departementet har på dette felt, er bedre.

Men jeg vet jo ikke hva resultatet blir av vurderingen og drøftingen av det, for der sier de at Kirkemøtet ser viktigheten av at arbeidet med overføring av myndighet kommer i gang og blir fulgt opp kontinuerlig. Det er egentlig bedre, så spørsmålet er om man skal stemme mot i det hele tatt punkt 2 i vårt forslag. Men jeg kan jo ikke ta ansvaret for å tilrå det, for jeg vet ikke hvordan det går med det neste.

Så er det punkt 3. Jeg ser Bremers anliggende. Vi har villet ønske at det først og fremst er impulser fra menighetene som skal komme til oss, ikke nødvendigvis retningslinjer fra oss. Vi vil ha inn dette med prostiorganer ut fra den tanke at vi vil aktivisere hele vårt kirkebilde. Det var anliggendet i den foreløpige debatten som gjorde at vi fikk inn dette. Men jeg skjønner Bremers anliggende, så det får Kirkemøtet votere over.

Når det gjelder punkt 5, er det greit. Jeg er enig, Aarflot, i at vi kan stryke "avgjørende". Jeg har ingen kommentar til det. Meningsinnholdet var der - mener vi selv - at vår høring bør få avgjørende betydning. Men all right, jeg skjønner det. Ellers er jeg enig i, Aarflot, at vi stryker "Departementet" og sier "avgjøres". Takk.

Dirigenten:

Takk. Er det noen i komiteen som ønsker å opprettholde punkt 2 i vedtaksformuleringen "gjennom Kirkemøtet"? Det er det ikke. Oddvar Larsen har ordet, deretter Helga Gitmark.

Oddvar Larsen:

Dirigent. Det er noen kommentarer til punkt 2 nederste setning: "I denne forbindelse forutsetter Kirkemøtet at

nevnte organer tilføres nødvendig ekspertise og utrustning." Kirkerådsformannen var her oppe og snakket varmt for sekretariatet sitt, og vi applauderte. Jeg håper det var for det arbeidet som var utført, ikke at de trenger flere sekretærer. For jeg har følt det på mange måter at vi må være litt forsiktige her når vi sitter i Kirkemøtet og stadig vekk pålegger Kirkerådet oppgaver. Dette vil få konsekvenser for vårt arbeid i bispedømmerådene, for vi er også pålagt ganske mye arbeid nå etter hvert. Det må ikke bli slik at vi nå sitter her i Kirkemøtet og spiser oss selv i halen, i og med at når vi kommer tilbake igjen til bispedømmerådsarbeid føler vi at vi greier ikke oppgavene fordi vi mangler de sekretærene eller konsulentene som vi har nettopp vært med å føre inn i Kirkerådet.

Dirigenten:

Takk. Det er Helga Gitmark, deretter Trond Dahlen. Et øyeblikk. Replikk fra Aarflot. Går det direkte på dette?

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg forstår Larsens anliggende meget godt, men jeg forstår det også slik at det er tatt vare på gjennom strykningen av ordet "gjennom Kirkemøtet". Her står det "Stortinget sin intensjon med hensyn til delegasjon av myndighet til kirkelige organer", og i denne forbindelse "forutsetter Kirkemøtet at nevnte organer". Her forstår jeg både den oppgave som er delegert til bispedømmerådene og til Kirkemøtet, og at alle disse organer trenger både ekspertise og mere mannskap, slik at det dekker begge tingene. Det er til oppklaring.

Dirigenten:

Takk. Helga Gitmark.

Helga Gitmark:

Dirigent. Ekspedisjonssjef Fisknes var betenkt over at vi ikke hadde greid å følge opp denne sammenhengen med vår kirkeforståelse. Men jeg vil gjerne presisere at vi har sett det slik i komiteen at disse dokumentene skal ses i sammenheng, og at det ikke nødvendigvis bør gjentas i dokument for dokument hva som ligger i vår kirkeforståelse, hvis det var det Fisknes mente.

Jeg vil ellers si litt om det han ga uttrykk for; at vi var for defensive i punkt 2. I og med at vi snakker om å følge opp Stortingets intensjon med hensyn til delegasjon, og da avhenger det jo av hvilke dokumenter en legger til grunn for våre uttalelser her. Jeg vil ikke tolke det så snevert som at vi bare går ut fra det som er sagt i Innstilling O. nr. 79, på grunnlag av Ot. prop. nr. 74. Tvert imot må vi ta med også det som er sagt i Innstilling S. nr. 2.65, på grunnlag av Stortingsmelding nr. 40, og i den grad jeg får tid skal jeg sitere noe av det som står der. "Komiteen ser det ikke som sin

oppgave å trekke opp generelle grenser for forholdet mellom statsmaktene og få adgang til delegasjon av myndighet, men av de utsagn som er sitert både i Stortingsmeldingen og i utvalgets innstilling synes det etter komiteens mening klarlagt at Grunnlovens bestemmelse ikke skulle være til hinder for forholdsvis betydelig delegering av myndighet.

Komiteen har også merket seg Departementets uttalelser på side 52 spalte 1 i meldingen. Sitat: "Departementet er for sitt vedkommende parat til å gå til yttergrensene for en forsvarlig forståelse av mulighet for desentralisering og delegasjon m. v. på bakgrunn av meldingens vurdering av kirkepolitiske mål og verdigrunnlag."

Ut fra dette ser komiteen det slik at kirken kan få vesentlig større grad av selvstyre i saker av indre kirkeleg karakter, enn man har i dag innenfor rammen av de nåværende bestemmelser i Grunnloven, og det tar også denne nemnda opp og gir sin tilslutning til." Jeg får ikke tid til å sitere mer.

Dirigenten:

Takk. Innstillingen er lang, den. Trond Dahlen frafaller. Øyvind Øy har bedt om ordet. Arne Hjelle får ordet som saksordfører til slutt.

Øyvind Øy:

Dirigent. Eg synes innlegget som Bakkevig hadde skulle tilseie at vi prøver å uttrykke synspunkt akkurat på dette med Kyrkjerådet sin arbeidssituasjon på grunnlag av det som vi har behandla i dette møtet. Det har vore sagt før her at ordet prioritering dukkar opp igjen naturleg nok i mange sammenhengar. Det som vel er tilfelle her er at vi har hatt veldig lite høve til å sjå i samanheng dei spørsmål vi har tatt opp når det gjeld arbeidsprogram for Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet framover.

For min eigen del var det vesentleg her, når vi snakka om arbeidsprogram, å trekke opp ein del liner som skal vere retningsgjevande for arbeidet vårt på litt sikt framover, og å gje moment til eit langsiktig program. Og eg vil derfor seie at dette siste punkt 6 i vedtaket vårt, der har vi klart ville seie at Kyrkjerådet må kunne arbeide langs den line som er fylgt nå framover til vi får høve til å drøfte og legge opp eit nytt program, slik at ikkje dette møtet skal gje inntrykk av at vi legg over på det ei mengd nye oppgåver i tillegg til alt det som dei nå står oppe i. Det må iallfall vere samsvar mellom dei ressursane dei får, og dei nye oppgåver som det er mogleg å arbeide vidare med.

Så har eg og lyst til å kommentere Bremer sitt forslag til endring av punkt 3, og for min del - og for mange av oss - er det litt vesentleg at det blir ståande slik som

det er. Vi var litt inne på det også førre gong vi debatterte dette, og vi vil det skal vere samanheng mellom det at prinsippvedtaket under punkt A bygger på lokalkyrkja, og at vi også gjer alt vi kan for å fange opp synspunkt derfrå når det gjeld å utarbeide vårt arbeidsprogram.

Dirigenten:

Ja takk. Saksordfører Arne Hjelle har ordet til slutt.

Arne Hjelle:

Dirigent. Som saksordfører fikk jeg dette D-dokumentet opp i hendene like før jeg skulle opp her, og jeg må si at jeg har litt problemer med hvordan vi skal forholde oss til det. Ingen har vært borti det i debatten direkte, det munner jo ut i moment til vedtak, står der bare, og jeg vet ikke om det er for sent ut fra vanlig forretningsorden. Men så vidt jeg kan forstå står det noe vesentlig i det første avsnittet som ble sitert, og som vi vel egentlig aldri har fattet noe vedtak om, nemlig dette med disse langsiktige arbeidsprogrammene. Vi har jo hele tiden snakket om det, og underforstått at vi skulle ha noen slike, men jeg kan ikke se at det noe sted er fattet noe vedtak om at vi skal gjøre det.

Til Berit Tversland kunne jeg vel tenke meg at akkurat her var det neppe riktig å bruke ordet prioritert. Så altså mitt forslag er, hvis det går i følge forretningsordenen og hvis ikke vi på noen annen måte dekker inn dette her, at vi i vårt vedtak i i B-saken føyer til et 7. vedtakspunkt som jeg har kokt ned, første avsnittet i D, til å lyde på en setning: "Kirkemøtet utarbeider årlige prioriterte rammeprogrammer for Kirkerådets arbeid."

Jeg er mottagelig for korrektiver her, for det er mulig her ligger ting i de andre sakene som ikke jeg nå ser. Men det forekommer meg at dette bør sies også. Og det passer jo bra, i tråd med punkt 6. som gjelder kommende år, å si dette på mer lang sikt.

Dirigenten:

Dirigenten har oppfattet det såkalte moment til vedtak, som framlegg til vedtak i forsamlingen. Vi har brukt forskjellige ord; det har stått forslag til vedtak, det har stått vedtak rett og slett før det har vært behandlet, og her har det stått moment til vedtak, slik at det foreligger forslag til vedtak i dokument D. Om komiteen ønsker å sammenfatte det som der står til en setning, og det er enighet i komiteen om det, går dirigenten ut fra at det kan fremmes som forslag, om ikke komiteen selv ønsker å holde på det som allerede står. Ingen ytrer seg til det. Fra komiteen er det klarsignal på det. La oss få det referert en gang til.

Arne Hjelle:

Kirkemøtet utarbeider årlige prioriterte rammeprogram for Kirkerådets arbeid.

Dirigenten:

Som punkt 7.

Arne Hjelle:

Punkt 7. ja, og at vi ellers i vedtaks form ser bort fra dokument D.

Dirigenten:

Ønsker noen å ytre seg mot at dette nå føyes til som et punkt 7? Det er det ingen som gjør. Da tas selve saken opp til votering når den tid kommer, men forslaget er fremmet.

Arne Hjelle:

Ja, det er mitt eneste innlegg nå.

Dirigenten:

Da er debatten avsluttet, det er tid til å gå til votering over de ulike punktene. Først en avklaring av de forslag som nå foreligger.

Vi går til dokument B, punkt 1. Det er et forslag til endring helt på slutten; "det som lovteksten i sin knappe form gir eksempler på". Punkt 2; komiteen stryker "gjennom Kirkemøtet" i 3. linje. Det foreligger altså bare ett forslag.

Punkt 3; Bremer foreslår at etter første periode som avsluttes med "og Kirkemøtet" strykes resten av setningene og følgende føyes til: "I den forbindelse vil en peke på betydningen av at Kirkemøtet blant annet er sammensatt av medlemmene av bispedømmerådene."

Punkt 4; ingen endringsforslag.

Punkt 5; endringer fra komiteen, annen linje; "kommer fram til behandling i Kirkemøtet. Dette gjelder også saker på det kirkelige området som avgjøres ved kongelig resolusjon. Kirkemøtet forutsetter at slike saker blir drøftet", og så videre.

Punkt 6; ingen endringer.

Punkt 7 - det forslaget ble nettopp lagt på bordet her. Det er allerede referert. Da er forslagene klare.

Dirigenten foreslår at det nå votes over punkt for punkt.

Først punkt 1 i den form Grønningsæter ønsker at det skal ha; "det som lovteksten i sin knappe form gir eksempler

på". I neste omgang voterer man da over komiteens forslag. Først Grønningsæters forslag. De som stemmer mot Grønningsæters forslag avgir stemmetegn. Det stemmes. La oss prøve rask kontravotering og se hvordan bildet blir. Forslaget er falt. Punkt 1 i komiteens form: De som stemmer mot dette bes avgi stemmetegn. Det stemmes. Ingen, dette er enstemmig vedtatt.

Punkt 2: I tredje linje er "gjennom Kirkemøtet" strøket, forøvrig som komiteen framla det opprinnelig. De som stemmer mot punkt 2 bes avgi stemmetegn. Punkt 2 er vedtatt mot to stemmer.

Punkt 3: Først Bremers forslag, som da vil lyde slik: "Kirkemøtet anser det som vesentlig at det sikres tjenlige forbindelseslinjer begge veier mellom det grunnleggende plan i vår kirke, lokalmenigheten og Kirkemøtet. I den forbindelse vil en peke på betydningen av at Kirkemøtet blant annet er sammensatt av medlemmene av bispedømmerådene." Dette tas først opp til votering, deretter punktet i den form det har fra komiteens hånd. Bremers forslag tas opp til votering. De som stemmer mot dette bes avgi stemmetegn. Det stemmes. Forslaget er klart falt. Bremers forslag er falt, og vi går til votering på punkt 3 i komiteens form. De som stemmer mot punkt 3, bes vise det ved stemmetegn. Punkt 3 er vedtatt mot en stemme.

Punkt 4: Det foreligger ingen endringsforslag, og punktet tas opp til avstemning i nåværende form. De som stemmer mot bes vise dette ved stemmetegn. Det stemmes. Ingen stemmer mot. Punkt 4 er enstemmig vedtatt.

Punkt 5: Det foreligger ingen endringsforslag. Vi har foretatt rettinger allerede; "behandling i Kirkemøtet som avgjøres ved kongelig resolusjon". I denne form tas det nå opp til avstemning. De som stemmer mot bes avgi stemmetegn. Det stemmes. Ingen stemmer mot. Punkt 5 er enstemmig vedtatt.

Punkt 6, i den form det her står tas opp til votering. De som stemmer mot bes avgi stemmetegn. Ingen, punkt 6 er enstemmig vedtatt.

Punkt 7: "Kirkemøtet utarbeider årlige prioriterte rammeprogrammer for Kirkerådets arbeid." Forslaget tas opp til votering. De som stemmer mot bes avgi stemmetegn. Det stemmes. Ingen stemmer mot. Punkt 7 er enstemmig vedtatt. Og denne saken er dermed i havn, så langt.

Dirigenten:

Det gjøres oppmerksom på at i dokument D er det ingen forslag igjen. De er tatt med i andre sammenhenger.

Grunnlag for dette og tanker omkring dette foreligger i komiteens premisser, men det skal ikke vedtas på noen måte.

SAK KM 16/84: KIRKEMØTETS OPPNEVNINGSPRAKSIS

Over til sak 16: Det gjelder Kirkemøtets oppnevningsspraksis. Det er komite 3 som har arbeidet med dette. Som møtet vil vite er denne delvis behandlet tidligere, men utsatt med tanke på å fange opp vedtak når det gjelder det mellomkirkelige arbeid - altså sak 13 - og deler av vedtaket Kirkemøtet har gjort i sak 13 er at spørsmålet om oppnevningssprosedyrer skal utredes. Dette er allerede vedtatt.

Så går vi over til å se på helheten i oppnevningsspraksisen. Saksordfører er Inger Helene Muri, som får ordet.

KOMITEENS INNSTILLING:

Inger Helene Muri:

Dirigent. Spørsmål om oppnevning gjelder dels oppnevning av de faglige råd og utvalg i kirken, og dels oppnevninger til eksterne instanser. Komite 3 har behandlet oppnevningsspraksis for eksterne oppnevninger. Vi synes det var viktig å presisere dette fordi det i overskriften på saken står: Kirkemøtets oppnevningsspraksis.

Praksis til i dag har vært at oppnevningsansvar har vært fordelt mellom Departementet, Bispemøtet, Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd etter nærmere angitte kriterier. Etter opprettelsen av Kirkemøtet må hovedprinsippet være at det er Kirkemøtet som har oppnevningssmyndigheten. I visse sammenhenger vil det være hensiktsmessig at Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet eller andre saksvarende instanser til å foreta oppnevning.

Så over til forslag til vedtak:

Punkt 1: Kirkemøtet foretar oppnevning til eksterne instanser på nasjonalt plan, når Den norske kirke er oppnevrende instans ved siden av andre trossamfunn.

Punkt 2: Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å foreta oppnevning når både Kirkemøtet og andre instanser i Den norske kirke er bedt om oppnevning, dersom annet ikke er bestemt.

Når Kirkerådet foretar oppnevning gjelder følgende retningslinjer:

- A. Kirkerådet oppnevner representanter til styrende organer i organisasjoner eller institusjoner som har et klart kirkelig formål, og som enten er landsomfattende eller har oppgaver av landsomfattende karakter, når vedkommende organisasjon/institusjon anmoder om det, og Kirkerådet gjør vedtak om det som uttrykk for et helhetskirkelig engasjement.
- B. De oppnevnte represententer ikke Kirkerådet i vedkommende styringsorgan i den forstand at Kirkerådet hefter for de oppnevntes standpunkter. Dersom slik representasjon skal gjøres gjeldende i spesielle saker, må den bygge på særskilte vedtak i Kirkerådet.
- C. Kirkerådet er ikke bundet av vedtak som gjøres i de respektive styringsorganer.
- D. Oppnevningsretten gir ikke Kirkerådet innflytelse på vedkommende organs virksomhet i den forstand at den griper inn i organets uavhengighet.
- E. At Kirkerådet er oppnevende instans gir ikke vedkommende organisasjon/institusjon rett til å bruke Kirkerådets navn til støtte ved innsamlingsaksjoner og lignende, for å oppnå særfordeler i menigheter etc. Oppnevnte personer bør sørge for informasjon fra vedkommende instans til Kirkerådet eller dets fagutvalg i saker som angår eller må antas å ha interesse for Kirkerådet. Denne informasjon kan formidles muntlig ved utskrift av møtebok eller på annen egnet måte. Organene avgjør selv om de vil sende møtereferater og lignende til Kirkerådet til orientering.
- G. I særskilte tilfeller er et av Kirkerådets faste utvalg oppnevningssinstans, forutsatt at vedkommende organ har et formål som ligger innenfor utvalgets arbeidsområde og Kirkerådet gjør vedtak om dette.
- H. En oversikt over de oppnevninger som er foretatt av Kirkerådet skal gis til først Kirkemøte i 4-års perioden eller når Kirkemøtet ber om det.

Så kommer punkt 3 i vedtaket:

Punkt 3: Oppnevning til internasjonale og mellomkirkelige møter og organer følger nåværende praksis inntil spørsmålet om organiseringen av forholdet mellom Mellomkirkelig Råd og Kirkemøtet/Kirkerådet er nærmere utredet.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten anser at hoveddebatten om dette er avsluttet. Møtet har fått forelagt et forslag til vedtak i to punkter, først og fremst, - og så et forslag til vedtak som går på arbeidsformen fram til neste Kirkemøte - for at man skal vite hva man har å holde seg til også i dette mellomtidsrommet. Saken er framlagt. Er det noen som ønsker ordet? Det er det ikke. Debatten er avsluttet, og vi går til votering.

Punkt 1 tas for seg, punkt 2 samlet for seg. Det foreligger ikke andre forslag. Er det noen som ytrer seg mot at vi tar det under ett? Det er det ikke. Forslaget til vedtak er referert i punktene 1, 2 og 3. De som ønsker å stemme mot det framlagte forslag viser det ved stemmetegn. Ingen. Forslaget er enstemmig vedtatt. Bravo.

SAK KM 11/84: KIRKEMØTET OG DEPARTEMENTET

Sak 11: Kirkemøtet og Departementet. Møtet har på forhånd fått en del papirer. Komite 3 har behandlet saken og saksordfører er Halvor Bergan. Værsgod.

Dirigenten gjør oppmerksom på at det er omfattende premisser her, og det er nødvendig å gå gjennom disse. Men forslaget til vedtak er det som i neste omgang skal drøftes. Værsgod, Bergan.

KOMITEENS INNSTILLING:

Halvor Bergan:

Dirigent. Det gjelder altså sak 11: Kirkemøtet og Departementet. Jeg leser ikke hvem som var i komiteen, og heller ikke de to som dere ser er påført her, og saksdokumentene har dere selv liggende.

Premissene begynner med punkt 1 som heter: Utgangspunkt.

Komiteen har ved sine vurderinger tatt utgangspunkt i uttalelsen fra Kirke- og undervisningsdepartementet og Stortingets Kirke- og undervisningskomite i forbindelse med stortingsmeldingen om stat og kirke i Innstilling til Stortinget nr. 265 (1980-81):

"Komiteen ser det ikke som sin oppgave å trekke opp generelle grenser for forholdet mellom statsmaktene og

for adgangen til delegasjon av myndighet, men av de utsagn som er sitert både i Stortingsmeldingen og i utvalgets innstilling synes det etter komiteens mening klarlagt at Grunnlovens bestemmelser ikke skulle være til hinder for forholdsvis betydelig delegering av myndighet."

Komiteen har også merket seg Departementets uttalelse på side 52, 1. spalte, i meldingen:

"Departementet er for sitt vedkommende parat til å gå til yttergrensene for en forsvarlig forståelse av mulighet for desentralisering og delegasjon m.v., på bakgrunn av meldingens vurdering av kirkepolitiske mål og verdi-grunnlag."

Videre fremhever komiteen i sammendraget blant annet:

"Komiteen ser ikke disse bestemmelser som noen hindring for større selvstyre i saker av indrekirkelig karakter og en omfattende delegasjon av myndighet til egne kirkelige organer ... og etablere et lovfestet sentral-kirkelig møte som bygger på bispedømmerådene, og som får omfattende funksjoner og rett til å utøve myndighet på visse områder."

Disse uttalelsene gir bakgrunn for omfanget av den myndighet Kirkemøtet forventer å få overført fra Kongen - Departementet - og de nødvendiggjør at det er nær kontakt mellom Kirkemøtet og Departementet.

Komiteen vil videre vise til Kirkemøtets sak 5/84, og særlig punkt B vedrørende Kirkemøtets arbeidsprogram, hvor man presiserer møtets prinsipielle syn på Kirkeordningsloven og behovet for aktiv oppfølging av de intensjoner som her er kommet til uttrykk.

Punkt 2: Saksområder.

Ut fra forarbeidene til og ordlyden i Kirkeordningslovens paragraf 54 vil komiteen peke på følgende områder hvor forholdet mellom Kirkemøtet og Departementet blir sentralt:

1. Kirkelig lovgivning
2. Diakoni og undervisning
3. Sognereguleringer
4. Gudstjenestliv
5. Tjenester og stillinger
6. Økonomi.

Kirkelig lovgivning:

Med referanse til Kirkeordningslovens paragraf 54, 4. ledd A, ønsker komiteen å påpeke betydningen av å ha gode

rutiner på dette området. Særlig påpekes ønskeligheten av å komme inn i forberedelsen av lovsaker på et tidlig tidspunkt, slik at Kirkemøtet kan få gitt uttrykk for vurderinger før selve lovarbeidet tar til.

Diakoni og undervisning:

Etter Kirkeordningslovens paragraf 54, 4. ledd B, vedtar Kirkemøtet retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning og diakoni. Selv om bestemmelsen i første rekke gir et særskilt grunnlag for Kirkemøtet til å ta opp arbeid på disse felt, vil det være mange sider ved dette hvor arbeidet må skje i nært samarbeid med Departementet om ønskede resultater skal oppnås. Dette gjelder blant annet økonomi og kvalifikasjonskrav. Selv om planer og programmer har sammenheng med resultatet av Kirkelovutvalgets arbeid, mener komiteen at man ikke skal vente med å gå videre med disse planer og programmer. Komiteen vil spesielt understreke Kirkemøtets behov for kontakt med andre avdelinger i Kirke- og undervisningsdepartementet for å sikre kontinuitet til den del av dåpsopplæringen som har sin plass innenfor skolens kristendomsopplæring.

Soknereguleringer:

Etter Kirkeordningslovens paragraf 54, 4. ledd punkt C, foreslår Kirkemøtet retningslinjer for soknereguleringer til bruk for Departementet. Utarbeidelsen av slike retningslinjer vil ha nær sammenheng med Kirkelovutvalgets arbeid, og komiteen mener derfor at dette for tiden ikke vil være blant de høyest prioriterte oppgaver.

Kirkens gudstjenesteliv:

Dette omfatter saker som regler for bruk av kirker, kirkens liturgiske bøker og tjenestedrakter. Kirkebokføringen kan også ses i denne sammenheng. Alle disse oppgavene står sentralt i kirkens liv og hører naturlig inn under rent kirkelige organer. Når en tar forbehold om Læreutvalgets arbeid, skulle det være klart for å ta initiativ til en snarlig overføring av myndighet på disse områdene.

Tjenester og stillinger:

Kirkeordningslovens paragraf 54, 3. ledd har lagt til rette for å gi fullmakt til Kirkemøtet til å fastsette ordninger for tjenester og stillinger i kirken. Videre bør det arbeides med at Kirkemøtet får adgang til å fastsette kvalifikasjonskrav på kirkelige stillinger.

Komiteen ser dette som viktige oppgaver, men innser at dette kan være et arbeid over tid, på grunn av sammen-

hengen med blant annet Kirkelovutvalgets arbeid og oppbyggingen av et sentralorgan for menighetene, det som i andre papirer er kalt for Kirkens Personalråd.

Økonomi:

Det er her fire områder som er aktuelle; langtidsbudsjettering, årlige budsjettforslag til Departementet, uttalelse om prioritering av bevilgede midler, stillinger, og midler til egen disposisjon for Kirkemøtet.

På de tre førstnevnte områder er det nødvendig å finne fram til samarbeidsrutiner mellom Kirkemøtet og Departementet. Og dette må prioriteres høyt, med sikte på statsbudsjettet for 1986.

Andre områder:

Komiteen ser ikke oppregningen ovenfor som uttømmende, og vil peke på nødvendigheten av å arbeide videre for å få klargjort hvilke områder som kan overføres til Kirkemøtet. I den forbindelse er komiteen oppmerksom på at Departementet arbeider med en plan for overføring av myndighet.

Punkt 3: Prosedyre.

Av det som er sagt foran fremgår det at det nå er viktig med en nær, kontinuerlig og god kontakt med Departementet.

Komiteen mener at etableringen av et kontaktorgan mellom Kirkemøtet og Departementet vil ivareta dette hensyn.

Dette kontaktorganet bør etableres allerede nå, samtidig som det blir utredet til neste Kirkemøte hvorledes representasjonen og prosedyren skal ordnes på lengre sikt.

For kommende år kan komiteen tenke seg at Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å fastsette hvem som skal representere Kirkemøtet i kontaktorganet. Komiteen legger forøvrig til grunn at arbeidet med de sakene som er nevnt under punkt 2 blir fulgt opp av Kirkerådet og/eller de respektive komiteene eller utvalgene under Kirkemøtet.

Komiteen har så følgende forslag til vedtak:

Under punkt 1 må jeg få lov til å komme med en retting og en tilføyelse: I den nest siste linjen står det "går til ytterpunktene", det skal være "går til yttergrensene", for dette er et sitat. Og så føyer vi til; "med hensyn til delegering av slik myndighet".

Da leser jeg punkt 1 i sammenheng:

Kirkemøtet uttrykker ønske om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet i arbeidet med å overføre myndighet til Kirkemøtet, og legger til grunn at Departementet, Kongen, så sitat, "går til yttergrensene", sitat slutt, med hensyn til delegering av slik myndighet.

2. Kirkemøtet ber Kirkerådet ta initiativ til så fort som mulig å få opprettet et kontaktorgan med Departementet. Kirkerådet får fullmakt inntil neste Kirkemøte å avgjøre hvem som skal representere Kirkemøtet i dette organet. Kirkerådet utreder til neste Kirkemøte premissene for og representasjonen til kontaktorganet.

3. Kirkemøtet ser viktigheten av at arbeidet med overføring av myndighet kommer i gang nå, og blir fulgt opp kontinuerlig.

Av de oppgavene som er nevnt i premissene vil Kirkemøtet peke på nødvendigheten av å komme igang med spørsmålene omkring økonomi umiddelbart. Forøvrig bør arbeidet med kirkens gudstjenesteliv, undervisning og diakoni gis prioritet. Takk.

Dirigenten:

Forslag til vedtak er framlagt med grundige premisser. Det er vedtaksformuleringer og vedtaksinnhold som nå skal debatteres. Taletid er to minutter fra begynnelsen av. Ytrer noen seg mot det? Da kan man tegne seg. Det er Bakkevig, Fisknes. Værsgod, Ludvig Johan Bakkevig har ordet.

Ludvig Johan Bakkevig:

Dirigent. Det er et forslag her om at man skal etablere et kontaktorgan med Kirkemøtet. Til det punktet kan jeg som en ren saksopplysning nevne at det allerede det siste året har vært jevnlig og formalisert kontakt med Departementet. Den skjer etter invitasjon fra statsråden til Kirkerådet som møter med formann og direktør pluss eventuelle saksbehandlere, eller litt avhengig av hva slags saker det er som skal opp i dette møtet. Det blir også enighet om før man går til møtet hvilke saker som skal opp. Vi blir spurt om hvilke saker vi eventuelt har tenkt å ta opp, og så får vi også høre hvilke saker Departementet har tenkt å ta opp.

Jeg synes dette må få konsekvenser for de forslag til vedtak som er gjort her. Det gjelder da først og fremst punkt 2, som må omarbeides etter mitt skjønn. Det kan gjøres ganske kort slik, hvis det er noen hensikt i det, at: "Kirkerådet får fullmakt inntil neste Kirkemøte til å representere Kirkemøtet i kontakt med Departementet."

På den annen side anser jeg dette for å være helt selv-sagt. Det trenger ikke noe vedtak, så jeg vil foreslå at forslag til vedtak punkt 2 sløyfes. Jeg vil også foreslå

at den siste delen av vedtak nummer 1 sløyfes; "Kirkemøtet uttrykker ønsket om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet i arbeidet med å overføre myndighet til Kirkemøtet." Jeg synes det skulle være godt nok, og tilstrekkelig om vi ikke kommer med dette som alle kjenner til, og som vi vet ligger i premissene og i ting som er sagt mange ganger allerede. Takk.

Dirigenten:

Takk. Neste taler er Ole Herman Fisknes, deretter Andreas Aarflot.

Ole Herman Fisknes:

Dirigent. Vi i Departementet ser frem til nært samarbeid med Kirkemøtet, men vi hadde trodd at Kirkemøtet var interessert i et generelt samarbeid med Departementet, og er derfor nokså overrasket over formuleringen i punkt 1, hvor Kirkemøtet bare ønsker godt samarbeid med Departementet i arbeidet med å overføre myndighet. Jeg ville egentlig tro det var den myndigheten som ikke ble overført, hvor Kirkemøtet var mest interessert i samarbeid.

Man skal vel ikke diskutere premissene, men jeg må få nevne noen få momenter her. Under den kirkelige lovgivning uttrykker Kirkemøtet eventuelt et ønske om å få gi vurderinger før selve lovarbeidet tar til. Hvordan vi skal få til det er jo ikke lett å tenke seg - altså at vi - hvis det kommer opp noe forslag, skal la saken ligge på is kanskje et helt år, i påvente av at Kirkemøtet kan få komme med synspunkter på forhånd. Så det er veldig vanskelig å praktisere.

På side 3, under soknereguleringer, er det etter min oppfatning en misforståelse. Kirkemøtets retningslinjer er jo ikke først og fremst til bruk for Departementet, men de er til bruk for de kirkelige organer som skal forberede sakene, slik at man får en enhetlig tenkning i de kirkelige organer på lokalt og regionalt plan. Det er ikke meningen at Departementets myndighet, etter paragraf 1 i Kirkeordningsloven, bindes opp på denne måten.

Når det gjelder prosedyre er det altså dette med kontaktorganet. Vi er selvsagt glad for at Kirkemøtet vil prioritere og vil følge med og ta ansvar for samarbeidet fra sin side, men spørsmålet om det skal opprettes et eget organ, oppå alt det andre, det synes jeg er nokså problematisk. Så la Kirkerådet utrede til neste Kirkemøte premissene for kontaktorganet - det er jo et kontaktorgan, og det er to parter.

Dirigenten:

Takk. Andreas Aarflot er siste inntegnede taler; Halvor Moxnes.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Det er etter min mening et perspektivrikt og fremadrettet dokument som komiteen har gitt oss her, og jeg synes det er fint at det er litt driv i forslagene til vedtak. Jeg oppfatter det jo slik at disse vedtakene må leses i sammenheng, og når ekspedisjonssjefen får tid og setter seg ned og leser alle vedtakene i sammenheng, så vil han jo oppdage at det som sies ett sted ikke nødvendigvis er innskrenkende å forstå. Slik at det her, når det tales om samarbeid om delegasjon og overføring av myndighet, må ses i sammenheng med det brede opplegg til samarbeid som vi nettopp tidligere har vedtatt, og som er tanken å skulle gjennomføre på en rekke andre områder.

Jeg siterer fra det dokumentet som ble vedtatt i går kveld, og som Fisknes har gitt uttrykk for at han ikke var særlig fornøyd med. Men der står det litt om at i forhold til kirkelige styringsorganer, i kirkelig statsråd og Departement, inntar Kirkemøtet en spesiell plass både som avgjørende høringsinstans og som samarbeidsorgan for utformingen av kirkelig lov, forvaltning og økonomi.

Det er ingen vanskelighet å tolke dette slik at her er bare nevnt ett eksempel, og der er rikelige andre områder som dette møtet gjerne vil samarbeide med Kirkedepartementet om. Og da mener jeg for min del det er viktig at vi prøver å følge opp tanken om et fast kontaktorgan. Hvis det er slik at det er to parter i et kontaktorgan, må det være riktig at den ene parten også - nemlig Kirkemøtet - får lov å uttrykke et ønskemål i den sammenheng, og ikke bare sitter på vaglen og venter på en invitasjon som kan komme i ny og ne. Jeg synes dette bør formaliseres, så viktig som dette samarbeidet er. Derfor støtter jeg forslaget fra komiteen.

Dirigenten:

Takk. Halvor Moxnes er neste taler, deretter Øystein Trømborg. Dirigenten foreslår at det settes strek under Moxnes' innlegg. Ingen ytrer seg mot det. Værsågod.

Halvor Moxnes:

Dirigent. Jeg synes det er spennende med alle disse områdene som man skal arbeide med, og har bare en liten bemerkning når det gjelder økonomien. Jeg håper, med tanke på alle arbeidsoppgavene, at jeg ikke får rett i en kommentar i en avis i vår, om at det er fare for at det ikke blir Kirkedepartementet, men Finansdepartementet som kommer til å styre kirken fremover. Vi får håpe at det ikke blir tilfelle. Men det er faren med alle de saker man skal prøve å ta opp, og midlene som stilles til disposisjon.

Når det gjelder dette arbeidet med økonomien som Kirkerådet skal sette i gang, så var det et punkt i saks-

papirene som Kirkerådet har lagt frem, som jeg bare vil nevne fordi det har vakt en smule forundring. Det er ønsket om at Kirkemøtet raskt skulle få disposisjonsretten til midler til etterutdanning. Det er midler som gis over en egen post på statsbudsjettet, som gjennom en årrekke har vært gitt til det praktisk-teologiske seminar, og som etter en fast avtale har vært fordelt mellom Det praktisk-teologiske seminar og Presteforeningen til kursvirksomhet. Jeg vil tro at det ikke på det nåværende tidspunkt vil være mulig for Kirkemøtet og Kirkerådet å ta opp denne oppgaven i tillegg til alle andre. Dessuten at dette er et felt hvor det i høy grad trengs samarbeid med disse instanser, hvis en slik overføring på et senere tidspunkt skulle komme på tale. Takk.

Dirigenten:

Takk. Øystein Trømborg, deretter Bjørn Hareide og Einar Grønstad og Hille. Har noen av talerne forslag å framsette? Da ber vi om å få forslaget referert først, slik at eventuelle nye talere kan tegne seg.

Øystein Trømborg:

Dirigent. Det gjelder forslagsformuleringene på side 4. Jeg vil ta opp tråden fra Fisknes, og i punkt 1 vil jeg sløyfe siste del, slik at det som blir stående igjen i punkt 1 er følgende: "Kirkemøtet uttrykker ønske om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet" - og at punkt 2 i forslaget går ut i sin helhet, fordi anliggendet i punkt 2 er ivarettatt i paragraf 55 i Loven.

Når det gjelder punkt 3 vil jeg foreslå at i linje 2 blir følgende ord tatt ut; "kommer i gang nå og", slik at det som her skal bli stående er følgende: "Kirkemøtet ser viktigheten av at arbeidet med overføring av myndighet fra Kirkedepartement til kirkelige organer blir fulgt opp kontinuerlig." Jeg ser det som en konsekvens av vedtak som ble gjort i går, dessuten er det en språklig dårlig formulering. Jeg tror ikke det skulle være nødvendig med noen særlig mer begrunnelse for dette.

Dirigenten:

Et nytt forslag er framlagt. Er det noen som ønsker å tegne seg da? Strek er satt. Unnskyld, Hille. Du har et forslag. Da må vi få det referert.

Georg Hille:

Siden Fisknes ikke har forslagsrett, hadde jeg lyst i dag også å ta opp hans anliggende, selv om Aarflot nå har henvist dette til et annet dokument. Det står nå tross alt her som en hovedsak: Kirkemøtet og Departementet, og da dreier det seg om å si noe om forholdet mellom Kirkemøtet og Departementet.

Dirigenten:

Unnskyld, bare forslaget.

Georg Hille:

Ja. Det kommer da slik, i punkt 1: "Kirkemøtet uttrykker ønsket om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet, og legger særlig vekt på dette i arbeidet med overføringen av myndighet til Kirkemøtet."

Dirigenten:

Takk. Neste er Hareide. Aage Lunde tegner seg.

Bjørn Hareide:

Dirigent. Jeg finner grunn til, så sterkt jeg kan, å advare mot at punkt 2 gis tilslutning av forsamlingen. Jeg må gå helt mot møtekollega Aarflot, som anbefaler punkt 2. Det vil være en underkjennelse av Kirkerådets mandat og myndighet som møtet har gitt dem, og som Loven har gitt.

Kirkerådet leder arbeidet mellom Kirkemøtesamlingene, og det er jo ikke bare slik at man nå har formalisert et kontaktorgan som Kirkerådet står for, men man har en kontinuerlig administrativ kontakt som er vel så viktig. Jeg føler jo at dette er en prosess som er i gang, og jeg vil virkelig be om at man ikke får et slikt kontaktorgan på siden. Da får man helt uoversiktlige rutiner som vil ødelegge det arbeidet som bør skje. Så vær snill - stem nei til punkt 2. Takk.

Dirigenten:

Takk. Einar Grønstad, deretter Georg Hille.

Einar Grønstad:

Dirigent. Når det gjeld punkt 1, skjønner eg ekspedisjonssjefen sitt forhold her. Det er jo sagt tidlegare, som Aarflot seier. Det er rett det, men eg trur at i denne saka vil eg seie meg einigmed Hille. Dette er jo å ha ein heading, når det gjeld Kyrkjemøtet/Departementet, og da trur eg det er klokt av møtet å legge dette opp på ein slik måte at det ikkje skal, eller treng å bli misforstått.

Eg tykkjer Hille sitt forslag var godt, for det seier både at ein ønskjer eit samarbeid reint generelt kanskje, også om dei saker som ein ikkje har noko slags dirigering på, samstundes som ein legg vekt på dei som har ei mynde.

Når det gjeld punkt 2, er eg ikkje heilt sikker på om eg vil støtte Hareide i om ein skal ta det heilt vekk. Men litt høgttenking utan å komme med forslag - eg berre antyder - det ville vere naturleg med eit kontaktorgan, det må det nødvendigvis vere, og det er to partar som Fisknes seier. Eg vil antyde at i frå vår side vil det

vere høveleg med formann, nestformann og direktør. Det ville vere nokså sjølvst. Det er ikkje noko forslag, eg berre antyder at det ville vere naturleg frå denne sida. Takk.

Dirigenten:

Takk. Georg Hille, og til slutt på talerlisten Aage Lunde.

Georg Hille:

Dirigent. Jeg skal slutte meg til Grønstads begrunnelse for mitt forslag, så jeg har i grunnen ikke noe særlig å tilføye. Jeg vil bare si at dette er da et forslag til hele punkt 1, slik at jeg også går inn for at man ikke her foreskriver ved å ta ut dette punktet med å "gå til yttergrensene". Det står skrevet annetsteds, så det er et helt forslag til hele punkt 1. Jeg har ikke noe mer å tilføye til det.

Dirigenten:

Takk. Aage Lunde.

Aage Lunde:

Jeg for min del kan bare si at jeg ikke kan være med på å gjøre dette vedtaksopplegget tannløst. Det er krefter i sving her for å få dette redusert noe, og for å få gitt det litt mindre driv. Jeg gjør oppmerksom på at det ikke er det samme å ha for eksempel et kontaktorgan som består av Kirkerådets formann og direktør pluss et par sekretærer i forbindelse med Departementet, nå når vi har fått et Kirkemøte. Vi må ha et mer formalisert organ. Det betyr ikke at Kirkerådet på noen måte skal sjaltes ut i denne sammenheng. Det skal bare få andre og mer seriøse former, for å si det slik. Jeg vil gå fullt ut inn for punkt 2, og advarer mot enhver form for å gjøre yttergrensene snevrere.

Dirigenten:

Takk. Det var siste inntegnede taler. Saksordføreren har ordet. Det arbeides med en samkjøring av forslagene som foreligger til punkt 1.

(Kort pause)

Halvor Bergan:

Vi i komiteen har merket oss det som er sagt nå i debatten både av Fisknes og andre, og er kommet til at Hilles forslag til punkt 1 uttrykker det som vi også gjerne ville stå for, og vi gir vår tilslutning til det. Så vi går altså over til det forslag som Hille har kommet med. Jeg har ikke fått konferert med alle i komiteen, men med noen. Jeg regner med at de øvrige medlemmer vil gi til kjenne om de er uenige i det, men da blir altså Hilles forslag tatt inn som punkt 1: "Kirkemøtet uttrykker ønske

om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet, og legger særlig vekt på dette i arbeidet med overføringen av myndighet til Kirkemøtet."

Når det gjelder punkt 2 med forslag om at det opprettes et kontaktorgan, vil komiteen holde fast på dette. Vi mener, slik som Aage Lunde også har gitt uttrykk for det nå, at det er meget vesentlig at dette blir formalisert. Vi er klar over at det har vært, som Bakkevig nevnte, et slikt organ, men det er ingen formalisering over dette, og vi mener det er meget viktig at det blir formalisert. Det kan godt tenkes at dette organet vil utgjøres av formannen og eventuelt nestformannen og direktøren, men det er ting vi i komiteen vil la stå åpent til man får lagt fram for seg nye tanker omkring dette - til neste Kirkemøte - som det står her. Men vi holder fast på at vi vil ha opprettet et kontaktorgan, og at vi altså med dette får en formalisering. Det ser vi som meget vesentlig.

Vi vil også holde fast på formuleringen i punkt 3, fordi vi ser det viktig, som det står her, at arbeidet med overføring av myndighet kommer i gang nå. Vi vil gjerne være litt progressive i vår holdning her, og vil gjerne gi til kjenne at Kirkemøtet kan tenke seg at dette ikke utsettes unødig, men at vi vil komme i gang med det så raskt som mulig. Det gjelder først og fremst økonomien, som vi nevner her, og det gjelder også de andre tingene med kirkens gudstjenesteliv og undervisning og diakoni, hvor det ikke skulle være store vanskeligheter med å overføre myndigheten til Kirkemøtet.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten mener da å ha forstått at det bare er ett forslag som foreligger til punkt 1. Bakkevig har trukket sitt alternativ, Trømborg har trukket sitt. Bare komiteens forslag foreligger, og det er identisk med Hilles. Er det rett oppfattet? Ja. Da har vi ett forslag til punkt 1, vi har ett forslag til punkt 2, men samtidig også forslag om at det går ut. Vi har til punkt 3 et forslag om endring av annen linje, slik at annen linje kommer til å lyde: "Overføring av myndighet fra Kirkedepartementet til kirkelige organer blir fulgt opp kontinuerlig."

Det vil bli stemt over punkt for punkt, og forsamlingen er klar til å gå løs på voteringen.

Punkt 1; forslaget lyder: "Kirkemøtet uttrykker ønske om et nært, kontinuerlig og godt samarbeid med Departementet, og legger særlig vekt på dette i arbeidet med overføringen av myndighet til Kirkemøtet." De som stemmer mot dette, bes avgi stemmetegn. Det stemmes. Ingen. Punkt 1 er enstemmig vedtatt.

Punkt 2 foreligger i den form som allerede er referert. Det er forslag om at dette punktet skal gå ut. De som stemmer mot punkt 2 går dermed inn for Bakkevigs forslag. Punkt 2 tas opp til votering. De som ønsker å stemme mot punkt 2, altså at dette sløyfes, viser det ved stemmetegn. Det stemmes. Skal vi si det en gang til? De som nå avgir stemme mot dette punktet, de går inn for at punktet sløyfes. Er det greit? Det stemmes. Det var ikke nok stemmer, det betyr at punkt 2 er vedtatt.

Punkt 3. Det foreligger et endringsforslag som vi stemmer over først. Punktet vil da lyde: "Kirkemøtet ser viktigheten av at arbeidet med overføring av myndighet fra Kirkedepartementet til kirkelige organer blir fulgt opp kontinuerlig. Av de oppgavene som er nevnt" og så videre. Dette skal det stemmes over nå, i neste omgang kan det bli aktuelt å stemme over punktet i den form det ligger på bordet. Det skal stemmes over det siterte forslag:

Det stemmes. Det er falt.

Vi skal gå over på punkt 3 i den form det nå står på det grønne arket. De som stemmer mot dette punktet, bes vise det ved stemmetegn. Ingen. Punkt 3 er enstemmig vedtatt. Saken er avsluttet.

Møtet er hevet.

PLENUM XI

Dirigenten:

Møtet er satt. Vi må få melding om eventuelle fravær.
Knut Risnes er fraværende.

SAK KM 23/84: FAGUTVALGENE I DEN FREMTIDIGE KIRKE-
ORGANISASJON

Vi går da til behandling av sak 23: Fagutvalgene i den fremtidige kirkeorganisasjonen, og det er komite 5 som har hatt den saken. Saksordfører er Finn Olav Myhre. Værsgod, Myhre. Den er samkjørt i noen forstand med sak 28: Kirkemøtets faste komiteer.

KOMITEENS INNSTILLING

Finn Olav Myhre:

Dirigent. I premissene har vi understreket dette:

Komiteen har drøftet saken med bakgrunn i det fremlagte dokument nummer 23.1. Den utvalgsstruktur som er bygget opp under og omkring Kirkerådet synes å være noe uoversiktlig. De faste utvalgene har alle forskjellig alder, bakgrunn og sekretærfunksjon, men de fleste har status som rådgivende organ for Kirkerådet.

Komiteen har merket seg at:

- og der tror jeg vi skal ta inn et "blant annet", fordi det ikke skal være en fullstendig oppramsing det som kommer i fortsettelsen -
- Ca. halvparten av utvalgene får ett eller flere av sine medlemmer oppnevnt av andre organer enn Kirkerådet.
- Kirkens Forsøksutvalg står i et direkte rapportforhold til Kirke- og undervisningsdepartementet.
- Samarbeidsutvalget for Kirke og idrett er kun et samarbeidsorgan mellom to parter; Kirkerådet og Norges Idrettsforbund.

Så fant komiteen at de ville ta inn et punkt, direkte i tilknytning til dette, som ikke står i basisdokumentet, men som det i komiteen fra medlemmer var et sterkt ønske om skulle stå her. Saksområdet "Kirkemusikk" dekkes ikke av noe eksisterende utvalg. Dette saksområdet bør tas i betraktning ved utforming av ny utvalgsstruktur. Komiteen mener at det i den nærmeste fremtid ikke bør opprettes flere utvalg med varig karakter.

Komiteen antar at fagutvalgene vil få stor betydning for Kirkemøtets behandling av sakene i komiteer og i samlet møte. Komiteen mener det bør være nær tilknytning/kontakt mellom kirkemøtekomiteene og fagutvalgene, som sammen med Kirkerådet vil være sentrale i saksforberedelsene og i oppfølgingen av kirkemøtevedtak. Komiteen mener Kirkerådet vil måtte være det samordnende organ, og sørge for at det blir klare og gode kommunikasjonslinjer mellom kirkemøtekomiteene, fagutvalgene og Kirkerådet. Komiteen vil understreke at fagutvalgene i prinsippet hører inn under Kirkemøtet, det vil si at de får sine mandater fra Kirkemøtet, at de blir oppnevnt av Kirkemøtet med eventuell bemyndigelse av oppnevning til Kirkerådet.

Der viser vi til Kirkerådets sak 18/84 punkt 9, som står i dokumentene som er utdelt. Komiteen kan vanskelig se at det under dette Kirkemøte vil være riktig å fatte vedtak som utformer en struktur av fagutvalg. Kirkemøtet må ha fattet nødvendige vedtak vedrørende kirkemøtekomiteene og deres mandater før en utvalgsstruktur fastlegges. Komiteen mener det vil være riktig å få utredet til neste Kirkemøte hvordan en struktur av fagutvalg kan tenkes å være. Kirkerådet anmodes om å gjøre dette.

Og i tråd med premissene har vi dette forslag til vedtak:

Punkt 1. Kirkemøtet mener det vil være av stor betydning å opprette fagutvalg til å hjelpe Kirkerådet med saksforberedelse, dernest å følge opp de vedtak Kirkemøtet fatter.

Punkt 2. Fagutvalgene må i prinsippet høre inn under Kirkemøtet og ha nær tilknytning/kontakt til kirkemøtekomiteene. Kirkemøtet vil senere ta endelig stilling til en eventuell bemyndigelse til Kirkerådet vedrørende oppnevning.

Punkt 3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utarbeide en betenkning til neste Kirkemøte, der det legges opp til en fagutvalgsstruktur i samsvar med en modell for kirkemøtekomiteene: Hvordan valg av nye utvalg skal foregå, hvilke mandater fagutvalgene skal ha, og ordninger vedrørende økonomi og sekretærhjelp.

Punkt 4. De nåværende fagutvalgene fortsetter sin virksomhet inntil ny utvalgsstruktur er vedtatt.

I tillegg til dette vil jeg bare få bemerke til en diskusjon som har vært i komiteen når det gjelder dette ordet "tilknytning/kontakt". Det er ikke ment fra komiteens side at dette skal innsnevre noe som helst i dette med fagutvalgenes arbeidsområder. Vi mente det var riktig, siden vi har påpekt at det skulle være et prinsipp at fagutvalgene hører inn under Kirkemøtet, at vi benyttet også disse ordene. Takk.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten vil gjerne spørre saksordfører om det er hensiktsmessig for saksbehandlingen at også sak 28 er fremlagt før denne debatteres? Er det noen hensikt i det?

Nei, de er ikke i den grad avhengige av hverandre. Det betyr at ordet er fritt til alminnelige kommentarer til det fremlegg som er gitt fra komite 5 ved Finn Olav Myhre. Sigurd Lunde har tegnet seg. Værsgod, Sigurd Lunde, dernest Torleiv Austad.

Sigurd Lunde:

Som kjent har vi Kirkemusikalsk utvalg i de forskjellige bispedømmer, og det er et viktig utvalg som vi legger stor vekt på. Jeg synes nærmest det er en helt selvfølgelig ting at vi må ha et sentralt organ, og jeg er veldig glad for at dette forslaget nevnes i premissene. Jeg må få lov til å si litt om det, med sikte på det arbeidet som skal gjøres når diskusjonen kommer om nye utvalg.

En annen sak som er blitt aktuell er jo at Liturgikommisjonen nå har nedlagt sitt verv, samtidig som det ligger i premissene at Kirkemøtet skal overta ansvaret for den liturgiske utvikling i Den norske kirke. Det er klart at vi da må ha et organ, eller en fagkomite, som steller med disse ting, og som sikkert også kunne slås sammen muligens med saksområdet kirkemusikk. I Liturgikommisjonen er det jo kirkemusikere og hymnologer, pluss spesielle liturgisakkyndige fra den forskningsmessige siden, som har sittet, så jeg håper vi kan få et slikt utvalg. Det kan ikke vente, fordi disse spørsmålene er så aktuelle, og det er så mye som skal tas stilling til av de forslag som foreligger.

Dirigenten:

Neste taler Torleiv Austad, dernest Kristen Øgaard.

Torleiv Austad:

Dirigent. Jeg har ingen innvending mot forslaget til vedtak, men jeg vil gjerne understreke at nå når Kirkerådet blir bedt om å utrede utvalgsstrukturen, er det vesentlig at man må kjenne seg fri i forhold til den utvalgsstruktur man har hatt. Det kan bety at man må gå like radikalt til verks som man har gjort innenfor Norges Idrettsforbund når det gjelder rasjonalisering, uten at

jeg nå er i stand til å si at det er den modell man skal følge. Men i utgangspunktet må vi altså være villige til å gjennomtenke alle våre fagutvalg og deres funksjon innenfor kirkemøtesammenheng, og det betyr naturligvis også at forholdet til de faste komiteene blir særdeles viktig. Jeg antar at dette vil bli en av de virkelig store og vesentlige saker på det neste Kirkemøtet. Takk.

Dirigenten:

Neste taler Kristen Øgaard, dernest Oddvar Larsen.

Kristen Øgaard:

Dirigent. Jeg vil og rette oppmerksomheten på det som står nevnt i premissene om saksområdet kirkemusikk. Vi har vel alle åpningsgudstjenesten i Oslo Domkirke i friskt minne, og kan vel og kanskje slutte oss til - som vi sier her - overskriften i "Vårt Land" fra i går, der det står at sangen blåste nytt liv i kirken. Og jeg tror mange nettopp gjennom den gudstjenesten hadde en opplevelse av at kirkemusikken hører hjemme i gudstjenesten, og først og fremst der.

Kirkemusikk og kirkemusikalsk virksomhet springer ut av gudstjenesten og har sitt mål i gudstjenesten. Vi vedtok jo i går i en sak under sak 5, at kirkens organer har sitt utspring i den troende og bekjennende menighet slik den først og fremst trer fram i gudstjenestefellesskapet på lokalplanet. For menneskenes gudstjenesteopplevelse er det ikke bare viktig å konsentrere seg om de ordninger og former som gjelder, og den lære som skal doseres, men og om det liv og fellesskap som gudstjenesten skal fylles av. Og kirkemusikken utgjør i alle former en vesentlig del av det livet.

En helt annen innfallsvinkel: Barnekorarbeid står sentralt i det kirkemusikalske arbeid i mange menigheter. Det arbeidet bidrar i stor grad til to vesentlige ting; å gjøre barn fortrolige med gudstjenesten og å gi barn oppgaver i gudstjenesten. Gjennom de tekster som det blir arbeidet med blir Guds ord sådd, blir innprentet, både hos barn og voksne.

Pedagogisk sett er det og av betydning. Når jeg nevner barnekorarbeidet spesielt, er det fordi det og må ses på bakgrunn av den saken vi har hatt om kirkens dåpsopp- opplæring. Barnekorarbeidet er nemlig også en del av kirkens dåpsopplæring. Derfor er det svært viktig at saksområdet kirkemusikk ikke blir glemt når en nå arbeider videre med komiteer og fagutvalg. Takk.

Dirigenten:

Kan innleggene beholde den presishet og korthet som her har vært praktisert, skulle det ikke være nødvendig å foreslå begrenset taletid. Oddvar Larsen er neste taler, dernest Ivar Asheim.

Oddvar Larsen:

Dirigent. Austad var såvidt inne på det. Det gjelder Samarbeidsutvalget for kirke/idrett. Det er ting som tyder på at Norges Idrettsforbund er i ferd med å redusere noen av sine utvalg, blant annet Kirke/idrett. Jeg mener vi bør være oppmerksomme på det, og arbeide aktivt for at vi får fortsatt være med i et slikt utvalg som behandler nettopp kirke/idrett. Jeg betrakter denne kontakten som meget viktig.

Dirigenten:

Neste taler er Ivar Asheim, dernest Einar Grønstad.

Ivar Asheim:

Dirigent. Jeg vil gjerne henlede oppmerksomheten på de sosialetiske spørsmålene, og bakgrunnen for at jeg gjør det er ting jeg er blitt oppmerksom på i arbeidet i Læreutvalget. Læreutvalget er jo bedt om å vurdere hvordan lærespørsmål skal behandles i tilknytning til liturgi, sosialetiske spørsmål og økumeniske spørsmål.

Det vi har oppdaget er at, mens arbeidet med økumeniske spørsmål og liturgiske spørsmål har vært nokså godt strukturert i vår kirke i og med at vi har hatt en fast liturgisk kommisjon, og vi har hatt et Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke - har ikke noe tilsvarende vært tilfelle når det gjelder sosialetiske spørsmål. De har vært taklet i underutvalg på et lavt nivå, og behandlingen har ofte vært kjennetegnet av en viss tilfeldighet. Jeg tror ikke dette kan fortsette, jeg tror vi må få et mer ansvarlig organ som tar seg av de sosialetiske spørsmål i Den norske kirke, og ber de som arbeider videre med utvalgsstrukturen å tenke på dette. Takk.

Dirigenten:

Dirigenten vil anse tiden inne til å sette strek, og at det vil skje etter Einar Grønstads innlegg. Eventuelle endrings- eller tilleggsforslag må da være brakt, eller i alle fall anmeldt, til dirigentskapets bord før han avslutter sitt innlegg.

Værsågod, Einar Grønstad. Neste taler er Leif Havåg og på listen står da bare i tillegg Gunnar Skrede. Er det noen som er oversett? Det ser det ikke ut til å være, men jeg regner med at saksordføreren, om ønsket, får ordet til slutt. Einar Grønstad, værsågod.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg vil berre gjere merksam på at dette med fagutval også blei behandla i komite 1, og eg vil berre få lov å sitere det som der er sagt, slik at ikkje det går heilt i gløymeboka, men blir tatt med i samanheng med denne saka. Der er snakk om førebuingar av fagutval - og eg siterer: "Det eksisterer i dag en rekke fagutvalg

under Kirkerådet. Komiteen mener at fagutvalgene i prinsippet hører inn under Kirkemøtet, det vil si, får sine mandater fra dette og oppnevnes av Kirkemøtet, forsåvidt Kirkemøtet ikke har bemyndiget Kirkerådet til å gjøre dette." Det er forsåvidt ikkje så stor skilnad på det som er sagt i det dokument som ligg foran oss.

Elles vil eg berre kort støtte det som Austad sa her om at ein nå tenkjer nøye og grundig gjennom heile utvalstrukturen. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Leiv Havåg, og dernest Gunnar Skrede som siste inntegnede taler, foruten eventuelt komiteformannen. Det er satt strek.

Leiv Havåg:

Dirigent. Dette forslaget til vedtak ber om utgreiing og det må vi få. Det er altså såleis høve til å komme tilbake til denne saka, sannsynligvis neste år.

Her er kome mange gode forslag, såvidt eg kan forstå, om komitear eller utval som da bør opprettast. Men eg vil gjerne at det skal vere sagt og uttrykt så sterkt som råd er, at rasjonalisering på dette området er vesentleg nå. Det var vel Austad som var inne på det også. Av mange grunnar - kanskje mest fordi vi må vite at det vi setter i gang på dette plan ikkje på nokon måte tappar lokalplanet for krefter. Eg ville gjerne berre at det skulle vere sagt her. Sjølv sagt er det ingen sin tanke at så skal skje, men det kan lett skje likevel: Slik at vi er klar over at det som skal skje i det som blir sett i gang på dette plan, det skal tene lokalplanet. Takk.

Dirigenten:

Siste inntegnede taler er Gunnar Skrede, og jeg regner med at saksordfører vil ha ordet i tillegg.

Gunnar Skrede:

Dirigent. Eg merka meg serleg innlegget til biskop Lunde, der han nemnte dette med liturgi og gudstenesteliv i tillegg til kyrkjemusikk som ein naturleg del som fell inn i eit utval, og det er også i tråd med drøftingane i komiteen, utan at det har gjort seg nedslag konkret i premissane våre. Serleg hadde vel dette da blitt aktualisert gjennom dette med gudstenestelivet og dette vedtaket som vi nettopp har gjort i sak 5, der det heiter i punkt 3: "Av de oppgaver som er nevnt i premissene vil Kirkemøtet peke på nødvendigheten av å komme i gang med spørsmål omkring økonomi umiddelbart, og forøvrig bør arbeidet med kirkens gudstjenesteliv, undervisning og diakoni gis prioritet." Det tyder på at det må vere sers aktuelt å få dette med gudstenesteliv og kyrkjemusikk inn i ein komite eller eit utval, kanskje begge delar.

Dirigenten:

Siste taler er saksordfører Finn Olav Myhre.

Finn Olav Myhre:

Dirigent. Jeg kan bare konstatere at det gis sterk tilslutning til dette siden det ikke er fremkommet noen forslag til endringer i vedtaket. Jeg understreker det som er sagt av Austad, at det er veldig nødvendig å stille seg fritt i forhold til nåværende struktur.

Til Grønstad er det bare å si at før utformingen av vedtaket vårt samordnet vi det med det som komiteen hadde sagt, så det er nokså nøyaktig samme ordlyd. Takk.

Dirigenten:

Og debatten er avsluttet. Dirigenten akter å sette hele forslaget til vedtak under votering samlet, og det skulle ikke være nødvendig å gjenta det. Det finnes på side 2, nederste halvdel av siden, vedtaksforslag i fire punkter.

Det settes samlet under votering. De som er enige i forslaget forholder seg i ro, og de som måtte være uenige gir stemmetegn, og det stemmes. Saken er enstemmig vedtatt, og dermed ferdigbehandlet. Sak 23 er avsluttet.

SAK KM 28/84: KIRKEMØTETS FASTE KOMITEER
--

Den neste sak vi da tar til behandling er den som er delvis beslektet - eller står i nærheten av dette problemområdet, nemlig sak 28: Kirkemøtets faste komiteer. Den har vært behandlet av komite 2 og saksordfører er Torleiv Austad. Komiteens innstilling er tidligere utdelt. Værsgod, Austad.

KOMITEENS INNSTILLING:

Torleiv Austad:

Dirigent. Denne sak er behandlet av komite 2 i samarbeid med valgkomiteen, og bakgrunnen for det er at valgkomiteen hadde fått i oppdrag å arbeide med fordelingen av Kirkemøtets medlemmer på faste komiteer. Det var jo da vanskelig å gjøre, fordi man ikke hadde fått forslag fra alle bispedømmerådene.

Videre har komite 2 også hatt kontakt med komite 1 som har arbeidet med Kirkemøtets selvforståelse, og som hadde med - for å sitere Arne Hjelle - et C-moment om de faste komiteer.

Og vi har også hatt kontakt med komite 5. Det er det viktigste her at komiteene mottar informasjon fra fagutvalgene om saker som berører deres områder.

I Kirkerådets brev til bispedømmerådene av 8.11.1984 har Kirkerådets sekretariat utarbeidet et riss av en struktur for de faste komiteer. Komite 2 mener at fordelingen av saksområder på de faste komiteer må gjennomtenkes på nytt, da dette Kirkemøte ikke er i stand til å gjøre det. Saken kan overlates til Kirkerådet.

Dette sier komite 2 også på grunnlag av reaksjoner som vi har fanget opp her på møtet om at det er enkelte ting i forslaget fra Kirkerådet som nok bør reflekteres gjennom på nytt. I samme brev er bispedømmerådene bedt om å komme med forslag til fordeling av sine representanter på komiteene. Fristen var satt til 23.11.1984. Ikke alle bispedømmeråd har hatt møte på et tidspunkt som har gjort det mulig å komme med forslag innen fristens utløp. Kirkemøtet bør derfor bemyndige Kirkerådet til å foreta fordelingen når alle forslagene fra bispedømmerådene er kommet inn.

Så forslag til vedtak:

Punkt 1 - og det korresponderer med det som nå er vedtatt under sak 23/84: Kirkemøtet ber Kirkerådet om å utrede spørsmålet om de faste komiteers forhold til fagutvalgene med henblikk på behandling på Kirkemøtet 1985.

Punkt 2: Kirkemøtet overlater til Kirkerådet å fordele saksområder på de faste komiteer etter fornyet gjennomtenkning.

Punkt 3: Kirkemøtet bemyndiger Kirkerådet til å fordele møtets deltakere på de faste komiteer etter forslag fra bispedømmerådene.

Punkt 4: Fagutvalgene informerer de enkelte komiteer om saker av interesse for disse.

Punkt 5: I spesielle saker kan et fagutvalg innkalle en komites leder eller nestleder til drøftelser i utvalget. Av budsjettmessige grunner innkalles ikke komiteene før Kirkemøtet 1985.

Takk.

Dirigenten:

Takk for saksfremlegget, og det er adgang til kommentarer. Ordet er fritt. Det var Bergan og Grønstad og Aarflot. Værsågod Bergan.

Halvor Bergan:

Dirigent. Jeg er svært godt fornøyd med det som er fremkommet her. Det er tatt forbehold om at her er mange uavklarte ting, men det er likevel tegnet et mønster her som Kirkerådet får å arbeide med frem til neste Kirkemøte i -85. Jeg skulle nok ha ønsket at det allerede nå var åpnet adgang for noen av komiteene til å kunne bli trukket inn før Kirkemøtet i -85, og jeg tenker helt spesielt på en sak, Dåpsopplæringsutvalget, som det har vært snakket om tidligere her i dette møtet, og som er i full gang med sitt arbeid. Slik det kan se ut nå etter den forrige sak og denne, kan det bety at for eksempel Dåpsopplæringsutvalget løftes opp til å bli et utvalg under en av Kirkemøtets faste komiteer. Det vil jeg personlig se på som helt riktig og nødvendig; en så stor og viktig sak bør absolutt legges under Kirkemøtet.

I den forbindelse vil jeg tro det hadde vært nyttig på mange måter om den komiteen som framover skal få med Dåpsopplæringen å gjøre, allerede før Kirkemøtet i 1985 kunne hatt anledning til å stå i direkte kontakt med Dåpsopplæringsutvalget. Jeg vil se det som en veldig fordel om utvalget legges opp i tilknytning til denne komiteen. Og jeg tenker meg videre at IKO på den måten sterkere kanskje enn nå har vært tilfelle - selv om det har vært et godt samarbeid i det siste, så kan det tenkes at det kan bli enda bedre. Jeg kan godt tenke meg - og det er gitt uttrykk for at også IKO selv er veldig interessert i en slik forbindelseslinje som det her kan tegnes opp til. Men jeg kommer ikke med noe forslag om det, jeg vil bare nevne at her er et eksempel iallfall på at det allerede nå kunne være aktuelt med tilknytning mellom utvalg og fast komite. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Einar Grønstad, dernest Andreas Aarflot.

Einar Grønstad:

Eg har eit ordtak som seier at den skal ikkje kaste stein som sjølv sitter i glashus. Det kan jo tenkjast eg i mine refleksjonar kan utsetje meg for det. Men det får stå til.

Når det gjeld sjølve denne innstillinga her, har ikkje eg noko spesielt å bemerke til verken premissar eller vedtak i og for seg. Men det var nokre tankar omkring dette med komitearbeidet. Det er jo klart at vi i dette fyrste møtet nødvendigvis må vere ein del famlande for å kunne finne fram til den mest rasjonelle måte arbeide på, og eg tykkjer personleg dette har gått ganske bra til å vere det fyrste møtet.

Men det er mogleg at vi må trekke visse konsekvensar og lærdomar ut av det som vi har vore gjennom denne veka, ikkje minst på bakgrunn av at det har vore antydd at

dette møtet kan utvidast til ti dagar, eller to veker, og da er eg redd for at her kan bli atskillig fleire tilsette i denne forsamlinga enn det er i dag. Det blir ikkje godt for mange av oss å kunne vere med viss det skal skje, og eg vil med ein gong seie at eg håpar ikkje at det skal skje. Eg trur også at ved ein rasjonell måte å arbeide på skal dette her gå veldig godt.

For dei av oss som er litt borte i andre ting i samfunnet med møte og slikt, vil eg jo seie at denne saksmengda her ikkje er stor når vi skal sitje her heile veka med dette. Men det har litt med måten å gjere det på, og eg tenkjer på dette med komiteane. Eg følte iallfall på det at dei fyrste dagane fekk vi i grunnen ikkje gjort så veldig mykje, og det av to grunnar: For det fyrste var dette nytt, vi hadde ingenting å starte på bortsett frå ei god saksframlegging. Den vil eg gje honnør til sekretariatet for.

Det andre var det at dette var nokså abstrakt, iallfall i den komiteen eg var i, og som praktiskar følte eg liksom at det glei unna meg. Eg fekk ikkje heilt skikkeleg tak på det til å begynne med. Eg trur noko av dette gjerne kunne gjerast slik at viss det blei valt saksordførar på førehand, at denne blei utpeika frå Kyrkjerådet, eller at ein eller annan blei utpeika som saksordførar, så kunne vedkomande saksordførar allereide før ein reiste heimefrå lage eit utkast til kva dette går ut på, så ein hadde noko å diskutere ut frå. Det var liksom det vi følte vi kanskje mangla. Så kunne ein kanskje kome litt hurtigare i gang i komiteane.

Og da trur eg også at neste steg - og stikkordet her er tillit - det har med det å gjere at i komiteane så går eg ut frå at samtlege bispedømeråd vil bli representerte. Dermed kunne det kanskje skisserast opp iallfall ein tankegang som går på at, når ein har det slik, så drøftar ein sakene grundig der. Viss vi da har eit anna, kanskje eit såkalla konferansehotel å ha møte på, så trur eg i parentes bemerka det kanskje kunne vere hensiktsmessig. Ein kan da drøfte dette med sitt eige bispedømeråd, og så få signal og liknande tilbake, slik at ein da nærmast kunne delegere ein del over til kvarandre, så ein slepp å skulle fylgje med i alt og vere med på alt, for da blir det nokså mykje.

Det går mykje tid til å ta opp igjen og ta opp igjen, så eg trur her er ein del saker og ting som kunne ordnast, og ein kunne gjere det slik at ein fekk ein litt lettare måte å avgjere på.

La meg til slutt berre få fortelje korleis det kan gå. I dag tok eg feil trikk opp her, og det syntes eg var forskrekkelig dumt når eg hadde litt knapp tid. Eg kom inn på det eg trudde var rett trikk, og så svingte den ein annan veg. Eg hamna nede på Majorstua er det visst

det heiter, og så måtte eg til å gå. Det gjekk jo fint å gå, men det gjorde jo at eg kom litt for seint til morgonandakten i dag. Men eg lærte noko av det, for eg nådde målet sjølv om det blei litt lenger veg. Det kan seie noko om dette møtet og: Vi når målet, men det kan vere litt lang veg å gå. Takk.

Dirigenten:

Dirigenten hadde ikke satt noen tidsbegrensning, men vi må henstille til korte innlegg nå, ellers må vi sette taletidsbegrensning. Det vil ikke bli foreslått foreløpig. Aarflot har ordet, deretter Sigurd Lunde.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg synes det er en god innstilling, og jeg vil gjerne være med å støtte forslagene. Jeg vil gjerne peke på et par ting:

Det ene er at det jo vitterlig står i vårt forretningsreglement at det skal velges faste komiteer på det første Kirkemøte i valgperioden. Det har for mange av oss innebåret at vi har regnet med at vi før vi reiste fra dette møtet ville være plassert i en fast komite, og at det ville hjelpe oss til å ha vår oppmerksomhet henvendt på de viktige sakene frem til neste møte.

For de av oss som har levert våre forslag på fordeling av medlemmer i de enkelte komiteer i rett tid, så føles det litt urettferdig hvis det skulle være så at folk som har vært her i alle disse dagene ikke har maktet å komme med sine forslag, og at det skal kunne brukes som en begrunnelse for at komiteene ikke skal oppnevnes. Jeg kan være med på forslaget om at dette blir overlatt til Kirkerådet hvis det da er noen som enda ikke har levert sine forslag, men jeg vil veldig gjerne da markere at jeg forutsetter at dette skjer slik at disse komiteene er klare fra 1. januar. Med andre ord, at Kirkerådet må ta denne saken på sitt første møte, og at de forslag som mangler må være innsendt innen da, ellers er det jo ingen vits med hele denne komitefordelingen før vi møtes neste år. Skal det ha noen mening, synes jeg det må være slik. Jeg vil gjerne ha bekreftet om det er en riktig forståelse at vi kan regne med at disse komiteene er klare til da. I så fall vil jeg ikke fremme noe alternativt forslag.

For det andre: Når det gjelder mandatene, altså fordelingen av ansvarsområder på de komiteene som er foreslått og som har fått betegnelsen A til F i den foreløpige opplistingen, så kan det nok hende at det er behov for å se det i gjennom. Men igjen vil jeg si at den revisjon av fordeling som her vil bli gjort, den synes jeg ikke vi må vente på skal være ferdig før de komiteene kommer i gang som blir oppnevnt.

La Kirkerådet arbeide med justering av fordelingen av ansvarsområder, og la det gjerne komme fram i løpet av året, eller eventuelt til neste møte i neste år, på Kirkemøtet. Men la oss ihvertfall få de foreløpige ansvarsfordelingene, som vi jo har tatt stilling til når vi fordelte våre medlemmer, la oss få dem å operere på inntil videre.

Det er også et spørsmål om det er mulig å forstå dette forslaget slik at det kan gjøres. Jeg vil gjerne ha saksordførers kommentar på dette. Det var mine kommentarer. Takk.

Dirigenten:

Takk. Og før Sigurd Lunde får ordet, kan det være grunn til å stille det spørsmålet til saksordføreren av hensyn til mulig framlegg av forslag. Jeg tror vi bør la saksordfører først ta ordet. Torleiv Austad.

Torleiv Austad:

Dirigent. I Kirkerådet har man tenkt seg at dette vil bli en sak på det kommende møte fra 13.-15. desember, altså om 14 dager. Der vil fordelingen på komiteer finne sted, og der vil også saksområder for komiteene fastlegges. Takk.

Dirigenten:

Saken skulle være avklart, og da har Sigurd Lunde ordet, dernest Jon Ytrehorn.

Sigurd Lunde:

Dirigent. Jeg er med i denne komiteen og står bak forslaget. Jeg vil bare understreke en ting - at når det hersies at der inntil neste Kirkemøte ikke vil bli innkalt til de faste komiteer, så er det et resultat av en penibel økonomi. Det er gjort oppmerksom på at en innkalling av komiteene bare til ett møte vil representere to hundre tusen kroner. Jeg vet ikke om det er riktig? Jeg ber Kirkerådsdirektøren om å bekrefte det i tilfelle det er riktig, eller beriktige det i tilfelle det er galt. Men i alle tilfelle så må det være et prinsipp at det er de faste kirkemøtekomiteene som er ansvarlige og ikke fagkomiteene, slik at det for fremtiden er nødvendig, mener jeg for min del, at det kommer inn en bestemmelse om at en fast komite mellom to Kirkemøter skal ha minst ett møte.

Dirigenten:

Neste taler er Jon Ytrehorn, og nå vil dirigenten antyde mulig strek satt. Det innebærer også grense for mulig fremsettelse av forslag. Det må da skje innen Jon Ytrehorn har avsluttet sitt innlegg. Når det er skjedd vil strek bli satt for inntegning av talere og for adgang til å fremme forslag. Jon Ytrehorn har ordet, værsgod.

Jon Ytrehorn:

Dirigent. Eg er også med i denne komiteen som har arbeidd med dette, og det som har vore eit poeng for oss er å få halde fram at på lenger sikt vil det vere nødvendig at komiteane kan ha ein reell innverknad og posisjon, at dei kan arbeide ikkje berre under Kyrkjemøtet, men også mellom Kyrkjemøta.

På den andre sida er det også tydeleg, trur eg, for dei aller fleste av oss her at det er begrensa kor mykje ein kan forvente av oss som blir med i dei forskjellige komiteane når det gjeld møte i slike komitear mellom Kyrkjemøta. Eg trur mange av oss vil seie at dersom det blir lagt opp til ein modell der ein skal møtast fleire gonger i løpet av året, da vil det smelle for mange av oss. Da vil det vere ein god del som ikkje vil kunne makte dette. Vi vil få eit ras av "nei", til utval i bispedømeråda utover for kvar 4-års periode framover. Det må vi sjå i auga.

Personleg har eg da tenkt meg at ein framtidig modell kunne ligge på at Kyrkjemøtets komitear normalt møttest ein gong før Kyrkjemøtet og på eit tidspunkt som ligg etter at fristen for innmelding av saker til Kyrkjemøtet har gått ut, slik at dei kan vere med og førebu saker som skal opp på Kyrkjemøtet, gje premissane for desse, og på den måten kome inn på ein måte som gjev dei ein reell funksjon, og ei ganske stor muligheit for styring og for innverknad saman med Kyrkjemøtet. Dette tidspunktet må bli før Kyrkjemøtet, og det kan da vere nok med dette eine komitemøte normalt, og at det elles i året blir ein jamn og naturleg kontakt mellom fagutval, Kyrkjeråd og dei einskilte komiteformenn, saksorførarar, men ikkje med nyinnkalling av komiteen med jamne mellomrom.

Men dette høyrer framtida til. Eg ville berre signalisere dette her og nå. Takk.

Dirigenten:

Dermed er som bebudet strek satt, og dirigenten konstaterer at ingen forslag er anmeldt. Talerlisten ser nå slik ut: Ludvig Johan Bakkevig, Ragnhild Veiteberg. Bodil Stenslet har anmeldt forslag. Da får vi be om at Bakkevig vil vente et øyeblikk. Kan vi få referert forslaget? Ulltveit-Moe er på listen, Bodil Stenslet er også på listen og Gunnar Kartveit og Berit Tversland. Bodil Stenslet refererer sitt forslag. Værsgod.

Bodil Stenslet:

Det er en tilføyelse til punkt 5. Der vil jeg ha en tilføyelse: "I særlige tilfeller kan det dog gis anledning til komitemøter mellom Kirkemøtene." Da skal jeg begrunne det etterpå.

Dirigenten:

Jeg vil be om å få det skriftlig på bordet her. Og så går vi videre på talerlisten. Det er framsatt ett tilleggsforslag som vil bli begrunnet senere. Nå har Ludvig Johan Bakkevig ordet, og neste taler er Ragnhild Veiteberg.

Ludvig Johan Bakkevig:

Dirigent. Jeg ser absolutt betydningen av dette med fagutvalg under de faste komiteer eller fagutvalg. Jeg regner da med at dette er hovedfagutvalg som ligger rett under Kirkemøtet. Men når jeg hører på diskusjonen her om møter mellom Kirkemøtene, direkte kontakt mellom komiteene og fagutvalgene og disse tankene der, uten at man nevner hverken økonomi eller Kirkerådets oppgave med å forberede og følge opp Kirkemøtets forhandlinger, så blir jeg litt redd. Jeg tror ihvertfall at det er godt å minne om at Kirkerådet har fått oppgaven med å forberede og følge opp de saker som skal opp i Kirkemøtet, og det betyr at slike kontakter må ihvertfall ikke skje uten at Kirkerådet også er innvolvert i dette. Ellers vil vi få mange kirkeråd under Kirkemøtet som driver med sin saksforberedelse til Kirkemøtet. Det jeg vil streke under er at her må koordineringen ligge i Kirkerådet, og sekretariatsfunksjonene må ligge på ett sted.

I denne sammenheng vil jeg også minne om økonomi. Vi fatter mange vedtak her, men alle vedtak har en økonomisk side, og det hjelper lite å fatte alle disse vedtakene hvis vi ikke har økonomi til dem. Det gjelder samling av komiteene mellom møtene, og det gjelder også fagutvalgenes arbeid.

Det er helt klart at vår økonomi er alt for dårlig. Vi har ikke de ressurser som vi gjerne vil ønske at vi hadde i dette bildet her.

Det tredje som ligger meg på hjertet, er denne fordelingen på komiteer. Vi har et Kirkerådsmøte om 14 dager, og vi har enda ikke fått fordelingen fra alle bispedømmråder inn til Kirkerådet. Jeg må minne om at vi må få det.

Så er det da de bispedømmeråd som har hatt innvendinger mot den oppdelingen av komiteer som da er foreslått. Og det er helt klart at det kan være mange ting å si der, men jeg synes at nå er vi samlet her, og bispedømmerådene er samlet, og de burde kunne formidle disse synspunktene på oppdelingen i komiteer innen 14 dager, innen den tid vi har til rådighet nå. Dermed kan vi få fordelt på komiteene allerede nå. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Ragnhild Veiteberg, dernest Bodil Stenslet.

Ragnhild Veiteberg:

Dirigent. Det er i grunnen det same eg har tenkt på som Bakkevig. Kyrkjerådet blir her bedt om å ta dette opp til fornya gjennomtenking. Eg synes det ligg i dette at komiteane har ikkje vore heilt nøgd med det dei har fått lagt fram for seg av forslag, og da hadde det vore veldig godt for oss i Kyrkjerådet å få vite litt meir konkret kva det er dei ynskjer til fornya gjennomtenking.

Eg synes det er litt utilfredsstillande og at vi ikkje her har oversikt over dei faste komiteane framfor oss, slik at vi kunne ha fått slått meir ned på kva det er vi ynskjer annleis. Dykk veit at eg sjølv reagerte på at diakonien hadde blitt så stemorleg behandla også i denne komiteoppsettinga. Veldig mange arbeidsoppgåver var tillagt samme komite, og eg synes det må vere sers viktig her at vi finn fram til avgrensa klare arbeidsområde for kvar komite, slik at dei får omtrent den same arbeidsmengde, og slik at dei og får eit hovudområde å arbeide med. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Bodil Stenslet, og dernest Johannes Ulltveit-Moe.

Bodil Stenslet:

Dirigent. Først til det forslaget jeg framsatte. Jeg er helt enig i at her er man nødt til å tenke økonomi, og her må man tenke også veldig nøye gjennom hvilke komiteer som man bør ha som faste komiteer og lignende, eller fagutvalg. Men jeg synes det er litt farlig å låse det. Vi var inne på dette i komite 1 at man burde ha en liten åpning, og det er derfor jeg fremmer dette forslaget; "i særlige tilfeller kan det dog gis anledning til komitemøte mellom Kirkemøtene." - slik at man ikke har knesatt et prinsipp. Det kan dukke opp en sak som er så viktig at komiteen trenger å møtes.

Og så har jeg bare lyst til å videre si at Austad sa i tilknytting til denne saken om fagutvalgene, at det ville bli en av de store sakene på neste Kirkemøte. Han sa videre at arbeidet med sosialetiske spørsmål var lite strukturert, og at vi må få et ansvarlig organ til å ta seg av dette. Og når vi nå da diskuterer faste komiteer og deres tilknytting til fagutvalgene, vil jeg minne Kirkemøtet om det vedtaket som vi gjorde i går, når det gjalt verdispørsmål, at dette spesielt skulle være et ansvar for Sosial-etisk Utvalg, og håper at det blir tatt tilstrekkelig hensyn til når man skal arbeide videre med dette i Kirkerådet.

Dirigenten:

Neste taler Ulltveit-Moe, og sist inntegnede taler er Berit Tversland.

Johannes Ulltveit-Moe:

Dirigent. Jeg vil gjerne si at det er helt håpløst med den type forslag som her er fremmet fra Bodil Stenslet. Hvilke særlige tilfeller er det snakk om? Man må jo si noe om hvilke særlige tilfeller det er snakk om. Ellers vil jeg bare understreke at det finnes to syn i denne sal når det gjelder komiteene, og det beror på en misforståelse.

Det har aldri vært tanken, ihvertfall ikke i forslag til forretningsorden på dette møtet, at begrepet "fast" skulle bety kontinuerlig virksomhet. Komiteene er en arbeidsform, og det er ikke riktig at det er komiteene som er ansvarlige. Det er Kirkemøtet som er ansvarlig og skal være det ansvarlige organ. Komiteene forbereder for behandling i Kirkemøtet, det er det det har vært lagt opp til. Når det nå er sagt at dette skal utredes, så all right, det er greit. Men jeg synes signalene fra dette møte er uhyre tvetydige, og det ligger også i dette forslaget at det er ingen tydelig bevissthet i dette møte om hva komiteene skal være. Det hadde vært veldig fornuftig med tanke på det videre utredningsarbeid å få vite hva det er man mener med komiteene. Men jeg vil tro at dette må komme opp på et senere møte, når saken har vært grundigere utredet.

Dirigenten:

Berit Tversland neste taler. Grønstad ber om replikk. Værsgod.

Einar Grønstad:

Dirigent. Nå må eg seie meg heilt ueinig med Kyrkjærådsdirektøren. Eg vil påstå at det som det blir lagt opp til, og det det har vore snakk om her, det går ut på å førebu saksgangen i Kyrkjemøtet. At her er ytra ønske om å kome saman til eit møte mellom sesjonane, det er så. Det har ei ressursmessig side. Eg for min del stiller meg spørjande til om vi har pengar til det. Eg trur neppe det går. Men det kan oppstå situasjonar, det er vel slik eg tolka dette forslaget. Men altså: Det er vel for å forberede Kyrkjemøtet at komiteane er oppretta, og eventuelt for det dei i tilfelle blir innkalla.

Dirigenten:

Det var replikk, og dernest Berit Tversland.

Berit Tversland:

Jeg må da være helt uenig med Grønstad igjen, og var veldig glad for den avklaring Johannes Ulltveit-Moe ga. Det har hele tiden vært min personlige tolkning at vi skulle være faste komiteer på alle de fire Kirkemøter som var i vår periode. Det sier seg selv at med all den økonomidebatt som har vært her, så må det iallfall ligge langt i framtiden, mulighetene for at vi kan samles mellom møtene. Og jeg vil og prinsipielt gå mot at komiteene på noen som helst måte skulle være ansvar-

lige for saksbehandlingen frem til møtene her, da ville vi jo fungere som et sandproststrøingsorgan for oss selv. Jeg synes at nettopp det er det sterke ved komiteene her på møtene at en stiller grundig forberedt, forhåpentligvis, ved at en er fordelt i god tid i forveien og ved egen ansvarlighet har forberedt seg så godt i bredden av det stoff som foreligger, både i saksdokumenter og i alt mulig annet av dokumenter som kunne trekkes inn. Det må ligge på det enkelte medlem en stor ansvarlighet for at komitearbeidet skal bli effektivt - og da er det vi som ikke stiller godt nok forberedt på møtene her, hvis ikke komiteene kan greie å fungere ut fra det. Og da må det være noe feil og da må vi gjøre noe med det. Men, og det synes jeg nettopp er det sterke ved komiteene, at vi kommer her og greier å representere en bredde ved at vi skal reagere på et stoff vi selv ikke har utformet. Ellers tar vi bort hele breddevirkningen, og da går det på hele representasjonen til Kirkemøtet, som jeg da vil stille et stort spørsmålstegn ved.

Dirigenten:

Det er replikk fra Sigurd Lunde.

Sigurd Lunde:

Da må jeg spørre: Hva ligger det da i kirkerådsdirektørens uttalelser om at disse komiteene skal forberede sakene for Kirkemøtet?

Dirigenten:

Vil Ulltveit-Moe gi svarreplikk, så blir det adgang til det.

Johannes Ulltveit-Moe:

Det betyr ganske enkelt det at komiteene forbereder for behandling i plenum under Kirkemøtene.

Dirigenten:

Svar er gitt. Før jeg gir ordet til saksordfører Torleiv Austad, vil dirigenten spørre om Kirkemøtet har noe mot at møtets sekretær Karl Gervin får gi noe som han mener er av saksopplysende karakter. Ingen har gitt til kjenne at de er mot det. Værsgod, Karl Gervin.

Karl Gervin:

Det var bare en liten ting til dette med tempoplanen. Jeg har jo stor respekt for ønsket om at dette skal komme fort i gang, slik at man vet hvilke komiteer man tilhører - selv om altså ikke komiteene er tenkt å skulle ha saksforberedene funksjoner utover det vi nå har snakket om i de siste innleggene. Men det jeg har problemer med er å koble dette ønsket om at det skal bli en rask avgjørelse sammen med det som står i punkt 3 i det vedtaket vi har foran oss.

Det er altså snakk om to helt forskjellige ting her: For det første er det øyensynlig en viss uenighet om hvilke komiteer vi skal ha, hvilke saksområder som skal legges til hvilke komiteer, hvordan saksområdene skal kombineres - og diakoni har vært nevnt, Bergan nevnte at det muligens var flere ting. Dette er altså et problem. Det kan Kirkerådet godt drøfte på sitt første møte nå om 14 dager, og det skal de saktens klare å komme frem til et vedtak på. Men de kan ikke da samtidig fordele dere på de samme komiteene hvis vi skal oppfylle det som står her - at dere skal komme med råd. Og det har altså vært et hovedpoeng for Kirkerådet hittil: De vil gjerne komme med et forslag til komiteinndeling, avvente råd fra bispedømmerådene, og så låse det. Og det kan de altså gjøre ganske fort, men ikke før 1. januar.

Dirigenten:

Problemet er lagt frem, som informasjon, og siste taler er Torleiv Austad som saksordfører.

Torleiv Austad:

Dirigent. I saksforberedelsen til dette møtet har det ikke vært lagt opp til noen bred debatt om komiteenes plass innenfor vår nye struktur, og jeg synes nok at debatten nå har avslørt at vi ikke har tilstrekkelig med saksdokumenter til å gjennomføre en tilfredsstillende drøftelse av komiteenes plass i det fremtidige Kirkemøte.

Derfor ser jeg dette vi nå har vært med på som en bekreftelse på at vi trenger å drøfte forholdet mellom komiteer og Kirkemøte, og mellom komiteer og utvalg, grundig på neste Kirkemøte. Det har liten hensikt nå for meg å fortsette diskusjonen om snøen som vi regner med vil falle neste år, men vi får holde oss til det som nå foreligger til vedtak. Jeg har bare lyst til en bemerkning til det som Gervin sa. Det er mulig at han med det korrigerte det som jeg sa i sted, at jeg antok at Kirkerådet allerede på desembermøtet vil kunne foreta fordeling av saksområder på de ulike komiteer og så fordele personene på disse komiteene. Jeg håper at det er mulig.

Hvis vi nå får tilfredsstillende signaler, informasjoner, fra bispedømmerådene når de nå er samlet, og Rådet finner at de har fått de opplysninger de trenger så er det kanskje mulig. Men om vi likevel ikke skulle greie det, så er iallfall Kirkerådet, forstår jeg, innstilt på å gjøre det så fort som mulig, slik at komiteene er klare. Det er ikke kommet andre forslag til endringer av forslaget til vedtak enn det som Bodil Stenslet har fremmet, og jeg vil gjerne bemerke til dette forslaget at det får man i tilfelle ta opp på neste Kirkemøte, når vi skal drøfte gjennom komiteenes plass fremover. På det nåværende tidspunkt skulle det ikke være grunn til å tale

om særlige tilfelle, det dreier seg jo bare om ett år fremover. Derfor vil jeg igrunnen henstille til henne å trekke det, og så får vi heller ta saken opp til drøftelse på neste Kirkemøte. Takk.

Dirigenten:

Bodil Stenslet: Jeg regner med at det er replikk siden taletiden er ute. Værsgod.

Bodil Stenslet:

Jeg er redd noen i forsamlingen og spesielt kirkerådsdirektøren har misforstått mitt anliggende med å fremme forslaget. Det var for å ivareta det vi har diskutert i komite 1, og som jeg prøvde å si da, at i helt ekstraordinære tilfelle kunne det dukke opp et slikt problem. Slik jeg nå forstår saksordfører vil ikke det problemet dukke opp, før neste Kirkemøte, og jeg skal så gjerne trekke forslaget - hvis bare det blir ivaretatt når vi skal behandle den saken, så trekker jeg det.

Dirigenten:

Forslaget fra Bodil Stenslet om en tilføyelse til punkt 5 er trukket tilbake. Debatten er avsluttet, og dirigenten konstaterer at det er ingen tilleggs- eller endringsforslag til komiteinnstillingen, hvilket også denne gang skulle gjøre voteringen ganske enkel.

Det skulle ikke være nødvendig å votere punktvis, men vi skal kunne ta hele vedtaksforslaget under ett, i 5 punkter samlet. Det settes nå under votering, i den form at de som ønsker å gi sin tilslutning til komiteens fremlegg, slik det foreligger, de forholder seg i ro, og de som ønsker å votere mot forslaget gir et stemmetegn til kjenne. Det voteres. Ingen har stemt mot. Forslaget er enstemmig vedtatt, og sak 28 om Kirkemøtets faste komiteer er ferdigbehandlet.

SAK KM 17/84: EMBETE OG RÅD

Neste sak til behandling er sak 17: Embete og råd. Der er omdelt en komiteinnstilling fra komite 6, og saken legges fram av saksordfører Thor Wang på komiteens vegne.

KOMITEENS INNSTLLING:

Thor Wang:

Dirigent. Det er en omfattende sak, som denne gang legges fram som en orienteringssak, og vi i komite 6 har derfor

også et forholdsvis kort forslag til vedtak i saken. Jeg skal da kort gå gjennom og starter med premissene.

Etter at Kirkerådet i 1983 nedsatte en arbeidsgruppe til å ta seg av oppgaver i sammenheng med kirkelige reformspørsmål fremla gruppen på kort tid et problemnotat om deler av rådenes og embetets mandat og funksjon i kirkestyret. Arbeidsgruppen har benyttet seg av materialet fra Bispemøtets visitasutvalg og har av den grunn i denne omgang særlig konsentrert seg om forholdet mellom embete og råd på bispedømmeplan.

Komiteen er gjort kjent med at det hittil er kommet uttalelser fra 9 bispedømmeråd, 9 biskoper, 2 av de teologiske fakultetene og 4 av de kirkelige yrkesorganisasjonene. Komiteen vurderer problemnotatet som et verdifullt dokument for det videre arbeid med spørsmål om forholdet mellom embete og råd i den norske kirke.

Notatet oppfanger et hovedsynspunkt i de senere års reformarbeid; at forvaltningsoppgaver overføres fra det statlige kirkestyre til spesifikt kirkelige organer. Problemnotatet åpner for et videre arbeid med prinsipper og en klarere utforming av praktiske konsekvenser.

Komiteen legger vekt på nødvendigheten av en videre utdyping av de prinsipielle overveielser med forankring i den nytestamentlige materiale og i bekjennelsesskriftene. I komiteen kom det klart frem at en understrekning av menigheten som utgangspunkt for overveielsene er nødvendig og fruktbar i det fortsatte arbeid.

Problemnotatets hovedsynspunkt er at rådenes ansvar i prinsippet omfatter alle forvaltningsoppgaver i kirken. Det er ulike oppfatninger i komiteen, når det gjelder fordelingen av tilsynsoppgaver og forvaltningsoppgaver på embete og råd. Etter vår kirkes bekjennelse har embetet jurisdiksjonsmyndighet på visse områder av kirkens liv, og etter vår historiske tradisjon har embetet hatt del i styrings- og forvaltningsansvar i kirken. Når det gjelder fordelingen av disse oppdrag må det grunnleggende prinsipp være samvirke mellom embete og råd.

Komiteen forutsetter at det arbeides videre med saken, og at dette skjer i et så nært samarbeid som mulig mellom arbeidsgruppen for kirkeordningsspørsmål og instanser som utreder forhold i tilknytning til det kirkelige reformarbeid. Så langt som mulig bør man arbeide videre på grunnlag av problemnotatet og de høringsuttalelser som er kommet til dette. Komiteen forutsetter at man blant annet også drøfter materialet som foreligger fra andre kirker, fra de læresamtaler som pågår, og fra arbeidet med ordinasjons- og vigslingsritualer.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet bes om å arbeide videre med de prinsipielle og praktiske sidene av forholdet mellom embete og råd.

Kirkemøtet forutsetter at saken kommer opp til behandling på Kirkemøtet i 1985. Med dette for øye vil det være naturlig at Kirkerådet utvider arbeidsgruppen for kirkeordningsspørsmål og at de nødvendige ressurser blir stilt til disposisjon.

Dirigenten:

Komiteefremlegget er avgitt, og vi takker for det. Saken utlegges til debatt og kommentar. Aage Lunde, Håkon Andersen og Ivar Asheim er foreløpig inntegnet.

Aage Lunde:

Som en av dem som ihvertfall i navnet står bak "Embete og råd" vil jeg uttrykke en viss takknemlighet for dette vakre skriv fra komite 6. Det er bare gode synspunkter på arbeidet videre framover og en henstilling om å utvide arbeidsgruppen - hvilket jeg av hjertet slutter meg til, siden denne nå er i oppløsning. Jeg vil bare få sagt dette på det nåværende tidspunkt, og ikke gi meg inn på den smule teologi som en fornemmer på side 2 i andre avsnitt. Særlig tradisjonsargumentet synes jeg er strålende i en luthersk kirke. Det er bare slik på sparket, men ellers jobber vi videre. Takk.

Dirigenten:

Dernest kommer Håkon Andersen, som neste taler, og Ivar Asheim derpå. Håkon Andersen, værsgod.

Håkon Andersen:

Dirigent. Jeg skal også avholde meg fra å si noe særlig om selve saksinnholdet, men litt til den videre arbeidsgang som det legges opp til både i premisser og vedtak.

Jeg er enig i det som sies her om at det problemnotat vi nå alle sammen etterhvert er blitt kjent med er et verdifullt dokument. Jeg synes det er et meget verdifullt dokument, som problemnotat. Det har vært en glimrende appetittvekker for debatt, det har vist seg på mange hold.

Men et problemnotat har sine begrensninger, noe som jo utvalget som har laget det selv er meget klar over. Jeg regner derfor med at det vi nå ber om er et nytt dokument med grunnlag både i problemnotatet, høringsuttalelsene som kommer og er kommet, og denne debatt. Jeg regner med det fordi premissene selv legger opp til noe som er ganske omfattende i sin forventning. Jeg siterer fra side 1, de to nederste eller nest nederste avsnitt: "Komiteen legger vekt på nødvendigheten av en videre utdyping, av de prinsipielle overveielsene med forankring i det nytestamentlige materialet og i bekjennelsesskriftene". Dessuten neste avsnitt: "I komiteen kom det klart fram at

en understrekning av menigheten som utgangspunkt for overveielserne er nødvendig og fruktbar i det fortsatte arbeid." Det er såpass omfattende og gedigent at det krever et nytt dokument.

Når det så gjelder selve vedtaket, tolker jeg det slik i annet ledd når det heter: "Med dette for øye vil det være naturlig at Kirkerådet utvider arbeidsgruppen for kirkeordningsspørsmål". Jeg tolker det slik at man har tenkt at dette "utvidede" skal være det organ eller den komite som arbeider videre og legger fram det nye dokumentet. Da ingen, eller iallfall få her i forsamlingen, vet hvem som sitter i arbeidsgruppen for kirkeordningsspørsmål, kan det her bli spørsmål om man sikrer seg at det som premissenes øverste avsnitt på side 2 tilkjennegir, nemlig at det er ulike oppfatninger når det gjelder fordelingen av tilsynsoppgaver og forvaltningsoppgaver på embete og råd.

Er man viss på at man sikrer dette ved å utvide denne arbeidsgruppen, eller trengs her ikke en presisering i forslaget til vedtak?

Jeg vil foreslå denne presiseringen etter ordet kirkeordningsspørsmål sålydende; "slik at en sørger for at ulike oppfatninger når det gjelder fordelingen av tilsyns- og forvaltningsoppgaver på embete og råd blir representert i arbeidsgruppen". Og så fortsetter det som forslaget.

Noen vil kanskje innvende med at det er vanskelig å vite hvem som representerer hva i oppfatningene. Men da henviser jeg bare til at det allerede er tilkjennegett at det var ulike syn i komiteen, og jeg er sikker på at de høringsuttalelser som foreligger og som kommer, også gir uttrykk for hvem som mener hva, iallfall når man også tar i betraktning at biskopenes høringsuttalelser kommer, for der spriker det.

Dirigenten:

Det er Asheim, Moxnes, Norum, Græsli, Bakkevig, Austad og Bergan. Av hensyn til tidsfaktoren vil for det første dirigenten foreslå fastsatt en taletid på to minutter. Vil noen ytre seg mot det? Det ser ut til å være godkjent. Dernest vil dirigenten antyde at strek blir satt under Asheims innlegg. Det gjelder da også adgangen til å fremme forslag. De må ihvertfall være varslet før Asheim avslutter sitt innlegg. Andersens eget forslag, som foreløpig er det eneste, er opplest. Neste taler er Ivar Asheim, deretter Moxnes.

Ivar Asheim:

Dirigent. Jeg vil spørre saksordføreren om det er ment at denne saken skal ferdigbehandles på Kirkemøtet i 1985? I så tilfelle vil jeg mene at vedtaket er lite vel

betenkt, for det er ikke bare lite teologi i dette, det er ganske mye teologi i det, og jeg vil tillate meg å si at den teologi som finnes i problemnotatet gjør problemnotatet til en problematisk teologi, et problematisk notat.

Mye av de samme problemstillingene kommer jo inn i Læreutvalgets utredning, og jeg har vært litt overrasket over at man har sendt problemnotatet ut på høring før Læreutvalgets arbeid er avsluttet. Man kan komme her til å få høringsresultater som spriker ganske mye, slik at oppsummering av en høringsrunde kommer til å slå oppsummeringen av den andre i hjel.

Dette er ikke riktig betenkt, og man burde iallfall i vedtaket her ha tatt et forbehold om de saksområder som gjelder Læreutvalget, det er det minste man burde gjort. Aller helst burde man sagt at det er tale bare om en foreløpig behandling i -85, for her er det mye teologi med i bildet. Synet på embetet, embetets autoritet i forhold til rådene, vil det være ganske mye om i Læreutvalgets innstilling.

Dirigenten:

Og med Asheims innlegg er strek satt for adgangen til å tegne seg på talerlisten og for å fremme forslag. Austad kommer med forslag som da refereres med en gang, og så kommenteres siden.

Torleiv Austad:

Forslaget går ut på at hele annet avsnitt strykes og erstattes av: "Det videre arbeid med dette spørsmålet må ses i sammenheng med behandlingen av Læreutvalgets utredning."

Dirigenten:

Der er fremmet et alternativt forslag til annet avsnitt av Torleiv Austad, slik som nettopp referert. Da vil neste taler være Halvor Moxnes, i og med at Målfrid Norum har trukket seg på talerlisten. Harald Græsli er neste taler. Unnskyld, Aage Lunde skal også få fremme sitt forslag. Det var varslet i betimelig tid.

Aage Lunde:

Jeg foreslår, siden det antagelig er gunstig å ha en annen arbeidsgruppe, å få rettet ordet "utvider" til "reoppnevner" for at saker og ting kan stå mest mulig fritt, siden jeg skjønner - og det har jeg jo skjönt i lange tider - at det er litt kontroversielt stoff.

Dirigenten:

Lunde; bare referer forslaget.

Aage Lunde:

Forslaget er, jeg skal gjenta det, annen setning i annet avsnitt: "Med dette for øye vil det være naturlig at Kirkerådet" - "reoppnevner" er kanskje galt - "oppnevner en ny arbeidsgruppe".

Dirigenten:

Forslaget foreligger. Og neste taler da er Halvor Moxnes, dernest Harald Græsli.

Halvor Moxnes:

Dirigent. Jeg vil være enig med Asheim i at det mest problematiske ved dette notatet er teologien i det. Derimot synes jeg at de praktiske resultatene man har kommet frem til er svært gode. For de står nemlig i sammenheng med at man nå tar et nytt skritt i utviklingen av det kirkelige styret, overgangen fra - skal vi si - statlige til egne kirkelige organer, og til det som skjer i veldig mange kirkesamfunn; en nyorientering i forholdet mellom kirkelige organer.

Derfor vil jeg legge stor vekt på hovedsynspunktet i gruppen, at rådenes ansvar i prinsippet omfatter alle forvaltningsoppgaver i kirken, at det er en veldig viktig ting som skjer i en historisk utvikling, og at vi må se på denne historiske utviklingen og ikke bli låst av teologiske oppfatninger her, slik som på side 2, som det var nevnt om tradisjon, og embetets myndighet ifølge luthersk tradisjon, og dette samvirke som her er nevnt.

Fordi et samvirke og embetets betydning behøver ikke bety en fastlåst ordning av hvordan det skal komme til uttrykk innenfor forvaltningen. Det kan like mye komme til uttrykk gjennom uttalerett som gjennom stemmerett, som for eksempel ble diskutert når det gjalt bispedømmerådenes ansettelsespraksis.

Jeg synes det er viktig at vi her oppfanger at vi står i en ny fase, og at det faktisk har noe sammenheng med at problemet, forholdet mellom forvaltningsmyndighet og det kirkelige embete, blir det samme innenfor en ny kirkeordningsstruktur som det har vært innenfor den hittil, at en må finne en avveining mellom forvaltningsorgan og embete. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Harald Græsli, dernest Ludvig Johan Bakkevig.

Harald Græsli:

Dirigent. Jeg satt i den komiteen som legger fram dette, og hadde sterke betenkeligheter med denne setningen, "Kirkemøtet forutsetter at saken kommer opp til behandling på Kirkemøtet i 1985." Jeg hadde selv tenkt meg heller en formulering "på et senere Kirkemøte". Men da det ble klart i komiteen at det med denne formuleringen ikke menes noen som helst sluttbehandling eller grundig behandling i og for seg, men en videreføring, kanskje i form av i det minste en melding om hvordan arbeidet er gått, så fant jeg å kunne slutte meg til den setningen som her står. Takk.

Dirigenten:

Dirigenten går ut fra at komitemedlem Græsli har talt på komiteens vegne i den tolkningen, og det nikkes av komiteformannen. Neste taler er Ludvig Johan Bakkevig, og dernest Torleiv Austad.

Ludvig Johan Bakkevig:

Dirigent. Dette er en mye større sak enn det som fremgår av dette sakspapiret vi har nå. Jeg er egentlig veldig glad for at vi var i den situasjon at vi kunne be en kirkeordningsgruppe som vi hadde i arbeide om å komme med dette problemnotatet for å sette i gang denne diskusjonen. Men diskusjonen må få lov til å gå videre, og jeg ser ingen muligheter for å legge frem noe som er fornuftig på et Kirkemøte i 1985. Jeg har i det hele tatt vanskeligheter med forslaget til annen del, hvor man regner med at vi skal utvide denne gruppen som har vært i gang, og så løse saken på det grunnlaget. Jeg tror dette er et nålestikk som må føres videre og som må tas opp videre.

Jeg håper de teologiske fakulteter vil ta opp denne saken og få hovedoppgaver, eller hva som helst på dette området, slik at vi får skikkelig underlagsmateriale til etter hvert å feste dette i et ferdig og godt teologisk fundert syn.

Her er det sikkert forskjellige meninger, men de må komme. Vi må få frem dette så langt at vi har et grunnlag til å fatte de praktiske beslutninger på. Jeg ville ønske at dette forslaget fra Austad også ble med i det vedtak som fattes her - at man trekker inn Læreutvalget i dette. Takk.

Dirigenten:

Takk. Dernest er det Torleiv Austad. Neste taler etter ham er Halvor Bergan.

Torleiv Austad:

Dirigent. Når det i første avsnitt i forslaget til vedtak heter at "Kirkerådet bes om å arbeide videre med de prinsipielle og praktiske sidene av forholdet mellom embete og råd", er det en veldig krevende oppgave, og det er alt for krevende å kunne få gjort skikkelig arbeid frem til neste Kirkemøte. Dessuten er det uklokt å drive med dobbelt bokholderi. Nå når vi vet at Læreutvalget arbeider spesielt med dette, synes jeg alle grunner taler for at vi bør knytte vårt fortsatte arbeid til vår uttalelse i forbindelse med den utredningen som vi venter vil komme i løpet av -85.

Og når situasjonen er slik, synes jeg ikke Kirkemøtet bør si noe om hvorvidt saken skal komme tilbake på Kirkemøtet -85. Kanskje vil den det, kanskje vil den ikke, alt etter

når man får forberedt saken til behandling på dette møtet - altså, jeg tenker på hele saken embete og råd - som kommer opp med Læreutvalgets utredning.

Jeg synes heller ikke man bør si noe om på hvilken måte Kirkerådet skal fortsette dette arbeidet; om man skal beholde den arbeidsgruppen for kirkeordningsspørsmål som man nå har, om man skal utvide den eller ikke. Det betrakter jeg som en sak som Kirkerådet selv får finne ut av. Derfor synes jeg det er tilstrekkelig at man erstat-ter det siste avsnittet med følgende: "Dette arbeidet må ses i sammenheng med behandlingen av Læreutvalgets utredning."

Da skulle det være klart at Kirkerådet er blitt bedt om å arbeide videre med saken, og er blitt bedt om å se dette arbeidet i sammenheng med behandlingen av Læreutvalgets utredning, og så har vi ikke sagt noe om tidspunkt, og så har vi ikke sagt noe om på hvilken måte. Det synes jeg er tilstrekkelig. Derfor fremsetter jeg dette forslaget til erstatning for det foreslåtte annet avsnitt.

Dirigenten:

Det er godtatt. Halvor Bergan, dernest Jens Kleppa.

Halvor Bergan:

Dirigent. Jeg tilhører dem - og jeg tror ikke jeg er alene om det - som ser på dette problemnotatet som et virkelig problemnotat, og er lite fornøyd med det som her er sagt. Skulle jeg tale i en slags spissformulering, ville jeg si at her er det tatt noen ingredienser fra Augustana, litt fra folkesuverenitetsprinsippet og litt fra lekmannsbevegelsen. Så er det kokt sammen til en spikersuppe som er svært så tynn, etter min oppfatning.

Jeg gir min tilslutning til det som er sagt tidligere her av andre, at her mangler det et tilstrekkelig teologisk underlagsmateriale, og den komiteen eller gruppen som skal arbeide videre med dette, må besinne seg alvorlig på det, for det er det lite av i dette som vi har fått lagt frem i problemnotatet.

Jeg skulle ønske, og det er sagt av Håkon Andersen, at i denne gruppen må det iallfall ikke være ett syn representert, men at de ulike oppfatninger som også har kommet til uttrykk i komiteen når det gjelder fordelingen av tilsynsoppgaver og forvaltningsoppgaver de må være til stede i komiteen.

Jeg skulle faktisk ønske også at komiteen skulle bestå av lekfolk. Jeg tror at lekfolket har sin plass i en slik komite som dette, så jeg vil henlede oppmerksomheten også på det.

Når det gjelder noe av det som er slått gjennom som et hovedprinsipp her, kan ikke jeg gi min tilslutning til det, og jeg tenker da på det som er sagt om at embetet skal påpeke og rådene skal ha avgjørelsesmyndigheten. Det prinsipp kan ikke jeg være med på.

Dirigenten:

Jeg har fått to ordmeldinger, og jeg må vite om det er replikker eller om det er ordmelding. Det er strek satt for talerlisten, men er det replikker går det an å få dem fremmet.

Rita Austad, hadde du tenkt deg på talerlisten? Det går desverre ikke lenger, men Håkon Andersen, var det en replikk? Til forslaget, værsgod.

Håkon Andersen:

Dersom komiteen opprettholder det forslag som de har lagt fram, opprettholder også jeg mitt. Dersom komiteen trekker sitt forslag til fordel for Austads, så faller også mitt.

Dirigenten:

Det var saksopplysning til forslaget. Værsgod, Jens Kleppa.

Jens Kleppa:

Dirigent. Slik denne komiteen var samansett trur eg at det ordet som Bergan karakteriserte som ei spissformulering kan vi ta til oss alle saman, anten vi kallar det for tynn eller tjukk suppe, for det var heilt umogleg å få til noko konstruktivt ut av dette her. Men det var ein interessant komite å vere i som dykk sikkert forstår av dei som var der.

Det er berre ein ting om den erfaring som er hausta av dette; det var at ein slik ting burde vere oppe to gongar. Ikkje for det at vi hadde fått meir ut av det, men det er mykje greiare for ein komite å arbeide når dei kan få signal frå forsamlinga. For da har vi i grunnen den same plenumsdebatten som vi har i komiteen, og det kan vi sparast for. Det er ei erfaring som vi kan hauste.

Eg vil ikkje seie noko meir om det, det kjem saksordføraren til å seie, men eg vil berre og nemne det som han frå Hornindal var framme med i går om å våge bestestova. Det er enda verre når vi tar til å rive ned veggene inn til bestestova.

Dirigenten:

Det er Aage Lunde.

Aage Lunde:

Jeg regnet med at jeg måtte fange opp et par biskoper her. Det var derfor jeg ba om ordet.

Når det gjelder den spikersuppe som vi har laget, kan det jo godt være at den er det, men jeg vil da se et lite øyeblikk tilbake på de herrer biskoper som har vært mest aktive i denne sammenhengen. Når man er uenig i en saks praktiske konsekvenser så har man jo også en tendens til å teologisere problemene enda litt mere ved å si at det er dårlig teologi. Det er dog et visst punkt der og, som denne forsamling skal være oppmerksom på. Takk.

Dirigenten:

Siste taler på talerlisten er Olav Bønes. Jeg regner med at saksordfører Thor Wang får et sluttord. Værsgod, Olav Bønes.

Olav Bønes:

Dirigent. Det er vel så at det er nødvendig å komme fram til klareste mulige regler og avgrensninger om hva den ene skal og hva den andre skal når det gjelder embete og råd. Men jeg har lyst for min egen del å understreke dette at det aller viktigste er samvirket, og ikke dette at den ene skal eventuelt foreslå og den andre bestemme, og så videre.

Jeg synes at jeg må få referere det som vi allerede tidligere har vedtatt, når det står at ordnings- og styringsmandatet er et felles ansvar for hele kirken. Dette mandatet har sin basis i det alminnelige prestedømme og i den offentlige tjeneste med Ord og sakrament.

Og der har vi også det problemet at når det gjelder rådene, så kan det jo også være spørsmål som også er av mer teologisk art, eller som tangerer det, og da er det jo ganske klart at her må det være et samspill.

Vi vet jo også at på lokalplanet er det gjerne også på det personlige plan problemene ofte finnes, så kanskje - om jeg skulle være så uærbødig å få si det slik - var det like viktig at vi fikk en eller annen slags form for undervisning i psykologi og medmenneskelig samarbeid, smilekurs eller hva man nå kaller det. Jeg tror at kirken kunne trenge det.

Det var en film som gikk i fjernsynet denne julen, det var så og så mange "Edsvorne menn". Jeg husker ikke hvor mange de var. Tolv sies det her. Kanskje dette kunne være noe av måten å gjøre det på når det gjelder kirken - at man var nødt til å bli enige. Takk.

Dirigenten:

Olav Bønes var siste taler på talerlisten. Da har saksordfører Thor Wang siste ordet. Værsgod.

Thor Wang:

Saken var oppe som orienteringssak i 1984, og vi hadde jo regnet med at selv om man ikke var ferdig med saken, så

ville Kirkemøtet også i 1985 være interessert i å ha denne saken på kartet. Derfor denne formuleringen som man hadde, selv om man ikke var ferdig med saken.

Så til det som er framkommet. Selv om man er uenige, vil vi gi uttrykk for at vi i den videre debatt bør respektere hverandres synspunkter, og vi har stor tro på at det er mulighet å komme fram til et konstruktivt samvirke i denne saken videre. La oss håpe det.

Og så til forslagene. Det er ikke slik at komiteen har bastante synspunkter på det som er foreslått her, og de komiteemedlemmer som jeg har hatt anledning til å snakke med nå, de sier at de kan slutte seg til Austads forslag, når det gjelder punkt 2. Jeg har ikke myndighet til å gå videre når det gjelder Andersens forslag foreløpig, så det får dirigentskapet bare sørge for å ta opp senere. Takk.

Dirigenten:

Takk. Det skal vi nok sørge for, og debatten er avsluttet. Dirigenten konstaterer da at betingelsen for at Andersen trekker sitt forslag tilbake er innfridd under forutsetning av at ingen av komiteens medlemmer vil opprettholde komiteens forslag. Det er det dirigenten nå vil ha avklart. Er det noen av komiteens medlemmer som vil opprettholde komiteens opprinnelige forslag? Det ser ikke ut til å være skjedd, så den saken er avklart. Da vil dirigenten anta at Aage Lunde må opprettholde hele annet avsnitt med sitt endringstillegg, om hans forslag skal stå ved lag.

Også Aage Lundes forslag er trukket tilbake, og dermed er også denne gangen voteringsgrunnlaget ganske enkelt.

Vi må nødvendigvis, eller hensiktsmessigst, votere over hvert avsnitt, siden det foreligger som endringsforslag. Og det skulle kunne gjøres ganske raskt.

Første avsnitt i komitefremlegget slik det er skrevet på det grønne arket, er det ingen forandringsforslag til, og det voteres over det i den form at de som er enige forholder seg rolige, og de som vil stemme mot gir et stemmetegn til kjenne. Det er enstemmig vedtatt.

Da har Austads forslag til nytt avsnitt 2 fått tilslutning av komiteen, og ingen andre forslag foreligger. Det har denne ordlyd: "Dette arbeidet må ses i sammenheng med behandlingen av Læreutvalgets utredning." Dette eneste forslag på dette avsnitt settes under votering. De som er enige i forslaget forholder seg rolige, de som vil stemme mot gir et stemmetegn til kjenne. Det voteres. Det er også enstemmig vedtatt.

Altså, sak 17: Embete og råd er avsluttet i den form som det nettopp ble votert over.

SAK KM 12/84: KIRKEMØTET OG BISPEMØTET

Så er det sak 12: Kirkemøtet og Bispemøtet. Den har vært til behandling i komite 3, og saksordfører er Ole Nordhaug. Værsgod Nordhaug.

KOMITEENS INNSTILLING:

Ole Nordhaug:

Dirigent. I forbindelse med denne orientering hadde jeg tenkt å begynne med å beklage at det ikke forelå et fyldigere protokollat. Men etter å ha hørt debatten i forbindelse med den foregående sak, tror jeg heller det bør berømmes. Saken er egentlig meget enkel. Vi rakk det ikke, vi hadde ikke noen mulig tid til å gå inn i denne problematikken på en noenlunde forsvarlig måte. Derfor var vi modige nok til å innse at vi ikke kunne det.

Det er antydnet et par forhold som kompliserer saken: Jeg bare peker her på at det er særlig hva Læreutvalget måtte si, og hvorvidt det blir et teologisk råd for Den norske kirke, som kommer til å få betydning. Hvem i det hele tatt som sitter inne til slutt med det endelige ansvar i lærespørsmål, det er jo i det hele tatt ikke avklart.

Men saken står på sakslisten, og det må fattes et vedtak. Vi foretok da en relativt kortfattet drøftelse, og resultatet foreligger på det grønne arket.

Premisser:

To viktige utredninger som berører dette saksområdet, er ennå ikke avsluttet. Det gjelder Kirkeordningsgruppens behandling av forholdet mellom embete og råd, og Læreutvalgets endelige innstilling. Komiteen finner det derfor vanskelig å danne seg et klart bilde av hvordan forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet bør ordnes i fremtiden.

Komiteen har likevel forutsatt at det på dette Kirkemøtet blir fattet vedtak om overføring av økumeniske saker, fra sak KM 13/84, og saker som gjelder liturgi og kirkebøker, fra sak KM 11/84, til Kirkemøtet.

I det første tilfellet dreier det seg om overføring fra Bispemøtet til Kirkemøtet, i det andre tilfellet dreier det seg om overføring fra Departementet til Kirkemøtet.

Det må være løpende kontakt mellom Bispemøtet og Kirkemøtet/Kirkerådet ved forberedelse av sakslisten til Kirkemøtet. Videre må det være naturlig at Bispemøtet legges før Kirkemøtet i tid, men ikke tidligere enn at materialet til de aktuelle sakene er ferdig.

Forslag til vedtak:

Arbeidet med å klargjøre forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet føres videre, og intensiveres så snart Læreutvalgets og Kirkeordningsgruppens innstillinger foreligger.

Det punktum ble satt litt for tidlig, for det som jeg her finner i premissenes siste avsnitt, det er dessverre ikke kommet med i vedtaket, og det bør formodentlig være der. Derfor tar jeg meg da den frihet på vegne av komiteen å føre inn en setning til, med hjemmel i premissenes siste avsnitt: "Det forutsettes at det er tilfredsstillende kontakt mellom Kirkemøtet/Kirkerådet og Bispemøtet ved forberedelsen av sakslisten til Kirkemøtet 1985." Det ligger i premissenes siste avsnitt.

Dirigenten:

Vil Nordhaug gjenta det, en gang til.

Ole Nordhaug:

"Det forutsettes at det er tilfredsstillende kontakt mellom Kirkemøtet/Kirkerådet og Bispemøtet ved forberedelsen av sakslisten til Kirkemøtet 1985." Det er på grunn av mulige teologiske implikasjoner naturligvis.

Dirigenten:

Dirigenten vil forhøre seg om komiteen slutter seg til Nordhaugs tale på komiteens vegne. Ingen har bedt om ordet i den anledning. Dirigenten tolker det slik at komiteen er enstemmig i den tilføyelsen som er opplest. Og så til ordmelding. Trond Dahlen først, og dernest Berit Tversland og Georg Hille.

Trond Dahlen:

Det ble foreslått "Kirkemøtet/Kirkerådet". Skal Kirkemøtet foreta seg noe mellom perioden fra nå frem til neste Kirkemøte?

Dirigenten:

Spørsmålet må saksordfører forberede seg på å svare på som siste taler på listen. Berit Tversland, dernest Georg Hille.

Berit Tversland:

Jeg liker ikke å si det jeg nå skal si, men jeg forstår ikke på vegne av lekfolket hvorfor det skal være viktig at Bispemøtet skal drøfte sakslisten til denne forsamling. Jeg synes at i utgangspunktet stiller biskopene

meget sterkt. Hvis de også skal få anledning til å drøfte sakene på sitt møte før vi stiller her, er det på samme måten som om jeg skulle ha sittet i en komite og drøftet alle sakene før vi kommer på møtet. Det er en saksforberedelse av en helt annen karakter enn den vi har anledning til som lekfolk, ansatt i andre stillinger og helt uten muligheter til bruke uker på å sitte og drøfte dette.

I prinsippet vil jeg nesten gå mot det og at sakene skulle være ferdige før Bispemøtet. Jeg vil ihvertfall ikke at Bispemøtet skal ha anledning til å ha en sikret kommunikasjon omkring sakslisten. Takk.

Dirigenten:

Neste taler er Georg Hille, dernest Arvid Nergård. Og under Hilles innlegg må talere tegne seg og eventuelt forslag være anmeldt før han avslutter sitt innlegg.

Georg Hille:

Dirigent. Det var bare det at dette vedtaket sier ikke noe om hvem som skal klargjøre forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet når det skal føres videre. Så det må føres noe inn om det; om det er Kirkemøtet eller om man skal be Kirkerådet om det. Jeg vil ikke stille noe forslag, bare si at det står litt uklart - noe man slenger ut.

Jeg er enig i - og jeg synes ikke det er nødvendig med den tilføyelsen om - at det skal være løpende kontakt, eller tilfredsstillende kontakt, om forberedelse av sakslisten. Jeg synes egentlig det måtte kunne klare seg med å si at Kirkemøtet vil komme tilbake til forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet når Læreutvalgets og Kirkeordningsgruppens innstillinger foreligger. Jeg synes det var så godt at jeg lurte på om jeg skal stille forslag. Men kanskje saksordføreren tar det. Ja, jeg får skrive da.

Dirigenten:

Det er da bebudet et forslag fra Hille som vil komme, og som var meldt innen fristen. Neste taler - det er satt strek - er Arvid Nergård, og siste inntegnede taler er dermed Kristen Øgård før saksordfører får anledning til å avslutte.

Arvid Nergård:

Dirigent. Jeg minner om at Liturgikommisjonen nå har avsluttet sitt arbeid. Bispemøtets redaksjonsutvalg arbeider videre med de gjenstående liturgier etter hvert som de kommer på bordet, og så går da det til Bispemøtet som tar den endelige beslutning.

Jeg synes at når det gjelder prosedyrer og saksgang før overføring av liturgiske saker og kirkens bøker, som det heter, til Kirkemøtet - før det skjer - bør man ha

gjennomtenkt den saken mer og fått den framlagt. Jeg vil nok også tenke at Læreutvalget har noe å si i denne sammenheng. Men det som står her i premissene er at komiteen likevel forutsetter at det på dette Kirkemøtet blir fattet vedtak om overføring også av økumeniske saker, det er all right, men saker som gjelder liturgi og kirkens bøker - jeg ville svært gjerne se at det siste gikk ut. Det vil si dette at det forutsettes på dette Kirkemøtet å gjøre et slikt vedtak. Takk.

Dirigenten:

Hille har utformet sitt forslag. Dirigenten må spørre; er det i forlengelsen av den tilføyelsen Nordhaug ga, eller er det istedetfor? Til hele vedtaket - nytt vedtak, og det skal da refereres:

"Kirkemøtet vil komme tilbake til spørsmål om forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet når Læreutvalgets innstilling foreligger."

Det var Hilles forslag til alternativt vedtak i forhold til komiteens forslag. Det er en taler igjen før saksordfører får ordet, og det er Kristen Øgaard.

Kristen Øgaard:

Dirigent. Det er vel ikke så mye å si om det her, men først bare min situasjon. Jeg ble valgt inn som de ansattes representant i løpet av høsten, og ramlet ned på en del problemområder som jeg aldri har sett før, blant annet dette her. Og da jeg skulle lese gjennom saks-papirene og begynne å forholde meg til akkurat dette spørsmålet her, oppdager jeg jo at i grunnen så var det her ingen ting å forholde seg til. For hva som var å forholde seg til, det var to; en komite som arbeider og et utredningsarbeid som pågår.

Vi fant ut at det var ikke så veldig mye vi kunne gjøre med det her, i og med at premissene for det vi skulle gjøre ikke eksisterte. Men i og med at man har satt opp denne saken på sakslisten, så har man vel - holdt jeg på å si - en tanke om at det er et arbeid i gang med klargjøringen, og at det arbeidet eventuelt må føres videre på en eller annen måte. Det er det som skjedde.

Jeg vil tro det var Hille sitt forslag, som går på at en kommer tilbake til saken. Å komme tilbake til spørsmålet vil være omtrent det samme som at arbeidet med å klargjøre forholdet føres videre, tror jeg nok. Jeg tror ikke det er så stor forskjell på det, men vitsen er rett og slett at en må vente til både "Embete og råd" er ferdig, og til Læreutvalget er ferdig, før en i det hele tatt kan ta stilling i detalj til hvordan forholdet mellom Bispemøtet og Kirkemøtet skal være. Takk.

Dirigenten:

Og da er siste taler saksordfører Ole Nordhaug, og jeg minner også om spørsmålet fra Trond Dahlen.

Ole Nordhaug:

Skaper det problemer at det står "Kirkemøtet/Kirkerådet" så stryk "Kirkemøtet", for Kirkerådet er vel egentlig ikke så veldig mye annet enn et organ for Kirkemøtet. "Kirkemøtet ved Kirkerådet" sto det opprinnelig. Så blir det forenklet. Men så stryker vi "Kirkemøtet" og skråstreken og lar "Kirkerådet" stå igjen. Til Tversland vil jeg si at jeg sa "på mulige teologiske implikasjoner", og det er nemlig meget vanskelig å ta stilling slik i øyeblikket til kompliserte teologisk spørsmål. Det skulle dette møtet gjort helt klinkende klart.

Nergård har nevnt liturgiene, og det vil være umulig at man ikke kunne ha fått drøftet seg gjennom på rent teologisk hold innholdet av kirkens liturgi, som er den fremste bærer av forkynnelsen i dette landet, tross alle gode predikanter mange uttrykk. Så det har intet med alle disse praktiske tingene å gjøre.

Vi kunne godt bare trekke ut de typisk teologiske sakene, og de må biskopene få lov til å drøfte seg i mellom inntil det er avklart hvem som kommer til å sitte med dette læreansvaret, enten det blir Bispemøtet eller det blir Lærerådet eller Det teologiske råd for Den norske kirke, eller hvem det nå enn måtte bli. Men siden det avsnittet er betent, er det sikkert godt å være fornuftig, og det er også ganske enkelt å gå over på Hilles forslag. Takk skal du ha, som vanlig kort og god. Da tror jeg at komiteen ikke har noen ting mot å gå over på Hilles forslag. Takk for hjelpen.

Dirigenten:

Debatten er avsluttet, og dirigenten vil forvise seg om at den siste setningen er holdbar. Ingen i komiteen har bedt om ordet, og man anser det slik at komiteen har akseptert Hilles forslag som sitt. Det foreligger bare ett forslag, som da settes under votering. Det gjentas, siden det ikke foreligger skriftlig på forhånd. Det lyder slik: "Kirkemøtet vil komme tilbake til spørsmålet om forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet når Læreutvalgets innstilling foreligger."

Det er det eneste forslag som nå foreligger, og det settes under votering på den måten at de som er enig forholder seg rolige, og de som er uenige gir et stemmetegn til kjenne. Det stemmes. Ingen er uenig. Saken er enstemmig vedtatt.

Dermed står tre saker igjen på Kirkemøtets dagsorden, foruten et resolusjonsforslag.

SAK KM 30/84: LOVFESTEDE SOKNEDIKONSTILLINGER

Dirigenten er tilbøyelig til å ville fremme det resolusjonsforslaget i denne sesjon, og det skulle forhåpentligvis kunne avvikles raskt. Det er utdelt på grønt ark, det er fra komite 3, og Halvor Bergan som saksordfører kan få lov å lese det. Værsgod.

KOMITEENS INNSTILLING:

Halvor Bergan:

Dirigent. I komite 3 var vi litt opptatt av at vi fra dette møtet ville signalisere noe om akkurat dette med forventningen til de lovfestede soknediakonstillinger.

Vi er klar over at det har kommet henstilling fra en rekke organer. Både fra diakoniorganer og fra Bispemøtet har det kommet henstilling, fra bispedømmeråd har det kommet henstilling, og det ville være veldig nyttig, synes vi i komiteen, at det kom en enstemmig henstilling - får jeg lov å legge vekt på det - enstemmig henstilling fra denne forsamling, fra Kirkemøtet 1984, til Kirke- og undervisningsdepartementet.

Det er signaler om at det kan komme på tale å prøve å fremme denne saken på politisk hold allerede i løpet av vinteren. Og det er helt sikkert at skal Kirke- og undervisningsministeren fremme denne saken, vil en tilslutning fra dette møtet ha sin, etter min mening, store betydning.

Dirigenten:

Og forslaget til resolusjonstekst er fremlagt, og dirigenten vil ikke unnlate å uttale håp om at dette kunne få en enstemmighet uten debatt, men ordet skal gis fritt. Gunnar Kartveit.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Eg vil neppe tru det er usemje om saka, samtidig vil eg med fare for å bli upopulær på grunn av klokka, spørje kvifor dette kan fremjast nå under paragraf 6.4? I den foreslåtte forretningsorden står det at "under møtets første plenum kan medlemmer fremme forslag om ekstra saker til behandling", og så vidare. Takk.

Dirigenten:

Fordi den ble fremlagt som bebudet i går uten motsigelse, og dermed har dirigentskapet ment at den kunne antas.

Er det noen uenighet i den tolkning dirigentene nå har gitt. Det er det ikke. Det er vedtatt, og dermed kan den settes under votering. Det skjer i den form at de som er enige i resolusjonen, de forholder seg rolige. De som er uenige gir et stemmetegn til kjenne. Det stemmes.

Resolusjonsforslaget er enstemmig vedtatt.

Møtet er hevet.

PLENUM XII

Dirigenten:

Møtet er igjen satt, og vi ber om å få notert de fra-
værende. Bremer, Stendal, Risnes, Sigurd Lunde og
Skjærve, Tillerås, Lie og Øyvind Eide.

SAK KM 7/84: KIRKEMØTETS FORRETNINGSORDEN

Neste sak på sakslisten er sak nummer 7: Kirkemøtets
forretningsorden. Den er behandlet i komite 2, og det er
Aage Lunde som er saksordfører. Vi ber ham legge frem
saken. Det står ingen ting i forretningsordenen om at den
skal være skrevet på grønt ark, så vi går ut fra at det
hvite er fullgodt å behandle.

KOMITEENS INNSTILLING

Aage Lunde:

Det er komiteens oppfatning at det har vært gjort et
grundig arbeid med Kirkemøtets forretningsorden helt
siden 1982, og det har derfor ikke vært nødvendig med
store saklige forandringer i Kirkerådets forslag. De
forandringene som foreslås har delvis sin bakgrunn i
diskusjoner umiddelbart før Kirkemøtet, og i erfaringer
som er gjort under møtets gang.

Jeg vil be dere se litt på selve det nye forslaget, og ha
det for hånden når jeg nå gjennomgår de eventuelle
endringer som vi har foretatt og foreslår. Det gjelder i
kapittel 1: Generelle bestemmelser, den første para-
grafens første ledd: Den er omarbeidet med tanke på at
kirken trenger tidfesting av Kirkemøtet for mer enn ett
år framover. Den lyder da slik: "Kirkemøtet det ene året
fastsetter tidspunktet for Kirkemøtet de to neste år,
etter forslag fra Kirkerådet. Kirkemøtet bør finne sted
på noenlunde samme tid hvert år, fortrinnsvis første uke
i november." Og så det som var fra før; "Sted for
Kirkemøtet fastsettes av Kirkerådet."

Til det andre leddet er det å si at det er føyd til et
punkt om muligheten for ekstraordinært Kirkemøte, med en
viss hjemmel i Kirkelovens paragraf 54 annen setning, der
det heter: "Kirkemøtet samles ordinært til møte en gang

om året." Det er viktig å markere muligheten til et ekstraordinært Kirkemøte under akutte, alvorlige krisesituasjoner for samfunnet og/eller Den norske kirke, uten at vi derfor har gjort noe mer med å detaljfeste hvordan dette skal skje. I krisesituasjoner oppstår det situasjoner som aldri lar seg forutse, og derfor er denne setningen etter komiteens mening tilstrekkelig: "I ekstraordinære situasjoner kan Kirkemøtet innkalles mellom de ordinære sesjonene."

Paragraf 1.2, annet ledd, inneholder en mindre språklig endring; "Kirkemøtets medlemmer".

Paragraf 1.3, har i annet avsnitt sløffet detaljer om det ytre opplegg og gjennomføring av møtet; om stenografi og båndopptak og tilstrekkelig med skrivesaker, fordi detaljene er selvfølgelig, så der står igjen nå: "Kirkerådet har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføring av møtet, og Kirkerådet sørger for nødvendig sekretærhjelp til komiteene."

Paragraf 1.5, neste side, gjelder Forvaltningsloven, og loven om behandlingsmåten i forvaltningssaker ellers, og alt det der. Der har det tidligere stått en tilføyelse; "så langt de passer". I forståelse med Departementets jurister har det blitt omformulert: "Når annet ikke er bestemt i eller i medhold av lov."

Paragraf 8.2 og 9.1 skal stå inntil videre.

Kapittel 2; Saker til behandling: Der er det ingen forandringer før vi når 2.2: "Saker som ønskes behandlet må anmeldes til Kirkerådet senest 10 uker før møtet." Der er det i annet ledd sløffet en parentes. Det het før: "Kirkemøtet fattet vedtak om hvilke av de anmeldte saker som skal behandles, og om behandlingsmåten." Parentesen "av de anmeldte" er sløffet, slik at Kirkemøtet ikke bindes unødig til ikke å kunne ta opp andre saker i løpet av møtet senere.

Så kommer vi til "Åpning og konstituering", der vi har i 3.1, annet ledd, foreslått en utvidelse. Det er de frivillige organisasjoner som er kommet inn her også. "Til Kirkemøtets åpning sendes innbydelse til kirkelige og andre offentlige organer, og til representanter for frivillige kristelige organisasjoner", ikke "for de frivillige kristelige organisasjoner" - i utvalg hadde jeg så nær sagt, etter bestemmelse av Kirkerådet.

Så er det paragraf 3.2, første ledd, der det er foretatt en forandring som angår dirigentskapet. Det første ledd er forandret: Uttrykket "hvorav en biskop" er utbyttet med "hvorav en geistlig", altså enten biskop eller prest. Dermed blir det en praktisk mulighet for at også en prest kan velges til dirigent.

Punktet om at hoveddirigenten skal være lek, er sløyfet. Begrunnelsen for sløyfingen er at det bør være skikkethet som avgjør hvem som skal være hoveddirigent, uansett om vedkommende er lek eller geistlig.

Det er videre tatt inn et punkt om at begge kjønn skal være representerte i dirigentskapet, og det skulle være innlysende.

Paragraf 3.3 har en redaksjonell endring. Valget av de ulike komiteer er gjort til eget punkt. Før var det slått sammen med tellekorpset - det er en viss forskjell på tellekorps og komiteer.

Dernest er det en innholdsmessig endring vedrørende sammensetning av tellekorpset, fordi tellekorpsets Kirkemøtedeltakere klager over at de får ikke vært med på sakene fordi de skal være så opptatt med å telle. Derfor har vi gjort dette til en sekretariatssak, der det heter at "Tellekorpset skal bestå av 5 representanter for sekretariatet." Jeg regner det som en rent teknisk sak.

Komiteepunktet lyder omtrent akkurat som før: "I det første møtet i perioden velges medlemmer av de ulike komiteer." Når det gjelder mandatet for protokollkomiteen, er det ikke tatt inn noe om det, og det er hevdet fra komiteens side at mandat for protokollkomiteen utarbeides av Kirkerådet innen Kirkemøtet -85.

Kapittel 4: Dagsorden, er det ingen endring på.

Kapittel 5 har en språklig endring i annet ledd. Det er endret slik at det ikke skal være misforstått dithen at sekretæren er medlem av komiteen. "Hver komite skal ha nødvendig sekretærhjelp." Dermed er det gjort til en teknisk affære.

Så over til 5.5, der en har en redaksjonell endring. Vi er gått ut fra, etter erfaringer her, at det ikke er nødvendig at innstillingene trenger å få anført hvem som har vært til stede under komitebehandlingen, og at de har vært borte fra 12 til 12.45. Det er tilstrekkelig at dette anføres i komiteens protokoll, ikke i innstillingen. Derfor foreslås annet ledd med nødvendige endringer ført over til 5.6, som angår protokollatet. Vi foreslår at en innstilling ikke bare undertegnes av vedkommende komiteleder, men også av en eventuell saksordfører.

Paragraf 5.6 har fått endringer som svarer til det ovenstående, og det er innført et punkt om at sakkyndiges nærvær skal framgå av protokollen. Uttrykket "en kortfattet protokoll" i første setning er endret til "protokoll". De nye setningene lyder da i annet ledd 5.6: "Dersom det er innkalt sakkyndige personer, jfr. ...,

skal også deres tilstedeværelse fremgå av protokollen. Dersom noe medlem av komiteen bare delvis har deltatt i behandlingen, skal dette anføres i protokollen."

Så blir det plankekjøring på resten stort sett. Det er noen mindre språklige endringer, og hvis noen oppdager dem og stiller spørsmål om det, får de lov til det. Men jeg tar ikke tid til det nå. Jeg bare kjører på det viktigste av det som står igjen, nemlig paragraf 8.2 siste ledd, som legger ansvaret for loddtrekningen til Kirkemøtets dirigentskap, istedetfor til eventuelt korps eller sekretærer eller hva som helst. Dirigentene bør foreta loddtrekningen.

Og så kommer da en aller siste paragraf om arbeidsforpliktelse, som minner om lojalitetsforpliktelsen som er nedfelt i Kirkeordningen: "Arbeidsforpliktelse: Kirkemøtet skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære."

Det er falt ut et vedtaksforslag som jeg nå tillater meg å sitere.

Forslag til vedtak:

Kirkemøtet vedtar det foreliggende forslag som sin forretningsorden.

Etter min private oppfatning er det overflødig å føye til ordet "inntil videre", siden det på et hvert punkt er mulig å forandre forretningsordenen i henhold til paragraf 1.6, når det er 2/3 flertall for det, eller lempe på det.

Det var det jeg hadde.

Dirigenten:

Saksordføreren har lagt fram saken, og vi sier takk for det. Dette bygger jo på den forretningsorden vi har brukt under dette møtet, og prøvd ut noe, og dirigenten vil gjerne understreke det som Aage Lunde her sa om at eventuelle senere nødvendige forandringer kan en når som helst komme tilbake til. Men vi innbys nå til å ta stilling til dette konkrete forslaget som forretningsorden den nærmeste tid. Dirigenten antar at det ikke er nødvendig å innføre taletid, fordi det sannsynligvis blir korte innlegg, og ber om det. Men vi skal gi ordet til debatt og eventuelle endringsforslag. Først var det Mæland, så var det Danielsen. Værsgod, Eli Mæland.

Eli Mæland:

I paragraf 5.2 står det at vi skal ha forslag på medlemmar til komiteane "innen 10 uker før møtet", og det synes eg høyres fornuftig ut. Men når ikkje komiteane skal møtast mellom Kyrkjemøtene, spør eg kvifor skal ein da ha desse forslaga inne til fyrste møte i Kyrkjerådet?

Dirigenten:

Den som føler seg beføyet til det, får kanskje gi et svar på det. I mellomtiden Alfred Danielsen, deretter Grønstad. Danielsen, værsgod.

Alfred Danielsen:

Det er bare en bitte liten bagatell som er vanskelig å oppdage. Den er så liten, men den vil bety på et nytt Kirkemøte mange sparte minutter. På 8.2a, side 10, er det blitt foreslått at dirigenten oppfordrer de representanter som er for et forslag om å vise stemmetegn. Vi har praktisert under dette møtet at de som er mot et forslag viser stemmetegn - og så vet dere at det var noen såkalte psykologiske reaksjoner på dette, med at man stadig var "mot". Men her synes jeg nok at det praktiske må gå foran det følelsesmessige, og vi sparer atskillig tid med at det fortsatt står "mot", så her bør fornuften gå foran følelsene. Jeg foreslår at vi fortsetter med det som var før, at det står "mot" istedetfor "for".

Dirigenten:

Ja det skal nok gå bra. Vi har registrert forslaget til forandring i paragraf 8.2a, og kommer tilbake til det. Værsgod, neste taler var Einar Grønstad, og dernest Haugaasen.

Einar Grønstad:

Dirigent. Eg håpar det blir siste gongen eg skal gå opp her i dag i allfall, men eg har ikkje fått tid til å lese dette gjennom. Det blei nokså mykje dette her på ein gong, så det er mogleg at eg skyt bom denne gongen, men det får nå stå til.

Eg tok jo opp dette da, når vi begynte her, at det er stemmeplikt i møtet. Det kan godt hende det er det, og eg vil berre påpeike det.

Elles, det som Danielsen var framme med her nå, det er eg einig i, at det blir ordna slik at dei som er "for" viser ein det med stemmeteikn.

Foreslo du mot? Javel, men greit, la meg nå berre seie det slik, det er jo vanleg at ei innstilling som føreligg, anten det er frå ein komite eller kva det måtte vere - ei skriftlig innstilling i ei sak - så blir det gjort slik at er det nokon som er mot den, så gjev dei stemmeteikn til kjenne. Og er det da også blitt levert inn endringsforslag til innstillingar, så plar dei å bli tatt opp først, og da seier ein at dei som stemmer for det og det, dei gjev stemmeteikn. Viss dei da fell, så er liksom innstillinga blitt tatt. Så viss vi kunne fått litt meir av det systemet, så trur eg at det glei litt lettare.

Dirigenten:

Jeg kan kanskje få nevne at Danielsen har hatt akkurat dette i tankene å forandre sitt forslag litt. Du må komme hit og si på hvilke måte det skjer. Jeg tror vi får ta den oppklaringsrunden først, før vi gir ordet til Haugaasen.

Alfred Danielsen:

Det var mye bråk for en liten sak. Det er bare den forandring at etter "for", som står på arket, kommer det skråstrek og så "mot". Og dermed får vi akkurat til den måten som var nevnt her, for/mot et forslag. Så ordner dirigentskapet det praktiske.

Dirigenten:

Dirigenten vil for sin del si at akkurat dette synes vi at vi som dirigentskap har savnet under dette møtet, dette med muligheten for både "for" og "mot" alt etter sakens natur. Det var Lunde. Du vil komme med en saksopplysning. Værsgod. Neste taler er Haugaasen.

Aage Lunde:

Hvis noen er usikker på spørsmålet om det er tatt inn et punkt om stemmeplikt, så skal jeg bare svare nei. Det er ikke tatt med. Det er vurdert i komiteen, men man mente at Kirkemøtet burde stå fritt. Likedan detaljer om hvilke forslag som skulle settes i avstemning og lignende. Det gis mange allmenne regler for denslags.

Dirigenten:

Takk. Da var det Haugaasen, og neste er Gunnar Skrede. Så er det Ytrehorn på talerlisten, og vi antydte at det kanskje snart bør settes strek. Men vi får muligens et forslag først.

Ole Bjørn Haugaasen:

Jeg vil støtte Danielsen, som den som ga det følelsesmessige uttrykket her forrige dagen. Ellers var det snakk om å kunne spare tid i debattene. Da vil jeg henlede oppmerksomheten på paragraf 7.2 hvor det står: "Førstegangs innlegg må ikke overstige 10 minutter, og annen gangs innlegg ikke overstige 5 minutter." Hvis det der kunne ha vært overholdt, tror jeg vi hadde spart mye tid. Bare slik helt språklig på paragraf 5.6, på side 7: "Dersom det er innkalt sakkyndige personer skal også disses tilstedeværelse fremgå av protokollen." Jeg tror ikke "disses" i den sammenheng er noe norsk ord. Hvis vi kunne bare få en språklig klargjøring av det der.

Dirigenten:

Målfrid Norum til en saksopplysning. Så får Aage Lunde tenke på i mellomtiden om han kan gå over fra "disses" til "deres".

Målfrid Norum:

Det var spørsmål om plassering i komiteer. For fremtiden vil det bare bli på det første møte i valgperioden, og da skal forslaget være inne minst 10 uker før møtet. Ellers er vi i faste komiteer, valgt en gang.

Dirigenten:

Så tilbake på talerlisten, det var Gunnar Skrede og deretter Jon Ytrehorn.

Gunnar Skrede:

Det var nettopp dette punktet 5.2 eg ville påpeike. Da eg fekk denne opplysinga frå Målfrid Norum, kunne eg fråfalle eigentleg, for viss det stod "før møtet" og det skulle vere "før kvart møte i Kyrkjemøtet", så hadde vi allereide nå bunde strukturen. Takk.

Dirigenten:

Takk. Ytrehorn er siste inntegnede taler.

Jon Ytrehorn:

Dirigent. Eg har eit forslag, og eg seier meg lei for at eg ikkje har vore merksam på dette under arbeidet i komiteen vår med sak 7/84. Men det gjeld noko vi har vore innom ved ulike høve; det er tilhøvet mellom bokmål og nynorsk. Eg vil gjerne få leggje fram følgjande forslag til tillegg til paragraf 1.3: Generelle bestemmelser. Viss dykk vil slå opp på side 4, det siste punkt under paragraf 1.3 før vi går over til paragraf 1.4, nemleg: "I sakspapirer som blir utarbeidet i forbindelse med Kirkemøtet, bør en tilstrebe en rimelig fordeling mellom bokmål og nynorsk." Dette er ikkje pirk, men det har litt å gjere med å oppleve og oppfatte Kyrkjemøtet som eit representativt uttrykk for norsk kyrkjeliv, norsk kyrkjebilete. Det ville vere greit om ein for framtida kunne få ein større del av sakspapira på nynorsk enn tilfellet har vore denne gongen.

Eg vil gje honnør til sekretariatet, Kyrkjerådet, for vel utført arbeid. Det ligg ikkje kritikk i det, men om vi kan ha det som ei norm å etterleve at vi vektlegg i sterkare grad sakspapir også på nynorsk i samband med komande Kyrkjemøte. Derfor dette forslag som eigentleg skulle vore levert inn på nynorsk, men dei fekk det altså på bokmål, for at det ikkje skal bryte stil og samanheng. Vørsågod.

Dirigenten:

Takk for det. Og da er det ikke flere på talerlisten. Dirigenten vil først høre om Aage Lunde kan gå over på "deres" istedetfor "disses" i paragraf 5.6. Kan vi regne med at komiteen slutter seg til det? Og dernest om du har ting du vil ha sagt før vi går til avstemning. Vørsågod, saksordfører. Det er altså enighet om at i paragraf 5.6 på side 7 forandres ordet "disses" i andre avsnitt til "deres".

Aage Lunde:

Personlig kan jeg gå inn for både "for" og "mot", og hvis ikke komiteen har noe mot det, er vel det akseptert. Når det gjelder nynorsk vil jeg understreke at dette er Ytrehorns private forslag, og en får jo vurdere hvilken praktisk ulempe det medfører for Kirkerådet før en går til avstemning.

Dirigenten:

Da forstår dirigenten det slik at vi kan oppfatte Alfred Danielsens forslag som komiteens. Er det noen komite-medlemmer som har noe mot det? Ingen har ytret seg mot det, og det føres da inn som komiteens forslag, tatt opp av Danielson opprinnelig. Paragraf 8.2 bokstav a: "ved at dirigenten oppfordrer de representanter som er for/mot et forslag om å vise stemmetegn". Utvilsomt en god praktisk ordning, vil gjerne dirigenten bemerke. Da står vi så vidt dirigenten kan se tilbake med ett forslag for hele saksinnholdet, men et tilleggsforslag fra Ytrehorn, et tillegg til paragraf 1.3, og du tenker det da helt i slutten av det punktet: "I sakspapirer som blir utarbeidet i forbindelse med Kirkemøtet bør en tilstrebe en rimelig fordeling mellom bokmål og nynorsk."

Dirigenten foreslår at vi stemmer over hele forretningsordenen slik den foreligger i forslagsform først, og at vi etterpå tar stilling til om Jon Ytrehorns forslag kan føyes inn. Er det noen som har noe mot den avstemningsmåten? Det er det ikke. Saken er tatt opp til endelig votering. De som er mot det forslaget til forretningsorden som her er foreslått - og forslaget til vedtak konkret slik: "Kirkemøtet vedtar det foreliggende forslag som sin forretningsorden" - de viser det ved stemmetegn. De som er for forholder seg i ro. Det er enstemmig vedtatt.

Så til Ytrehorns tillegg til paragraf 1.3. Det skal refereres en gang til for sikkerhets skyld: "I sakspapirer som blir utarbeidet i forbindelse med Kirkemøtet bør en tilstrebe en rimelig fordeling mellom bokmål og nynorsk." Forslaget settes under avstemning. De som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Det stemmes. Det er enstemmig vedtatt. Det blir en god nyhet å komme tilbake på Vestlandet med. Dermed er sak 7 ferdigbehandlet.

SAK KM 25/84: BISPEMØTET 1984

Vi går over på sak 25: Bispemøtet 1984. Det er en ren orienteringssak. Den er ikke behandlet i noen komite, men det foreligger et dokument 25 a, og vi ber Andreas Aarflot om en muntlig orientering fra Bispemøtet. Værsgod.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Det er jo et spørsmål om Kirkemøtet i fremtiden ønsker noen direkte rapportering fra Bispemøtet til Kirkemøtet. Det får Kirkemøtet selv avgjøre når det får avklart nærmere forholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet og andre organer i kirken.

Men dersom det er ønskelig i fortsettelsen, kan det kanskje ha noe for seg at det blir en slik rapportering som gir Kirkemøtet en viss mulighet også til å stille spørsmål, kommentere og debattere saker som Bispemøtet har beskjeftiget seg med. Det er ihvertfall helt klart at den nye ordning som vi nå har fått med et sentralt kirkelig organ i Kirkemøtet, innebærer at Bispemøtet får en forandret stilling i kirkebildet. Nå har jo Bispemøtet i formell forstand ikke hatt noen særlig stor myndighet, men det har fungert som et vikarierende sentralkirkelig organ i en del spørsmål. Vi er glad for at vi nå er kommet til en situasjon der kirken har fått et formelt sentralkirkelig organ som kan ta ansvar for en rekke saker som folk ellers har sett til Bispemøtet for å få en behandling av.

Bispemøtet denne høsten var i stor grad preget av at vi var forsiktige med å skulle ta opp ting, selv om folk kanskje ville sende saker over til oss. Vi var mer opptatt av å avgrense vårt arbeid til de mere åndelige tilsynsfunksjoner, til mere grunnleggende teologisk drøfting, og så videre. Vi har forstått det slik at det er aktuelt også i fremtiden å beholde bispeembetet i vår kirke. Vi har også forstått den nye Loven slik at det nå for første gang er sikret en lovmessig status for Bispemøtet i det kirkelige lovverk. Det vi har til nå hatt fra 1934 har vært et reglement for Bispemøtets forretningsorden, og så det da at Bispemøtet har vært nevnt som et felles møte av landets biskoper en gang i året.

I praksis har jo Bispemøtet gjennom disse år utviklet seg til å bli et arbeidsorgan, og det er nå også sikret en status slik at det kan ha en betydning som et av de sentralkirkelige organ, og ikke bare som en samling av biskopene, men også som et permanent organ i kirken. Men jeg vil gjerne understreke at slik jeg har forstått vår egen drøfting om selvforståelsen av Bispemøtet, så ligger det hos alle biskopene et klart ønske om å få frigjort Bispemøtet fra en del av de mere ytre forvaltningsmessige oppgaver, fra saker som naturlig hører inn under Kirkemøtets ansvarsområde, og få mer tid til å kunne drøfte prinsipielle, teologiske, åndelige tilsynsmessige spørsmål i kirken.

Til hjelp for sitt arbeid har jo Bispemøtet i virkeligheten hatt en del underutvalg, som regel ad-hocutvalg - utvalg oppnevnt for bestemte saker - til å utrede et

bestemt saksområde for Bispemøtets egen behandling, eller til å forberede en innstilling. Og Bispemøtet har selv arbeidet på den måten at det har fordelt sakene på biskopene til forberedelse for hvert enkelt møte. Slik fremkommer da bispemøteprotokollene.

Bare dette til litt orientering om hvordan Bispemøtet har arbeidet. Bispemøtet velger en preses, en visepreses og et medlem til i arbeidsutvalget. Det er da slik at jeg har vært valgt til bispemøtets preses for den perioden som vi er inne i nå fram til neste møte, og jeg legger derfor frem denne korte orienteringen.

Jeg vil ikke kommentere ytterligere. Jeg synes det var naturlig å plukke ut noen få av de saker som vi mente kunne ha allmenn interesse sammen med sakslisten, og den taler for seg. Jeg vil gjerne minne om at en av de sakene som står her, den første nemlig, den vil komme tilbake og bli en viktig sak for Kirkemøtet senere. Det har vært sagt uttrykkelig også fra Departementets side, ja endog fra Statsrådets side ved Åpningsmøtet, at spørsmål om avgjørelsesmyndighet vedrørende gudstjenester og bruk av kirker ville være en av de naturlige saker å delegere myndigheten i fra Departementet til Kirkemøtet.

Fordi den kommer igjen og sikkert vil bli skikkelig saksforberedt av Kirkerådet, vil jeg ikke si noe om den i denne sammenheng. De få sakene som her er tatt med, er da tatt med som eksempler og dere kan se hva det dreier seg om. Vi synes kanskje at i denne sammenheng er det viktig at vi er sammen med dere i å anbefale styrking av Dåpsopplæringsutvalgets arbeid i den saken som står først her; kristendomsfagets plass i grunnskolen. Vi vil være våkne og følge med i debatten om kristendomsfagets plass i skolen i fremtiden, og om skolens verdigrunnlag i det hele. Så jeg vil nøye meg bare med denne korte orientering og overlate til delegatene selv å lese de protokollater som er omdelt her.

Dirigenten:

Vi takker for orienteringen. Saken er jo ikke satt opp til debatt på vanlig måte, men dirigenten vil antyde at hvis det er enkelte spørsmål til Andreas Aarflot, må det være muligheter til å komme med det, og eventuelt meget korte kommentarer. Kartveit har bedt om ordet. Værsgod.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Eg ser det som sers verdfullt at Kyrkjemøtet kan få denne orienteringa på denne måten frå Bispemøtet. Det eg gjerne skulle ønskt var at det hadde vore eit meire utførleg referat frå Bispemøtet, slik at delegatane sjølv kunne velja kva saker dei ville sjå nærare på, sette seg inn i. Det er klart ein kan få utskrift av protokollen på annan måte, men eg finn det naturleg at Kyrkjemøtet blir orientert på den måten at heile protokollatet blir oversendt.

Eg vil legge til at eg ser jo med glede at denne saka om kateketseminar blir støtta av Bispemøtet. Og for å seie noko som eg burde sagt i stad, for det er naturleg å knytte dette til opprettinga av diakonistillingar: Eg vil som tidligare medlem av styret i Kateketforeininga fortelje at Kateketforeininga er ei av dei som har gått heilhjerta inn for opprettinga av statlege diakonistillingar. Det er eg glad for å kunne fortelja. Takk.

Dirigenten:

Takk. En til har bedt om ordet. Det er Kjølaas. Værsgod.

Per Oskar Kjølaas:

Dirigent. Jeg er veldig glad for at vi får anledning til å få en orientering fra Bispemøtet. Jeg vil gjerne stille et spørsmål til Bispemøtet om det er drøftet det som vi ihvertfall i Nord-Hålogaland ser som et stort problem, at vi ikke får prester til våre stillinger som lyses ut. Vi vet at det går mange ordinerte prester blant annet her i Østlandsregionen, som ikke vil reise ut i prestatjeneste og gjøre en innsats i vår kirke. Det føler vi som et veldig problem, ikke minst når vi ser at det er søkerlister på 15-20 søkere på enkelte stillinger her nede. Derfor synes jeg det er et viktig problem som Bispemøtet bør drøfte, og som vi også bør drøfte her i Kirkemøtet i fremtiden, fordi det setter hele kirkens solidaritet på en hard prøve.

Bladet "Finnmarken" hadde for kort tid siden en leder som spurte hvor det ble av pionerånden i vårt samfunn. Og det spør også vi om - hvor er pionerånden i vår kirke? Vi trenger mannskap som kan gjøre en innsats, ikke bare nyutdannede folk som blir forkastet som kallskapellaner her sørpå, mens de er gode nok som sokneprester på Finnmarkskysten hvor de kan drepe seg selv i arbeidet. Vi må virkelig ta dette problemet alvorlig.

Dirigenten:

Vi takker for det hjertesukk. Aarflot skal få ordet til slutt, hvis han har noe svar gi. Men først har Moxnes bedt om ordet, og får det nå. Og vi ber om at eventuelle andre som vil stille spørsmål eller komme med innlegg tegner seg under hans innlegg.

Halvor Moxnes:

Dirigent. Det gjalt bare en liten kommentar til saken om forberedelse og veiledning for ordinasjon, og jeg er glad for at Bispemøtet har etablert en kontakt med de teologiske fakultetene for å arbeide med dette som jo er en sak som er direkte knyttet til biskopenes ansvar. Men det er også det siste feltet her, som jeg gjerne vil peke på at er en sak som gjelder hele kirken, og derfor også bør være Kirkemøtets ansvar, nemlig spørsmålet om praksisperiode for de teologiske studenter. Jeg synes det er viktig at man i denne praksisperioden får en erfaring

i teamarbeid. Jeg synes det måtte være en naturlig oppgave for Kirkemøtet gjennom Personal- og Utdanningsrådet å se på behovet for en samordnet praksisperiode for alle utdanningsgrener i kirken, som jeg tror er veldig nødvendig med tanke på utdanning for kirkelig tjeneste i det neste århundre.

Jeg vil peke på dette som en sak som Bispemøtet her har tatt opp, men som jeg tror at Kirkemøtet også bør være opptatt av og trekkes inn i arbeidet med.

Dirigenten:

Takk. Ingen flere har bedt om ordet. Da er strek satt og vi gir ordet til Aarflot. Værsgod.

Andreas Aarflot:

Dirigent. Jeg oppfatter det som er sagt av kommentarene her slik, at det fra denne forsamling er mange som føler at det Bispemøtet har stelt med og fortsatt får av oppgaver, er noe som angår hele kirken. På den måten ville jeg også se det som en fordel om en del flere av disse sakene kunne komme inn i et bredere forum, som for eksempel spørsmålet om rekruttering av prester, om praksisopplæring til kirkelig tjeneste, og så videre. Og noe av det som har vært foreslått når det gjelder praksis og praktisk-teologisk skoling og teamarbeid i den sammenheng, har jo vært tenkt nettopp som en sak som vi måtte involvere flere instanser i.

Når det gjelder å skaffe prester til stillinger som står ledige, enten nordpå eller vestpå, så har jo ikke vi som biskoper dessverre noen patentløsning på det. Jeg kan nok si at mange av oss forsøker å tilskynde unge kandidater til å søke ledige stillinger nordpå, og øver et betydelig sjelesørgerisk og personlig press endog på noen av dem. Vi snakker gjerne sammen litt i Bispemøtene om slike aktuelle behov, om ledige stillinger som vi ikke har fått besatt, og ser om det er noen mulighet for å hjelpe hverandre. Men utover det har det ikke vært så lett å komme.

La meg gjerne få føye til til slutt: Det har vært noen som har vært bekymret for at Bispemøtet skal bli trengt til side og ikke finne noen forsvarlig plass i kirkebildet i det hele tatt fremover. Jeg tror ikke vi er så opptatt av den bekymringen. Vi har, som dere skjønner, vært med å utarbeide en større betenkning om bispeembetets plass og funksjon i kirken, som vi har lagt ut til større og bredere debatt, og vi mener at det ikke er noen grunn til å skape noen kunstig konflikt, eller motsetning mellom det som skjer her i kirkemøtesammenheng, hvor biskopene samtlige er tilstede, og det som fortsatt vil skje i et Bispemøte, eller skje gjennom den enkelte biskops embetsførsel.

Vi vil gjerne be om at denne forsamling også har Bispemøtet og biskopene i sine tanker og forbønner, for det er et stort og byrdefullt og ansvarlig embete som er oss pålagt, og vi føler at vi trenger Kirkemøtets støtte i det arbeidet vi er pålagt her. Takk.

Dirigenten:

Takk for det. Da ber dirigenten om tilslutning til at det protokolleres at orienteringen er tatt til etterretning. Ingen ytrer seg mot det. Saken er avsluttet.

SAK KM 19/84: HILSEN FRA KIRKEMØTET

Da har vi en sak igjen, "Hilsen fra Kirkemøtet", som nå kommer i sin, ja, forhåpentligvis kanskje endelige form, ved tredje gangs framlegg. Værsgod, Svein Håland, saksordfører.

KOMITEENS INNSTILLING:

Svein Håland:

Dirigent. Vi har da den glede å få legge fram et forslag til hilsen som er bearbeidet i forhold til det som ble lagt fram i går. Det som dere nå har fått delt ut, er da komiteens forslag. La meg si at etter at dette er blitt delt ut har vi fått en del kommentarer som ikke er blitt behandlet av komiteen, men jeg har sammen med komiteformannen drøftet noen av endringsforslagene, og har da lyst til å gjøre forslag om følgende rettinger, og jeg håper med disse rettingene at vi kan få tilslutning til hilsenen som helhet.

For det første, i avsnitt nummer 2 skal "kirkens medlemmer" midt i avsnittet strykes, slik at det blir punktum etter "alle". Altså slik at setningen lyder: "Det skal først og fremst tjene menigheten og hjelpe dem til å vise omsorg for alle." Og så begynner nytt avsnitt.

I det 3. avsnitt strykes første setning, slik at det avsnittet begynner: "Kirken bærer sine menneskelige svakheter med seg" og så videre, og slik at dette 3. avsnitt knyttes til det foregående. Det var endringsforslagene på den siden.

Så går vi over på side 2. Helt på slutten av første avsnitt har vi tenkt å bytte ut "ekte" med "åpne", slik at helt på slutten, siste setning lyder: "Vi oppfordrer menigheten til å arbeide for å bli åpne omsorgsfelleskap."

Den fjerde rettingen, det er i neste avsnitt. Der blir det litt forandring i linje 2 og 3: "forkynnelsen av" er blir erstattet med "budskapet om frelsen i Jesus Kristus er det som kan gi håp". "Budskap" i neste linje strykes, og da kommer den setningen til å lyde: "Ved begynnelsen av et nytt kirkeår vil Kirkemøtet minne om at budskapet om frelsen i Jesus Kristus er det som kan gi håp og fortrøstning i en verden preget av fremtidsangst og motløshet" - istedetfor "resignasjon".

Det var de fem forandringene, og jeg vil da foreslå at komiteen blir enig, eller sier seg enig i disse forandringene, og at dette nå legges fram som komiteens forslag. Da skal jeg få lov å lese denne hilsen i sin helhet.

Det sendes følgende hilsen:

Til menighetene i Den norske kirke:

Det første lovbestemte Kirkemøte, samlet i Oslo siste uke av kirkeåret, hilser menighetene i Den norske kirke og hvert enkelt kirkemedlem, med ønske om Guds fred i Jesus Kristus, vår Herre.

Kirkemøtet, sammensatt av 80 medlemmer fra alle landets bispedømmer, er en følge av endringene i Lov om Den norske kirkes ordning, vedtatt av Stortinget tidligere i år. Det skal først og fremst tjene menighetene og hjelpe dem til å vise omsorg for alle.

Gjennom tusen år er Guds ord blitt forkynt i vårt land, og kirken har møtt det norske folk ved døpefonten, alterbordet og på kirkegården. Den har delt folkets kår i gode og onde dager, og gitt evangeliets trøst, varme og fellesskap i sorg og glede. Kirken bærer sine menneskelige svakheter med seg, synlig for alle. I sin ufullkommenhet er den likevel et redskap for Guds nåde og kjærlighet til menneskene.

Ved denne milepæl i vår norske kirkes historie, vil Kirkemøtet gi uttrykk for dyp takknemlighet for den arv Gud har gitt oss, som kirke og som folk. Vi tenker også på alt det byggende arbeid i vår kirke som er utført av frivillige og offentlige organer. Dette er en arv som forplikter.

Åndelig fornyelse og sant kristent liv springer ut av fellesskapet om Guds ord og sakramentene. I dag som alltid er gudstjenesten livsnerven i kirkens virke. Kirkemøtet ber alle menigheter og kirkens medlemmer om å gjøre sitt til at søndagens gudstjeneste får sin rette plass som det livgivende kraftsentrum i kirken.

Dette første Kirkemøtet har drøftet hvordan vi skal fungere sammen med andre organer og arbeidslag i kirken,

og hvilke oppgaver som er viktigst i tiden som kommer. Vi har blant annet vært opptatt av den hjelp våre barn og unge trenger for å bli bevart hos Kristus og kunne møte dagens utfordringer med frimodighet.

Vår kirke lever som en privilegert kirke i et rikt land. Guds godhet forplikter oss til å dele alt vi har fått med alle mennesker. Misjonsoppdraget er kirkens fremste kall. Kirkemøtet oppfordrer kirkens medlemmer til å delta aktivt i arbeidet for menneskerettigheter i dagens verden, arbeide for fredens sak og avhjelpe menneskelig nød. Vi oppfordrer menighetene til å arbeide for å bli åpne omsorgsfellesskap som gir rom for mennesker i alle aldre, av alle raser og kulturer.

Ved begynnelsen av et nytt kirkeår, vil Kirkemøtet minne om at budskapet om frelsen i Jesus Kristus er det som kan gi håp og fortrøstning i en verden preget av fremtidsangst og motløshet. I tillit til at fremtiden hører Gud til, oppfordrer vi kirkens medlemmer til å bruke sine krefter i tjeneste for alle medmennesker til Guds ære:

Måtte håpets Gud fylle dere med all glede og fred i troen, så dere kan bli rike på håp, ved Den Hellige Ånds kraft. Rom. 15.13.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten vil føye til at hilsenen fra Kirkemøtet er tenkt oversendt til prester og menighetsråd, med følgeskriv fra dirigentskapet på vegne av Kirkemøtet, og der det er bedt om at hilsenen blir lest opp i alle kirkene ved en av gudstjenestene i adventstiden, og at den ellers bør bli gjort kjent på best mulig måte, for eksempel i menighetsblad. Dirigenten vil høre om noen ber om ordet. Værsgod, Grønningsæter, Kjølaas, Muri.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Aller først skal det jo være sagt en takk for et godt arbeide av denne komite 4 som har fremmet dette forslaget, og som i all hovedsak er så godt som jeg tror det er mulig å få det. Jeg har bare ett punkt som jeg har litt vanskelig med. Det ble kommentert i en tidligere fase av diskusjonen. For meg er det såpass vesentlig at jeg må få lov til å gjenta det, og det gjelder i det nåværende annet avsnitt, men som blir i det tredje avsnitt etter den nye inndelingen: "Gjennom tusen år er Guds ord blitt forkynt i vårt land, og kirken har møtt det norske folk ved døpefonten, alterbordet og på kirkegården."

Jeg opplever det for knapt når man først skal antyde treffpunktet mellom folk og kirke. Det er jo en så høy prosent av det norske folk som møter kirken også ved alterringen under konfirmasjon og ved vigsel og så videre.

Men man kan selvfølgelig ikke gå til spesifisering på alt dette, men jeg kunne tenke meg at man kunne sammenfatte det slik: "ved døpefonten, alterbordet, i sorg og glede på de forskjellige alderstrinn", eller eventuelt bare "i sorg og glede". Det vil foreløpig være et forslag som jeg vil fremme for å høre, først, på reaksjonen.

Dirigenten:

Ja, værsgod, Kjølaas, og neste er Muri.

Per Oskar Kjølaas:

Jeg tror at hvis vi først skal begynne å flikke på den her, da blir vi ikke ferdig i dag. Jeg tror den må vedtas slik som den er uten forandring, hvis vi ikke har alvorlige innvendinger mot det som er kommet frem her.

Det andre er at jeg håper at den skal sendes ut på tre forskjellige måter; nemlig på bokmål, på nynorsk og på samisk. Det er helt naturlig at også de samiske menighetene skal få sin utgave av det.

Dirigenten:

På talerlisten nå står Muri, Norum, Andersen og Kartveit. Dirigenten tillater seg å støtte Kjølaas i det syn at vi ber om færrest mulig forandringer, hvis vi i det hele tatt skal ha mulighet for å få en hilsen ut fra møtet. Noen må jo også foreta de forandringene etterpå hvis de skal innredigeres.

Værsgod Muri, og deretter Norum.

Inger Helene Muri:

Dirigent. Jeg må si jeg er glad for at komiteen har tatt hensyn til det som var Bakkevigs anliggende i går, å fjerne dette med skrøpeligheten. Jeg skulle også ønske at det ble tatt bort både dette med svakhet og ufullkommenhet som det står videre, og så den andre ordsammen-setningen som jeg også synes ikke er så heldig. Det kan lett virke som klisjeer, fordi vi er så vant til å høre det sammen, når det står både om "i gode og onde dager", og "i sorg og glede". Jeg vil foreslå at hele siste setningen i annet avsnitt sløyfes, og også den første setningen i avsnitt 3 fram til og med "likevel", slik at det da blir stående slik i sammenheng: "Gjennom tusen år er Guds ord blitt forkynt i vårt land, og kirken har møtt det norske folk ved døpefonten, alterbord og på kirkegården", eventuelt med det tillegget som ble fremmet her nå. Og så begynner vi videre: "Den har vært et redskap for Guds nåde og kjærlighet til menneskene".

Dirigenten:

Ja, forslag er fremsatt, takk. Norum, deretter Håkon Andersen.

Per Arne Norum:

Jeg vil takke for hilsenen og fremmer ingen forslag til forandring. Og jeg er glad for den utstrålingen som denne hilsen gir.

Fra mitt kikkhull til denne verden som lege, og praktiserende lege gjennom mange år, har jeg sett mye av "retta og vrånga på livsens vev" som dikteren Vinje sier, og kanskje ikke minst vrånga, det vrange. Og derfor er jeg glad for denne utstrålingen hvor gleden, freden, vennligheten, godheten, omsorgen kommer frem. Det er en rekke av fruktene fra Guds fruktkatalog, som det er sagt, åndens frukter, som her kommer frem. Og utstrålingen er ikke uten betydning.

Vi har en ulykkelig skjult menighet i Norge. Mange er klar over at Moseloven har med kirken å gjøre. Noen mener også fast og bestemt at janteloven er en slags utfyllende lovkommentar. Det er mange ulykkelige Kristus-lengtende mennesker ute og går, og at en del kristne - ledende og mindre ledende kristne mennesker i sin omgang med hverandre har betydelige aksjeposter i hakkeloven - er heller ikke våre omgivelser i tvil om.

Så skal vi kommunisere her gjennom en hilsen til menighetene. Vi skal kommunisere, og Gud er en kommuniserende Gud. På de første blader i Bibelen hører vi at han snakket en ukes tid med seg selv, med enorme resultater. "Bli lys", og verden kom i gang. Så snakket han gjennom profetene, mange vendte det døde øret til og det sløve sinn til. Ord som verden så forakter, som en av våre diktere sier.

Gud bestemte seg for å gjøre noe prinsipielt nytt: Ordet ble kjøtt og blod, og marg og ben, hjerte, salve og plaster og medlidende kjærlighet. Om NRK har forskrekket mange gjennom nærradioen til Bjartmar og Langslet, så var ikke forskrekkelsen mindre gjennom sendingen fra det vi kunne kalle spesialkanal 1 over Betlehemsmarken julaften. Budskapet som vi skal bringe videre - og vi har utskrift av programmet i Lukas 2 er: "Frykt ikke, det er født noe merkelig, en Frelser!" - en oppvurdering, en anti-jantelov; du er verdifull i Guds øyne. Du er noe tess. Julen er verdisettende, det er et nytt prinsipp; dine synder er ikke noe handikap når Kristus tar seg av dem. Er de som purpur skal de bli hvite som ull! Og dette er et renseriprogram som Gud er nokså alene om, og som setter hjerte og samvittighet fri. Derfor er jeg glad for denne hilsen.

Men jeg har også lyst til å trekke disse momentene frem for oss som er her, slik at vi kunne i større grad bli i stand til å legge frykt til side og åpne for Guds forskrekkelse gjennom at vi er åpne og vil kommunisere denne kjærligheten. Måtte på denne måten vår hilsen nå ut

med sitt anliggende om at vi er kommet inn i denne unike kjærlighetens virkefelt. Og vi ser gjennom Bibelen at Gud nok er tilhenger av en viss arbeidsfordeling. Vår oppgave er mindre: Å lage skremmende gnistregn rundt våre medmennesker.

Den Hellige Ånd har særlig oppgaven med å overbevise verden om synd. Vår oppgave er mer å formidle julegleder og påskeliljer. Gud har tydelig vist sin lengtende og ulykkelige kjærlighet til oss bortvendte mennesker. Det er kommet en glede - la oss ta med denne gleden og spre den i hvert vårt nærmiljø etter evne og mulighet. Omverdenen er så sulten på vennlighet, mildhet og omtanke, og som jeg hørte en sa; Jesus Kristus hva er det? Kristus er Guds aller varmeste kjærtegn til oss mennesker. Takk.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten ber om at de som nå vil ha ordet melder seg under Håkon Andersens innlegg. Vi skulle ha kommet til ende med denne saken, så vi får reise hjem. Vi har på talerlisten nå, Andersen, Kartveit, Bønes, Grønningsæter og Øy, og det foreligger forslag fra Grønningsæter og det foreligger forslag fra Inger Helene Muri. Begge er referert, og det foreligger forslag fra Gunnar Kartveit om at i det som opprinnelig sto som 3. avsnitt i andre linje; "synlige for alle", der strykes "i sin ufullkommenhet". Det kommer til å stå: "Den er likevel et redskap for Guds nåde og kjærlighet til menneskene." Ja. Værsgod.

Per Arne Norum:

Bare to linjer til dagsordenen. Kan jeg få lov? Apropos "kjærtegn". Jeg har Kirkemøtet med meg, og dirigentskapet kan ikke motsette seg dette, særlig fordi det sparer mengder av tid at jeg gjennom et tegn ved en av dirigentene, som forøvrig står mitt hjerte nær, gir dirigentskapet møtets anerkjennelse for storveies arbeid. Jeg ber henne bringe hilsenen videre som en stafett til det øvrige dirigentskap, slik hun selv ønsker. Takk for godt dirigentskap.

Dirigenten:

Ja, det må være oss tillatt utenom talerlisten å si takk for det. Kan Fredrik Grønningsæter få ordet til en liten oppklaring før Andersen får ordet? Værsgod.

Fredrik Grønningsæter:

Dirigent. Jeg innser vanskelighetene med mitt forslag når jeg nå studerer nærmere konteksten, og vil trekke mitt forslag tilbake, om det kan bidra til å forkorte debatten.

Dirigenten:

Da er ordet Håkon Andersens, og så Kartveits.

UM

Håkon Andersen:

Jeg beklager at jeg må bidra til å forlenge debatten. Det er sikkert ikke populært etter at klokken er blitt så mye. Jeg har ingen ting mot det som står her, men jeg savner en ting - Skal vi helt neglisjere at vi har mottatt hilsener fra andre kirker i vårt land, som på denne måten har blitt minnet om det større fellesskap innen Jesu Kristi kirke på jord. Skal det ikke et lite ord inn i denne sammenheng som gir det økumeniske perspektiv over vårt Kirkemøte, som tross alt også er en del av det vi har lyst til og trang til å formidle videre.

Det er så sent nå at det er litt for dristig å komme med det, men jeg våger likevel å foreslå at det blir overveid for videre bearbeidelse eventuelt, at det puttes inn en setning eller et lite avsnitt etter "Dette er en arv som forplikter" i 3. avsnitt, første side. "Vi har også mottatt hilsener fra andre kirker i vårt land, og på den måten blitt minnet om det større fellesskap i Jesu Kristi kirke på jord."

Dirigenten:

Er det å betrakte som forslag? Takk. Da er det to som har bedt om ordet til replikk, først Tversland, og så Håland. Nå, Håland først.

Svein Håland:

Jeg kan bare si at vi har drøftet det i komiteen, og vi har funnet ut at det ikke var nødvendig å nevne det spesielt. Vi har vurdert det, men altså kommet bort fra at vi skal ha det med.

Dirigenten:

Ja, takk. Tversland. Var det det samme?

Berit Tversland:

Vi har drøftet det til og med veldig grundig vil jeg si, og vi har hatt to ulike formuleringer på det, men fant det veldig vanskelig å la det gå helt naturlig inn i konteksten. Vi prøvde, men det brøt med det vi har gitt som mer generelt referat fra møtet. Vi har ikke nevnt noe helt spesielt. Men det er klart - hvis hele forsamlingen vektlegger det i den grad, må vi jo vurdere det.

Dirigenten:

Takk. Det var Kartveit, og dernest Bønes og Øy, og strek er satt. Vi går ut fra at ingen flere forslag nå kommer, utenom det til Kartveit.

Gunnar Kartveit:

Dirigent. Eg vil gjerne slutte meg til dei som har takka for dette gode arbeidet og den gode tonen som har gått igjen i det. Når eg likevel tar sjansen på å setja fram eit forslag på tampen av dette møtet, er det blant anna

fordi det er allereide gjort korreksjonar i dette papiret, slik at det må tilbake til sekretæranane, og den endringa eg har foreslått er teknisk sett ein detalj. Det går altså på avsnitt 3, der eg foreslår at vi i samanhengen seier; "Kirken bærer sine menneskelige svakheter med seg, synlige for alle. Den er likevel et redskap for Guds nåde og kjærlighet til menneskene". Det er slik det står i forslaget. Tre uttrykk som går på dette med veikskaper, ufullkommenheit. Eg meiner at vi må ha det med, så eg kan ikkje gå inn på å stryke det heilt. Men det er ein ting som har veldig lett for å feste seg i minnet, konferer det som blei sagt her i går, dette blir ståande igjen som ein del av helsinga.

Elles vil eg gjerne ta dette med meg og om mogleg lese det opp i gudstenesta nå på søndag. Eg har sjansen til det når eg er her nå å få det med meg. Og viss ikkje det er innvendingar frå komiteen eller andre mot å gjere det, vil eg gjerne oppfordre andre og til å gjere det. Takk.

Dirigenten:

Takk. Dirigenten oppfatter det ikke som noe problem at det kan leses opp på søndag for de som har det i riktig ordlyd. Så er det Bønes, og siste taler er Øy.

Olav Bønes:

Nå har andre fra komiteen for så vidt vært innom noe av det samme. Det var jo en hel del anmerkninger og forslag, og disse har vi vurdert, så nå er det blitt slik som det er. Det er ut fra en helhetsvurdering både innholdsmessig og stilmessig, at vi blant annet nå har gått inn for å stryke dette at kirken er et skrøpelig redskap, mens vi demper ved kirkens fortrefelighet to ganger senere der - så har vi iallfall tatt vekk den tredje. Jeg har lyst til å si det slik at dette er vel noe for en hel del som vi ønsker å nå med dette budskapet her. Hos dem sitter det igjen likevel dette at kirken er ufullkommen. Og det er nettopp derfor vi vil si det selv, så jeg vil anbefale at vi nå lar dette være just som det er, og ikke begynner å lappe mer på det. Skal det gjøres for store forandringer, så kan vi lett komme i skade for å skade helhetsinntrykket.

Dirigenten:

Siste taler er Øy.

Øyvind Øy:

Formann. Eg har berre heilt til slutt lyst til at vi gir fullmakt til komiteformann og saksordførar til å innarbeide dei innkomne forslag i denne helsinga slik at de kan sjå det i den rette samanhengen, slik at vi slepp å stemme noko meir over det.

Dirigenten:

Takk. Vil Håland ha ordet til slutt?

Svein Håland:

Ja, jeg vil takke for de reaksjoner som er kommet, og det er klart at det er sikkert mange som kunne tenke seg mindre justeringer og gjerne omformuleringer en del steder. Men jeg vil da be om, med de forandringer som komiteen foreslår, at dette blir vedtatt som hilsen fra møtet slik som det er.

Dirigenten:

Ja, takk. Der er kommet et forslag fra Øy: "Kyrkjemøtet overleverer innkomne forslag til endringer i helsing fra Kyrkjemøtet til komiteformann og saksordførar, så dei kan vurdere om det kan tilpassast helsinga". Det kom kanskje litt i seneste laget, men det er mulig dirigenten var litt uklar med når strek skulle settes, så jeg har lyst til å foreslå dette som et seriøst forslag. Har noen mot det? Det har en ikke. Inger Helene Muri har bedt om ordet. Værsgod, jeg går ut fra at det er til forslaget og behandlingen.

Inger Helene Muri:

Jeg er villig til å trekke mitt forslag tilbake, og støtter da Kartveits forslag.

Dirigenten:

Da er Muris forslag trukket tilbake, og vi står igjen med to endringsforslag, og så er det forslaget fra Øy: "Kyrkjemøtet overleverer innkomne forslag til endringer i helsinga frå Kyrkjemøtet til komiteformann og saksordførar, så dei kan vurdere om dei kan tilpassas helsinga."

Dirigenten finner det rimelig å sette det under avstemning først. Debatten er nå avsluttet og vi går til avstemning. Er det enighet om at vi setter Øys forslag under avstemning først, og så eventuelt kommer tilbake til de to endringsforslag; ett fra Kartveit og den tilføyelsen fra Håkon Andersen om hilsenene fra andre kirker?

Ingen har uttalt seg mot det. Da setter vi forslaget fra Øy fram til votering. De som stemmer mot dette forslaget viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det forslaget er falt.

Dernest over til Kartveits forslag til forandring, det går på 3. avsnitt, slik som det sto opprinnelig. Altså det som begynte med "Kirken er et skrøpelig redskap". Det står nå; "Kirken bærer sine menneskelige svakheter med seg, synlige for alle", og så foreslår Kartveit dernest, "den er likevel et redskap for Guds nåde og kjærlighet til menneskene". Er forslaget klart oppfattet? De som stemmer for denne forandringen forholder seg i ro, og de som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Forslaget er falt.

Så til Håkon Andersens tilleggsforslag. Dirigenten har ikke oppfattet hvor du mente det skulle inn: Var det etter "Dette er en arv som forplikter."? Det lyder slik: "Vi har også mottatt hilsener fra andre kirker i vårt land, og på den måten blitt minnet om det store fellesskap i Jesu Kristi kirke på jord." De som stemmer for dette forslaget forholder seg i ro, og de som stemmer mot viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Forslaget er falt.

Da står tilbake den opprinnelige form med de rettelser som Svein Håland som saksordfører på komiteens vegne har foreslått. Dirigenten setter det under avstemning. De som stemmer mot, viser det ved stemmetegn. Her stemmes. Det er enstemmig vedtatt.

Dirigenten ber om en smule tålmodighet bare en liten stund. Når det gjelder denne siste saken, så er referert innholdet i det oversendelsesbrevet som da blir sendt ut, og vi antar at det er tilstrekkelig. Det skal ikke vedtas av møtet.

KIRKEMØTETS AVSLUTNING:

Vi er kommet til avslutningen av siste sesjon under dette Kirkemøtet, det første lovbestemte, og dirigentskapet vil gjerne få bære fram en takk; mange skal ha takk. Men først vil vi gjerne si en takk til Kirkerådet ved formann Ludvig Johan Bakkevig, for god tilrettelegging av program og saksinnhold, og vi vil gjerne få si en takk til Kirkerådets sekretariat, med direktør Ulltveit-Moe i spissen, for det praktiske administrative arbeidet både før og under Kirkemøtet.

Det er gjort et fantastisk arbeid. Og ikke minst har vi fått følt det nå under disse dagene, det veldige arbeid som er gjort av hele sekretariatet med sin stab av alle skrivedamer, bispedømmerådssekretærer, og uten at det skal nevne så mange spesielle navn, så må det være meg tillatt å nevne ...

Men jeg må også innbefatte i denne takken de frivillige hjelpere, for det er også en del av dem, og de mange som har sørget for serveringen her på huset, ikke minst vaktmesteren og hele hans stab ...

Vi vil heller ikke glemme de som tilhører Vestre Aker kirke som sådan, og som har medvirket ved forskjellige anledninger, gang på gang, uten at jeg nevner navn. Men jeg ber sokneprest Ottersen om å ta med hilsen til dem ...

Vi vil også gjerne få føye til den takknemlighet, som vi føler overfor de statlige organer Storting og Departement, som faktisk har gjort det mulig for dette møte å kunne samles. Dette som kirkens folk har ventet på og arbeidet for i lange desennier, er blitt til virkelighet. Det har vært uttrykt ønske om nær kontakt mellom Kirkemøtet og Departementet, og vi har vært takknemlige på dette møtet for å ha opplevd absolutt friske pust fra Departementet - det synes jeg er godt å kunne si av et helt hjerte.

Jeg vil også gjerne takke pressen for interessert oppfølging av Kirkemøtet.

Ludvig Johan Bakkevig:

Jeg åpnet dette Kirkemøte med å erklære at mitt sinn, vårt sinn, er fylt av glede, jeg tror nesten jeg kan slutte det med å si at vårt sinn er fylt av takknemlighet. Jeg føler en enorm takknemlighet for at vi har fått dette forum, hvor vi kan drøfte kirkens ordning, kirkens saker, vi som er i menighetene, og være med på dette. Men jeg takker også for all den takk som Kirkerådet og staben er blitt til del, jeg tar mot den på Kirkerådets vegne.

Men la meg på møtets vegne få takke dirigentskapet. Dirigentskapet gikk på dette første møte inn i sin oppgave med den usikkerhet som ligger i en ny situasjon, både for delegatene og for dirigentskapet, men de har klart det på en utmerket måte. De har loset oss gjennom dette og etterhvert også fått mere og mere fast hånd om det å lede et slikt Kirkemøte. Nå har de lagt et spor, som senere dirigentskap kan gå inn i, og det er kanskje ikke da med så stor frykt som de neste dirigenter går inn i denne oppgaven, som jeg vil anta at noen her har kjent litt av. Hjertelig takk fra møtet.

Dirigenten:

Jeg vil også gjerne for min del få lov til å tilføye min takk til meddirigentene for veldig godt samarbeid og fellesskap, og sist men ikke minst skal delegatene ha sin takk. Takk for iver og ansvarsbevissthet i saksbehandling i komiteer og i plenum. Dette ikke bare noe jeg sier fordi det skal sies. Vi på dirigentplass har opplevd det slik at det var mange saklige og gode innlegg i debattene. Vi hadde en stor saksmengde, men vi anser det for å ha blitt en rimelig solid saksbehandling, den tid som var til disposisjon tatt i betraktning, og særlig på grunn av et godt utført komiteearbeid. Vi opplevde slik at det har vært aktivt samarbeid og samvirke gjennom hele møtet, hele møtelyden og fellesskap mellom lek og lærd, mellom kvinner og menn, mellom bisper og fotsoldater, og vi føler at vi på dette første Kirkemøte har begynt å finne noe av leiet, når det gjelder gode samarbeidsrutiner og framfor alt god samarbeidsatmosfære.

Jeg tror vi kan si vi har hatt et godt og varmt fellesskap - og gemyttlig, og det betyr ikke minst. Av og til kunne en ha lyst til å omskrive en kjent sak, en god latter forlenger Kirkemøtet, det er i så fall en god forlengelse, og vi har kjent fellesskap i saker i struktur og i ånd og kristenliv.

Kirkemøtet avsluttes nå, og overlater Kirkerådet som sådan med sitt sekretariat, i henhold til Kirkeordningslovens paragraf 55 å iverksette Kirkemøtets beslutninger og lede arbeidet i samsvar med de bestemmelser som Kirkemøtet har gitt fram til neste Kirkemøtesamling. Gud være med dere i denne gjerning.

Kirkemøtets delegater drar hver til vårt i bispedømmeråds- og menighetssammenheng i heltids- og fritidstjeneste i offisielle og frivillige organ, og i hver vår hverdagsgjerning der hverdagstrøya er presteskrud. Gud være med oss i denne gjerning.

La meg slutte med et ønske og en bønn som jeg tror vi kan gjøre til vårt ønske og vår bønn: "Fyll med ånd og kraft vårt virke."

Vi vil synge første og fjerde verset av "Det skal ei skje ved kraft og makt".

Hermed er den formelle del av det første lovfestede Kirkemøte i Norge slutt, men helt til slutt skal vi gjøre som vi begynte, og har rammet det hele inn, ved å samles om Guds ord og nå også med kalken klar på alterbord ...

Takk for nå, møtet er hevet.